

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ**Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΑΝΑΓΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΥΓΗ
ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ, ΧΩΡΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΔΙΚΑΙΟΥ, ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ**

**Βασιλείας Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού
της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων**

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι διαδικασίες για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, στο πλαίσιο των κοινοτικών οδηγιών, 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ, είναι η ανοικτή διαδικασία, η κλειστή, ο ανταγωνιστικός διάλογος και οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Με τις εν λόγω οδηγίες, το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει θέσει αυστηρούς κανόνες, βάσει των οποίων δημοπρατούνται τα έργα, οι υπηρεσίες και οι προμήθειες, εφόσον υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών αυτών. Η αρχή της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων αποτελούν βασικές και θεμελιώδεις αρχές οι οποίες διέπουν τη διαδικασία ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων. Όσον αφορά στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, στο πλαίσιο της κοινοτικής οδηγίας 2004/18/ΕΚ, η επιλογή των οικονομικών φορέων, με τους οποίους διεξάγεται η διαδικασία της διαπραγμάτευσης, γίνεται από την αναθέτουσα αρχή, με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Η διαφορά μεταξύ αυτών έγκειται στο ότι, στη μια περίπτωση, άρθρο 30 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ, προηγείται δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, ενώ στην άλλη, άρθρο 31 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ, δεν προηγείται δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Οι περιπτώσεις που επιτρέπεται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση διακήρυξης, είναι εξαιρετικές και προβλέπονται στο άρθρο 31 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ. Δεδομένου μάλιστα ότι οι προαναφερόμενες διατάξεις της οδηγίας 2004/18/ΕΚ είναι υπερνομοθετικής ισχύος, πρέπει, περαιτέρω, να γίνει δεκτό ότι οποιοσδήποτε διατάξεις του εσωτερικού δικαίου ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις απ' ευθείας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με τρόπο διαφορετικό από τον προβλεπόμενο στην οδηγία, είναι μη εφαρμοστέες για τις συμβάσεις εκείνες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της.

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Με το π.δ. 60/2007¹ έγινε η προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της

¹ΦΕΚ 64Α/16.3.2007.

οδηγίας 2004/18/EK «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/EK της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005². Ειδικότερα, στο άρθρο 25 του π.δ. 60/2007 προβλέπεται ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις: 1) Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών: α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν κρίνεται κατάλληλη, ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαστικά οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ύστερα από αίτημά της, [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για τις ενδιαφερόμενες αναθέτουσες αρχές, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού που αναφέρονται στο άρθρο 24. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη...». Στο ίδιο πνεύμα κινείται και η πρόταση για τη νέα ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, για την αναθεώρηση της Οδηγίας 2004/18/EK, η οποία στο άρθρο 30 «Χρήση της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης διαγωνισμού» περ. 2 ορίζει «...Η διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης διαγωνισμού μπορεί να προβλέπεται για δημόσιες συμβάσεις έργων, δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: ...δ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε ανωτέρα βία, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση ... οι περιστάσεις τις οποίες επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για τη δικαιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη...».

Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/EK περιπτώσεις^{3,4}. Επομένως, οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες

²Με τίτλο «Διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού (άρθρο 31 της οδηγίας 2004/18/EK)».

³Αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007.

⁴(Βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56).

που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2004/18/EK να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία⁵. Εξ άλλου, το βάρος απόδειξης, περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση, το φέρει ο προτιθέμενος να κάνει χρήση των διατάξεων αυτών⁶.

Ως προς την εφαρμογή του άρθρου 25 περ. 1 υποπερ. γ' του ως άνω π.δ/τος και μάλιστα για την εξαίρεση του κατεπείγοντος, η εφαρμογή της τελευταίας εξαρτάται από τη συνδρομή τριών σωρευτικών προϋποθέσεων. (α) Συγκεκριμένα, προϋποθέτει: (i) την ύπαρξη απροβλέπτου γεγονότος, (ii) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες και, τέλος, (iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ του απροβλέπτου γεγονότος και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει. Επιπλέον, οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη. (β) Αν δεν πληρούται μία από τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) δέχεται ότι η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση δεν δικαιολογείται⁷. (γ) Γίνεται περαιτέρω δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης 1 της περίπτωσης γ' του άρθρου 25 του π.δ/τος 60/2007, η αναθέτουσα αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική

⁵(Βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

⁶(Ενδεικτικά, υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949 και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33).

⁷(Βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1993, σ. I-4655, σκέψη 12, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 14 και της 2ας Ιουνίου 2005, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 40).

απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία⁸. δ) Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το Ελεγκτικό Συνέδριο⁹, το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της αναθέτουσας αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της αναθέτουσας αρχής.

Ως απρόβλεπτες περιστάσεις πρέπει να νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνήθη ρου του οικονομικού και κοινωνικού βίου, όπως λ.χ. οι θεομηνίες (πλημμύρες, σεισμοί κλπ), οι οποίες καθιστούν κατεπείγοντως απαραίτητη την παράδοση διαφόρων προμηθειών στους πληγέντες¹⁰.

III. Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Όπως έχει κριθεί νομολογιακά από τα εθνικά δικαστήρια, η αναθέτουσα αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία. Όταν, εξ άλλου, η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει για δεύτερη φορά στην εξαιρετική διαδικασία, τότε δεν αρκεί η αναφορά στους λόγους που την οδήγησαν να προσφύγει για πρώτη φορά στη διαδικασία, αλλά πρέπει να βεβαιώνεται αιτιολογημένα ότι οι ανωτέρω λόγοι (αρχικοί ή νέοι) συντρέχουν και για την εκ δεύτερου προσφυγή στη διαδικασία. Ειδικότερα, η επίκληση εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής προηγούμενης συμβάσεως που έληξε αιφνιδίως λόγω της θέσης σε εκκαθάριση της αναδόχου εταιρείας, καθώς επίσης η επ' αόριστον αναβολή διαγωνισμού προκηρυχθέντος, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν απρόβλεπτα για την υπηρεσία γεγονότα που την ανάγκασαν να προσφύγει στην ένδικη διαδικασία διαπραγμάτευσης. Ούτε, τέλος, η σχετική, άκρως απόρρητη - κατεπείγουσα αναφορά της αρμόδιας Διεύθυνσης, στην οποία απλώς εξειδικεύονται - με αναφορά σε συγκεκριμένη τρομοκρατική οργάνωση - οι λόγοι δημοσίου συμφέροντος, αρκεί για να δικαιολογήσει την προσφυγή, εκ νέου, στην ένδικη διαδικασία διαπραγμάτευσης, και μάλιστα, ενόσω ευρίσκετο σε εξέλιξη και έβαινε προς την ολοκλήρωσή της, προηγούμενη διαδικασία

⁸(Βλ. αποφάσεις ΣτΕ Ε.Α. 515/2008, 1059/2008).

⁹(Βλ. αποφάσεις ΕλΣυν Τμ. 7 5/2012, Τμ. 4 46/2012, Τμ. VI 93/2011, Ε Κλιμ 405/2010, Τμ. VI 3723/2009).

¹⁰(Βλ. Ευ. Κουτούπα-Ρεγκάκου, Δημόσιες Συμβάσεις και Κοινοτικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 1995, σ. 82-83).

διαπραγμάτευσης, με το ίδιο αντικείμενο, στην οποία η αναθέτουσα αρχή είχε προσφύγει κατ' επίκληση συναφών λόγων δημοσίου συμφέροντος, εγκεκριμένων στην πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την κατοχύρωση της δημόσιας τάξης¹¹.

Παρόμοια είναι και η θέση του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Χαρακτηριστικά, έχει κριθεί από το Ελεγκτικό Συνέδριο ότι είναι νόμιμη η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης για την αποκατάσταση του αρχαιολογικού και ευρύτερου τοπίου της Ολυμπίας, φυτοκομικών και αναδασωτικών εργασιών, οι οποίες έπρεπε να ξεκινήσουν για τη φυτοκομική περίοδο 2007-2008 το Νοέμβριο 2007, ενόψει της τελετής αφής της Ολυμπιακής Φλόγας το Μάρτιο 2008. Ειδικότερα, η πυρκαγιά στην Αρχαία Ολυμπία τον Αύγουστο 2007 συνιστά απρόβλεπτη περίπτωση, η οποία δεν ήταν δυνατόν, κατά τα διδάγματα της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής να προβλεφθεί¹². Επίσης, κρίθηκε ότι είναι νόμιμη η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, καθόσον συνέτρεχε κατεπείγουσα ανάγκη κάλυψης των επιτακτικών αναγκών καθαριότητας των χώρων του Πανεπιστημίου κατά το μεσοδιάστημα μέχρι την ολοκλήρωση της νέας ανοικτής διαγωνιστικής διαδικασίας, προς αποτροπή σοβαρών κινδύνων για την υγεία της πανεπιστημιακής κοινότητας, δεδομένης τόσο της συνεχούς χρήσης των πανεπιστημιακών εγκαταστάσεων από μεγάλο αριθμό ατόμων, όσο και της ιδιαιτερότητας πολλών από αυτές (όπως τα κτίρια της Ιατρικής και οδοντιατρικής σχολής). Η δε δραστική μείωση της επιχορήγησης του πανεπιστημίου και η ως εκ του λόγου αυτού μεταβολή των οικονομικών του δεδομένων, η οποία κατέστησε ανεπίκαιρα τα δεδομένα της αρχικής διαγωνιστικής διαδικασίας και άρα αλυσιτελή την ολοκλήρωσή της και επέβαλε τη διενέργεια νέου διαγωνισμού, κατόπιν σύνταξης νέων προσαρμοσμένων προδιαγραφών, συνιστά, κατά την κρίση του Τμήματος, απρόβλεπτη περίπτωση μη αναγόμενι στη σφαίρα ευθύνης της αναθέτουσας αρχής¹³.

Αντίθετα, το Ελεγκτικό Συνέδριο έκρινε ότι δεν θεωρούνται απρόβλεπτα γεγονότα εκτός της σφαίρας ευθύνης της αναθέτουσας αρχής, οι διαφορές που αναφύονται κατά τη διαγωνιστική διαδικασία, που προηγείται της σύναψης συμβάσεων δημόσιων υπηρεσιών και οι οποίες επιλύονται με την τήρηση της εκ του νόμου προβλεπόμενης ενδικοφανούς και ένδικης διαδικασίας, στα πλαίσια της προάσπισης των σχετικών συμφερόντων των διαγωνιζομένων¹⁴, ούτε και η δραστική μείωση της επιχορήγησης του πανεπιστημίου και η, ως εκ του λόγου αυτού, μεταβολή των οικονομικών του δεδομένων, η οποία κατέστησε ανεπίκαιρα τα δεδομένα της αρχικής διαγωνιστικής διαδικασίας ... συνιστά, κατά την κρίση του Τμήματος, απρόβλεπτη περίπτωση μη αναγόμενι στη σφαίρα ευθύνης της αναθέτουσας αρχής¹⁵.

¹¹ ΣΤΕ 1747/2011.

¹² ΕΛΣυν Τμ. VI 74/2008.

¹³ ΕΛΣυν Τμ. VI 2776/2011.

¹⁴ ΕΛΣυν Κλ. Ζ 264/2010 & VI Τμ. 91/2007.

¹⁵ ΕΛΣυν VI Τμ. 2776/2011.

IV. Η ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΕΕ ΓΙΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ

Το ΔΕΕ επιβεβαίωσε σε πολλές περιπτώσεις τον εξαιρετικό χαρακτήρα της διαδικασίας της διαπραγμάτευσης και υπογράμμισε ότι πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο στις περιοριστικά αναφερόμενες διατάξεις των κοινοτικών οδηγιών.

Ειδικότερα, το ΔΕΕ, σε απόφασή του, έκρινε ότι η επίκληση ενός γενικού συμπεράσματος μιας γνωμοδότησης του ανώτατου συμβουλίου δημοσίων έργων, χωρίς να παράσχει λεπτομερείς εξηγήσεις προς απόδειξη της αναγκαιότητας αναθέσεων των έργων σε έναν και μόνο εργολήπτη δεν αποτελεί απόδειξη. Η παράθεση των λόγων που αιτιολογούν την ενέργεια αυτή είναι υποχρεωτική και τα κράτη μέλη δεν έχουν τη δυνατότητα να προβλέψουν και περαιτέρω δυνατότητες εξαιρέσεων¹⁶.

Επίσης, σε απόφασή του, έκρινε ότι η ανάγκη εκτελέσεως των κρινόμενων με την απόφαση έργων (κατασκευή συστήματος ταινιοδρόμων στον ατμοηλεκτρικό σταθμό Μεγαλόπολης) εντός των προθεσμιών που έταξε η αρμόδια για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του σχεδίου αρχή, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτο γεγονός, δεδομένου ότι η εκ μέρους της αρχής ενδεχόμενη επιβολή προθεσμιών αποτελεί προβλέψιμο στοιχείο της διαδικασίας του εν λόγω σχεδίου¹⁷.

Τέλος, έκρινε ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 93/36/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών, καθόσον η Datenzentrale Baden-Württemberg (Υπηρεσία Κεντρικής Επεξεργασίας Δεδομένων της Βάδης-Βυρτεμβέργης) ανέθεσε σύμβαση προμήθειας λογισμικού για τη διαχείριση της ταξινόμησης οχημάτων, ακολουθώντας διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκηρύξεως διαγωνισμού¹⁸.

V. Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ «ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΥΣΑΣ ΑΝΑΓΚΗΣ» ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ¹⁹.

Με τον ν. 4013/2011 (ΦΕΚ/Α/204) «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (πτωχευτικός κώδικας) - Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, συστάθηκε η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, ως νομοθετικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη διοικητική αρχή, αρμόδια για την εποπτεία και τη διασφάλιση της νομιμότητας κατά την τήρηση και εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων εκ μέρους όλων των δημοσί-

¹⁶ ΔΕΕ της 14ης Σεπτεμβρίου 2002, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας.

¹⁷ ΔΕΕ της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας.

¹⁸ ΔΕΕ της 15ης Οκτωβρίου 2009, C-275/08, Επιτροπή κατά Γερμανίας.

¹⁹ Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

ων αρχών και φορέων, συμπεριλαμβανομένων των αρμόδιων ελεγκτικών και εποπτικών διοικητικών οργάνων στον τομέα αυτό.

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της η Αρχή, βάσει του νόμου και του Κανονισμού Λειτουργίας της, διατυπώνει σύμφωνη γνώμη σε αιτήματα των αναθετουσών αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 25 παρ. 3 π.δ. 59/2007 (άρθρο 40 παρ. 3 της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ) και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007 (άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ αντίστοιχα), εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας και ειδικότερα: «δδ) *Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων*».

Σύμφωνα με την Έκθεση Πεπραγμένων 2012 της ΕΑΑΔΗΣΥ, από 7.6.2012 έως 31.12.2012, υποβλήθηκαν στην Αρχή συνολικά πενήντα τέσσερα (54) αιτήματα, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της για τη διατύπωση σύμφωνης γνώμης σε αιτήματα προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 1 γ) του π.δ. 60/2007, η νομική βάση των οποίων αφορούσε στην «κατεπείγουσα ανάγκη» του ως άνω άρθρου. Επι των 54 αιτημάτων εξεδόθη μια (1) μόνο απόφαση²⁰, στην οποία η Αρχή παρέιχε τη σύμφωνη γνώμη της λόγω συνδρομής των προϋποθέσεων του νόμου.

Ειδικότερα, υπεβλήθη αίτημα για παροχή σύμφωνης γνώμης απο το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων προς την Ε.Α.Α.Δ.Η.ΣΥ.²¹, για την έγκριση προσφυγής σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, για τη σύναψη σύμβασης για την ανάθεση παροχής υπηρεσιών υποβοήθησης στην τήρηση πρακτικών των συνεδριάσεων των Πολυμελών Πρωτοδικείων της Χώρας και των τακτικών διαδικασιών αρμοδιότητας των Μονομελών Πρωτοδικείων Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πειραιά με το σύστημα της ηχογράφησης - αποηχογράφησης, με διάρκεια από την λήξη της ισχύος της υφιστάμενης σύμβασης έως και την υπογραφή της σύμβασης με τον Ανάδοχο που θα προκύψει από την εν εξελίξει διαγωνιστική διαδικασία, και δεν θα υπερβαίνει τους τρεις μήνες και δεκαπέντε ημέρες και με ανώτερο όριο ωρών ηχογράφησης ακροαματικής διαδικασίας τις 3.500 ώρες, λόγω συνδρομής των, προς τούτο, τασσομένων, υπό του νόμου, προϋποθέσεων.

Με την εν λόγω απόφαση, μεταξύ άλλων κρίθηκε ότι : « ... β) *Μετά τη λήξη της υφιστάμενης σύμβασης παροχής υπηρεσιών (15.9.2012), δεδομένου ότι δεν προβλέπεται η άμεση ανάθεση της νέας σύμβασης παροχής υπηρεσιών υποβοήθησης τήρησης των πρακτικών*

²⁰ ΕΑΑΔΗΣΥ, 24/2012.

²¹ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. γ περ. δδ του ν. 4013/2011.

με το σύστημα της ηχογράφησης - αποηχογράφησης, αναπόφευκτα θα επέλθει διακοπή της παροχής της εν λόγω υπηρεσίας και συνεπακόλουθη αδυναμία τήρησης από τα δικαστήρια πρακτικών με το σύστημα αυτό της ηχογράφησης - αποηχογράφησης, υπηρεσία η οποία συνιστά απολύτως αναγκαία προϋπόθεση για την εξασφάλιση της αδιατάρακτης, ορθής και ταχείας απονομής της δικαιοσύνης και την ομαλή λειτουργία των δικαστηρίων ... ε) Η Αναθέτουσα Αρχή, ήδη από την 1.9.2011, ξεκίνησε την προετοιμασία της νέας προκήρυξης, ... για την ανάθεση υπηρεσιών υποβολής στην τήρηση των πρακτικών των συνεδριάσεων, προκειμένου να εξετασθεί η δυνατότητα επέκτασης του συστήματος, τόσο σε νέες διαδικασίες όσο και σε δικαστήρια, ενώ από τον Δεκέμβριο του 2011 είχε προετοιμάσει τα Τεύχη Δημοπράτησης του Διαγωνισμού. Η Αναθέτουσα Αρχή, προέβη στην προκήρυξη του Διαγωνισμού στις 8/3/2012, κυρίως, διότι κρίθηκε σκόπιμη η επέκταση του φυσικού αντικείμενου του έργου προς το σκοπό της επιτάχυνσης της απονομής της δικαιοσύνης, με την προσθήκη σε αυτό και των ειρηνοδικείων, ως δικαστηρίων στα οποία μπορεί να εφαρμοστεί το σύστημα της μαγνητοφώνησης - απομαγνητοφώνησης των πρακτικών τους, δυνατότητα η οποία προβλέφθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 8 του Ν.4055/2012 (51 Α'), και δημοσιεύτηκε στις 12.3.2012, αφού είχε προηγηθεί η σχετική ψήφισή του από τη Βουλή... στ) Η πρόσκληση για διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, απευθύνεται σ' όλους τους προσφέροντες, εν προκειμένω δύο, που συμμετείχαν στον ανοικτό, δημόσιο, διεθνή διαγωνισμό ... και οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 43 έως 50 και οι οποίοι, κατά την ανοικτή διαδικασία υπέβαλαν παραδεκτές προσφορές, προκειμένου ο αριθμός υποψηφίων που καλούνται να είναι επαρκής ώστε να εξασφαλίζει πραγματικό ανταγωνισμό... 24. Επισημαίνεται ότι κύριο λόγο για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Αρχής διαδραμάτισε το γεγονός της βραχείας (τρίμηνης) διάρκειας της υπό ανάθεση σύμβασης και της πρόσκλησης στη διαδικασία διαπραγμάτευσης όλων των μερών που συμμετέχουν στην εν εξελίξει διαγωνιστική διαδικασία...»²².

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με βάση τα παραπάνω, λαμβάνοντας υπόψη ότι βασικός σκοπός των οδηγιών είναι η τήρηση της υποχρέωσης για διαφάνεια, ώστε να εξυπηρετείται ο υγιής και ελεύθερος ανταγωνισμός, σε καμιά περίπτωση δεν μπορούν οι αναθέτουσες αρχές να επικαλούνται λόγους κατεπείγοντος, εφόσον δεν τηρούνται οι αναγκαίες, σωρευτικά τεθείσες, προϋποθέσεις και δη όταν προκύπτουν από την έλλειψη της δικής τους επιμέλειας ή απορρέουν από δική τους ευθύνη. Οι αναθέτουσες αρχές έχουν μεν την ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις με προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, επικαλούμενες κατεπείγουσα ανάγκη, μόνον εφ' όσον συντρέχουν οι προς τούτο

²² Βλ. σχετικές αποφάσεις της ΕΑΑΔΗΣΥ, 206/2013, 235/2013, 254/2013, 263/2013, 277/2013, 319/2013, 337/2013, 348/201, 384/2013, 389/2013, 420/2013, 433/2013, 447/2013, 478/2013, κλπ.

νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα απο δική της ευθύνη. Σύμφωνα δε με την αρχή της αναλογικότητας, η απευθείας ανάθεση πρέπει να περιορίζεται μόνο στις συμβάσεις εκείνες που κρίνονται απολύτως αναγκαίες για την αντιμετώπιση του απρόβλεπτου γεγονότος και όχι σε περαιτέρω - συναφείς έστω - μ' αυτές.

Συνεπώς, δεδομένου οτι πρόκειται για μια εξαιρετική διάταξη, ερμηνεύεται συσταλτικά από τα Δικαστήρια και έτσι θα πρέπει να ερμηνεύεται και εφαρμόζεται και από τις αναθέτουσες αρχές.

ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΕΚΛΟΓΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ

**Αντωνίου Π. ΜΑΝΙΑΤΗ, Διδάσκοντος Πανεπιστημίου Ιωαννίνων,
Δικηγόρου Δήμου Καλαμάτας**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Ζητήματα σχετικά με την παρ. 6 του άρ. 14 του Ν. 1268/1982

Αν και έχει περάσει ένα τέταρτο του αιώνα από τη θέσπιση του βασικού νόμου για τα Α.Ε.Ι., 1268/1982, υπάρχει ακόμη σημαντική κινητικότητα σε επίπεδο παραγωγής και εφαρμογής της νομοθεσίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ασαφούς διάταξης αποτελεί η παρ. 6 του άρ. 14 αυτού του νομοθετήματος, για τη δυνατότητα κατ' εξαίρεση εκλογής ή εξέλιξης σε βαθμίδα του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού¹. Θα ήταν σκόπιμο να επιχειρηθεί μία ερμηνευτική προσέγγιση αυτού του επίκαιρου νομικού ζητήματος, κυρίως σε συνδυασμό με τις προηγούμενες παραγράφους του ίδιου άρθρου αλλά και με παραπλήσια νομοθετήματα.

Α. Ερμηνευτική προσέγγιση με βάση τις προηγούμενες παραγράφους του άρ. 14 του Ν. 1268/1982

Η παρ. 5 του άρ. 14 του Ν. 1268/1982 προβλέπει ότι για εκλογή ή εξέλιξη στη βαθμίδα του Καθηγητή Πανεπιστημίου απαιτούνται:

«(i) Τουλάχιστον *έξι* χρόνια αυτοδύναμης διδασκαλίας μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του τομέα, με τεκμηριωμένη συμβολή στη διαμόρφωση και διδασκαλία της ύλης δύο τουλάχιστον μαθημάτων, ή τουλάχιστον *έξι* χρόνια εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής, με τεκμηριωμένη συμβολή στην ανάπτυξη ερευνητικών προγραμμάτων ή εκτεταμένο επαγγελματικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή συνδυασμός των παραπάνω.

(ii) Πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά, από τις οποίες ένας αριθμός πρέπει να είναι αυτοδύναμες ή πρωτότυπες επιστημονικές μονογραφίες.

(iii) Διδακτική εμπειρία μεταπτυχιακών σπουδών συνιστάμενη στη διδασκαλία επί τριετίας, τουλάχιστον, σε μεταπτυχιακά προγράμματα Πανεπιστημίων της χώρας ή της αλλοδαπής ή η επίβλεψη, με την ιδιότητα του επιβλέποντος μέλους Δ.Ε.Π., μίας τουλάχιστον διδα-

¹Βλ. την ιδιωτική γνωμοδότηση Α. Μανιάτης, Κατ' εξαίρεση εκλογή Καθηγητή Πανεπιστημίου, ΕΔΔΔ 52-2, Απρίλιος - Ιούνιος 2008, σσ. 310-314, Α. Μανιάτης, Ο ελάχιστος χρόνος διδασκαλίας για εξαιρετική εκλογή πανεπιστημιακού, Δωδεκανησιακή Νομολογία, Τόμος 12 τεύχος 3 Ιούλιος - Σεπτέμβριος 2008, σσ. 707-710, την απόφαση ΣτΕ 1769/2007 και τη γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους 12/2008, ΕΔΔΔ, σσ. 395-399.

κτορικής διατριβής που έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς, από την έναρξη μέχρι την περαίωσή της ή η συμμετοχή σε τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές δύο τουλάχιστον διδακτορικών διατριβών που έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς, από την έναρξη μέχρι την περαίωσή τους ή η διεύθυνση επί τριετία, τουλάχιστον, αναγνωρισμένων, κατά την έννοια των διατάξεων των νόμων 1514/1985 και 2913/2001, Ερευνητικών Ινστιτούτων ή τριετής τουλάχιστον θητεία σε διευθυντική θέση Διεθνών ή Ευρωπαϊκών Οργανισμών ή, προκειμένου περί υποψηφίων καθηγητών των Ιατρικών Σχολών, η κλινική ή κλινικοεργαστηριακή διεύθυνση επί πέντε τουλάχιστον έτη σε Πανεπιστημιακά νοσοκομεία ή νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ.».

Όπως προκύπτει από τη διατύπωση του στοιχείου (iii) της παρ. 5, για την εκλογή σε θέση Καθηγητή απαιτείται, όσον αφορά την εναλλακτική προϋπόθεση τη σχετική με μεταπτυχιακές σπουδές, «διδασκτική εμπειρία», η απαιτούμενη μορφή της οποίας είναι η «διδασκαλία σε μεταπτυχιακά προγράμματα Πανεπιστημίων». Αυτό σημαίνει εκπλήρωση καθόντων διδάσκοντος συνισταμένη σε διδασκαλία μέρους ή και ολόκληρης της διδακτέας ύλης, χωρίς όμως η διδασκαλία αυτή να απαιτείται να είναι «αυτοδύναμη διδασκαλία», όπως δηλαδή είναι η διδασκαλία που κάνουν όχι μόνο τα μέλη Δ.Ε.Π. ελληνικού Α.Ε.Ι. αλλά και οι μισθολογικά εξομοιούμενοι με αυτά έκτακτοι διδάσκοντες με βάση το Π.Δ. 407/1980. Άρα, κάθε προβλεπόμενη μορφή διδασκαλίας αρκεί, όπως για παράδειγμα:

- Συνδιδασκαλία με διδάσκοντα μέλος Δ.Ε.Π. ενός Α.Ε.Ι. ή διδάσκοντος με βάση το Π.Δ. 407/1980,
- Διδασκαλία υπό την ιδιότητα του επιστημονικού συνεργάτη Τ.Ε.Ι. ή του μέλους Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.), δηλαδή με την καθοδήγηση, την επίβλεψη ή το συντονισμό άλλου τακτικού εκπαιδευτικού ακόμη και αν η εν λόγω διδασκαλία γίνεται από τον έκτακτο εκπαιδευτικό μόνο του σε ένα τμήμα φοιτητών, χωρίς να συμπράττει στην παράδοση της διδακτέας ύλης ο άλλος εκπαιδευτικός.

Επισημαίνεται σε αυτό το σημείο ιδιαίτερα ότι στην αρχική της μορφή η διάταξη αυτή περιείχε ως κριτήριο «iii» αποκλειστικά «*Τουλάχιστον τρία χρόνια διδασκαλίας σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σε Α.Ε.Ι. της χώρας ή της αλλοδαπής*». Δεν είχε δηλαδή εισαχθεί ο μετέπειτα όρος «Διδασκτική εμπειρία», που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση με το σχεδόν συνώνυμο «Εκπαιδευτική πείρα», ο οποίος χρησιμοποιείται σε άλλα σχετικά σημεία του άρθρου 14.

Περαιτέρω, η παράγραφος 6 του άρθρου 14, η οποία ρυθμίζει τα της κατ' εξαίρεσιν εκλογής στη βαθμίδα όχι απλώς του Καθηγητή αλλά αδιακρίτως και ανεξαιρέτως σε όλες τις βαθμίδες μελών Δ.Ε.Π., δηλαδή Λέκτορα, Επίκουρου Καθηγητή, Αναπληρωτή Καθηγητή και Καθηγητή, προβλέπει τα εξής:

«*Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που το ερευνητικό και το γενικότερο επιστημονικό έργο ενός υποψηφίου είναι υψηλής στάθμης και διεθνώς αναγνωρισμένο, ή ο υποψήφιος είναι ή διετέλεσε καθηγητής Α.Ε.Ι. της χώρας ή ομοταγούς του εξωτερικού, είναι δυνατή η εκλογή ή εξέλιξη κατά τις προηγούμενες παραγράφους χωρίς τον περιορισμό του απαιτούμενου*

ελάχιστου χρόνου διδασκαλίας ή εκπαιδευτικής πείρας μετά από τεκμηριωμένη πρόταση της εισηγητικής επιτροπής, και ανεξαρτήτως χρόνου απόκτησης των προσόντων, εφόσον λαμβάνεται ειδική απόφαση με πλειοψηφία των 3/4 των εκλεκτόρων ως προς τη συνδρομή των ανωτέρω εξαιρετικών προϋποθέσεων».

Η προϋπόθεση του στοιχείου (i) της παρ. 5 συνίσταται στη συμπλήρωση εξαετούς χρόνου «αυτοδύναμης διδασκαλίας» ή «εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα», χωρίς να υφίσταται, ως εναλλακτική δυνατότητα, η συμπλήρωση εξαετούς χρόνου «εκπαιδευτικής πείρας». Είναι προφανές ότι η εξαιτίας διακεκριμένη εργασία σε ερευνητικά κέντρα δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υπάγεται στην έννοια της «εκπαιδευτικής πείρας», καθώς συνιστά έρευνα και όχι εκπαίδευση. Επισημαίνεται ότι η αναφορά στη διαζευκτική παράθεση των στοιχείων αυτού του κριτηρίου είναι αποπροσανατολιστική, καθώς η ορθή ερμηνεία και εφαρμογή του εφαρμοστέου δικαίου προκύπτει εφόσον γίνει επικέντρωση επακριβώς στους δύο χρησιμοποιούμενους όρους της διάζευξης «διδασκαλία ή εκπαιδευτική πείρα», όπως οι όροι αυτοί υπάρχουν στις προηγούμενες παραγράφους του ίδιου άρθρου στο πλαίσιο των κριτηρίων εκλογής ή εξέλιξης σε οποιαδήποτε βαθμίδα μέλους Δ.Ε.Π..

Συγκεκριμένα, ο όρος «διδασκαλία» έχει προηγουμένως χρησιμοποιηθεί:

α. Για εκλογή σε θέση Λέκτορα

Η χρήση έχει γίνει όχι στο κριτήριο (i) αλλά μόνο στο κριτήριο (ii) κατά το οποίο απαιτούνται «*δύο τουλάχιστον πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά εκτός από τη διδακτορική διατριβή είτε αυτοδύναμα είτε σε συνεργασία με άλλους, που να προάγουν την επιστήμη στο αντίστοιχο γνωστικό αντικείμενο ή, διαζευκτικά, μια τουλάχιστο δημοσίευση της ίδιας ποιότητας και είτε ετήσια τουλάχιστον αυτοδύναμη διδασκαλία σε ελληνικό Α.Ε.Ι. ή ομοταγές του εξωτερικού συμπληρωμένη κατά το χρόνο της κρίσης είτε ισόχρονο τουλάχιστον και ισοδύναμο ερευνητικό έργο σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής*».

Το κριτήριο αυτό έχει προκύψει όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 79 παρ. 6 του Ν. 1566/1985, ενώ στην αρχική του μορφή δεν υπήρχε καθόλου το στοιχείο της διδασκαλίας καθώς γινόταν λόγος μόνο για «Μια τουλάχιστο δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό». Άρα, η διάταξη της παρ. 6 του αρ. 14 για την κατ' εξαίρεση εκλογή, η οποία υπήρχε ήδη στην αρχική μορφή του νόμου αλλά χωρίς την υπάρχουσα προσθήκη στο τέλος της, δεν ήταν δυνατό να αναφέρεται στο κριτήριο αυτό στο πλαίσιο του πρώτου όρου της διάζευξης «διδασκαλία ή εκπαιδευτική πείρα», την οποία η ίδια χρησιμοποιεί.

Το γεγονός όμως ότι με τον ίδιο τροποποιητικό νόμο, το Ν. 1566/1985, ετέθη η προαναφερθείσα προσθήκη χωρίς να γίνει επέμβαση στη διάζευξη «διδασκαλία ή εκπαιδευτική πείρα» καθώς και ότι τροποποιήθηκε προς το αυστηρότερο το κριτήριο (ii) για τη θέση του Λέκτορα αλλά ως αντίβαρο επιείκειας εισήχθη η εναλλακτική περίπτωση του ετήσιου χρόνου αυτοδύναμης διδασκαλίας σε Α.Ε.Ι., θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει σε μία επιεική ερμηνεία. Αυτή η επιεικής προσέγγιση έγκειται στο ότι καλύπτει πλέον η κατ' εξαίρεσιν εκλογή και την περίπτωση ενός υποψηφίου στη βαθμίδα του Λέκτορα που έχει μόνο

μία πρωτότυπη επιστημονική δημοσίευση εκτός από τη διδακτορική του διατριβή και δεν έχει ένα έτος αναγνωρισμένου ερευνητικού έργου σε αναγνωρισμένο ερευνητικό κέντρο ή έστω αυτοδύναμης διδασκαλίας σε Α.Ε.Ι..

Όμως, η ορθότερη ερμηνεία είναι ότι επειδή η διάταξη για την κατ' εξαίρεση εκλογή ή ανάδειξη απαλλάσσει από τον περιορισμό του ελάχιστου χρόνου διδασκαλίας ή εκπαιδευτικής πείρας διαχρονικά, στοχεύει αποκλειστικά στα κριτήρια που ιστορικά και πρωτευόντως λειτουργούν ως περιορισμοί συνιστάμενοι αμιγώς σε διδακτικό ή ευρύτερο εκπαιδευτικό έργο. Αντίθετα, το κριτήριο (ii) διαφέρει ουσιωδώς δεδομένου ότι αφορά δημοσιεύσεις και δη θέτοντας σχετικό ελάχιστο αριθμό. Άρα, ο ιστορικός και πρωτεύων περιορισμός είναι ελάχιστος αριθμός δημοσιεύσεων, σε σχέση με τον οποίο δεν προβλέφθηκε η δυνατότητα κατ' εξαίρεση εκλογής, ενώ απλώς προστέθηκε αργότερα όσον αφορά την κανονική διαδικασία εκλογής στο πλαίσιο του ίδιου κριτηρίου μία δευτερεύουσα εναλλακτική σύνθετη περίπτωση. Αυτή εμπεριέχει ελάχιστο χρόνο αυτοδύναμης διδασκαλίας όχι ως κατά κυριολεξία περιορισμό αλλά στην ουσία ως επικουρικό ευεργέτημα σε περίπτωση που δεν πληρούται η προϋπόθεση του κατ' αρχήν απαιτούμενου ελάχιστου αριθμού δημοσιεύσεων. Όμως, η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να λειτουργήσει στην κατεύθυνση του αποκλεισμού της υπαγωγής του κριτηρίου (iii) της παρ. 5 του ίδιου άρθρου από την κατ' εξαίρεση εκλογή ή εξέλιξη σε θέση Καθηγητή, λόγω της ουσιώδους διαφοράς των δύο περιπτώσεων κατά τα προαναφερθέντα.

β. Για εκλογή ή εξέλιξη σε θέση Επίκουρου Καθηγητή

Απαιτούνται δύο χρόνια αυτοδύναμης διδασκαλίας μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα, απαίτηση εναλλακτική σε σχέση με είτε τουλάχιστο δύο χρόνια εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής είτε με αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ενώ ρητά επιτρέπεται και ο συνδυασμός των παραπάνω.

γ. Για εκλογή ή εξέλιξη σε θέση Αναπληρωτή Καθηγητή:

Ισχύει ό,τι αναφέρθηκε αμέσως παραπάνω, με τη διαφορά ότι ο απαιτούμενος χρόνος αυξάνεται από 2 σε 4 χρόνια και για την αυτοδύναμη διδασκαλία και για την εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα.

δ. Για εκλογή ή εξέλιξη σε θέση Καθηγητή

Απαιτείται τόσο τουλάχιστον εξαετής αυτοδύναμη διδασκαλία ως εναλλακτική περίπτωση στο πλαίσιο του κριτηρίου (i) κατά τα προαναφερθέντα όσο και διδασκαλία στο πλαίσιο του σωρευτικά απαιτούμενου κριτηρίου (iii). Η διδασκαλία στο τελευταίο αυτό κριτήριο προβλεπόταν έτσι ακριβώς στην αρχική μορφή του άρθρου, οπότε δηλαδή θεσπίστηκε και η διάταξη για την κατ' εξαίρεση εκλογή ή εξέλιξη και στη βαθμίδα του Καθηγητή η οποία από τότε μέχρι και σήμερα σταθερά και अपαράλλακτα απαλλάσσει από τον περιορισμό του απαιτούμενου ελάχιστου χρόνου «διδασκαλίας ή εκπαιδευτικής πείρας». Όμως, τα ίδια ισχύουν και για τη σημερινή μορφή του άρθρου δεδομένου ότι γίνεται και πάλι ρητή χρήση τη λέξεως «διδασκαλία» στο πλαίσιο του ίδιου κριτηρίου, απλώς με ευνοϊκότερη για τους

υποψήφιους διατύπωση. Η μεταβολή αυτή στη διατύπωση έχει προφανώς φιλελεύθερο χαρακτήρα υπέρ των υποψηφίων, καθώς έτσι τονίζεται ότι δεν απαιτείται κατ' ανάγκη αυτοδύναμη διδασκαλία, δηλαδή αυτοτελής διδασκαλία με απόλυτο καθορισμό της εκπαιδευτικής ύλης και του τρόπου διεξαγωγής των παραδόσεων και των εξετάσεων αποκλειστικά από το διδάσκοντα, χωρίς εξάρτησή του ως προς την άσκηση των διδακτικών του καθηκόντων από άλλο υπηρεσιακό όργανο. Αντίθετα, ο όρος «διδασκτική εμπειρία» συνιστάμενη απλώς σε τουλάχιστον τριετή μεταπτυχιακή διδασκαλία συνεπάγεται ότι αρκούν και μορφές (εξαρτημένης και όχι αυτοδύναμης) διδασκαλίας από έκτακτους επιστημονικούς συνεργάτες, όπως έχει αναλυθεί παραπάνω. Είναι σε αυτό το σημείο αξιοσημείωτη η ομοιότητα του χρησιμοποιούμενου όρου «διδασκτική εμπειρία» με τον όρο «εκπαιδευτική πείρα», ο οποίος χρησιμοποιείται ρητά μόνο για την περίπτωση της εκλογής σε Λέκτορα.

Οι παρατηρήσεις περί φιλελευθερισμού της νομοθετικής μεταβολής ενισχύονται από το γεγονός ότι ενώ η διδασκαλία αποτελούσε το αποκλειστικό περιεχόμενο του κριτηρίου (iii) στην αρχική του μορφή, πλέον συνιστά μία από τις πολλές εναλλακτικές περιπτώσεις, έτσι ώστε να διευκολυνθεί η κάλυψη μίας θέσεως Καθηγητή ιδίως προκειμένου περί εκλογής στη θέση αυτή, οπότε είναι μάλλον δυσεύρετο το προσόν της τριετούς μεταπτυχιακής διδασκαλίας.

Εξάλλου, το στοιχείο της «εκπαιδευτικής πείρας» απαιτείται:

α. Για την εκλογή σε θέση Λέκτορα

Στο οικείο κριτήριο (i) απαιτείται τουλάχιστον διετής εκπαιδευτική πείρα σε Α.Ε.Ι. ως εναλλακτική περίπτωση σε σχέση είτε με αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο είτε με διετή εργασία σε ερευνητικά κέντρα ενώ επιτρέπεται ρητά και συνδυασμός των παραπάνω.

Ο όρος «εκπαιδευτική πείρα» αποτελεί σαφώς κάτι υποδεέστερο όχι μόνο προς το μείζον, την «αυτοδύναμη διδασκαλία» όπως έχει αναλυθεί, αλλά ενδεχομένως και προς το έλασσον, την ευρύτερη «διδασκαλία». Άρα, εκπαιδευτική πείρα μπορεί να έχει αποκτηθεί ολικά ή μερικά και από υποψήφιους διδάκτορες, όπως αυτοί που ασκούν χρέη Ειδικού Μεταπτυχιακού Υποτρόφου (Ε.Μ.Υ.), χωρίς κατά ανάγκη να έχουν λάβει μέρος στην παράδοση της εκπαιδευτικής ύλης αλλά σε βοηθητικά έργα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως μεταξύ άλλων διεξαγωγή φροντιστηρίων και συμμετοχή στη διεξαγωγή εξετάσεων. Αντίθετα, ο όρος «διδασκτική εμπειρία» σε σχέση με τον όρο «εκπαιδευτική πείρα» είναι πιο απαιτητικός, όσον αφορά τον επιθετικό του προσδιορισμό. Πράγματι, ως διδασκτική ορίζεται ρητά η εμπειρία που συνίσταται σε διδασκαλία, επομένως απαιτείται παράδοση της εκπαιδευτικής ύλης σε φοιτητές και δεν αρκούν, χωρίς όμως και να αποκλείονται, βοηθητικά έργα της εκπαιδευτικής διαδικασίας σαν και αυτά που αναφέρθηκαν στο πλαίσιο της ερμηνείας της αόριστης έννοιας «εκπαιδευτική πείρα». Πάντως, και σε αυτήν την περίπτωση η διδασκαλία μπορεί να αποκτήθηκε και σε χρονική περίοδο κατά την οποία ο εκπαιδευτικός δεν είχε αποκτήσει διδακτορικό δίπλωμα.

Αξίζει να διευκρινιστεί και να τονιστεί ότι κατ' αρχήν δεν υπάρχει λόγος να νοηθεί ότι η

«διδασκτική εμπειρία» στο προαναφερθέν κριτήριο (iii) υπάγεται στον «εκπαιδευτική πείρα» ως δεύτερο όρο της διάξευξης «διδασκαλία ή εκπαιδευτική πείρα» για το επιτρεπτό της κατ' εξαίρεση εκλογής διότι, όπως έχει ήδη αναλυθεί, η ιστορική ερμηνεία και η γραμματική διατύπωση συνηγορούν ότι ακόμη υπάγεται στον όρο «διδασκαλία».

Επομένως, η «εκπαιδευτική πείρα» καταλείπεται να καλύψει την περίπτωση μελών Δ.Ε.Π. που δεν έχουν τη καθηγητική ιδιότητα, δηλαδή αφορά προφανώς τη δοκιμαστική και προκαταρκτική βαθμίδα του Λέκτορα που είναι εξ ορισμού ελαττωμένων τυπικών προσόντων.

Επιπλέον, τονίζεται ότι δεν είναι τυχαία ούτε η επιλογή της σειράς διατύπωσης των όρων στην επίμαχη διάξευξη. Ο λόγος που προκρίθηκε ο όρος «διδασκαλία» δεν είναι μόνο ότι η «αυτοδύναμη διδασκαλία» απαιτούνταν από την αρχή της θέσπισης της σχετικής διάταξης για όλες τις καθηγητικές βαθμίδες και άρα για όλα τα ενδεχόμενα εξέλιξης, αλλά κυρίως ότι προορίστηκε συνειδητά και συστηματικά από το νομοθέτη να καλύψει την πιο εξεζητημένη περίπτωση από τις προβλεφθείσες περιπτώσεις απαίτησης ελάχιστου χρόνου διδασκαλίας, η οποία είναι εκείνη του κριτηρίου (iii), της εκλογής ή ανάδειξης σε Καθηγητή. Πράγματι, η απαίτηση για «τουλάχιστο τρία χρόνια διδασκαλίας σε μεταπτυχιακά προγράμματα σε Α.Ε.Ι. της χώρας ή της αλλοδαπής», ιδίως εφόσον ίσχυε ως απόλυτη προϋπόθεση χωρίς καμία εναλλακτική περίπτωση, συνιστά ένα εξαιρετικά δυσεύρετο προσόν, αν ληφθεί υπόψη ότι για μία δεκαετία από τη θέσπισή της δεν είχαν θεσμοθετηθεί στην ελληνική έννομη τάξη και επομένως δεν είχαν αρχίσει νομίμως να λειτουργούν μεταπτυχιακά προγράμματα σε Α.Ε.Ι. της Χώρας.

Άρα, και η τελολογική ερμηνεία οδηγεί στο συμπέρασμα ότι θα ήταν άτοπο να υποστηριχθεί ότι το κριτήριο (iii) δεν υπαγόταν στη διάταξη της κατ' εξαίρεση εκλογής ή ανάδειξης, διότι σε αυτήν την περίπτωση θα αποκλείονταν από την εξέλιξή τους στην ανώτερη βαθμίδα με το ίδιο γνωστικό αντικείμενο ακόμη και οι Αναπληρωτές Καθηγητές των ελληνικών Α.Ε.Ι. και θα πλεονεκτούσαν κατά τρόπο αυθαίρετο οι εκπαιδευτικοί αλλοδαπών Α.Ε.Ι. τα οποία είχαν μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών. Αυτά ισχύουν σε πολύ μεγάλο βαθμό ακόμη και σήμερα παρά τη θεσμοθέτηση από το 1992 της δυνατότητας των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων να παρέχουν αυτοτελώς το καθένα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών διότι, πέραν των άλλων, είναι τυχαίο γεγονός εάν θα παρέχονται από ένα Α.Ε.Ι. μεταπτυχιακά προγράμματα και δη με μαθήματα στο γνωστικό αντικείμενο των υπηρετούντων μελών Δ.Ε.Π. του εκάστοτε ακαδημαϊκού Τμήματος.

Β. Ερμηνευτική προσέγγιση με βάση παραπλήσια προεδρικά διατάγματα

Ενώ στην αρχική μορφή του άρθρου 14 του Ν. 1268/1982 δεν προβλέπονταν περιπτώσεις αποκλεισμού της ισχύος του κριτηρίου (iii) για την εκλογή ή εξέλιξη στη βαθμίδα του Καθηγητή, έχει προστεθεί στην ίδια τη σχετική παρ. 5 ότι «*Τα ανωτέρω δεν ισχύουν για τις περιπτώσεις που περιλαμβάνονται στα προεδρικά διατάγματα 123/1984 (ΦΕΚ 39 Α'), 111/1994 (ΦΕΚ 84 Α'), 390/1995 (ΦΕΚ 217 Α') και 187/1996 (ΦΕΚ 145 Α'), όπως κάθε φορά*

ισχύουν, καθώς και των προεδρικών διαταγμάτων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 14 παρ. 8 του ν. 1268/1982 (ΦΕΚ 87 Α'), όπως το άρθρο αυτό έχει τροποποιηθεί και ισχύει κάθε φορά». Η διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρ. 17 του Ν. 3443/2006, με το οποίο επεκτάθηκε η ήδη υφιστάμενη ρύθμιση και στο Π.Δ. 187/1996.

Τα εκδοθέντα προεδρικά διατάγματα για τα οποία γίνεται λόγος εδράζονται στη διάταξη του άρ. 14 παρ. 8 του Ν. 1268/1982 και αφορούν προσόντα και προϋποθέσεις για την κατάληψη θέσης Δ.Ε.Π. στα Α.Ε.Ι. στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται η κατοχή διδακτορικού διπλώματος. Η ισχύς των ρυθμίσεων τους προβλεπόταν για ένα χρονικό διάστημα λίγων ετών, που όμως με νεότερες ρυθμίσεις αυτό έχει παραταθεί και έτσι εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι σήμερα. Αν και αυτές οι κανονιστικές διοικητικές πράξεις έχουν παρόμοιο περιεχόμενο μεταξύ τους, σημαντικότερο για την εξαγωγή συμπερασμάτων για το εξεταζόμενο ζήτημα ερμηνείας είναι το Π.Δ. 390/1995 «Καθορισμός προσόντων και προϋποθέσεων για την εκλογή ή εξέλιξη σε θέση Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού του Τμήματος Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής ή και δημοσιεύσεων». Είναι αξιοσημείωτο ότι το διάταγμα αυτό είναι το μόνο από τα ομοειδή του που επικαλείται ρητά, στο προοίμιό του, και τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 6 του Ν. 1268/1982, δηλαδή για την κατ' εξαίρεση εκλογή ή ανάδειξη μέλους Δ.Ε.Π..

Σύμφωνα με το άρ. 2 του διατάγματος, προϋπόθεση για εκλογή σε θέση Δ.Ε.Π. στις περιπτώσεις του άρ. 1 του ίδιου διατάγματος, δηλαδή στις περιπτώσεις προκήρυξης γνωστικών αντικείμενων της Υποκριτικής, της Σκηνοθεσίας, της Σκηνογραφίας - Ενδυματολογίας, της Θεατρικής Μουσικής και του Θεατρικού Φωτισμού (γνωστικό αντικείμενο που προστέθηκε με το άρ. 1 του Π.Δ. 78/2005) του Τμήματος Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, είναι η κατοχή πτυχίου ελληνικού Α.Ε.Ι. ή ισότιμου τίτλου ομοταγούς Α.Ε.Ι. του εξωτερικού, κλάδου σχετικού με το γνωστικό αντικείμενο της θέσης. Για την εκλογή σε θέση Δ.Ε.Π. καθορίζονται τα ακόλουθα κριτήρια αξιολόγησης κατά βαθμίδα:

«α) Για εκλογή σε θέση βαθμίδας λέκτορα.

i. Καλλιτεχνικό έργο υψηλής στάθμης.

ii. Τουλάχιστον πενταετής επαγγελματική δραστηριότητα στην καλλιτεχνική περιοχή που αντιστοιχεί στο γνωστικό αντικείμενο της θέσης.

iii. Τουλάχιστον διετής εκπαιδευτική πείρα σε οποιαδήποτε βαθμίδα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα ή το εξωτερικό.

β) Για την εκλογή ή εξέλιξη σε θέση της βαθμίδας επίκουρου καθηγητή.

i) Καλλιτεχνικό έργο υψηλής στάθμης.

ii) Τουλάχιστον επταετής επαγγελματική δραστηριότητα στην καλλιτεχνική περιοχή που αντιστοιχεί στο γνωστικό αντικείμενο της θέσης.

iii) Τουλάχιστον δύο χρόνια αυτοδύναμης διδασκαλίας σε ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

γ) Για την εκλογή ή εξέλιξη σε θέση βαθμίδας αναπληρωτή καθηγητή.

i) Καλλιτεχνικό έργο υψηλής στάθμης.

ii) Τουλάχιστον δεκαετής επαγγελματική δραστηριότητα στην καλλιτεχνική περιοχή που αντιστοιχεί στο γνωστικό αντικείμενο της θέσης.

iii) Τουλάχιστον τέσσερα χρόνια αυτοδύναμης διδασκαλίας σε ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

δ) Για την εκλογή σε θέση βαθμίδας καθηγητή.

i) Καλλιτεχνικό έργο ιδιαιτέρως υψηλής στάθμης.

ii) Τουλάχιστον δωδεκαετής επαγγελματική δραστηριότητα στην καλλιτεχνική περιοχή που αντιστοιχεί στο γνωστικό αντικείμενο της θέσης.

iii) Τουλάχιστον έξι χρόνια αυτοδύναμης διδασκαλίας σε ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

iv) Επίσης θα συνεκτιμάται κατά πόσον το συνολικό έργο του υποψηφίου έχει αναγνωριστεί για τη συμβολή του στην τέχνη και έχει γίνει αντικείμενο κριτικής και μελέτης».

Επομένως, παρατίθενται στο προεδρικό διάταγμα αναλυτικά τα κριτήρια αξιολόγησης, μεταξύ των οποίων τίθεται κατά τρόπο απόλυτο και η απαίτηση του κατά περίπτωση διαβαθμιζόμενου χρόνου αυτοδύναμης διδασκαλίας ή, μόνο για την περίπτωση της εκλογής σε θέση Λέκτορα, εκπαιδευτικής πείρας. Η αναφορά στο απόλυτο και σωρευτικά απαιτούμενο κριτήριο της «εκπαιδευτικής πείρας» και όχι στο αυστηρότερο της «αυτοδύναμης διδασκαλίας» είναι φυσιολογική όσον αφορά την κατώτατη και προκαταρκτική βαθμίδα μέλους Δ.Ε.Π., ενώ ακριβώς επειδή δεν απαιτείται ούτε μεταπτυχιακό δίπλωμα ως τυπικό προσόν για την κατάληψη της θέσης, διευκρινίζεται ρητά ότι η εκπαιδευτική πείρα μπορεί να έχει αποκτηθεί σε οποιαδήποτε βαθμίδα της εκπαίδευσης, όχι κατά ανάγκη σε Α.Ε.Ι., είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό, ενώ αντιθέτως για την εκλογή σε θέση Λέκτορα στις μη εξαιρετικές περιπτώσεις επιφυλάσσεται η απόκτηση διετούς εκπαιδευτικής πείρας αποκλειστικά σε Α.Ε.Ι..

Επιπροσθέτως, η παρ. 2 του ίδιου άρθρου έχει ως εξής: «Σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου το καλλιτεχνικό έργο ενός υποψηφίου είναι ιδιαιτέρως υψηλής στάθμης και έχει τύχει καθολικής αναγνώρισης στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, είναι δυνατή η εκλογή ή η εξέλιξη κατά τις προηγούμενες παραγράφους χωρίς τον περιορισμό του απαιτούμενου ελαχίστου χρόνου εκπαιδευτικής πείρας ή αυτοδύναμης διδασκαλίας, ύστερα από τεκμηριωμένη εισήγηση της εισηγητικής επιτροπής και εφόσον ληφθεί ειδική απόφαση με πλειοψηφία τριών τετάρτων (3/4) των εκλεκτόρων ως προς τη συνδρομή των λόγων που επιβάλλουν την κατάταξη της συγκεκριμένης περίπτωσης μεταξύ των προαναφερομένων ειδικών περιπτώσεων». Η διάταξη αυτή προέκυψε στην παρούσα μορφή, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Π.Δ. 78/2005. Προστέθηκε δηλαδή με την τροποποίηση αυτή η απαίτηση για σχετική ειδική απόφαση των εκλεκτόρων.

Είναι αξιοπρόσεκτο ότι η παρ. 2 του άρθρου 2 του Π.Δ. 390/1995 για την κατ' εξαίρεση εκλογή είναι σχεδόν πανομοιότυπη όσον αφορά την ουσία της εισαγόμενης ρύθμισης και σε μεγάλο βαθμό όμοια όσον αφορά στη χρησιμοποιούμενη διατύπωση, με την «ομολογη»

διάταξη της παρ. 6 του άρ. 14 του Ν. 1268/1982, της οποίας άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι γίνεται ρητή επίκληση στο Προοίμιο του προεδρικού διατάγματος, όπως έχει επισημανθεί. Από την κατά λέξη αντιπαραβολή του κειμένου των δύο διατάξεων είναι ευδιάκριτη η διαφορά στην ορολογία της επίμαχης διάζευξης καθώς μόνο η διάταξη του προεδρικού διατάγματος κάνει χρήση του όρου «αυτοδύναμης διδασκαλίας» έναντι του αντίστοιχου όρου απλώς «διδασκαλίας» στο σχετικό νόμο. Ο λόγος που χρησιμοποιείται ο σύνθετος και εξειδικευμένος όρος «αυτοδύναμη διδασκαλία» και όχι ο όρος «διδασκαλία» του νομοθετικού κειμένου που αποτέλεσε πρότυπο και σημείο αναφοράς είναι ότι στην προηγούμενη παράγραφο του ίδιου άρθρου της διοικητικής πράξης χρησιμοποιείται αποκλειστικά ο όρος «αυτοδύναμη διδασκαλία» και δεν καθιερώνεται κριτήριο ευρύτερης «διδασκαλίας».

Επιπροσθέτως, ο λόγος που στη διάταξη του προεδρικού διατάγματος έχει αντιστραφεί η σειρά αναφοράς των όρων της διάζευξης για την κατ' εξαίρεση εκλογή, έναντι της σειράς της συγκρίσιμης διάταξης του σχετικού νόμου, είναι ότι ακολουθείται η χρονική και λογική σειρά της εισόδου και της εξέλιξης στη βαθμολογική ιεραρχία των μελών Δ.Ε.Π., δηλαδή από τη βαθμίδα του Λέκτορα στην οποία απαιτείται η «εκπαιδευτική πείρα» προς τις καθηγητικές βαθμίδες, για τις οποίες απαιτείται η «αυτοδύναμη διδασκαλία», εφόσον και οι δύο όροι της διάζευξης τίθενται ως απόλυτα κριτήρια, μη δυνάμενα κανονικά να παρακαμφθούν αφού δεν θεσπίζονται σχετικές εναλλακτικές περιπτώσεις, ήδη για την «εκπαιδευτική πείρα» ενός υποψήφιου Λέκτορα. Αυτή η ειδοποιός διαφορά είναι ο βασικός λόγος που οδήγησε όχι στην υιοθέτηση, όπως κατ' αρχήν θα ήταν αναμενόμενο, αλλά στην αντιστροφή της σειράς της αναφοράς των όρων της νομοθετικά προβλεπόμενης διάζευξης. Με άλλα λόγια, και οι δύο ρυθμίσεις της κατ' εξαίρεση εκλογής ή εξέλιξης, του νόμου αρχικά και της διοικητικής πράξης στη συνέχεια, είναι όχι μόνο τελολογικά αλλά ήδη σε επίπεδο γραμματικής ερμηνείας προσανατολισμένες πρωτευόντως στην υπερνίκηση των εμπόδίων εκλογής ή εξέλιξης που είχαν αρχικά, κατά τη θέσπιση των σχετικών νομοθετημάτων, ή εξακολουθούν να έχουν μέχρι σήμερα απόλυτο χαρακτήρα και μόλις δευτερευόντως κάποιων από τα υπόλοιπα εμπόδια. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η φύση του πράγματος αυτό ακριβώς υπαγορεύει.

Εξάλλου, επισημαίνεται ότι συγκρίσιμη διάταξη για κατ' εξαίρεση εκλογή ή ανάδειξη περιέχει και το Π.Δ. 145/1996 «Καθορισμός προσόντων και προϋποθέσεων για την εκλογή ή προαγωγή σε θέση Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού των Μουσικών Τμημάτων των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων στις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής ή και δημοσιεύσεων». Αυτό στην παρ. 6 του άρ. 2 ορίζει ότι «Σε εξαιρετικές περιπτώσεις εκτελεστών μουσικού οργάνου και τραγουδιστών ιδιαίτερου κύρους και διεθνούς αναγνώρισης, που συγκεντρώνουν τα προσόντα της βαθμίδας του καθηγητή δεν απαιτείται η οριζόμενη στις προηγούμενες παραγράφους εκπαιδευτική πείρα αλλά τουλάχιστον δεκαοκταετής συνεχής καλλιτεχνική δραστηριότητα ως σολίστ μονωδίας ιδιαίτερος στην όπερα». Η αναφορά στην «εκπαιδευτική πείρα» είναι επιγραμματική και περιληπτική, με την έννοια ότι κατά κυριολεξία ο όρος αυτός καλύπτει την πρώτη,

γενικότερη και στοιχειωδέστερη, από τις δύο ισχύουσες εναλλακτικές περιπτώσεις. Συγκεκριμένα, κατά τις σχετικές διατάξεις των στοιχείων βii και διi της παρ. 5 του ίδιου άρθρου απαιτείται και «Δωδεκαετής τουλάχιστον εκπαιδευτική πείρα σε αναγνωρισμένο μουσικό ίδρυμα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή εννεαετής αυτοδύναμη διδασκαλία σε ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής συμπληρωμένη κατά τον χρόνο της κρίσης». Το γεγονός ότι στη διάταξη για την κατ' εξαίρεση εκλογή ή εξέλιξη δεν αναφέρεται ρητά και η δεύτερη κατά σειρά αναφοράς εναλλακτική περίπτωση της εννεαετούς αυτοδύναμης διδασκαλίας δεν έχει την έννοια του αποκλεισμού της. Αντιθέτως, η περίπτωση αυτή υπονοείται μέσα από την αναφορά στην κατά σειρά πρώτη παρόμοιου περιεχομένου εναλλακτική περίπτωση, όπως είναι η «εκπαιδευτική πείρα».

Αυτή η μη αναλυτική αναφορά στα απαιτούμενα κριτήρια μπορεί να παραβληθεί με την παρόμοια συνοπτική αναφορά η οποία γίνεται στην αντίστοιχη διάταξη της παρ. 6 του άρ. 14 του Ν. 1268/1982 για την κατ' εξαίρεση εκλογή ή εξέλιξη, ιδίως για τη βαθμίδα του Καθηγητή, οπότε μία πλήρης αναφορά θα έπρεπε να κάνει λόγο για «διδασκαλία ή αυτοδύναμη διδασκαλία».

Ο όρος «διδασκαλία» ως το πρώτο σκέλος αυτής της σαρωτικής έκφρασης θα κάλυπτε τη διδασκαλία σε μεταπτυχιακά προγράμματα σε Α.Ε.Ι. της χώρας ή της αλλοδαπής ή, κατά την έκφραση της τρέχουσας μορφής της σχετικής διάταξης, τη διδακτική εμπειρία μεταπτυχιακών σπουδών συνιστάμενη στη διδασκαλία σε μεταπτυχιακά προγράμματα Πανεπιστημίων της χώρας ή της αλλοδαπής ή, απλούστερα, τη διδασκαλία σε μεταπτυχιακά προγράμματα Πανεπιστημίων της χώρας ή της αλλοδαπής, στην οποία συνίσταται η απαιτούμενη διδακτική εμπειρία.

Εξάλλου, είναι αξιοσημείωτη στην παρόμοια με την παρ. 6 του άρ. 14 διάταξη της παρ. Α.6 του άρ. 2 του παραπλήσιου Π.Δ. 212/2004 για την κατ' εξαίρεση εκλογή ή εξέλιξη σε θέση ΔΕΠ η επιγραμματική, περιεκτική και ενιαία αναφορά σε «διδακτική εμπειρία», αναλυόμενη στη διάταξη στην οποία γίνεται παραπομπή ως «Διδακτική εμπειρία τουλάχιστον ένα χρόνο αυτοδύναμης διδασκαλίας σε ΑΕΙ ή τρία χρόνια σε εκπαιδευτήριο οποιασδήποτε βαθμίδας αναγνωρισμένο από το Κράτος, στην Ελλάδα ή το εξωτερικό». Αντίθετα, στην παρ. Β.6 του ίδιου άρθρου, που αφορά την κατ' εξαίρεση εκλογή ή εξέλιξη σε άλλες περιπτώσεις θέσεων ΔΕΠ διαφορετικού Πανεπιστημίου, υιοθετείται η συνήθης διάζευξη («εκπαιδευτικής πείρας ή αυτοδύναμης διδασκαλίας»).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Ανάγκη εκσυγχρονισμού της εκπαιδευτικής νομοθεσίας

Το γεγονός ότι οι πηγές, όπως οι αιτιολογικές εκθέσεις των σχετικών νομοθετημάτων, δεν υποβοηθούν την ερμηνευτική προσέγγιση στο εξεταζόμενο ζήτημα, δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε μία αυστηρή ερμηνευτική προσέγγιση, η οποία άλλωστε είναι μάλλον αντιφατική με την ακολουθούμενη πολιτική, όπως στην περίπτωση των ρυθμίσεων περί αδύνατης ή ασυνήθους εκπόνησης διδακτορικής διατριβής. Σε μία παιδεία της οποίας το νομικό πλαί-

σιο ελέγχεται ως αναχρονιστικό ήδη στο επίπεδο του Συντάγματος², συνιστάται μία προσέγγιση εκσυγχρονιστική, προς το συμφέρον αμφότερων των πλευρών της εκπαιδευτικής διαδικασίας³, συμπεριλαμβανομένης μίας ενδεχόμενης συνταγματικής αναθεώρησης⁴.

²Ν. Αλιβιζάτος, Κραυγαλέοι αναχρονισμοί στο άρθρο 16. Εμποδίζει την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση η διατήρησή τους, Τα Νέα / Σαββατοκύριακο 2-3 Δεκεμβρίου 2006, σ. 19.

³Α. Μανιάτης, Η χρηστικότητα της ανώτατης παιδείας, Διοικητική Ενημέρωση 41-2007, ιδίως σ. 56.

⁴Βλ. μία πρόταση προσθήκης διάταξης στο άρ. 16 του Συντάγματος Α. Μανιάτης, Ο εκδημοκρατισμός των μορφωτικών λειτουργιών των εκπαιδευτικών, Διοικητική Ενημέρωση 42-2007, σ. 20.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

201/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη

Εισηγητής: Λεων. Χατζησταύρου

Δικηγόροι: Αθαν. Αντωνόπουλος, Σοφία Τόλια

Ακάλυπτη εδαφική λωρίδα μεταξύ των οικιών των διαδίκων, χρησιμεύουσα αφενός μεν στην υποδοχή εντός αυτής και ακολούθως στην δι' αυτής απομάκρυνση των σταλαγμάτων της βροχής από τις στέγες των οικοδομών, που προεξείχαν προς τη λωρίδα για προστασία των τοίχων από τα όμβρια ύδατα, αφετέρου δε ώστε οι ιδιοκτήτες των οικιών να τις συντηρούν ή και να διανοίγουν παράθυρα. Κυριότητα των κυρίων των οικιών στην επίδικη λωρίδα κατά το ήμισυ αυτής.

{...} Από την εκτίμηση της ένορκης κατάθεσης ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: Οι εκκαλούντες είναι ο μεν πρώτος επικαρπωτής, οι δε λοιποί ψιλοί κύριοι ενός οικοπέδου εκτάσεως 198,30 τμ με την ευρισκόμενη εντός αυτού οικία, το οποίο βρίσκεται στο Μ. νομού Κ. και συνορεύει ανατολικά με ιδιοκτησία Β., δυτικά με πεζόδρομο, βόρεια με ιδιοκτησίες Ε. Γ. (εφεσίβλητης) και Α. Κ. και νότια με ιδιοκτησία Θ. Σ.. Του ακινήτου αυτού κατέστησαν επικαρπωτής ο πρώτος και ψιλοί κύριοι οι λοιποί με τον ακόλουθο τρόπο: Η Ε. συζ. Δ. Σ., μητέρα του Γ. Σ. του Δ. και γιαγιά των Α. Σ. του Γ. και Δ. Σ. του Γ., είχε καταστεί με τα πρό-
 σόντα της έκτακτης χρησικτησίας κυρία

του ανωτέρω οικοπέδου ασκώντας επ' αυτού πράξεις νομής επί χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της εικοσαετίας, ήτοι από το 1925 έως το 1965, ανεγείροντας μάλιστα επ' αυτού ισόγεια οικία, στην οποία κατοικούσε με την οικογένειά της. Δυνάμει του υπ' αριθμ. .../2.9.1965 δωρητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Κ. Κ., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Μ. στον τόμο ... με αριθμό ..., η Ε. συζ. Δ. Σ. δώρισε το ανωτέρω ακίνητο μετά της επ' αυτού οικίας στο γιο της Γ. Σ. του Δ. Το 1996 ο Γ. Σ. έλαβε την υπ' αριθμ. .../22.4.1996 οικοδομική άδεια της Διεύθυνσης Πολεοδομίας Κ. και, αφού κατεδάφισε την παλαιά οικία που υπήρχε στο ακίνητό του, ανήγειρε νέα διώροφη οικοδομή, επί της οποίας, δυνάμει της υπ' αριθμ. .../17.5.1996 πράξεως του συμβολαιογράφου Γ. Ζ., που μεταγράφηκε νόμιμα, συνέστησε οριζόντιες ιδιοκτησίες. Ακολούθως, με το υπ' αριθμ. .../17.5.1996 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Γ. Ζ., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Μ. στον τόμο ... με αριθμό ..., ο Γ. Σ. του Δ. μεταβίβασε στο Δ. Σ. του Γ. την ψιλή κυριότητα του ισόγειου ορόφου της οικοδομής με ποσοστό εξ αδιαιρέτου στο όλο οικόπεδο 50% και στον Α. Σ. του Γ. την ψιλή κυριότητα του πρώτου ορόφου της οικοδομής με ποσοστό εξ αδιαιρέτου επί του όλου οικοπέδου 50%. Επιπλέον μεταβίβασε σ' αυτούς κατ' ισομοιρίαν την ψιλή κυριότητα του υπόγειου ορόφου, που αποτελούσε

παρακολούθημα των ανωτέρω ορόφων. Επί των ανωτέρω ιδιοκτησιών ο Γ. Σ. παρράκρτησε την επικαρπία.

Εξάλλου, η εφεσίβλητη Ε. συζ. Α. Γ. είναι ιδιοκτήτρια ενός οικοπέδου, εκτάσεως 100 τμ περίπου, που βρίσκεται στην ίδια περιοχή και συνορεύει ανατολικά με ιδιοκτησία Α. Κ. του Γ., δυτικά με πεζόδρομο, βόρεια με ιδιοκτησία Α. Κ. και με την οδό Π. Κ. και νότια με την ως άνω ιδιοκτησία των εκκαλούντων. Κύριος του ακινήτου αυτού είχε καταστεί ο πατέρας της εφεσίβλητης Γ. Κ. με έκτακτη χρησικτησία, καθόσον το νεμόταν επί εικοσαετία και πλέον, ήτοι από το 1935 μέχρι το 1964. Δυνάμει του υπ' αριθ. .../1964 προικοσυμφώνου, που μεταγράφηκε νόμιμα, ο Γ. Κ. είχε μεταβιβάσει λόγω προίκας το ακίνητο αυτό στο σύζυγο της θυγατέρας του Α. Γ. (δεύτερο των εφεσιβλήτων), πλην όμως η εφεσίβλητη δυνάμει του άρθρου 56 ν. 1329/1983 απέκτησε αυτοδικαίως την κυριότητα του ως άνω ακινήτου. Στο ακίνητο αυτό και συγκεκριμένα στο νότιο μέρος του ο Γ. Κ. με τη συνδρομή των εφεσιβλήτων ανήγειρε το 1965 την ισόγεια οικία τους βάσει της υπ' αριθμ. 88/1964 οικοδομικής άδειας, που είχε λάβει προ του ως άνω προικοσυμφώνου ο ίδιος (Γ. Κ.).

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι, όπως συνέβαινε συχνά στην περιοχή, μεταξύ των οικιών των διαδίκων υπήρχε μία λωρίδα εδάφους ακάλυπτη, η οποία χρησίμευε στο να δέχεται και στη συνέχεια να απομακρύνονται δι' αυτής τα σταλάγματα της βροχής από τις στέγες των εκατέρωθεν οικοδομών, τα κεραμίδια των οποίων προεξείχαν προς τη λωρίδα αυτή από τους τοίχους των οικοδομών, έτσι ώστε να προ-

στατεύονται οι τοίχοι από τα νερά της βροχής. Επίσης, η στενωπός αυτή χρησίμευε στους ιδιοκτήτες των οικιών της περιοχής προκειμένου να τις ελέγχουν, να τις συντηρούν και πολλές φορές να διανοίγουν παράθυρα σε μία ακόμη πλευρά της οικοδομής τους, πράγμα που δεν θα ήταν δυνατό αν τα γειτονικά κτήρια βρίσκονταν σε επαφή. Μία τέτοια λωρίδα είχε αφεθεί από κοινού και ισομερώς από τους δικαιούχους των διαδίκων και συγκεκριμένα την Ε. συζ. Δ. Σ. από την πλευρά των εκκαλούντων κατά την ανέγερση της οικίας της προ του 1965 και το Γ. Κ. από την πλευρά της εφεσίβλητης αρχικώς κατά την ανέγερση της δικής του οικίας και ακολούθως κατά την ανέγερση της οικίας που προοριζόταν για τους εφεσιβλήτους, το 1965. Ειδικότερα, η λωρίδα αυτή, που αρχίζει δυτικά από τον πεζόδρομο με πλάτος 0,63 μ., εκτείνεται μεταξύ των οικιών των διαδίκων καθ' όλο το μήκος των 8,04 μ. της νότιας πλευράς της οικίας των εφεσιβλήτων, στο τέλος της οποίας έχει πλάτος 0,70 μ. και συνεχίζεται περαιτέρω σε μήκος 4,69 μ. μεταξύ πλέον της οικίας των εκκαλούντων και της νότιας πλευράς της παλαιάς οικίας του Γ. Κ., που ήδη περιήλθε στην κυριότητα της θυγατέρας του Α. Κ., η οποία (νότια πλευρά αυτής) βρίσκεται στην ίδια ευθεία με τη νότια πλευρά της οικίας των εφεσιβλήτων, έχοντας πλέον η επίδικη λωρίδα, στο τέλος της οικίας των εκκαλούντων, πλάτος 0,80 μ. Όμως, και πέραν της οικίας των εκκαλούντων, η στενωπός αυτή συνεχίζεται, διευρυνόμενη λίγο ως προς το πλάτος της, σε μήκος 6 μ., περίπου μεταξύ των οικιών της ως άνω Α. Κ. και αυτής των Κ. και Β. Β., που είναι (η οικία αυτών) συνεχόμενη

ανατολικά προς την οικία των εκκαλού-
ντων και ανήκε παλαιότερα στον παππού
τους Ν. Π.. Σημειώνεται ότι το 1953, όταν
είχε ανακύψει παρόμοια διαφορά για το
ιδιοκτησιακό καθεστώς της στενωπού στο
μήκος της μεταξύ των οικιών της Α. Κ. και
των Κ. και Β. Β. ανάμεσα στους δικαιοπα-
ρόχους αυτών Γ. Κ. και Ν. Π. αντίστοιχα, το
ζήτημα επιλύθηκε μεταξύ των μερών με το
υπ' αριθ. 29/11.2.1953 πρακτικό συμβιβα-
σμού του Ειρηνοδίκη Πετρίλου, βάσει του
οποίου ο Γ. Κ. θα είχε την κυριότητα του
τμήματος της στενωπού όπου έπεφταν τα
σταλάγματα της οικίας του, δηλαδή τμή-
μα πλάτους 20 εκατοστών περίπου από
τον τοίχο της οικίας του και το υπόλοιπο
θα ανήκε στο Ν. Π. Στην προκειμένη πε-
ρίπτωση το 1965, κατά την ανέγερση της
οικίας των εφεσιβλήτων, που όπως προ-
αναφέρθηκε έγινε στην ίδια ευθεία με την
παλαιά οικία του Γ. Κ., ο τελευταίος και οι
εφεσίβλητοι συμφώνησαν με το Γ. Σ. να
ανοίξουν ένα παράθυρο στον τοίχο προς
τη στενωπό της νεοανεγειρόμενης οικίας
τους και εφόσον και ο Γ. Σ. προέβαινε στην
ανέγερση νέας οικίας στη θέση της παλαι-
άς, θα μπορούσε να ανοίξει και αυτός πα-
ράθυρα. Μάλιστα, οι εφεσίβλητοι αργότε-
ρα διάνοιξαν ένα ακόμη παράθυρο χωρίς
οποιαδήποτε αντίρρηση εκ μέρους του Γ.
Σ.. Το 2006-2007, όταν ο Γ. Σ. κατεδάφι-
σε την παλαιά οικία του, κατασκεύασε το
βόρειο τοίχο της νέας οικοδομής του εκεί
ακριβώς όπου βρισκόταν ο αντίστοιχος
τοίχος της παλαιάς οικοδομής, με συνέ-
πεια να παραμείνει αμετάβλητο το πλάτος
της επίδικης στενωπού.

Περαιτέρω, στη νέα αυτή οικοδομή ο
Γ. Σ. κατασκεύασε προς την επίδικη λωρί-

δα τέσσερα παράθυρα, τοποθέτησε υπε-
ράνω αυτής την κρηπίδα της οικοδομής,
ήτοι προεξοχή της στέγης από οπλισμένο
σκυρόδεμα με τα επ' αυτής κεραμίδια, έτσι
ώστε να προστατεύεται ο τοίχος της οικο-
δομής του, καθώς τα σταλάγματα πέφτουν
εντός της στενωπού και τοποθέτησε εξω-
τερικώς της οικοδομής σε επαφή με τον
τοίχο της τους σωλήνες της καπνοδόχου
και της αποχέτευσης της οικοδομής. Όλα
δε αυτά έγιναν με την πλήρη συναίνεση
και επιδοκιμασία των εφεσιβλήτων. Επί-
σης, μετά την ανέγερση της ως άνω νέας
οικοδομής του, ο Γ. Σ., που επισκεύασε
την τσιμεντόστρωση της επίδικης στενω-
πού, έτσι ώστε τα νερά της βροχής να
απορρέουν ευκολότερα προς τα ανατολι-
κά, τοποθέτησε, κατόπιν συνεννοήσεως
και συμφωνίας με τους εφεσιβλήτους, μία
μεταλλική πόρτα στην είσοδο της στενω-
πού από την πλευρά του πεζοδρόμου, την
οποία μάλιστα στερέωσε στον τοίχο της
οικίας των εφεσιβλήτων, κατόπιν βέβαια
συναινέσεώς τους. Κλειδί δε από την πόρ-
τα αυτή έλαβαν αμφότερες οι πλευρές των
διαδίκων. Γενικώς, επί σειρά δεκαετιών και
συγκεκριμένα από το 1965 μέχρι το 2004
οι διάδικοι (εκ μέρους των εκκαλούντων ο
Γ. Σ. αρχικώς και στη συνέχεια και τα τέ-
κνα του) είχαν μεταξύ τους άριστες σχέσεις
καλής γειτονίας. Ειδικότερα δε χρησιμο-
ποιούσαν την επίδικη στενωπό και οι δύο
πλευρές προς καθαρισμό, βαφή, συντήρη-
ση των οικιών τους κλπ με την πεποίθηση
ότι ανήκει στους ιδιοκτήτες των εκατέρω-
θεν οικιών κατ' ισομοιρία και ότι μπορεί
κάθε πλευρά να κάνει καθολική χρήση αυ-
τής για την εξυπηρέτηση της κάθε οικίας.
Μόλις δε το 2004 οι σχέσεις των διαδίκων

διερράγησαν διότι ο εφεσίβλητος Α. Γ. θεώρησε ότι οι ως άνω σωλήνες της καπνοδόχου και της αποχέτευσης στην οικία των εκκαλούντων είναι από αμίαντο, πράγμα που θα μπορούσε να έχει δυσμενείς συνέπειες για την υγεία του και έκτοτε ξεκίνησε μία πλημμυρίδα εκατέρωθεν καταγγελιών και δικαστικών διενέξεων, κυρίως από την πλευρά των εφεσιβλήτων.

Από τα ανωτέρω συνάγονται τα ακόλουθα: α) το επίδικο τμήμα μήκους 12,73 μ. και πλάτους 0,50 μ., εμβαδού 6,37 τμ, το οποίο καλύπτεται από την οικοδομή των εκκαλούντων, ανήκει στον πρώτο κατ' επιкарπία και στους λοιπούς κατά φιλή κυριότητα ισομερώς, καθόσον αυτό περιλαμβάνεται στους τίτλους τους και ουδέποτε οι εφεσίβλητοι είχαν κάποια σχέση μ' αυτό. Σε κάθε περίπτωση, αυτό είχε περιέλθει κατά κυριότητα στο Γ. Σ. με έκτακτη χρησικτησία, καθόσον το νεμόταν συνεχώς για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της εικοσαετίας (από το 1965 έως το 1996), δεδομένου ότι αυτό καλυπτόταν από την παλαιά κατοικία του, στη συνέχεια δε, όπως προαναφέρθηκε, το τμήμα αυτό καλύφθηκε από τη νέα οικοδομή του πρώτου εκκαλούντος. β) Από την υπόλοιπη επίδικη έκταση, δηλαδή την ακάλυπτη λωρίδα, που βρίσκεται μεταξύ της οικίας των εκκαλούντων αφενός και των οικιών της εφεσίβλητης και της Α. Κ. αφετέρου, μήκους 12,73 μ. και πλάτους από 0,63 μ. έως 0,80 μ., εμβαδού 8,75 τμ, στους εκκαλούντες, κατά τις ως άνω διακρίσεις, ανήκει το ήμισυ αυτής, δηλαδή το τμήμα που εκτείνεται από την οικία των εκκαλούντων μέχρι τη μέση γραμμή της ως άνω έκτασης, εμβαδού 4,38 τμ. Το τμήμα αυτό περιλαμβάνεται στους τίτλους των

εκκαλούντων και σε κάθε περίπτωση αυτό είχε περιέλθει στο Γ. Σ. με έκτακτη χρησικτησία, καθόσον το νεμόταν συνεχώς για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της εικοσαετίας (από το 1965 έως το 1996), όπως προεκτέθηκε, ενώ από το υπόλοιπο τμήμα, αυτό, που βρίσκεται κατά μήκος της νότιας πλευράς του ακινήτου της εφεσίβλητης ανήκει σ' αυτήν, κατά μερική αποδοχή της ενστάσεως ίδιας κυριότητας που αυτή είχε προβάλει. Έσφαλε επομένως η προσβαλλόμενη απόφαση που απέρριψε την αγωγή. Συνεπώς, πρέπει, κατά τους βάσιμους περί τούτου λόγους της έφεσης, να εξαφανιστεί. Ακολούθως, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση έφεση ως βάσιμη κατ' ουσίαν και, αφού κρατηθεί η υπόθεση στο δικαστήριο αυτό και ερευνηθεί κατ' ουσίαν, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή ως βάσιμη κατ' ουσίαν...

246/2013

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης

Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Χρ. Σαμοθράκης, Γεώρ. Παππάς

Με την παραδεκτή έφεση αναβιώνει στα όριά της η εκκρεμοδικία εκ της άσκησης της αγωγής, εκ του δικογράφου της οποίας ο ενάγων μπορεί να παραιτηθεί. Αν ο αντίδικος εμμένει, χωρίς αντίρρηση στην παραίτηση, σε έκδοση απόφασης, αυτή αναγνωρίζει την κατάργηση δίκης αλλά δεν επιβάλλει δικ. έξοδα.

Στην κατ' έφεση δίκη νέα αποδεικτικά μέσα όσα δεν υποβλήθηκαν πρωτόδικα ή υποβλήθηκαν απαράδεκτα, εκπρόθεσμα ή χωρίς επίκληση.

Δικ. τεκμήρια αεροφωτογραφίες συνοδευόμενες με έκθεση εμπειρογνώμονα ως και φωτογραφίες μη αμφισβητηθείσες.

Καταχρηστική διεκδίκηση τμήματος ακινήτου επί του οποίου ανηγέρθηκαν κτίσματα με άδεια του ενάγοντος - κυρίου του όλου ακινήτου και με δαπάνη μεγάλων ποσών από τον εναγόμενο πριν 15 έτη.

Δικαίωμα απατηθέντος για ακύρωση της δικαιοπραξίας και ανόρθωση κάθε ζημίας, ή να την αποδεχθεί και να ζητήσει μόνο αποζημίωση. Πρωτογενής υποχρέωση αποζημίωσης εξ απάτης ως αδικοπραξίας εφόσον συντρέχουν και οι όροι αυτής.

Αμεταβίβαστη εν ζωή και ακληρονόμητη η αξίωση ηθικής βλάβης, εκτός αν αναγνωρίσθηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε αγωγή ασκηθείσα έστω και αναρμοδίως, ακόμη και αν εμφανίστηκαν μετά απρόβλεπτες συνέπειες. Επί πλειόνων υπόχρεων η υπό ενός αναγνώριση επάγεται μεταβίβαση μόνο έναντι αυτού. Μη επιτρεπτή επιδίκαση ποσού ηθικής βλάβης μικρότερου εκ μόνου του λόγου ότι ωφελείται πλέον άλλο πρόσωπο (κληρονόμος). Επιδίκαση ικανοποίησης στους κληρονόμους του θανόντος διαδίκου κατά την κληρονομιά μερίδα.

{...} 2. Ο αρχικός ενάγων Λ. Γ. Σ. με την υπό κρίση αγωγή του, την οποία απηύθυνε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας κατά των εναγομένων - εφεσίβλητων, ισχυρίσθηκε ότι με παράγωγο τρόπο (αγοραπωλητήριο συμβόλαιο που μεταγράφηκε νόμιμα), άλλως με τακτική

και έκτακτη χρησικτησία, έγινε κύριος ενός ακινήτου εκτάσεως 6.286,78 τμ στο τοπικό διαμέρισμα Κ. του Δήμου Α., όπως ειδικότερα κατά τη θέση και τα όρια περιγράφεται στην αγωγή του. Ότι με την αναφερόμενη συμβολαιογραφική γονική παροχή του έτους 2008, οι δεύτερος και τρίτος των εναγομένων (γαμβρός και θυγατέρα του) μεταβίβασαν λόγω γονικής παροχής στην πρώτη εναγομένη (εγγονή του) τμήμα του ως άνω ακινήτου του εμβαδού 500,08 τμ, όπως ειδικότερα κατά τα όρια περιγράφεται στην αγωγή του. Ότι με την πράξη τους αυτή οι εναγόμενοι προσέβαλαν παράνομα και υπαίτια το δικαίωμα κυριότητάς του στο προαναφερόμενο τμήμα του ακινήτου του, προκαλώντας του έτσι θλίψη, στενοχώρια και ταλαιπωρία, ενώ επί πλέον η πρώτη εναγομένη τον απέβαλε παράνομα και χωρίς τη θέλησή του από τη νομή του στο προαναφερόμενο τμήμα του ακινήτου. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε α) να αναγνωρισθεί η κυριότητά του στο παραπάνω ακίνητο και να υποχρεωθεί η πρώτη εναγομένη να του αποδώσει τη νομή του τμήματος των 500,08 τμ, β) να απαγορευθεί στην πρώτη εναγομένη κάθε μελλοντική διατάραξη στο προαναφερόμενο ακίνητο με την απειλή ποινών έμμεσης εκτέλεσης, γ) να αναγνωρισθεί ότι λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστη από τη σε βάρος του αδικοπραξία η πρώτη εναγομένη υποχρεούται να του καταβάλει, ως χρηματική ικανοποίηση, το ποσό των 40.000 Ε, έκαστος δε του δευτέρου και της τρίτης των 25.000 Ε, καθώς επίσης και να υποχρεωθούν οι ίδιοι εναγόμενοι να του καταβάλουν για την ίδια αιτία τα ποσά των 10.000, 2.500, 2.500 Ε, αντίστοιχα, με το νόμιμο

τόκο από την επίδοση της αγωγής. Κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας απεβίωσε, την 1.4.2010, ο ενάγων και οι νόμιμοι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του, αφού γνωστοποίησαν το θάνατό του, δήλωσαν ότι συνεχίζουν οι ίδιοι τη βιαιώς διακοπείσα δίκη. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δικάζοντας κατά την τακτική διαδικασία, αντιμωλία των διαδίκων, έκρινε ορισμένη και νομικά βάσιμη την αγωγή (πλην του αιτήματος για απαγγελία ποινών έμμεσης εκτέλεσης), την οποία στη συνέχεια απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη τόσο κατά την κύρια όσο και κατά τις επικουρικές της βάσεις, με την υπ' αριθ. 14/2011 απόφασή του. Κατά της αποφάσεως αυτής άσκησαν έφεση οι ενάγοντες (νόμιμοι κληρονόμοι του αρχικού ενάγοντος που υπεισλήθαν στη δίκη) για κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να γίνει δεκτή η αγωγή.

3. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 294, 295, 296, 297, 299, 522 και 524§1 ΚΠολΔ προκύπτει ότι με την άσκηση παραδεκτής έφεσης κατά της πρωτόδικης απόφασης αναβιώνει η εκκρεμοδικία, που δημιουργήθηκε με την έγερση της αγωγής, μέσα στα όρια που καθορίζονται με την έφεση και συνεπώς ο ενάγων έχει έκτοτε το δικαίωμα να παραιτηθεί από το δικόγραφο της αγωγής του είτε με δήλωση καταχωριζόμενη στα πρακτικά είτε με δικόγραφο επιδιδόμενο στον εναγόμενο. Η παραίτηση αυτή επάγεται την άμεση κατάργηση της δίκης και στους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας και την άρση της ισχύος της πρωτόδικης απόφασης εφόσον γίνει χωρίς άμεση αντίρρηση του παρισταμένου εφεσίβλητου, (στην περίπτωση της

ενώπιον του δικαστηρίου διά δηλώσεως στα πρακτικά παραιτήσεως), χωρίς την έκδοση αποφάσεως. Αν ο αντίδικος του παραιτουμένου εμμένει, χωρίς προβολή αντίρρησης στην παραίτηση, στην έκδοση αποφάσεως, εκδίδεται απόφαση που αναγνωρίζει απλώς την επελθούσα συνεπεία της παραιτήσεως κατάργηση της δίκης και δεν αποτελεί απόφαση επί της εφέσεως ή αγωγής. Για το λόγο αυτό δεν μπορεί να τεθεί στο πλαίσιο της καταργούμενης δίκης και θέμα επιβολής των δικαστικών εξόδων σε βάρος του παραιτουμένου (άρθρο 188 ΚΠολΔ). Η εκκαθάριση των εξόδων αυτών θα γίνει κατά τη διαδικασία των αρθ. 679-681 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το αρθ. 192 του ίδιου Κώδικα (βλ. σχετ. ΑΠ 1602/01 Δνη 43. 397, ΑΠ 69/96 Δνη 37. 1316, ΑΠ 398/97 Δνη 38. 1783, ΕφΑθ 1815/95 Δνη 36. 1575, ΕφΛαρ 277/02 ΕφΛαρ 430/08 ΤΝΠ ΔΣΑ). Στην προκειμένη περίπτωση ο πρώτος εκκαλών - ενάγων Η. Σ., που παραιτάθηκε μετά του πληρεξουσίου του δικηγόρου στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου κατά την εκφώνηση από τη σειρά του οικείου πινακίου της άνω εφέσεως, με δήλωση του πληρεξουσίου του δικηγόρου, που έγινε πριν την έναρξη της προφορικής συζητήσεως και καταχωρήθηκε στα ταυτάριθμα με την παρούσα πρακτικά συνεδρίασης του Δικαστηρίου αυτού, νόμιμα παραιτήθηκε από τα άνω δικόγραφα της έφεσης και της αγωγής. Εναντίον της παραίτησης αυτής δεν αντέλεξαν οι εφεσίβλητοι - εναγόμενοι, που παρέστησαν διά του πληρεξουσίου τους δικηγόρου Γ.Π. (όπως είχαν δικαίωμα ως προς την αγωγή, επικαλούμενοι επιπροσθέτως έννομο συμφέρον για την περάτωση της δίκης

με την οριστική απόφαση κατ' άρθρο 294 εδ. β' ΚΠολΔ), όπως προκύπτει από τα αυτά ως άνω πρακτικά. Συνεπώς πρέπει να κηρυχθεί καταργημένη η δίκη για την παραπάνω αγωγή και στους δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

4. Σύμφωνα μεν με τη διάταξη της § 1 εδάφιο α' του άρθρου 529 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με εκείνη του άρθρου 16 § 5 ν. 2915/2001 και ήδη ισχύει από την 1.1.2002 (άρθρο 15 του ν. 2943/2005), στην κατ' έφεση δίκη επιτρέπεται να γίνει επίκληση και προσαγωγή νέων αποδεικτικών μέσων, σύμφωνα δε με τη διάταξη της § 2 του ίδιου πιο πάνω άρθρου, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο μπορεί να αποκρούσει τα αποδεικτικά μέσα που προσάγονται πρώτη φορά σ' αυτό ως απαράδεκτα, αν κατά την κρίση του ο διάδικος δεν τα είχε προσκομίσει στην πρωτόδικη δίκη από πρόθεση στρεψοδικίας ή από βαριά αμέλεια. Ως νέα αποδεικτικά μέσα, κατά την έννοια της αμέσως πιο πάνω διάταξης, θεωρούνται είτε αυτά που δεν υποβλήθηκαν καθόλου πρωτόδικα, είτε αυτά που υποβλήθηκαν μεν πρωτόδικα, αλλά απαράδεκτα, όπως λ.χ. εκπρόθεσμα ή χωρίς επίκληση ή χωρίς νόμιμη σήμανση κλπ, είναι δε αδιάφορο αν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αποφάνθηκε ρητά για το απαράδεκτο των εν λόγω αποδεικτικών μέσων ή αντιπαρήλθε σιωπηρά το τελευταίο. Η διάταξη, εξ άλλου, του άρθρου 529 § 1 εδάφιο α' ΚΠολΔ είναι γενική και, έτσι, περιλαμβάνει χωρίς διακρίσεις όλα τα αποδεικτικά μέσα που επιτρέπονται από το νόμο, δηλαδή τόσο τα αποδεικτικά, που απόκινεται στην πρωτοβουλία των διαδίκων (όπως έγγραφα, όρκος) ή παρέχουν άμεση ή έμμεση

απόδειξη (τεκμήρια), όσο και εκείνα η απόδειξη των οποίων μπορεί να διαταχθεί ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά των διαδίκων (λ.χ. αυτοψία, πραγματογνωμοσύνη). Τα έγγραφα, ειδικότερα, κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 237 § 1 εδάφιο β' ΚΠολΔ, όπως ήδη ισχύει μετά την αντικατάστασή της με εκείνη του άρθρου 7 § 1 του ν. 2915/2001, εφαρμόζεται δε και στη διαδικασία της δευτεροβάθμιας δίκης (άρθρο 524 § 1 ΚΠολΔ), είναι παραδεκτά στην κατ' έφεση δίκη αν η νόμιμη επίκληση και προσκομιδή τους γίνει με τις ενώπιον του εφετείου προτάσεις των διαδίκων (ΑΠ 1450/11, ΑΠ 1622/09, Νόμος).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων αποδείξεως και ανταποδείξεως που εξετάσθηκαν στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου (βλ. υπ' αριθμ. 14/2011 πρακτικά συνεδρίασεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας), δεόντως εκτιμωμένων κατά το λόγο της γνώσεως και το βαθμό αξιοπιστίας κάθε μάρτυρα, όλα τα έγγραφα που οι διάδικοι προσκομίζουν και επικαλούνται με τις προτάσεις τους στον παρόντα βαθμό δικαιοδοσίας και τα οποία κατά την κρίση του δικαστηρίου δεν προσκομίστηκαν εγκαίρως (είκοσι ημέρες πριν τη συζήτηση) πρωτοδικώς, όχι από πρόθεση στρεψοδικίας ή από βαριά αμέλεια, τις υπ' αριθμ. .../2013 ένορκες βεβαιώσεις στην ειρηνοδίκη Λαυρίου, τις οποίες προσκομίζουν και επικαλούνται οι εκκαλούντες, καθώς και τις υπ' αριθμ. .../2013 ένορκες βεβαιώσεις στη συμβολαιογράφο Ε.Γ.-Κ., τις οποίες προσκομίζουν και επικαλούνται οι εφεσίβλητοι, οι οποίες λαμβάνονται υπόψη ως αποδεικτικά μέσα,

καθόσον προηγήθηκε νομότυπη κλήτευση των εκατέρωθεν αντιδίκων, την υπ' αριθμ. πρωτ. .../3.12.2008 βεβαίωση του Δημάρχου Α., περί του ότι ο Π. Ζ. (δεύτερος εναγόμενος - δεύτερος εφεσίβλητος), είναι ιδιοκτήτης οικίας 50 τμ, στην Κ. του Δήμου Α., η οποία λαμβάνεται υπόψη για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (άρθρα 336 παρ. 3, 339 και 395 ΚΠολΔ), καθόσον κατά την κρίση του δικαστηρίου, πρόκειται για βεβαίωση τρίτου προσώπου η οποία συνετάγη, πριν τη δίκη, αλλά όχι με σκοπό να χρησιμεύσει στη δίκη αυτή, αφού όταν δόθηκε δεν είχε ασκηθεί η αγωγή (ΑΠ 780/12), τις δύο αεροφωτογραφίες που προσκομίζουν οι ενάγοντες οι οποίες συνοδεύονται και από έκθεση ειδικού εμπειρογνώμονα με ερμηνεία του περιεχομένου τους η οποία αποτελεί νόμιμο αποδεικτικό μέσο (ΑΠ 646/03 Δνη 45. 1055, ΑΠ 69/70 ΝοΒ 18. 791, Βαθρακοκοίλη ΕρμΚΠολΔ στο άρθρο 336 αρ. 57) και τις δέκα έγχρωμες φωτογραφίες που προσκομίζουν οι εναγόμενοι, η γνησιότητα των οποίων δεν αμφισβητείται από τα αντίδικα μέρη και οι οποίες (αεροφωτογραφίες και φωτογραφίες) εκτιμώνται ως δικαστικά τεκμήρια, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Δυνάμει του υπ' αριθ. .../26.10.1965 αγοραπωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Κ. Α. Κ., το οποίο μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και με αύξ. αριθμό ... των βιβλίων μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Μ., ο αρχικός ενάγων Λ. Γ. Σ. αγόρασε από το Χ. Γ. Ζ., «έναν αγρό ποτιστικό, κείμενο στη θέση «Κ.» περιφέρειας Κ., εκτάσεως ενός περίπου στρέμματος, μετά δασώδους εκτάσεως

στρεμμάτων δύο και συνορευόμενο γύρωθεν, από το κάτω μέρος με κληρονόμους Χ. Μ. Ζ., Ν.Δ. με κληρονόμους Δ. Κ., προς Ανατολάς με ιδίους κληρονόμους Α. Ι. Μ. και με Ν. και Η. Μ. και ποτιστικόν από δημόσιον δρόμον και άνω, από πηγήν Κ., περιελθόντος αυτώ εκ χρησικτησίας από 40ετίας και πλέον τακτικής και εκτάκου...». Επί του ανωτέρω ακινήτου, το οποίο με νεότερη καταμέτρηση, όπως προκύπτει από όλα τα τοπογραφικά διαγράμματα που προσκομίζουν οι διάδικοι, έχει έκταση 6.286,78 τμ, ο ανωτέρω αγοραστής ασκούσε όλες τις πράξεις νομής που αρμόζουν στον κύριο, από της ανωτέρω αγοράς του και έως το θάνατό του (1.4.2010). Ειδικότερα, αυτός προέβαινε κατ' έτος σε καθαρισμό και αποψίλωση από τα αυτοφυή χόρτα, διάνοιξε ιδιωτικό δρόμο για να γίνει εύκολη η πρόσβαση σ' αυτό, διέμενε στην οικία που υπάρχει εντός αυτού, την οποία ηλεκτροδότησε και υδροδότησε και αποθήκευε εντός της αποθήκης που είναι συνεχόμενη με την ανωτέρω οικία διάφορα προσωπικά του αντικείμενα. Η κυριότητα του Λ. Σ., παππού της πρώτης εναγομένης, πεθερού του δεύτερου και πατέρα της τρίτης εναγομένης, επί του ανωτέρω ακινήτου, δεν αμφισβητείται από αυτούς. Ο δεύτερος εναγόμενος γαμβρός του ανωτέρω Λ. Σ., από το γάμο του με τη θυγατέρα του τελευταίου - τρίτη εναγομένη Μ., είτε αυτοπροσώπως είτε δια μέσω της συζύγου του, ασκούσε έντονες πιέσεις στον αρχικό ενάγοντα - πεθερό του, να του μεταβιβάσει μέρος του ανωτέρω ακινήτου, προκειμένου να κτίσει παραθεριστική οικία. Ο αρχικός ενάγων, όμως, αρνούνταν πεισματικά, με την αιτιολογία

ότι έχει οκτώ παιδιά και θα έπρεπε όλοι να λάβουν από ένα τμήμα αυτού, όταν θα αποφάσιζε ο ίδιος τη μεταβίβασή του στα τέκνα του. Άλλωστε, υπήρχε παραθεριστική οικία εντός του ανωτέρω ακινήτου, στην οποία θα μπορούσαν, κατά την αντίληψή του, τους θερινούς μήνες, να διαμένουν εκ περιτροπής τα τέκνα του. Όταν, όμως, οι πιέσεις εκ μέρους του γαμβρού του έγιναν αφόρητες και οι σχέσεις τους άρχισαν να διαταράσσονται, ο αρχικός ενάγων, το έτος 1993, συγκατάνευσε ώστε να κτίσει ο γαμβρός του σε τμήμα του ανωτέρω ακινήτου οικία με μικρή αποθήκη και όταν θα γίνονταν η διανομή του όλου ακινήτου, θα λαμβάνονταν μερίμνα ώστε τα κτίσματα αυτά να περιλαμβάνονται στο διαιρετό τμήμα του οικοπέδου που θα μεταβιβάζονταν στη θυγατέρα του αρχικού ενάγοντα - τρίτη εναγομένη. Το καλοκαίρι του 1993 ο δεύτερος εναγόμενος ξεκίνησε την ανέγερση οικίας με «τουβλίνες», χωρίς κολόνες και με τσιγκοσκεπή, καθώς και μικρής αποθήκης σε επαφή με την οικία. Οι εργασίες ολοκληρώθηκαν το θέρος του 1994. Η ισόγεια οικία έχει εμβαδόν 51,99 τμ (8,44μ X 6,16μ) και η αποθήκη 14,19 τμ (3,30μ X 4,30μ). Η ηλεκτροδότηση της οικίας έγινε τον Οκτώβριο του 1994 (βλ. το από 10.10.1994 συμβόλαιο παροχής ηλεκτρικού ρεύματος για οικιακή χρήση της Δ.Ε.Η.). Επειδή, όμως, οι πιέσεις του δεύτερου εναγομένου προς τον πεθερό του για να μεταβιβάσει στη σύζυγό του - τρίτη εναγομένη με συμβολαιογραφικό έγγραφο τμήμα του ανωτέρω ακινήτου δεν σταματούσαν, ο αρχικός ενάγων με το υπ' αριθ. .../31.7.1995 συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο του Συμβολαιογράφου Δ.Ι.Μ., διό-

ρισε το μεγαλύτερο υιό του, Η. Λ. Σ., ως αποκλειστικό πληρεξούσιο, αντιπρόσωπο και αντίκλητό του, με την εξουσία όπως δωρίζει, εν ζωή ή αιτία θανάτου, προς οινδήποτε, είτε κατά κυριότητα, είτε κατά ψιλή κυριότητα, είτε επικαρπία, με οποιουσδήποτε όρους και συμφωνίες εγκρίνει, τον προαναφερόμενο αγρό ή εξ αδιαίρετου μεριδιά του, στη θέση «Κ.» της περιφέρειας Κ.Κ., όσης εκτάσεως και εάν είναι αυτός. Ο ανωτέρω Η. Λ. Σ., δυνάμει του υπ' αριθ. .../8.1.1998 συμβολαίου δωρεάς εν ζωή του αυτού συμβολαιογράφου Δ. Ι. Μ., νομίμως μεταγεγραμμένου στο Υποθηκ/κειο Μ. στον τόμο ... και α/α ..., μεταβίβασε την ψιλή κυριότητα, με το προαναφερθέν πληρεξούσιο, ενός αυτοτελούς οικοπέδου αρτίου και οικοδομήσιμου, κειμένου στην ειδική θέση «Κ.» και εντός των ορίων του οικισμού «Κ.» της Κοινότητας Κ. Κ., εκτάσεως 670,86 μ², μετά ισογείου κτίσματος 50 μ², και ισογείου αποθήκης 50 μ², στις δυο εγγονές του και θυγατέρες του πληρεξουσίου Η. Σ., Γ. και Β.. Ο προαναφερόμενος (αρχικός ενάγων - δωρητής) Λ. Σ. παρακράτησε την επικαρπία στο ανωτέρω δωρηθέν ακίνητο, εφ' όρου ζωής, ενώ παρέμεινε αποκλειστικά κύριος στα υπόλοιπα (6286,78 - 670,86 =) 5.615,92 μ². Στο ως άνω δωρητήριο συμβόλαιο έχει επισυναφθεί και το από «Δεκεμβρίου 1997» τοπογραφικό διάγραμμα της αγρονομίου - τοπογράφου μηχανικού Ε. Μ., το οποίο αναφέρει ως σύνορα τα εξής: «... συνορεύει βόρεια στην πλευρά ΓΝ = 30,34 μ. με ιδιοκτησία Π. Δ., νότια στην πλευρά ΒΓ = 32,56 μ. με ιδιοκτησία Ν. Μ., και πέραν αυτού με κοινοτικό δρόμο συν τη πλευρά ΜΞ = 8,47 μ. συν τη πλευρά ΞΑ =

4,77 μ. με κοινοτικό δρόμο, ανατολικά στην πλευρά MN = 46,12 μ. με ιδιοκτησία εδώ δωρητή Λ. Σ. και δυτικά στην πλευρά AB = 9,97μ. με ιδιοκτησία Ν. Μ.». Σε ανύποπτο χρόνο, σε ένα τυπικό έλεγχο, που διενήργησε για λογαριασμό του κυρίου του ακινήτου Λ. Σ. ο εξουσιοδοτηθείς - πρωτότοκος υιός του Η. Σ., διαπιστώθηκε ότι εκ του ως άνω ευρύτερου γεωτεμαχίου, εκτός του οικοπέδου, των 670,86 μ², που είχε δωρηθεί στις προαναφερόμενες εγγονές του, είχε γίνει και άλλη μεταβίβαση, με το υπ' αριθ. .../2008 συμβόλαιο γονικής παροχής της συμβολαιογράφου Μ. Ζ., ενός άλλου τμήματός του, εκτάσεως 500,08 μ². Πιο συγκεκριμένα με το προαναφερόμενο συμβόλαιο γονικής παροχής ο δεύτερος εναγόμενος, ως κύριος διαιρετού τμήματος του παραπάνω οικοπέδου εμβαδού 500,08 τμ, μετά των επ' αυτού κτισμάτων, το οποίο, όπως αναφέρεται στο συμβόλαιο, το απέκτησε με έκτακτη χρησικτησία, νεμηθείς αυτό με καλή πίστη, από το έτος 1982 που του το παραχώρησε με άτυπη δωρεά ο πεθερός του και κύριος του όλου ακινήτου Λ. Σ., παρέχει κατά πλήρη κυριότητα νομή και κατοχή, σαν γονική παροχή, προς τη συμβαλλόμενη θυγατέρα του Γ. Ζ., πρώτη εναγομένη, η οποία αποδέχθηκε την περιουσιακή αυτή παροχή. Όμως, το περιεχόμενο του ανωτέρω συμβολαίου δεν είναι αληθές, αφού ουδέποτε εχώρησε άτυπη παραχώρηση τμήματος του προαναφερόμενου ακινήτου από τον κύριο αυτού Λ. Σ. προς το γαμβρό του Π. Ζ. Η μεθόδευση αυτή επινοήθηκε από τον τελευταίο, προκειμένου να αποκτήσει αυτός τίτλο σε διαιρετό τμήμα του ακινήτου του πεθερού του, που ήταν ο διακαής του

πόθος από πολλών ετών και για να κατοχυρώσει την κυριότητά του στα δυο προαναφερόμενα κτίσματα, που ήσαν μετέωρα από άποψη ιδιοκτησιακού καθεστώτος. Κύριος του ακινήτου των 6.286,78 τμ, μέχρι το έτος 1998, που εχώρησε η γονική παροχή των 670,86 τμ προς τις εγγονές του αρχικού ενάγοντος και στη συνέχεια των 5.615,92 τμ, παρέμεινε ο αρχικός κύριος αυτού Λ. Σ. Συνεπώς, ο δεύτερος εναγόμενος ουδέποτε ήταν κύριος του ακινήτου των 500,08 τμ και δεν μεταβίβασε τέτοια κυριότητα στην πρώτη εναγομένη - θυγατέρα του Γ. Ζ.. Επειδή η πρώτη εναγομένη εξακολουθούσε μέχρι την άσκηση της αγωγής (και εξακολουθεί μέχρι σήμερα) να παραμένει στη νομή του ανωτέρω ακινήτου, χωρίς δικαίωμα, πρόσβαλε την κυριότητα του αρχικού ενάγοντος δι' αποβολής. Συνεπώς, ο αρχικός ενάγων έπρεπε να αναγνωριστεί κύριος του ακινήτου των 5.615,92 τμ και να υποχρεωθεί η πρώτη εναγομένη να του το αποδώσει. Όμως, ενόψει των ανωτέρω πραγματικών περιστατικών, ήτοι α) ότι η ανέγερση των δύο κτισμάτων έγινε με την άδεια του ενάγοντος και κυρίου του όλου ακινήτου Λ. Σ., β) ότι για την ανοικοδόμησή τους ο δεύτερος εναγόμενος δαπάνησε 20.000.000 δρχ (58.694 Ε περίπου) για την οικία και 1.500.000 δρχ (4.402 Ε) για την αποθήκη, γ) ότι οι εργασίες ανοικοδόμησης που διάρκεσαν δυο καλοκαίρια (το 1993 και το 1994) γίνονταν πάντα υπό τα βλέμματα τόσο του κυρίου του ακινήτου όσο και του πληρεξουσίου αυτού - υιού του Η. Σ., δ) ότι τόσο ο αρχικός ενάγων όσο και τα τέκνα αυτού (ήδη εκκαλούντες) επισκέπτονταν τους θερινούς μήνες την οικία του δευτέ-

ρου εναγομένου, συνέτρωγαν και συνδιασκέδαζαν σ' αυτή και ε) του διαδραμόντος από την ανωτέρω ανοικοδόμηση (1994) μέχρι την άσκηση της αγωγής (2009) χρόνου, που είναι σημαντικός (15 έτη), η άσκηση του δικαιώματος του ενάγοντος με την ένδικη αγωγή, αναφορικά με τη διεκδίκηση και του τμήματος που καταλαμβάνουν και τα δύο κτίσματα (ισόγεια οικία και ισόγεια αποθήκη), παρίσταται καταχρηστική, κατά την έννοια του άρθρου 281 ΑΚ, ενόψει του ότι ευλόγως δημιουργήθηκε στους εναγόμενους η πεποίθηση της μη ενασχέσεως τούτου και η μεταγενέστερη άσκηση αυτού με την ένδικη αγωγή υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη, ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος, δεκτής καθισταμένης και ως εν μέρει ουσιαστικά βασίμου της σχετικής νόμιμης, στηριζόμενης στο παραπάνω άρθρο 281 ΑΚ, ένστασης των εναγομένων περί καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος του ενάγοντος.

Την 1.4.2010, απεβίωσε ο ενάγων Α. Σ. και τη δίκη συνεχίζουν οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του, ήτοι τα επτά τέκνα του (η όγδοη θυγατέρα του είναι η τρίτη εναγομένη) και η σύζυγός του Γ. χήρα Α. Σ.. Ενόψει των ανωτέρω και μετά την παραίτηση του πρώτου εκκαλούντος από το δικόγραφο της έφεσης και της αγωγής, η αγωγή έπρεπε να γίνει κατά ένα μέρος δεκτή και να αναγνωρισθεί ότι οι κληρονόμοι του αρχικού ενάγοντος είναι συγκύριοι του ανωτέρω περιγραφόμενου ακινήτου, κατά ποσοστό 3/32 έκαστος από τον δεύτερο έως και την έβδομη και κατά 8/32 η όγδοη, πλην του τμήματος των 670,86 τμ μετά της πα-

λαιάς οικίας που έχει μεταβιβαστεί δυνάμει του υπ' αριθμ. .../8.1.1998 συμβολαίου του συμβολαιογράφου Δ. Μ. στις εγγονές του αρχικού ενάγοντος, Γ. και Β., καθώς και του τμήματος που καταλαμβάνει η οικία και η αποθήκη της πρώτης εναγομένης, εμβαδού 51,99 τμ και 14,19 τμ αντίστοιχα. Έπρεπε δε να υποχρεωθεί η πρώτη εναγομένη να αποδώσει στους ανωτέρω το ακίνητο αυτό, πλην των ανωτέρω δύο τμημάτων που καταλαμβάνει η οικία της και η αποθήκη. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων. Γι αυτό πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση των εναγόντων, να εξαφανιστεί η πρωτόδικη απόφαση, να κρατηθεί η υπόθεση από το παρόν δικαστήριο και να γίνει δεκτή εν μέρει η αγωγή, σύμφωνα με τα αναφερόμενα παραπάνω, αλλά και ειδικότερα στο διατακτικό της παρούσης.

5. Κατά τη διάταξη του άρθρου 149 εδ. α και β του ΑΚ, εκείνος που απατήθηκε έχει δικαίωμα είτε να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας και την ανόρθωση κάθε άλλης ζημίας, είτε να αποδεχθεί τη δικαιοπραξία και να ζητήσει μόνο την ανόρθωση της ζημίας. Από την προαναφερθείσα διάταξη η απάτη αντιμετωπίζεται υπό δύο έννοιες: α) Ως λόγος που καθιστά ελαττωματική τη βούληση του απατηθέντος, εξαιτίας της οποίας δικαιούται να ζητήσει την ακύρωση της δηλώσεώς του. Και β) ως αδικοπρακτική συμπεριφορά του απατηθέντος, η οποία γεννά σε βάρος του υποχρέωση αποζημιώσεως κατά το άρθρο 914 ΑΚ. Και στις δύο περιπτώσεις απάτη είναι η δόλια χρήση μέσων ή τεχνασμάτων που κατατείνει στην πρόκληση ή διατήρη-

ση πεπλανημένης αντίληψης. Η πεπλανημένη αυτή αντίληψη, κατά τις διατάξεις των άρθρων 147 εδ. β' ΑΚ και 386 παρ. 1 ΠΚ, είναι δυνατό να αφορά και τρίτο, που κατά καθήκον και αρμοδιότητα εμπλέκεται στην κατάρτιση της απατηλής δικαιοπραξίας, όταν με την παράσταση ψευδών γεγονότων ή την απόκρυψη αληθινών, παρέχει την αναγκαία κατά νόμον συνδρομή του για την κατάρτιση της δικαιοπραξίας, την οποία (συνδρομή), χωρίς την παραπλανητική συμπεριφορά, δεν θα παρείχε. Και ως λόγος μεν η απάτη, που καθιστά ελαττωματική τη βούληση, αποκτά σημασία μόνο στο πλαίσιο της δικαιοπραξίας, αφού αποτελεί αρνητική προϋπόθεση του κύρους της και θεμελιώνει, ανάλογα προς το αν ο απατηθείς επιδιώκει την ακύρωση της δικαιοπραξίας ή την αποδέχεται παρά το ελάττωμά της, παράλληλες αξιώσεις, αντίστοιχα, από αδικοπραξία για αρνητικό διαφέρον στην πρώτη που μπορεί να περιλαμβάνει και περαιτέρω θετική ζημία σαν αποτέλεσμα της καταρτίσεως της απατηλής δικαιοπραξίας και για θετικό διαφέρον στη δεύτερη. Ως αδικοπρακτική συμπεριφορά ιδρύει αυτοτελή και πρωτογενή υποχρέωση αποζημιώσεως, εφόσον συντρέχουν και οι λοιποί όροι αυτής, δηλαδή ζημία και αιτιώδης συνάφεια μεταξύ αυτής και της απατηλής συμπεριφοράς του υπαιτίου. Αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παράνομης συμπεριφοράς και της προκληθείσας ζημίας υπάρχει, όταν η ανωτέρω συμπεριφορά, κατά την κοινή πείρα και τη συνήθη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις, κατατείνει αντικειμενικά στην παραγωγή της ζημίας (ΑΠ 1960/09 ΝοΒ 2010. 58). Εξάλλου, κατ' άρθρο 933

ΑΚ το οποίο ακολουθεί ξένο νομοθετικό πρότυπο (την § 847 I εδ. β' Γερμ. ΑΚ), κηρύσσεται κατ' αρχήν το αμεταβίβαστο εν ζωή και ακληρονόμητο της απαιτήσεως του 932 ΑΚ. Η απαίτηση θεωρείται ως αυστηρά προσωπική. Εξαιρετικά εκχωρείται και κληρονομείται, εφόσον αναγνωρίστηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε σχετική αγωγή. Η αναγνώριση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα το κληρονομητό της αξιώσεως και σε περίπτωση εμφανίσεως μεταγενέστερα περαιτέρω συνεπειών που δεν μπορούσαν να προβλεφθούν από την αρχή. Αν οι υπόχρεοι είναι πλείονες και η αναγνώριση γίνει με το δικαιούχο μόνο από ένα υπόχρεο, η μεταβίβαση μόνο έναντι αυτού μπορεί να χωρίσει λόγω της υποκειμενικής ενέργειας που έχει. Η επίδοση της αγωγής πρέπει να νοηθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του άρθρου 215 ΚΠολΔ. Απαιτείται κατάθεση της αγωγής στη γραμματεία του δικαστηρίου και επίδοση στον υπόχρεο - εναγόμενο. Αρκεί και άσκηση αγωγής ενώπιον αναρμόδιου δικαστηρίου εφόσον κατά την ΚΠολΔ 46 διατηρούνται οι συνέπειες ασκήσεως της αγωγής. Η δικαιολόγηση της νομοθετικής ρυθμίσεως πρέπει να αναζητηθεί στο ότι το θύμα με την επίδοση της αγωγής εκφράζει πλέον, κατά τρόπο πανηγυρικά σαφή, τη βούλησή του για επιδίωξη της απαιτήσεώς του. Εφόσον ο νόμος δεν διακρίνει, η αγωγή μπορεί να είναι καταψηφιστική ή αναγνωριστική. Αν όμως προσδιορίζεται στην αγωγή το ζητούμενο ποσό, η αξίωση γίνεται εκκρεμής μόνο αναφορικά με το ποσό αυτό. Οι παραπάνω συνέπειες συνδέονται με την επίδοση της αγωγής. Αν κληρονομήθηκε η αξίωση λόγω συν-

δρομής των προϋποθέσεων της ΑΚ 933 δεν επιτρέπεται να επιδικασθεί μικρότερο ποσό για το λόγο ότι ωφελείται πλέον άλλο πρόσωπο (κληρονόμος) και όχι ο αρχικά παθών. Ο θάνατος του ενάγοντος που ζητεί χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης επάγεται τη μεταβίβασή της στους κληρονόμους του. Εδώ επέρχεται βίαιη διακοπή της δίκης ενόσω ο θάνατος συμβεί μέχρι την έκδοση οριστικής αποφάσεως (βλέπε άρθ. 286 επομ. ΚΠολΔ). Η δίκη θα συνεχιστεί από τους κληρονόμους του ενάγοντος. Αν αυτοί είναι πλείονες αποκτούν από τη χρηματική ικανοποίηση ποσό ανάλογο με την κληρονομία τους μερίδα. Αν το κονδύλιο γίνει δεκτό, τότε ανάλογη θα είναι και η επιδίκαση στους κληρονόμους. Είναι αυτονόητο ότι τροποποιείται έτσι αναγκαστικά το αίτημα της αγωγής (βλ. Αθ. Κρητικό: Η αποζημίωση από Τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα, έκδ. 1998, παρ. 988 επ., σελ. 347 επ. και β' συμπλήρωμα ίδιου, έκδ. 2005, παρ. 985 επ., σελ. 128 επ., ΕΑ 2758/08 Δνη 2009. 1747).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο ενάγων Λ. Σ. ισχυρίστηκε με την αγωγή του ότι όλοι οι εναγόμενοι με τις αναφερόμενες στην αγωγή πράξεις προσέβαλαν παράνομα και υπαίτια το δικαίωμα κυριότητάς του στο ανωτέρω τμήμα του γεωτεμαχίου του, προκαλώντας του έτσι θλίψη, στενοχώρια και ταλαιπωρία, ενώ επί πλέον η πρώτη εναγομένη τον απέβαλε παράνομα και χωρίς τη θέλησή του από τη νομή του στο ένδικο ακίνητο. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε κατά μερικό περιορισμό του αρχικώς καταψηφιστικού αγωγικού αιτήματος α) να αναγνωριστεί ότι η πρώτη εναγομένη υποχρεούται να του καταβάλει ως χρημα-

τική ικανοποίηση το ποσό των 40.000 Ε, έκαστος δε του δευτέρου και τρίτης των 22.500 Ε, καθώς επίσης και β) να υποχρεωθούν οι ίδιοι εναγόμενοι να του καταβάλουν για την ίδια αιτία το ποσό των 10.000 Ε, 2.500 Ε και 2.500 Ε, αντίστοιχα, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Όπως έχει προαναφερθεί μετά την άσκηση της αγωγής και πριν τη συζήτησή της στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου (1.11.2010), απεβίωσε την 1.4.2010 ο αρχικός ενάγων Λ. Σ. (βλ. το από 7.4.2010 ακριβές φωτοαντίγραφο της ληξιαρχικής πράξης θανάτου του ληξιάρχου του Δήμου Α.) και κληρονομήθηκε εξ αδιαθέτου από τα οκτώ τέκνα του (επτά πρώτους εναγόμενες και τρίτη εναγομένη) και τη σύζυγό του Γ. Σ. (όγδοη ενάγουσα - βλ. υπ' αριθμ. .../7.4.2010 πιστοποιητικό πλησιεστέρων συγγενών του Δήμου Α. Α.). Στους προαναφερόμενους υπό στοιχεία δύο έως και οκτώ των εκκαλούντων (ο πρώτος έχει παραιτηθεί από το δικόγραφο της έφεσης και της αγωγής), θα επιδικαστεί, κατά το λόγο της κληρονομικής τους μερίδας, τυχόν χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, που θα επιδικάζονταν στον αρχικό ενάγοντα Λ. Σ., σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται παραπάνω στη μείζονα σκέψη. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, όπως προαναφέρθηκε, ο πρώτος εναγόμενος εμφανίστηκε ενώπιον της συμβολαιογράφου Μ. Ζ. και παρέστησε ψευδώς σ' αυτή ότι είναι κύριος με έκτακτη χρησικτησία ενός ακινήτου εμβαδού 500,08 τμ, το οποίο αποτελούσε τμήμα μείζονος ακινήτου ιδιοκτησίας του πεθερού του Λ. Σ. και το οποίο τμήμα ο τελευταίος του μεταβίβασε ατύπως το έτος 1982. Ότι επί του τμήματος αυτού του

ακινήτου ασκούσε από το 1982 έως και το 2008 πράξεις νομής, γενόμενος κύριος με έκτακτη χρησικτησία. Στη συνέχεια με το υπ' αριθμ. .../1998 συμβόλαιο της παραπάνω συμβολαιογράφου, ο δεύτερος εναγόμενος το τμήμα αυτό του ακινήτου, μετά της ισογείου οικίας και αποθήκης, το μεταβίβασε λόγω γονικής παροχής στην πρώτη εναγομένη θυγατέρα του Γ. Ζ., η οποία απέβαλε από τη νομή του τον κύριο του ακινήτου αυτού Λ. Σ. (παππού της). Από τα εκτιθέμενα αυτά πραγματικά περιστατικά προκύπτει ότι αδικοπραγήςας είναι μόνον ο δεύτερος εναγόμενος που επέδειξε την ανωτέρω απατηλή συμπεριφορά, ενώ η πρώτη και η τρίτη εναγομένη δεν επέδειξαν κάποια αδικοπρακτική συμπεριφορά. Ναι μεν η πρώτη εναγομένη παρέλαβε το ανωτέρω ακίνητο και απέβαλε από τη νομή του τον αρχικό ενάγοντα Λ. Σ., πλην, όμως, δεν αποδείχθηκε ότι αυτή τελούσε σε γνώση των ανωτέρω μεθοδεύσεων του μεταβιβάζοντος πατέρα της. Με την ανωτέρω αδικοπρακτική συμπεριφορά του δευτέρου εναγομένου ιδρύθηκε αυτοτελής και πρωτογενής υποχρέωση αποζημιώσεως, αφού συντρέχουν και οι λοιποί όροι αυτής ήτοι ζημία, δεδομένου ότι ο ανωτέρω αρχικώς ενάγων επιδόθηκε σε ένα μακρύ και δαπανηρό δικαστικό αγώνα, και αιτιώδης συνάφεια μεταξύ αυτής και της απατηλής συμπεριφοράς του δευτέρου εναγομένου. Συνεπώς, ο ενάγων δικαιούνταν χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστη από την προεκτεθείσα συμπεριφορά του δευτέρου εναγομένου. Ενόψει του είδους της προσβολής, την έκταση της βλάβης που υπέστη ο ενάγων, τις συνθήκες τελέσεως της αδικοππραξίας,

τη βαρύτητα του πταίσματος του δευτέρου εναγομένου, τη συγγενική σχέση μεταξύ αυτών (πεθερός - γαμβρός) και την κοινωνικοοικονομική κατάσταση των μερών, το δικαστήριο κρίνει ότι έπρεπε να επιδικαστεί στον ενάγοντα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ποσού 1.600 Ε. Με το θάνατο του αρχικού ενάγοντος, μετά την άσκηση της αγωγής, δικαιούχοι αυτής είναι οι εκκαλούντες (πλην του πρώτου) κατά το λόγο της εξ αδιαθέτου κληρονομικής τους μερίδας ήτοι 150 Ε έκαστος των 2ου, 3ου, 4ης, 5ου, 6ης και 7ης και 400 Ε η 8η (σύζυγος)...

257/2013

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης

Εισηγήτρια: Σοφία Πανουτσακοπούλου

Δικηγόροι: Χρυσή Παπαδρόσου, Βασ. Αρχοντής

Η μεταξύ των διαδίκων σύμβαση πώλησης μηχανών συνιστά σύμβαση προσχώρησης αφού οι όροι ήταν έντυποι, προδιατυπωμένοι από την πωλήτρια με σκοπό πολλαπλή χρήση τους σε παρόμοιες συμβάσεις και ο αγοραστής δεν μπορούσε να τους διαπραγματευθεί.

Μη καταχρηστικός ο συμβατικός όρος παρακράτησης της κυριότητας των μηχανών από την πωλήτρια μέχρι εξόφληση του τιμήματος, που συνιστά συνήθη πρακτική σε πωλήσεις με πίστωση τιμήματος, ο δε αγοραστής τidiέθετε εμπειρία.

Πώληση μηχανών ενιαία ως σύνολο έναντι ενιαίου ποσού ως τιμήματος.

Συμβατικό δικαίωμα υπαναχώρησης

της πωλήτριας επί καθυστέρησης έστω και μίας δόσης του τιμήματος και παρακράτηση των καταβληθέντων ως ποινική ρήτρα, η δε χρήση στο συμφωνητικό του όρου «λόγω μισθώματος» δεν αναιρεί το χαρακτήρα της σύμβασης ως πώλησης. Νομιμότητα συμφωνίας να έχει ο πωλητής σωρευτικά δικαίωμα επιδίωξης είσπραξης του τιμήματος και υπαναχώρησης. Παραδεκτή προβολή από τον εκκαλούντα - εναγόμενο ένστασης καταχρηστικής άσκησης με την έφεση ή πρόσθετο λόγο και όχι με τις προτάσεις.

{...} Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Δυνάμει σύμβασης πώλησης που καταρτίσθηκε εγγράφως στη Λ. την 19.4.2003, η ενάγουσα πώλησε στον εναγόμενο δύο γεωργικά μηχανήματα, ήτοι μία πνευματική σπαρτική μηχανή τύπου 8-14-03-005 PLANTER II 6 σειρών με 8-22-14-3205 δοχείο λιπάσματος και 7-10-14-3205 σιδερένιους τροχούς N/1626806 JUNIOR με αριθμό πλαισίου W/Jo511, αντί τιμήματος 16.450 Ε πλέον ΦΠΑ (18%) ύψους 2.961 Ε, και μία πνευματική σπαρτική μηχανή τύπου 8-14-03-005 MAXIMA 4 σειρών με 7-20-14-3012 δοχείο λιπασματοδιανομέα MAXIMA με αριθμό πλαισίου Δ 2579 συνοδευόμενο με άξονα PTO και 4 δίσκους βάμβακος 80 επί 3,5 μαζί με το βιβλίο οδηγιών, αντί τιμήματος 12.900 Ε πλέον ΦΠΑ (18%) ύψους 2.322 Ε. Επειδή δε μέρος του ως άνω τιμήματος και των δύο μηχανών συμφωνήθηκε να καταβληθεί μελλοντικά και σε δόσεις, προϋπολογίσθηκαν από τους διαδίκους οι νόμιμοι τό-

κοι του πιστωθέντος τιμήματος μέχρι τη λήξη της κάθε δόσης, ανερχόμενοι σε 2.755 Ε, οπότε το συνολικό τίμημα με τους τόκους ανήλθε στο ποσό των 32.105 Ε (16.450 + 12.900 + 2.755), (βλ. το από 19.4.2003 ιδιωτικό συμφωνητικό που συντάχθηκε για την ένδικη πώληση). Ο εναγόμενος κατά την ημέρα υπογραφής του εν λόγω συμφωνητικού κατέβαλε στην ενάγουσα το ποσό των 7.300 Ε και το υπόλοιπο ποσό των 24.805 Ε συμφωνήθηκε να καταβληθεί σε επτά δόσεις. Ειδικότερα, συμφωνήθηκε να καταβάλει αυτός στην ενάγουσα το ποσό των 3.000 Ε την 30.5.2003, το ποσό των 2.720 Ε την 20.2.2004, το ποσό των 4.093 Ε την 20.3.2004, το ποσό των 2.900 Ε την 20.2.2005, το ποσό των 4.367 Ε την 20.3.2005, το ποσό των 3.080 Ε την 20.2.2006 και το ποσό των 4.645 Ε την 20.3.2006. Προς εξασφάλιση δε της ενάγουσας ο εναγόμενος την ίδια ημέρα υπογραφής του συμφωνητικού αποδέχθηκε χάριν καταβολής του οφειλομένου τιμήματος ισάριθμες με τις δόσεις του τιμήματος συναλλαγματικές σε διαταγή της ενάγουσας, με ημερομηνίες λήξης αντίστοιχες των ημερομηνιών που ήσαν καταβλητέες οι άνω δόσεις. Περαιτέρω, όπως ρητά αναγράφεται επίσης στο άνω συμφωνητικό, στον εναγόμενο παραδόθηκε μόνο η χρήση των πωληθεισών μηχανών, ενώ η κυριότητα αυτών παρακρατήθηκε μέχρι την εξόφληση του τιμήματος από την ενάγουσα (βλ. 3ο όρο του συμφωνητικού). Από τη θεώρηση του εν λόγω συμφωνητικού προκύπτει ότι η ένδικη σύμβαση είναι σύμβαση προσχώρησης καθώς οι όροι της είναι έντυποι, μονομερώς προδιατυ-

πωμένοι από την ενάγουσα με σκοπό την ομοιόμορφη πολλαπλή χρήση τους σε παρόμοιες συμβάσεις με τους εκάστοτε πελάτες της, και ο εναγόμενος δεν μπορούσε να διαπραγματευθεί το περιεχόμενό τους, παρά μόνο να τους αποδεχθεί και να προσχωρήσει στη σύμβαση, πράγμα το οποίο και έκανε αυτός με την υπογραφή του συμφωνητικού. Ο ως άνω όρος της σύμβασης περί παρακράτησης της κυριότητας των επιδίκων μηχανών από την ενάγουσα μέχρι την εξόφληση του τιμήματος δεν είναι καταχρηστικός, όπως ισχυρίζεται ο εναγόμενος με σχετικό λόγο έφεσης εκ του ότι δημιούργησε σε αυτόν (κατά τους ισχυρισμούς του) σύγχυση καθόσον στην προμετωπίδα του συμφωνητικού αναγράφεται: «πώληση επί πιστώσει μηχανήματος». Ο όρος αυτός διατυπωνόταν ρητά στο κείμενο του ως άνω συμφωνητικού (στην πρώτη σελίδα αυτού), ενώ η παρακράτηση κυριότητας σε πωλήσεις με πίστωση του τιμήματος είναι, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, συνήθης πρακτική στις συναφείς συναλλαγές, ο εναγόμενος δε ο οποίος διάβασε το άνω συμφωνητικό πριν το υπογράψει ασχολείται επαγγελματικά επί χρόνια με την εκμετάλλευση γεωργικών μηχανών έχοντας σχετική πείρα (βλ. το κείμενο του συμφωνητικού και την κατάθεση του αδελφού του εναγομένου Κ. Κ. στα 18/2007 πρακτικά του Ειρηνοδικείου Λάρισας σε άλλη δίκη μεταξύ των διαδίκων, ο οποίος είπε: «Δουλεύουμε τέτοιες μηχανές 20 χρόνια ... δεν νομίζω να τον κοροϊδεψαν (τον εναγόμενο)». Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος ο σχετικός λόγος έφεσης. Περαιτέρω, όπως προέκυψε, ο εναγόμενος εξόφλησε

τις τρεις πρώτες δόσεις ύψους 3.000 Ε, 2.720 Ε και 4.093 Ε αντίστοιχα, δεν κατέβαλε όμως τις υπόλοιπες τέσσερις δόσεις και έτσι κατέστη υπερήμερος ως προς την εξόφληση των επιδίκων μηχανών. Ο εναγόμενος ισχυρίζεται με σχετικό λόγο έφεσης ότι με τις ως άνω καταβολές συνολικού ύψους 17.113 Ε έχει εξοφλήσει το τίμημα της μιας από τις πωληθείσες μηχανές και μάλιστα αυτής του τύπου MAXIMA, της οποίας το τίμημα ήταν μαζί με το ΦΠΑ 15.222 Ε, και ότι έτσι έχει γίνει κύριος αυτής. Ο λόγος αυτός έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος καθόσον, όπως σαφώς προκύπτει από το κείμενο του ως άνω συμφωνητικού, το τίμημα των δύο σπαρτικών μηχανών συμφωνήθηκε να ανέρχεται σε ένα ενιαίο ποσό, αυτό των 32.105 Ε, οι δε μηχανές πωλήθηκαν ενιαίως, ως σύνολο. Αυτό άλλωστε κατέθεσε στα ως άνω 18/2007 πρακτικά του Ειρηνοδικείου Λάρισας και ο αδελφός του εναγομένου Κ. Κ. που είπε: «Ήταν συνολικό το ποσό που οφείλαμε στην ενάγουσα για τις μηχανές», ενώ ούτε ο εναγόμενος κατά την καταβολή των ως άνω δόσεων δήλωσε ότι αυτές δίδονταν προς εξόφληση του τιμήματος συγκεκριμένης μηχανής. Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος και ο σχετικός λόγος έφεσης. Επίσης, όπως προέκυψε, με το ένδικο συμφωνητικό η ενάγουσα επεφύλαξε για τον εαυτό της το δικαίωμα να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση πώλησης σε περίπτωση που ο εναγόμενος καθυστερούσε έστω και μία από τις συμφωνηθείσες δόσεις του τιμήματος (βλ. 3ο όρο του συμφωνητικού). Μάλιστα συμφωνήθηκε ρητά ότι στην περίπτωση

αυτήν, τα ποσά που θα είχαν καταβληθεί μέχρι τότε στην ενάγουσα από τον εναγόμενο δεν θα μπορούν να αναζητηθούν από αυτόν, ενώ οι μη καταβληθείσες δόσεις θα οφείλονται στην ενάγουσα ως αποζημίωση για τη χρήση των μηχανών από τον εναγόμενο κατά το χρονικό διάστημα από τη δήλωση υπαναχώρησης μέχρι την επιστροφή των μηχανών στην ενάγουσα. Με τον τρόπο αυτόν συμφωνήθηκε μεταξύ των διαδίκων ότι τα ήδη καταβληθέντα ποσά αυτά δικαιούνται να παρακρατήσει η ενάγουσα ως ποινική ρήτρα για τη μη εκπλήρωση εκ μέρους του εναγομένου των υποχρεώσεων του από τη σύμβαση, η δε χρήση στο συμφωνητικό του όρου «λόγω μισθώματος» δεν αναιρεί τον χαρακτήρα της ένδικης σύμβασης ως σύμβασης πώλησης και δεν την μετατρέπει σε σύμβαση μίσθωσης όπως ισχυρίζεται ο εναγόμενος, αφού εξάλλου αναγράφεται στο συμφωνητικό και ο όρος ότι (τα χρήματα αυτά θα παρακρατούνται από την ενάγουσα) και ως «συμφωνημένη από τώρα αποζημίωση του πωλητού δια τη χρήση του μηχανήματος από τον αγοραστή». Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος και ο σχετικός λόγος έφεσης. Περαιτέρω, η ενάγουσα με την από 15.12.2006 αίτησή της ασφαλιστικών μέτρων στο Ειρηνοδικείο Λάρισας που επέδωσε στον εναγόμενο την 19.12.2006, δήλωσε σε αυτόν ότι υπαναχωρεί της ένδικης σύμβασης λόγω υπερημερίας του ως προς την πληρωμή του τιμήματος. Έτσι λύθηκε η μεταξύ των διαδίκων ένδικη σύμβαση. Επίσης η ενάγουσα επεδίωξε να εισπράξει μέρος του οφειλομένου τιμήματος των επιδίκων μηχανών επιτυγχάνοντας σε

βάρος του εναγομένου την έκδοση της 595/2005 διαταγής πληρωμής του Ειρηνοδίκη Λάρισας για ποσό 7.267Ε που αντιστοιχεί στην 4η και 5η από τις ως άνω δόσεις. Σημειωτέον ότι η ασκηθείσα από τον εναγόμενο κατά της εν λόγω διαταγής πληρωμής ανακοπή απορρίφθηκε τελεσίδικα με την 120/2008 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, ενώ τελικά δεν κατέστη δυνατή η είσπραξη από την ενάγουσα του επιδικασθέντος σε αυτήν με τη διαταγή πληρωμής ως άνω χρηματικού ποσού, λόγω έλλειψης περιουσίας του εναγομένου. Το γεγονός ότι η ενάγουσα επιχείρησε αρχικά να εισπράξει μέρος του οφειλομένου τιμήματος κατά τα προαναφερθέντα δεν επηρεάζει τη νομιμότητα του δικαιώματός της να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση πώλησης, αφού όπως προκύπτει από το κείμενο του ενδίκου συμφωνητικού συμφωνήθηκε μεταξύ των διαδίκων να έχει η ενάγουσα και τα δύο δικαιώματα (επιδίωξη είσπραξης του τιμήματος και υπαναχώρηση) σωρευτικώς, πράγμα που είναι νόμιμο (ΑΠ 1562/02 Νόμος). Πρέπει λοιπόν να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος και ο λόγος αυτός της έφεσης, ενώ ο εναγόμενος απαραδέκτως προτείνει με τις προτάσεις του στο παρόν Δικαστήριο ένσταση καταχρηστικότητας της κατά τα άνω υπαναχώρησης της ενάγουσας, που είχε προτείνει και πρωτοδικώς και απορρίφθηκε, αφού η ένσταση αυτή πρέπει να αχθεί στο δευτεροβάθμιο (παρόν) Δικαστήριο με την έφεση ή με πρόσθετους λόγους, οι οποίοι εν προκειμένω ασκούνται με ιδιαίτερο δικόγραφο (Σαμουήλ Η έφεση σελ. 286). Τέλος, πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος και ο λόγος έφεσης με

τον οποίο ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι δεν κατέβαλε το υπόλοιπο τίμημα διότι η μηχανή MAXIMA παρουσίασε ελάττωμα κατά τη σπορά των χωραφιών λόγω και του ότι δεν έφερε κάποια εξαρτήματα (ροδάκια πίεσης και ρόδες τύπου V) και δεν επισκευάσθηκε από την ενάγουσα παρά τις σχετικές υποσχέσεις της. Κι αυτό διότι, όπως προέκυψε, τα εξαρτήματα αυτά αποτελούσαν προαιρετικό εξοπλισμό που ο εναγόμενος δεν παρήγγειλε αρχικά, ενώ αργότερα που τα παρήγγειλε τελικά δεν τα παρέλαβε (βλ. και την κατάθεση του μάρτυρα της ενάγουσας στα 245/2006 πρακτικά του Ειρηνοδικείου Λάρισας που είπε: «Είμαι υπάλληλος της Τ. που εισάγει το συγκεκριμένο μηχανήμα. Ο Κ. (εναγόμενος) διαπραγματεύθηκε το μηχανήμα με μας και το παρέλαβε από την ενάγουσα ... Είχε έρθει στην εταιρεία να παραγγείλει τα πίσω ροδάκια της μηχανής, τα παρήγγειλε αλλά δεν ήρθε να τα πάρει... πρώτα αγόρασε τη μηχανή και μετά ήρθε και παρήγγειλε τα ροδάκια, δεν ήθελε να τα πληρώσει και έτσι τα άφησε». Αλλά ούτε και άλλο πρόβλημα αποδείχθηκε ότι παρουσίασε η μηχανή ως προς την κανονική ρήψη του σπόρου οφειλόμενο μάλιστα σε κατασκευαστικό ελάττωμα αυτής, όπως ισχυρίζεται ο εναγόμενος, ο οποίος παραπονέθηκε σχετικά αφού είχε χρησιμοποιήσει τη μηχανή στα χωράφια επί ένα χρόνο από την παραλαβή της και είχε ήδη πληρώσει τρεις δόσεις από το τίμημα. Τα ίδια δέχθηκε και η 120/2008 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας που απέρριψε τελεσίδικα ως ουσιαστικά αβάσιμη την ανακοπή του εναγομένου κατά της 595/2005 διαταγής πληρωμής του Ειρηνοδίκη Λάρι-

σας. Το από 1.4.2004 δελτίο της «Τ. ΑΕ» όπου αναφέρεται αορίστως ως πρόβλημα της μηχανής η προβληματική σπορά (πολλοί σπόροι, όχι ακρίβεια στις αποστάσεις) δεν αναιρεί το παραπάνω συμπέρασμα του Δικαστηρίου, δεδομένου ότι δεν αναφέρεται στο εν λόγω έγγραφο η αιτία του προβλήματος, ώστε να διαπιστωθεί αν υπάρχει ευθύνη της ενάγουσας γι' αυτό.

Σύμφωνα λοιπόν με όσα εκτέθηκαν παραπάνω ο εναγόμενος μετά τη λύση της σύμβασης παρακρατεί χωρίς δικαίωμα τις επίδικες μηχανές, όπως άλλωστε δέχθηκε και το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Λάρισας που τον έκρινε ένοχο για υπεξαίρεση αυτών με την 3015/2011 απόφασή του. Τα ως άνω δέχθηκε και το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο ορθά ερμηνεύοντας το Νόμο και εκτιμώντας τις αποδείξεις, γι' αυτό και πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη η έφεση...

305/2013

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης
Εισηγήτρια: Ελένη Πολυχρόνου
Δικηγόροι: Βασ. Κούτας, Ελένη Ευσταθίου

Ορισμένη αγωγή διάρρηξης δικαιωμάτων που εξειδικεύει την αιτία για την οποία βεβαιώθηκαν ταμειακά τα χρέη του εναγομένου προς το ενάγον Δημόσιο.

Μη εφαρμογή του 214Α ΚΠολΔ (περί απόπειρας συμβιβασμού) επί υποθέσεων του Δημοσίου, ενόψει ειδικών διαδικασιών συμβιβασμού με αυτό.

Από την κήρυξη της παύσης εργασιών της πτώχευσης λόγω έλλειψης περιουσίας, η πτώχευση τελεί σε αδρά-

νεια και παύει το λειτούργημα του συνδίκου, τη δε διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας αναλαμβάνει ο πτωχός που νομιμοποιείται να παρίσταται στο δικαστήριο χωρίς το σύνδικο, τα καθήκοντα του οποίου αναβιώνουν επί ανάκλησης της απόφασης παύσης εργασιών.

Διάρρηξη, αφού τα φορολογικά χρέη του εναγομένου γεννήθηκαν πριν τις απαλλοτριώσεις και κατέστησαν ληξιπρόθεσμα με την ταμειακή βεβαίωση πριν την άσκηση της αγωγής.

Επί χαριστικών δικαιπραξιών μη αναγκαία γνώση του αποκτώντος τρίτου ότι ο οφειλέτης απαλλοτριώνει προς βλάβη των δανειστών, που και ως στενός συγγενής γνώριζε τις οφειλές.

{...} Με την υπ' αρ. κατ. 542/2006 αγωγή ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας το ενάγον Ελληνικό Δημόσιο ισχυρίστηκε ότι έχει κατά του πρώτου εναγομένου απαιτήσεις, συνολικού ποσού 1.726.927,45 Ε, όπως το κάθε επιμέρους ποσό αναφέρεται στην αγωγή, οι οποίες προέρχονται από τις περιγραφόμενες στην αγωγή αιτίες, που αφορούν τις διαχειριστικές περιόδους 1993 έως 2001 και οι οποίες βεβαιώθηκαν ταμειακά πριν την άσκηση της αγωγής. Ότι ο πρώτος εναγόμενος με την υπ' αρ. 39/2002 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως και με την υπ' αρ. 91/2006 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου κηρύχθηκε η παύση των εργασιών της πτωχεύσεως. Ότι ο πρώτος εναγόμενος α) στις 21.9.2001 με τα υπ' αρ. .../21.9.01 συμβόλαια, που μεταγρά-

φηκαν νόμιμα, μεταβίβασε κατά κυριότητα, λόγω γονικής παροχής, προς τα ανήλικα τότε τέκνα του Ι. και Α.-Β., εκπροσωπούμενα από τον ίδιο και τη μητέρα τους Ε. Ψ., ως ασκούντων τη γονική μέριμνα αυτών, τις περιγραφόμενες στην αγωγή οριζόντιες ιδιοκτησίες και β) στις 7.11.2001 με τα υπ' αρ. .../7.11.01 συμβόλαια, που μεταγράφηκαν νόμιμα, μεταβίβασε τα περιγραφόμενα στην αγωγή ακίνητα κατά ψιλή κυριότητα, λόγω γονικής παροχής, στα ως άνω ανήλικα τέκνα του και κατ' επικαρπία, λόγω δωρεάς εν ζωή, στους εναγομένους Ι. Χ., Γ. Χ. και Ν. Χ, πατέρα και αδελφούς του αντίστοιχα. Ότι οι ανωτέρω μεταβιβάσεις έγιναν με πρόθεση βλάβης του, προκειμένου να ματαιωθεί η ικανοποίηση της παραπάνω απαιτήσεώς του, αφού η υπόλοιπη εμφανής περιουσία του πρώτου εναγομένου δεν επαρκεί για την ικανοποίησή του και ότι οι λοιποί εναγόμενοι γνώριζαν ότι οι μεταβιβάσεις γίνονταν προς βλάβη του. Ζήτησε δε τη διάρρηξη των ανωτέρω μεταβιβαστικών δικαιπραξιών ως καταδολιευτικών. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία την έκανε δεκτή ως ουσία βάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονούνται οι εναγόμενοι για τους αναφερόμενους στην έφεση τους λόγους και ζητούν την εξαφάνισή της και την απόρριψη της αγωγής.

Η ένδικη αγωγή, το περιεχόμενο της οποίας παρατέθηκε περιληπτικά παραπάνω, είναι πλήρως ορισμένη, διότι περιέχει όλα τα αναγκαία κατά νόμο στοιχεία, που τη θεμελιώνουν και δικαιολογούν την άσκηση αυτής από το ενάγον κατά των εναγομένων και ειδικότερα περιγράφει και εξειδικεύει την αιτία, για την οποία καθο-

ρίστηκε και βεβαιώθηκε ταμειακά καθένα από τα αναφερόμενα στην αγωγή χρέη του πρώτου εναγομένου προς το ενάγον Ελληνικό Δημόσιο. Επομένως ο λόγος της έφεσης, σύμφωνα με τον οποίο εσφαλμένως το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δεν απέρριψε την αγωγή ως αόριστη, είναι αβάσιμος και απορριπτέος. Επίσης ο λόγος της έφεσης, σύμφωνα με τον οποίο εσφαλμένως το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο δεν κήρυξε απαράδεκτη τη συζήτηση της αγωγής για το λόγο ότι δεν έλαβε χώρα απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς, είναι αβάσιμος και απορριπτέος, διότι οι διατάξεις του άρθρου 214Α ΚΠολΔ, όπως ίσχυαν πριν την αντικατάστασή τους με το άρθρο 19 παρ. 3 του Ν. 3994/2011, δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής επί των υποθέσεων του Δημοσίου, ενόψει των ειδικότερων διαδικασιών (άρθρο 15 του ΠΔ 671/1982, 39 παρ.3 του Ν. 1884/1990 και 2 εδ. δ', 5 και 6 του Ν. 3086/2002), που διέπουν το συμβιβασμό του Δημοσίου σε διαφορές με αυτό.

Από τις διατάξεις των άρθρων 534, 637 και 638 του Εμπορικού Νόμου, που εφαρμόζονται, εν προκειμένω, σύμφωνα με τα άρθρα 180 και 182 του Ν. 3588/2007, συνάγεται ότι από την κήρυξη της παύσης των εργασιών της πτώχευσης λόγω έλλειψης ενεργητικής περιουσίας, εξακολουθεί μεν να υπάρχει η πτώχευση, τελεί, όμως, σε αδράνεια, κατά τη διάρκεια της οποίας παύει το λειτουργήμα του συνδίκου, καθώς και η διαχείριση από αυτόν της πτωχευτικής περιουσίας, την οποία αναλαμβάνει ο πτωχός, ο οποίος νομιμοποιείται πλέον να ασκεί τα δικαιώματά του τόσο ενεργητικά όσο και παθητικά και να παρίσταται επί

δικαστηρίου προσωπικώς χωρίς τη σύμπραξη του συνδίκου (ΣτΕ 399/12 Νόμος, ΣτΕ 3199/11 Νόμος, ΣτΕ 3864/04 Νόμος, ΣτΕ 398/02 Νόμος, ΟΛΑΠ 390/80 ΝοΒ 28. 1759, ΑΠ 521/02 Δνη 43. 1693, ΑΠ 535/98 ΕΕμπΔ 1999. 127 ΕφΑθ 10489/90 Δνη 35. 489, ΕφΑθ 15581/88 Δνη 31. 373, ΕφΠατρ 71/05 Νόμος), του οποίου τα καθήκοντα αναβιώνουν μόνο σε περίπτωση ανακλήσεως της αποφάσεως, που κήρυξε την παύση των εργασιών της πτωχεύσεως (ΟΛΑΠ 395/80 ΝοΒ 28. 1759, ΕφΠατρ 71/05 Νόμος, ΕφΘεσ 3157/04 Νόμος, ΕφΠειρ 294/08 Νόμος). Στην προκειμένη περίπτωση από τα προσκομιζόμενα με επίκληση έγγραφα προκύπτει ότι ο πρώτος εναγόμενος με την υπ' αρ. 39/2002 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως και με την υπ' αρ. 91/7.7.2006 απόφαση του ίδιου Δικαστηρίου κηρύχθηκε η παύση των εργασιών της πτωχεύσεως και κρίθηκε ο πτωχός μη συγγνωστός. Η ένδικη αγωγή ασκήθηκε μετά από ένα μήνα από την παύση των εργασιών της πτωχεύσεως (άρθρο 637 παρ. 1 εδ. 2 και 4 ΕμπΝ). Με τα δεδομένα αυτά παραδεκτώς ασκήθηκε η ένδικη αγωγή κατά του πρώτου εναγομένου, ενόψει και του ότι από κανένα στοιχείο δεν προέκυψε, ούτε ο τελευταίος ισχυρίζεται, ότι ανακλήθηκε η ως άνω απόφαση, που κήρυξε την παύση των εργασιών της πτωχεύσεως. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του έκρινε ομοίως, δεν έσφαλε ως προς την εφαρμογή του νόμου και άρα ο περί του αντιθέτου λόγος της έφεσης είναι αβάσιμος και απορριπτέος.

Από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεί-

χθηκαν τα ακόλουθα: Ο πρώτος εναγόμενος ασκούσε ατομική επιχείρηση εμπορίας γεωργικών προϊόντων, από το έτος 1992. Με την υπ' αρ. 39/2002 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κηρύχθηκε σε κατάσταση πτωχεύσεως και χρόνος παύσεως των πληρωμών ορίστηκε η 30.6.2001. Κατόπιν της από 16.1.2001 εντολής ελέγχου του Προϊσταμένου του Περιφερειακού Ελεγκτικού Κέντρου Λ. διενεργήθηκε από υπαλλήλους της ως άνω υπηρεσίας τακτικός φορολογικός έλεγχος στα στοιχεία της ως άνω επιχείρησης του πρώτου εναγομένου, για τις διαχειριστικές περιόδους των ετών 1993 έως 1997 (οικονομικά έτη 1994 έως 1998), ο οποίος έκρινε ανακριβή τα βιβλία της επιχείρησης για τις διαχειριστικές χρήσεις των ετών 1993, 1994, 1995 και 1997 (από 14.1.2002 έκθεση ελέγχου). Επίσης κατόπιν της υπ' αρ. .../19.9.2005 εντολής ελέγχου, διενεργήθηκε από υπαλλήλους του Περιφερειακού Ελεγκτικού Κέντρου Λ., τακτικός φορολογικός έλεγχος στα στοιχεία της ανωτέρω επιχείρησης, για τις διαχειριστικές περιόδους των ετών 1998 έως 2001 (οικονομικά έτη 1999 έως 2002), ο οποίος έκρινε ανεπαρκή και ανακριβή τα βιβλία των ανωτέρω διαχειριστικών περιόδων (από 7.12.2005 έκθεση ελέγχου). Με βάση τις ανωτέρω από 14.1.2002 και 7.12.2005 εκθέσεις ελέγχου, την από 23.11.2001 έκθεση ελέγχου ΚΒΣ και την από 14.1.2002 έκθεση ελέγχου περί εισφοράς υπέρ ΕΛΓΑ, το Περιφερειακό Ελεγκτικό Κέντρο Λ. εξέδωσε σε βάρος του πρώτου εναγομένου: 1) Τα υπ' αρ. ... φύλλα ελέγχου φορολογίας εισοδήματος, με τα οποία του επιβλήθηκαν φόροι και πρόσθετοι φόροι ποσού 112.827. 133.536,

387.925, 200.890 και 501.471 Ε αντίστοιχα, για τα εισοδήματα χρήσεως των ετών 1993 έως και 1997 αντίστοιχα και στη συνέχεια, λόγω άσκησης προσφυγών από τον πρώτο εναγόμενο κατά των ανωτέρω καταλογιστικών πράξεων, συνέταξε τον υπ' αρ. .../2002 χρηματικό κατάλογο, για ποσά 28.207, 33.383, 96.981, 52.592 και 125.368 Ε, αντίστοιχα (συνολικού ποσού 336.531 Ε), τα οποία αντιστοιχούν στο 25% των κατά τα ανωτέρω ποσών, και τον οποίο έστειλε στη ΔΟΥ Φ., η οποία στις 5.7.2002 βεβαίωσε ταμειακά τον ως άνω χρηματικό κατάλογο για το ως άνω ποσό των 336.531 Ε (ΑΤΒ .../5.7.2002). Οι προσφυγές κατά των παραπάνω φύλλων ελέγχου απορρίφθηκαν με τις υπ' αρ. 251, 252, 259, 260 και 270/2007 αποφάσεις του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Λάρισας. 2) {...}. Επίσης από το Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας συντάχθηκαν σε βάρος του πρώτου εναγομένου οι υπ' αρ. ... χρηματικοί κατάλογοι για τα ποσά των 848,56 και 848,56 Ε αντίστοιχα, που όφειλε αυτός ως μισθώματα για την κυκλοφοριακή σύνδεση της επαγγελματικής εγκατάστασής του με την Ε.Ο. Λ.- Φ. στη χ.θ.27+500(α) για τα έτη 1995 έως και 1998 (ήτοι 116,26 Ε μίσθωμα έτους 1995 + 127,89 Ε μίσθωμα έτους 1996 + 281,83 Ε μίσθωμα έτους 1997 + 293,10 Ε μίσθωμα 1998 + 24,57 Ε χαρτόσημο + 4,91 Ε ΟΓΑ = 848,56 Ε), και επακολούθησαν οι ταμειακές βεβαιώσεις των ως άνω ποσών με αριθ. .../3.5.2001 και .../24.8.2001 της ΔΟΥ Φ., οι οποίες γνωστοποιήθηκαν στον πρώτο εναγόμενο με την αποστολή των υπ' αρ. .../7.5.2001 και .../24.8.2001 ατομικών ειδοποιήσεων της ανωτέρω υπηρεσίας. Επίσης η

ΔΟΥ Φ. συνέταξε σε βάρος του πρώτου εναγομένου 1) τον υπ' αρ. .../2001 χρηματικό κατάλογο, για ποσό 64.786,58 Ε, προερχόμενο από φόρο εισοδήματος οικονομικού έτους 2000, και επακολούθησε η ταμειακή βεβαίωση του ποσού αυτού με αριθμ. .../12.3.2001, η οποία γνωστοποιήθηκε στον πρώτο εναγόμενο με την αποστολή της .../26.3.2001 ατομικής ειδοποίησης της πιο πάνω υπηρεσίας (με το υπ' αρ. .../6.12.2001 διπλότυπο συμπληρωσμού συμπληρώθηκε ποσό 17.282,73 Ε, προερχόμενο από επιστροφή φόρου εισοδήματος και απέμεινε οφειλόμενο ποσό 47.503,85 Ε), {...}. Κατά των παραπάνω πράξεων ταμειακής βεβαίωσης δεν ασκήθηκαν προσφυγές. Με βάση τα ανωτέρω τα χρέη του πρώτου εναγομένου προς το ενάγον Ελληνικό Δημόσιο ανέρχονταν, κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής, στο συνολικό ποσό του 1.138.120,20 Ε, πλέον των προσαυξήσεων, συνολικού ποσού 576.211,37 Ε.

Ο πρώτος εναγόμενος, αν και είχε παύσει τις πληρωμές από τις 30.6.2001 και ενώ γνώριζε ότι είχε διαταχθεί και διενεργούνταν τακτικός φορολογικός έλεγχος της επιχείρησής του και είχε λάβει τις προαναφερόμενες υπ' αρ. .../26.3.2001, .../7.5.2001 και .../24.8.2001 ατομικές ειδοποιήσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών, στις 21.9.2001, μεταβίβασε, λόγω γονικής παροχής, κατά κυριότητα {περιγραφή ακινήτων}. Επίσης στις 7.11.2001 ο πρώτος εναγόμενος μεταβίβασε {περιγραφή ακινήτων}. Τα ανωτέρω ακίνητα αποτελούσαν τα μοναδικά εμφανή περιουσιακά στοιχεία του πρώτου εναγομένου, κατά το χρόνο των μεταβιβάσεων, αλλά και κατά το χρό-

νο της άσκησης και της πρώτης συζήτησης της ένδικης αγωγής. Επίσης όλα τα παραπάνω χρέη του πρώτου εναγομένου προς το ενάγον Ελληνικό Δημόσιο γεννήθηκαν, κατά τα εκτιθέμενα ειδικότερα παραπάνω, κατά το προηγούμεν των ως άνω απαλλοτριώσεων χρονικό διάστημα των ετών 1993 έως 2001 και κατέστησαν ληξιπρόθεσμα, κατά τους προαναφερόμενους χρόνους, κατά τους οποίους βεβαιώθηκαν ταμειακά και οι οποίοι είναι προγενέστεροι του χρόνου άσκησης της ένδικης αγωγής. Ο πρώτος εναγόμενος, κατά τους παραπάνω χρόνους των απαλλοτριώσεων, γνώριζε ότι είχε οφειλές προς το ενάγον, προερχόμενες από τις προεκτεθείσες αιτίες, που αφορούν κυρίως παραβάσεις των φορολογικών υποχρεώσεων του, πολλές από τις οποίες διαπιστώθηκαν στους δύο τακτικούς φορολογικούς ελέγχους που διτάχθηκαν, από τους οποίους ο πρώτος μάλιστα είχε διαταχθεί, όπως προεκτέθηκε, πριν τις επίμαχες απαλλοτριώσεις. Αυτός πρόέβη στις ανωτέρω απαλλοτριώσεις του συνόλου της εμφανούς περιουσίας του, με συνέπεια να είναι αδύνατη η ικανοποίηση του ενάγοντος. Σκοπός λοιπόν του πρώτου εναγομένου ήταν η βλάβη του ενάγοντος, αφού επεδίωκε να ματαιώσει την ικανοποίηση των ως άνω αξιώσεών του, ο οποίος και πραγματοποιήθηκε, αφού το ενάγον δεν μπορεί να προβεί σε διοικητική εκτέλεση για την ικανοποίηση των ως άνω απαιτήσεών του. Επίσης ενόψει του ότι οι επίμαχες απαλλοτριώσεις αφορούν δωρεές, αλλά και γονικές παροχές, οι οποίες αποτελούν χαριστικές δικαιопπραξίες (ΑΠ 1475/10 Νόμος, ΑΠ 1800/08 Νόμος, Εφ/Λαρ 577/11 Νόμος), δεν απαι-

τείται γνώση των εναγομένων προς τους οποίους έγιναν οι μεταβιβάσεις ότι ο πρώτος εναγόμενος απαλλοτριώνει προς βλάβη των δανειστών του (άρθρο 942 ΑΚ), οι οποίοι εξάλλου λόγω του πολύ στενού συγγενικού τους δεσμού με τον πρώτο εναγόμενο γνώριζαν τις οφειλές του πρώτου εναγομένου προς το Δημόσιο. Επομένως οι ισχυρισμοί των εναγομένων, που προβάλλουν με τον τρίτο λόγο της έφεσης, σύμφωνα με τους οποίους κατά τους χρόνους των επίμαχων μεταβιβάσεων δεν είχαν γεννηθεί οι απαιτήσεις του ενάγοντος κατά του πρώτου εναγομένου και δεν είχαν γνώση αυτών, πρέπει να απορριφθούν ως κατ' ουσίαν αβάσιμοι.

Επίσης ο ισχυρισμός των εναγομένων, που προβάλλουν με τον τέταρτο λόγο της έφεσης, σύμφωνα με τον οποίο τα πρόστιμα και οι χρηματικές ποινές που επιβλήθηκαν στον πρώτο εναγόμενο είναι μη νόμιμα, πρέπει να απορριφθεί, προεχόντως, ως αόριστος, αφού δεν προσδιορίζονται οι προσβαλλόμενες πράξεις.

Επίσης το αίτημα των εναγομένων να αναβληθεί η έκδοση οριστικής απόφασης μέχρις ότου εκδοθεί απόφαση επί των προσφυγών που έχει ασκήσει ο πρώτος εναγόμενος, πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, διότι οι ως άνω υπ' αρ. 251 έως 265 και 270 έως 272/2007 αποφάσεις του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Λάρισας, που απέρριψαν τις προσφυγές του πρώτου εναγομένου, αφορούν, όπως προεκτέθηκε, πράξεις ταμειακής βεβαίωσης χρεών, συνολικού ύψους 844.939 Ε, δηλαδή υπερβαίνουν την αξία των απαλλοτριωθέντων ακινήτων, που συνολικά ανέρχεται σε 257.443,01 Ε. Κατά συνέπεια,

το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε τα ίδια και στη συνέχεια έκανε δεκτή την αγωγή και διέταξε τη διάρρηξη των επίμαχων δικαιοπρασιών, με αιτιολογίες που εν μέρει συμπληρώνονται με αυτές της παρούσας απόφασης (άρθρο 534 ΚΠολΔ), δεν έσφαλε, αλλά ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις και οι περί του αντιθέτου λόγοι της έφεσης είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι. Επομένως η έφεση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολο της ως ουσιαστικά αβάσιμη...

335/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ειρήνη Γκορτσίλα
Δικηγόροι: Κων. Τσακίρης, Ελένη Κακαζιάνη

Μη ακυρότητα πραγματογνωμοσύνης επί πλημμελειών ή σφαλμάτων ή μη λήψης υπόψη της δικογραφίας, αφού εκτιμάται ελεύθερα, το δε δικαστήριο μπορεί να διατάξει και αυτεπάγγελτα νέα ή επανάληψη ή συμπλήρωσή της. Μη ακυρότητα εκ της μη τήρησης της μη ανατρεπτικής προθεσμίας υποβολής της πραγματογνωμοσύνης, ούτε εκ της μη αναγκαίας κλήτευσης των διαδίκων ή των τεχνικών συμβούλων κατά τη διενέργειά της.

Διεκδικητική αγωγή από τον κύριο ακινήτου κατά του αμφισβητούντος την κυριότητά του κατόχου.

Προσδιορισμός δικ. δαπάνης και δη δικηγορικής αμοιβής με βάση την αξία του αντικειμένου της διαφοράς, με συνυπολογισμό της αμοιβής πραγματογνώμονα, αν προκύπτει το ύψος της.

{...} Ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος με την από 7.3.2005 αγωγή, που άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας (αρ. εκθ. κατάθ. 307/9.3.05), επικαλούμενος δικαίωμα κυριότητας επί του επαρκώς προσδιοριζόμενου σ' αυτή κατά θέση, έκταση και όρια ακινήτου, το οποίο απέκτησε με πρωτότυπο τρόπο (έκτακτη χρησικτησία), και αυθαίρετη και χωρίς τη βούλησή του κατάληψη και κατοχή από τον εναγόμενο του περιγραφόμενου τμήματος αυτού, τριγωνικού σχήματος, εμβαδού 128,70 τμ, αξίας 19.305 Ε, ζήτησε την αναγνώριση έναντι του εναγομένου της κυριότητάς του επί του επιδίκου ως άνω τμήματος και την καταψήφισή του στην απόδοση αυτού. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε πρώτον μεν η υπ' αριθμ. 319/2005 μη οριστική απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, με την οποία διατάθηκε η διενέργεια πραγματογνωμοσύνης από τον τοπογράφο μηχανικό Κ. Γ. Με την υπ' αριθμ. 667/2007 απόφαση του ιδίου Δικαστηρίου, εκδοθείσα κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, αντικαταστάθηκε ο άνω πραγματογνώμονας, λόγω αδράνειας αυτού για τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης, με τον ορισθέντα προς τούτο αγρονόμο τοπογράφο - μηχανικό Α. Σ. Ακολούθησε η έκδοση της υπ' αριθμ. 23/2011 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, με την οποία έγινε δεκτή η αγωγή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται ο εναγόμενος με την υπό κρίση έφεση και για τους διαλαμβανόμενους σ' αυτή λόγους, που ανάγονται σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητά την εξαφάνιση της

εκκαλουμένης απόφασης και την απόρριψη της σε βάρος του αγωγής.

Από τις διατάξεις των άρθρων 368, 379 και 389 ΚΠολΔ συνάγεται ότι σε περίπτωση που ο πραγματογνώμονας δεν ακολούθησε τις οδηγίες που του έδωσε το Δικαστήριο για τον τρόπο με τον οποίο θα εκτελούσε τα καθήκοντά του ή δεν έλαβε υπόψη τα στοιχεία της δικογραφίας και παρά ταύτα συνέταξε την έκθεσή του δεν δημιουργείται ακυρότητα της πραγματογνωμοσύνης, ακόμη και αν υπάρχει βλάβη του διαδίκου, αφού το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα, ανεξάρτητα από την πληρότητα ή μη του περιεχομένου της και τις τυχόν πλημμέλειες που εμφανίζει. Έτσι η τυχόν εσφαλμένη κρίση του πραγματογνώμονα, η μη λήψη υπόψη από αυτόν κρίσιμων αποδεικτικών στοιχείων ή η ενέργεια από αυτόν πράξεων ή η εφαρμογή μεθόδων που είναι κατά την κρίση του αναγκαίες ή απλώς χρήσιμες για τη διατύπωση του πορίσματός του, δεν καθιστούν άκυρη την έκθεσή του, αλλά εκτιμάται ελεύθερα από το δικαστήριο, ακόμη και όταν έχει ατέλειες, σφάλματα, ανακρίβειες ή εσφαλμένες κρίσεις. Εναπόκειται δε στο δικαστήριο να της προσδώσει την προσήκουσα αποδεικτική βαρύτητα (ΑΠ 715/06 Νόμος, ΑΠ 39/05 Δνη 46. 822, ΑΠ 3/05 Δνη 46. 822, ΑΠ 415/02 Νόμος, ΕΑ 9974/02 Δνη 44. 1002), το οποίο έχει και τη διακριτική ευχέρεια, αν το κρίνει σκόπιμο, να διατάξει είτε με αίτηση των διαδίκων, είτε και αυτεπάγγελα, νέα πραγματογνωμοσύνη ή επανάληψη ή συμπλήρωσή της από τους ίδιους ή άλλους πραγματογνώμονες (ΑΠ 318/01, ΑΠ 200/01 Νόμος). Ουδέ από τη διάταξη του

άρθρου 383 ΚΠολΔ προκύπτει ότι η προθεσμία, που τάσσεται από το δικαστήριο για την υποβολή από τον πραγματογνώμονα της έγγραφης γνωμοδότησής του, είναι ανατρεπτική, με συνέπεια την ακυρότητα αυτής, αν συντάχθηκε και κατατέθηκε μετά την πάροδο της ταχθείσας προθεσμίας (ΑΠ 39/05 ό.π., ΑΠ 1381/00 Δνη 42. 732, ΑΠ 604/92 Δνη 35. 82). Από δε τις διατάξεις των άρθρων 159, 379, 380, 381 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι δεν απαιτείται κλήτευση των διαδίκων ή των τεχνικών συμβούλων τους, κατά τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης, ώστε η παράλειψη αυτή να επιφέρει ακυρότητα της πραγματογνωμοσύνης, αφού δεν πρόκειται για διενέργεια διαδικαστικών πράξεων, κατά την έννοια των άρθ. 382 παρ. 1 και 392 παρ. 2 ΚΠολΔ (ΑΠ 288/09 ΝοΒ 2010. 897, ΑΠ 715/06, ΑΠ 99/92).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις ... την υπ' αριθμ. εκθ. καταθ. 25/21.3.2008 έκθεση πραγματογνωμοσύνης του ορισθέντος πραγματογνώμονα Α. Σ., τοπογράφου - μηχανικού ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την υπ' αριθμ. 113/1924 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Ν. Λ. παραχωρήθηκε στον Ι. Σ. Φ., εκ μητρός πάππο του εφεσιβλήτου, μεταξύ άλλων και το υπ' αριθμ. 506 κληροτεμάχιο, εμβαδού 4.812,5 τμ, κείμενο στην εποικισθείσα περιοχή αγροκτήματος Σ., στη θέση «Χ. Π.», εκδοθέντος ακολούθως επ' ονόματι αυτού του υπ' αριθμ. .../24.1.1956 τίτλου της Διεύθυνσης Εποικισμού του Υπουργείου Γεωργίας, που μεταγράφηκε νόμιμα. Ο ίδιος ως άνω Ι. Φ., με το υπ' αριθμ. .../16.10.1934 συμβόλαιο του συμ-

βολαιογράφου Θ. Σ., που μεταγράφηκε νόμιμα, απέκτησε κατά κυριότητα το όμορο προς βορράν υπ' αριθμ. 505 αγροτεμάχιο, εμβαδού 5,5 στρεμμάτων περίπου, όπως αναφέρεται στο αγοραπωλητήριο συμβόλαιο, κατόπιν αγοράς του από τον Δ. Ι. Ρ., στον οποίο επίσης είχε περιέλθει από παραχώρηση του Ελληνικού Δημοσίου. Το ακριβές εμβαδόν του 505 κληροτεμαχίου, σύμφωνα με τον πίνακα διανομής της άνω Επιτροπής Απαλλοτριώσεων είναι 5.437 τμ. Ο ως άνω απώτερος δικαιούχος του εφεσιβλήτου τα δύο όμορα κληροτεμάχια καλλιεργούσε ως ένα ενιαίο ακίνητο, εμβαδού 10.249,5 τμ, μέχρι το έτος 1947, οπότε παραχώρησε αυτό άτυπα στη θυγατέρα του Α. Σ. - μητέρα του εφεσιβλήτου, επ' αφορμή του γάμου της με το Γ. Σ. Η τελευταία έκτοτε κατείχε διανοία κυρίας το εν λόγω ακίνητο, ασκώντας επ' αυτού τις διακατοχικές πράξεις που προσidiaζαν στη φύση και τον προορισμό του, χωρίς να ενοχληθεί ποτέ από κανένα. Ειδικότερα στο ακίνητο αυτό, βοηθούμενη από το σύζυγό της, είχε φυτεύσει οπωροφόρα δένδρα, τα οποία περιποιούνταν και συνέλεγαν τους καρπούς τους, περί το έτος δε 1971 παραχώρησε και αυτή, επίσης άτυπα, στο γιο της, εφεσίβλητο, το ανωτέρω ακίνητο, ο οποίος έκτοτε μέχρι σήμερα εξακολουθεί να ασκεί επ' αυτού με διάνοια κυρίου τις ίδιες διακατοχικές πράξεις, ως πρότερον η μητέρα του, ήτοι, άροση, κλάδεμα, ψεκασμούς και συλλογή των καρπών των οπωροφόρων δένδρων, γενόμενος έτσι κύριος αυτού δι' εκτάκτου χρησικτησίας μετά παρέλευση υπερεκσασετούς νομής, προσμετρώντας και το χρόνο νομής της μητέρας του. Το όλο αυτό

ακίνητο, εμβαδού 10.249,5 τμ, ορίζεται ανατολικά με κοινοτική έκταση και εκείθεν με παραλιακή οδό Α. - Β., βόρεια κατά ένα μέρος με ιδιοκτησία του εκκαλούντος, καθώς και με ιδιοκτησίες Δ. Δ., Γ. Τ., Σ. Γ. και Γ. Κ., δυτικά με αγροτικό δρόμο και νότια με ιδιοκτησία Α. Γ. Όπως προεκτέθηκε, το ακίνητο του εφεσιβλήτου ορίζεται βόρεια και με ακίνητο του εκκαλούντος, το οποίο αποτελεί τμήμα του υπ' αριθμ. 450 κληροτεμαχίου, εμβαδού 12.250 τμ, που είχε περιέλθει στον Γ. Δ. Δ. με την ίδια ως άνω απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Ν. Λ., εκδοθέντος επ' ονόματι αυτού του υπ' αριθ. .../1956 παραχωρητηρίου, που μεταγράφηκε νόμιμα. Με το υπ' αριθ. .../5.9.1966 προσύμφωνο του συμβολαιογράφου Σ. Μ. ο Γ. Δ. υποσχέθηκε να μεταβιβάσει λόγω πώλησεως στον εκκαλούντα διαιρετό τμήμα του ακινήτου του, εμβαδού τεσσάρων (4) στρεμμάτων, κείμενο στη νοτιοανατολική γωνία του όλου ακινήτου του των 12.250 τμ, υπό την αίρεση της άρσης της απαγόρευσης κατάτμησης των τεμαχίων της οριστικής διανομής, οριζόμενο ανατολικά, επί πλευράς 40 μ., με κοινοτική έκταση, δυτικά, επί πλευράς 40 μ. και βόρεια επί πλευράς 100 μ. με υπόλοιπο ακίνητο του ιδίου και νότια επί πλευράς 100 μ. με ιδιοκτησία Γ. Σ., όπως αναφέρεται στο άνω συμβολαιογραφικό έγγραφο, εφόσον τον πατέρα του εφεσιβλήτου κατά κύριο λόγο έβλεπε ο Γ. Δ. να καταγίνεται με την περιποίηση των ευρισκόμενων σ' αυτό οπωροφόρων δένδρων, θεωρώντας αυτόν κύριο και όχι τη σύζυγο αυτού Α. Σ. Συγχρόνως κατά τον ίδιο χρόνο ο άνω πωλητής παρέδωσε στον εκκαλούντα τη χρήση και φυσική διακατοχή του διαιρε-

τού αυτού τμήματος των 4 στρεμμάτων του όλου ακινήτου του. Μεταγενέστερα, εφόσον δεν πληρώθηκε η άνω αίρεση και εξακολουθούσε να υφίσταται η απαγόρευση κατάτμησης των κλήρων, με το υπ' αριθμ. .../7.3.1978 πωλητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Π. Κ., που μεταγράφηκε νόμιμα, στο οποίο ο εκκαλών συμβλήθηκε αφενός ως εκπρόσωπος του πωλητή, κατά τη ρητή εντολή και πληρεξουσιότητα που είχε χορηγήσει σ' αυτόν ο πωλητής με το προρρηθέν προσύμφωνο, αφετέρου για τον εαυτό του (αυτοσύμβαση), ο εκκαλών κατέστη κύριος ιδανικού μεριδίου του όλου ακινήτου και δη 4.000 τμ εξ αδιαιρέτου του όλου ακινήτου των 12.250 τμ. Εξακολούθησε όμως να ασκεί έκτοτε, όπως και πρότερον, διακατοχικές πράξεις επί του διαιρετού τμήματος των 4.000 τμ με τα όρια που προαναφέρθηκαν. Ενόψει του ότι από το έτος 2002 είχαν αρχίσει οικοδομικές εργασίες σε τμήμα του ακινήτου που κατέχει ο εκκαλών και τα σημεία που καθόριζαν το κοινό όριο των ιδιοκτησιών των διαδικων απομακρύνθηκαν, το έτος 2004 ο εφεσίβλητος στο βόρειο όριο του ακινήτου του, που αποτελεί και το νότιο όριο του ακινήτου που κατέχει ο εκκαλών, τοποθέτησε περίφραξη. Το Νοέμβριο, όμως, μήνα του ιδίου έτους ο εκκαλών κατέστρεψε αυτή και κατέλαβε τμήμα της ιδιοκτησίας του εφεσιβλήτου καθ' όλο το μήκος της κοινής πλευράς τους, τριγωνικού σχήματος περίπου και επί πλευράς δύο μέτρων ανατολικά και σαράντα πέντε εκατοστών του μέτρου δυτικά, συνολικού εμβαδού 128,70 τμ, εμφανίζεται δε το άνω καταληφθέν από τον εκκαλούντα τμήμα του ακινήτου του εφεσιβλήτου υπό τα στοι-

χεία ... στο από Μαρτίου 2008 τοπογραφικό διάγραμμα, που συνέταξε ο ορισθείς πραγματογνώμονας, τοπογράφος - μηχανικός, Α. Σ., στο οποίο αποτυπώθηκε η ευρύτερη περιοχή. Στο διάγραμμα αυτό μεταφέρθηκε και η αρχική διανομή του έτους 1931 και δη τα υπ' αριθμ. 508, 507, 506, 505 και 450 κληροτεμάχια. Η κρίση του ορισθέντος πραγματογνώμονα ότι το επίδικο τμήμα των 128,70 τμ φαίνεται ότι ανήκει στον εφεσίβλητο ενισχύεται και από τα αποδεικτικά στοιχεία που ο ίδιος ο εκκαλών επικαλείται και προσκομίζει. Συγκεκριμένα τόσο στα από Απριλίου και Ιουλίου 2002 τοπογραφικά διαγράμματα, που συνέταξε ο αγρονόμος - τοπογράφος μηχανικός Δ. Β., όσον και στο από Μαΐου 2002 όμοιο του πολιτικού μηχανικού Θ. Κ., το εκ του κληροτεμαχίου 450 τμήμα, που κατέχει ο εκκαλών, εμφανίζεται να έχει εμβαδόν 4.132,34 τμ και όχι 4.000 τμ, που περιλαμβάνονται στον προαναφερθέντα τίτλο του. Στα ίδια τοπογραφικά διαγράμματα το 450 κληροτεμάχιο εμφανίζεται να έχει εμβαδόν 12.531,45 τμ ($4.132,34 + 4.398,39$ τμ που κατέχει ο Γ. Τ. + 4.000,72 τμ που κατέχει ο Δ. Δ.) και όχι 12.250 τμ της αρχικής διανομής, γεγονός όμως, που δικαιολογείται, διότι, όπως ο πραγματογνώμονας στην υπ' αριθμ. 25/28.3.2008 έκθεσή του επισημαίνει, όλα τα κληροτεμάχια, πλην του 506, έχουν πλεονασματικό εμβαδόν από αυτό της αρχικής διανομής, γεγονός που κατά τη γνώμη του οφείλεται στον τρόπο μέτρησης των εμβαδών της αρχικής διανομής με το εμβαδόμετρο. Δεν δικαιολογείται, όμως, ο εκκαλών, ο οποίος αγόρασε από τον Γ. Δ. Δ. 4.000 τμ να κατέχει 4.132,34 τμ. Το Δικαστήριο οδηγείται στην κρίση ότι το επί-

δικο τμήμα αποτελεί τμήμα της ιδιοκτησίας του εφεσιβλήτου, στηριζόμενο όχι μόνον στη διενεργηθείσα από τον τοπογράφο - μηχανικό Α. Σ. πραγματογνωμοσύνη, αλλά στο σύνολο των αποδεικτικών μέσων, όπως τα τοπογραφικά διαγράμματα, που προαναφέρθηκαν, του πολιτικού μηχανικού Θ. Κ. και του αγρονόμου τοπογράφου μηχανικού Δ. Β., ο οποίος σημειωτέον είναι και ο ορισθείς από τον εκκαλούντα τεχνικός σύμβουλος για τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης. Ο τελευταίος στην από 11.12.2009 έκθεσή του, ως τεχνικού συμβούλου, επικαλούμενος ατέλειες και πλημμέλειες της εφαρμοσθείσας από τον πραγματογνώμονα μεθόδου μέτρησης και αποτύπωσης των ακινήτων, καταλήγει, βάλλοντας έτσι ευθέως κατά του αποδεικτικού πορίσματος του πραγματογνώμονα, που είναι αντίθετο στα συμφέροντα του εντολέα του, ότι «τα κληροτεμάχια θα πρέπει να έχουν τα εμβαδά σύμφωνα με τον πίνακα της διανομής, γιατί αυτή ήταν η βούληση της Πολιτείας, οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία είναι αυθαίρετη». Παραμένει, βεβαίως, αναπάντητο το ερώτημα γιατί ο ίδιος δεν εφάρμοσε την άνω άποψή του, όταν συνέταξε τα προαναφερθέντα τοπογραφικά διαγράμματα.

Με βάση τα ανωτέρω αποδεικνυόμενα πραγματικά περιστατικά και τις προαναφερόμενες σκέψεις ο δεύτερος λόγος έφεσης, που προβάλλει ο εκκαλών, υποστηρίζοντας ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο στήριξε αποκλειστικά την κρίση του στη μη σύλληψη διενεργηθείσα πραγματογνωμοσύνη και για το λόγο αυτό αιτείται τη διενέργεια νέας τοιαύτης καθώς και αυτοψίας κρίνεται αβάσιμος και απορριπτός. Και

τούτο, διότι η εγκυρότητα της πραγματογνωμοσύνης, κατά την ανωτέρω εκτεθείσα νομική σκέψη, δεν πάσχει εκ του λόγου ότι κατά τη διενέργειά της δεν κλήθηκαν και δεν ήσαν παρόντες ο εκκαλών και ο ορισθείς από αυτόν τεχνικός σύμβουλος, αφού τέτοια κλήτευση δεν απαιτεί ο νόμος, ουδέ εκ του λόγου ότι ο πραγματογνώμονας δεν τήρησε την ταχθείσα σ' αυτόν προθεσμία για την κατάθεση της έγγραφης γνωμοδότησής του, αφού η προθεσμία αυτή που τάσσεται από το δικαστήριο δεν είναι ανατρεπτική. Ουδέ, ακόμη και αν εμφοχώρησαν ατέλειες ή πλημμέλειες κατά τη διενέργειά της, επιδρούν στο κύρος της. Το Δικαστήριο σχημάτισε πλήρη δικανική πεποίθηση επί της ένδικης διαφοράς, αξιολογώντας το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων, όπως προεκτέθηκε και ως εκ τούτου η διενέργεια αυτοψίας ή νέας πραγματογνωμοσύνης δεν κρίνεται αναγκαία. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που τα ίδια έκρινε και αναγνώρισε τον εφεσίβλητο κύριο του επιδίκου τμήματος και διέταξε την αποβολή του εκκαλούμενου από αυτό, δεν έσφαλε, αλλά ορθά τις αποδείξεις εκτίμησε, απορριπτομένου ως αβασίμου και του σχετικού πρώτου λόγου έφεσης.

Με τους τρίτο και τέταρτο λόγους έφεσης, ο εκκαλών αποδίδει στην εκκαλούμενη απόφαση την πλημμέλεια ότι παρά το νόμο απέρριψε τους προβληθέντες ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου ισχυρισμούς του περί έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης του εφεσιβλήτου για την άσκηση της ένδικης αγωγής, αλλά και παθητικής νομιμοποίησης, εκ του λόγου ότι ο ίδιος, μόνος, δεν νομιμοποιείται

παθητικά για τη σε βάρος του έγερση της αγωγής, ενόψει του ότι είναι συγκύριος ιδανικού μεριδίου του 450 κληροτεμαχίου και θα έπρεπε να εναχθούν και οι λοιποί εξ αδιαίρετου συγκύριοι αυτού. Και οι λόγοι αυτοί έφεσης τυγχάνουν αβάσιμοι και απορριπτέοι, ενόψει του ότι η διεκδικητική αγωγή εγείρεται από τον κύριο κατά του κατόχου ακινήτου, ο οποίος αμφισβητεί την επ' αυτού κυριότητα του ενάγοντος (ΑΠ 243/96 Δνη 37. 1542, ΑΠ 594/92 Δνη 35. 1270, ΕφΠατρ 225/03 ΑχΝομ 2004. 115, ΕΑ 2728/99 ΑρχΝομ 2002. 769, ΕΑ 75/98 Δνη 39. 1643, Γεωργιάδης ΕμπρΔ έκδ. 1991, τομ. Ι, σελ. 558/6 και 561/16) και, κατά τα ανωτέρω γενόμενα δεκτά, ο εφεσίβλητος και όχι ο πατέρας του, όπως ο εκκαλών υποστηρίζει, είναι κύριος του επιδίκου, ο δε εκκαλών είναι αυτός που κατέλαβε και κατείχε το επίδικο τμήμα κατά το χρόνο επίδοσης της αγωγής, αμφισβητώντας την επ' αυτού κυριότητα του εφεσιβλήτου.

Τέλος, αβάσιμος και κατά συνέπεια απορριπτέος είναι και ο πέμπτος λόγος έφεσης, με τον οποίο ο εκκαλών παραπονεύεται για το ύψος της δικαστικής δαπάνης που του επιβλήθηκε, διότι στηρίζεται επί αναληθούς προϋποθέσεως αναφορικά με την αξία του αντικειμένου της διαφοράς, ήτοι την αξία του επιδίκου τμήματος, την οποία ο εκκαλών υπολογίζει μόλις στο ποσό των 4.000 Ε. Ο εφεσίβλητος με την αγωγή του προσδιόρισε την αξία του επιδίκου στο ποσό των 19.305 Ε. Ακόμη, όμως, και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι το άνω ποσό είναι εξογκωμένο, όπως ο εκκαλών υποστηρίζει και κανονισθεί, κατ' άρθρο 102 του Κώδικα περί Δικηγόρων, το ελάχιστο

όριο της αμοιβής του δικηγόρου του εφεσιβλήτου για τη σύνταξη της αγωγής και των προτάσεων του και για τις δύο συζητήσεις ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου (2% + 1% + 1% επί του αντικειμένου της δίκης) με βάση την τρέχουσα αξία του επιδίκου κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής, αυτή (η αξία) με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας, σε καμμία περίπτωση ήταν κατώτερη των 14.000 Ε, ήτοι περί τα 110 Ε το τμ, ενόψει του ότι πρόκειται για ιδιαίτερα προνομιούχο παραθαλάσσιο ακίνητο στην ευρύτερη περιοχή, ήτοι θα ανέρχονταν στο ποσό των 560 Ε. Συνυπολογιζόμενων δε, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Κ.Υ.Α. 1117864/2297/Α0012 ΦΕΚ Β' 2422/2007 της ελάχιστης αμοιβής του δικηγόρου για τη δύο φορές παράστασή του κατά τη συζήτηση της αγωγής ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου (102 Ε + 102 Ε) και επιπλέον όλων των εξόδων επίδοσης, της ελάχιστης νόμιμης αμοιβής αυτού για την άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου για αντικατάσταση πραγματογνώμονα, για την παράστασή του κατά τη συζήτηση αυτής, καθώς και παράστασή του κατά τη δόση του όρκου του πραγματογνώμονα, προκύπτει ότι η επιβληθείσα στον εκκαλούντα δικαστική δαπάνη από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο των 900 Ε υπολείπεται και της νομίμου, χωρίς να έχει υπολογισθεί και η αμοιβή του πραγματογνώμονα, το ύψος της οποίας δεν προκύπτει. Συνεπώς, με βάση τα ανωτέρω γενόμενα δεκτά και, εφόσον δεν υπάρχει άλλος λόγος προς έρευνα, η έφεση θα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσίαν...

340/2013

Πρόεδρος: Ναπολέων Ζούκας
Εισηγήτρια: Ειρήνη Γκορτσιά
Δικηγόροι: Στέφ. Παντζαρτζίδης, Βασ. Σαλασίδης

Ελεύθερα ανακλητή η πληρεξουσιότητα και η δι' αυτής εντολή, αμετάκλητη όμως επί παραίτησης από το δικαίωμα ανάκλησης οπότε ακυρότητα τυχόν ανάκλησης, εκτός αν συντρέχει σπουδαίος λόγος όπως όταν δεν μπορεί κατά την καλή πίστη να αξιωθεί μη ανάκληση. Διαπλαστικό το δικαίωμα ανάκλησης, απευθυνόμενο με μονομερή δήλωση προς τον πληρεξούσιο ή τον τρίτο, επερχόμενης της παύσης πληρεξουσιότητας ευθύς ως ο αποδέκτης της δήλωσης την παρέλαβε, αδιαφόρως γνώσης του περιεχομένου της.

Κτήση κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία, συνυπολογιζόμενου του χρόνου νομής του δικαιοπαρόχου. Αν συννομέας κατέχει όλο το κοινό θεωρείται ότι το κατέχει και επ' ονόματι των λοιπών και δεν μπορεί να αντιτάξει κτητική παραγραφή (έκτακτη χρησικτησία) πριν τους καταστήσει γνωστό ότι θα το νέμεται και κατά το ανήκον σε εκείνους ποσοστό, εκτός αν αυτοί εκούσια αποξενώθηκαν από τη συννομή του.

{...} Ο ενάγων και ήδη εφεσίβλητος στην από 23.10.2009 αγωγή του ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας (αρ. εκθ. καταθ. 1693/26.10.09), επικαλούμενος ότι κατά πρωτότυπο τρόπο (έκτακτη χρησικτησία) κατέστη συγκύριος κατ' ισο-

μοιρία του περιγραφόμενου σ' αυτή κατά θέση, έκταση και όρια ακινήτου και ότι οι εναγόμενοι αμφισβητούν το άνω δικαίωμά του, ζήτησε την έναντι αυτών αναγνώριση της συγκυριότητάς του επ' αυτού. Με την εκκαλούμενη απόφαση η αγωγή έγινε δεκτή και αναγνωρίστηκε ότι ο ενάγων είναι συγκύριος κατ' ισομοιρία του επιδίκου ακινήτου. Κατά της απόφασης αυτής παραπερνείται ο πρώτος εκκαλών, ως προς τον οποίο κρίθηκε παραδεκτή η υπό κρίση έφεση και για τους διαλαμβανόμενους σ' αυτή λόγους, που ανάγονται σε κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητά να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση και να απορριφθεί η αγωγή.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 211, 216, 217, 218, 222, 223 και 361 του ΑΚ συνάγεται ότι η πληρεξουσιότητα αποτελεί δικαιοπραξία, που έχει ως αποτέλεσμα την παροχή από τον αντιπροσωπευόμενο σε τρίτο, δηλαδή τον πληρεξούσιο, της εξουσίας αντιπροσώπευσής του και ότι, όταν δοθεί πληρεξουσιότητα για χρόνο αόριστο, η εξουσία αντιπροσώπευσης διατηρείται μέχρι να συμβεί κάποιο γεγονός καταλυτικό της σχέσης μεταξύ αντιπροσωπευομένου και πληρεξουσίου, όπως είναι η ανάκληση ή η παύση της πληρεξουσιότητας (ΕΑ 7446/2001 ΕπισκεμπΔ 2002. 199). Από τη διάταξη δε του άρθρου 218 του ΑΚ, προκύπτει ότι κατ' αρχήν η πληρεξουσιότητα και η εντολή, που τυχόν αποκτάται με αυτήν, είναι ελευθέρως ανακλητή (βλ. και άρθρο 724 του ΑΚ) λόγω του προσωπικού και εμπιστευτικού χαρακτήρα αυτής, πλην όμως από το δικαίωμα αυτό της ανάκλησης χωρεί κατ' εξαίρεση παραίτηση, η οποία καθι-

στά αμετάκλητη την πληρεξουσιότητα (και την εντολή), εφόσον αυτή αποσκοπεί στην αποκλειστική ή έστω και παράλληλη εκπλήρωση του συμφέροντος του αντιπροσώπου ή τρίτου (Μπαλής, Γεν. Αρχ., έκδ. εβδόμη, παρ. 117 σελ. 313 - Φ. Δωρής, σε ΑΚ Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, τόμος Ι, Γεν. Αρχ. υπ' άρθρα 218-221, στοιχ. ΙΙ σελ. 383 επ. - ΕΑ 2721/96 Δνη 37. 1429). Ανάκληση δε της πληρεξουσιότητας που έγινε παρά το ανέκκλητο αυτής, ουδεμία ενέργεια έχει και είναι άκυρη, εκτός αν συνέτρεξε προς τούτο σπουδαίος λόγος, βάσει της γενικής αρχής η οποία συνάγεται από τις διατάξεις των άρθρων 672, 752 και 766 ΑΚ, που εφαρμόζονται αναλογικά. Σπουδαίος δε λόγος για την ανάκληση ανέκλητης πληρεξουσιότητας υπάρχει όταν στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν μπορεί κατά την καλή πίστη, λαμβανομένων υπόψη και των συναλλακτικών ηθών (άρθρο 288 ΑΚ), να αξιωθεί από τον αντιπροσωπευόμενο να μην προβεί στην ανάκληση (ΑΠ 1309/06 Δνη 45. 848, ΑΠ 392/06 ΝοΒ 2006. 1001, ΑΠ 108/05 ΝοΒ 2005. 1779). Εξάλλου, από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 218, 219, 220 και 221 του ΑΚ συνάγεται ότι το δικαίωμα ανάκλησης της πληρεξουσιότητας είναι διαπλαστικό, αφού η άσκηση αυτού οδηγεί στην κατάργηση της εξουσίας αντιπροσώπευσης, την οποία έχει με την πληρεξουσιότητα ο πληρεξούσιος και ότι το δικαίωμα αυτό ασκείται με μονομερή δήλωση, που απευθύνεται είτε προς το φορέα της καταργούμενης εξουσίας, δηλαδή τον πληρεξούσιο, είτε προς τον τρίτο, τον οποίο αφορά η πράξη την οποία πρόκειται να επιχειρήσει ο πληρεξούσιος, ως και ότι επέρχεται παύση της

πληρεξουσιότητας ευθύς ως ο αποδέκτης της δηλώσεως για την ανάκληση παρέλαβε αυτήν, ανεξάρτητα από τη γνώση του περιεχομένου της (ΕΑ 7446/01 ο.π.).

Περαιτέρω, κατά μεν το άρθρο 1045 ΑΚ, εκείνος που έχει στη νομή του για μία εικοσαετία πράγμα κινητό ή ακίνητο γίνεται κύριος με έκτακτη χρησικτησία, κατά δε το άρθρο 974 του ίδιου Κώδικα, όποιος απέκτησε τη φυσική εξουσία πάνω στο πράγμα (κατοχή) είναι νομέας, αν ασκεί την εξουσία αυτή με διάνοια κυρίου. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, για την κτήση της κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία απαιτείται άσκηση νομής επί συνεχή εικοσαετία, με τη δυνατότητα εκείνου που απέκτησε τη νομή του πράγματος με καθολική ή με ειδική διαδοχή να συνυπολογίσει στο χρόνο της δικής του νομής και το χρόνο νομής του δικαιοπαρόχου του (άρθρο 1051 ΑΚ). Άσκηση νομής, προκειμένου για ακίνητο, συνιστούν οι εμφανείς υλικές ενέργειες επάνω σ' αυτό, που προσιδίζουν στη φύση και τον προορισμό του, με τις οποίες εκδηλώνεται η βούληση του νομέα να το εξουσιάζει (ΑΠ 1175/12, ΑΠ 652/12, ΑΠ 319/12 Νόμος). Περαιτέρω, από τη διάταξη του άρθρου 994 ΑΚ προκύπτει ότι το δίκαιο αναγνωρίζει και νομή περισσότερων κατ' ιδανικά μέρη, με την έννοια ότι επί του πράγματος μία νομή δεν αποκλείεται να ανήκει κατά το περιεχόμενό της σε περισσότερους του ενός, οπότε ως προς το δικαίωμα της νομής υπόκειται περίπτωση κοινωνίας δικαιώματος κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 785 ΑΚ, ήτοι συννομή (ΑΠ 1179/12 Νόμος). Από τις διατάξεις δε των άρθρων 980, 981, 982, 984 και 994 ΑΚ, οι οποίες διέπουν

τη συννομή, συνάγεται ότι ο συννομέας ή οι συννομείς αν κατέχουν ολόκληρο το κοινό θεωρούνται ότι κατέχουν τούτο και επ' ονόματι των λοιπών και δεν μπορούν να αντιτάξουν κατ' αυτών κτητική (έκτακτη χρησικτησία) παραγραφή, προτού καταστήσουν γνωστό σ' αυτούς ότι αποφάσισαν να νέμονται ολόκληρο το κοινό πράγμα, ήτοι και κατά το ανήκον σε εκείνους ποσοστό, ώστε της απόφασής τους αυτής να λάβουν γνώση με οποιοδήποτε τρόπο οι λοιποί κοινωνοί και από τη γνωστοποίηση αυτή παρέλθει η απαιτούμενη για την χρησικτησία εικοσαετία (βλ. ΟΛΑΠ 485/82 ΝοΒ 31. 55, ΑΠ 815/10, ΑΠ 718/10, ΑΠ 1597/07, ΑΠ 364/02 Νόμος, ΑΠ 1386/02 ΝοΒ 2003. 1032, ΕφΛαμ 160/11 Νόμος). Τέτοια γνωστοποίηση δεν απαιτείται όταν οι λοιποί, μη ευρισκόμενοι στην κατοχή του κοινού συννομείς, εκδήλωσαν καθ' οιονδήποτε τρόπο τη βούληση να μην είναι νομείς (συννομείς), πράγμα το οποίο συμβαίνει και επί εκούσιας αποξένωσής τους από το κοινό (ΑΠ 1175/12, ΑΠ 1386/02, ΕφΛαμ 160/11 δ.π.).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με το υπ' αριθμ. .../3.3.1992 προσύμφωνο του συμβολαιογράφου Ν. Ν., η Α. συζ. Ι. Τ., πρώην συζ. Θ. Φ. το γένος Μ. Φ., ανέλαβε την υποχρέωση να μεταβιβάσει κατά κυριότητα, λόγω πωλήσεως, αντί τιμήματος 4.500.000 δρχ, στους Ε. Α. και Χ. Π. - δεύτερο εκκαλούντα και εφεσίβλητο, αντίστοιχα, - αγρό, έκτασης 15 στρεμμάτων, που βρίσκεται στην κτηματική περιφέρεια Π., του Υποθηκοφυλακείου Ο., στη θέση «Σ. ή Ν.», που είχε περιέλθει σ' αυτή με πρωτό-

τυπο τρόπο (έκτακτη χρησικτησία), αφού από 11.6.1968, οπότε απεβίωσε ο σύζυγός της Θ. Φ. και στην κληρονομία του υπεισήλθε αυτή, ως μόνη εξ αδιαθέτου κληρονόμος του, κατείχε τον εν λόγω αγρό διανοία κυρίας. Στον άνω σύζυγό της είχε περιέλθει το ακίνητο αυτό κατόπιν αγοράς, αρχικά ως εξ αδιαιρέτου μερίδιο ευρύτερης έκτασης 50 στρεμμάτων και μετά από άτυπη διανομή που έλαβε χώρα περί τον Οκτώβριο του έτους 1967 μεταξύ του ιδίου και των λοιπών συννομέων της ως άνω ευρύτερης έκτασης, αυτός κατείχε διανοία κυρίου το διαιρετό τμήμα των 15 στρεμμάτων, οριζόμενο γύρωθεν με ιδιοκτησίες Κ. Κ., Ε., Χ. Τ. και αγροτικό δρόμο. Στο προαναφερθέν προσύμφωνο ο δεύτερος εκκαλών και ο εφεσίβλητος συμβλήθηκαν ενεργούντες αφενός για τον εαυτό τους ως αγοραστών, αφετέρου ως εκπροσωπούντες την πωλήτρια δυνάμει του υπ' αριθμ. .../18.2.1992 πληρεξουσίου του ιδίου ως άνω συμβολαιογράφου, με το οποίο παρασχέθηκε σ' αυτούς η εντολή και πληρεξουσιότητα, είτε από κοινού ενεργούντες είτε χωριστά ο καθένας, να πωλήσουν προς οιονδήποτε τρίτον ή και προς αυτούς τους ιδίους ατομικά, με οιοδήποτε τίμημα και με οιοσδήποτε όρους και συμφωνίες αυτοί εγκρίνουν, τον ανωτέρω αγρό της. Επισημαίνεται ότι το με το άνω περιεχόμενο πληρεξούσιο ήταν ανέκκλητο, εφόσον αυτό αποσκοπούσε στην παράλληλη εξυπηρέτηση του συμφέροντος των αντιπροσώπων, θα μπορούσε δε να ανακληθεί μόνον με την επίκληση σπουδαίου λόγου και γνωστοποίηση της ανάκλησης στους αντιπροσώπους, κατά τις ανωτέρω εκτεθείσες νομικές σκέψεις. Κατά την ημέρα

κατάρτισης του άνω προσυμφώνου (3.3.1992), όπως σ' αυτό αναγράφεται, η πωλήτρια παρέδωσε στους αγοραστές τη νομή, κατοχή και χρήση του άνω αγρού και έτσι οι ανωτέρω - δεύτερος εκκαλών και εφεσίβλητος - κατέστησαν συννομείς αυτού κατ' ισομοιρία, ασκούντες επ' αυτού εμφανείς διακατοχικές πράξεις, που, ενόψει της φύσης του ως ζηρικής και αμώδους κατά το πλείστον έκτασης, ως γειννιάζουσας με τη θάλασσα, δεν ενδείκνυτο η οιαδήποτε καλλιέργεια αυτού, περιοριζόνταν στην εν γένει εμποτεία του από οιαδήποτε καταπάτηση τρίτου, καθαρισμό και κατά καιρούς ισοπέδωσή του. Επιπλέον δε ο δεύτερος εκκαλών επέτρεψε στον γεωργοκτηνοτρόφο της περιοχής Χ. Α., άνευ ανταλλάγματος, να εμφανίζει την έκταση αυτή ως καλλιεργούμενη από τον ίδιο με σιτηρά, προκειμένου ο τελευταίος να λαμβάνει σχετικές επιδοτήσεις. Ο δεύτερος εκκαλών υποστηρίζει ότι ο εφεσίβλητος ουδέποτε άσκησε διακατοχικές πράξεις επί του άνω ακινήτου, παρά μόνον ο ίδιος, επικαλούμενος προς τούτο την ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου κατάθεση της μάρτυρος - θυγατέρας του και τις ένορκες βεβαιώσεις που αυτός προσκομίζει, οι οποίες, ενόψει του ότι δόθηκαν επ' ευκαιρία προηγούμενων δικών μεταξύ των διαδίκων, εκτιμώνται ως δικαστικά τεκμήρια, που επιβεβαιώνουν τον άνω ισχυρισμό του. Ακόμη, όμως, και αν ήθελε κριθεί βάσιμος ο άνω ισχυρισμός του, ουδεμία ασκεί εν προκειμένω έννομη επιρροή, εφόσον και οι διενεργούμενες από τον ίδιο διακατοχικές πράξεις επί του επιδίκου ακινήτου λογίζονται κατά νόμον, κατά την ανωτέρω εκτεθείσα νομική σκέψη, ότι γί-

νονταν επ' ονόματι και για λογαριασμό του έτερου συννομέα - εφεσίβλητου, εφόσον εξ ουδενός αποδεικτικού στοιχείου προκύπτει ότι ο δεύτερος εκκαλών γνωστοποίησε στον εφεσίβλητο ότι αυτός στο εξής και ιδία από το έτος 1998, οπότε ξεκίνησε τον αγώνα σφετερισμού του ιδανικού μεριδίου του εφεσίβλητου επί του ακινήτου, θα νέμεται το επίδικο ακίνητο αποκλειστικά για τον εαυτό του. Σημειωτέον ότι ο δεύτερος εκκαλών και ο εφεσίβλητος, ο οποίος ασχολείται με μεσιτικές εργασίες, προέβησαν στην αγορά του συγκεκριμένου ακινήτου, προκειμένου στη συνέχεια να το μεταπωλήσουν σε τρίτους, καρπούμενοι οι ίδιοι το τυχόν υπέρτερο τίμημα που θα ελάμβαναν. Ενόψει δε του ότι μέχρι το έτος 1998 δεν ανευρέθη αγοραστής και επιπλέον, όπως ο δεύτερος εκκαλών υποστηρίζει, ο εφεσίβλητος ουδέν ποσό μέχρι τότε είχε καταβάλει στην πωλήτρια έναντι του τιμήματος των 4.500.000 δρχ αγοράς του επιδίκου ακινήτου, αλλά ο ίδιος (δεύτερος εκκαλών) εξ ιδίων τμηματικά μέχρι το έτος 1995 είχε καταβάλει σ' αυτή ποσό 1.500.000 δρχ σε μετρητά, προς κάλυψη δε του υπολοίπου ποσού των 3.000.000 δρχ, μεταβίβασε κατά κυριότητα στην Α. Φ., αδελφή της πωλήτριας, άνευ ανταλλάγματος, αγροτεμάχιο οικοπεδικής αξίας, έκτασης 280 τμ, κείμενο στη θέση «Λ.» Κ. του Δήμου Α. Α., κυριότητός του, συνταγέντος προς τούτο του υπ' αριθμ. .../4.4.1995 πωλητηρίου συμβολαίου, του συμβολαιογράφου Β. Ν. Τ. που μεταγράφηκε νόμιμα, ο δεύτερος εκκαλών έπεισε την πωλήτρια Α.Τ. και ενώπιον της συμβολαιογράφου Σ. Μ. - Γ. αυτή συνέπραξε στην κατάρτιση των κατωτέρω συμβολαιογραφικών εγ-

γράφων: α) του υπ' αριθμ. .../15.9.1998 πληρεξουσίου πώλησης ακινήτου, με το οποίο όρισε το δεύτερο εκκαλούντα ως ειδικό πληρεξούσιο, αντιπρόσωπο και αντίκλητο αυτής, παρέχουσα σ' αυτόν την ειδική εντολή και πληρεξουσιότητα να πωλήσει προς οιονδήποτε ή και τον ίδιο ατομικά, με οιοδήποτε τίμημα και οποιουσδήποτε όρους και συμφωνίες εγκρίνει ο ίδιος, το επίδικο ακίνητο και β) του υπ' αριθμ. .../17.9.1998 συμβολαιογραφικού εγγράφου ανάκλησης πληρεξουσίου, με το οποίο αυτή ανακάλεσε το προγενέστερο υπ' αριθμ. .../18.2.1992 πληρεξούσιο του συμβολαιογράφου Ν. Ν., του οποίου κάνοντας χρήση ο δεύτερος εκκαλών και ο εφεσίβλητος είχαν ήδη προβεί στην κατάρτιση του .../3.3.1992 προσυμφώνου αγοράς του επιδίκου οικοπέδου, του ίδιου συμβολαιογράφου. Ακολούθως ο δεύτερος εκκαλών, κάνοντας χρήση του προρρηθέντος υπ' αριθμ. .../15.9.1998 πληρεξουσίου πώλησης ακινήτου, προέβη στην κατάρτιση του υπ' αριθμ. .../4.11.1998 συμβολαιογραφικού εγγράφου, με το οποίο φέρεται ότι η Α. Τ. εκχωρεί σ' αυτόν, λόγω πωλήσεως, το δικαίωμα κυριότητός της επί του επιδίκου ακινήτου. Όμως, η ανάκληση της προγενέστερης από 18.2.1992 πληρεξουσιότητας, με το προαναφερθέν υπ' αριθμ. .../17.9.1998 συμβολαιογραφικό έγγραφο, ουδεμία ενέργεια είχε και ήταν άκυρη, εφόσον σ' αυτό δεν γίνεται αναφορά οιοδήποτε λόγου και δη σπουδαίου, όπως ο νόμος απαιτεί, που να δικαιολογεί την ανάκληση, πλέον του ότι η ανάκληση αυτή δεν προκύπτει ότι γνωστοποιήθηκε και στον αντιπρόσωπο - εφεσίβλητο. Παρέπεται δε εξ αυτού του λόγου και η ακυρότητα

των λοιπών ενώπιον της συμβολαιογράφου Σ. Μ. συνταγείσων συμβολαιογραφικών εγγράφων, που προαναφέρθηκαν. Παρά ταύτα ο δεύτερος εκκαλών, κατ' εκείνη την χρονική περίοδο έτους 1998, συνεχίζοντας την προσπάθειά του σφετερισμού του ιδανικού μεριδίου του εφεσιβλήτου επί του άνω ακινήτου, περιέφραξε το όλο επίδικο ακίνητο και χώρισε αυτό σε τρία διαιρετά τμήματα με εκατέρωθεν δρόμους, όπως αυτό εμφανίζεται στο από Αυγούστου 1998 τοπογραφικό διάγραμμα της τοπογράφου μηχανικού Θ. Ψ. Αδυνατών δε να προβεί σε κατάρτιση του οριστικού συμβολαίου της πώλησης, λόγω της πολυπλοκότητας του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της ευρύτερης περιοχής, μεθόδευσε την αναγνώριση της κυριότητάς του επί των ανωτέρω τριών διαιρετών τμημάτων με δικαστική απόφαση. Συγκεκριμένα, μετά από αγωγή που άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κατερίνης σε βάρος του φερόμενου ως αμφισβητούντος την επί των άνω τριών διαιρετών τμημάτων κυριότητά του Γ. Θ. Π., πέτυχε την έκδοση της υπ' αριθμ. 508/2000 οριστικής απόφασης του άνω Δικαστηρίου, με την οποία αναγνωρίσθηκε κύριος των προαναφερθεισών τριών τμημάτων, στα οποία είχε χωρίσει το επίδικο. Τούτο δε πέτυχε, αφού ο σ' αυτή εναγόμενος, με την ενώπιον του ανωτέρω αναρμοδίου κατά τόπον Δικαστηρίου παράστασή του κατέστησε αυτό αρμόδιο κατά παρέκταση και ομολόγησε τα πραγματικά περιστατικά που θεμελίωσαν την άνω αγωγή του. Ακολούθως, δε, ο δεύτερος εκκαλών άτυπα πώλησε τα ως άνω τρία διαιρετά τμήματα του επιδίκου ακινήτου των 15 στρεμμάτων, των οποίων

αναγνωρίσθηκε κύριος κατά τα ανωτέρω, στον πρώτο εκκαλούντα, ο οποίος έκτοτε, αφού τα διαίρεσε σε μικρότερα τμήματα, άρχισε να διαπραγματεύεται την πώλησή τους σε τρίτους υποψήφιους αγοραστές. Προκειμένου δε και ο ίδιος (πρώτος εκκαλών) να αποκτήσει τίτλο κυριότητας, άσκησε ενώπιον του Ειρηνοδικείου Ολύμπου την από 1.12.2008 αγωγή του, στην οποία, επικαλούμενος αμφισβήτηση της κυριότητάς του από τον σ' αυτή εναγόμενο - δεύτερο εκκαλούντα επί των άνω τριών διαιρετών τμημάτων του επιδίκου, την οποία, ως ισχυρίζονταν απέκτησε με πρωτότυπο τρόπο (έκτακτη χρησικτησία), συνυπολογίζοντας στο χρόνο της δικής του νομής το χρόνο νομής των δικαιοπαρόχων του (δευτέρου εκκαλούντος και Α. Τ.), ζήτησε την έναντι αυτού αναγνώριση της κυριότητάς του. Η αγωγή αυτή έγινε δεκτή με την υπ' αριθμ. 10/2009 οριστική απόφαση του Ειρηνοδικείου Ολύμπου, αφού ο σ' αυτή εναγόμενος - δεύτερος εκκαλών κατά την ενώπιον του δικαστηρίου συζήτηση της υπόθεσης ομολόγησε τα πραγματικά περιστατικά που θεμελίωσαν την ιστορική βάση της αγωγής. Κατά της απόφασης αυτής ο εφεσίβλητος, ευθύς ως πληροφορήθηκε όλα τα ανωτέρω, ήγειρε την από 14.7.2009 τριτανακοπή, στην οποία επικαλούμενος το δικαίωμα συννομής του κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου επί του επιδίκου, ζήτησε την ως προς αυτόν ακύρωσή της. Με τη δε υπ' αριθμ. 13/2010 απόφαση του Ειρηνοδικείου Ολύμπου αναβλήθηκε η έκδοση οριστικής απόφασης επί της ασκηθείσας τριτανακοπής μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί της υπό κρίση αγωγής.

Με βάση τα ανωτέρω αποδεικνυόμενα

πραγματικά περιστατικά και τις προαναφερόμενες σκέψεις κρίνεται ότι ο εφεσίβλητος, από 3.3.1992, αφότου κατέστη συννομέας του επιδίκου ακινήτου κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου, ουδέποτε έκτοτε απώλεσε το ως άνω δικαίωμά του και προσμετρώντας στο χρόνο της δικής του συννομής, το χρόνο νομής της δικαιοπαρόχου του Α. Τ., κατέστη συγκύριος αυτού κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου με έκτακτη χρησικτησία. Ακόμη και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι ο εφεσίβλητος, με τη μη εκ μέρους του καταβολή του αναλογούντος σ' αυτόν τιμήματος αγοράς του επιδίκου μέχρι το έτος 1998 και την αξίωσή του καταβολής από το δεύτερο εκκαλούντα ποσού 1.000.000 δρχ για τις μέχρι τότε γενόμενες δαπάνες του ως μεσίτη για την ανεύρεση αγοραστή, όπως ο δεύτερος εκκαλών υποστηρίζει, εκδήλωσε τη βούλησή του κατά τον άνω χρόνο (1998) να μην είναι συννομέας και εκουσίως αποξενώθηκε από το κοινό, δεν μπορεί να γίνει λόγος περί απόκτησης αποκλειστικής κυριότητας επί του επιδίκου από τον πρώτο εκκαλούντα, διότι από το έτος 1998, οπότε ο δικαιοπάροχός του δεύτερος εκκαλών φέρεται ότι άρχισε να νέμεται ολόκληρο το επίδικο αποκλειστικά για τον εαυτό του (ήτοι και το ιδανικό μερίδιο του εφεσιβλήτου) μέχρι την άσκηση της ένδικης αγωγής δεν παρήλθε χρόνος μεγαλύτερος της εικοσαετίας. Συνεπώς, στον πρώτο εκκαλούντα, κατόπιν της άτυπης αγοράς, κατά τον κανόνα του προϋσχύσαντος βυζαντινορωμαϊκού δικαίου, που διατήρησε και ο Αστικός Κώδικας, «ουδείς μετάγει πλέον ου έχει δικαίωματος» (Μπαλής Γεν. Αρχ. παρ. 30, ΕμπργΔ παρ. 61), μετήχθη μόνον η συννομή επί

του επιδίκου κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου, δικαίωμα το οποίο είχε και ο δικαιοπάροχός του - δεύτερος εκκαλών, και με την πάροδο εικοσαετίας, προσμετρώντας το χρόνο συννομής του δικαιοπαρόχου του, καθώς και το χρόνο νομής της απώτερης δικαιοπαρόχου Α. Τ., αυτός κατέστη συγκύριος του ακινήτου κατ' ισομοιρία με τον εφεσίβλητο και όχι αποκλειστικός κύριος αυτού. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που δέχθηκε τα ίδια αν και με ελλιπή αιτιολογία που συμπληρώνεται με την παρούσα και έκανε δεκτή την αγωγή ως βάσιμη κατ' ουσίαν, αναγνωρίζοντας τον εφεσίβλητο συγκύριο του επιδίκου κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου, δεν έσφαλε, αλλά ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις, απορριπτομένης της έφεσης που παραδεκτά άσκησε ο πρώτος εκκαλών, ως αβάσιμης...

344/2013

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης

Εισηγήτρια: Μαρία-Μάριον Δερεχάνη

Δικηγόροι: Λυδία Σαμαρά, Μαρία Παπαγεωργίου

Απόσβεση πραγματικής δουλείας, όπως η δουλεία διόδου, αν η άσκησή της γίνεται απολύτως και διαρκώς αδύνατη εκ λόγων πραγματικών ή νομικών, όπως όταν το δεσπόζον ακίνητο εξυπηρετείται κατά τον ίδιο τρόπο και μέτρο από άλλη οδό. Η μεγάλου βαθμού αυτάρκεια, συνδυαζόμενη και με άλλα περιστατικά, μπορεί να καταστήσει καταχρηστική την άσκηση της δουλείας.

Μη λήψη υπόψη, ούτε ως δικ. τεκμήριο, ένορκης βεβαίωσης ληφθείσας χωρίς κλήτευση και παράσταση του

αντιδίκου, ούτε υπεύθυνης δήλωσης δοθείσας για τη δίκη, μήτε βεβαίωσης δημάρχου που αποτελεί απλή βεβαίωση τρίτου δοθείσα για την αντιδικία. Καταχρηστικό το δικαίωμα συνέχισης της δουλείας διόδου, εφόσον διανοίχθηκε αγροτικός κοινόχρηστος δρόμος συνδέων την επαρχιακή οδό με το δεσπόζον ακίνητο, που κατέστη αυτάρκες σε μεγάλο βαθμό, ο δε ενάγων έπαυσε προ μακρού χρόνου να την χρησιμοποιεί, σε συνδυασμό με τις δυσμενείς οικονομικές συνέπειες για τον εναγόμενο, αφού παρεμποδίζεται η ελεύθερη εκμετάλλευση της ιδιοκτησίας του.

{...} Η ήδη εκκαλούσα - ενάγουσα, με την από 20.4.2003 (αριθ. εκθ. κατ. 127/03) αγωγή της, την οποία απηύθυνε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου κατά του ήδη εφεσιβλήτου Γ. Α. (μετά την παραίτηση από το δικόγραφο αυτής αναφορικά με τον δεύτερο εναγόμενο Κ. Α. του Α.), ισχυρίστηκε, κατ' εκτίμηση του δικογράφου αυτής, ότι τόσο αυτός όσο και ο εναγόμενος είναι κύριοι των περιγραφόμενων σ' αυτή ομόρων ακινήτων (ελαιοπεριβόλων), που βρίσκονται στη θέση Α. της κτηματικής περιφέρειας του Δήμου Σ., και ότι δυνάμει συμβολαιογραφικού εγγράφου που μεταγράφηκε νομίμως, αλλά και με έκτακτη χρησικτησία, προσμετρουμένης της οιονεί νομής του δικαιοπαρόχου του, συστάθηκε υπέρ του εκάστοτε κυρίου του ακινήτου του πάνω στο ακίνητο του εναγομένου η αναφερόμενη πραγματική δουλεία διόδου (όπως το δικόγραφο της αγωγής διορθώθηκε, με δήλωση του πληρεξουσίου του δικηγόρου που καταχωρίστηκε στα

πρακτικά του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, ως προς τις διαστάσεις μήκους αυτής), την οποία ασκούσαν αδιακόπως, ο μεν δικαιοπάροχός του, πατέρας του, από το έτος 1956 έως το έτος 1986 και έκτοτε ο ίδιος έως τις 3.5.2002, οπότε ο εναγόμενος έφραξε τη δίοδο αυτή και έτσι τον απέβαλε από την οιονεί νομή αυτής. Περαιτέρω ισχυρίστηκε ότι, εξαιτίας της παράνομης και υπαίτιας ως άνω συμπεριφοράς του εναγομένου, αφενός υπέστη ζημία συνολικού ποσού 5.475 Ε, συνιστάμενη στη δαπάνη συμπληρωματικής τροφής που αναγκάστηκε να παρέχει στο ποίμνιό του, επί έτος από την αποβολή του εκ της οιονεί νομής δουλείας, λόγω της αδυναμίας μετακίνησής του διά της διόδου στους συνήθεις τόπους βοσκής αυτού και αφετέρου υπέστη ηθική βλάβη προς αποκατάσταση της οποίας απαιτείται το ποσό των 1.000 Ε. Με βάση το ιστορικό αυτό, ζήτησε να αναγνωριστεί το δικαίωμα της δουλείας του, να διαταχθεί η άρση της προσβολής διά της αφαιρέσεως του σχετικού φράκτη και η παράληψη αυτής στο μέλλον με απειλή ποινών εμμέσου εκτελέσεως και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του καταβάλλει το συνολικό ποσό των 6.475 Ε ως αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης. Η υπόθεση εκδικάστηκε αντιμωλία των διαδίκων και εκδόθηκε αρχικά η υπ' αριθμόν 97/2004 μη οριστική απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου που διέταξε την επανάληψη της συζήτησεως προκειμένου να προσκομισθεί η πραγματογνωμοσύνη που είχε διαταχθεί κατά τη συζήτηση της υποθέσεως με προφορική ανακοίνωση που είχε καταχωρισθεί στα ταυτάριθμα με αυτή πρακτικά και, εν συ-

νεχεία, εκδόθηκε η υπ' αριθμόν 211/2006 επίσης μη οριστική απόφαση του ίδιου ως άνω Δικαστηρίου, που διέταξε την επανάληψη της διαταχθείσης ως άνω πραγματογνωμοσύνης από άλλο πραγματογνώμονα, εν τέλει δε εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση (168/2009) που απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, κατ' αποδοχήν της προταθείσας από τον εναγόμενο ενστάσεως του άρθρου 281 ΑΚ. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται με την κρινόμενη έφεση και τους λόγους που διαλαμβάνονται σ' αυτή ο ενάγων για κακή εκτίμηση των αποδείξεων και αναφορικώς με αυτές για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, επιδιώκοντας την εξαφάνισή της, ώστε να γίνει εξ ολοκλήρου δεκτή η αγωγή του.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 281, 1118, 1119, 1120, 1124, 1125 και 1136 του ΑΚ συνάγεται ότι η πραγματική δουλεία, όπως είναι και η δουλεία δόδου, αποσβήνεται αν η άσκηση αυτής γίνεται απολύτως και διαρκώς αδύνατη, από λόγους πραγματικούς ή νομικούς. Τέτοια αδυναμία υπάρχει και όταν παύει η από το δουλεύον ακίνητο παροχή ωφέλειας ή χρησιμότητας υπέρ του δεσπόζοντος ακινήτου ή, για την ταυτότητα του νομικού λόγου, όταν εκλείπει η εξυπηρετούμενη ανάγκη του δεσπόζοντος, καταρχήν έτσι όπως η εν λόγω ανάγκη έχει αποτελέσει στοιχείο του περιεχομένου της δουλείας κατά τη σύστασή της (και όχι τυχόν νέα ανάγκη), η δε έκλειψη της ως άνω ανάγκης επέρχεται εξαιτίας αυτάρκειας του δεσπόζοντος, ή, κατ' άλλη έκφραση, όταν η άσκηση της δουλείας καθίσταται περιττή και μάταιη. Έτσι, αν μετά τη σύσταση

πραγματικής δουλείας δόδου, το δεσπόζον ακίνητο εξυπηρετείται κατά τον ίδιο τρόπο και κατά το ίδιο μέτρο από άλλη οδό παύει ο λόγος ύπαρξης της δουλείας, γιατί η τελευταία δεν παρέχει πλέον χρησιμότητα και δεν υπάρχει ανάγκη του δεσπόζοντος, αφού αυτό έχει αποκτήσει αυτάρκεια. Πρέπει δε η αυτάρκεια του δεσπόζοντος να περιλαμβάνει ολόκληρο το περιεχόμενο του δικαιώματος της δουλείας, διότι, αν περιλαμβάνει μέρος εκείνου, η δουλεία, κατ' εφαρμογή της αρχής του αδιαίρετου των δουλειών, διατηρείται ακέραιη. Όταν, όμως, το δεσπόζον ακίνητο έχει καταστεί αυτάρκες σε μεγάλο βαθμό, σε συνδυασμό με τη συνδρομή και άλλων περιστατικών, μπορεί να καταστήσει, σύμφωνα με το άρθρο 281 ΑΚ, καταχρηστική και απαγορευμένη την άσκηση του δικαιώματος της δουλείας, λόγω του ότι η συνέχιση ασκήσεως της δουλείας υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος (ΑΠ 1454/11, ΑΠ 1009/09 αμφοτέρως σε τ.ν.πλ. Νόμος, ΑΠ 972/08 Δνη 49. 753, ΑΠ 1081/07 ΝοΒ 2007. 2358).

Εν προκειμένω, από τις ένορκες καταθέσεις ... και από όλα τα έγγραφα που οι διάδικοι προσκομίζουν και επικαλούνται νομίμως, πλην: 1) των επικαλούμενων και προσκομιζόμενων από τους διαδίκους αντιστοίχως, υπ' αριθμόν .../24.5.2004 και ... της 24.05.2004 ενόρκων βεβαιώσεων που δόθηκαν, ενώπιον του συμβολαιογράφου Ι. Γ. επιμελεία του ενάγοντος η πρώτη, και της συμβολαιογράφου Α.Ψ. - Π. επιμελεία του εναγομένου οι λοιπές, οι οποίες δεν είναι νόμιμα αποδεικτικά μέσα και δεν

λαμβάνονται υπόψη κατά την εκτίμηση των αποδείξεων, ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, ενόψει του ότι δεν προκύπτει ότι δόθηκαν τηρουμένης της, απαιτούμενης από το άρθρο 270 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ νομίμου προϋποθέσεως της κλητεύσεως των αντιδίκων τους αντιστοίχως, αφού οι διάδικοι αντιστοίχως δεν επικαλούνται ούτε προσκομίζουν σχετική έκθεση επιδόσεως, λήφθηκαν δε χωρίς την παρουσία αυτών και, όπως σ' αυτές ρητώς αναφέρεται, για να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικά μέσα στη συγκεκριμένη δίκη (ΑΠ 320/12 τ.ν.πλ. Νόμος, ΑΠ 1361/08 Δνη 2011. 403, 477), 2) της, επικαλούμενης και προσκομιζόμενης από τον εκκαλούμενο, από 1.5.2006 υπεύθυνης δηλώσεως του Ι. Σ., που δόθηκε κατά τον τύπο του άρθρου 8 του ν. 1599/1986, η οποία αποτελεί ανεπίτρεπτο αποδεικτικό μέσο και δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ούτε προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, ενόψει του ότι δόθηκε επίτηδες για να χρησιμεύσει ως αποδεικτικό μέσο στη συγκεκριμένη δίκη, αφού δόθηκε κατά τη διάρκεια αυτής (ΟΛΑΠ 8/87 ΝοΒ 1988. 75, ΑΠ 743/11 τ.ν.πλ. Νόμος, ΑΠ 370/04 Δνη 2005. 1416) και 3) των επικαλούμενων και προσκομιζόμενων από τον εφεσίβλητο υπ' αριθμόν .../13.6.2002 βεβαιώσεως και .../7.5.2003 εγγράφου - βεβαιώσεως του αντιδημάρχου και του δημάρχου Σ. αντιστοίχως, που, ενόψει του περιεχομένου τους, δεν αποτελούν δημόσια έγγραφα παρέχοντα πλήρη απόδειξη, αλλά απλή βεβαίωση τρίτου και δεν θα ληφθούν υπόψη ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, αφού εκδόθηκαν με σκοπό να χρησιμεύσουν στη συγκεκριμένη δίκη ως αποδεικτικά

μέσα, καθόσον η μεν η πρώτη εκδόθηκε πριν από την τυπική έναρξη της αντιδικίας αλλά μετά την ουσιαστική έναρξη αυτής που έλαβε χώρα με την άσκηση της υπ' αριθμόν 6/23.5.2002 αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων, η δε δεύτερη μετά την άσκηση της ενδίκου αγωγής (ΑΠ 316/02, ΑΠ 430/01 αμφότερες σε τ.ν.πλ. Νόμος), αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Δυνάμει του υπ' αριθμόν .../15.11.1986 συμβολαίου του συμβολαιογράφου Δ. Τ., που μεταγράφηκε νομίμως στις 19.1.1987 στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Σ. στον τόμο ... με αριθμό ..., ο ενάγων κατέστη κύριος, από μεταβίβαση αιτία γονικής παροχής από τον έως τότε κύριο αυτού, πατέρα του Θ. Λ., ενός ελαιοπεριβόλου εκτάσεως 22 στρεμμάτων περίπου, μετά του εν αυτού ποιμνιοστασίου, κειμένου στη θέση «Α.» (Α.) της κτηματικής περιφέρειας του Δήμου Σ., συνορευομένου γύρωθεν, σύμφωνα με το εν λόγω τίτλο, με δασική έκταση Α. και Ν. Κ. Λ., με ιδιοκτησία Α. Λ., με αγροτικό δρόμο, με ιδιοκτησίες Γ. Α. Σ., Ν. Ι. Σ., Μ. συζύγου Ε. Λ., Ε. συζύγου Χ. Π., Π. συζύγου Ε. Π., Γ. χήρας Ι. Τ., Χ. Α. Λ., Α. Θ. Λ. και με δασική έκταση του παρέχοντος. Στο ακίνητο αυτό ο ενάγων διατηρεί ποιμνιοστάσιο, εκτρέφοντας περί τα 100 αιγοπρόβατα. Το ακίνητο αυτό αποτελέστηκε από τη συνένωση έξι συνεχόμενων αγροτεμαχίων, που είχαν περιέλθει στον προαναφερόμενο δικαιοπάροχο του ενάγοντος με τα υπ' αριθμόν ... συμβόλαια του τότε συμβολαιογράφου Κ. Β., που μεταγράφηκαν νομίμως, αντιστοίχως, στους τόμους και αριθμούς ... του βιβλίου μεταγραφών του Υποθηκο-

φυλακείου Σ. Επίσης, δυνάμει του υπ' αριθμόν .../30.6.1994 συμβολαίου γονικής παροχής του συμβολαιογράφου Δ. Τ., που μεταγράφηκε νομίμως, ο εναγόμενος κατέστη ψιλός κύριος ενός ελαιοπεριβόλου εμβαδού, σύμφωνα με το τίτλο αυτό, και κατόπιν ακριβούς καταμετρήσεως, 10.060,35 τμ, συνορευόμενο, κατά τον τίτλο αυτό, δυτικά με δασική έκταση διακατεχόμενη από τον ίδιο τον παρέχοντα Α. Λ. και με ιδιοκτησία Σ. Κ., βόρεια με ιδιοκτησία Ι. Π., βορειανατολικά με αγροτικό δρόμο και με ιδιοκτησίες Π. Κ. και Ε. Υ. και νοτιοανατολικά με ιδιοκτησία Κ. Λ. του Θ. (ενάγοντος), από μεταβίβαση αιτία γονικής παροχής από τον έως τότε κύριο αυτού, πατέρα του Α. Λ., ο οποίος παρακράτησε εφ' όρου ζωής την επικαρπία αυτού και ο οποίος απεβίωσε στις 11.5.1999 (βλ. την υπ' αριθμ. ... ληξιαρχική πράξη θανάτου που συνέταξε ο Δήμαρχος Σ.), οπότε απεσβέστη αυτή και επέστρεψε στον ψιλό κύριο ενάγοντα και έτσι ο τελευταίος κατέστη πλήρης κύριος του ως άνω ακινήτου (άρθρα 1167 και 1168 ΑΚ - ΑΠ 1630/09 τ.ν.πλ. Νόμος). Στον ως άνω δικαιοπάροχο του εναγομένου είχε περιέλθει το ακίνητο αυτό, κατά πλήρη κυριότητα, από μεταβίβαση αιτία πωλήσεως από τον έως τότε κύριο αυτού Δ. Χ., δυνάμει του υπ' αριθμόν .../26.1.1962 συμβολαίου του Συμβολαιογράφου Β. Π., που μεταγράφηκε νομίμως στις 26.1.1962 στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Σ. στον τόμο ... με αριθμό Περαιτέρω, αποδείχτηκε ότι, σε αντικατάσταση της δουλείας δόδου, που συστάθηκε με το υπ' αριθμόν 1 πρακτικό συμβιβασμού της 8ης Ιουνίου 1945, που συνετάγη ενώπιον του Ειρηνοδίκου Σκο-

πέλου, σύμφωνα με το οποίο «ανεγνωρίσθη το δικαίωμα δουλείας διαβάσεως του Θ. Λ. (δικαιοπαρόχου του ενάγοντος) διά του εις θέσιν Α. της κτηματικής περιφερείας του Δήμου Σ. κειμένου ακινήτου κτήματος του Δ. Χ. (απώτερου δικαιοπαρόχου του εναγομένου) του συνορευομένου γύρωθεν με ιδιοκτησίας Α. Μ. ή Κ., Β. Π. (ήδη Γ. Π.), Θ. Λ. και Ο. Δ. και περιελθόντος αυτής εξ αγοράς δια του υπ' αριθμόν ... του 1941 έτους πωλητηρίου συμβολαίου του τότε συμβολαιογράφου Κ. Β. νομίμως μεταγεγραμμένου εν τόμω ... και αριθμώ ... των βιβλίων Μεταγραφών του Δήμου Σ., εις τρόπον ώστε μόνον ο Θ. Α. Λ. να διέρχεται ελευθέρως δια του ανωτέρω περιγραφμένου κτήματος άνευ υποζυγίων και να μεταβαίνει εις το παρακείμενον αυτού κτήμα, όπερ αγόρασε διά του υπ' αριθμόν ... του έτους 1935 έτους πωλητηρίου συμβολαίου του αυτού συμβολαιογράφου Κ. Β. μεταγραφέντος εν τόμω ... και αριθμώ ... των βιβλίων Μεταγραφών του Δήμου Σ. είτε πεζή είτε δι' ίππου, απαγορευθείσης αυτής της διελεύσεως διά της εν τω πρακτικώ τούτω αναφερομένης ατραπού αγελάδων και αιγών του Θ. Λ.», δυνάμει του υπ' αριθ. .../17.5.1956 συμβολαίου του συμβολαιογράφου Β.Π., περί «μεταβολής θέσεως δουλείας και αναγνώρισεως νέας τοιαύτης», που μεταγράφηκε νομίμως στις 17.5.1956 στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Σ. στον τόμο ... με αριθμό ..., οι ανωτέρω Δ. Χ. (απώτερος δικαιοπάροχος του εναγομένου) και Θ. Λ. (δικαιοπάροχος του ενάγοντος), κύριοι του δουλεύοντος και του δεσποζόντος ακινήτου, αντιστοίχως, κατά τα ανωτέρω, εκ των οποίων το μεν πρώτο ταυτίζεται με το ανω-

τέρω περιγραφόμενο ακίνητο του εναγομένου, το δε δεύτερο εμπεριέχεται στο ανωτέρω περιγραφόμενο ακίνητο του ενάγοντος (ως ταυτιζόμενο με το περιγραφόμενο στον .../1935 τίτλο του δικαιοπαρόχου του, που, συνενωνθέν με άλλα ακίνητα, απετέλεσε αυτό), γεγονότα που συνομολογούνται από τους διαδίκους, συνέστησαν (νέα) πραγματική δουλεία διόδου, συνιστάμενη στο δικαίωμα, όπως ο Θ. Λ. «διέρχεται εφεξής ούτος, ως και οι εργάται και οι κολλύγοι αυτού κατ' εντολή του δικαιωματικώς και εμπραγμάτως δικαιώματι δουλείας διαβάσεως διά της βορειοανατολικής πλευράς του ανωτέρω περιγραφομένου κτήματος του Δ. Κ. Χ. και παρά την καλύβην αυτού και περί τα δέκα πέντε (15) ανατολικώς αυτού μέτρα, εισερχόμενος εν αυτώ εκ του παρακειμένου κτήματός του όχι μόνον πεζή και δι' ίππου, αλλά και με τας αγελάδας προς ιδίαν του χρήσιν και το αιγοποίμνιόν του ως και το προβατοποίμνιόν του, έως ότου φθάσει διερχόμενος κατά μήκος και παραλλήλως του παρακειμένου κτήματος Α. Κ. εις την αβραγιάν - αγκωνάρι του Γ. Π., όπου και ο δημόσιος δρομίσκος ο άγων εις την νεοχαρχθείσαν αμαξιτή οδόν Σ. - Γ. και τανάπαλιν, το δε δικαίωμα τούτο δουλείας διαβάσεως θέλει ισχύει και δι' άπαντας τους ειδικούς και καθολικούς διαδόχους αμφοτέρων των συμβαλλομένων μερών». Εκ των ανωτέρω προκύπτει, ευθέως, σαφώς και κατά τρόπον αναμφίβολον, ότι εις βάρος του προπεριγραφόμενου ακινήτου του εναγομένου (δουλεύοντος) συστάθηκε υπέρ του εκάστοτε κυρίου του επίσης περιγραφόμενου ανωτέρω, ακινήτου, που ανήκει ήδη στον ενάγοντα (δεσπόζοντος),

η με το άνω περιεχόμενο πραγματική δουλεία διόδου, η οποία, αρχόμενη από το κοινό όριο των ιδιοκτησιών των διαδίκων και διερχόμενη κατά μήκος και παραλλήλως της ιδιοκτησίας Κ. έως το άκρο (αγκωνάρι) της ιδιοκτησίας Π., έχει μήκος όσο και η πλευρά αυτή της ιδιοκτησίας, ήτοι περί τα 77 μέτρα (βλ. το από Σεπτεμβρίου 2007, συνοδεύον την πραγματογνωμοσύνη του, διορισθέντος με την ανωτέρω 211/2006 απόφαση του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, πραγματογνώμονος, τοπογράφου μηχανικού, Ν. Γ., τοπογραφικό διάγραμμα), έχοντας δε σκοπό να εξυπηρετήσει την ευχερή διέλευση ανθρώπων (πεζών ή επί ίππου), κοπαδιού (αιγών και προβάτων) ως και αγελάδων, έχει πλάτος περί τα 4 μέτρα. Αυτή τη δίοδο, από της ως άνω συστάσεώς της, που ήταν τότε η μοναδική του, ανήκοντος τότε στο δικαιοπάροχο του ενάγοντος Θ. Λ., ακινήτου, που οδηγούσε στον παρακείμενο, προς δυσμάς, μοναδικό τότε (για το ακίνητο αυτό) αγροτικό δρόμο που οδηγούσε στην επαρχιακή οδό Σ. - Γ., χρησιμοποιούσε ο τελευταίος έως το έτος 1984, κατά το οποίο διανοίχθηκε ανατολικότερα, άλλη αγροτική οδός, κοινόχρηστη, η οποία ξεκινάει από την επαρχιακή οδό Σ. - Γ., διέρχεται μπροστά από τις ιδιοκτησίες Μ. - Ψ., Α., Π., Μ., Ν., Α. Λ. του Χ., τμήμα ιδιοκτησίας του ενάγοντος, Ε. Π. και καταλήγει στο αγρόκτημα ιδιοκτησίας του ενάγοντος, επί πλευράς μέτρων 3,68 μέτρων, όπου υπάρχει και σχετική είσοδος με μεταλλική πόρτα, που, μετά των υποστυλωμάτων, καλύπτει, όλο το εύρος της πλευράς. Η αγροτική αυτή οδός εφάπτεται με το ακίνητο του ενάγοντος και συνδέει άμεσα αυτό

με την επαρχιακή οδό Σ. - Γ., όπως ρητώς αναφέρεται στην πραγματογνωμοσύνη του ανωτέρω πραγματογνώμονος, τοπογράφου μηχανικού, Ν. Γ. και εμφανίζεται στο συνημμένο σ' αυτή από Σεπτεμβρίου 2007 τοπογραφικό διάγραμμα αυτού, προκύπτει δε και από την περιγραφή των ορίων του ακινήτου του ενάγοντος στον προαναφερόμενο τίτλο κτήσεως αυτού (.../1986), κατά τον οποίο αυτό συνορεύει, μεταξύ των άλλων, με «αγροτικό δρόμο», ο οποίος δεν είναι άλλος από τον ανωτέρω, τα δε υποστηριζόμενα από τον ενάγοντα ότι το προσδιοριζόμενο αυτό όριο στο εν λόγω συμβόλαιο αναφέρεται στην επίδικη δίοδο, καθόσον δεν χρησιμοποιήθηκαν στο συμβόλαιο αυτό «πανηγυρικές εκφράσεις», διαψεύδεται από το ίδιο το συμβόλαιο, στο οποίο κατωτέρω γίνεται μνεία περί δουλείας διελεύσεως που βαρύνει το ακίνητο αυτό υπέρ του ιδιοκτήτη του ομόρου ακινήτου του Α. Θ. Λ.. Το γεγονός, εξάλλου, αυτό διαπίστωσε και ο, διορισθείς με προφορική ανακοίνωση που καταχωρίσθηκε στα υπ' αριθμόν 97/2004 πρακτικά δημόσιας στο ακροατήριο συνεδριάσεως του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, πραγματογνώμων, τοπογράφος μηχανικός, Ι. Τ., κατά την εφαρμογή των τίτλων του ενάγοντος επί του εδάφους και κατέγραψε στην από Μαΐου 2005 πραγματογνωμοσύνη του. Η αγροτική αυτή οδός, που (από την επαρχιακή οδό Σ. - Γ. έως την προαναφερόμενη είσοδο του ακινήτου του ενάγοντος) έχει συνολικό μήκος περί τα 320 μέτρα και πλάτος μεταβλητό από 2,20 έως 4,80 μέτρα [βλ. την από Μαΐου 2005 πραγματογνωμοσύνη του τοπογράφου μηχανικού Ι. Τ. και το συνημμένο σ'

αυτή σχεδιάγραμμα με αριθμό 2, με την οποία πραγματογνωμοσύνη συμφωνεί και ο έτερος πραγματογνώμων Ν. Γ. στην από Σεπτεμβρίου 2007 πραγματογνωμοσύνη του και σε γενικές γραμμές συμφωνεί τόσο ως προς το μήκος όσο και ως προς το ελάχιστο πλάτος αυτής και ο τοπογράφος μηχανικός Δ. Μ., που διορίστηκε ως πραγματογνώμων, κατόπιν αιτήσεως του ενάγοντος, από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, στην από Οκτωβρίου 2005 πραγματογνωμοσύνη του (ελάχιστο πλάτος, κατ' αυτόν, 2,25 μ.), με τον οποίο συμφωνεί ως προς αυτά και ο τεχνικός σύμβουλος του ενάγοντος τοπογράφος μηχανικός Ν. Κ. στην από 20.3.2009 τεχνική του έκθεση και δεν απέχει ουσιωδώς ο πολιτικός μηχανικός Ι. Α. στο από 12.5.2005 τοπογραφικό του διάγραμμα], εξυπηρετεί τις ανάγκες του ακινήτου αυτού του ενάγοντος, καθόσον μπορεί να διέλθει εξ αυτής μικρού μεγέθους (έμφορτο) φορτηγό και πεζοπόρα ποίμνια και μάλιστα απευθείας από το ακίνητο αυτό, παρά το ότι η διέλευση μεγάλου φορτηγού εμποδίζεται σε δύο σημεία της οδού από δένδρο που βρίσκεται στο όριο αυτής (βλ. έκθεση πραγματογνωμοσύνης τοπογράφου μηχανικού Ι. Τ.). Αυτός είναι και ο λόγος που τόσο ο ανωτέρω δικαιοπάροχος του ενάγοντος από της διανοίξεως αυτής το έτος 1984 (ο ίδιος ο ενάγων στις από 8.4.2009 προτάσεις του στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο αναφέρει τον ανωτέρω χρόνο ως χρόνο διανοίξεως της εν λόγω οδού, χρόνος συμβατός με τον χάρτη της Γ.Υ.Σ. του έτους 1975, στον οποίο δεν εμφανίζεται η ύπαρξη της εν λόγω οδού, αλλά στη θέση αυτής υπάρχει μονοπάτι και του ορθοφω-

τοχάρτη του έτους 1996 στον οποίο εμφανίζεται η ύπαρξη της εν λόγω οδού, σύμφωνα με την πραγματογνωμοσύνη του πραγματογνώμονα Ν. Γ.) έως το έτος 1986, που μεταβίβασε το ακίνητο στον ενάγοντα, όσο και ο τελευταίος, από της περιελεύσεως του ακινήτου σ' αυτόν το έτος αυτό και έκτοτε, για την πρόσβασή τους (των ιδίων και των ποιμνίων τους) στην επαρχιακή οδό Σ. - Γ. ως και για οποιαδήποτε εξυπηρέτησή τους σε σχέση με το ακίνητό τους αυτό, χρησιμοποιούσαν την ανωτέρω διανοιχθείσα αγροτική οδό που συνδέεται άμεσα με αυτό και έπαυσαν να χρησιμοποιούν την επίδικη δίοδο, από την οποία εξάλλου, σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν παρείχεται το δικαίωμα, αλλά και, λόγω της μορφολογίας του εδάφους της (μερικώς βραχώδης), δεν υπήρχε και η δυνατότητα διέλευσης με αυτοκίνητο, αλλά μόνο ανθρώπων πεζών ή επί ίππου ως και ζώων, και την εν συνεχεία αυτής αγροτική οδό (δυτικότερη), παρά το ότι η τελευταία έχει μήκος (από την απόληξη της επιδίκου διόδου έως την επαρχιακή οδό Σ. - Γ.) 180 μέτρων και ελάχιστο πλάτος 2,65 μέτρων, σύμφωνα με τον προαναφερόμενο τοπογράφο μηχανικό Δ. Μ. Ρητή περί τούτου είναι η κατάθεση του εξετασθέντος, ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, μετά από πρόταση του εναγομένου, ως μάρτυρος Β. Κ., ο οποίος έχει ιδία και διαρκή γνώση της καταστάσεως, αφού είναι (ήδη) ο κύριος της παρακείμενης ιδιοκτησίας κατά μήκος και παραλλήλως της οποίας διέρχεται η επίδικη δίοδος, ενώ δεν κρίνεται περί τούτου πειστική η κατάθεση του εξετασθέντος, μετά από πρόταση του ενάγοντος, ως μάρτυρος Γ. Σ., ο οποίος

δεν έχει άμεση αντίληψη των πραγμάτων, αφού κατά αραιά χρονικά διαστήματα επισκέπτεται, για επαγγελματικούς κυρίως λόγους, το ακίνητο του ενάγοντος. Ενόψει της διαμορφωθείσης αυτής καταστάσεως, ο εναγόμενος, το Μάιο του έτους 2002, τοποθέτησε συρματόπλεγμα στην ανατολική πλευρά της διόδου αυτής, φράσσοντας αυτή.

Ενόψει των ανωτέρω, και δη, το ότι, μετά τη σύσταση της πραγματικής δουλείας διόδου, διανοίχθηκε ο προαναφερόμενος αγροτικός, κοινόχρηστος, δρόμος, που αρχίζει από την επαρχιακή οδό Σ. - Γ. και, διερχόμενος έμπροσθεν, μεταξύ των άλλων, της ιδιοκτησίας Μ. - Ψ. καταλήγει στο (δεσπόζον) ακίνητο του ενάγοντος, το οποίο εξυπηρετείται, όπως προαναφέρθηκε, από το δρόμο αυτό, έχοντας έτσι καταστεί αυτό αυτάρκες σε μεγάλο βαθμό εν σχέσει με εξυπηρετούμενη ανάγκη εκ της δουλείας σύμφωνα με το περιεχόμενο αυτής κατά τη σύστασή της, το γεγονός ότι, εκ του λόγου αυτού, ο ενάγων έπαυσε από μακρού χρόνου να χρησιμοποιεί την επίδικη δουλεία, σε συνδυασμό με τις δυσμενείς οικονομικές συνέπειες που δημιουργεί στον εναγόμενο η χρήση της διόδου αυτής, αφού παρεμποδίζεται η ελεύθερη εκμετάλλευση της ιδιοκτησίας του (ελαιοπεριβόλου), το δικαίωμα συνέχισης άσκησης της πραγματικής δουλείας από τον ενάγοντα υπερβαίνει προφανώς τα όρια, που επιβάλλουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος και συνεπώς γίνεται καταχρηστικά. Εφόσον, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλούμενη απόφαση, έκρινε όμοια με τα παραπάνω και

απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη κατ' αποδοχήν της, προτεινόμενης από τον εναγόμενο, ενστάσεως περί καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος του ενάγοντος, ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις και ερμήνευσε και εφήρμοσε, εν σχέσει με αυτές, τις προαναφερόμενες διατάξεις και οι λόγοι εφέσεως, που υποστηρίζουν τα αντίθετα είναι ουσιαστικά αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν, ως και η κρινόμενη έφεση στο σύνολό της...

359/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Βαρβάρα Πάπαρη
Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου, Στέργιος Μουζακιάρης

Επί απάτης αδιάφορο αν οι παραπλανητικές ενέργειες είναι η μόνη αιτία πλάνης, η δε ελαφρότητα ή αμέλεια του παθόντος δεν αποκλείει τον αιτιώδη σύνδεσμο. Η δόλια παράσταση μπορεί να συνίσταται και σε υπόσχεση τήρησης στο μέλλον ορισμένης στάσης. Αποσιώπηση αληθινών γεγονότων όταν υπάρχει υποχρέωση ανακοίνωσης ή παροχής πληροφοριών από το νόμο, τη σύμβαση ή την καλή πίστη, όπως επί διαπραγματεύσεων. Για την εν ζωή μεταβίβαση εταιρικής συμμετοχής σε προσωπική εταιρία απαιτείται καταστατική ρήτρα ή ομοφωνία εταίρων, άλλως ακυρότητα υπέρ αυτών και της εταιρίας. Μη εφαρμογή στην έκκλητη δίκη νόμου εκδοθέντος μετά τη δημοσίευση της εκκαλουμένης, έστω και αν έχει αναδρομική δύναμη, εκτός αν περιέχει ρητή ειδική προς τούτο δι'ξη ή αν

το Εφετείο εξαφανίζει, κατ' αποδοχή λόγου έφεσης, την εκκαλουμένη και δικάζει την αγωγή οπότε εφαρμόζει τον κατά τη δημοσίευση της απόφασής του ισχύοντα νόμο.

Το επιτρεπτό προσωπικής κράτησης κρίνεται από το νόμο που ισχύει κατά το χρόνο που αυτή επιχειρείται. Αν απαγγέλθηκε και ακολουθήσει νομοθετική κατάργησή της δυνατός λόγος έφεσης, ενώ παράλληλα το Εφετείο μπορεί και αυτεπάγγελα να απορρίψει το αίτημα προσωπικής κράτησης αφού εξαφανίσει την εκκαλουμένη. Μετά το ν. 3994/11 μη προσωπική κράτηση για απαίτηση μικρότερη από 30.000 Ε και σε εκκρεμείς κατά τη δημοσίευσή του αγωγές.

{...} 3. Από τη διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ, κατά την οποία όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει, προκύπτει ότι προϋποθέσεις της αδικοπρακτικής ευθύνης είναι οι εξής: 1) ανθρωπίνη συμπεριφορά που μπορεί να συνίσταται σε θετική ενέργεια (πράξη) ή σε παράλειψη ορισμένης ενέργειας, 2) η πράξη ή παράλειψη να είναι παράνομη, 3) υπαιτιότητα (πταίσμα) του δράστη, που εκδηλώνεται είτε με τη μορφή του δόλου είτε με τη μορφή της αμέλειας, 4) επέλευση ζημίας και 5) αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συμπεριφοράς και της ζημίας. Παράνομη, κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης, είναι η συμπεριφορά που αντίκειται σε απαγορευτικό ή επιτακτικό κανόνα δικαίου. Αδικοπραξία μπορεί να τελεσθεί και με τη μορφή της απάτης, η οποία υπάρχει όταν κάποιος από δόλο προκαλεί ή ενισχύει ή διατηρεί με κάθε

μέσο ή τέχνασμα σε άλλον τη σφαλερή αντίληψη πραγματικών γεγονότων, εξ αιτίας της οποίας αυτός προβαίνει σε δήλωση βουλήσεως ή επιχείρηση πράξης, από την οποία υφίσταται ζημία, εφόσον το χρησιμοποιηθέν απατηλό μέσο υπήρξε αποφασιστικό για τη γενόμενη δήλωση βουλήσεως ή την επιχειρηθείσα πράξη. Η συμπεριφορά αυτή συνίσταται είτε σε παράσταση ψευδών γεγονότων ως αληθινών είτε σε απόκρυψη ή αποσιώπηση ή ατελή ανακοίνωση των αληθινών γεγονότων. Παράσταση ψευδούς γεγονότος μπορεί να γίνει και με συμπερασματικά (έμμεσα) συναγόμενη δήλωση. Για τη θεμελίωση του αιτιώδους συνδέσμου είναι αδιάφορο, αν οι παραπλανητικές ενέργειες ήταν η μοναδική αιτία πλάνης και δεν αποκλείει τον αιτιώδη σύνδεσμο η ελαφρότητα, η αμέλεια ή το ευεπίφορο του παθόντος στη δημιουργία της πλάνης (ΑΠ 2212/09 Νόμος). Η δολία παράσταση του απατήσαντος μπορεί να συνίσταται και σε υπόσχεση για την τήρηση στο μέλλον ορισμένης στάσης αυτού προς τον απατηθέντα (ΑΠ 1557/10, 1246/10, 1225/10 ΤρΝομΠλ ΔΣΑ, ΑΠ 282/10, ΑΠ 325/09, ΑΠ 491/08, ΑΠ 373/08, ΑΠ 301/07, ΑΠ 1437/07, ΑΠ 441/04 ΤρΝομΠλ Νόμος). Στην αποσιώπηση αληθινών γεγονότων πρέπει να υπάρχει υποχρέωση ανακοίνωσής τους από το νόμο, τη σύμβαση ή την καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και τα συναλλακτικά ήθη. Τέτοια υποχρέωση από την καλή πίστη και τα συνάδοντα προς αυτήν συναλλακτικά ήθη, προς παροχή διασαφηνικών πληροφοριών και εξηγήσεων και δη εκείνων που μπορούν να ασκήσουν επιρροή στην απόφαση του άλλου, έχουν και οι διαπραγματευόμενοι

την κατάρτιση συμβάσεως, κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων, όπως προκύπτει από τις διατάξεις των άρθρων 197 και 198 ΑΚ (ΑΠ 1783/07, ΑΠ 776/04, ΑΠ 1458/01 Νόμος). Περαιτέρω, η εταιρική συμμετοχή σε ομόρρυθμη (ή ετερόρρυθμη) εταιρία είναι μεταβιβάσιμη, όχι μόνο αιτία θανάτου, αλλά και εν ζωή. Οι διατάξεις των άρθρων 760 και 761 ΑΚ δεν απαγορεύουν τη μεταβίβαση της εταιρικής συμμετοχής στο σύνολό της, αλλά απαγορεύουν μόνο την αυτοτελή μεταβίβαση των αναφερομένων σε αυτές επιμέρους εταιρικών δικαιωμάτων. Για την εν ζωή μεταβίβαση απαιτείται είτε σχετική ρήτρα στο καταστατικό είτε σύμφωνη απόφαση (συναίνεση ή έγκριση) των υπολοίπων εταίρων (Α/7 296/00 Δνη 2000. 1019, ΑΠ 1688/98 Δνη 1999. 118, ΑΠ 7/91 ΝοΒ 1992. 526, ΕφΛαρ 863/10 Νόμος). Η σύμβαση μεταβίβασης της εταιρικής συμμετοχής, η οποία πραγματοποιείται χωρίς σχετική καταστατική πρόβλεψη ή συμφωνία των υπολοίπων εταίρων, είναι άκυρη υπέρ της εταιρίας και των εταίρων της κατ' άρθρο 175 ΑΚ, αφού υπέρ αυτών των προσώπων έχει ταχθεί η απαγόρευση διάθεσης της συμμετοχής σε ομόρρυθμη εταιρία (Κ. Παμπούκης, Σημειώσεις δικαίου ομόρρυθμης εταιρίας σ. 43, Β. Αντωνόπουλος, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, Προσωπικές Εταιρίες, 1997 σ. 118).

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την επισκόπηση του δικογράφου της αγωγής, ο εφεσίβλητος - ενάγων εκθέτει σ' αυτή ότι, πεισθείς στις διαβεβαιώσεις του εκκαλούντος - εναγομένου, ομορρύθμου μέλους και διαχειριστή της ετερόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «Κ. Θ. και Σια ΕΕ», ότι ενεργών

για λογαριασμό της εταιρίας, δηλ. και για λογαριασμό του ετερορρύθμου μέλους Ε. Κ. δυνάμει εγγράφου, μάλιστα, εξουσιοδοτήσεως, θα του μεταβίβαζε ποσοστό συμμετοχής στην εταιρία, με τη σύνταξη σχετικού τροποποιητικού εταιρικού συμφωνητικού, προχώρησε στις 1.11.2006 στην κατάρτιση σύμβασης συμμετοχής σε ετερόρρυθμη εταιρία (μεταβίβασης εταιρικού μεριδίου), σύμφωνα με την οποία ο εκκαλών - εναγόμενος ανέλαβε την υποχρέωση να του μεταβιβάσει για λογαριασμό της εταιρίας ποσοστό συμμετοχής σ' αυτή 20%, έναντι του ποσού των 20.000 Ε (εισφοράς). Ότι παρότι ο ίδιος (εφεσίβλητος - ενάγων) κατέβαλε στον εκκαλούντα - εναγόμενο το ποσό των 20.000 Ε με την κατάρτιση της σχετικής συμφωνίας, στις 1.11.2006, ο τελευταίος, μετά πάροδο μερικών μηνών, του δήλωσε ότι η πορεία της επιχείρησης ήταν πολύ κακή και επομένως η συμμετοχή του σ' αυτή ήταν αδύνατη, υποσχόμενος παράλληλα να του επιστρέψει το παραπάνω ποσό των 20.000 Ε μέχρι το τέλος Ιουλίου 2007. Ότι ο πραγματικός σκοπός του εκκαλούντος - εναγομένου δεν ήταν η μεταβίβαση εταιρικού μεριδίου, αλλά η απόσπαση του ποσού των 20.000 Ε, ενόψει και του ότι η εταιρία είχε μόνο έξοδα και χρέη, γεγονός που γνώριζε ο εκκαλών - εναγόμενος και απέκρυψε από αυτόν (ενάγοντα), το οποίο, όμως, αν γνώριζε ο τελευταίος δεν θα κατέβαλε στον εκκαλούντα - εναγόμενο το παραπάνω ποσό. Ότι, συνεπεία της δόλιας και παράνομης ως άνω συμπεριφοράς του εκκαλούντος - εναγομένου, απώλεσε το παραπάνω ποσό και έτσι ζημιώθηκε, μεταξύ δε της συμπεριφοράς του εκκαλού-

ντος - εναγομένου και της ζημίας υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος, διότι, αν γνώριζε ότι ο τελευταίος δεν είχε τη σύμφωνη γνώμη (συναίνεση ή έγκριση) και του άλλου μέλους της εταιρίας, καθώς και του γεγονότος ότι η εταιρία είχε μόνον έξοδα και χρέη, δεν θα έδινε το παραπάνω ποσό για εταιρική συμμετοχή. Με βάση τα περιστατικά αυτά, ο εφεσίβλητος - ενάγων ζήτησε να υποχρεωθεί ο εκκαλών - εναγόμενος κατά τις περί αδικοπραξιών διατάξεις να του αποκαταστήσει τη ζημία. Με το ανωτέρω περιεχόμενο, η αγωγή ήταν αρκούντως ορισμένη, κατά τη διάταξη του άρθρου 216 ΚΠολΔ, αφού ο ενάγων, για τη θεμελίωση της αδικοπρακτικής ευθύνης του εναγομένου, επικαλείται όλα τα αναφερόμενα στη μείζονα πρόταση, αναγκαία για τη θεμελίωση αξίωσης από το άρθρο 914 ΑΚ, στοιχεία και ειδικότερα επικαλείται παράνομη και υπαίτια (απατηλή) συμπεριφορά του (άρθρο 386 ΠΚ), η οποία συνίσταται στην εκ μέρους του α) διαβεβαίωση ότι θα κατάρτιζονταν το σχετικό εταιρικό με τη συμμετοχή του ως εταίρου στην εταιρία και ότι γι' αυτήν (συμμετοχή) υπήρχε η σύμφωνη γνώμη και του άλλου μέλους της εταιρίας και β) απόκρυψη της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης της εταιρίας, η οποία ήταν άσχημη. Επίσης, από το όλο περιεχόμενο της αγωγής προκύπτει ότι γίνεται σ' αυτήν επίκληση πως από τις ψευδείς παραστάσεις του εκκαλούντος - εναγομένου και την αθέμιτη παρασιώπηση αληθινών γεγονότων, ο εφεσίβλητος - ενάγων, παραπλανηθείς, πίστεψε ότι ο πρώτος είχε την εντολή και την εξουσιοδότηση από την εταιρία για την συμμετοχή του εφεσιβλήτου - ενάγοντος σ' αυτή και ότι θα κατάρτιζε το

σχετικό εταιρικό και επί πλέον ότι η οικονομική κατάσταση της εταιρίας δεν ήταν άσχημη, ενώ αν γνώριζε την αλήθεια δεν θα προέβαινε στην καταβολή του παραπάνω ποσού των 20.000 Ε στον εκκαλούντα - εναγόμενο. Σημειώνεται ότι η υπόσχεση εκπλήρωσης παροχής, που συνδυάζεται με την ενδιάθετη πρόθεση του απατη-σαντος να μην εκτελέσει την υποχρέωσή του στο μέλλον, δεν στοιχειοθετεί ποινική απάτη, στοιχειοθετεί, όμως, αστική απάτη, κατά τα προαναφερθέντα και υποχρέωση για αποζημίωση. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, έκρινε ότι η αγωγή είναι αρκούτως ορισμένη κατά τη βάση της από αδικοπράξια, διότι «εκτίθενται σ' αυτήν όλα τα αναγκαία πραγματικά περιστατικά για τη δικαιολόγηση της εφαρμογής του άρθρου 914 ΑΚ ως προς την προσβαλλόμενη παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του εναγομένου που συνιστά απάτη». Έτσι που έκρινε το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, σωστά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και δεν έσφαλε. Επομένως, ο πρώτος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο καταλογίζεται στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο η ανωτέρω πλημμέλεια, ότι δηλαδή παρά το νόμο δεν κήρυξε απαράδεκτο λόγω αοριστίας, είναι αβάσιμος και απορριπτέος.

4. Από την επανεκτίμηση του συνόλου των αποδεικτικών στοιχείων ... αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο εκκαλών - εναγόμενος ήταν ομόρρυθμος εταίρος και διαχειριστής της εδρεύουσας στα Τ. ετερόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία «Κ. Θ. και Σια Ε.Ε», που αντικείμενο της δραστηριότητάς της ήταν η εκμετάλλευση καφέ - μπαρ επί της οδού

Β. αρ. Ο εκκαλών - εναγόμενος συμμετείχε στην εταιρεία αυτή με ποσοστό 75%, ενώ κατά το υπόλοιπο ποσοστό συμμετείχε ο αδελφός του Ε. Κ. ως ετερόρρυθμος εταίρος, σύμφωνα με το από 20.10.2006 συμφωνητικό τροποποίησης ετερόρρυθμης εταιρείας που νόμιμα καταχωρίστηκε στα βιβλία εταιρειών του Πρωτοδικείου Τρικάλων με αύξοντα αριθμό 421/2006. Ο εφεσίβλητος - ενάγων, ο οποίος είχε φιλικές σχέσεις με τον εκκαλούντα - εναγόμενο, συμφώνησε με τον τελευταίο να συνεταιριστούν και συγκεκριμένα να εισέλθει ως ομόρρυθμος εταίρος στην ως άνω ετερόρρυθμη εταιρεία με ποσοστό 20%, η δε συνεισφορά του στο κεφάλαιο της εταιρείας θα ανερχόταν στο ποσό των 20.000 Ε, περιστατικά τα οποία συνομολογούνται και από τον εκκαλούντα - εναγόμενο. Προκειμένου μάλιστα να πειστεί ο εφεσίβλητος - ενάγων να συμμετάσχει στην επιχείρηση, ο εκκαλών - εναγόμενος του παρέστησε εν γνώσει του ψευδώς ότι για τη συμμετοχή του στην εταιρεία συμφωνούσαν και τα υπόλοιπα μέλη, ότι η επιχείρηση που διατηρούσε πήγαινε καλά και συνεπώς θα λάμβανε αντίστοιχο με την εισφορά του ποσοστό από τα κέρδη (βλ. κατάθεση μάρτυρος εφεσιβλήτου - ενάγοντος «Τον είπε θα σε βάλω συνεταίρο θα πάρεις 20% και θα υπογράψουν και οι υπόλοιποι», «Τον είπε ότι θα τον έκανε συνεταίρο, ότι πάει καλά η εταιρία και θα του δίνει το 20%», αλλά και κατάθεση μάρτυρος εκκαλούντος - εναγομένου «Τα χρήματα τα πήρε να μπει συνεταίρος στην επιχείρηση ... Στην εταιρία ήταν αλλά δεν υπήρχαν κέρδη ... ήξερε ότι η εταιρία είχε κάποιες οφειλές...»). Έτσι, ο εφεσίβλητος

- ενάγων πείστηκε και συμφώνησε να εισέλθει ως εταίρος στην πιο πάνω εταιρεία με το ποσό των 20.000 Ε, το οποίο κατέβαλε σε μετρητά στον εκκαλούντα - εναγόμενο την 1.11.2006 και για το λόγο αυτό συντάχθηκε προς απόδειξη της καταβολής των χρημάτων αυτών η με ίδια χρονολογία υπεύθυνη δήλωση του εναγομένου. Ωστόσο, ο εκκαλών - εναγόμενος δεν σκόπευε να προβεί στη σχετική τροποποίηση του συμφωνητικού της εταιρείας, ώστε ο εφesiβλητος - ενάγων να εμφανίζεται ως ομόρρυθμος εταίρος αυτής κατά το ανωτέρω ποσοστό της συμμετοχής του, παρά τις συνεχείς οχλήσεις του τελευταίου, ο οποίος, παράλληλα διαπίστωσε ότι η πραγματική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης δεν ήταν αυτή που πίστευε, αφού δεν είχε κέρδη, αλλά μόνο χρέη και έξοδα και γι' αυτό, άλλωστε, ουδέποτε έλαβε χρήματα από την επιχείρηση αυτή. Τη μη κερδοφόρα οικονομική πορεία της επιχείρησης γνώριζε ο εκκαλών - εναγόμενος κατά τη σύναψη της συμφωνίας του με τον εφesiβλητο - ενάγοντα, γεγονός το οποίο απέκρυψε, με σκοπό να τον πείσει να συμμετάσχει στην εταιρία και να λάβει το ποσό των 20.000 Ε. Έτσι, όταν ο τελευταίος του ζήτησε τόσο προφορικά, όσο και με την από 17.7.2007 εξώδικη όχληση να του επιστρέψει το ποσό των 20.000 Ε που του είχε καταβάλει, αφού δεν υπήρχε δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ τους, ο τελευταίος αρνήθηκε να συμμορφωθεί, βλάπτοντας κατά τον τρόπο αυτό την περιουσία του εφesiβλήτου - ενάγοντος. Ο εκκαλών - εναγόμενος ισχυρίστηκε πρωτοδίκως, ισχυρισμό που επαναφέρει με την έφεσή του, ότι δεν συντάχθηκε η τροποποίηση

του καταστατικού της εταιρείας κατόπιν επιθυμίας του εφesiβλήτου - ενάγοντος, διότι εκείνο το χρονικό διάστημα ήταν υπαξιωματικός του ελληνικού στρατού και είχε κώλυμα να εμφανίζεται η συμμετοχή του σε εταιρεία. Ωστόσο, ο εφesiβλητος - ενάγων περίμενε να συνταχθεί το καταστατικό με το οποίο θα εμφανιζόταν ως εταίρος στην εταιρεία προκειμένου να παραιτηθεί από το στρατό, όπως και έκανε κατόπιν (βλ. κατάθεση μάρτυρος εφesiβλήτου «ο γιός μου είχε πάει στρατιωτικός και ήθελε να βρεί μια δουλειά για να φύγει»). Επίσης, ο εκκαλών - εναγόμενος ισχυρίστηκε πρωτοδίκως, ισχυρισμούς που επαναφέρει με την έφεσή του, ότι λόγω του ανωτέρω κωλύματος του εφesiβλήτου - ενάγοντος, συμφωνήθηκε να παραμείνει αυτός στην εταιρία ως αφανής εταίρος με το ίδιο ποσοστό και να διατεθούν τα χρήματα της εισφοράς του (20.000 Ε) για τις ανάγκες ανακαίνισης του καταστήματος (καφετέρια - καφέ μπαρ) και ότι ο εφesiβλητος - ενάγων ήταν συνεχώς στην επιχείρηση και είχε τον συντονισμό της λειτουργίας της και ότι ο λόγος που ο τελευταίος δεν προχώρησε στην κατάρτιση της εταιρικής σύμβασης ήταν η έλλειψη ενδιαφέροντος συμμετοχής του στην εταιρία, λόγω του ότι αυτή δεν ήταν κερδοφόρα. Οι μάρτυρες του εκκαλούντος Ε. Μ. και Ε. Κ. κατέθεσαν ότι η ανακαίνιση έγινε λίγο πριν τις γιορτές των Χριστουγέννων 2006-2007 με την επίβλεψη του εφesiβλήτου - ενάγοντος, ενώ ο μάρτυρας του ίδιου διαδίκου Β. Κ. δεν ανέφερε ακριβή χρόνο, αλλά κατέθεσε ότι η ανακαίνιση έγινε σε ένα διήμερο που ήταν σε άδεια ο εφesiβλητος - ενάγων. Επίσης και οι τρεις αυτοί μάρτυρες κατέθεσαν ότι

ο εφεσίβλητος - ενάγων, από το Νοέμβριο του 2006 μέχρι τον Ιούλιο του 2007, είχε ενεργό ρόλο στην επιχείρηση. Οι καταθέσεις αυτές των μαρτύρων του εκκαλούντος - εναγομένου δεν κρίνονται πειστικές, αφού εκείνο το χρονικό διάστημα ο εφεσίβλητος - ενάγων υπηρετούσε ως στρατιωτικός στην Ορεστιάδα. Εκτος αυτού, ο μάρτυράς του Β. Κ. στην κατάθεση περιέπεσε σε αντιφάσεις («...Ερχόταν κάθε Σαββατοκύριακο ... Μπορεί να καθόταν στην ταμειακή ... Ίσως να ερχόταν κάθε δεύτερο Σαββατοκύριακο ... όχι δεν πήρε κάποια χρήματα από την ταμειακή...») και σε υπερβολές («...ο ίδιος βοηθούσε στην ανακαίνιση ήταν εδώ εκείνο το διάστημα, είχε μια άδεια εκείνες τις ημέρες, ένα διήμερο...»), καθόσον η ολοσχερής ανακαίνιση του καταστήματος ήταν λογικά αδύνατο να γίνει μέσα σε ένα διήμερο. Σημειώνεται ότι ο εφεσίβλητος - ενάγων ισχυρίζεται ότι η καφετέρια - μπαρ ήταν ήδη ανακαινισμένη όταν δόθηκε το ποσό των 20.000 Ε και ότι ουδέποτε εργάστηκε σ' αυτή, όπως κατέθεσε και η μάρτυράς του. Εξάλλου, ο εκκαλών - εναγόμενος δεν μπόρεσε να δώσει μια πειστική εξήγηση για ποιο λόγο δεν απάντησε στην από 17.7.2007 εξώδικη όχληση του εφεσιβλήτου - ενάγοντος, καλώντας τον πχ να προσέλθει για να υπογράψει το σχετικό εταιρικό, αφού ήδη είχε παραιτηθεί από το στρατό και δεν υπήρχε το σχετικό κώλυμα. Επίσης, πρέπει να τονιστεί ότι, παρά τα όσα ισχυρίζεται ο εκκαλών - εναγόμενος, οι ισχυρισμοί που περιέχονται στην 1132/2007 αγωγή του εφεσιβλήτου - ενάγοντος κατά του εκκαλούντος - εναγομένου, από το δικόγραφο της οποίας ο ενάγων παραιτήθηκε, δεν έρ-

χονται σε αντίθεση με τα όσα ισχυρίζεται ο τελευταίος με την ένδικη αγωγή του. Συνεπώς, οι σχετικοί ισχυρισμοί του εκκαλούντος - εναγομένου, που επαναφέρονται με τον δεύτερο από τους λόγους εφέσεως, είναι ουσιαστικά αβάσιμοι και η εκκαλούμενη που δέχτηκε τα ίδια δεν έσφαλε και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις, απορριπτομένου ως αβασίμου του αντιστοίχου λόγου εφέσεως.

5. Επίσης, ο εκκαλών - εναγόμενος ισχυρίσθηκε πρωτοδίκως, ισχυρισμό που επαναφέρει με την έφεσή του, ότι ο εφεσίβλητος - ενάγων ασκεί καταχρηστικώς το ένδικο δικαίωμά του, καθόσον αδράνησε να το ασκήσει για περισσότερο του ενός έτους, παρόλο που κατά το διάστημα αυτό προέβαινε σε διαχειριστικές πράξεις στην επιχείρηση και δεν διαμαρτυρήθηκε για τη μη επιστροφή των χρημάτων του, τα οποία εν γνώσει της οικονομικής κατάστασης της εταιρίας και με τη θέλησή του παρέδωσε στον ίδιο προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για την ολοσχερή ανακαίνιση του καταστήματος. Ωστόσο, η ένσταση αυτή, όπως είναι διατυπωμένη, δεν είναι νόμιμη και πρέπει να απορριφθεί, διότι και αν ακόμη υποτεθούν αληθινά όσα ο εκκαλών - εναγόμενος υποστηρίζει, αυτά δεν είναι επιτήδεια να θεμελιώσουν υπέρβαση (προφανή μάλιστα) των ορίων που διαγράφει το άρθρο 281 ΑΚ για την άσκηση ενός δικαιώματος. Όσα ο εκκαλών - εναγόμενος επικαλείται, αιτία έχουν δική του αποκλειστικά συμπεριφορά και δεν συνδέονται με κάποια πράξη ή συμπεριφορά του εφεσιβλήτου - ενάγοντος, από την οποία να προκλήθηκε σ' αυτόν η εύλογη πεποίθηση ότι δεν θα ασκήσει ποτέ το ένδικο

δικαίωμά του ο τελευταίος. Συνεπώς, η σχετική ένσταση του εκκαλούντος - εναγομένου, που επαναφέρεται με τον τρίτο από τους λόγους εφέσεως, είναι νομικά αβάσιμη και η εκκαλουμένη που δέχτηκε τα ίδια δεν έσφαλε και σωστά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο, απορριπτομένου ως αβασίμου του αντιστοίχου λόγου εφέσεως.

6. Η διάταξη του άρθρου 932 ΑΚ παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνητική ευχέρεια, σε περίπτωση αδικοπραξίας, να επιδικάσει εύλογη χρηματική ικανοποίηση, αν κρίνει με βάση τους κανόνες της κοινής πείρας και λογικής και μετά από εκτίμηση των περιστάσεων, κάτω από τις οποίες συντελέστηκε η άδικη πράξη του υπαιτίου και ιδίως του βαθμού πταίσματος αυτού, του είδους της προσβολής και της κοινωνικής και οικονομικής κατάστασης του δικαιούχου και του υπόχρεου (φυσικών προσώπων), ότι ο παθών έχει υποστεί ηθική βλάβη (ΑΠ 1143/03 Δνη 46. 394). Ο καθορισμός του ύψους της επιδικαστέας χρηματικής ικανοποίησης, η οποία αποβλέπει όχι σε κύρωση του ζημιώσαντος αλλά σε ανακούφιση του ζημιωθέντος, κρίνεται κατά τις αρχές της εύλογης αποζημίωσης, γι' αυτό και δεν τάσσεται ειδική απόδειξη για το ύψος αυτής (βλ. Γεωργιάδης - Σταθόπουλος, Αστ. Κωδ., τόμ. II, αρθρ. 297-298 στοιχ. 17, αρθρ. 299 στοιχ. 11, τόμ. IV, αρθρ. 932 στοιχ. 22). Τέλος, με τη διάταξη αυτή (ΑΚ 932), ο κοινός νομοθέτης έλαβε υπόψη του την αρχή της αναλογικότητας, εξειδικεύοντάς την στο ζήτημα του προσδιορισμού του ύψους της χρηματικής ικανοποιήσεως. Επομένως, δεν υπάρχει έδαφος άμεσης εφαρμογής της διατάξεως του αρθ. 25 § 1 εδάφιο τέταρτο του Συ-

ντάγματος, η ευθεία δε επίκληση της κατά τον προσδιορισμό του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης στερείται σημασίας, αφού δεν θα οδηγούσε σε διαφορετικά, σε σχέση με τον κατ' εφαρμογή του αρθ. 932 ΑΚ προσδιορισμό αυτής, αποτελέσματα (Εφ/Αρ 123/11 Νόμος). Στην προκειμένη περίπτωση, η εκκαλουμένη δέχθηκε ότι ο εφesiβλητος - ενάγων υπέστη ηθική βλάβη από την ως άνω υπαίτια συμπεριφορά του εκκαλούντος - εναγομένου, συνιστάμενη στην επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης και στη στενοχώρια του καθόσον ανέμενε εξαιτίας των απατηλών διαβεβαιώσεων και υποσχέσεων του εκκαλούντος - εναγομένου να εργαστεί ως εταίρος σε μία κερδοφόρα επιχείρηση, που όμως τελικά οι διαβεβαιώσεις αυτές διαψεύστηκαν και επιδικάσε το ποσό των 1.000 Ε ως χρηματική ικανοποίηση αυτού. Το ως άνω επιδικασθέν ποσό κρίνεται εύλογο και δίκαιο, ανταποκρινόμενο πλήρως στις αρχές της εύλογης αποζημιώσεως, ενόψει όλων των συνεκτιμωμένων στοιχείων και ιδίως του είδους της ένδικης αδικοπραξίας, της φύσης της προσβολής που αφορά μόνο σε οικονομικά συμφέροντα, του ύψους της προκληθείσας ζημίας (20.000 Ε), της μετέπειτα συμπεριφοράς του ζημιώσαντος οφειλέτη (μη καταβολή κανενός ποσού στον εφesiβλητο - ενάγοντα), της επιδείνωσης της οικονομικής κατάστασης του εφesiβλήτου - ενάγοντος και της οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης των διαδίκων μερών. Εφόσον τα ίδια είπε και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφασή του, δεν έσφαλε κατά την εφαρμογή του νόμου και την εκτίμηση των αποδείξεων και τα όσα ισχυρίζεται ο

εκκαλών - εναγόμενος με τον πέμπτο λόγο της εφέσεώς του, είναι αβάσιμα και απορριπτέα, όπως και ο λόγος αυτός.

7. Κατά γενική δικονομική αρχή, που συνάγεται από τις συνδυαζόμενες διατάξεις των άρθρων 533 § 2 ΚΠολΔ και 2 του ΑΚ, δεν έχει εφαρμογή στην έκκλητη δίκη νόμος που εκδόθηκε μετά τη δημοσίευση της εκκαλουμένης απόφασης, έστω και αν προσδόθηκε σ' αυτόν αναδρομική δύναμη, εκτός αν (αυτός) περιέχει ρητή και ειδική διάταξη για την εφαρμογή του και επί των κριθέντων οριστικώς με απόφαση μη τελεσίδικη και εκτός βεβαίως αν το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, εξαφανίζει την εκκαλουμένη απόφαση, σύμφωνα με τα άρθρα 522 και 535 § 1 ΚΠολΔ, και επιλαμβάνεται της εκδίκασης της αγωγής και της ουσίας της υπόθεσης εξ υπαρχής, μετά από την αποδοχή λόγου έφεσης, οπότε και εφαρμόζει το νόμο που ισχύει κατά το χρόνο της δημοσίευσης της απόφασής του (βλ. ΟΛΑΠ 654/84 Δνη 25. 1174, 103/75 ΝοΒ 23. 759 και πλην άλλων και ΑΠ 206/93 Δνη 34. 1351, ΑΠ 544/86 ΑρχΝ 38. 189, 277/84 ΝοΒ 33. 280, 64/76 ΝοΒ 24. 603, 1042/72 ΝοΒ 21. 609 και ΕφΑθ 8988/81 ΑρχΝ 33. 461). Ωστόσο, όμως, το επιτρεπτό της προσωπικής κράτησης ως μέσου εξαναγκασμού του οφειλέτη προς εξόφληση χρηματικών του οφειλών και συνακόλουθα η νομική βασιμότητα του σχετικού αιτήματος του δανειστή του, κρίνεται, ενόψει και των διατάξεων των άρθ. 951 § 1 και 1047-1054 ΚΠολΔ (πρβλ. και άρθρα 50 § 1 και 51 ΕισΝΚΠολΔ), από το νόμο που ισχύει κατά το χρόνο που αυτή (η προσωπική κράτηση) επιχειρείται και ενεργείται (βλ. Ι. Μπρίνια Αναγκ. Εκτέλεση

κάτω από το άρθρο 1047 ΚΠολΔ § 752 ΙΙΙ, ΟΛΑΠ 680/77 ΕΔΚΑ 19. 540, ΑΠ 1078/73 ΝοΒ 22. 762, ΑΠ 825/76 ΝοΒ 25. 188 κατά πλειοψ.). Εάν, επομένως, έχει απαγγελθεί προσωπική κράτηση, για την ως άνω αίτ.ία, με οριστική απόφαση πρωτοβάθμιου δικαστηρίου και επακολουθήσει νομοθετικώς η κατάργηση του εξαναγκαστικού αυτού μέσου, παρέχεται στον οφειλέτη η δυνατότητα να επικαλεστεί, με λόγο έφεσής του, τη νομοθετική μεταβολή, προκειμένου να επιτύχει την εξαφάνιση της εκκαλουμένης απόφασης, κατά την επιβλαβή γι' αυτόν διάταξή της, ενώ παράλληλα το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, το οποίο εξετάζει αυτεπαγγέλτως τη νομιμότητα όλων των αγωγικών αιτημάτων, ανεξαρτήτως λόγου έφεσης (βλ. ΕφΑθ 1308/87 Δνη 29. 525), έχει την εξουσία να απορρίψει το αίτημα της προσωπικής κράτησης, αφού εξαφανίσει την προσβαλλομένη απόφαση που έχει αποφανθεί αντιθέτως (βλ. Στ. Σταματόπουλος «Η δικονομική αναδρομή του ουσιαστικού και του ερμηνευτικού νόμου» έκδ. 1989 σελ. 350 επ. και 359, ΕφΠειρ 207/98 Δνη 39. 626, 627 και ΕφΑθ 7568/97 - 8126/97 - 7836/97 αδημ. στον νομικό τόπο). Περαιτέρω, με το άρθρο 62 του Ν. 3994/2011(ΦΕΚ Α' 165/25.7.2011), αντικαταστάθηκε η παρ. 2 του άρθρου 1047 του ΚΠολΔ και δεν διατάσσεται πλέον προσωπική κράτηση για απαίτηση μικρότερη από 30.000 Ε. Σύμφωνα δε με την διάταξη του άρθρου 72 παρ. 2 του ίδιου νόμου (3994/2011), η παρ. 2 του άρθρου 1047 ΚΠολΔ εφαρμόζεται και στις αγωγές που εκκρεμούν κατά τη δημοσίευση του εν λόγω νόμου, ενώ κατά την παρ. 5 του ίδιου ως άνω άρθρου, οι σχετικές με την αναγκαστική εκτέλεση δια-

τάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται στις εκτελέσεις που αρχίζουν μετά την έναρξη της ισχύος του.

Στην προκειμένη περίπτωση, κατά του εκκαλούντος - εναγομένου, με την εκκαλουμένη απόφαση, η οποία δημοσιεύτηκε στις 12.3.2010, απαγγέλθηκε προσωπική κράτηση, ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης για την ικανοποίηση απαιτήσεως από αδικοπραξία του εφεσίβλητου ενάγοντος συνολικού ύψους 21.000 Ε. Ο εναγόμενος εκκαλών με τον τέταρτο λόγο της κρινόμενης έφεσής του, όπως συμπληρώθηκε και βελτιώθηκε με τις προτάσεις του, επικαλούμενος την επελθούσα πιο πάνω νομοθετική μεταβολή, ζητεί την εξαφάνιση της εκκαλουμένης και την απόρριψη της αγωγής του εφεσίβλητου - ενάγοντος, με την οποία ζητείται η προσωπική του κράτηση, για χρέη από αδικοπραξία. Ο λόγος αυτός έφεσης πρέπει να γίνει δεκτός, ως βάσιμος στην ουσία του, σύστοιχα μ' όσα εκτέθηκαν στην ως άνω μείζονα σκέψη, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη ως προς το κεφάλαιο αυτό, να διακρατηθεί στη συνέχεια από το δευτεροβάθμιο τούτο Δικαστήριο, η από 14.10.2008 αγωγή του εφεσίβλητου, κατά το ίδιο κεφάλαιο, να δικασθεί αυτή εκ νέου και να απορριφθεί, ως μη νόμιμη ως προς αυτό...

360/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη

Εισηγήτρια: Βαρβάρα Πάπαρη

Δικηγόροι: Ευγενία Αποστολίδου, Βασ. Μπρούζος

Αν η εκκαλουμένη απέρριψε αγωγή κατά παραδοχή ένστασης, επί έφε-

σης του ενάγοντος η υπόθεση μεταβιβάζεται αδιαίρετα ως σύνολο δίχως ανάγκη επαναφοράς της ένστασης με τις προτάσεις. Αν όμως η αγωγή έγινε δεκτή και απορρίφθηκε ένσταση, επαναφορά της μόνο με λόγο έφεσης ή πρόσθετο λόγο.

Δικ. τεκμήρια οι χωρίς ημερομηνία υπεύθυνες δηλώσεις, εφόσον δεν δόθηκαν προς χρήση στη δίκη, όχι όμως και οι ανωμοτί καταθέσεις στην αστυνομία χωρίς βεβαίωση αυτής ή υπογραφή.

Τραυματισμός εκ της πτώσης στο έδαφος αναβατορίου μεταφοράς προϊόντων και προσωπικού επιχείρησης, κατά την ανύψωση του οποίου θραύστηκε η αλυσίδα κίνησης. Υπαιτιότητα κατασκευαστή, αφού αυτό ήταν απλή κατασκευή ανύψωσης φορτίων μη πληρούσα τις προδιαγραφές ασφαλείας, η δε θραύση οφειλόταν σε αστοχία υλικού και ο σχεδιαστής δεν είχε προσόντα να πιστοποιεί την ασφαλή λειτουργία.

{...} 3. Κατά το άρθρο 522 ΚΠολΔ, με την άσκηση της έφεσης, η υπόθεση μεταβιβάζεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους. Από αυτό συνάγεται ότι, αν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, με την εκκαλούμενη απόφασή του, απέρριψε την αγωγή εν όλω ή εν μέρει, κατά παραδοχή αυτοτελούς ισχυρισμού (ένστασης) του εναγομένου, τη δε απόφαση αυτή εκκαλεί ο ενάνων, η υπόθεση ή το σχετικό κεφάλαιο αυτής μεταβιβάζονται με την άσκηση της έφεσης στο Εφετείο, αδιαίρετα και ως σύνολο, τόσο

δηλαδή ως προς την αγωγή ή το οικείο μέρος αυτής, όσο και ως προς την ένσταση και δεν υπάρχει ανάγκη να επαναφέρει την τελευταία και ο εναγόμενος, με τις προτάσεις του στο Εφετείο, κατά τους ορισμούς του άρθρου 240 ΚΠολΔ. Στην αντίστροφη περίπτωση, αν δηλαδή η αγωγή έγινε δεκτή και απορρίφθηκε ένσταση του εναγομένου κατ' αυτής, ο τελευταίος εκκαλώντας την απορριπτική απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, μπορεί να επαναφέρει στο Εφετείο την ένσταση αυτή μόνο με λόγο έφεσης ή με πρόσθετο λόγο και όχι απλά με τις προτάσεις του (βλ. ΑΠ 979/03 Νόμος).

4. Από τις ένορκες καταθέσεις ... και από όλα ανεξαίρετως τα έγγραφα που οι διάδικοι επικαλούνται με τις εμπρόθεσμα κατατεθείσες έγγραφες προτάσεις τους και νόμιμα προσκομίζουν, έστω και για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (άρθρ. 529 παρ. 1α ΚΠολΔ), για να χρησιμοποιήσουν είτε ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων (άρθρ. 395 ΚΠολΔ), μεταξύ των τελευταίων περιλαμβάνονται οι άνευ ημερομηνίας δηλώσεις του αρθ. 8 του Ν. 1599/86 των Σ. Σ. (εργοδότη των εναγόντων), Α. Σ. και Θ. Π. προς το ΙΚΑ Β., εφόσον δεν δόθηκαν για να χρησιμοποιηθούν ως αποδεικτικά μέσα στη δίκη αυτή (ΟΛΑΠ 8/87 Δνη 28. 628, ΑΠ 779/08 ΝοΒ 2008. 2452, ΑΠ 431/02 Δνη 2002. 1623, ΑΠ 928/97 ΕΕργΔ 57. 840), καθώς και τα δημόσια έγγραφα της σχηματισθείσας ποινικής δικογραφίας (πρβλ. ΑΠ 500/04 Νόμος, ΑΠ 1286/03 Δνη 46. 406, ΑΠ 1236/98 Δ 30. 351, ΑΠ 154/92 Δνη 33. 814, ΕφΛαμ 22/10, ΕφΛαμ 8/10, ΕφΔωδ 344/05 Νόμος), όπως μερικά απ'

αυτά, αναφέρονται ιδιαίτερα παρακάτω, χωρίς να παραλειφθεί κάποιο για την ουσιαστική διάγνωση της διαφοράς, πλην των ανωμοτί καταθέσεων του Ε. Α. του Δ. και του Α. Β. του Ι. που δόθηκαν ενώπιον του Α' Αστυνομικού Τμήματος Β., οι οποίες δεν λαμβάνονται υπόψη ούτε και ως τεκμήρια, εφόσον δεν φέρουν επί του σώματός τους ουδεμία υπογραφή ή άλλο στοιχείο (βεβαίωση Αστυνομίας κλπ), αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Οι εκκαλούντες - ενάγοντες προσλήφθηκαν από την επιχείρηση χονδρικού εμπορίου κρεάτων και πουλερικών «Σ. Σ.», ο μεν πρώτος στις 3.10.05, ο δε δεύτερος στις 26.11.05, με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, προκειμένου να εργαστούν ως εργατοτεχνίτες, έναντι των εκάστοτε νομίμων αποδοχών τους. Η ως άνω επιχείρηση στις 15.12.05 μετέφερε τις εγκαταστάσεις της που είχε στο Β. επί της οδού Ε. αριθ. ..., στις νέες επί της οδού Δ. αριθ. ... στην περιοχή της Ν. της ίδιας πόλης. Τις εργασίες σχεδίασης, κατασκευής, τοποθέτησης και λειτουργίας του εξοπλισμού εργασίας, ως προς το τμήμα των μεταλλικών κατασκευών, είχε αναθέσει στην εφεσίβλητη - εναγομένη ανώνυμη εταιρία, με την επωνυμία «Κ. Μεταλλικές Κατασκευές ΑΕ», η οποία εδρεύει και δραστηριοποιείται στο Β. Ανάμεσα στις μεταλλικές κατασκευές που η επιχείρηση «Σ. Σ.» είχε αναθέσει προφορικά στην εφεσίβλητη - εναγομένη, ήταν και η κατασκευή ασανσέρ - αναβατηρίου, προκειμένου οι εργαζόμενοι να ανεβοκατεβαίνουν από το χώρο παραγωγής προς τις τουαλέτες, τα αποδυτήρια και τα γραφεία που βρίσκονται στον άνω όροφο του κτιρίου, χωρίς να έρχονται

σε επαφή με τους κοινόχρηστους χώρους της επιχείρησης. Λόγω του χαμηλού ύψους του κτιρίου, η ανωτέρω κατασκευή δεν κατέστη δυνατή και έτσι τα δύο μέρη συμφώνησαν στην κατασκευή αναβατορίου μεταφοράς υλικών, από το οποίο θα εξυπηρετούνταν και οι ανάγκες μεταφοράς του προσωπικού. Το αναβατήριο, όμως, που τελικά κατασκεύασε η εφεσίβλητη - εναγομένη, ήταν μια απλή κατασκευή ανύψωσης φορτίων και σε καμιά περίπτωση δεν πληρούσε τις προδιαγραφές ασφαλείας για μεταφορά ανθρώπων. Ειδικότερα το αναβατήριο έφερε μια πλατφόρμα (βάση) διαστάσεων 0,80 μ. Χ 0,90 μ., με πλευρικές μπάρες. Το σύστημα ανύψωσής του αποτελούνταν από έναν υδραυλικό κύλινδρο ανυψωτικής ικανότητας 1.000 κιλών, που στο επάνω μέρος έφερε τροχαλία, με σκοπό να κινείται μέσα σ' αυτήν, κατά την άνοδό του και κάθοδό του, η καδένα (αλυσίδα) ανύψωσης της πλατφόρμας του αναβατορίου, που το φορτίο τάνυσης και ανύψωσης φορτίου, της καδένας BL 534 (5/8 = 3Χ4 λαμάκια) ήταν 4.894 κιλά. Οι δύο άκρες της καδένας είχαν τοποθετηθεί από τον κατασκευαστή σε δύο σταθερά σημεία, η μία άκρη στην πλατφόρμα και η άλλη σε σταθερή ιδιοκατασκευή στο πίσω μέρος του τοίχου που κινούνταν το αναβατήριο. Η λειτουργία του αναβατορίου γινόταν ως εξής: Το υδραυλικό σύστημα του κυλίνδρου έπαιρνε εντολή από τα ηλεκτρικά χειριστήρια ανόδου - καθόδου του αναβατορίου και ανάλογα ανέβαζε ή κατέβαζε την πλατφόρμα του αναβατορίου, με τη βοήθεια της αλυσίδας που κινούνταν μέσα στην τροχαλία που βρισκόταν τοποθετημένη στο επάνω μέρος του κυλίνδρου. Η απόσταση

(ύψος) από το ισόγειο στον πρώτο όροφο που έπρεπε να διανύσει το αναβατήριο ήταν περίπου 3 μ. Στις 19.12.05 και ενώ είχε ολοκληρωθεί η μεταφορά του εξοπλισμού εργασίας από τις παλιές εγκαταστάσεις στις νέες, οι εκκαλούντες - ενάγοντες που, λόγω της αυξημένης ζήτησης κρεάτων κατά τις ημέρες των Χριστουγέννων, εργάζονταν και μετά το πέρας του κανονικού τους ωραρίου, περί ώρα 21:15' εισήλθαν στο ανωτέρω αναβατήριο μαζί με τον επισκέπτη θείο του εργοδότη τους, Σ. Σ., προκειμένου να ανέβουν από το χώρο της παραγωγής στο χώρο των αποδυτηρίων και των γραφείων που βρίσκονται στον πρώτο όροφο του κτιρίου. Το βάρος των τριών ατόμων που χρησιμοποιούσαν το αναβατήριο ήταν περίπου 250 κιλά. Αφού μπήκαν στο αναβατήριο πίεσαν το κουμπί ανόδου και ξεκίνησε η κίνηση αυτού προς τον επάνω όροφο. Όμως, λίγο πριν φθάσει στον τελικό του προορισμό και ενώ είχε ανυψωθεί 2,5 μ. περίπου πάνω από το έδαφος, έσπασε η αλυσίδα κίνησής του, με αποτέλεσμα να πέσει η πλατφόρμα του αναβατορίου μαζί με τους επιβαίνοντες με δύναμη στο έδαφος, στο σημείο από το οποίο ξεκίνησε και να τραυματισθούν σοβαρά στα πόδια οι επιβαίνοντες σε αυτό. Η πτώση της πλατφόρμας του αναβατορίου προήλθε από σπάσιμο του πείρου σύνδεσης του δεύτερου κρίκου από το σημείο τοποθέτησης της αλυσίδας στη σταθερή ιδιοκατασκευή στο πίσω μέρος του τοίχου που κινούνταν το αναβατήριο. Τα παραπάνω προκύπτουν από την από 6.2.2006 έκθεση αυτοψίας του Επιθεωρητή Εργασίας, καθώς και τις καταθέσεις των εμπλεκόμενων προσώπων - παθόντων και νομίμων

εκπροσώπων εργοδότη και κατασκευάστριας εταιρίας στην προανάκριση και στο αρμόδιο ποινικό δικαστήριο (Τριμελές Πλημ/κείο Βόλου). Όπως αναφέρεται στην προαναφερόμενη έκθεση αυτοψίας του Επιθεωρητή Εργασίας, το αναβατόριο ήταν καινούργιες, είχε χρησιμοποιηθεί ελάχιστα (4-5 ημέρες) και το βάρος των επιβαλλόμενων δεν υπερέβαινε την πολλαπλάσια αντοχή της αλυσίδας (4.893 κιλά), η δε θραύση του πείρου σύνδεσης οφείλονταν σε αστοχία υλικού, ενώ ο σχεδιαστής του ανωτέρω εξοπλισμού, Β. Α., αντιπρόεδρος και εντεταλμένος σύμβουλος της εφεσίβλητης - εναγομένης δεν είχε τα απαραίτητα προσόντα ώστε να πιστοποιεί τη σωστή και ασφαλή λειτουργία του αναβατορίου που κατασκεύασε, καθόσον είναι σχεδιαστής μηχανολογικών εγκαταστάσεων. Κατά την άποψη του Επιθεωρητή Εργασίας, το ατύχημα θα αποφεύγονταν εάν, με ευθύνη του εργοδότη, απαγορεύονταν η μεταφορά και ανύψωση προσωπικού με το αναβατόριο, αλλά και εάν η εφεσίβλητη - κατασκευάστρια εταιρία τοποθετούσε διατάξεις ασφαλείας στο σύστημα λειτουργίας του αναβατορίου, όπως διπλή αλυσίδα στο σύστημα ανόδου - καθόδου του συστήματος, συρματόσχοινο παράλληλα με την αλυσίδα, ειδικό σύστημα της αρπάγης που χρησιμοποιείται σαν φρένο και ελατήρια απορρόφησης κραδασμών στο έδαφος. Οι ισχυρισμοί της εφεσίβλητης - εναγομένης α) περί αποκλειστικής υπαιτιότητας του νομίμου εκπροσώπου της εργοδότης εταιρίας «Σ. Σ.» στην πρόκληση του ατυχήματος, διότι αν και η ίδια έλαβε την εντολή από αυτόν να κατασκευάσει το ένδικο αναβατόριο μόνο προς χρήση εμπορευμά-

των και όχι και για μεταφορά ανθρώπων, δηλαδή αποκλειστικά ως εξοπλισμό εργασίας, ο τελευταίος το χρησιμοποιούσε για τη μεταφορά ανθρώπων, β) περί συνυπαιτιότητας των εκκαλούντων - εναγόντων, διότι επιβιβάστηκαν στο αναβατόριο, αν και αυτό προοριζόταν για τη μεταφορά εμπορευμάτων, είναι χωρίς έννομη επιρροή, διότι δεν προβάλλονται με αυτοτελή λόγο εφέσεως, αλλά ούτε και προς υπεράσπιση κατά της έφεσης μπορούν να ληφθούν υπόψη, διότι οι λόγοι αυτής (έφεσης) δεν αφορούν την υπαιτιότητα. {...}

366/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Βαρβάρα Πάπαρη
Δικηγόροι: Σπυριδούλα Κούνη, Θεόδ. Κωνσταντίνου

Δικαιοδοσία πολιτικών δικαστηρίων επί διαφορών για αποδοχές μισθωτών συνδεδεμένων με το Δημόσιο με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου.

Άκυρη η παραίτηση εργαζομένου, έστω και ως άφεση χρέους, από τις νόμιμες αποδοχές ή από δικαιώματα εκ κανόνων δημόσιας τάξης.

Επί αγωγής αποδοχών μη αοριστία εκ της μη μνείας αν αυτές ήταν οι νόμιμες ή ανώτερες ώστε να κριθεί αν η παραίτηση είναι εν όλω ή εν μέρει άκυρη, εφόσον κατά τις ΣΣΕ ο βασικός μισθός ήταν μεγαλύτερος του αγωγικού.

Υπεύθυνη δήλωση μισθωτού Δήμου ότι για το διάστημα απόσπασής του στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή του δωρίζει τον δικαιούμενο μισθό του. Ακυρότητα, αδιαφόρως αν χαρακτηρίζεται δωρεά ή εκχώρηση.

Δικαίωμα λήψης επιδόματος αλλοδαπής λόγω μη ειδικής παραίτησης για αυτό, αδιαφόρως αν τούτο δεν ζητήθηκε αμέσως καθόσον οι αποφάσεις εκδίδονται με πρωτοβουλία της υπηρεσίας. Μη ανάγκη μνείας ότι τα αρμόδια όργανα δεν προέβησαν στην έκδοση ΥΑ για την απόσπασή του και στη λήψη γνώμης του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, αφού η διαδικασία αυτή προβλέπεται για αποσπάσεις σε υπηρεσίες εγχώριες και όχι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μη κατάχρηση εκ μόνης της δήλωσης παραίτησης από τις ελάχιστες νόμιμες αποδοχές.

{...} 2. Σύμφωνα με το άρθρο 94 § 1 του Συντάγματος, η εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας ανήκει στα υφιστάμενα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, κατά δε την § 3 του ίδιου άρθρου, στα πολιτικά δικαστήρια υπάγονται όλες οι ιδιωτικές διαφορές. Σε εφαρμογή των συνταγματικών αυτών ορισμών, σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 9 του ν. 1406/1983, όλες οι διοικητικές διαφορές ουσίας υπάγονται από 11.6.1985 στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, ενώ κατά το άρθρο 1 του ΚΠολΔ οι διαφορές του ιδιωτικού δικαίου ανήκουν στη δικαιοδοσία των τακτικών πολιτικών δικαστηρίων. Κατά το άρθρο 1 § 2 εδ. θ' του ν. 1406/1983 στις διοικητικές διαφορές ουσίας, που υπάγονται στη δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, περιλαμβάνονται ιδίως αυτές που αναφέρονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά, εκτός των άλλων, και στις κάθε είδους αποδοχές του προσωπικού εν γένει του Δημόσιου, των ΟΤΑ και των

Ν.Π.Δ.Δ. οι οποίες ρυθμίζονται από διατάξεις κανονιστικού περιεχομένου. Ως «αποδοχές», κατά τη διάταξη αυτή, νοούνται οι αποδοχές του προσωπικού που συνδέεται με το Δημόσιο, τους ΟΤΑ ή τα Ν.Π.Δ.Δ. με σχέση δημόσιου δικαίου. Απ' αυτό γίνεται φανερό ότι οι διαφορές που αφορούν τις αποδοχές των μισθωτών που συνδέονται με το Δημόσιο με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου υπάγονται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων (ΑΕΔ 11/92, ΑΠ 1635/12, ΑΠ 302/11). Περαιτέρω, κατ' άρθρ. 16 αριθ. 2 ΚΠολΔ, όπως ίσχυε κατά το χρόνο κατάθεσης της ένδικης αγωγής (άρθρ. 221 παρ. 1 ΚΠολΔ), στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται, και εάν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς υπερβαίνει τις 80.000 Ε, οι διαφορές από την παροχή εξαρτημένης εργασίας ή και από οποιαδήποτε άλλη αιτία εξ αφορμής αυτής μεταξύ των εργαζομένων κλπ και των εργοδοτών ή των διαδόχων τους. Εξάλλου, κατά γενική αρχή του εργατικού δικαίου, συναγόμενη από τις διατάξεις των άρθρων 3, 174 και 679 του Αστικού Κώδικα, 8 του ν. 2112/1920, 5 § 1 του α.ν. 539/1945 και 8 § 4 του ν.δ. 4020/1959, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, δεν συγχωρείται και άρα είναι άκυρη και θεωρείται μη γενομένη, η παραίτηση του εργαζομένου, έστω και με τη μορφή της άφεσης χρέους κατ' άρθρο 454 ΑΚ, από το δικαίωμα λήψης των κατά νόμο ελάχιστων ορίων των αποδοχών του, καθώς και η παραίτηση από άλλα δικαιώματά του που απορρέουν από τη σχέση εργασίας και αναγνωρίζονται από κανόνες δημόσιας τάξης (ΑΠ 1635/12, ΑΠ 1554/11, 495/06).

Στην προκειμένη περίπτωση με την

ένδικη 223/2010 αγωγή, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλομένη απόφαση, ο ήδη εφεσίβλητος ισχυρίστηκε ότι από τον Ιούλιο του 1999 εργάζεται, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, στην Τεχνική Υπηρεσία του τώρα εκκαλούντος Δήμου Λ., ότι συμμετέσχε το 2007 στο διαγωνισμό για την πλήρωση 41 θέσεων Εθνικών Εμπειρογνομόνων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατά τον οποίο πέτυχε την πρόσληψή του στη θέση του εθνικού εμπειρογνώμονα στις Βρυξέλλες, με επιστημονικό αντικείμενο τη θέσπιση ορίων εκπομπής αέριων ρύπων από μηχανές εσωτερικής καύσης, θορύβου και ακτινοβολίας, ότι παρά τη ρητή πρόβλεψη από το άρθ. 7 ν. 3320/2005, για τους καταλαμβάνοντες θέση εθνικού εμπειρογνώμονα, ότι ο χρόνος της απόσπασής τους λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στη θέση που κατέχουν οργανικά οι υπάλληλοι, οι οποίοι εξακολουθούν να λαμβάνουν τις μηνιαίες αποδοχές τους από την υπηρεσία που ανήκουν οργανικά, ο εναγόμενος Δήμος διά του Δημάρχου του, προκειμένου να υπογράψει τη διετή απόσπαση του στις Βρυξέλλες, του δήλωσε ότι θα πρέπει να εκχωρήσει - δωρίσει στον εναγόμενο τους μισθούς του ολόκληρης της διετούς απόσπασής του, ο ενάγων δε, που επιθυμούσε την πραγματοποίηση της απόσπασης αυτής, καθόσον η θέση αυτή είναι επίζηλη για έναν νέον επιστήμονα, εξαναγκασθείς υπέγραψε την από 9.11.2007 υπεύθυνη δήλωση, με την οποία δώρισε τους μισθούς που δικαιούνταν κατά το διάστημα της απόσπασής του στον εναγόμενο, η ως άνω, όμως, δωρεά - εκχώρηση ήταν

άκυρη, με βάση δε τα περιστατικά αυτά ζήτησε με την ένδικη αγωγή να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του καταβάλει, νομιμοτόκως, τις κάθε είδους αποδοχές του για το έτος 2009 που ανέρχονται συνολικά στο ποσό 14.010,65 + 16.799,35 Ε. Η αγωγή αυτή, με την οποία δεν εισήγετο αξίωση αποζημίωσης από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις οργάνων Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμου) κατά τα άρθ. 105 και 106 ΕισΝΑΚ, όπως υπολαμβάνει ο εκκαλών, αλλά αξίωση για την καταβολή οφειλομένων αποδοχών, λόγω της ακυρότητας της σύμβασης εκχώρησης - δωρεάς αυτών, από σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου, υπήγετο στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων και στην καθ' ύλην αρμοδιότητα, λόγω του ύψους του ζητούμενου ποσού, του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και επομένως ο σχετικός λόγος εφέσεως, με τον οποίο ο εκκαλών υποστηρίζει τα αντίθετα, είναι απορριπτέος. Εξάλλου, η ως άνω αγωγή δεν έπασχε από νομική αοριστία, λόγω μη αναφοράς σ' αυτήν, εάν οι αναφερόμενες εκεί αποδοχές ήταν οι νόμιμες με αποτέλεσμα την ολική ακυρότητα της παραίτησης αυτής, ή ενδεχομένως οι τυχόν ανώτερες των νομίμων (κατωτάτων) συμβατικές γεγονός που θα επέφερε τη μερική αντίστοιχη ακυρότητα, καθόσον ο ενάγων, ως συνδεόμενος με τον ως άνω ΟΤΑ με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, υπήγετο στις σχετικές ΣΣΕ και δη στην από 12.12.2008, ισχύουσα από 1.1.2008, ΣΣΕ της ΠΟΕ-ΟΤΑ για τους όρους αμοιβής και εργασίας του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (με αριθ. 159/2008 πρ.

κατ.), σύμφωνα με την οποία, ο βασικός μηνιαίος μισθός του ενάγοντος, ανήκοντος στο ειδικό επιστημονικό προσωπικό, ανερχόταν από 1.1.2008 σε 1.429 Ε και από 1.10.2008 σε 1.457 Ε, δηλ. σε ποσά μεγαλύτερα από τα ζητούμενα ως άνω με την αγωγή. Επομένως, ο περί του αντιθέτου σχετικός λόγος της κρινόμενης έφεσης πρέπει ν' απορριφθεί.

3. Από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδείχθησαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο εφεσίβλητος μηχανολόγος μηχανικός, εργάζεται από τον Ιούλιο του έτους 1999 στον εκκαλούντα Δήμο και στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών αυτού, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Στις 7.7.2007 προκηρύχθηκε διαγωνισμός για τη πλήρωση 41 θέσεων Εθνικών Εμπειρογνομόνων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή της Ε.Ε, στον οποίο και συμμετείχε επιτυχώς, αφού στις 12.9.2007 του γνωστοποιήθηκε η πρόσληψή του στη θέση αυτή του εθνικού εμπειρογνομονα στις Βρυξέλλες, με επιστημονικό αντικείμενο τη θέσπιση ορίων εκπομπής αερίων ρύπων από μηχανές εσωτερικής καύσης, ορίων θορύβου και ορίων ακτινοβολίας. Στη διάταξη του άρθρου 7 του ν. 3320/2005 ορίζεται μεταξύ άλλων ότι «η διάρκεια της απόσπασης ορίζεται μέχρι δύο [2] έτη με δυνατότητα παράτασης μέχρι δύο [2] έτη ακόμα. Ο χρόνος της απόσπασης λογίζεται για κάθε συνέπεια ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στη θέση που κατέχουν οργανικά οι υπάλληλοι, οι οποίοι εξακολουθούν να λαμβάνουν τις μηνιαίες τους αποδοχές από την υπηρεσία στην οποία ανήκουν οργανικά». Ακολουθώντας με το υπ' αριθμ. πρωτ. .../7.11.2007

έγγραφο του εκκαλούντος προς τη Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση εγκρίθηκε η απόσπαση του εφεσίβλητου από τον Δήμο Λ. στη Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με έναρξη την 1η Δεκεμβρίου 2007 σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις του «Εφαρμοστικού κανονισμού για την απόσπαση Εθνικών Εμπειρογνομόνων στην Επιτροπή». Ο εφεσίβλητος πράγματι, στις αρχές Δεκεμβρίου 2007, μετέβη στις Βρυξέλλες, με διετή απόσπαση, πλην όμως ο εκκαλών, αν και καταβάλει κανονικά τις ασφαλιστικές του εισφορές [βλ. το υπ' αριθμ. .../17.12.2008 έγγραφο του εκκαλούντος], δεν του χορηγεί τις μηνιαίες αποδοχές του που δικαιούται απ' αυτόν, με την αιτιολογία ότι ο εφεσίβλητος με την από 9.11.2007 υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986, του δήλωσε ότι για το διάστημα που θα είναι αποσπασμένος από το Δήμο Λ. στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Βρυξέλλες δωρίζει στο Δήμο το μισθό που δικαιούται από το Δήμο, η δε Δημαρχιακή επιτροπή με την υπ' αριθμ. .../29.11.2007 απόφασή της ενέκρινε την αποδοχή της δωρεάς αυτής. Όμως, η πιο πάνω έγγραφη παραίτηση του εφεσίβλητου από τις ένδικες αγωγικές αξιώσεις (είναι αδιάφορο το γεγονός αν χαρακτηρίζεται απ' αυτούς ως δωρεά ή εκχώρηση, χωρίς αυτό να αποτελεί ανεπίτρεπτη μεταβολή της βάσης της αγωγής), σύμφωνα με τις σκέψεις που προηγήθηκαν, είναι απολύτως άκυρη, αφού αφορά την παραίτηση αυτού από το δικαίωμα λήψεως των νομίμων αποδοχών του [δεδουλευμένων] και αντίκειται σε κανόνες δημόσιας τάξης, έτσι ώστε να μην παράγε-

ται απ' αυτή κανένα έννομο αποτέλεσμα. Τα παραπάνω έγιναν τελεσιδικώς δεκτά με την υπ' αριθμ. 82/2011 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, επί αγωγής του ίδιου ενάγοντος κατά του ίδιου εναγομένου, με την οποία ζητούνταν ν' αναγνωρισθεί η ακυρότητα της παραπάνω δωρεάς - εκχώρησης και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του καταβάλει τις κάθε είδους αποδοχές του για τα έτη 2008-2009. Με την ίδια απόφαση, η οποία επικυρώθηκε με την προαναφερόμενη υπ' αριθμ. 1635/2012 απόφαση του Αρείου Πάγου, έγινε, επίσης, δεκτό, ότι ο ενάγων - εφεσίβλητος δικαιούται τις μηνιαίες αποδοχές, τα επιδόματα Χριστουγέννων και Πάσχα ως και το επίδομα αδείας του χρονικού διαστήματος από τον Ιανουάριο του έτους 2008 μέχρι και την άσκηση της αγωγής εκείνης (29.12.2008) και ειδικότερα {...}. Από την παραπάνω 82/2011 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού απορρέει δεδικασμένο σχετικά με το ζήτημα της ακυρότητας της δωρεάς - εκχώρησης, καθώς και της αξιώσεως του εφεσίβλητου - ενάγοντος για αποδοχές 1.1.2008 - 29.12.2008. Ως προς δε το επίδομα αλλοδαπής, για το οποίο ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι αποτελεί πρόσθετη παροχή και όχι νόμιμο μισθό, σε κάθε περίπτωση, δεδομένου ότι στην από 9.11.2007 υπεύθυνη δήλωση δεν γίνεται καμία συγκεκριμένη αναφορά σε αυτό, βέβαιο είναι ότι ο εφεσίβλητος δεν ήθελε να παραιτηθεί από την αξίωση του αυτή, αφού δεν υπάρχει σε αυτή ειδική και σαφής παραίτηση. Ουδενμία, εξάλλου, επιρροή ασκεί το γεγονός ότι ο εφεσίβλητος δεν αιτήθηκε αμέσως τη λήψη του επιδόματος αλλοδαπής από τον εκκαλούντα, εν όψει του ότι οι σχετικές δια-

τάξεις ορίζουν ότι οι αποφάσεις εκδίδονται με πρωτοβουλία της υπηρεσίας του αποσπώμενου υπαλλήλου, αλλά ούτε επηρεάζει το ορισμένο του σχετικού κονδυλίου το γεγονός ότι δεν γίνεται σαφής επίκληση ότι τα αρμόδια όργανα αυτού παρέλειψαν να προβούν στην έκδοση της προβλεπόμενης από το άρθρο 7 του ν. 3320/2005 Κοινής Υπουργικής Απόφασης για την απόσπαση του εφεσίβλητου και στη λήψη γνώμης του αρμοδίου Υπηρεσιακού Συμβουλίου κατ' αρθρ. 73 ν. 3584/2007 (Κώδικας Κατάστασης Δημοσίων και Κοινοτικών Υπαλλήλων), αφού η διαδικασία αυτή προβλέπεται σε διαφορετικές της παρούσας περιπτώσεις απόσπασης σε υπηρεσίες εγχώριες και όχι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες διέπονται από ειδικές διατάξεις, όπως αυτές των αποφάσεων C2006/1.6.2006 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΥΑ 2/69326/0022/2006. Συνεπώς, ο εκκαλών Δήμος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει στον εφεσίβλητο τις αποδοχές που αιτείται αυτός για το έτος 2009, ενόψει του ότι αυτός δικαιούται, όπως προαναφέρθηκε, ποσά μεγαλύτερα από τα ζητούμενα ως άνω με την αγωγή και ειδικότερα {...} και συνολικά για τις ως άνω αιτίες το ποσό των 14.010,65 €, για καθαρές αποδοχές του εφεσίβλητου. Περαιτέρω πρέπει να υποχρεωθεί ο εκκαλών να καταβάλει στον εφεσίβλητο και τα ακόλουθα ποσά ως επιδόματα αλλοδαπής: το ποσό των 630,50 € για το μήνα Δεκέμβριο 2007 (ήτοι το 65% των 970 € του επιδόματος αλλοδαπής του Ακολούθου Πρεσβείας, αρθρ. 1 παρ. 1γ του Ν. 3554/2007), για το διάστημα από 1.1.2008 έως 30.9.2008 το ποσό των 6.107,40 €

(ήτοι το 65% των 9.396 Ε, αφού το επίδομα αλλοδαπής του Ακολούθου Πρεσβείας μηνιαίως ανήλθε σε 1.044 Ε, βλ. αρθρ. 46 παρ. 2 Ν. 3205/2003), για το διάστημα από 1.10.2008 έως 31.12.2008 το ποσό των 2.074,80 Ε (ήτοι 65% των 3.192 Ε, αφού το μηνιαίο επίδομα αλλοδαπής του Ακολούθου Πρεσβείας ανήλθε σε 1.064 Ε) και για το διάστημα από 1.1.2009 έως 30.11.2009 το ποσό των 7.986,55 Ε (ήτοι το 65% των 12.287 Ε, αφού το μηνιαίο επίδομα αλλοδαπής του Ακολούθου Πρεσβείας ανήλθε σε 1.117 Ε). Δηλαδή για το διάστημα των δύο ετών της απόσπασης του εφεσίβλητου πρέπει να υποχρεωθεί ο εκκαλών να του καταβάλει το ποσό των 16.799,35 Ε, ως επίδομα αλλοδαπής. Συνεπώς, πρέπει να υποχρεωθεί ο εκκαλών να καταβάλει στον εφεσίβλητο το χρηματικό ποσό των 30.809,09 Ε, με τους νόμιμους τόκους από την επομένη της επίδοσης της αγωγής. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την εκκαλουμένη απόφαση του έκρινε τα ίδια, δεν έσφαλε στην εκτίμηση των αποδείξεων, τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα από τον εκκαλούντα με το σχετικό λόγο της έφεσης είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.

Επίσης, η ένσταση περί καταχρηστικής ασκήσεως του ενδίκου δικαιώματος του εφεσίβλητου που πρόβαλε ο εκκαλών νομότυπα ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και επαναφέρει στην παρούσα κατ' έφεση δίκη, ισχυριζόμενος ότι η εν γένει συμπεριφορά του εφεσίβλητου να ζητήσει τους μισθούς που ο ίδιος δώρησε σ' αυτόν - εκκαλούντα Δήμο, για να δημιουργήσει θετικό κλίμα για την απόσπασή του αντιβαίνει καταφανώς τα όρια που επι-

βάλλουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και ο κοινωνικοοικονομικός σκοπός του δικαιώματος, είναι μη νόμιμη και απορριπτέα, διότι μόνη η δήλωση παραίτησης του δικαιούχου από τις ελάχιστες νόμιμες αποδοχές του, η οποία είναι απολύτως ανίσχυρη (άρθρ. 680, 679, 3, 174 Α.Κ. σε συνδ. προς άρθρ. 8 Ν. 2112/1920 όπως ερμηνεύτηκε από τον Α.Ν. 537/1936, 2 παρ. 1, 3 παρ. 1 και 25 παρ. 2 Ν. 3239/1955), δεν καθιστά την άσκηση της αξίωσης αυτής προφανώς αντίθετη προς τα ακραία αξιολογικά όρια του άρθρου 281 ΑΚ (ΑΠ 1036/06 Νόμος, ΕφΘεσ 2670/00 ΔΕΕ 2001. 1271). Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο το οποίο με την εκκαλουμένη απόφασή του απέρριψε την ανωτέρω ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος, δεν έσφαλε στην εφαρμογή του νόμου, τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα με το σχετικό τελευταίο λόγο της έφεσης είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη έφεση στο σύνολό της...

371/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη

Εισηγήτρια: Μαρία Τζέρμπου

Δικηγόροι: Αθαν. Τσιοβαρίδης, Γεώρ. Ευθυμιάδης

Σύμβαση αποκλειστικής διανομής (με αναλογική εφαρμογή των δ/ξεων εντολής του ΑΚ), με ανάληψη υποχρέωσης της μεν ενάγουσας εταιρίας να προμηθεύει στον διατηρούντα αναψυκτήριο εναγόμενο παγωτά προς πώληση με κέρδος, του δε εναγόμενου να διαθέτει μόνο παγωτά της και να προβάλλει τα σήματά της.

Μη παράβαση συμβατικού όρου η υπό του εναγομένου μικρή προμήθεια παγωτών, αφού η επιχείρησή του βρισκόταν σε παραθεριστική περιοχή με κίνηση μόνο 2 μηνών και δεν υπήρχε όρος για το ύψος του διενεργητέου τζίρου. Μη άκαιρη σιωπηρή καταγγελία της σύμβασης η μη παραγγελία παγωτών, οφειλόμενη στη μη έναρξη της θερινής σαιζόν.

Ανάκληση από την ενάγουσα της εντολής προμήθειας και διάθεσης των παγωτών με συμφωνία του εναγομένου και λύση αυτής.

{...} Η ενάγουσα (ήδη εφεσίβλητος) με την αγωγή της, την οποία απηύθυνε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας κατά του εναγομένου - εκκαλού-ντος, ισχυρίσθηκε ότι δυνάμει έγγραφης συμφωνίας που έγινε τον Ιούλιο του 2003 στη Λ., μεταξύ αυτής και του εναγομένου, ο τελευταίος ανέλαβε την υποχρέωση να προμηθεύεται και να διαθέτει αποκλειστικά τα προϊόντα της (παγωτά), μέσω του αναψυκτηρίου του, που βρίσκεται στα Μ. Λ., για χρονικό διάστημα τριών ετών. Ότι σε περίπτωση αθετήσεως της ως άνω σύμβασης συμφωνήθηκε ποινική ρήτρα ποσού 8.608,44 Ε. Ότι ο εναγόμενος, κατά παράβαση των συμβατικών του υποχρεώσεων, διέκοψε αδικαιολόγητα τη συνεργασία τους τον Ιούνιο του έτους 2005. Για το λόγο αυτό ζητούσε να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να της καταβάλει το ποσό των 4.304,22 Ε που εδόθη σ' αυτόν ως μπόνους και το ποσό των 8.608,44 Ε ως ποινική ρήτρα και συνολικά το ποσό των 12.912,66 Ε με το νόμιμο τόκο. Η υπόθεση εκδικάσθηκε αντιμωλία των διαδίκων

και εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία η αγωγή έγινε δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη. Ο εκκαλών με την έφεσή του προσβάλλει την απόφαση αυτή και παραπονεείται για κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να εξαφανισθεί και να απορριφθεί η αγωγή καθολοκληρία.

Από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα - εφεσίβλητος ασχολείται με την παραγωγή, βιομηχανοποίηση, εμπορία και διάθεση παγωτών. Στις 21.7.2003 μεταξύ των διαδίκων συνήφθη στη Λ. με την αυτήν ως άνω ημερομηνία ιδιωτικό συμφωνητικό. Δυνάμει του άρθρου 2 αυτού η ενάγουσα ανέλαβε την υποχρέωση να προμηθεύει στον εναγόμενο, που διατηρεί αναψυκτήριο στο Κ.-Λ. για τη συνηθισμένη μέχρι τώρα σαιζόν παγωτού ή όπως αυτή τυχόν θα διαμορφώνεται στο μέλλον παγωτά προς πώληση επί κέρδει, να τον εξυπηρετεί κατά τούτο μέσω του για την περιοχή αντιπροσώπου ή υπαλλήλου της και να του παράγει το κέρδος που θα προκύπτει βάσει των εκάστοτε ισχυόντων τιμοκαταλόγων της εταιρείας και το οποίο θα παρακρατείται από το συνεργάτη κατά την απ' αυτόν προς τον πιο πάνω αντιπρόσωπο ή υπάλληλο της εταιρείας εξόφληση των αντίστοιχων παραστατικών πώλησης (τιμολογίων). Ενώ ο εναγόμενος - εκκαλών ανέλαβε την υποχρέωση να διαθέτει αποκλειστικά μόνο παγωτά της εταιρείας, να εξοφλεί μετρητοίς την εταιρία βάσει των εκάστοτε ισχυόντων τιμοκαταλόγων της το αντίτιμο των παγωτών που αυτή θα του διαθέτει. Να φροντίζει επιμελώς το συντηρητή παγωτών και τα χρώματα της εταιρείας. Να

έχει καταλλήλως προβεβλημένα τα σήματα και τα χρώματα της εταιρείας και το κάθε φορά διατιθέμενο διαφημιστικό υλικό της. Να μη διαθέτει οποτεδήποτε και κατά οιονδήποτε τρόπο όμοια ή παραπλήσια προϊόντα (παγωτά) είτε σε μόνιμη είτε και σε ευκαιριακά οποιαδήποτε άλλης Ελληνικής ή αλλοδαπής επιχείρησης. Κατά το άρθρο 3 αυτής η συμφωνία ορίστηκε ότι ισχύει για το διάστημα από 21.7.2003 έως 31.12.2005. Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 4 του ως άνω συμφωνητικού καθορίστηκε ότι «Λόγω της από το συνεργάτη διάθεσης της παραπάνω επαγγελματικής εγκατάστασης και τον παραπάνω συμφωνηθέντα τρόπο για την προβολή των παγωτών της εταιρείας συμφωνείται ότι ο προμηθευτής παρέχει σ' αυτόν πρόσθετα το ποσό των 782,58 Ε σε παγωτά και το ποσό των 3.521,64 Ε σε μετρητά. Κατά το άρθρο 5 αυτού συμφωνήθηκε ότι εάν ο συνεργάτης αθετήσει οποτεδήποτε οποιαδήποτε από τις με το παρόν αναλαμβανόμενες υποχρεώσεις του, που ορίζονται στο στοιχείο 2-Β της παρ. ΙΙ του παρόντος ή εάν αυτός κατά οποιοδήποτε τρόπο με ή χωρίς καταγγελία πριν από τη λήξη της κατά την παρ ΙΙ-1-γ ισχύος της παρούσας συμφωνίας διακόψει τη διάθεση και προσήκουσα προβολή των παγωτών, οφείλει να καταβάλει αμέσως στην εταιρεία τη συμφωνημένη δίκαιη και εύλογη ποινική ρήτρα το ποσό των 8.608,44 Ε». Κατά τα ανωτέρω λοιπόν συνήφθη μεταξύ των διαδίκων σύμβαση αποκλειστικής διανομής ως προς την οποία εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις περί εντολής του ΑΚ (ΑΠ 84/03 Νόμος). Περαιτέρω αποδείχθηκε σε εκτέλεση της ως άνω συμφωνίας ο ενα-

γόμενος το πρώτο έτος της συνεργασίας (2003) διέθεσε προς πώληση κατά τους καλοκαιρινούς μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, αποκλειστικά τα παγωτά που η ενάγουσα του είχε παράσχει δωρεάν ως δώρο κατά την κατάρτιση της σύμβασης και το δεύτερο έτος της συνεργασίας (2004) προμηθεύτηκε από την ενάγουσα τέλος Ιουνίου 2004 και διέθεσε τους μήνες Ιούλιο κα Αύγουστο αποκλειστικά παγωτά της τελευταίας συνολικής αξίας 471,68 Ε. Σημειωτέον ότι κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής στην περιοχή όπου ο εναγόμενος διατηρούσε την επιχείρησή του στα Μ. Λ. το διάστημα των θερινών μηνών που παρουσιάζει κίνηση είναι κυρίως ο Ιούλιος και ο Αύγουστος, λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι ο εναγόμενος στην επιχείρησή του δεν είχε ρεύμα αλλά αυτή λειτουργούσε με γεννήτρια γεγονός που αφενός γνώριζε η ενάγουσα και αφετέρου καθιστούσε το κοινό επιφυλακτικό στην κατανάλωση παγωτών έτσι ώστε να δικαιολογείται η μικρή κατανάλωση παγωτών για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Μάλιστα, το πρώτο έτος η προμήθεια των παγωτών αφορούσε στην ουσία μόνο τον μήνα Αύγουστο αφού η συμφωνία μεταξύ των διαδίκων συνήφθη στις 27.7.2003. Την κρίση του δικαστηρίου ενισχύει και το γεγονός ότι οι παραγγελίες παγωτών, όπως προκύπτει από τα νόμιμα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα τιμολόγια εγένοντο τμηματικά ανάλογα με την κατανάλωση αυτών, και η οποία ήταν μικρά (βλ .../ 27.6.03 παγωτά αξίας 550,50 Ε πλέον ΦΠΑ, .../4.7.03 παγωτά αξίας 44,70 Ε πλέον ΦΠΑ, .../11.7.03 παγωτά αξίας 95,16 Ε πλέον ΦΠΑ,.../18.7.03 παγωτά αξίας 166,60

Ε πλέον ΦΠΑ, .../25.7.03 παγωτά αξίας 44,29 Ε πλέον ΦΠΑ, .../28.6.04 παγωτά αξίας 100,08 Ε πλέον ΦΠΑ, .../9.7.04 παγωτά αξίας 86,40 Ε πλέον ΦΠΑ, .../23.7.04 παγωτά αξίας 96,66 Ε πλέον ΦΠΑ, .../30.7.04 παγωτά αξίας 21,60 πλέον ΦΠΑ, .../6.8.2004, παγωτά αξίας 46,62 Ε πλέον ΦΠΑ, .../13.8.04, παγωτά αξίας 71,64 Ε πλέον ΦΠΑ). Εξάλλου στη μεταξύ των διαδίκων συμφωνία δεν υπήρχε ιδιαίτερος όρος που να καθορίζει το ύψος του τζίρου που θα έπρεπε ναπραγματώσει ο εναγόμενος κατ' έτος. Ενώ αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος διέθετε παγωτά της ενάγουσας αποκλειστικά για τα δύο ως άνω έτη. Συνεπώς, η μικρή προμήθεια παγωτών από τον εκκαλούντα δεν συνιστά παράβαση του όρου της σύμβασης.

Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι ο εναγόμενος στα μέσα Ιουνίου του 2005 δεν είχε προμηθευτεί καθόλου παγωτά με αποτέλεσμα να θεωρήσει ότι ο εναγόμενος κατήγγειλε την μεταξύ τους συνεργασία και να αποσύρει τα ψυγεία της από το αναψυκτήριο του εναγομένου. Όμως, όπως αποδείχθηκε ο εναγόμενος στα μέσα Ιουνίου 2005 δεν είχε παραγγείλει ακόμη παγωτά από την ενάγουσα, διότι δεν είχε αρχίσει η θερινή σαιζόν στην περιοχή, που όπως αναφέρθηκε αρχίζει το μήνα Ιούλιο. Η κρίση αυτή του δικαστηρίου ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο εκκαλών και το προηγούμενο έτος 2004 προμηθεύτηκε παγωτά από την εφεσίβλητο στις 27.6.2004, όπως προκύπτει από το νομίμως προσκομιζόμενο από τον εκκαλούντα υπ' αριθμ. .../28.6.2004 τιμολόγιο της ενάγουσας. Συνεπώς ότι στα μέσα Ιουνίου αυτός δεν είχε παραγγείλει παγωτά της ενάγουσας

δεν συνιστά άκαιρα σιωπηρά καταγγελία της σύμβασης και μάλιστα χωρίς σπουδαίο λόγο και συνεπώς παράβαση όρου του ως άνω συμφωνητικού όπως ισχυρίζεται η ενάγουσα. Αντίθετα, αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα διαπιστώνοντας ότι ο εναγόμενος δεν πραγματοποιεί τον τζίρο που αυτή προσδοκούσε και που σύμφωνα με την κατάθεση του μάρτυρα της έπρεπε να φθάσει στο ποσό των 10.000 Ε την τριετία, ενημερώνοντας τον εναγόμενο προέβη στα μέσα Ιουνίου 2005 σε ανάκληση της εντολής (άρθρο 724 ΑΚ) προμηθείας και διάθεσης των παγωτών, γεγονός για το οποίο συμφώνησε και ο εναγόμενος. Έτσι λύθηκε η μεταξύ των διαδίκων αρχική εντολή και η ενάγουσα παρέλαβε τα ψυγεία της από την επιχείρηση του εναγομένου προκειμένου να τα δώσει σε άλλο μαγαζί που θα δούλευε τα προϊόντα της όπως κατέθεσε ο ως άνω μάρτυράς της. Η ανωτέρω κρίση του δικαστηρίου ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο εναγόμενος γνώριζε ότι σύμφωνα με τη αρχική σύμβαση σε περίπτωση παράβασης όρου αυτής θα κατέβαλε στην ενάγουσα το συνολικό ποσό των 12.912,66 Ε, ενώ αν διατηρούσε τους όρους της σύμβασης σχετικά με τη λήξη αυτής τον Δεκέμβριο του 2005 και με την προμήθεια παγωτών από την εφεσίβλητο περίπου για δύο μήνες ήτοι Ιούλιο και Αύγουστο 2005 το κόστος γι' αυτόν θα ήταν πολύ μικρότερο, οπότε προτιμότερο γι' αυτόν θα ήταν κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής να προμηθευτεί από την ενάγουσα παγωτά για δύο μήνες, παρά να παραβεί όρο της σύμβασης ή να καταγγείλει αυτήν ακαίρως χωρίς σπουδαίο λόγο. Σύμφωνα λοιπόν με τα ανωτέ-

ρω αφού αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος δεν παρέβη όρο της μεταξύ των διαδίκων ως άνω συμφωνίας, κατά τα ιστορούμενα στην αγωγή, αλλά η ενάγουσα ανακάλεσε την εντολή προμηθείας από τον εναγόμενο και λύθηκε η σχέση εντολής με τον εναγόμενο, η αγωγή έπρεπε να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφασή του έκρινε νόμιμη την αγωγή και έκανε αυτήν δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη και υποχρέωσε τον εναγόμενο να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 12.912,66 Ε, κακώς εκτίμησε τις αποδείξεις και συνεπώς έσφαλε και οι σχετικοί λόγοι έφεσης του εκκαλούντος πρέπει να γίνουν δεκτοί ως ουσιαστικά βάσιμοι. Ακολούθως και η έφεσή του πρέπει να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη. Στη συνέχεια, αφού εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να κρατηθεί η υπόθεση και να ερευνηθεί η ουσία της (άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔ) και τελικά να απορριφθεί η αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη...

372/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη

Εισηγήτρια: Μαρία Τζέρμπου

Δικηγόροι: Βασιλική Μπουρνούδη, Βασιλική Τσουκαλά-Αλβίζου

Επί διεκδικητικής αγωγής ακινήτου απαιτείται μνεία της αιτίας κτήσης της κυριότητας του ενάγοντος και της αποβολής του από τη νομή ή κατοχή υπό του εναγομένου κατά την άσκηση της αγωγής, χωρίς χρονικό προσδιορισμό της κατάληψης.

Λήξη χρησιδανείου με συμφωνία ή από το σκοπό του, επί δε αορίστου

χρόνου με μη άκαιρη και επιζήμια καταγγελία. Μετά τη λήξη, ο χρήστης το αναζητά με αγωγή εκ χρησιδανείου, ή διεκδικητική, ή και με τις δύο ασκουμένης της μίας επικουρικά, ή με αγωγή αποβολής εκ της νομής.

Κρίση ότι η ένδικη αγωγή είναι διεκδικητική και όχι χρησιδανείου. Μη αναγκαία επίδοσή της στον οικονομικό έφορο.

Προσβολή κυριότητας του ενάγοντος που κατά παράκληση επέτρεψε στάθμευση οχημάτων των εναγομένων συγγενών του στο επίδικο, που δεν αποχώρησαν όταν τους ζητήθηκε. Μη κατάχρηση δικαιώματος ενόψει μη μακράς αδράνειας, ενώ η κατασκευή πρόχειρου χώρου στάθμευσης, η φύτευση δένδρων και η περίφραξη δεν συνιστούν βελτίωση αλλά έγιναν προς χρήση και εξυπηρέτηση των ιδίων.

{...} Όπως προκύπτει από το άρθρο 1094 ΑΚ, βάση της διεκδικητικής αγωγής ακινήτου είναι η κυριότητα του ενάγοντος στο διεκδικούμενο. Το στοιχείο αυτό πρέπει να αναφέρεται στην αγωγή ώστε να είναι ορισμένη κατά τα άρθρα 216 και 217 ΚΠολΔ. Επιβάλλεται λοιπόν ο ενάγων να εκθέτει με σαφή και ορισμένο τρόπο τη νόμιμη αιτία (πρωτότυπη ή παράγωγη), δυνάμει της οποίας κατέστη κύριος του διεκδικούμενου. Περαιτέρω, από τις ίδιες διατάξεις συνάγεται ότι αναγκαίο στοιχείο της διεκδικητικής αγωγής είναι και η αποβολή του ενάγοντος από νομή ή κατοχή του πράγματος από τον εναγόμενο κατά το χρόνο εγέρσεως της αγωγής, χωρίς βέβαια να απαιτείται και ειδικότερος χρονικός

προσδιορισμός της καταλήψεως. Διαφορετικά η αγωγή είναι αόριστη (ΑΠ 895/02 αδημ., ΑΠ 611/99 Δνη 41. 44 και 67). Εξάλλου κατά τις διατάξεις των άρθρων 810 και 816 ΑΚ στη σύμβαση χρησιδανείου, κατά την οποία ο χρήστης παραχωρεί τη χρήση του πράγματος κινητού ή ακινήτου χωρίς αντάλλαγμα στο χρησάμενο, ο τελευταίος έχει υποχρέωση να αποδώσει το πράγμα στο χρήστη μετά τη λήξη της σύμβασης. Η λήξη της σύμβασης καθορίζεται είτε με τη συμφωνία μεταξύ των συμβαλλομένων είτε από το σκοπό του χρησιδανείου, όπως αυτός συνομολογήθηκε. Εάν το χρησιδάνειο ορίσθηκε για αόριστο χρόνο, η σύμβαση λύεται με καταγγελία από το χρήστη, αρκεί να μην ασκείται το δικαίωμα καταγγελίας άκαιρα και επιζήμια (άρθρα 200, 288 ΑΚ), ενόψει της ιδιάζουσας φύσης του χρησιδανείου ως σύμβασης φιλαλληλίας, αγαθοσύνης και κοινωνικής ευπρέπειας (Πασσιάς Ερμ ΑΚ 816 αριθμ 1,3, ΕφΘρ 151/84 Δνη 25. 1210, ΕΑ 9740/91 Δνη 23. 31, σχ. ΑΠ 1058/82 Δνη 24. 213). Μετά τη λήξη της σύμβασης χρησιδανείου, εάν ο χρήστης είναι κύριος του πράγματος που χρησιδανείσθηκε, μπορεί να αναζητήσει αυτό είτε με την αγωγή από το χρησιδάνειο, είτε με διεκδικητική αγωγή, που βασίζεται στο δικαίωμα της κυριότητας (ολΑΠ 805/73 ΝοΒ 22. 319), είτε και με τις δύο ασκουμένης της μίας επικουρικά (ΕΘ 3236/87 Αρμ 1988. 656). Επί πλέον η άρνηση του χρησάμενου να αποδώσει μετά τη λήξη ή τη λύση της σύμβασης το πράγμα, δημιουργεί κατάσταση παράνομη και ο χρήστης, εφόσον κατά τούτον το τρόπο προσβάλλεται παράνομα με αποβολή από τη νομή του πράγματος, δικαιούται

να ζητήσει την απόδοση της νομής του με τα άρθρα 984, 987 ΑΚ (Γεωργιάδης - Σταθόπουλος αριθμ. 810 ΑΚ αριθμ. 13, ΕΑ 13844/87 Δνη 30. 1192, ΕφΘεσ 1779/95 Δνη 1996. 1440).

Στην προκειμένη περίπτωση η ενάγουσα με την υπό κρίση αγωγή της ισχυρίζεται ότι τυγχάνει κυρία με πρωτότυπο τρόπο (έκτακτη χρησικτησία) ενός ακινήτου (οικοπέδου), εμβαδού 181 τμ, που βρίσκεται στη θέση «Β.» της συνοικίας Α. Γ. στη Λ., όπως ειδικότερα περιγράφεται στην αγωγή κατά τα λοιπά, κατά θέση, έκταση και όρια. Ότι το ανωτέρω ακίνητο περιήλθε στη νομή της, δυνάμει του υπ' αριθμ. .../24.5.1982 προσυμφώνου δωρεάς του τότε συμβολαιογράφου Ι. Τ., από τους γονείς της Δ. και Ε. Ζ., οι οποίοι το έτος 1982 της παρέδωσαν την επ' αυτού νομή και κατοχή. Έκτοτε αυτή ασκεί αδιαλείπτως τις προσιδιάζουσες στη φύση του πράξεως νομής, ήτοι το περιέφραξε αυτό με πασσάλους και σύρμα, φροντίζει για την τήρηση των ορίων από τους όμορους ιδιοκτήτες, προβαίνει κατά καιρούς σε αποψίλωση χόρτων και πραγματοποιεί τακτικές επισκέψεις για μία εικοσαετία, καθιστάμενη έτσι κυρία με έκτακτη χρησικτησία. Ότι το έτος 2003 μετά από παράκληση από τους εναγομένους παραχώρησε τη χρήση του ως άνω επιδίκου σ' αυτούς, και όταν αυτή ζήτησε την απόδοση της χρήσης κατά τη συμφωνία, οι εναγόμενοι αρνήθηκαν και κατέλαβαν παράνομα το προαναφερθέν ακίνητο, αποβάλλοντάς την από τη νομή του, προσβάλλοντάς το δικαίωμα κυριότητάς της επ' αυτού και ισχυριζόμενοι ότι αυτοί είναι αποκλειστικοί κύριοι και νομείς του. Για τους ως άνω λόγους ζητεί να ανα-

γνωρισθεί ότι είναι κυρία του ανωτέρω ακινήτου, αξίας κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής 27.150 Ε, καθώς και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να της το αποδώσουν.

Η αγωγή με το ως άνω περιεχόμενο και αίτημα είναι διεκδικητική αγωγή και όχι αγωγή χρησιδανείου, όπως ισχυρίζονται οι εναγόμενοι. Είναι νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 974, 999, 1000, 1045, 1046 και 1094 ΑΚ, 70, 176 ΚΠολΔ και πλήρως ορισμένη αφού αναφέρει σ' αυτήν τα αναγκαία στοιχεία της ένδικης διεκδικητικής αγωγής ήτοι τη νόμιμη αιτία (πρωτότυπη), δυνάμει της οποίας κατέστη κυρία του διεκδικούμενου, αναφέροντας συγκεκριμένες πράξεις νομής και κατοχής που προσιδιάζουν στη φύση του ακινήτου, ως και την αποβολή της από τη νομή και την κατοχή του πράγματος από τους εναγόμενους κατά το χρόνο εγέρσεως της αγωγής. Συνεπώς, οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί των εναγομένων περί αοριστίας της αγωγής σχετικά με τη μη αναφορά πράξεων νομής, και των στοιχείων του χρησιδανείου πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμοι. Πρέπει λοιπόν να ερευνηθεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, δεδομένου ότι για το αντικείμενο της οποίας έχει καταβληθεί το αναλογούν τέλος δικαστικού ενσήμου με τις νόμιμες προσαυξήσεις, όπως αναφέρεται στην εκκαλουμένη και για το παραδεκτό της συζήτησης της α) περίληψή της ενεγράφη εμπρόθεσμα στα βιβλία διεκδικήσεων του Υποθηκοφυλακείου Λ., κατ' άρθρο 220 ΚΠολΔ, όπως προκύπτει από το με αριθμό πρωτοκόλλου .../24.3.2008 προσκομιζόμενο πιστοποιητικό της Υποθηκοφύλακας Λ., και β) προ-

σκομίστηκε αποδεικτικό υποβολής δήλωσής της του ν. 2308/1995 με αριθμό πρωτ. .../23.10.2008, ενώ για το παραδεκτό της συζήτησης της αγωγής δεν απαιτείται η επίδοση της στον αρμόδιο οικονομικό έφορο κατ' άρθρο 33 του ν. 1249/1982, ούτε το πιστοποιητικό υποβολής του άρθρου 5 παρ 2 του ν. 2308/1995 (ΑΠ 390/10 Νόμος).

Από την εκτίμηση της ένορκης κατάθεσης ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα και η πρώτη εναγομένη τυγχάνουν αδελφές. Οι γονείς της ενάγουσας Δ. και Ε. Σ. δυνάμει του υπ' αριθμ. .../24.5.1982 προσυμφώνου σύστασης δωρεάς εν ζωή του τότε συμβολαιογράφου Ι. Τ., ανέλαβαν την υποχρέωση να της μεταβιβάσουν κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή ένα οικόπεδο, εκτάσεως 181 τμ., που βρίσκεται στη Λ. και στη θέση «Β.» της συνοικίας Α. Γ., επί της οδού Κ. Θ. Το ακίνητο αυτό ορίζεται γύρωθεν νοτίως σε πλευρά μήκους 10,50 μ. με την οδό Κ. Θ., ανατολικώς, σε πλευρά μήκους 17,23 μ., με ιδιοκτησία Κ. Γ., βορείως, σε πλευρά 10,50 μ., με ιδιοκτησία Φ. Λ. και δυτικώς σε πλευρά 17,23 μ. με ιδιοκτησία Δ. και Κ. Ν., ήδη πρώτης και δεύτερου των εναγομένων, όπως αυτό αποτυπώνεται στο από Ιούνιο 2006 τοπογραφικό διάγραμμα του πολιτικού μηχανικού Γ. Π.. Από το ως άνω χρονικό σημείο, οι προμνησθέντες δικαιοπάροχοι της ενάγουσας παρέδωσαν την επ' αυτού νομή στην τελευταία. Το ανωτέρω ακίνητο αποτελούσε τμήμα μεγαλύτερου ακινήτου συνολικού εμβαδού 362 τμ. Η νομή του υπόλοιπου τμήματος εμβαδού 181 τμ είχε δοθεί στην πρώτη εναγομένη

από τους αυτούς δικαιοπαρόχους γονείς με άτυπη δωρεά το έτος 1974. Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα από το έτος 1982 που της παραδόθηκε η νομή του ως άνω ακινήτου ασκούσε συνεχώς και αδι-αλείπτως πράξεις νομής και κατοχής που προσιδιάζουν στη φύση αυτού και συγκεκριμένα το περιέφραξε με πασσάλους και συρματοπλέγμα. Επιτηρούσε τα όριά του πραγματοποιώντας τακτικές επισκέψεις και συχνά προέβαινε σε αποψίλωση των αναφυέντων χορταριών. Έτσι ασκώντας πράξεις νομής και κατοχής συνεχώς και αδιαιλύτως επί μία 20ετία χωρίς ποτέ να οχληθεί από κανένα κατέστη κυρία αυτού με έκτακτη χρησικτησία. Όμως οι εναγόμενοι που τυγχάνουν συγγενείς της, αδελφή της η πρώτη, γαμβρός της ο δεύτερος και ανιψιές η τρίτη και τέταρτη, το έτος 2003 ζήτησαν παρακλητικά να σταθμεύουν τα αυτοκίνητά τους στο ακίνητο της ενάγουσας. Η τελευταία τους επέτρεψε λόγω της συγγένειας τη χρήση αυτού με τον όρο ότι όταν το ζητήσει να της επιστραφεί. Όταν όμως η ενάγουσα εκδηλώνοντας τη πρόθεση να πωλήσει σε τρίτο το ακίνητό της ζήτησε να αποχωρήσουν από την ιδιοκτησία της, αυτοί αρνήθηκαν να πράξουν αυτό αμφισβητώντας το δικαίωμα κυριότητάς της επί αυτού και προβάλλοντας ίδιο δικαίωμα κυριότητας. Ιδιαίτερα ισχυρίζονται ότι η ενάγουσα ολίγον μετά τη μεταβίβαση σ' αυτήν με το ως άνω προσύμφωνο της νομής του επιδίκου, πώλησε αυτό στην πρώτη και στο δεύτερο των εναγομένων αντί 250.000 δρχ, και τους παρέδωσε τη νομή του επιδίκου και ότι έκτοτε αυτοί νέμονται και κατέχουν και το υπόλοιπο τμήμα του όλου ακινήτου ασκώντας σ' αυτό πράξεις

νομής και κατοχής που προσιδιάζουν στη φύση του, και έτσι κατέστησαν αυτοί κύριοι αυτού με έκτακτη χρησικτησία. Όμως δεν αποδείχθηκε ότι οι εναγόμενοι κατέβαλαν στην ενάγουσα το ως άνω ποσό αφού καμία απόδειξη έστω και απλή δεν προσκόμισαν ή βεβαίωση από τράπεζα ότι το διάστημα εκείνο που αυτοί επικαλούνται εκταμίευσαν το ποσό αυτό. Ενώ ο μεν μάρτυράς τους κατέθεσε ότι άκουσε από τους εναγομένους ότι της κατέβαλαν το άνω ποσό, ο δε μάρτυρας της ενάγουσας Ν. Σ., αδελφός αυτής και της πρώτης εναγομένης κατέθεσε κατηγορηματικά «Ποτέ δεν πήρε λεφτά η Α. 250.000 δρχ από την αδελφή της για το οικόπεδο». Εξάλλου αφού σκοπός της ενάγουσας ήταν αμέσως μετά τη δωρεά σ' αυτήν με το ως άνω προσύμφωνο από τους γονείς της να το πωλήσει και μάλιστα στην αδελφή της και στον γαμβρό της, όπως ισχυρίζονται οι εναγόμενοι, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής οι τελευταίοι θα ζητούσαν από τους γονείς της ενάγουσας να μεταβιβάσουν τη νομή του ακινήτου με προσύμφωνο απευθείας στους πρώτη και δεύτερο των εναγομένων και οι τελευταίοι να καταβάλουν το τίμημα στην ενάγουσα, για οικονομία συμβολαιογραφικών πράξεων. Επίσης, δεν αποδείχθηκε ότι οι εναγόμενοι από το έτος 1982 νέμονται και κατέχουν το επίδικο επί μία εικοσαετία καθιστάμενοι έτσι κύριοι με έκτακτη χρησικτησία. Η κρίση αυτή του δικαστηρίου στηρίζεται στην κατάθεση του αυτού ως άνω μάρτυρα της ενάγουσας, και επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι οι εναγόμενοι, ενώ ισχυρίζονται ότι έλαβαν το έτος 1982 με άτυπη πώληση τη νομή του επιδίκου και ασκούσαν

συνεχώς και αδιαλείπτως πράξεις νομής και κατοχής επ' αυτού, καθιστάμενοι έτσι κύριοι αυτού με έκτακτη χρησικτησία, εν τούτοις το έτος 2005 άσκησαν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας την με αριθμ. κατάθ. 452/2005 αγωγή αναγνωριστική κυριότητας κατά του Ε. Μ., ζητώντας να αναγνωριστούν κύριοι εκτάσεως 181 τμ ακινήτου που βρίσκεται στη θέση «Β.» της κτηματικής περιφέρειας της συνοικίας Σ. της πόλεως Λ., οριζόμενο γύρωθεν Βορείως επί πλευράς τρεχόντων μέτρων 10,50 με ιδιοκτησία Φ. Λ., Ανατολικά επί πλευράς τρεχόντων μέτρων 17,23 με οικόπεδο Δ. Σ. και Ε. συζύγου Δ. Σ., νοτίως επί πλευράς 10,30 μ. με ιδιωτικό δρόμο πλάτους 6 μ., Δυτικά επί πλευράς 17,23 μ. με ιδιοκτησία Π. Α. Ρ. Δηλαδή το ακίνητο των πρώτης και δεύτερου εναγομένου συνορεύει ανατολικά με το επίδικο. Αν όπως ισχυρίζονται οι εναγόμενοι ενέμοντο και κατείχαν το επίδικο επί μία εικοσαετία από το έτος 1982, το έτος 2005 θα είχαν καταστεί κύριοι του επιδίκου με έκτακτη χρησικτησία. Συνεπώς στην ως άνω αγωγή τους κατά του Ε. Μ. θα έπρεπε να αναφέρουν ότι το ακίνητο που ζητούσαν να αναγνωριστούν κύριοι συνορεύει ή με δικό τους οικόπεδο (το επίδικο) ή να ζητούν την αναγνώριση κυριότητας εφ' όλου του ακινήτου συμπεριλαμβανομένου και του επιδίκου, ήτοι των 362 τμ, αφού δεν είχαν τίτλο και αυτό επεδίωκαν προφανώς με την αγωγής τους αυτή. Εν τούτοις όμως οι εναγόμενοι στην αγωγή τους κατά του Ε. Μ. αναφέρουν ότι με άτυπη σύμβαση πωλήσεως ο εναγόμενος τους μεταβίβασε τη νομή και κατοχή του σ' αυτήν περιγραφόμενου ακινήτου, 181 τμ, και ζητούσαν να αναγνωρι-

στούν κύριοι αυτού, ενώ τόσο η ενάγουσα όσο και ο μάρτυράς της ισχυρίζονται ότι αυτό αποτελεί τμήμα του όλου ακινήτου, το οποίο έδωσαν με προσύμφωνο δωρεάς στην εναγομένη το έτος 1974 οι γονείς τους. Επίσης, η κρίση του δικαστηρίου ότι η ενάγουσα είναι κυρία του επιδίκου και ότι ουδέποτε μεταβίβασε τη νομή στην πρώτη και δεύτερο των εναγομένων ενισχύεται και από την κατάθεση του μάρτυρα της ενάγουσας και αδελφού της ότι οι πρώτη και δεύτερος των εναγομένων ζήτησαν να αγοράσουν το επίδικο το έτος 2005, και επιβεβαιώνεται και από την κατάθεση του μάρτυρα των εναγομένων ότι το επίδικο έχει διαφορετική περιγραφή από το γειτονικό ακίνητο των εναγομένων και όπως κατά λέξη κατέθεσε «της κ. Κ. με διαφορετική περιγραφή από της κ. Τ. Αργότερα της κ. Κ. έγινε σταθερή η περιγραφή, της Α. έμεινε όπως στην αρχή». Αν όπως ισχυρίζονται οι εναγόμενοι ήταν και το επίδικο δικό τους, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής θα το περιέφρασαν και αυτό με σταθερή και ενιαία περιγραφή με το γειτονικό ακίνητό τους. Συνεπώς, ο σχετικός ισχυρισμός των πρώτου και δεύτερου των εναγομένων ότι αυτοί κατέστησαν κύριοι του επιδίκου με έκτακτη χρησικτησία πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι οι εναγόμενοι μετά παραχώρηση της χρήσης από την ενάγουσα σ' αυτούς του επιδίκου το έτος 2003 έκαναν χρήση αυτού για τη στάθμευση των αυτοκινήτων τους, στη συνέχεια δε έφτιαξαν πρόχειρο κοτέτσι και τέλος περιέφραξαν το επίδικο. Όμως, τις ανωτέρω πράξεις τους έκαναν στα πλαίσια

της χρήσης του ακινήτου, χωρίς αυτό να θεωρείται βελτίωση αυτού, αλλά και στην προσδοκία αγοράς του επιδίκου από αυτούς. Το έτος δε 2005 η ενάγουσα ζήτησε από τους εναγομένους την απόδοση της χρήσης του επιδίκου και αυτοί αρνήθηκαν την απόδοση επικαλούμενοι ίδιο δικαίωμα. Συνεπώς, από το έτος 2005 που απέβησαν την ενάγουσα από τη νομή του επιδίκου και κατείχαν το επίδικο για δικό τους λογαριασμό έως και την άσκηση της αγωγής το έτος 2008 συμπληρώθηκε χρόνος νομής τριών ετών. Συνεπώς, ούτε κύριοι αυτού έγιναν με έκτακτη χρησικτησία ούτε η εμπράγματα αξίωση της ενάγουσας παρεγράφη, όπως αβάσιμα υποστηρίζουν οι εναγόμενοι και οι σχετικοί ισχυρισμοί τους, περί ιδίας κυριότητας και περί παραγραφής της άσκησης του δικαιώματος της ενάγουσας πρέπει να απορριφθεί.

Τέλος, οι εναγόμενοι ισχυρίζονται ότι σε κάθε περίπτωση η άσκηση του δικαιώματος από την ενάγουσα γίνεται καταχρηστικά (άρθρο 281 ΑΚ), διότι από την έναρξη της νομής του 2003 παρήλθε μεγάλο χρονικό διάστημα αδράνειας αυτής χωρίς να διαμαρτυρηθεί και με τη συμπεριφορά της αυτή τους δημιούργησε την πεποίθηση ότι δεν πρόκειται ποτέ να διεκδικήσει την κυριότητά του. Η ένστασή τους όμως πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη, διότι α) ο χρόνος που παρήλθε από την κατάληψη του επιδίκου ακινήτου από τους εναγομένους μέχρι την άσκηση της αγωγής (3 περίπου έτη) δεν κρίνεται μεγάλος, β) δεν υπήρξε αδράνεια της ενάγουσας και γ) ουδέποτε τους έδωσε άμεσα ή έμμεσα την εύλογη εντύπωση ότι παραιτείται από το δικαίωμά της να αναζητήσει τη νομή του

ακινήτου, οι δε εναγόμενοι τις επικαλούμενες από αυτούς πράξεις (φύτεμα δένδρων, κατασκευή με λαμαρίνες χώρου στάθμευσης και κοτετσιού), τις έκαναν όπως ήδη προαναφέρθηκε στα πλαίσια της παραχώρησης της χρήσης και της εξυπηρέτησης των ιδίων, ενώ οι πράξεις τους αυτές δεν συνιστούν βελτίωση του ακινήτου ως οικοπέδου. Συνεπώς, η ως άνω ένσταση των για κατάχρηση του δικαιώματος πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη. Σύμφωνα λοιπόν με τα ανωτέρω η αγωγή πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη, όπως ειδικότερα στο διατακτικό της παρούσας...

376/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη

Εισηγήτρια: Μαρία Τζέρμπου

Δικηγόροι: Δημ. Κοντογιάννης - Νικ. Γουγουλάκης - Απόστ. Γκάτζιος, Παν. Ζυγούρης

Επί εν όλω αναίρεσης απόφασης μη δεδικασμένο για κανένα ζήτημα, ενώ επί μερικής αναίρεσης ως προς κάποιο μόνο κεφάλαιο της δίκης, δεδικασμένο για τα μη αναιρεθέντα.

Επί διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου με το Δημόσιο και ΟΤΑ συναφθεισών πριν την ισχύ της Οδηγίας 1999/70/ΕΚ, των παρ. 7 και 8 του 103 Συντ (2001) και του ΠΔ 164/04, μη εφαρμογή τούτων, καθόσον οι συμβάσεις είχαν προσλάβει ήδη, κατ' ορθό νομικό χαρακτηρισμό, χαρακτηρισρα αορίστου χρόνου, τον οποίο διατηρούν και μετά.

Πρόσληψη προσωπικού δημοτικών επιχειρήσεων υπό τον έλεγχο του ΑΣΕΠ, άλλως ακυρότητα. Κατ' εξαίρε-

ση πρόσληψη σε εκτέλεση προγράμματος που προκηρύσσεται και επιδοτείται από τον ΟΑΕΔ, διό οι εξ αυτής σχέσεις είναι ορισμένου χρόνου.

Επί καταγγελίας απλής σχέσης εργασίας οφείλεται εκ του νόμου αποζημίωση, αλλά ο εργοδότης δεν υποχρεούται σε συνέχισή της.

Μη δυνατή σιωπηρή ανανέωση της σύμβασης αν εκ του νόμου αποκλείεται σιωπηρή παράταση ή αποκλείεται η σύμβαση αορίστου χρόνου ή απαιτούνται ειδικές διατυπώσεις. Η μετά την πάροδο του ορισμένου χρόνου εξακολούθηση παροχής εργασίας και η αποδοχή της από δημοτική επιχείρηση υπό καθεστώς άκυρης σύμβασης δημιουργεί απλή σχέση εργασίας αορίστου χρόνου.

Κατά το άρθρο 579 παρ. 1 ΚΠολΔ, αν αναιρεθεί η απόφαση, οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την απόφαση η οποία αναιρέθηκε και η διαδικασία πριν από την απόφαση αυτήν ακυρώνεται εφόσον στηρίζεται στην παράβαση για την οποία έγινε δεκτή η αναίρεση. Κατά το άρθρο δε 581 παρ. 1 και 2 του ίδιου κώδικα, στο δικαστήριο της παραπομπής η υπόθεση εισάγεται και συζητείται με κλήση μέσα στα όρια που διαγράφονται με την αναιρετική απόφαση και αφού κατατεθούν προτάσεις κατά το άρθρο 237. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι, αν η απόφαση αναιρεθεί στο σύνολό της, αποβάλλει πλήρως την ισχύ της, μη παράγουσα δεδικασμένο επί οποιουδήποτε ζητήματος έκρινε αυτή, οι δε διάδικοι επανέρχονται στην προ της εκδόσεως αυτής κατάσταση. Στο σύνολό της θεωρείται ότι

αναιρείται η απόφαση όταν η αναιρετική, κατά το διατακτικό της, δεν περιορίζει με σχετική διάταξη της την αναίρεση σε ορισμένο ή ορισμένα κεφάλαια της όλης δίκης ή ως προς μερικούς μόνον από τους διαδίκους (ΟΛΑΠ 27/07 Νόμος). Ειδικότερα δε, μετά την αναίρεση της απόφασης στο σύνολό της και την παραπομπή κατ' άρθρο 580 παρ. 1 ΚΠολΔ, οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν και από τη συζήτηση επί της οποίας εκδόθηκε η αναιρεθείσα απόφαση, με συνέπεια να αναβιώνει η σχετική αίτηση παροχής έννομης προστασίας (αγωγή ή έφεση αναλόγως του αν η αναιρεθείσα απόφαση εκδόθηκε στον πρώτο ή στο δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας), της οποίας επιλαμβάνεται το δικαστήριο της παραπομπής μετά από κλήση (βλ. ΑΠ 129/04 Νόμος). Αν η απόφαση αναιρεθεί μερικώς, ως προς κάποιο μόνο κεφάλαιο της όλης δίκης, το δικαστήριο της παραπομπής δεν μπορεί να εξετάσει λόγους έφεσης που αφορούν στα λοιπά κεφάλαια, ως προς τα οποία δεν αναιρέθηκε η απόφαση, διότι διαφορετικά θα προσέβαλε το δεδικασμένο, το οποίο, κατά το άρθρο 332 του ΚΠολΔ, λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο (βλ. ΑΠ 1145/04 Νόμος, ΑΠ 153/97 Δ 28. 857, ΑΠ 462/94 ΕΕργΔ 1995. 35, ΑΠ 1279/83 Δ 1984. 421).

Στη προκειμένη περίπτωση οι ενάγοντες - εκκαλούντες με την υπ' αριθμ. κατάθ. 464/2003 αγωγή τους την οποία απήχυναν ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων κατά του ΝΠΙΔ με την επωνυμία «Δημοτική Επιχείρηση Υδρεύσεως - Αποχετεύσεως του Δήμου Τ.», με διακριτικό τίτλο (ΔΕΥΑΤ) ιστορούσαν ότι

το εναγόμενο ΝΠΙΔ αποτελεί δημοτική επιχείρηση, συσταθείσα το έτος 1996 με απόφαση του Δήμου Τ. και διεπομένη από τις διατάξεις του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ότι σκοπός αυτού, όπως προσδιορίστηκε με τις συναφείς συστατικές πράξεις είναι η παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας στους δημότες και συγκεκριμένα η συντήρηση, ανάπτυξη και εκμετάλλευση του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης, ότι το εναγόμενο, υπαχθέν σε προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων ΟΤΑ για την πρόσληψη ανέργων με επιδότηση από τον ΟΑΕΔ που καταρτίστηκαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με απόφαση της Διοίκησής του προσέλαβε τους με αριθμό 1-63 ενάγοντες, με συμβάσεις που καταρτίστηκαν κατά το χρονικό διάστημα από 10.9.1999 έως 17.11.2000, κατά τις εκεί διακρίσεις, και με τις αναφερόμενες στην αγωγή ειδικότητες, ότι ειδικότερα οι περισσότεροι απ' αυτούς υπήχθησαν σε πρόγραμμα που καταρτίστηκε με τις 33021 και 33707/1999 αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, συνολικής διάρκειας 16 μηνών για τους άνδρες και 18 μηνών για τις γυναίκες, με 12μηνη επιδότηση της μισθοδοσίας τους, ενώ οι υπόλοιποι (64-77) σε όμοιο πρόγραμμα του έτους 2000 συνολικής διάρκειας 20 μηνών, ότι εξ αρχής, δηλ. από την πρόσληψή τους, οι συμβάσεις τους ήταν στην πραγματικότητα συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου, καθόσον η εργασία που παρείχαν οι ενάγοντες, τοποθετηθέντες σε προβλεπόμενες από το Ειδικό Οργανόγραμμα του εναγομένου θέσεις χωρίς διάκριση αυτών έναντι των λοιπών υπαλλήλων του που εί-

χαν προσληφθεί σε προγενέστερο χρόνο, εξυπηρετούσε πάγιες και διαρκείς ανάγκες της επιχείρησης του εναγομένου, μη σχετιζόμενες και μη συνδεόμενες με τη διάρκεια των ως άνω προγραμμάτων επιδότησης, ότι για τον λόγο αυτόν η απασχόλησή τους συνεχίστηκε απρόσκοπτα και υπό τους αυτούς ακριβώς όρους και μετά τη λήξη των ως άνω προγραμμάτων του ΟΑΕΔ, που αποτέλεσαν τη βάση της αρχικής τους πρόσληψης, ότι τη φύση αυτή των συμβάσεών τους διαπίστωσαν και τα καταστατικά όργανα του εναγομένου, το οποίο με την .../2002 απόφαση του ΔΣ αυτού αποφάσισε και τυπικά να προσδιορίσει τις συμβάσεις τους ως αορίστου χρόνου, ότι παρά ταύτα το εναγόμενο κατήγγειλε εγγράφως τις συμβάσεις τους την 16.4.2003 και τους δήλωσε ότι δεν δέχεται τις προσφερόμενες υπηρεσίες τους, η καταγγελία όμως των συμβάσεων τους είναι άκυρη, λόγω καταβολής σ' αυτούς αποζημίωσης απόλυσης μικρότερης της οφειλομένης, κατά τα εκεί αναλυτικά αναφερόμενα, ως καταχρηστική και ως γενομένη κατά παράβαση των διατυπώσεων για τις ομαδικές απολύσεις. Με βάση τα περιστατικά αυτά ζήτησαν κυρίως (α) ν' αναγνωρισθεί ότι συνδέονται με το εναγόμενο με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου από την πρόσληψή τους (β) ν' αναγνωρισθεί η ακυρότητα των καταγγελιών των συμβάσεών τους και να υποχρεωθεί το εναγόμενο ν' αποδέχεται τις προσηκόντως προσφερόμενες υπηρεσίες τους με τις αναφερόμενες στην αγωγή ειδικότητες κλπ, επικουρικά δε να υποχρεωθεί το εναγόμενο να τους καταβάλει ως οφειλόμενο υπόλοιπο (διαφορά) αποζημίωσης

απόλυσης τα ποσά που αναφέρονται στην αγωγή. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την υπ' αριθμ. 66/2004 εκκαλουμένη απόφασή του, αφού δέχθηκε ότι η αγωγή κατά τα εκτιθέμενα σ' αυτήν ήταν νόμιμη, όπως και πράγματι ήταν, κατά την κύρια βάση της στηριζόμενη πλην άλλων και στο άρθρο 8 του ν. 2112/1920, και κατά την επικουρική βάση της, απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη ως προς την κύρια βάση της και έκανε δεκτή κατά ένα μέρος αυτήν κατά την επικουρική βάση της. Κατά της αποφάσεως αυτής οι ενάγοντες άσκησαν την ένδικη έφεση, παραπονούμενοι για εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων. Επί της εφέσεως αυτής εκδόθηκε η με αριθμό 263/2006 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, η οποία απέρριψε την κύρια βάση της αγωγής ως μη νόμιμη. Στη συνέχεια οι εκκαλούντες άσκησαν κατ' αυτής αναίρεση επί της οποίας εξεδόθη η υπ' αριθμ. 369/2013 αναιρετική απόφαση, η οποία κήρυξε κατηρηγμένη τη δίκη ως προς τους Δ. Σ., Σ. Κ., Ν. Τ., Κ. Κ., Δ. Γ., Α. Α., Θ. Γ. και Μ. Μ. καθώς και ως προς τους Ε. Δ., Γ. Ρ. και Σ. Ρ., υπεισελθόντες στη θέση του Δ. Ρ. και απέρριψε την αίτηση ως προς την Α.Κ. Κατά τους λοιπούς αναιρεσιόντες έκανε δεκτή αυτή, κρίνοντας ότι η αγωγή κατά τα εκτιθέμενα σ' αυτήν είναι νόμιμη στηριζόμενη στο άρθρο 8 παρ. 1 ν. 2112/1920, ενώ έκρινε ότι οι ορισμοί της οδηγίας 1999/70/ΕΚ του συμβουλίου της 28 Ιουνίου 1999 στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν έχουν εφαρμογή και παρέπεμψε την υπόθεση καθό μέρος αναιρέθηκε για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο εφετείο συντιθέμενο από άλλους δικαστές.

Με την από 23.4.2013 και αριθ. καταθ. 314/2013 κλήση των εναγόντων - εκκαλούντων, (πλην α/ των ανωτέρω που με την ως άνω αναιρετική απόφαση κρίθηκε ως προς αυτούς κατηρηγμένη η δίκη και ως προς την Α. Κ. την οποία απέρριψε, και β/ των Ι. Γ., Β. Σ., Δ. Σ., Ν. Τ., Μ. Κ., Θ. Φ., Κ. Α., Γ. Μ., Γ. Θ., Δ. Π., Β. Γ., Π. Ζ., Π. Ζ., Ν. Τ., Χ. Γ., για τους οποίους δεν εισάγεται προς συζήτηση η κρινόμενη έφεση με την ως άνω κλήση) νόμιμα επαναφέρεται για συζήτηση η κρινόμενη έφεση καθό μέρος αναιρέθηκε κατά της με αρ. 66/2004 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων. Η ένδικη λοιπόν κλήση των καλούντων - εκκαλούντων για τους οποίους αναιρέθηκε η ως άνω δευτεροβάθμια απόφαση, αρμοδίως εισάγεται προς συζήτηση στο παρόν Δικαστήριο της παραπομπής και πρέπει περαιτέρω να συζητηθεί η υπόθεση μέσα στα όρια που διαγράφονται με την άνω αναιρετική απόφαση (άρθρο 581 § 1 και 2 ΚΠολΔ), και οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από την απόφασή του (άρθρο 579 § 1 του ΚΠολΔ). Πρέπει λοιπόν η κρινόμενη έφεση να εξεταστεί μέσα στα όρια που διαγράφονται με την αναιρετική απόφαση (άρθρο 581 §§ 1, 2 ΚΠολΔ). Η έφεση έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 495 § 1, 499, 511, 513 § 1β, 516, 517 και 518 ΚΠολΔ. Επομένως είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική βασιμότητα των λόγων της (άρθρο 533 § 1 ΚΠολΔ), αντιμωλία των διαδίκων.

Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 648, 649, 669, 672 ΑΚ

προκύπτει ότι σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου υπάρχει, όταν οι συμβαλλόμενοι δεν έχουν συμφωνήσει ορισμένη διάρκεια για την παροχή της εργασίας, ούτε η χρονική αυτή διάρκεια συνάγεται από το είδος και το σκοπό της εργασίας. Αντίθετα, η σύμβαση εργασίας είναι ορισμένου χρόνου, όταν συνομολογείται η διάρκεια αυτής μέχρι ορισμένου χρονικού σημείου ή μέχρι την επέλευση ορισμένου μέλλοντος και βεβαίως γεγονόςτος ή την εκτέλεση ορισμένου έργου, μετά την περάτωση του οποίου ή την επέλευση του βεβαίου γεγονότος ή του χρονικού σημείου, παύει να ισχύει αυτοδικαίως. Επομένως, η διάρκεια της σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου είναι σαφώς καθορισμένη είτε γιατί συμφωνήθηκε ρητά ή σιωπηρά, είτε γιατί προκύπτει από το είδος και το σκοπό της σύμβασης εργασίας. Χαρακτηριστικό της σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου είναι ότι τα μέρη γνωρίζουν επακριβώς το χρονικό σημείο της λήξης της. Η σύμβαση αυτή παύει αυτοδικαίως, σύμφωνα με το άρθρ. 669§1 ΑΚ, όταν λήξει ο χρόνος για τον οποίο συνομολογήθηκε, χωρίς να χρειάζεται καταγγελία της και καταβολή αποζημίωσης (ΑΠ 369/13, ΑΠ 123/12). Εξάλλου, ο χαρακτηρισμός της σύμβασης ή σχέσης εργασίας ως ορισμένου ή αορίστου χρόνου δεν εξαρτάται από το χαρακτηρισμό που δίνουν σ' αυτήν οι δικαιοπράκτουντες ή ο νόμος, διότι ο χαρακτηρισμός αυτός, ως κατ' εξοχήν έργο της δικαιοδοτικής λειτουργίας, όπως οριοθετείται από τις διατάξεις των άρθρ. 26§3 και 87§2 του Συντάγματος, ανήκει στο δικαστήριο, το οποίο, αξιολογώντας τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στο δικόγραφο της αγωγής

και εφόσον στη συνέχεια προκύψουν και κατά την αποδεικτική διαδικασία, προσδίδει τον ακριβή (ορθό) νομικό χαρακτηρισμό στη σύμβαση, κρίση η οποία στη συνέχεια ελέγχεται αναιρετικά στα πλαίσια της διάταξης του άρθρ. 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ. Η δυνατότητα του ορθού χαρακτηρισμού από το δικαστήριο της έννομης σχέσης ως σύμβασης εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου δεν αποκλείεται στις εργασιακές σχέσεις του δημόσιου (και του ευρύτερου δημόσιου) τομέα (ΟΛΑΠ 18/06). Περαιτέρω, η Οδηγία 1999/70/ΕΚ του Συμβουλίου της 28.6.1999 (που δημοσιεύθηκε την 10.7.1999 στην Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και άρχισε να ισχύει από 10.7.2001) έχει ως σκοπό την αποτροπή της κατάχρησης σύναψης διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου με τη λήψη από τα κράτη μέλη, όταν δεν υπάρχουν ισοδύναμα μέτρα για την πρόληψη των καταχρήσεων, συγκεκριμένων μέτρων προσαρμογής (ρήτρα 5 του παραρτήματος αυτής), η Οδηγία δε αυτή ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τα ΠΔ 81/2003 και 164/2004, που εφαρμόζεται στους εργαζομένους με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου στο δημόσιο τομέα, η ισχύς των οποίων άρχισε από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης την 2.4.2003 και 19.7.2004, αντίστοιχα. Ανεξάρτητα από την Οδηγία αυτή, στην ελληνική έννομη τάξη η διασφάλιση των εργαζομένων από την καταστρατήγηση των δικαιωμάτων τους, με την προσηχηματική επιλογή της σύμβασης εργασίας ορισμένου αντί αορίστου χρόνου, αντιμετωπιζόταν με το άρθρ. 8§3 ν. 2112/1920 (σε συν-

δυσασμό με τα άρθρ. 281, 671 ΑΚ, 25§§1 και 3 του Συντάγματος), το οποίο εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις συμβάσεων ιδιωτικού δικαίου, ανεξάρτητα αν έχουν συναφθεί στον ιδιωτικό ή δημόσιο τομέα και ορίζει ότι οι διατάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται και επί συμβάσεων εργασίας με ορισμένη χρονική διάρκεια, αν ο καθορισμός της διάρκειας αυτής δεν δικαιολογείται από τη φύση της σύμβασης, αλλά τέθηκε σκόπιμα προς καταστράτηγηση των διατάξεων του ίδιου νόμου περί υποχρεωτικής καταγγελίας της υπαλληλικής σύμβασης. Η διάταξη αυτή, ενώ αναφέρεται στην προστασία των εργαζομένων από τη μη τήρηση εκ μέρους του εργοδότη των τυπικών όρων που επιβάλλει κατά την απόλυση ο ν. 2112/1920, αξιοποιήθηκε γενικότερα για τον ορθό νομικό χαρακτηρισμό των συμβάσεων εργασίας ως ορισμένης ή αόριστης χρονικής διάρκειας, με πληρέστερη μάλιστα προστασία έναντι εκείνης της μεταγενέστερης ως άνω κοινοτικής Οδηγίας, εφόσον πρόκειται για διαδοχικές συμβάσεις ορισμένου χρόνου που καλύπτουν πραγματικά πάγιες και όχι πρόσκαιρες ή απρόβλεπτες ανάγκες της υπηρεσίας, και τούτο διότι ο ορθός νομικός χαρακτηρισμός ορισμένης σχέσης, κατά την προαναφερθείσα έννοια, και δη της σύμβασης εργασίας ως ορισμένου ή αορίστου χρόνου, αποτελεί κατεξοχήν έργο της δικαιοδοτικής λειτουργίας των δικαστηρίων, ανεξάρτητα από τον εκ του νόμου χαρακτηρισμό της συμβατικής σχέσης ως ορισμένου χρόνου (ΑΕΔ 3/01, ΟΛΑΠ 6/01), χωρίς παράλληλα ο ορθός αυτός νομικός χαρακτηρισμός εκ μέρους του δικαστηρίου, όταν συντρέχουν οι προανα-

φερθείσες ουσιαστικές προϋποθέσεις των καλυπτομένων αναγκών, να συνιστά ανεπίτρεπτη «μετατροπή» του ισχύοντος νομικού καθεστώτος απασχόλησης από ορισμένου χρόνου σε αορίστου (ΟΛΑΠ 18/06). Συνάγεται περαιτέρω από τα προαναφερθέντα ότι επί διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου που καταρτίσθηκαν με το Δημόσιο, τους ΟΤΑ κλπ πριν από την έναρξη ισχύος της ως άνω Οδηγίας 1999/70/ΕΚ, των παραγράφων 7 και 8 του άρθρ. 103 του Συντάγματος, που προστέθηκαν κατά την αναθεώρηση του έτους 2001, ισχύουν από 18.4.2001 (ΦΕΚ Α' 85/2001) και απαγορεύουν την ακόμη και από το νόμο μονιμοποίηση του προσλαμβανομένου ως άνω προσωπικού ή τη μετατροπή των συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου σε συμβάσεις αορίστου χρόνου ακόμη και σε περίπτωση που οι εργαζόμενοι με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου καλύπτουν πάγιες και δι-αρκείς ανάγκες του Δημοσίου και των άρθρ. 5 και 11 του ΠΔ 164/2004, που άρχισε να ισχύει από 19.7.2004 και διαγράφει τις προϋποθέσεις μετατροπής των κατά την έναρξη της ισχύος του ενεργών συμβάσεων ορισμένου χρόνου σε αορίστου, συνεχίζονται δε και είναι ενεργές κατά το χρόνο έναρξης της ισχύος τους και μετά ταύτα και καλύπτουν κατά τη φύση τους πάγιες και διαρκείς ανάγκες, δεν εφαρμόζονται οι ως άνω διατάξεις. Τούτο δε διότι αυτές οι συμβάσεις εργασίας είχαν προσλάβει ήδη κατά το χρόνο που εκτείνεται η έννομη σχέση και το αντικείμενό της, δηλ. και πριν την έναρξη ισχύος των ως άνω συνταγματικών και άλλων διατάξεων, το χαρακτήρα της σύμβασης αορίστου χρόνου κατ' ορθό

νομικό χαρακτηρισμό, παρά την τυχόν απαγόρευση από το νόμο της σύναψής τους ως τέτοιων (αορίστου χρόνου), τον οποίο διατηρούν και μετά ταύτα, δηλ. και μετά την έναρξη ισχύος των πιο πάνω διατάξεων, ως ενιαίες πλέον συμβάσεις αορίστου χρόνου (ΟΛΑΠ 7/2011). Περαιτέρω, με το άρθρο 1 παρ. 3 και 6 του ν. 2527/1997, με το οποίο τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε το άρθρο 14 του ν. 2190/1994, οι (αμιγείς και μικτές) επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. υπήχθησαν στο σύστημα προσλήψεων του ν. 2190/1994 ως προς την πρόσληψη τακτικών και με σύμβαση ορισμένου χρόνου διοικητικών υπαλλήλων των κατηγοριών Π.Ε., Τ.Ε. και Δ.Ε. και τακτικού και με σύμβαση ορισμένου χρόνου προσωπικού της κατηγορίας Υ.Ε. με εξαίρεση το εργατοτεχνικό προσωπικό Υ.Ε. Για την πρόσληψη του τακτικού διοικητικού προσωπικού τους ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 18 του ν. 2190/1994 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ανωτέρω ν. 2527/1997 [με σειρά προτεραιότητας βάσει κριτηρίων, κατόπιν προκηρύξεως ελεγχόμενη από άποψη νομιμότητας από το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.)] Οι ανωτέρω επιχειρήσεις προσλαμβάνουν το μη διοικητικό προσωπικό καθώς και το εργατοτεχνικό προσωπικό Υ.Ε. βάσει των διατάξεων του κανονισμού τους ή, αν δεν υφίσταται κανονισμός, βάσει προκηρύξεως. Σε κάθε όμως περίπτωση η πρόσληψη του προσωπικού ελέγχεται από το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) από την άποψη της τηρήσεως των διατάξεων του οικείου κανονισμού και των αρχών της δημοσιότητας, της διαφάνειας, της

αντικειμενικότητας, που πρέπει να τηρούνται σε όλες τις περιπτώσεις (ΕφΘεσ 2046/1999 Αρμ 2000. 59, 61, ΕφΘεσ 1762/99 ό.π.). Σημειωτέον δε ότι, από την έναρξη ισχύος του ν. 3051/20.9.2002, οι ανωτέρω φορείς προσλαμβάνουν, κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 10 παρ. 5 του νόμου αυτού, και το μη διοικητικό προσωπικό όλων των κατηγοριών (Π.Ε., Τ.Ε., Δ.Ε. και Υ.Ε.) κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, όπως δηλαδή και το τακτικό διοικητικό προσωπικό. Περαιτέρω, με το άρθρο 20 παρ. 4 ν. 2738/1999 εισήχθη συγκεκριμένη ρύθμιση και δη προσετέθη ως περίπτωση στο άρθρο 14 παρ. 2 ν. 2190/1994 επιπλέον εξαίρεση στο σύστημα προσλήψεων του νόμου αυτού, η οποία αφορά την πρόσληψη προσωπικού σε εκτέλεση ειδικού προγράμματος απασχόλησης, που προκηρύσσεται και επιδοτείται από τον ΟΑΕΔ, ειδικότερα δε ορίστηκε ότι η πρόσληψη του προσωπικού που προσλαμβάνεται σε εκτέλεση ειδικού προγράμματος, που προκηρύσσεται και επιδοτείται από τον ΟΑΕΔ διενεργείται σύμφωνα με τους όρους, τη διαδικασία και τα κριτήρια που καθορίζονται στα προγράμματα αυτά. Η επιδοτούμενη αυτή πρόσληψη υπαλλήλων είναι εξαιρετική, διότι συνδέεται με την ανάγκη πραγμάτωσης των προγραμμάτων, που με τους υφιστάμενους κανόνες θα απέβαινε ατελέσφορη και για το λόγο αυτό ορίζεται ότι η πρόσληψη διενεργείται με τους όρους, τη διαδικασία και τα κριτήρια, που καθορίζονται στα προγράμματα. Συνακόλουθα, η πρόσληψη υπαλλήλων, που έχει πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο συγκεκριμένου προγράμματος του ΟΑΕΔ και

οι εξ αυτής απορρέουσες εργασιακές σχέσεις έχουν συγκεκριμένο χρόνο διάρκειας, είναι δηλ. συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου, η πάροδος του οποίου συνεπιφέρει αυτοδικαίως και τη λήξη τους (αρθρ. 669 παρ. 1 ΑΚ) (ΑΠ 369/13 Νόμος, ΑΠ 123/12 Νόμος). Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι σε περίπτωση που δεν τηρηθούν οι διατυπώσεις του ν. 2190/1994 για την πρόσληψη του προσωπικού των ανωτέρω επιχειρήσεων, όπου αυτές απαιτούνται, η καταρτιζόμενη σύμβαση εργασίας είναι άκυρη και θεωρείται σαν να μην έγινε (άρθρα 174 και 180 ΑΚ), με περαιτέρω συνέπεια η πραγματική απασχόληση του ακύρως προσληφθέντος μισθωτού να δημιουργεί απλή σχέση εργασίας, η δε ακυρότητα αυτή αφορά τη δημόσια τάξη και γι' αυτό εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο που καλείται να κρίνει το κύρος της οικείας εργασιακής σύμβasεως (πρβλ. ΑΠ 1786/01 Δνη 43. 1401, ΑΠ 350/95 ΕΕργΔ 56. 14). Από τις διατάξεις δε των άρθρων 1 παρ. 2, 5 παρ. 3, 6 παρ. 1, 8 και 9 παρ. 1 του ν. 3198/1955 συνάγεται ότι και σε περίπτωση σχέσεως εργασίας από άκυρη σύμβαση ο εργοδότης, όταν θέλει να παύσει να δέχεται την εργασία που του προσφέρεται, πρέπει να καταγγείλει τη σχέση και να καταβάλει την αποζημίωση που προβλέπει για την καταγγελία ο ν. 2112/1920 ανάλογα με το χρόνο διάρκειας της σχέσης εργασίας. Η αποζημίωση αυτή οφείλεται στον εργαζόμενο αμέσως από το νόμο και όχι κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό [ΑΠ 442/96 ΔΔΕ 11. 1096, ΑΠ 1435/91 Δνη 34. 58]. Στην άκυρη όμως σύμβαση εργασίας δεν υφίσταται θέμα ακυρότητας της καταγγελί-

ας, αφού βασική προϋπόθεση ακυρότητας αυτής για έναν οποιοδήποτε λόγο (όπως π.χ. η παράλειψη τήρησης έγγραφου τύπου ή καταβολής της αποζημίωσης) είναι η εγκυρότητα της σύμβασης που καταγγέλλεται. Επομένως, στην περίπτωση της άκυρης σύμβasεως, ο εργοδότης, αν παύσει να αποδέχεται τις υπηρεσίες του μισθωτού ή αν καταγγείλει τη σύμβαση (ακριβέστερα την εργασιακή σχέση) χωρίς την καταβολή πλήρους αποζημίωσης και γενικότερα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις (υποχρεούται βέβαια να καταβάλει την αποζημίωση κατά τα ανωτέρω) δεν γίνεται υπερήμερος και δεν υποχρεούται, ως εκ τούτου, στην καταβολή αποδοχών υπερημερίας, ούτε στη συνέχιση της σχέσεως εργασίας, η οποία λογίζεται λυθείσα από του ως άνω χρόνου, καθόσον αυτή, ως μη αναγνωριζόμενη από διατάξεως νόμου, δεν μπορεί να εξακολουθήσει υφιστάμενη παρά τη θέληση του εργοδότη (ΑΠ 350/95 ΕΕργΔ 56. 14, ΑΠ 348/86 ΕΕργΔ 46. 77, ΟΛΑΠ 192/62 ΕΕργΔ 21. 453, Δ. Ζερδελής «Το δίκαιο της καταγγελίας της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας», 2002, αρ. 453, 454, 551, του ιδίου «Ατομικές εργασιακές σχέσεις», 1999 σελ. 49-51, Ι. Κουκιάδης, «Εργατικό δίκαιο - ατομικές εργασιακές σχέσεις», 1995, σελ. 715-716).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εφεσίβλητος είναι δημοτική επιχείρηση που συστήθηκε με βάση το ν. 1069/1980 για την άσκηση δραστηριότητας σχετικής με την ύδρευση και αποχέτευση της πόλης των Τ. Είναι επομένως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Ωστόσο, με το άρθρο 1

παρ. 3 & 6 ν. 2527/1997, οι επιχειρήσεις αυτές υπήχθησαν, αναφορικά με την πρόσληψη του προσωπικού τους, στο σύστημα του ν. 2190/1994. Συνεπώς προσλαμβάνουν το διοικητικό και εργατοτεχνικό (κατηγορίας ΥΕ) προσωπικό τους με βάση τους ορισμούς του καταστατικού τους, διαφορετικά δε μετά από σχετική προκήρυξη. Σε κάθε όμως περίπτωση η πρόσληψη του προσωπικού ελέγχεται από το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) ως προς την τήρηση των διατάξεων του κανονισμού και των αρχών της δημοσιότητας, διαφάνειας, αντικειμενικότητας και αξιοκρατίας που πρέπει να τηρούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 18 παρ. 26 ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 8 παρ. 1 ν. 3051/2002. Παρά ταύτα, με το άρθρο 20 παρ. 4 ν. 2738/1999 προβλέφθηκε μία εξαίρεση για το προσωπικό που προσλαμβάνεται σε εκτέλεση κάποιου ειδικού προγράμματος απασχόλησης που προκηρύσσεται και επιδοτείται από τον Οργανισμό Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ). Η πρόσληψη του προσωπικού αυτού εξαιρείται πλέον από τις ρυθμίσεις του ν. 2190/1994 και διενεργείται σύμφωνα με τους όρους, τη διαδικασία και τα κριτήρια που καθορίζονται στα προγράμματα αυτά. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας (υπ' αριθ. 33019 και 33021/1999) εγκρίθηκε η κατάρτιση προγράμματος επιχορήγησης δημοτικών επιχειρήσεων για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας και την απασχόληση νέων ηλικίας 18-29 ετών, ως και την απασχόληση ανέργων ηλικίας 30-64 ετών επιδοτούμενων ως ανέργων από τον ΟΑΕΔ. Στα πλαίσια αυτά

το διοικητικό συμβούλιο της εναγομένης έλαβε την υπ' αριθμ. .../31.8.1999 απόφασή του για την πρόσληψη προσωπικού μέσω των σχετικών προγραμμάτων του ΟΑΕΔ. Οι σχετικές αιτήσεις της προς τον ΟΑΕΔ έγιναν δεκτές από το διευθυντή της τοπικής υπηρεσίας αυτού (βλ. τις υπ' αριθμ. .../30.8.1999, .../9.11.1999, .../20.7.2000 και .../20.9.2000 αποφάσεις αυτού) και έτσι έγινε η πρόσληψη 85 εργαζομένων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι εκκαλούντες. Συγκεκριμένα, οι προσλήψεις των εκκαλούντων έγιναν με βάση δύο προγράμματα του ΟΑΕΔ, ένα του έτους 1999 και ένα του έτους 2000. Με το πρώτο πρόγραμμα έγινε η πρόσληψη των υπ' αριθμ. 1-64 εκκαλούντων - εναγόντων και με το δεύτερο των υπόλοιπων. Τα προγράμματα όμως αυτά είχαν ορισμένο χρόνο διάρκειας. Συγκεκριμένα: Ι. με το πρώτο πρόγραμμα έγινε, βάσει των δύο πρώτων αναφερομένων αποφάσεων του διευθυντή του ΟΑΕΔ, η πρόσληψη των υπ' αριθ. 1 έως και 64 των εκκαλούντων. Ειδικότερα οι 52 καλούντες - εκκαλούντες προσλήφθηκαν στις κατωτέρω ημερομηνίες με τις αντίστοιχες ειδικότητες: ο 4ος ως εργάτης στις 15.9.99, ο 9ος ως αποθηκάριος στις 22.9.99, ο 10ος ως εργάτης ο 11ος ως ταχυδρόμος και 12ος ως εργάτης στις 23.9.99, ο 13ος ως εργοδηγός δοκίμων έργων στις 24.9.99, ο 14ος ως υπάλληλος γραφείου και 15ος ως βοηθός ηλεκτρολόγου στις 27.9.99, ο 16ος ως μηχανοτεχνίτης στις 28.9.99, η 17η ως υπάλληλος γραφείου στις 30.9.99, οι 18ος και 19ος ως εργάτες στις 5.10.99, ο 20ος ως εργάτης στις 11.10.99, ο 24ος ως εργάτης στις 15.10.99, οι 25ος ως εργάτης

και ο 26ος ως ταχυδρόμος στις 18.10.99, ο 31ος ως οδηγός, ο 32ος ως υπάλληλος γραφείου και ο 33ος ως εργάτης την 1.11.99, ο 34ος ως εργάτης στις 2.11.99, ο 35ος ως εργάτης, η 36η ως τεχνολόγος γεωπόνος και ο 37ος ως εργάτης στις 3.11.99, ο 38ος ως εργάτης στις 8.11.99, οι 41ος, 42ος, 44ος, 45ος, 46ος ως εργάτες στις 9.11.99, ο 48ος ως οδηγός στις 12.11.99, ο 49ος ως υπάλληλος γραφείου στις 16.11.99, ο 50ος ως εργάτης στις 19.11.99, η 51η ως οικονομολόγος στις 20.11.99, ο 52ος ως οδηγός και ο 54ος ως εργάτης στις 25.11.99, ο 55ος ως εργάτης και 56ος ως υπάλληλος γραφείου στις 29.11.99, οι 57ος ως εργάτης στις 30.11.99, ο 60ος και 61ος ως εργάτες στις 6.12.99, ο 62ος ως εργάτης στις 10.12.99, ο 63ος ως εργάτης στις 14.12.99 και 64ος ως εργάτης στις 22.12.99. Στο πρόγραμμα αυτό (έτους 1999) η διάρκεια της απασχόλησης καθορίστηκε για τους επιδοτούμενους ανέργους και τους εγγεγραμμένους στα μητρώα ανέργων των Υπηρεσιών του ΟΑΕΔ από 1 - 5 μήνες, όπως και οι ανωτέρω ενάγοντες (γεγονός το οποίο δεν αμφισβητείται), σε 16 μήνες για τους άνδρες και 18 μήνες για τις γυναίκες. II. Με το δεύτερο πρόγραμμα έγινε, βάσει των λοιπών δύο (3ης και 4ης) αναφερομένων αποφάσεων του διευθυντή του ΟΑΕΔ και της υπ' αριθμ. 30236/10.3.2000 αποφάσεως του Υπουργού Εργασίας, η πρόσληψη των υπολοίπων εκκαλούντων (65ου έως και 77ου). Ειδικότερα οι λοιποί καλούντες - εκκαλούντες προσλήφθηκαν στις κατωτέρω ημερομηνίες με τις αντίστοιχες ειδικότητες: ο 65ος ως αποθηκάριος στις 3.7.00, η 66η ως υπάλληλος γραφείου στις 10.7.00, ο

67ος ως υπάλληλος γραφείου ο 69ος ως ηλεκτροτεχνίτης, οι 71ος και 72ος ως εργάτες, ο 73ος ως οδηγός, η 74η ως υπάλληλος γραφείου την 1.11.00 και ο 77ος ως ταχυδρόμος στις 17.11.00. Στο δεύτερο πρόγραμμα αυτό (έτους 2000), η διάρκεια της απασχόλησης καθορίστηκε για τους εγγεγραμμένους στα μητρώα ανέργων των Υπηρεσιών του ΟΑΕΔ από 1 - 5 μήνες, όπως και οι ανωτέρω ενάγοντες (γεγονός το οποίο δεν αμφισβητείται), σε 17 μήνες για τους άνδρες και 20 μήνες για τις γυναίκες. Τα διάδικα μέρη δεν κατήρτισαν γραπτές συμβάσεις εργασίας με την εναγόμενη ούτε έκαναν κάποια ειδική συμφωνία για τη διάρκεια αυτών, αφού καθορίζονταν από τα ανωτέρω προγράμματα. Από το είδος όμως και το σκοπό της εργασίας (άρθρο 699 παρ. 2 ΑΚ) προκύπτει ότι επρόκειτο για συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Ειδικότερα, από το συνδυασμό των γεγονότων (α) ότι τα προγράμματα αυτά είχαν ειδικό σκοπό (την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας και την απασχόληση νέων ηλικίας 18-20 ετών επιδοτούμενων ως ανέργων από τον ΟΑΕΔ) και ορισμένο κατά τα ανωτέρω χρόνο διάρκειας, (β) ότι οι προσλήψεις των εναγόντων έγιναν αποκλειστικά και μόνο με αφορμή τα προγράμματα αυτά και στα νομικά πλαίσια αυτών, και τέλος (γ) ότι οι πόροι πληρωμής των αποδοχών τους προέρχονταν από επιχορηγήσεις των εν λόγω προγραμμάτων, συνάγεται ότι ο χρόνος της εργασίας θα ήταν ορισμένος. Θα διαρκούσε δηλαδή όσο θα διαρκούσαν και τα προγράμματα, θα έληγε δε αυτοδίκαια με το πέρας αυτών (άρθρο 699 παρ. 1 ΑΚ). Το συμπέρασμα αυτό δεν έρχεται σε αντίθεση με τους ορι-

σμούς του άρθρου 8 παρ. 1 ν. 2112/1929, διότι το ορισμένο του χρόνου δικαιολογείται εν προκειμένω από τη φύση της συμβάσεως και δεν καθορίσθηκε για να καταστρατηγηθούν οι περί συμβάσεων εργασίας αορίστου χρόνου διατάξεις του νόμου αυτού. Ο ισχυρισμός των εκκαλούντων ότι οι συμβάσεις τους πρέπει να θεωρηθούν ως αορίστου χρόνου γιατί η πρόσληψή τους κατέτεινε στην εξυπηρέτηση των πάγιων, μόνιμων και διαρκών αναγκών του εφεσίβλητου δεν είναι βάσιμος. Η πρόσληψή τους έγινε με αφορμή τη δυνατότητα που έδωσαν τα προαναφερόμενα προγράμματα. Χωρίς αυτά και ιδιαίτερα χωρίς τους πόρους αυτών το εφεσίβλητο δεν θα είχε ούτε νομική ούτε οικονομική δυνατότητα να τους προσλάβει. Ενδεικτικό άλλωστε είναι ότι από τους 52 καλούντες εκκαλούντες οι με αριθμούς της έφεσης 36, 44, 55, 56, 57, 60, 61, 62, 63, 73 δεν πρόσφεραν καθόλου υπηρεσίες στη Δ.Ε.Υ.Α.Τ. Τούτο προκύπτει από την κατάθεση της μάρτυρος Χ. Ζ. και επιβεβαιώνεται από τις προσκομιζόμενες από τους εκκαλούντες βεβαιώσεις του εφεσιβλήτου σχετικά με το χρόνο υπηρεσίας και την ειδικότητα εκάστου των εκκαλούντων, ενώ από τις προσκομιζόμενες από τους εκκαλούντες λοιπές βεβαιώσεις δεν βεβαιώνεται για τους περισσότερους ότι παρείχαν τις υπηρεσίες τους στο εφεσίβλητο με τις αναφερόμενες σ' αυτές ειδικότητες. Τους πλήρωνε μεν το εφεσίβλητο με τους πόρους των προγραμμάτων, αλλά απασχολούνταν σταθερά σε υπηρεσίες του Δήμου Τ.. Δηλαδή όχι πάγιες, αλλά ούτε καν ανάγκες της Δ.Ε.Υ.Α.Τ. δεν κάλυπταν. Με την πάροδο του ορισμένου χρό-

νου των συμβάσεων που ταυτίζονταν με το χρόνο των προγραμμάτων του ΟΑΕΔ κατά τα ανωτέρω έληξαν αυτοδικαίως αυτές χωρίς να απαιτείται προς τούτο καταγγελία εκ μέρους του εναγομένου (άρθρο 669 παρ. 1 ΑΚ). Ειδικότερα, οι συμβάσεις των εκκαλούντων, με βάση τον αναφερόμενο ανωτέρω χρόνο πρόσληψης εκάστου εξ αυτών και της χρονικής διάρκειας της σύμβασης εκάστου εξ αυτών (όπως τα χρονικά όρια των προγραμμάτων προσδιορίστηκαν ανωτέρω για καθένα των προγραμμάτων με βάση και το φύλο των εναγόντων), έληξαν στις κατωτέρω ημερομηνίες για προσληφθέντες με τις αποφάσεις του 1999 του ΟΑΕΔ του 4ου στις 15.1.01, του 9ου στις 22.1.01, των 10ου, 11ου και 12ου στις 23.1.01, του 13ου στις 24.1.01, των 14ου και 15ου στις 27.1.01, του 16ου στις 28.1.01, της 17ης στις 30.3.01, των 18ου και 19ου στις 5.2.01, του 20ου στις 11.2.01, του 24ου στις 15.2.01, των 25ου και ο 26ου στις 18.2.01, των 31ου, 32ου και 33ου την 1.3.01, του 34ου στις 2.3.01, του 35ου στις 3.3.01, της 36ης στις 3.5.01, του 37ου στις 3.3.01, του 38ου στις 8.3.01, των 41ου, 42ου, 44ου, 45ου και 46ου στις 9.3.01, του 48ου στις 12.3.01, του 49ου στις 16.3.01, του 50ου στις 19.3.01, της 51ης στις 20.5.01, των 52ου, και 54ου στις 25.3.01, των 55ου και 56ου στις 29.3.01, του 57ου στις 30.3.01, των 60ου και 61ου στις 6-4-2001, του 62ου στις 10.4.01, του 63ου στις 14.4.01, του 64ου στις 22.4.01, και για τους προσληφθέντες με τις αποφάσεις του 2000 του ΟΑΕΔ του 65ου στις 3.12.01, της 66ης στις 10.3.02, του 67ου στις 18.2.02, του 69ου την 1.4.02, των

71ου, 72ου και 73ου την 1.4.02, της 74ης την 1.7.02 και του 77ου στις 17.4.02.

Αφού λοιπόν με την πάροδο του χρόνου και τη λήξη των προγραμμάτων επιχορήγησης του ΟΑΕΔ., όπως τα χρονικά όρια των προγραμμάτων προσδιορίστηκαν ανωτέρω, έληξε αυτοδίκαια και η χρονική ισχύς των συμβάσεων των εκκαλούντων, θα έπρεπε οι εκκαλούντες να αποχωρήσουν από την υπηρεσία τους. Ωστόσο δεν συνέβη αυτό. Με τη συναίνεση του εφεσίβλητου παρέμειναν στην υπηρεσία τους και εξακολουθούσαν να προσφέρουν τις ίδιες υπηρεσίες, αμειβόμενοι πλέον από πόρους του ιδίου του εφεσίβλητου μάλιστα για ένα χρόνο περίπου από την λήξη των ως άνω συμβάσεων τους για τους με αριθμό 1-63 των εναγόντων που αφορούν τις προσλήψεις τους κατά το έτος 1999 και που η τελευταία σύμβαση έληγε στις 14.4.01, εκτός από του 64 που έληξε στις 22.4.01. Έτσι λοιπόν οι εκκαλούντες παρείχαν την εργασία τους χωρίς όμως να έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις του ν. 2190/1994. Συνεπώς, η οποιαδήποτε σχέση που τους συνέδεε με το εφεσίβλητο ήταν αυτή της απλής σχέσης εργασίας, για το διάστημα από τη λήξη των ως άνω συμβάσεων μέχρι τις 29.5.02. Ότε το τότε διοικητικό συμβούλιο του εφεσίβλητου νομικού προσώπου έλαβε την υπ' αριθ. .../29.5.2002 απόφασή του, με την οποία κατά πλειοψηφία «ενέκρινε τη μετατροπή των συμβάσεων σε αορίστου χρόνου 86 εργαζομένων προσληφθέντων μέσω προγραμμάτων ΟΑΕΔ 1999, 2000...», μεταξύ των οποίων και των εκκαλούντων. Η δικαιοπρακτική αυτή βούληση του εργοδότη, την οποία φυσικά

αποδέχθηκαν οι μισθωτοί, δεν οδήγησε ούτε σε συμβατική μετατροπή της αρχικής για τον καθένα (ορισμένου χρόνου) σύμβασης σε σύμβαση αορίστου χρόνου ούτε στην κατάρτιση νέων έγκυρων συμβάσεων εργασίας αορίστου χρόνου διότι δεν είχε τέτοια εξουσία το διοικητικό συμβούλιο του εφεσίβλητου ΝΠΙΔ (άρθρο 21 ν. 2190/1994). Η αρχική (έγκυρη σύμφωνα με την εξαιρετική ρύθμιση του άρθρου 20 παρ. 4 ν. 2738/1999) σύμβαση για τον καθένα των εκκαλούντων μπορούσε να συναφθεί μόνον ως ορισμένου χρόνου (όσο δηλαδή διαρκούσε το πρόγραμμα επιχορήγησης του ΟΑΕΔ) και καμία διάταξη από την προαναφερόμενη νομοθεσία που ισχύει για την πρόσληψη προσωπικού από τις δημοτικές επιχειρήσεις δεν παρείχε εξουσία παρατάσεως ή μετατροπής σε αορίστου χρόνου (πρβλ. και άρθρο 103 παρ. 8 Συντ. 1975/1986/2001). Ούτε πάλι μπορεί να θεωρηθεί ότι συνήφθησαν με την υπ' αριθ. .../29.5.2002 απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α.Τ. νέες (έγκυρες) συμβάσεις αορίστου χρόνου, γιατί οι προσλήψεις δεν έγιναν μέσω Α.Σ.Ε.Π. και με βάση τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 18 παρ. 26 ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 8 παρ. 1 ν. 3051/2002 (ΑΠ 80/00 ΝοΒ 49. 40 = ΕΕργΔ 2001. 210 = ΔΕΝ 2000. 855, ΕφΠατ 890/02 ΕΕργΔ 2002. 1486). Τέλος, ζήτημα εφαρμογής του άρθρου 671 ΑΚ δεν μπορεί να τεθεί, διότι το άρθρο αυτό δεν μπορεί να εφαρμοστεί στις περιπτώσεις που από το νόμο αποκλείεται σιωπηρή παράταση της σύμβασης ή αποκλείεται η σύμβαση αορίστου χρόνου σαν μορφή σύμβασης εργασίας ή απαιτούνται για την ανανέωση της σύμβασης ειδικές

διατυπώσεις ή ορισμένος τύπος (Αγρωφιώτης, Σταθοπούλου Γεωργιάδη ΑΚ, άρθρο 672 αριθ. 7), όπως συμβαίνει με τις προσλήψεις των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα που γίνονται με το σύστημα του ν. 2190/1994. Η εξακολούθηση λοιπόν της παροχής εργασίας από τους εκκαλούντες και η αποδοχή αυτής από το εφεσίβλητο υπό καθεστώς άκυρης σύμβασης δημιούργησε μία απλή σχέση εργασίας για αόριστο χρόνο. Υπό το καθεστώς αυτό συνέχισαν να εργάζονται οι εκκαλούντες μέχρι τις 16.4.2003 που το νέο διοικητικό συμβούλιο της εναγομένης η αίτηση (μεσολάβησαν οι δημοτικές εκλογές και η εγκατάσταση της νέας δημοτικής αρχής) ανακάλεσε την υπ' αριθ. .../29.5.2002 απόφαση του προηγούμενου διοικητικού συμβουλίου, «κατάγγειλε» τις εργασιακές σχέσεις όλων όσων είχαν προσληφθεί με τα προαναφερόμενα προγράμματα ΟΑΕΔ και απέκρουσε τις υπηρεσίες τους. Ισχυρίζονται οι εκκαλούντες ότι οι καταγγελίες των συμβάσεων τους είναι άκυρες και συνεπώς το εφεσίβλητο αποκρούοντας τις υπηρεσίες τους περιήλθε σε υπερημερία ως προς την αποδοχή αυτών διότι α) τους κατέβαλε αποζημίωση μικρότερη από τη νόμιμη, β) η απόλυσή τους έγινε κατά προφανή υπέρβαση των ορίων που διαγράφει το άρθρο 281 ΑΚ και γ) κατά παράβαση του ν. 1387/1983 περί ομαδικών απολύσεων. Βέβαια, αν η καταγγελία της εργασιακής σύμβασης είναι άκυρη για κάποιο λόγο και ο εργοδότης αποκρούει τις υπηρεσίες του μισθωτού, τότε περιέρχεται σε κατάσταση υπερημερίας δανειστή και ο μισθωτός μπορεί, με τις προϋποθέσεις του άρθρου 57 ΑΚ, να αξιώσει την απα-

σχόλησή του στην προηγούμενη θέση του (για την υποχρέωση απασχόλησης του μισθωτού αντί για άλλον βλ. Ιωάννη Κουκιάδη, Εργατικό Δίκαιο, Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις, Θεσσαλονίκη, 1995, σελ. 670 επ.). Βασική όμως προϋπόθεση για να υπάρξει ακυρότητα της καταγγελίας για έναν οποιοδήποτε λόγο και στη συνέχεια υπερημερία του εργοδότη, είναι η εγκυρότητα της σύμβασης που καταγγέλλεται. Αν δεν είναι έγκυρη η σύμβαση εργασίας, ο εργοδότης οφείλει βέβαια και πάλι να καταβάλει τις νόμιμες αποζημιώσεις. Η υποχρέωσή του μάλιστα στηρίζεται απ' ευθείας στο νόμο και όχι στις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού. Η παράλειψη όμως καταβολής τους και γενικότερα η για οποιοδήποτε λόγο ακυρότητα της απολύσεως δεν φέρνει τον εργοδότη σε κατάσταση υπερημερίας δανειστή. Με άλλα λόγια, σε περίπτωση άκυρης συμβάσεως, ο εργοδότης, αν παύσει να αποδέχεται τις υπηρεσίες του μισθωτού ή αν καταγγείλει άκυρα τη σύμβαση (ακριβέστερα την εργασιακή σχέση), δεν γίνεται υπερήμερος. Δεν υποχρεούται σε καταβολή αποδοχών υπερημερίας ούτε στη συνέχιση της σχέσεως εργασίας, η οποία δεν μπορεί να εξακολουθήσει παρά τη θέλησή του (ΑΠ 350/95 ΕΕΝ 1996. 292 = ΕΕργΔ 56. 14, ΑΠ 348/86 ΕΕργΔ 46. 77, ΑΠ 413/80 ΕΕργΔ 40. 140, ολΑΠ 192/62 ΕΕργΔ 21. 453, Ι. Κουκιάδης, ό.π. σελ. 715-716). Συνεπώς, και αν ακόμη υποτεθούν αληθινοί οι λόγοι ακυρότητας της απολύσεως που επικαλούνται οι ενάγοντες, αλυσίτελως προτείνονται, αφού τελούσαν υπό καθεστώς απλής εργασιακής σχέσεως (άκυρης συμβάσεως) και σε μία τέτοια περίπτωση

ο εργοδότης, αποκρούοντας για οποιοδήποτε λόγο τις υπηρεσίες του μισθωτού, δεν καθίσταται υπερήμερος ως δανειστής. Γι' αυτό ο μισθωτός δεν μπορεί να αξιώσει την επιστροφή του στην εργασία και την απασχόλησή του, όπως ζητούν οι εκκαλούντες. Δεν υπάρχει λοιπόν ασφαλιστέο δικαίωμα. Ενώ στην προκειμένη περίπτωση, όπως δέχθηκε και η υπ' αριθμ. 369/2013 απόφαση του Αρείου Πάγου, δεν έχει εφαρμογή η Οδηγία 99/70/ΕΚ της 28.6.1999, η οποία μη περιέχουσα κανόνες κοινοτικού δικαίου σαφείς και ορισμένους δεκτικούς απευθείας εφαρμογής και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών και Κράτους δεν ίσχυε κατά την κατάρτιση των επίδικων συμβάσεων εργασίας αλλά και ούτε μέχρι την ενσωμάτωσή της στην ελληνική έννομη τάξη με το ΠΔ 164/2004 το οποίο αναφέρεται στους εργαζομένους με συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου στο δημόσιο τομέα (ολΑΠ 19 και 20/07, 31/09).

Κατόπιν των ανωτέρω τα κύρια αιτήματα της αγωγής τα οποία οι εκκαλούντες επαναφέρουν με λόγο έφεσης να αναγνωριστεί ότι οι εκκαλούντες - ενάγοντες συνδέονται με το εφεσίβλητο - εναγόμενο με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και να αναγνωριστεί η ακυρότητα των καταγγελιών και να υποχρεωθεί το εφεσίβλητο να αποδέχεται τις υπηρεσίες των εκκαλούντων πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα. Το Πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση με τις αυτές ως άνω αιτιολογίες δέχθηκε τα ίδια, δεν έσφαλε σχετικά με την κύρια βάση της αγωγής, ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις και εφάρμοσε το νόμο και οι περί του αντιθέτου λόγοι έφεσης των ενα-

γόντων πρέπει ν' απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμοι. Ακολούθως και η έφεσή τους στο σύνολό της...

377/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση
Δικηγόροι: Παύλος Γιωγιός, Δημ. Γιτσαράς

Επί συμβατικών παροχών υπαγομένων σε πλείονες τύπους συμβάσεων, νομικός χαρακτηρισμός της σύμβασης βάσει της παροχής που θεωρούν τα μέρη υπερέχουσα.

Επί σύμβασης πώλησης μηχανημάτων και σύνδεσής τους, αν κύρια κατά τη βούληση των μερών είναι η μεταβίβαση της κυριότητας πρόκειται για πώληση, ενώ αν είναι η λειτουργία της εγκατάστασης για σύμβαση έργου. Εφαρμογή του ερμηνευτικού κανόνα του 683 ΑΚ μόνο επί αμφιβολίας για τη βούληση των μερών.

Υπερμερία εργολάβου με μόνη την πάροδο της συμφωνηθείσας μέρας, εκτός αν αποδείξει, κατ' ένσταση, ότι η καθυστέρηση οφείλεται σε γεγονός μη ευθύνης του.

Παράδοση έργου η περιέλευσή του στον εργοδότη αποπερατωμένου, έστω κι αν έχει ελαττώματα ή ελλείψεις, αρκεί να μην είναι εντελώς διαφορετικό από το συμβατικό.

Παράδεκτη ένορκη βεβαίωση ληφθείσα μετά τη συζήτηση στο Εφετείο μόνο προς (αντ)απόδειξη και αντίκρουση ισχυρισμού παραδεκτά προταθέντος το πρώτον κατ' αυτή.

Σύμβαση έργου αφού τα μέρη απέβλεψαν στην εγκατάσταση των μηχανη-

μάτων, το συντονισμό τους με άλλα μηχανήματα και τη θέση σε λειτουργία του όλου συγκροτήματος βαφής ως ενιαίου συνόλου. Μη παράδοση του έργου κατά τη δέλη ημέρα, αφού δεν είχαν αποσταλεί όλα τα μηχανήματα.

Ένσταση συμψηφισμού με την οφειλόμενη εργολαβική αμοιβή ανταπαίτησης εργοδότη για τη ζημία εκ της ανάθεσης σε τρίτους εργασίας για την οποία προοριζόταν το μη παραδοθέν έργο, δίχως ανάγκη μνείας της εξοικονομηθείσας δαπάνης, που συνιστά περιεχόμενο αντένστασης συνυπολογισμού ζημίας και οφέλους και υπολογίζεται και αυτεπάγγελα.

Εφόσον η σύμβαση εξακολουθεί σε ισχύ, μη υποχρέωση εργοδότη να αναθέσει σε τρίτον τη λειτουργία του συγκροτήματος, που αποτελεί κύρια υποχρέωση του εργολάβου.

{...} Με την από 22.11.2004 (και με αριθ. καταθ. 196/2005) αγωγή, για την οποία εκδόθηκαν οι εκκαλούμενες αποφάσεις, καθ' ο μέρος μεταβιβάζεται στο παρόν Δικαστήριο (σχετ. ΑΠ 214/06, ΑΠ 1328/08 Νόμος) και ενδιαφέρει εν προκειμένω, η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα ισχυρίστηκε ότι, με σύμβαση που κατήρτισε με την εναγομένη και ήδη εφεσίβλητη, στις 5.3.2002, μεταβίβασε κατά κυριότητα στην τελευταία και της παρέδωσε, λόγω πωλήσεως, τα προσδιοριζόμενα στην αγωγή κατ' είδος, ποσότητα και τιμή μονάδος εμπορεύματα, αντί τιμήματος 79.639 Ε, το οποίο πιστώθηκε για το μέχρι 31.1.2003 χρονικό διάστημα. Ότι, καίτοι παρήλθε ο χρόνος που συμφώνησαν, η εναγομένη της κατέβαλε το ποσόν των 32.416 Ε έναντι του τιμή-

ματος που συνομολόγησαν για την επίδικη πώληση, ενώ το υπόλοιπο αρνείται να της το καταβάλει, καθισταμένη υπερήμερη περί την πληρωμή του. Γι' αυτό ζήτησε να υποχρεωθεί η εναγομένη να της πληρώσει το οφειλόμενο υπόλοιπο του συμφωνηθέντος τιμήματος, ήτοι το ποσόν των 47.223 Ε, νομιμοτόκως από την επομένη του χρόνου λήξεως της προθεσμίας που όρισαν προς πίστωση του τιμήματος, και δη από την επομένη της 31.1.2003, άλλως από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση. Επί της αγωγής εκδόθηκε η 70/2007 μη οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας που διέταξε την επανάληψη της στο ακροατήριο συζητήσεως της υποθέσεως προκειμένου να διενεργηθεί πραγματογνωμοσύνη. Μετά δε τη διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης από τον πραγματογνώμονα που όρισε, εκδόθηκε η 256/2009 οριστική απόφαση του άνω Δικαστηρίου, που απέρριψε την αγωγή ως αβάσιμη κατ' ουσίαν. Ήδη, για τους λόγους ειδικότερα που διαλαμβάνονται στο εφετήριο έγγραφο, παραπονεείται η εκκαλούσα κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως και ζητεί να εξαφανισθεί, προκειμένου η αγωγή της να γίνει δεκτή καθ' ολοκληρίαν.

Κατά τους γενικούς ερμηνευτικούς κανόνες του δικαίου, όταν οι παροχές του ενός ή και των δύο συμβαλλομένων ανήκουν σε περισσότερους τύπους συμβάσεων, για να δοθεί ο νομικός χαρακτηρισμός στη σύμβαση, πρέπει να διερευνάται και να βρίσκεται από το δικαστή, σε κάθε περίπτωση, ποια παροχή κατά την πρόθεση των συμβαλλομένων θεωρούν τα μέρη ως υπερέχουσα. Ειδικότερα, όταν κάποιος

αναλαμβάνει να προμηθεύσει σε άλλον με ορισμένο τίμημα μηχανήματα και άλλα κινητά πράγματα, συγχρόνως δε επιβαρύνεται και με την υποχρέωση να συνδέσει τα μηχανήματα αυτά μεταξύ τους και με το έδαφος του αντισυμβαλλομένου, θέτοντας την όλη εγκατάσταση σε πλήρη λειτουργία, ο νομικός χαρακτηρισμός της σύμβασης, ως πώλησης (ΑΚ 513) ή σύμβασης έργου (ΑΚ 681), θα συναχθεί από το δικαστή μετά από έρευνα, όχι πώς χαρακτηρίσθηκε η σύμβαση, αλλά του τι θέλησαν οι συμβαλλόμενοι ως κυρία παροχή. Και αν μιν κριθεί ότι κυρία παροχή ήταν η μεταβίβαση της κυριότητας των κινητών, θα πρόκειται για πώληση, ενώ αν διαγνωσθεί ότι κυρία παροχή ήταν το αποτέλεσμα, δηλαδή η λειτουργία του συγκροτήματος, τότε πρόκειται για σύμβαση έργου. Το άρθρο 683 ΑΚ, που καθιερώνει ενδοτικού δικαίου ερμηνευτικό κανόνα, έχει εφαρμογή μόνο σε περίπτωση αμφιβολίας, όταν δηλαδή δεν μπορεί να συναχθεί από τη σύμβαση ή από τις περιστάσεις ποια από τις δύο συμβάσεις θέλησαν οι συμβαλλόμενοι και υπάρχει αμφιβολία ειδικά για τη βούληση των συμβαλλομένων ποια παροχή θέλησαν ως κύρια (βλ. ΑΠ 598/90 ΕΕΝ 1991. 178, Καρδαρά σε Γεωργιάδη - Σταθόπουλο, ΑΚ 683 αριθ. 12-14, σελ. 615, Δελιγιάννη ΙΙ, σελ. 17-18, Κορνηλακή ΙΙ, σελ. 345-346). Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 681, 686 § 2, 341 και 342 ΑΚ προκύπτει ότι, αν για την εκπλήρωση της παροχής του εργολάβου συμφωνηθεί ορισμένη ημέρα, αυτός, ως οφειλέτης, γίνεται υπερήμερος με μόνη την παρέλευση της ημέρας αυτής (ΑΚ 341), εκτός αν αυτός επικαλεσθεί και αποδείξει, κατ' ένσταση,

ότι η καθυστέρηση ως προς την εκπλήρωση της παροχής του οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη (ΑΚ 342). Σε περίπτωση υπερημερίας του εργολάβου περί την εκτέλεση και παράδοση του έργου (ΑΚ 686 § 1), ο εργοδότης μπορεί να αρκесθεί στην προστασία που του παρέχει η γενική διάταξη του άρθρου 343 § 1 ΑΚ, να ζητήσει δηλαδή την εκπλήρωση της παροχής (εκτέλεση και παράδοση του έργου) και επιπλέον αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη από τη μη περάτωση και παράδοση του έργου μέσα στη συμφωνηθείσα προθεσμία (βλ. ΑΠ 1378/10 Δνη 2011. 1059, ΑΠ 1551/09 Νόμος, ΕφΠατρ 206/08 ΑχΝομ 2009. 63, ΕφΘεσ 122/04 ΕπισκΕμπΔ 2004. 108). Ως παράδοση του έργου νοείται η πλήρης εκπλήρωση της κύριας υποχρέωσης του εργολάβου με την προσπόριση του έργου στον εργοδότη, δηλαδή η περιέλευση του εκτελεσμένου ή αποπερατωμένου έργου στη σφαίρα εξουσίας του εργοδότη. Ως εκτελεσμένο ή αποπερατωμένο θεωρείται το έργο όταν έχουν εκτελεσθεί όλες οι προς τούτο απαιτούμενες εργασίες, έστω και αν βαρύνεται με ελαττώματα ή ελλείψεις, αρκεί αυτές να μην το καθιστούν μορφολογικά εντελώς διαφορετικό από το συμφωνημένο (βλ. ΑΠ 183/11 Νόμος, ΑΠ 1434/07 Νόμος, Δελιγιάννη, Σύμβαση έργου § 250, σελ. 233, Κορνηλάκη, ΕιδΕνοχΔικ, τομ. ΙΙ, εκδ. 2005, σελ. 378). Στις απαιτούμενες δε για την αποπεράτωση του έργου εργασίες ενδέχεται να συμπεριλαμβάνεται, ανάλογα με την περίπτωση, και η εγκατάσταση ή συναρμολόγηση του έργου ή η διεξαγωγή δοκιμαστικών ελέγχων (βλ. Κορνηλάκη όπ, σελ. 378).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις καταθέσεις ... την ένορκη βεβαίωση με αριθ. .../21.3.2013 ενώπιον της συμβ/φου Ε. Μ., του μάρτυρος Ν. Μ., που λήφθηκε με την επιμέλεια της εφεσίβλητης πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (22.3.2013), μετά από νόμιμη κλήτευση της αντιδίκου της, εκκαλούσας, δύο τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από την βεβαίωση (βλ. την έκθεση επιδόσεως με αριθ. .../15.3.13 του δικ. επιμελητή Δ. Γ.), - όχι όμως και την ένορκη βεβαίωση με αριθ. .../28.3.2013 ενώπιον του Ειρηνοδίκης Θεσ/νίκης, του μάρτυρος Κ. Μ., η οποία είναι απαράδεκτη ως αποδεικτικό μέσο και δε λαμβάνεται υπόψη, διότι έλαβε χώρα με την επιμέλεια της εκκαλούσας, μετά τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου προς απόδειξη και ανταπόδειξη ισχυρισμών που ήδη έχουν προταθεί και δεν συντρέχει περίπτωση παραδεκτά προταθέντων το πρώτον κατά τη συζήτηση ενώπιον του Εφετείου ισχυρισμών προς αντίκρουση (βλ. ΑΠ 1103/11, ΑΠ 184/2011 Νόμος) - ... αποδείχθηκαν, σύμφωνα και με τα διδάγματα της κοινής πείρας, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Η ενάγουσα - εκκαλούσα διατηρεί στη Λ. Θ. επιχείρηση χονδρικού εμπορίου μηχανημάτων εξοπλισμού μετακίνησης υλικών και λειαντικών προϊόντων, ενώ η εναγομένη - εφεσίβλητη διατηρεί στο Ο. Λ. βιομηχανία μεταποίησης αλουμινίου. Στα πλαίσια της άνω επιχειρηματικής δραστηριότητας των διαδίκων, στις 5.3.2002, ύστερα από σχετική προσφορά της ενάγουσας, συνήφθη μεταξύ τους σύμβαση, για την οποία συνετάγη το από 5.3.2002

ιδιωτικό συμφωνητικό, δυνάμει του οποίου η ενάγουσα ανέλαβε μια σειρά από υποχρεώσεις έναντι της εναγομένης. Πιο συγκεκριμένα, ανέλαβε αρχικά να κατασκευάσει τα αναφερόμενα στο συμφωνητικό μηχανήματα, τα οποία συνιστούν το μεγαλύτερο μέρος συγκροτήματος ηλεκτροστατικής βαφής, προοριζόμενο για τη βαφή των προφίλ αλουμινίου που παρήγαγε η εναγομένη στη βιομηχανία της. Ειδικότερα, ανέλαβε να κατασκευάσει α) ένα συγκρότημα αυτόματης χημικής προετοιμασίας των προφίλ αλουμινίου (πλυντήριο), αποτελούμενο από ένα σταθερό και ένα κινητό μέρος, με θαλάμους που θα άνοιγαν και θα έκλειναν, αυτόματα, με τη βοήθεια αλυσίδας και ηλεκτρομειωτήρα, τα οποία θα περιλαμβάνονταν στην εν λόγω κατασκευή προς μετάδοση της κίνησης στους άνω κινητούς θαλάμους (βλ. σελ. 4 του συμφωνητικού), - ενώ τη συναρμολόγηση του άνω σταθερού με το κινητό μέρος της χημικής προετοιμασίας και τη θέση αυτής σε κίνηση ανέλαβε, βάσει σχεδίων της ενάγουσας, η εναγομένη (βλ. σελ. 1 στην περίπτωση 5 και σελ. 8 τελευταία παράγραφος του συμφωνητικού) -, β) ένα στεγνωτήριο, γ) ένα θάλαμο ψύξης, δ) μία καμπίνα ηλεκτροστατικής βαφής με δύο ρομπότ βαφής, ε) τον εξοπλισμό της αυτόματης βαφής, στ) ένα φούρνο πολυμερισμού και ζ) έναν ηλεκτρολογικό πίνακα. Περαιτέρω, σύμφωνα με το ίδιο συμφωνητικό, ανέλαβε, στη συνέχεια, μετά την κατασκευή των ανωτέρω οχημάτων, 1) την εγκατάσταση τούτων στο κτήριο της βιομηχανίας της εναγομένης, 2) την επίβλεψη των άνω εργασιών που ανέλαβε να εκτελέσει η εναγομένη, με σχέδιο

της ενάγουσας, σε σχέση με το μηχάνημα της χημικής προεργασίας, και το συντονισμό, συγχρονισμό και συλλειτουργία του εν λόγω μηχανήματος με τα μηχανήματα που ανέλαβε εξ ολοκλήρου η ίδια η ενάγουσα (βλ. περίπτωση 3 και 5 στη σελίδα 1 του άνω συμφωνητικού), 3) το συντονισμό, συγχρονισμό και συλλειτουργία των άνω μηχανημάτων που ανέλαβε να κατασκευάσει η ενάγουσα, με το μηχάνημα - σύστημα εναέριας μεταφοράς των προφίλ αλουμινίου (που αποτελούσε το τελευταίο μηχάνημα για την ολοκλήρωση του επίμαχου συγκροτήματος της ηλεκτροστατικής βαφής), το οποίο ήδη είχε αγοράσει η εναγομένη, με τη μεσολάβηση της ενάγουσας, από τους Γερμανικούς οίκους G. G. και H. G. και αναμενόταν η εγκατάστασή του στο κτήριο της βιομηχανίας της εναγομένης από τους τελευταίους, και τέλος 4) τη θέση σε λειτουργία όλου του συγκροτήματος και την εκπαίδευση του προσωπικού της εναγομένης για δέκα (10) ημέρες, καθώς και την τεχνική υποστήριξη (after sales service) του συγκροτήματος κατά τη λειτουργία του. Κατόπιν τούτων, με την ως άνω σύμβαση οι διάδικοι δεν απέβλεψαν απλώς στη μεταβίβαση κατά κυριότητα προς την εναγομένη των ανωτέρω μηχανημάτων που ανέλαβε να κατασκευάσει η ενάγουσα, αλλά στο αποτέλεσμα της εν λόγω δραστηριότητας της τελευταίας, στην εγκατάσταση δηλαδή των μηχανημάτων στο κτήριο της βιομηχανίας της ενάγουσας, το συντονισμό τούτων με τα άλλα μηχανήματα που είχε η εναγομένη αγοράσει από τους προεκτεθέντες Γερμανικούς οίκους, και τη θέση σε λειτουργία του όλου συγκροτήματος ηλεκτροστατικής βαφής

ως ενιαίου συγχρονισμένου συνόλου μηχανημάτων, προς όφελος της βιομηχανίας της εναγομένης. Συνεπώς, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, συνήφθη μεταξύ των διαδίκων σύμβαση έργου, το οποίο η ενάγουσα ανέλαβε να αποπερατώσει εντός 75 ημερών, ήτοι μέχρι την 20.5.2002, αντί συνολικής αμοιβής ποσού 230.663 Ε (από το οποίο, με βάση το ανωτέρω ιδιωτικό συμφωνητικό αντιστοιχούσε στη χημική προετοιμασία το ποσόν των 88.217 Ε, στο στεγνωτήριο και το θάλαμο ψύξης το ποσόν των 24.505 Ε, στην καμπίνα βαφής με το ρομπότ βαφής το ποσόν των 40.023 Ε, στον εξοπλισμό βαφής το ποσόν των 32.182 Ε, στο φούρνο το ποσόν των 34.307 Ε, στον ηλεκτρολογικό πίνακα το ποσόν των 6.515 Ε και στην αξία συναρμολόγησης των ανωτέρω το ποσόν των 4.919 Ε), η οποία (αμοιβή) νομίμως συμφωνήθηκε ότι θα καταβληθεί τμηματική από την εναγομένη μέχρι την 30.12.2002, ανεξαρτήτως του χρόνου παραδόσεως του έργου (ενόψει του ενδοτικού χαρακτήρα της ΑΚ 694 § 1, βλ. και ΑΠ 183/11 Νόμος, 1176/08 Νόμος).

Έναντι της αμοιβής αυτής, η εναγομένη, μέχρι την 31.12.2002 κατέβαλε στην ενάγουσα το μεγαλύτερο μέρος της, ήτοι το ποσόν των 183.445 Ε, και απομένει υπόλοιπο 47.223 Ε, το οποίο αυτή δεν αρνείται ότι οφείλει. Όμως, μέχρι σήμερα η αντίδικός της ενάγουσα δεν έχει εκτελέσει όλες τις απαιτούμενες, με βάση την επίδικη σύμβαση έργου, εργασίες τις οποίες ανέλαβε για την αποπεράτωση και την παράδοση τούτου στην εναγομένη. Πιο συγκεκριμένα, ήδη αφότου είχε παρόλ-θει ο συμφωνημένος χρόνος παράδοσης

του έργου (ήτοι η 20.5.2002), άρχισε να αποστέλλει στις εγκαταστάσεις της εναγομένης τα άνω μηχανήματα που είχε κατασκευάσει, και ειδικότερα α) με τα ... δελτία αποστολής απέστειλε στις εγκαταστάσεις της εναγομένης το συγκρότημα της χημικής προετοιμασίας, για το οποίο εξέδωσε το αριθ. .../31.12.2002 τιμολόγιο, β) με τα ... δελτία αποστολής απέστειλε στις εγκαταστάσεις της εναγομένης το στεγνωτήριο, το θάλαμο ψύξης και το φούρνο πολυμερισμού, για τα οποία εξέδωσε το αριθ. .../31.12.2002 τιμολόγιο, και γ) με τα ... δελτία αποστολής απέστειλε στις εγκαταστάσεις της εναγομένης την καμπίνα βαφής με τα δύο ρομπότ βαφής, τον εξοπλισμό βαφής και τον ηλεκτρολογικό πίνακα, για τους οποίους εξέδωσε το αριθ. .../31.12.2002 τιμολόγιο. Εν τω μεταξύ, στις 7.12.2002, ενόσω εξακολουθούσε η αποστολή των άνω μηχανημάτων της χημικής προετοιμασίας, του στεγνωτηρίου, του θαλάμου ψύξης και του φούρνου στην εναγομένη (που, όπως προαναφέρθηκε, ολοκληρώθηκε, για την χημική προετοιμασία στις 18.12.2002, και για το στεγνωτήριο, το θάλαμο ψύξης και το φούρνο, στις 16.12.2002), απεσταλμένος ονόματι Λ. των άνω Γερμανικών οίκων, από τους οποίους η εναγομένη είχε ήδη αγοράσει κατά το χρόνο κατάρτισης της επίδικης συμβάσεως έργου το μηχανήμα εναέριας μεταφορά των προφίλ αλουμινίου, προέβη σε δοκιμαστικό έλεγχο της αυτόματης λειτουργίας του εν λόγω μηχανήματος, θέτοντας τούτο σε κίνηση με επιτυχία. Όμως, όπως επισημαίνεται στο σχετικό από 7.12.2002 έγγραφο του άνω απεσταλμένου των Γερμανικών Οίκων, το οποίο υπογράφεται και

από τον εκπρόσωπο της εναγομένης, για την παραλαβή του εν λόγω μηχανήματος, τούτο δοκιμάστηκε με άδειες τραβέρσες και χωρίς χημική κατεργασία και ηλεκτροστατική βαφή, διότι οι εγκαταστάσεις δεν ήταν σε ετοιμότητα παραγωγής και δεν μπορούσε να γίνει ολοκληρωμένη λειτουργία - κανονική παραγωγή. Συνεπώς, δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια ο ισχυρισμός της ενάγουσας ότι το επίμαχο συγκρότημα ηλεκτροστατικής βαφής λειτούργησε ως ενιαίο σύνολο, στις 7.12.2002, με το συντονισμό και τη συλλειτουργία όλων συγχρόνως των ανωτέρω μηχανημάτων που αποτελούσαν το συγκρότημα. Άλλωστε, εκτός του ότι η αποστολή των περισσότερων εκ των άνω μηχανημάτων δεν είχε ακόμη ολοκληρωθεί, αυτά στην πορεία αμέσως μετά την αποστολή τους στις εγκαταστάσεις της εναγομένης, παρουσίασαν και κακοτεχνίες και ελλείψεις που καθιστούσαν αδύνατη τη λειτουργία τους. Έτσι, ενόψει και της πραγματογνωμοσύνης που διενήργησε ο μηχανολόγος - μηχανικός, Χ. Γ., μέλος του ΤΕΕ Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας, στο οποίο αναγκάστηκε να προσφύγει η εναγομένη, για τη διαπίστωση της ακαταλληλότητας των τριών αερολεβήτων του συστήματος θέρμανσης αέρα και διανομής του στους χώρους του στεγνωτηρίου και του φούρνου πολυμερισμού, για τη λειτουργία του συγκροτήματος ηλεκτροστατικής βαφής (βλ. την από Σεπτεμβρίου 2003 έκθεση που συνέταξε ο άνω πραγματογνώμονας), η ενάγουσα ήδη από 2.1.2003 άρχισε σταδιακά να αντικαθιστά πολλά από τα εξαρτήματα των ανωτέρω μηχανημάτων με τα αναφερόμενα στα δελτία αποστολής ... που μετ' επι-

κλήσεως προσκομίζονται, η δε διαδικασία αντικατάστασης των ελαττωματικών εξαρτημάτων ολοκληρώθηκε στις 7.6.2003. Ωστόσο, στην αριθ. καταθ. .../23.7.2007 έκθεση πραγματογνωμοσύνης, που συντάχτη από τον μηχανολόγο μηχανικό, Κ. Π., ο οποίος ορίσθηκε ως πραγματογνώμονας με την 70/2007 εκ των εκκαλουμένων αποφάσεων, επισημαίνεται ότι ουδέποτε λειτούργησε ως ενιαίο συγχρονισμένο σύνολο μηχανημάτων το επίμαχο συγκρότημα ηλεκτροστατικής βαφής, κληθείς δε ο εκπρόσωπος της ενάγουσας από τον εκπρόσωπο της εναγομένης να θέσει σε λειτουργία το όλο συγκρότημα, παρουσία του άνω πραγματογνώμονα, αυτός αρνήθηκε, ισχυριζόμενος ότι η ενάγουσα δεν είχε υποχρέωση για συντονισμό και συλλειτουργία των μηχανημάτων του συγκροτήματος ως ενιαίου συνόλου. Αυτή, όμως, όπως προαναφέρθηκε, ήταν μία από τις κύριες και βασικές υποχρεώσεις που ανέλαβε η ενάγουσα με την επίδικη σύμβαση έργου για την αποπεράτωση και παράδοση του έργου στην εναγομένη. Συνεπώς, εφόσον το έργο δεν παραδόθηκε στην τελευταία, από τις 20.5.2002 που ορίσθηκε με τη μεταξύ τους σύμβαση ως δήλη ημέρα προς τούτο, η ενάγουσα περιήλθε σε υπερημερία περί την εκπλήρωση της παροχής της και η εναγομένη, εκτός από την εκτέλεση και παράδοση του έργου, δικαιούται επιπλέον κατ' άρθρ. 343 § 1 ΑΚ, και αποζημιώσεως για τη ζημία που υπέστη εξαιτίας της υπερημερίας.

Ενόψει τούτων, κατά την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, προς την απαίτηση της ενάγουσας για το υπόλοιπο της

συμφωνηθείσας αμοιβής της προέβαλε η εναγομένη σε συμψηφισμό ανταπαίτησή της προς αποζημίωση με το ποσόν των 48.200,13 Ε, για τη ζημία που υπέστη, λόγω του ότι, από τις 20.5.2002 που περιήλθε η ενάγουσα σε υπερημερία μέχρι τις 10.11.2006, αναγκάσθηκε να αναθέτει σε τρίτους τη βαφή των προφίλ αλουμινίου που παρήγαγε, καταβάλλοντας ως αμοιβή το άνω ποσόν, το οποίο θα κέρδιζε αν η ενάγουσα της είχε παραδώσει το επίμαχο συγκρότημα ηλεκτροστατικής βαφής κατά το συμφωνηθέντα χρόνο, καθόσον τούτο προοριζόταν για το σκοπό αυτό. Για την πληρότητα της ανωτέρω ενστάσεως η εναγομένη ανέφερε αναλυτικά στις νομοτύπως κατατεθείσες προτάσεις της τις επιχειρήσεις, στις οποίες ανέθεσε, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, τη βαφή των προφίλ αλουμινίου που παρήγαγε στη βιομηχανία της, τις ποσότητες αλουμινίου που παρέδωσε σε κάθε επιχείρηση για το σκοπό αυτό, το είδος της βαφής και το ποσόν της αμοιβής που κατέβαλε κάθε φορά. Στα πλαίσια δε του αληθούς ύψους της ζημίας που υπέστη, από το συνολικό ποσόν των 102.650,40 Ε, το οποίο προκύπτει από την άθροιση των επιμέρους ποσών που κατέβαλε ως αμοιβή στις αναφερόμενες επιχειρήσεις, η εναγομένη προέβαλε σε συμψηφισμό το προεκτεθέν ποσόν των 48.200,13 Ε, αφαιρώντας το υπόλοιπο που αντιστοιχεί στο 85% του συνολικού ποσού των 102.650,40 Ε, για τη δαπάνη που εξοικονόμησε σε αξία υλικών από το γεγονός ότι δεν προέβη σε βαφή η ίδια στο δικό της συγκρότημα ηλεκτροστατικής βαφής. Ωστόσο, η εξοικονομηθείσα δαπάνη στην περίπτωση αυτή συνιστά το περιε-

χόμενο ενστάσεως συνυπολογισμού ζημίας και οφέλους, προβαλλομένης από τον εναγόμενο, δύναται δε να υπολογισθεί και αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο προς προσδιορισμό του αληθούς ύψους της ζημίας (βλ. ΕΑ 5453/97 ΕΣυγκΔ 2000. 202, ΕΑ 4296/92 ΕΣυγκΔ 1993. 321, Κρητικό, Αποζημίωση από Αυτοκινητικά Ατυχήματα, εκδ. 2008, § 22 αριθ. 120, σελ. 499). Κατ' ακολουθίαν, η άνω ένσταση συμψηφισμού που προέβαλε η εναγομένη, είναι αρκούτως ορισμένη, ως περιέχουσα όλα τα κατά νόμο αναγκαία στοιχεία προς τούτο, στα οποία δεν περιλαμβάνεται και η εξοικονομηθείσα δαπάνη. Είναι δε νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 340, 341, 343 § 1, 440 και 441 ΑΚ. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που με την 70/2007 εκ των εκκαλουμένων αποφάσεων έκρινε την ένσταση ορισμένη και νόμιμη, απορρίπτοντας σιγή την ένσταση αοριστίας αυτής, την οποία προέβαλε η ενάγουσα, δεν έσφαλε περί την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου και ο περί του αντιθέτου λόγος της υπό κρίση έφεσης πρέπει να απορριφθεί.

Κατά της ανωτέρω ενστάσεως της εναγομένης, η ενάγουσα, κατά την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου (21.11.2006), εκτός από αοριστία, δεν προέβαλε άλλον ισχυρισμό. Στην επαναλαμβανομένη δε συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του ιδίου δικαστηρίου (που έλαβε χώρα στις 17.2.2009 μετά τη διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης που είχε διατάξει το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την 70/2007 απόφασή του, διατάσσοντας παράλληλα και την επανάληψη της συζητήσεως), προέβαλε, όπως

προαναφέρθηκε, τον αναληθή (αρνητικό) ισχυρισμό ότι παρέδωσε ολοκληρωμένο το έργο στην εναγομένη, θέτοντας σε λειτουργία το όλο συγκρότημα ηλεκτροστατικής βαφής, στις 7.12.2002, χωρίς να δικαιολογήσει την καθυστέρηση από τη μη παράδοση του έργου, στις 20.5.2002, που συμφωνήθηκε με τη μεταξύ τους σύμβαση. Ήδη, με το δικόγραφο της έφεσης η ενάγουσα το πρώτον προέβαλε ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου τους εξής ισχυρισμούς, 1) ότι από τα προεκτεθέντα μηχανήματα που αποτελούν το επίδικο συγκρότημα ηλεκτροστατικής βαφής, ανέλαβε αυτή να κατασκευάσει τα λοιπά, πλην του συγκροτήματος χημικής προετοιμασίας που ανέλαβε να κατασκευάσει η εναγομένη, και του συστήματος εναέριας μεταφοράς που ανέλαβαν να κατασκευάσουν οι ανωτέρω Γερμανικοί οίκοι. Έτσι, ενώ κατασκεύασε και παρέδωσε στην εναγομένη τα μηχανήματα που ανέλαβε η ίδια εμπροθέσμως, ήτοι μέχρι 20.5.2002, δεν κατέστη δυνατόν να παραδώσει το έργο, θέτοντας σε λειτουργία το επίδικο συγκρότημα ηλεκτροστατικής βαφής ως ενιαίο συγχρονισμένο σύνολο μηχανημάτων, προ της 7.12.2002 που εν τέλει έθεσε σε λειτουργία το συγκρότημα, διότι μέχρι τότε ούτε η εναγομένη ούτε οι Γερμανικοί οίκοι είχαν κατασκευάσει τα μηχανήματα που είχαν αναλάβει, και 2) (επικουρικά για την περίπτωση που θα απορριφθεί ο ανωτέρω ισχυρισμός της) ότι δεν κατέστη δυνατόν να αποπερατώσει και να παραδώσει στην εναγομένη το έργο που ανέλαβε, θέτοντας σε λειτουργία το επίδικο συγκρότημα ηλεκτροστατικής βαφής, εξαιτίας δυσλειτουργίας του συγκροτήματος χημικής επεξεργασίας που ανέλα-

βε η εναγομένη να κατασκευάσει, η οποία δυσλειτουργία εντοπίζεται στη μετάδοση κίνησης στο κινητό μέρος του ανωτέρω συγκροτήματος. Οι ισχυρισμοί, όμως, αυτοί της ενάγουσας - εκκαλούσας, με τους οποίους αυτή επιχειρεί να απαλλαγεί από την ευθύνη της έναντι της εναγομένης, επικαλούμενη τις προϋποθέσεις της ΑΚ 342, επικαλούμενη δηλαδή ότι η καθυστέρηση εκπλήρωσης της παροχής της οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη, απαραδέκτως προβλήθηκαν το πρώτον ενώπιον του Δικαστηρίου, καθόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 527 ΚΠολΔ για την παραδεκτή βραδεία προβολή τους. Άλλωστε, ο δεύτερος από τους ανωτέρω ισχυρισμούς είναι και αόριστος, καθόσον δεν προσδιορίζεται σε τι συνίσταται η δυσλειτουργία στο άνω μηχανήμα της χημικής προετοιμασίας. Σε κάθε δε περίπτωση, αποδείχθηκε, όπως προαναφέρθηκε, ότι το μηχανήμα αυτό ανέλαβε να κατασκευάσει, ως προς όλα του τα μέρη και κατά το μέρος της μετάδοσης κίνησης στους κινητούς θαλάμους τούτου, η ενάγουσα, και μάλιστα έναντι αμοιβής 88.217 Ε, (που είναι η μεγαλύτερη όλων συμφωνήθηκαν για τα μηχανήματα που ανέλαβε να κατασκευάσει), ενώ η εναγομένη ανέλαβε απλώς να το συναρμολογήσει και να το θέσει σε κίνηση, και πάλι, όμως, με την επίβλεψη της ενάγουσας και βάσει σχεδίων της τελευταίας. Επομένως, η όποια δυσλειτουργία του μηχανήματος αυτού ήταν ευθύνη της ενάγουσας και όχι της εναγομένης.

Κατ' ακολουθίαν, δεν αποδείχθηκε ότι η μη παράδοση του έργου στην εναγομένη οφειλόταν σε υπαιτιότητα της τελευταίας,

ούτε όμως και των ανωτέρω Γερμανικών οίκων, καθόσον, σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτεθέντα, αυτοί παρέδωσαν στην εναγομένη το μηχανήμα εναέριας μεταφοράς αλουμινίου προτού καν ολοκληρώσει η ενάγουσα την αποστολή των δικών της μηχανημάτων. Τέλος, όπως προαναφέρθηκε, αποδείχθηκε ότι ουδέποτε η ενάγουσα παρέδωσε στην εναγομένη το έργο που ανέλαβε να κατασκευάσει, θέτοντας σε λειτουργία το επίμαχο συγκρότημα ηλεκτροστατικής βαφής, ως ενιαίο συγχρονισμένο σύνολο μηχανημάτων, και μάλιστα ισχυρίσθηκε ενώπιον του άνω πραγματογνώμονα που διόρισε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ότι δεν έχει υποχρέωση προς τούτο, ενώ με βάση την επίδικη σύμβαση έργου που κατήρτισαν οι διάδικοι, αυτή ήταν η κύρια και βασική της υποχρέωση προς αποπεράτωση και παράδοση του έργου στην εναγομένη. Συνεπώς, οι ανωτέρω ισχυρισμοί που προέβαλε η ενάγουσα ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου πρέπει να απορριφθούν.

Περαιτέρω, σε σχέση με την ουσιαστική βασιμότητα της ενστάσεως συμψηφισμού που προέβαλε η εναγομένη, αποδείχθηκε ότι, εξαιτίας της υπερημερίας της ενάγουσας ως προς την εκπλήρωση της παροχής της, ήτοι την παράδοση του έργου που ανέλαβε, με τη θέση σε λειτουργία του άνω συγκροτήματος ηλεκτροστατικής βαφής ως ενιαίου συνόλου για λογαριασμό της εναγομένης, η τελευταία, η οποία προόριζε τούτο για τη βαφή των προφίλ αλουμινίου, που παρήγαγε στη βιομηχανία της, αναγκάσθηκε να καταφύγει σε βαφεία τρίτων επιχειρήσεων, καταβάλλοντας σ' αυτές, ως αμοιβή, κατά το χρονικό διάστη-

μα από 1.6.2002 έως 10.11.2006, τα κατωτέρω ποσά, ήτοι {...}. Συνεπώς, εξαιτίας της υπερημερίας της ενάγουσας, η εναγομένη αναγκάστηκε να καταβάλει συνολικά, ως αμοιβή, στις ανωτέρω επιχειρήσεις, στις οποίες ανέθεσε από 1.6.2002 έως 10.11.2006 τη βαφή των προφίλ αλουμινίου που παρήγαγε στη βιομηχανία της, το ποσόν των 321.334,18 Ε. Από το ποσόν αυτό, η εναγομένη, εκ του γεγονότος ότι δεν προέβη στη βαφή των προφίλ αλουμινίου στις δικές της εγκαταστάσεις, με τη χρήση του επιδίκου συγκροτήματος ηλεκτροστατικής βαφής, εξοικονόμησε τουλάχιστον το ήμισυ από την αξία των υλικών που θα χρησιμοποιούσε και τις αμοιβές του προσωπικού που θα απασχολούσε για το σκοπό αυτό. Αυτή, ωστόσο, ζήτησε το ποσόν αυτό να μειωθεί κατά 85%, και επομένως δικαιούται ως αποζημίωση για την ανωτέρω αιτία το υπόλοιπο, ήτοι το ποσόν των 48.200,13 Ε (321.334,18 - 85%). Η ενάγουσα το πρώτον με το δικόγραφο της έφεσης ισχυρίσθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου ότι η εναγομένη είναι αποκλειστικά υπαίτια, άλλως συνυπαίτια κατά 95% για την άνω ζημία που υπέστη και ότι η σχετική αξίωση αποζημιώσεως ασκείται από αυτήν κατά προφανή υπέρβαση των ορίων που διαγράφονται στην ΑΚ 281, καθόσον η αμοιβή που συμφώνησαν για να θέσει η ενάγουσα σε λειτουργία το επίδικο συγκρότημα ηλεκτροστατικής βαφής, ως ενιαίο συγχρονισμένο σύνολο μηχανημάτων, ανερχόταν στο ποσόν των 4.919 Ε, το οποίο κάλλιστα η εναγομένη μπορούσε να παρακρατήσει και να αναθέσει σε άλλον τη συγκεκριμένη εργασία, αποτρέποντας έτσι τη ζημία της, η οποία είναι δυσανά-

λογη προς την αξία της εν λόγω εργασίας. Όμως, και ο ισχυρισμός αυτός της ενάγουσας απαραδέκτως το πρώτον προβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, καθόσον δεν συντρέχει καμία από τις προϋποθέσεις της ΚΠολΔ 527, για την παραδεκτή βραδεία προβολή του. Σε κάθε περίπτωση, και αν ήθελε υποτεθεί παραδεκτός, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι, εφόσον η επίδικη σύμβαση έργου που συνήψαν οι διάδικοι εξακολουθεί να είναι ισχυρή και να παράγει δικαιώματα και υποχρεώσεις για τα συμβαλλόμενα μέρη, ουδεμία υποχρέωση είχε η εναγομένη να αναθέσει σε τρίτο τη λειτουργία του επίμαχου συγκροτήματος, καθόσον τούτο απετέλεσε την κύρια υποχρέωση, την οποία ανέλαβε η ενάγουσα με τη σύμβαση προς το σκοπό αποπεράτωσης και παράδοσης του έργου στην εναγομένη. Άλλωστε, από κανένα αποδεικτικό στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι μπορούσε άλλος, εκτός από την ενάγουσα κατασκευάστρια εταιρία, να θέσει σε λειτουργία το επίδικο συγκρότημα. Κατ'ακολουθίαν, εφόσον αποδείχθηκε ότι η εναγομένη για τη ζημία που υπέστη λόγω της υπερημερίας της ενάγουσας δικαιούται ως αποζημίωση το ποσόν των 48.200,13 Ε, τη σχετική απαίτησή της δε η εναγομένη προέβαλε σε συμφηφισμό με την επίδικη απαίτηση της ενάγουσας για το υπόλοιπο της οφειλομένης από την εναγομένη αμοιβής της από τη μεταξύ τους σύμβαση έργου, το ποσόν της οποίας, ήτοι το ποσόν των 47.223 Ε, υπερκαλύπτεται από το ποσόν της απαίτησης της ενάγουσας, με το συμφηφισμό επήλθε απόσβεση της απαίτησης της ενάγουσας στο σύνολό της (ΑΚ 440, 441). Το δε πρωτοβάθμιο δικα-

στήριο που με την 256/2009 οριστική εκ των εκκαλουμένων αποφάσεων δέχθηκε τα ίδια και κατά παραδοχή της ένστασης συμψηφισμού που προέβαλε η εναγομένη απέρριψε την αγωγή ως αβάσιμη κατ' ουσίαν, αν και με συνεπτυγμένη αιτιολογία που συμπληρώνεται με τις αιτιολογίες της παρούσας (ΚΠολΔ 534), ορθώς κατ' αποτέλεσμα έκρινε, και ως εκ τούτου οι περί του αντιθέτου λόγοι της εφέσεως πρέπει να απορριφθούν, όπως και η έφεση στο σύνολό της κατ' ουσίαν....

378/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη

Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση

Δικηγόροι: Ελένη Ευσταθίου, Βασ. Φυτιλής

Αίτηση διόρθωσης ανακριβούς κτηματολογικής εγγραφής ως «αγνώστου ιδιοκτήτη» για να αναγραφεί ο αιτών ως κύριος. Κύρια παρέμβαση του Δημοσίου για να αναγραφεί τούτο ως κύριος, άλλως να παραμείνει η αρχική εγγραφή διότι μόλις καταστεί οριστική θα δημιουργηθεί αμάχητο τεκμήριο υπέρ της κυριότητάς του.

Η κατά τον α.ν. 1832/51 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων περί επικύρωσης ανώμαλης δικαιοπραξίας (συμφωνητικού πώλησης τμήματος γεωργικού κλήρου) συνιστούσε μεταγραφτέο τίτλο κυριότητας, δεν υπόκειτο σε έλεγχο των πολιτικών δικαστηρίων ούτε ως παρεμπόδιον ζήτημα, εκτός αν υπερέβη τη δικαιοδοσία της. Αναδρομή της επικύρωσης στο χρόνο κατάρτισης της δικαιοπραξίας και θεραπεία των ακυροτήτων

σχετικά με τις απαγορεύσεις των μεταβιβάσεων των γεωργικών κλήρων. Μετά την κύρωση της οριστικής διανομής του αγροκτήματος και την έκδοση του μεταγραφέντος τίτλου κυριότητας δυνάμει του οποίου ο κλήρος περιήλθε στον απώτερο δικαιούχο του αιτούντος, το Δημόσιο, ως καθολικός διάδοχος του τέως Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου στο οποίο είχε περιέλθει το αγρόκτημα κατόπιν απαλλοτρίωσης προς αποκατάσταση προσφύγων από την Ανατολική Ρωμυλία, απώλεσε την επ' αυτού κυριότητά του.

{...} Με την από 27.4.2009 (και με αριθ. καταθ. 334/09) αίτηση, κατόπιν επιτροπής, κατ' άρθρ. 224 ΚΠολΔ, συμπληρώσεώς της με τις προτάσεις (βλ. και ΑΠ 1648/09 ΕφΑΔ 2. 200), για την οποία εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, καθ' ο μέρος μεταβιβάζεται στο παρόν Δικαστήριο (σχετ. ΑΠ 214/06, ΑΠ 1328/08 Νόμος) και ενδιαφέρει εν προκειμένω, ο αιτών και ήδη εφεσίβλητος ισχυρίσθηκε ότι είναι κύριος δύο αγροτεμαχίων, εμβαδού 5.289 τμ και 1330 τμ, αντίστοιχα, τα οποία βρίσκονται στη θέση «Κ.» της κτηματικής περιφέρειας του Δήμου Ν. Α. και συνορεύουν με τις ιδιοκτησίες που αναφέρονται ειδικότερα σ' αυτήν. Ότι τα ακίνητα αυτά συνιστούν τμήμα του αριθ. 311 γεωργικού κλήρου, ο οποίος περιήλθε στην κυριότητα του απώτερου δικαιούχου τους, Α. Δ. δυνάμει του αριθ. .../1957 παραχωρητηρίου του Υπουργείου Γεωργίας που έχει μεταγραφεί νόμιμα. Ότι δυνάμει του από 13.9.1954 ιδιωτικού συμφωνητικού μεταβιβάσθηκε κατά κυριότητα, λόγω πωλήσε-

ως, στον πατέρα του Α. Π. το τμήμα του άνω γεωργικού κλήρου στο οποίο εντάσσονται τα επίδικα ακίνητα, η πώληση δε αυτή κυρώθηκε με την .../1958 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Β. Ότι ο πατέρας του απεβίωσε στις 3.5.1989 και με την .../3.2.1987 δημόσια διαθήκη του που δημοσιεύθηκε νόμιμα, εγκατέστησε στα ανωτέρω ακίνητα κληρονόμο του τον αιτούντα, ο οποίος αποδέχθηκε την κληρονομία του με την .../23.4.2009 δήλωση ενώπιον του συμβ/φου Κ.Γ., που μεταγράφηκε νόμιμα. Ότι από του θανάτου του πατρός του κατέλαβε τα επίδικα ακίνητα και νεμήθηκε αυτά με διάνοια κυρίου συνεχώς και αδιαλείπτως για χρονικό διάστημα το οποίο, κατόπιν συνυπολογισμού και του χρόνου νομής του πατρός του από το έτος 1954 που αγόρασε αυτά, υπερβαίνει την 20ετία. Ωστόσο, η αρχική εγγραφή των ακινήτων αυτών στα κτηματολογικά βιβλία του Κτηματολογικού Γραφείου Α., όπου είχαν καταχωρηθεί με ΚΑΕΚ .. το πρώτο και ΚΑΕΚ ... το δεύτερο, φέρει την ένδειξη «αγνώστου ιδιοκτήτη», η οποία είναι ανακριβής, καθόσον κύριος των ακινήτων, με τον προεκτεθέντα τρόπο, κατέστη ο αιτών. Γι' αυτό ζήτησε να διορθωθεί η άνω αρχική εγγραφή των επιδικίων ακινήτων, έτσι ώστε να αναγραφεί ο αιτών ως κύριος τούτων.

Το εκκαλούν, Ελληνικό Δημόσιο, στο οποίο, κατ' άρθρ. 6 § 3 του Ν. 2664/1998, όπως αντικαταστάθηκε με άρθρ. 2 § 3 του Ν. 3127/2003 και άρθρο 2 § 2 Ν. 3481/2006, κοινοποιήθηκε η αίτηση, με το από 23.11.2009 (και με αριθ. καταθ. 911/09) αυτοτελές δικόγραφο που απηύθυνε κατά του αιτούντος και ήδη εφesi-

βλήτου, άσκησε κύρια παρέμβαση, με την οποία ισχυρίστηκε ότι τα επίδικα ακίνητα αποτελούσαν τμήμα μείζονος εκτάσεως 40.825,680 τμ του αγροκτήματος (τσιφλίκι), ιδιοκτησίας της οικογένειας Τ., το οποίο απαλλοτριώθηκε για την αποκατάσταση προσφύγων από την Ανατολική Ρωμυλία και κατέστη περιουσία του τέως Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου, δυνάμει των Ν. ΓΣΒ' της 7/7.4.1907 και ΓΤΘ' της 14.5.1908. Ότι για τα διανεμηθέντα επί μέρους τμήματα του ανωτέρω απαλλοτριωθέντος κτήματος εκδόθηκαν είτε από το ως άνω Ταμείο είτε από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Δημοσίου οριστικοί τίτλοι κυριότητας (παραχωρητήρια) υπέρ των δικαιούχων. Τα επίδικα ακίνητα, όμως, περιλαμβάνονται στα μη διανεμηθέντα τμήματα του απαλλοτριωθέντος κτήματος και παρέμειναν στην κυριότητα του Θεσσαλικού Γεωργίου Ταμείου και μετά την κατάργηση τούτου περιήλθαν στο Ελληνικό Δημόσιο, ως καθολικό διάδοχο του Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου, κατ' άρθρο 29 του Ν. 3194/1955 και 40 του Αγροτικού Κώδικος. Ότι σε κάθε περίπτωση απέκτησε κυριότητα στο επίδικο ακίνητο, ως διάδοχος του Τουρκικού Δημοσίου, από της απελευθερώσεως της περιοχής και προσαρτήσεώς της στην Ελλάδα, δυνάμει της από 20.6/2.7.1881 Συνθήκης της Κωνσταντινουπόλεως μεταξύ του Ελληνικού Βασιλείου και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που κυρώθηκε με τον Ν. ΠΛ Ζ' της 11/13.3.1882, ως ανέκαθεν δασική έκταση ή ως ανέκαθεν δημόσια γη, η οποία δεν περιήλθε κατά κυριότητα με νόμιμο τρόπο σε τρίτους. Γι' αυτό ζήτησε να διορθωθεί η επίμαχη αρχική εγγραφή των ακινήτων

στα οικεία κτηματολογικά βιβλία, έτσι ώστε να αναγραφεί το Ελληνικό Δημόσιο ως κύριος τούτων. Επικουρικά δε ζήτησε να παραμείνει ως έχει η αρχική εγγραφή, ήτοι με την ένδειξη «αγνώστου ιδιοκτήτη», διότι μόλις καταστεί οριστική η εγγραφή αυτή, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 9 § 1 του Ν. 2664/1998, θα δημιουργηθεί αμάχητο τεκμήριο ότι το ακίνητο ανήκει στην κυριότητά του. Επί της αιτήσεως και της κυρίας παρεμβάσεως εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, με την οποία, αφού συνεκδικάσθησαν, η μεν κύρια παρέμβαση απορρίφθηκε, η δε αίτηση έγινε δεκτή και διατάχθηκε η διόρθωση της αρχικής εγγραφής των επιδικών ακινήτων στα οικεία κτηματολογικά βιβλία, ώστε να αναγραφεί ο αιτών ως κύριος τούτων. Ήδη, το Ελληνικό Δημόσιο, για τους λόγους ειδικότερα που διαλαμβάνονται στο εφετήριο έγγραφο, παραπονείται κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως και ζητεί να εξαφανισθεί, προκειμένου η αίτηση να απορριφθεί, η δε κύρια παρέμβαση να γίνει δεκτή καθ' ολοκληρίαν.

Από την κατάθεση ... αποδείχθηκαν, σύμφωνα και με τα διδάγματα της κοινής πείρας, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Τα επίδικα ακίνητα, εμβαδού 5.289 τμ και 1.330 τμ, αντίστοιχα, τα οποία έχουν καταχωρηθεί με αριθμούς ΚΑΕΚ ... και ... στα οικεία κτηματολογικά βιβλία του κτηματολογικού Γραφείου Α., βρίσκονται στη θέση «Κ.» της κτηματικής περιφέρειας του Δήμου Ν. Α. Ν. Μ. και συνορεύουν, το πρώτο, ανατολικά με το με ΚΑΕΚ ... αγροτεμάχιο, ιδιοκτησίας, Μ. Τ., δυτικά με το με ΚΑΕΚ ... αγροτεμάχιο ιδιοκτησίας, Θ. Λ., βόρεια με το με ΚΑΕΚ ... ρέμα και

νότια με το με ΚΑΕΚ ... αγροτικό δρόμο, το δε δεύτερο, ανατολικά με το με ΚΑΕΚ ... αγροτεμάχιο, ιδιοκτησίας, Μ. Τ., δυτικά με το με ΚΑΕΚ ... αγροτεμάχιο ιδιοκτησίας, Θ. Λ., βόρεια με το με ΚΑΕΚ ... αγροτικό δρόμο και νότια με το με ΚΑΕΚ ... ρέμα. Τα ακίνητα αυτά, τα οποία στην πραγματικότητα αποτελούν τμήματα ενιαίου ακινήτου, το οποίο διαχωρίζεται στα εν λόγω τμήματα, λόγω ύπαρξης μεταξύ τους χάνδακα, εντάσσονται στην περιοχή του τέως κτήματος (τσιφλικίου), ιδιοκτησίας της οικογένειας Τ., εκτάσεως 40.825,680 στρεμμάτων, το οποίο απαλλοτριώθηκε για την αποκατάσταση προσφύγων από την Ανατολική Ρωμυλία και κατέστη, δυνάμει των Ν.ΓΣΒ' της 7/7.4.1907 και ΓΤΘ' της 14.5.1908 περιουσία του τέως Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου, μετά την κατάργηση του οποίου, καθολικός διάδοχος τούτου, δυνάμει του άρθρου 29 του Ν. 3194/1955, σε συνδυασμό με άρθρο 40 του Αγρ. Κώδικα, κατέστη το Ελληνικό Δημόσιο. Μετά την κύρωση της οριστικής διανομής του αγροκτήματος εκδόθηκε ο με αριθ. .../16.4.1957 οριστικός τίτλος κυριότητος (παραχωρητήριο) του Υπουργείου Γεωργίας, που μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Α., δυνάμει του οποίου περιήλθε κατά κυριότητα στον Α. Δ. του Δ., εκτός των άλλων, και ο αριθ. 311 γεωργικός κλήρος, εκτάσεως 10.000 τμ, διαιρετό τμήμα του οποίου αποτελούν και τα επίδικα ακίνητα, γεγονός που επιβεβαιώνεται και με το αριθ. πρωτ. .../13.4.2011 έγγραφο του Τμήματος Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας και Κτη-

νοτροφικής Περιφέρειας Θεσσαλίας. Στη συνέχεια, το τμήμα του ως άνω γεωργικού κλήρου που ταυτίζεται με τα επίδικα ακίνητα, μεταβιβάσθηκε, λόγω πωλήσεως, από τους κληρονόμους του αρχικού κληρούχου στον πατέρα του αιτούντος - καθ' ου η κύρια παρέμβαση, Α. Π., δυνάμει του από 13.9.1954 ιδιωτικού συμφωνητικού, ενώ το υπόλοιπο μεταβιβάσθηκε, ομοίως, λόγω πωλήσεως, δυνάμει του από 12.11.1959 ιδιωτικού συμφωνητικού, στη Φ. συζ. Θ. Λ., δικαιοπάροχο του Θ. Λ., με την ιδιοκτησία του οποίου γειτνιάζουν, όπως προαναφέρθηκε, προς δυσμάς τα επίδικα ακίνητα. Το από 13.9.1954 ιδιωτικό συμφωνητικό πωλήσεως προς τον πατέρα του αιτούντος του τμήματος του ως άνω γεωργικού κλήρου που ταυτίζεται με τα επίδικα ακίνητα, υπέβαλε αυτός, κατόπιν της από 6.9.1958 αιτήσεως, ενώπιον της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Β. προς επικύρωση, ως ανώμαλη δικαιοπραξία, σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του ΑΝ 1832/1951, όπως ίσχυαν προ της καταργήσεώς τους με το άρθρο 15 § 9 του ΝΔ 3958/1959. Επί της αιτήσεως δε, εκδόθηκε η .../1958 απόφαση της ως άνω Επιτροπής που δέχθηκε την αίτηση και επικύρωσε την διά του εν λόγω ιδιωτικού συμφωνητικού πώληση προς τον πατέρα του αιτούντος του επίμαχου τμήματος του προεκτεθέντος γεωργικού κλήρου. Η απόφαση αυτή της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων, η οποία συνιστούσε τίτλο κυριότητας δεκτικό μεταγραφής, (βλ. ΑΠ 100/68 ΝοΒ 16. 598, ΑΠ 395/67 ΝοΒ 15. 1156), κατά το άρθρο 273 του Αγροτικού Κώδικος, δεν υπέκειτο στον έλεγχο των πολιτικών δικαστηρίων ούτε ως παρεμπόπτον ούτε ως

προδικαστικό ζήτημα, εκτός αν αυτή είχε υπερβεί τη δικαιοδοσία της (βλ. ΑΠ 287/74 ΝοΒ 22. 1277). Η επικύρωση δε των ανωμάτων δικαιοπραξιών που ελάμβανε χώρα με απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων ανέτρεχε στο χρόνο καταρτίσεως των ανωμάτων δικαιοπραξιών και θεράπευε τις ακυρότητες που είχαν σχέση με τις απαγορεύσεις των μεταβιβάσεων των γεωργικών κλήρων, όπως λ.χ. την έλλειψη παραχωρητηρίου, τον περιορισμό της μη κατατήσεως των ακεραίων τεμαχίων της οριστικής διανομής, την έλλειψη μεταγραφής του παραχωρητηρίου κλπ (βλ. ΑΠ 1046/76 ΝοΒ 25. 504, ΑΠ 198/88 αδημ., ΑΠ 199/88 αδημ., ΑΠ 1372/04 Νόμος, ΑΠ 392/09 Νόμος, Παπαδόπουλο, Αγωγές Εμπράγματος Δικαίου, εκδ. 1989, § 224, σελ. 483-484, § 231, 508-509).

Περαιτέρω, από της ρηθείσας αγοράς δια του προεκτεθέντος ιδιωτικού συμφωνητικού που επικυρώθηκε με την ως άνω απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Β., ο πατέρας του αιτούντος, Α. Π., το τμήμα του αριθ. 311 γεωργικού κλήρου που ταυτίζεται με τα επίδικα ακίνητα, νεμήθηκε συνεχώς και αδιαλείπτως με διάνοια κυρίου μέχρι το χρόνο του θανάτου που έλαβε χώρα στις 3.5.1989 διά της εκμεταλλεύσεως των ακινήτων με την καλλιέργεια δένδρων καρυδιάς. Από το χρόνο του θανάτου του δε, τις ίδιες πράξεις νομής στα επίδικα ακίνητα εξακολούθησε να ασκεί με διάνοια κυρίου συνεχώς μέχρι το χρόνο ασκήσεως της αιτήσεως και ο αιτών, υιός του, δεδομένου ότι με την .../3.8.1987 δημόσια διαθήκη του που συνετάγη ενώπιον του συμβ/φου Ν. Λ. και δημοσιεύθηκε νόμιμα με το αριθ. 12/15-1-1991 πρακτικό

συνεδριάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, ο θανών στα επίδικα ακίνητα εγκατέστησε κληρονόμο του τον αιτούντα, ο οποίος αποδέχθηκε την κληρονομία του με την .../23.4.2009 δήλωση ενώπιον του συμβ/φου Κ. Γ., που μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθ. ... του Υποθηκοφυλακείου Α.

Κατ' ακολουθίαν, αποδείχθηκε ότι, μετά την κύρωση της οριστικής διανομής του αγροκτήματος Τ., που δεν αμφισβητείται από το Ελληνικό Δημόσιο, και την έκδοση του νομίμως μεταγεγραμμένου με αριθ. .../1957 οριστικού τίτλου κυριότητας, δυνάμει του οποίου περιήλθε κατά κυριότητα, στον απώτερο δικαιοπάροχο του αιτούντος - καθ' ου η κύρια παρέμβαση, Α. Δ., ο με αριθ. 311 γεωργικός κλήρος, τμήμα της εκτάσεως του οποίου καταλαμβάνεται, όπως προαναφέρθηκε, από τα επίδικα ακίνητα, το Ελληνικό Δημόσιο, ως καθολικός διάδοχος του τέως Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου, στο οποίο είχε περιέλθει το ανωτέρω αγρόκτημα Τ., κατόπιν απαλλοτριώσεως με σκοπό την αγροτική αποκατάσταση προσφύγων από την Ανατολική Ρωμυλία, απώλεσε την κυριότητά του επί των επιδίκων ακινήτων. Αυτά δε, στη συνέχεια, πωλήθηκαν με την ανωτέρω ανώμαλη δικαιοπραξία που επικυρώθηκε με την .../1958 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων Β., στον πατέρα του αιτούντος, Α. Π., και από του θανάτου του, δυνάμει κληρονομικής διαδοχής, περιήλθαν στον αιτούντα, ο οποίος, μέχρι το χρόνο άσκησης της αιτήσεως, νεμήθηκε αυτά με διάνοια κυρίου συνεχώς και αδιαλείπτως και διά συνυπολογισμού στο χρόνο νομής του δικαιοπαρόχου του (που άρχισε

το έτος 1954), επί χρονικό διάστημα μείζον των 20 ετών. Ωστόσο, η πρώτη εγγραφή των ακινήτων αυτών στα κτηματολογικά βιβλία του Κτηματολογικού Γραφείου Α., φέρει την ένδειξη «αγνώστου ιδιοκτήτη», η οποία είναι ανακριβής, καθόσον, όπως προαναφέρθηκε, στα εν λόγω ακίνητα έχει αποκτήσει κυριότητα ο αιτών. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που με την εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε τα ανωτέρω και, αφού απέρριψε την κύρια παρέμβαση του εκκαλούντος, Ελληνικού Δημοσίου, έκανε δεκτή κατ' ουσίαν την αίτηση του εφεσιβλήτου αντιδίκου του, και διέταξε τη διόρθωση της φέρουσας την ένδειξη «αγνώστου ιδιοκτήτη» πρώτης εγγραφής των επιδίκων ακινήτων στα οικεία κτηματολογικά βιβλία, έτσι ώστε να αναγραφεί ο αιτών ως κύριος τούτων, δεν έσφαλε περί την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου και περί την εκτίμηση των αποδείξεων και οι περί του αντιθέτου λόγοι της έφεσης του εκκαλούντος, Ελληνικού Δημοσίου, πρέπει να απορριφθούν, όπως και η έφεσή του στο σύνολό της κατ' ουσίαν...

383/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Καρδάση
Δικηγόροι: Δέσποινα Δάσιου-Πετρωτού, Ηλιάνα Νάνου

Η επίδοση αγωγής συνιστά διαδικαστική πράξη επιφέρουσα τοκογονία χωρίς υπερημερία του εναγομένου, αλλά και όχληση καθιστώσα αυτόν υπερήμερο, μη αναιρούμενη επί παραίτησης εκ του δικογράφου ή περιορισμού καταψηφιστικού αιτήματος σε αναγνωριστικό.

Θάνατος νοσηλευόμενου σε ψυχιατρική κλινική λόγω εγκαυμάτων και όχι λόγω στεφανιαίας νόσου μη επιβεβαιούμενης ιατρικά. Υπαιτιότητα προστηθέντων από την κλινική νοσηλευτών που, ενώ στα καθήκοντά τους περιλαμβανόταν η ασφαλής περίθαλψη και νοσηλεία των ασθενών ως και η επιτήρηση επικίνδυνων λόγω ψυχικών παθήσεων ατόμων και ενώ γνώριζαν ότι ο αποβιώσας βρισκόταν σε καταστολή στην κλίνη του με δεσμά, δεν επέδειξαν επιμέλεια για προστασία του με αποτέλεσμα άλλος νοσηλευόμενος να θέσει πυρ στα ενδύματά του.

Μη πειστική κατάθεση του μη έχοντος άμεση αντίληψη αλλά μεταφέροντος πληροφορία από μη κατονομασθέν τρίτο πρόσωπο.

{...} Με την από 17.12.2006 (και με αριθ. καταθ. 300/06) αγωγή, για την οποία εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, οι ενάγοντες και ήδη εφεσίβλητοι ισχυρίστηκαν ότι, από αμέλεια του προστηθέντος από την εναγομένη και ήδη εκκαλούσα ανώνυμη εταιρία νοσηλευτικού προσωπικού, το οποίο αυτή απασχολεί στην ψυχιατρική κλινική που διατηρεί στο ... χιλ. της επαρχιακής οδού Λ. - Φ., ο ασθενής, Ι. Π., κατά το χρόνο που νοσηλευόταν στην κλινική της αυτή, υπέστη σοβαρά εγκαύματα σε όλο του το σώμα, από τα οποία, ως μόνης ενεργού αιτίας, επήλθε ο θάνατός του. Ότι αυτός κατά το χρόνο του θανάτου του κατέλιπε πλησιεστέρους συγγενείς την πρώτη των εναγόντων, σύζυγό του, και τους λοιπούς των εναγόντων, τέκνα του, οι οποίοι ως μέλη της οικογενείας του υπέστησαν ψυχική οδύνη και δικαιούνται ευ-

λόγου χρηματικής ικανοποίησης. Γι' αυτό ζήτησαν να υποχρεωθεί η εναγομένη, ως ευθυνομένη για την επίδικη αδικοπρακτική συμπεριφορά του προστηθέντος από αυτήν νοσηλευτικού προσωπικού, να καταβάλει στον καθένα των εναγόντων, για την ικανοποίηση της ψυχικής του οδύνης, το εύλογο ποσόν των 30.000 Ε. Στον τέταρτο δε των εναγόντων, κατόπιν περιορισμού του καταψηφιστικού αιτήματος της αγωγής, με προφορική δήλωση της πληρεξουσίας δικηγόρου του που καταχωρήθηκε στα πρακτικά της πρωτοβαθμίου δίκης, ζήτησε να αναγνωρισθεί ότι η εναγομένη οφείλει το ίδιο ποσόν. Τέλος, ζήτησαν το άνω αιτηθέν ποσόν χρηματικής ικανοποίησης να καταβληθεί εις έκαστον νομιμοτόκως από την 22.12.2004, ήτοι από την επομένη του χρόνου επιδόσεως στην εναγομένη της από 19.12.2004 (και με αριθ. καταθ. 636/04) αγωγής τους, ομοίου περιεχομένου με την ένδικη, από το δικόγραφο της οποίας παραιτήθηκαν με το δικόγραφο της τελευταίας, άλλως από την επίδοση της ένδικης αγωγής μέχρι την εξόφληση. Με την εκκαλουμένη απόφαση η αγωγή έγινε δεκτή εν μέρει κατ' ουσίαν και υποχρεώθηκε η εναγομένη να καταβάλει στην πρώτη των εναγόντων το ποσόν των 20.000 Ε και στον καθένα από τους λοιπούς των εναγόντων το ποσόν των 15.000 Ε, ως χρηματική ικανοποίηση, νομιμοτόκως από 22.12.2004 μέχρι την εξόφληση. Ήδη, η εναγομένη, για τους λόγους ειδικότερα που διαλαμβάνονται στο εφετήριο έγγραφο, παραπονεείται κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως και ζητεί να εξαφανισθεί, προκειμένου η αγωγή των αντιδίκων της να απορριφθεί στο σύνολό της.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 340, 345, 346 ΑΚ, 215 § 1 εδ. α και 221 § 1 ΚΠολΔ συνάγεται ότι η επίδοση στον εναγόμενο αγωγής για επιδίκαση χρηματικής απαιτήσεως είναι όχι μόνο δι-αδικαστική πράξη, αλλά και οιονεί δικαιο-πραξία οχλήσεως, ενέχουσα πρόσκληση από το δανειστή προς τον οφειλέτη για την εκπλήρωση της παροχής. Έτσι, η επίδοση της αγωγής, ανεξάρτητα από το ότι αποτε-λεί διαδικαστική πράξη, συνεπαγόμενη την τοκογονία του ληξιπροθέσμου χρέους, χω-ρίς υπερημερία του εναγομένου οφειλέτη (άρθρ. 346 ΑΚ), είναι και όχληση, καθιστώ-σα τον οφειλέτη υπερήμερο και υπόχρεο να πληρώσει το νόμιμο τόκο υπερημερίας (ΑΚ 340). Η υποχρέωση αυτή δεν είναι συνέπεια της ασκήσεως της αγωγής, αλλά της οχλήσεως, η οποία και όταν ασκείται με την αγωγή δεν αποβάλλει την αυτοτέ-λειά της. Η κατά το άρθρο 294, 295 § 1 και 297 ΚΠολΔ παραίτηση του ενάγοντος από το δικόγραφο της αγωγής, καθώς και ο κατά τα άρθρα 223 και 224 ΚΠολΔ γε-νόμενος με τις προτάσεις του περιορισμός του καταψηφιστικού αιτήματός της σε ανα-γνωριστικό επιφέρουν την ανατροπή εξ υπαρχής μόνον των αποτελεσμάτων που επήλθαν με και από την άσκηση της αγω-γής, χωρίς να επηρεάζουν το χαρακτήρα της επιδόσεώς της ως οχλήσεως δημιουρ-γικής υπερημερίας του οφειλέτη και οφει-λής των αντιστοιχών τόκων, σύμφωνα με το άρθρο 345 ΑΚ (ΟΛΑΠ 13/94 Δνη 35. 1259, ΑΠ 1126/10 Νόμος, ΑΠ 1266/10 Δνη 52. 979). Συνεπώς, το αίτημα της κρινομέ-νης αγωγής για καταβολή στους ενάγοντες τόκων υπερημερίας από την επομένη της επιδόσεως ομοίου περιεχομένου αγωγής

τους από το δικόγραφο της οποίας παραι-τήθηκαν με το δικόγραφο της κρινομένης αγωγής, ήταν νόμιμο και ορθώς κρίθηκε νόμιμο με την εκκαλουμένη απόφαση, και ως εκ τούτου ο περί του αντιθέτου λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί.

Από τις καταθέσεις ... αποδείχθηκαν, σύμφωνα και με τα διδάγματα της κοινής πείρας, τα ακόλουθα πραγματικά περιστα-τικά: Ο ηλικίας 83 ετών Ι. Π. μεταφέρθηκε από τους οικείους του στην ψυχιατρική κλινική που διατηρεί η εναγομένη ανώ-νυμο εταιρία στο ... χλμ της επαρχιακής οδού Λ. - Φ., με το διακριτικό τίτλο «Α. Φ.», όπου νοσηλεύθηκε από 27.11.1999 έως 3.12.1999, ως πάσχων από οργανικό ψυχосύνδρομο. Στις 28.11.1999, κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του, λόγω του ότι ήταν ανήσυχος και έπεσε στο έδαφος, κτυ-πώντας το κεφάλι του, δόθηκε εντολή από τον ψυχίατρο και διευθύνοντα την κλινική, Α. Κ., να τεθεί σε καταστολή με την κατάλ-ληλη φαρμακευτική αγωγή και να δεθεί με λαβές στην κλίνη του ώστε να επιτευχθεί πλήρης ακινητοποίησή του. Η κατάσταση αυτή συνεχίστηκε μέχρι τις 3.12.1999, όταν το νοσηλευτικό προσωπικό της πρω-ϊνής βάρδιας (7 π.μ. - 3 μ.μ.) διεπίστωσε ότι έφερε στο σώμα του εγκαύματα (βλ. μετ' επικλήσεως προσκομιζόμενο αντίγρα-φο από το βιβλίο ημερήσιας λογοδοσίας κάθε βάρδιας νοσηλευτών της κλινικής σε σχέση με κάθε ασθενή και τον Ι. Π. κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα νοσηλείας του σ' αυτήν). Την ίδια δε ημέρα, μετά από την παρέμβαση και τις έντονες διαμαρτυ-ρίες του υιού του, τρίτου των εναγόντων, ο οποίος απογευματινές ώρες μετέβη στην κλινική για να επισκεφθεί τον πατέρα του,

ο Ι. Π. διακομίσθηκε, περί ώρα 22:00, στο Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Λ., όπου διαπιστώθηκε ότι φέρει εγκαύματα, μερικού και ολικού πάχους, κεφαλής, κορμού και άκρων πρόσθιας και οπίσθιας επιφάνειας, ολικής κάλυψης 20% περίπου, ευρισκόμενος σε κατάσταση σοκ και κυανώσεως (βλ. την από 8.12.1999 βεβαίωση του ιατρού - χειρουργού του Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου Λ., Γ. Γ., που μετ' επικλήσεως προσκομίζεται). Και ναι μεν έγινε ανάταξη του σοκ, εξακολούθησε όμως να νοσηλεύεται σε βαρύτατη κατάσταση στο άνω νοσοκομείο (βλ. την ίδια από 8.12.1999 βεβαίωση του χειρουργού, Γ. Γ.) και στις 28.12.1999 απεβίωσε. Η εναγομένη ισχυρίσθηκε ότι ο αποβιώσας μεταφέρθηκε στην ψυχιατρική της κλινική από την Α' Παθολογική Κλινική του Γενικού Νοσοκομείου Λ., όπου νοσηλευόταν, λόγω του ότι έπασχε από βαριά στεφανιαία νόσο και διαταραχές αναπνευστικής λειτουργίας που εξαιτίας της σοβαρότητάς τους, σε συνδυασμό και με την προχωρημένη ηλικία του, επιδείνωσαν την κατάσταση της υγείας του και επέφεραν το θάνατό του, ο οποίος δεν οφειλόταν στα εγκαύματα που υπέστη, τα οποία ήταν επιπόλαια και εντελώς επιδερμικά. Προς απόδειξη του ισχυρισμού της μετ' επικλήσεως προσκόμισε φύλλο νοσηλείας της κλινικής της, στο οποίο αναφέρεται ότι η κατάσταση του Ι. Π., κατά το χρόνο της εισαγωγής του σ' αυτήν, ήταν βαριά, διότι έπασχε από τις ανωτέρω ασθένειες. Όμως, το εν λόγω φύλλο νοσηλείας δεν φέρει ημερομηνία και υπογραφή και δεν προκύπτει τότε συνετάγη και από ποιον ειδικό προς τούτο ιατρό διεγνώσθησαν οι ανωτέρω ασθένειες κατά την εισα-

γωγή τούτου στην ψυχιατρική κλινική. Και τούτο, λαμβανομένου υπόψη ότι, σύμφωνα με το αριθ. πρωτ. .../18.4.2008 έγγραφο του Γενικού Νοσοκομείου Λ. που μετ' επικλήσεως προσκομίζεται, ο αποβιώσας δεν νοσηλευόταν στο εν λόγω Νοσοκομείο προ της εισαγωγής του στην ψυχιατρική κλινική ούτε εξαιτίας των ανωτέρω ούτε άλλων ασθενειών. Η εναγομένη, ωστόσο, προς απόδειξη του ισχυρισμού της επικαλέσθηκε και την κατάθεση του μάρτυρος, Γ. Λ., ιατρού - παθολόγου της κλινικής της, ο οποίος ομοίως βεβαίωσε ότι ο θανών έπασχε από βαριά στεφανιαία νόσο και διαταραχές αναπνευστικής λειτουργίας, που ήταν και οι αιτίες του θανάτου του. Η κατάθεσή του, όμως, δεν κρίνεται πειστική, καθόσον δεν ενισχύεται από σχετικές ιατρικές βεβαιώσεις ειδικών προς τούτο συναδέλφων του, οι οποίες θα έπρεπε να έχουν επανειλημμένως εκδοθεί, αν πράγματι ο θανών αντιμετώπιζε τα συγκεκριμένα προβλήματα υγείας, πράγμα, όμως, που αρνήθηκε κατηγορηματικά η μάρτυρας, Ε. Π., νύφη του θανόντος, η οποία βεβαίωσε ότι ουδέποτε ο πεθερός της είχε νοσήσει από τις συγκεκριμένες ασθένειες. Άλλωστε, από το μετ' επικλήσεως προσκομιζόμενο από 28.12.1999 πιστοποιητικό του θανάτου του Ι. Π., το οποίο εξέδωσε ο ιατρός του Γενικού Νοσοκομείου Λ., Μ. Ξ., προκύπτει ως πρωταρχική αιτία θανάτου τούτου τα εγκαύματα και στη συνέχεια ακολουθούν με τη σειρά η αναπνευστική ανεπάρκεια, η καρδιακή κάμψη, η ανακοπή και το πνευμονικό οίδημα, προφανώς ως συνέπεια εκπτώσεως των σωματικών λειτουργιών μετά τη βαρεία σωματική βλάβη που υπέστη συνεπεία των εγκαυ-

μάτων, ενώ ουδὸλως αναφέρεται στο πιστοποιητικό ότι ο θάνατος ήταν απότοκος παθήσεων, όπως αυτές που επικαλείται η εναγομένη. Κατόπιν των ανωτέρω, σε συνδυασμό και με το γεγονός ότι ο θανών στις 3.12.1999 εισήχθη και νοσηλευόταν στο Γενικό Νοσοκομείο Α. σε βαρύτατη κατάσταση, λόγω των εγκαυμάτων που υπέστη κατά το χρόνο νοσηλείας του στην ψυχιατρική κλινική της εναγομένης, τα οποία κάθε άλλο παρά επιτόλαια και επιφανειακά ήταν, αλλά αντιθέτως πολύ σοβαρά έως και ολικού πάχους και, επίσης, εκτεταμένα σε όλο το σώμα τούτου, από την κεφαλή έως και τα άκρα, με ολική κάλυψη 20% περίπου, όπως προαναφέρθηκε, δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία ότι η πρόκληση των εγκαυμάτων συνδέεται αιτιωδώς με το θάνατό του, αφενός διότι απετέλεσε έναν από τους αναγκαίους όρους του εν λόγω αποτελέσματος που αν αυτός έλειπε δε θα επερχόταν το αποτέλεσμα και αφετέρου διότι μόνη της και αντικειμενικά λαμβανομένη ήταν ικανή η εν λόγω πρόκληση κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων να επιφέρει το ως άνω αποτέλεσμα (βλ. ΑΠ 2/08 Νόμος). Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που δέχθηκε τα ίδια, δεν έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων και ο περί του αντιθέτου λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί.

Περαιτέρω, η πρόκληση των εγκαυμάτων αποδείχθηκε ότι οφειλόταν στην παράνομη και υπαίτια (αμελή) συμπεριφορά του προστηθέντος από την εναγομένη και υποκειμένου στον έλεγχο και τις οδηγίες της νοσηλευτικού προσωπικού που είχε προσλάβει και απασχολούσε στην άνω

ψυχιατρική κλινική, η οποία συμπεριφορά εκδηλώθηκε κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας που του είχε ανατεθεί προς εξυπηρέτηση των επαγγελματικών και οικονομικών της συμφερόντων (βλ. και ΑΠ 1429/12 Νόμος). Πιο συγκεκριμένα, το εν λόγω προσωπικό δεν κατέβαλε την επιβαλλομένη κατά την αντικειμενική κρίση προσοχή και επιμέλεια, την οποία κάθε μέσος συνετός και επιμελής άνθρωπος του ιδίου επαγγελματικού κύκλου όφειλε και μπορούσε να καταβάλει κάτω από τις ίδιες περιστάσεις και σύμφωνα με τις συνθήκες που επικρατούν στις συναλλαγές (βλ. ΑΠ 181/11, ΑΠ 2/11, ΑΠ 1768/09 Νόμος), παραβιάζοντας συγχρόνως και την παρεπομένη υποχρέωση που είχε αναλάβει με την εργασιακή σύμβαση, την οποία είχε καταρτίσει με την εναγομένη, αλλά και που επέβαλε η καλή πίστη κατά την κρατούσα κοινωνική αντίληψη και το γενικό πνεύμα του δικαίου (βλ. ΑΠ 1629/10 Δνη 52. 384, ΑΠ 118/06 Νόμος), ήτοι την υποχρέωση προς αποτροπή του επιδίκου ζημιογόνου αποτελέσματος. Έτσι, ενώ μεταξύ των καθηκόντων του εν λόγω προσωπικού, ως νοσηλευτικού προσωπικού ψυχιατρικής κλινικής, περιλαμβανόταν και η ασφαλής περίθαλψη και νοσηλεία των ασθενών της εν λόγω κλινικής, καθώς και η επιτήρηση εκείνων από τους ασθενείς, οι οποίοι εξαιτίας των ψυχικών τους παθήσεων ήταν επικίνδυνοι για τον εαυτό τους και τους άλλους, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή τέτοιας συμπεριφοράς, παράλληλα δε, γνώριζαν ότι ο αποβιώσας βρισκόταν σε καταστολή και ακινητοποιημένος στην κλίνη του με δεσμά, που τον καθιστούσαν παντελώς ανίκανο να αντι-

δράσει σε οποιονδήποτε εξωτερικό κίνδυνο, δεν επέδειξαν την επιβαλλομένη επιμέλεια για την επίβλεψη και την προστασία της σωματικής του ακεραιότητας, με αποτέλεσμα άλλος νοσηλευόμενος στην κλινική να τον πλησιάσει ανενόχλητος και με τη χρήση αγνώστου μέσου ανάφλεξης (το οποίο δεν είχαν φροντίσει να εντοπίσουν και να αφαιρέσουν από την κατοχή του) να θέσει πυρ στα ενδύματά του και να του προκαλέσει τα ανωτέρω θανατηφόρα εγκαύματα. Η εναγομένη ισχυρίστηκε ότι στο ανωτέρω ζημιολόγιο αποτέλεσμα συνετέλεσε και η αμελής συμπεριφορά του τρίτου των εναγόντων, υιού του αποβιώσαντος, ο οποίος τον επισκέφθηκε πρωινές ώρες της 3.12.1999 (δεδομένου ότι το ατύχημα έλαβε χώρα πριν από τις 8:30 της 3.12.1999, σύμφωνα με την κατάθεση του μάρτυρα της εναγομένης Γ. Λ., αλλά και το αντίγραφο του βιβλίου ημερήσιας λογοδοσίας του νοσηλευτικού προσωπικού κατά τη συγκεκριμένη ημέρα) και, χωρίς να γίνει αντιληπτός από το νοσηλευτικό προσωπικό, του έκανε εντριβή με οινόπνευμα, με συνέπεια να διαποτισθούν με το εν λόγω εύφλεκτο υγρό τα ενδύματά του και να αναφλεγούν εύκολα όταν άλλος ασθενής τον πλησίασε άθελά του, κρατώντας στο χέρι του αναμμένο τσιγάρο. Προς απόδειξη του ισχυρισμού της κατέθεσε ο ανωτέρω παθολόγος της ψυχιατρικής κλινικής, Γ. Λ., του οποίου, όμως, η κατάθεση δεν κρίνεται πειστική, διότι δεν είχε άμεση αντίληψη του περιστατικού, αλλά μετέφερε πληροφορία από τρίτο πρόσωπο, το οποίο δεν κατονόμασε (ΚΠολΔ 409 § 2). Άλλωστε η κατάθεσή του αναιρείται από την κατάθεση της μάρτυρος, Ε. Π., νύφης

του αποβιώσαντος και συζύγου του τρίτου των εναγόντων, η οποία βεβαίωσε ότι ο τελευταίος μετέβη στην κλινική, την ημέρα του ατυχήματος, κατά τη διάρκεια του απογευματινού επισκεπτηρίου, και δη περί ώρα 17:00, οπότε και διεπίστωσε τις σωματικές βλάβες που υπέστη ο πατέρας του από τα εγκαύματα. Όπως δε προκύπτει από το μετ' επικλήσεως προσκομιζόμενο με αριθ. πρωτ. .../17.4.2008 έγγραφο του Γενικού Νοσοκομείου Λ., όπου ο τρίτος των εναγόντων εργαζόταν ως νοσηλευτής, σε συνδυασμό με το από 22.11.1999 έως 5.2.2009 εκδοθέν από το ανωτέρω Νοσοκομείο πρόγραμμα της εργασίας του, αυτός τις πρωινές ώρες της 3.12.1999, που έλαβε χώρα το ατύχημα, εκτελούσε πρωινή βάρδια στο τμήμα Χειρουργείου του ιδίου Νοσοκομείου, με ωράριο 7-2:30. Συνεπώς, δεν αποδείχθηκε ότι ο τρίτος των εναγόντων επισκέφθηκε το θανόντα κατά το χρόνο του ατυχήματος και ότι συνετέλεσε καθ' οιονδήποτε τρόπο στην επέλευσή του. Το δε πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφαση απέρριψε τον ανωτέρω ισχυρισμό της εναγομένης ως αβάσιμο κατ' ουσίαν, δεν έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων και ο περί του αντιθέτου λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί.

Τέλος, αποδείχθηκε ότι ο αποβιώσας κατέλιπε πλησιεστέρους συγγενείς, κατά το χρόνο του θανάτου του, την πρώτη των εναγόντων, σύζυγό του, και τους λοιπούς των εναγόντων, τέκνα του από το γάμο του με την πρώτη. Λόγω του στενού συγγενικού δεσμού στοργής και αγάπης που διατηρούσαν με το θανόντα, τα ανωτέρω πρόσωπα, τα οποία περιλαμβάνονται

στην οικογένειά του, δοκίμασαν βαθύ ψυχικό πόνο, θλίψη και συντριβή από τον απροσδόκητο και τραγικό θάνατό του, αδιαφόρως αν συγκατοικούσαν ή διέμεναν χωριστά (βλ. ΑΠ 1735/06 Δνη 2007. 416), και ως εκ τούτου υπέστησαν ψυχική οδύνη. Συνεπώς, το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις συνθήκες του επιδικίου θανατηφόρου ατυχήματος, το βαθμό πταίσματος του προστηθέντος στην υπηρεσία της εναγομένης νοσηλευτικού προσωπικού που με την αδιοπρακτική του συμπεριφορά προκάλεσε το ατύχημα, την ηλικία του θανόντος (83 ετών), το βαθμό ευαισθησίας κάθε ενάγοντος, αναλόγως της εγγύτητας της συγγενείας, του οικογενειακού δεσμού με το θανόντα και της συγκατοίκησης ή μη με αυτόν, καθώς και την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των διαδίκων, κρίνει ότι για την απάμβλυνση της ψυχικής οδύνης που υπέστησαν οι ενάγοντες, δικαιούνται ως εύλογη χρηματική ικανοποίηση το ποσόν των 15.000 Ε, η πρώτη, και από 10.000 Ε, έκαστος των λοιπών. Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που με την εκκαλουμένη απόφαση επιδίκασε, ως χρηματική ικανοποίηση, στην πρώτη των εναγόντων το ποσόν των 20.000 Ε και στον καθένα των λοιπών εναγόντων το ποσόν των 15.000 Ε, έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων και πρέπει η εκκαλουμένη απόφαση να εξαφανισθεί, δεκτού γενομένου του σχετικού λόγου της έφεσης και της έφεσης στο σύνολό της κατ' ουσίαν. Κατ' ακολουθίαν, αφού κρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο, πρέπει η αγωγή να γίνει κατά ένα μέρος δεκτή και ως βάσιμη κατ' ουσίαν και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει ως χρηματική ικα-

νοποίηση στην πρώτη των εναγόντων το ποσόν των 15.000 Ε, και στον καθένα των λοιπών εναγόντων το ποσόν των 10.000 Ε, νομιμοτόκως από 22.12.2004, ήτοι από την επομένη της επιδόσεως στην εναγομένη της από 19.12.2004 (και με αριθ. καταθ. 636/2004) αγωγής τους ομοίου περιεχομένου με την ένδικη (βλ. την έκθεση επιδόσεως με αριθ. .../21.12.2004 του δικ. επιμελητή Γ. Σ.), από το δικόγραφο της οποίας παραιτήθηκαν με το δικόγραφο της ένδικης αγωγής...

388/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη
Εισηγήτρια: Ειρήνη Γκορτσιά
Δικηγόροι: Σπυρ. Δεσύλλας, Παν. Νικολέρης, Νικ. Παπαπέτρου

Επί αντικειμενικής σώρευσης δύο αγωγών εκ των οποίων η μία δεν είναι αποτιμητή σε χρήμα, η καθ' ύλην αρμοδιότητα εξετάζεται αυτοτελώς ως προς κάθε αξίωση, επί δε αναρμοδιότητας για τη μία χωρισμός των υποθέσεων.

Επί παυλιανής αγωγής, ως μη αποτιμητής σε χρήμα διαφοράς, αρμοδιότητα ΠολΠρωτ.

Παραγραφή αγωγής διάρρηξης μετά 5 έτη από την κατάρτιση (και όχι μεταγραφή) της πράξης απαλλοτρίωσης. 20ετής παραγραφή μόνο για αξιώσεις αδικ. πλουτισμού κατά του καλόπιστου τρίτου που απέκτησε με χαριστική δικαιοπραξία.

{...} Ο ενάγων και ήδη εκκαλών με την από 3.3.2009 αγωγή του ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου (αρ.

εκθ. καταθ. 153/12.3.09) ζήτησε αφενός να υποχρεωθεί ο πρώτος εναγόμενος να του αποδώσει το ληφθέν δάνειο, ποσού 18.000.000 δρχ (52.824 Ε), με το νόμιμο τόκο υπερημερίας από τη δήλη ημέρα απόδοσης αυτού (6.3.1998), άλλως από την επίδοση της αγωγής, αφετέρου τη διάρρηξη της αναφερόμενης σ' αυτή καταδολιευτικής δικαιοπραξίας, δυνάμει της οποίας ο πρώτος εναγόμενος παραιτήθηκε από το δικαίωμα επικαρπίας επί των περιγραφόμενων σ' αυτή δύο ακινήτων, που αποτελούσε τη μοναδική εμφανή περιουσία του, υπέρ της δεύτερης εναγόμενης θυγατέρας του - φιλής κυρίας των άνω ακινήτων. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλουμένη απόφαση έκρινε εαυτό αναρμόδιο καθ' ύλην προς εκδίκαση της αγωγής απόδοσης του δανείου και παρέπεμψε αυτήν προς εκδίκαση στο αρμόδιο προς τούτο Μονομελές Πρωτοδικείο Βόλου και απέρριψε την παυλιανή αγωγή ως αβάσιμη κατ' ουσίαν, δεχθέν την ένσταση παραγραφής της αγωγής διάρρηξης που πρόβαλαν οι εναγόμενοι. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται ο ενάγων με την υπό κρίση έφεση και για τους διαλαμβανόμενους σ' αυτή λόγους, που ανάγονται σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, ζητά την εξαφάνιση της εκκαλουμένης και την παραδοχή της αγωγής του.

Από τις διατάξεις των άρθρων 7, 9, 10, 14 παρ. 2, 18, 218 παρ. 1 εδ. β' ΚΠολΔ σαφώς προκύπτει ότι στην περίπτωση της αντικειμενικής σώρευσης δύο αγωγών, όταν από την έρευνα της φύσης των αξιώσεων, οι οποίες αθροιστικώς σωρεύονται, προκύπτει ότι η μία από αυτές δεν μπορεί να αποτιμηθεί σε χρήμα, τότε δεν

μπορεί να γίνει συνυπολογισμός, προκειμένου να κριθεί η καθ' ύλην αρμοδιότητα του δικαστηρίου. Στην περίπτωση αυτή το δικαστήριο πρέπει να εξετάσει την αρμοδιότητά του αυτοτελώς ως προς κάθε σωρευόμενη αξίωση και αν μεν είναι αρμόδιο ως προς καθεμία από τις αθροιστικώς σωρευόμενες αξιώσεις τότε δεν υπάρχει πρόβλημα. Εάν όχι, τότε θα πρέπει να εξετάσει τον χωρισμό των υποθέσεων κατ' άρθρο 218 αρ. 2 ΚΠολΔ. Επομένως, θα κρατήσει την υπόθεση για την οποία είναι καθ' ύλην αρμόδιο και θα παραπέμψει την άλλη υπόθεση στο μετά τον χωρισμό καθ' ύλην αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με τα άρθρα 46 και 47 ΚΠολΔ. Η ύπαρξη καθ' ύλην αρμοδιότητας ως προς μία από τις σωρευόμενες αξιώσεις δεν καθιερώνει αρμοδιότητα και για τις άλλες (ΕΑ 6197/09 Δνη 51. 512, ΕΑ 922/08 Νόμος, ΕΑ 12666/90 Δνη 32. 1086, ΕφΔωδ 92/90 Νόμος, Κεραμέα - Κονδύλη - Νίκα ΚΠολΔ, άρθρ. 218 αρ. 10, Β. Βαθρακοκοίλη, ΚΠολΔ, άρθρο 218, αρ. 6). Στην προκειμένη περίπτωση στην ένδικη αγωγή σωρεύονται αντικειμενικά περισσότερες αιτήσεις του ενάγοντος, ήτοι η αγωγή διάρρηξης καταδολιευτικής δικαιοπραξίας, διαφορά που δεν είναι αποτιμητή σε χρήμα και ως εκ τούτου για την εκδίκαση αυτής αρμόδιο είναι πάντοτε το Πολυμελές Πρωτοδικείο (άρθρ. 18 ΚΠολΔ) και η αγωγή απόδοσης δανείου, ποσού 52.824 Ε, για την εκδίκαση της οποίας, ως εκ του χρόνου άσκησης της αγωγής (12.3.2009), αρμόδιο καθ' ύλην είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο, αφού, σύμφωνα με την ΥΑ 125804/2003 (ΦΕΚ 1072 Β'/1.8.2003), από 1.10.2003 στην αρμοδιότητα αυτού υπήχθησαν όλες οι διαφορές

που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους είναι πάνω από «δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ», δεν υπερβαίνει όμως «τα ογδόντα χιλιάδες (80.000) ευρώ». Ως εκ τούτου το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που έκρινε ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις της σώρευσης στο ίδιο δικόγραφο των άνω δύο αγωγών και διέταξε το χωρισμό τους, παραπέμποντας την αγωγή απόδοσης του δανείου στο καθ' ύλην αρμόδιο προς τούτο Μονομελές Πρωτοδικείο Βόλου, δεν έσφαλε, αλλά ορθά εφάρμοσε το νόμο, απορριπτομένου ως αβασίμου του πρώτου λόγου της έφεσης.

Κατά το άρθρο 946 ΑΚ, η αγωγή διάρρηξης παραγράφεται, όταν περάσουν πέντε έτη από την απαλλοτρίωση. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι το πενταετές χρονικό διάστημα, εντός του οποίου είναι ενεργός η αξίωση για διάρρηξη καταδολιευτικής δικαιοπραξίας, αποτελεί παραγραφή, κατά την έννοια των άρθρων 247 επ. ΑΚ, και αρχίζει από το χρόνο της κατάρτισης της πράξης αυτής, οπότε γεννάται η αξίωση του δανειστή προς διάρρηξη και είναι δυνατή η δικαστική αυτής επιδίωξη και όχι από τη μεταγραφή του συμβολαιογραφικού εγγράφου που συντάχθηκε (ΑΠ 1885/09 ΝοΒ 2011. 716, ΑΠ 670/87 ΕΕΝ 1988. 216, ΕΑ 6061/95 Δνη 37. 1133).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο εκκαλών διατηρεί σε βάρος του πρώτου εφεσιβλήτου ληξιπρόθεσμη και απαιτητή αξίωση καταβολής ποσού 52.824 Ε, το οποίο είχε δώσει σ' αυτόν στις 5.1.1998, λόγω δανείου, με τη συμφωνία να του το

αποδώσει μετά δίμηνο, ποσό, το οποίο, όμως, έκτοτε δεν του το απέδωσε και εξακολουθεί να το οφείλει. Για το λόγο αυτό με την ένδικη αγωγή αιτείται τη διάρρηξη της απαλλοτριωτικής δικαιοπραξίας, ήτοι της υπ' αριθμ. .../4.5.1998 συμβολαιογραφικής πράξης του συμβολαιογράφου Ι. Π., δυνάμει της οποίας, προς βλάβη του, παραιτήθηκε, υπέρ της δεύτερης εφεσίβλητης - θυγατέρας του, λόγω γονικής παροχής, του δικαιώματος της επικαρπίας επί των περιγραφομένων στην αγωγή του αυτοτελών οριζόντιων ιδιοκτησιών, που αποτελούσε και τη μοναδική ακίνητη περιουσία του. Όμως, από το χρόνο κατάρτισης της ως άνω συμβολαιογραφικής πράξης μέχρι την άσκηση της ένδικης αγωγής, παρήλθε χρονικό διάστημα πολύ μεγαλύτερο της πενταετίας και ως εκ τούτου η αξίωση αυτού προς διάρρηξή της έχει υποπέσει σε παραγραφή, δεκτής γενομένης ως βάσιμης και κατ' ουσίαν της, επί της ΑΚ 946, ερειδόμενης ένστασης, που, παραδεκτως, πρόβαλαν οι εφεσίβλητοι στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, αφού ο εκκαλών δεν επικαλέστηκε ότι συντρέχει κάποιος λόγος αναστολής ή διακοπής της παραγραφής αυτής. Η εικοσαετής παραγραφή, που επικαλείται ο εκκαλών, αφορά τις αξιώσεις αδικαιολογήτου πλουτισμού, που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 943 παρ. 2 και 945 εδ. Β' ΑΚ και όχι την, κατ' άρθρο 946 ΑΚ, πενταετή παραγραφή της αγωγής διάρρηξης (βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, ΕρμΑΚ, άρθρ. 946). Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που ομοίως έκρινε και απέρριψε την αγωγή ως αβάσιμη κατ' ουσίαν για τον άνω λόγο, δεν έσφαλε αλλά ορθά εφάρμοσε το νόμο,

απορριπτομένου ως αβασίμου και του δευτέρου λόγου έφεσης και, εφόσον δεν υπάρχει άλλος λόγος προς έρευνα, της τελευταίας στο σύνολό της...

401/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη

Εισηγήτρια: Τρανή Κυριακίδου

Δικηγόροι: Βάιος Θεοχάρης, Γεώρ. Ραμούζης, Γεώρ. Ανυφαντής, Ανδρ. Γεωργίου

Επί παρεμπίπτουσας (αν)αγωγής εξ αδικοπραξίας πρέπει ο ενάγων αυτής να δέχεται συνυπαιτιότητά του, έστω επικουρικά.

Επί πλειόνων αγωγικών κονδυλίων, παραδεκτός περιορισμός του αιτήματος μόνο αν εξειδικεύεται σε ποία αφορά, ή αν περιορίζεται με σαφή δήλωση κατά ποσοστιαία αναλογία του όλου αιτήματος.

Αποζημίωση παθόντος για αυξημένες περιποιήσεις συγγενών, ίση με το ποσό που θα κατέβαλε σε τρίτον, έστω κι αν ουδέν κατέβαλε.

Πώση από όροφο ανεγειρόμενης οικοδομής εισελθόντος χωρίς άδεια για να προσεγγίσει τη σκεπή όμορης οικοδομής. Συνυπαιτιότητα του προστηθέντος από την εναγόμενη εργολήπτρια επιβλέποντος μηχανικού, που δεν έλαβε μέτρα προστασίας και, ενώ όφειλε να κατασκευάσει στηθαίο πέριξ της οπής του φρεατίου της πλάκας, άλλως να την επικαλύψει με υλικό αντοχής, αρκέσθηκε σε αυτοσχέδια πρόχειρη κάλυψη. Συνυπαιτιότητα παθόντος, που καίτοι έμπειρος τεχνίτης δεν έλαβε μέτρα ασφαλούς διέλευ-

σης από την ανεγειρόμενη οικοδομή, αλλά εισήλθε αυθαίρετα χωρίς άδεια.

{...} Ο ενάγων με την από 29.1.2009 αγωγή του ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας ζητούσε: Α) να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να του καταβάλουν σε ολόκληρο ο καθένας: α) το ποσό των 16.213 Ε για τη θετική του ζημία, β) το συνολικό ποσό των 32.200 (17.500 + 3.500 + 2.800 + 8.400) Ε για την αποθετική του ζημία (ποσό το οποίο κατά τη συζήτηση της αγωγής περιόρισε σε 23.605,36 Ε) και γ) το ποσό των 40.000 Ε ως χρηματική του ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη από τη σε βάρος του αδικοπραξία από τους εναγόμενους κατά τις ειδικότερες συνθήκες και περιστάσεις που περιγράφονται ειδικότερα στην αγωγή, με το νόμιμο τόκο τα άνω ποσά από την επίδοση της αγωγής και μέχρι την εξόφληση καθώς επίσης να κηρυχθεί η απόφαση που θα εκδοθεί προσωρινά εκτελεστή και να απαγγελθεί κατά του δευτέρου των εναγομένων προσωπική κράτηση διάρκειας δώδεκα μηνών ως μέσον εκτέλεσεως της αποφάσεως που θα εκδοθεί.

Με την από 12.10.2009 παρεμπίπτουσα (αν)αγωγή τους, οι εναγόμενοι της αμέσως ανωτέρω αγωγής, αρνούμενοι οποιαδήποτε ευθύνη τους για τον τραυματισμό του ενάγοντα, ζήτησαν από τους παρεμπιπτόντως εναγόμενους, αποκλειστικά υπαίτιους του ενδίκου ατυχήματος κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή, να υποχρεωθούν να τους καταβάλλουν εις ολόκληρο, άλλως κατά το ποσοστό συνυπαιτιότητάς του έκαστος, κάθε ποσό που οι ίδιοι θα υποχρεωθούν να καταβάλουν στον ενάγοντα

της κύριας αγωγής με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, με την εκκαλούμενη απόφασή του, αφού απέρριψε την παρεμπόμπουσα αγωγή ως μη νόμιμη και το κεφάλαιο των διαφυγόντων κερδών της κύριας αγωγής ως αόριστο, δέχθηκε κατά τα λοιπά εν μέρει την αγωγή ως ουσία βάσιμη και επιδίκασε στον ενάγοντα ως αποζημίωση και ως χρηματική του ικανοποίηση για την ηθική του βλάβη το ποσό των 16.913 €, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως και διέταξε την προσωπική κράτηση του δευτέρου των εναγομένων διάρκειας 3 μηνών ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης της απόφασης. Κατά της απόφασης αυτής παραπενοούνται οι εναγόμενοι και ο ενάγων της πρωτοβάθμιας δίκης με τις ένδικες εφέσεις τους για τους σ' αυτές αναφερόμενους λόγους που ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο και ζητούν ο ενάγων την εξαφάνιση της εκκαλούμενης ώστε να γίνει δεκτή η αγωγή στο σύνολό της, οι δε εναγόμενοι την εξαφάνιση της εκκαλούμενης ώστε ν' απορριφθεί στο σύνολό της η αγωγή.

Το δικαίωμα αναγωγής στην εσωτερική σχέση μεταξύ περισσοτέρων συνοφειλετών ασκείται με αυτοτελή αγωγή, αλλά και με παρεμπόμπουσα αγωγή, για την περίπτωση ήττας του δικαιούχου, στην κύρια αγωγή, κατ' άρθ. 69 § 1ε του ΚΠολΔ. Εάν ο εξ αναγωγής εναγόμενος δεν είναι συνεναγόμενος στην κύρια δίκη, ασκείται και προσεπικλήση αυτού. Όμως, για τη νομιμότητα της προσεπικλήσεως και της

ενωμένης με αυτή παρεμπόμπουσας αγωγής εξ αναγωγής, απαιτείται ο προσεπικαλών - εναγόμενος να δέχεται τη δική του συνυπαιτιότητα. Δηλαδή ο εναγόμενος σε περίπτωση αδικοπραξίας πρέπει να δέχεται τη συνευθύνη, διότι διαφορετικά, αν ισχυρίζεται αποκλειστική υπαιτιότητα του κυρίως ενάγοντος παθόντος ή τρίτου προσώπου, αποτέλεσμα θα είναι ν' απορριφθεί και η κατ' αυτού αγωγή. Συνεπώς, η αποδοχή συνυπαιτιότητας του ιδίου έστω επικουρικά, αποτελεί προϋπόθεση νομιμότητας της κατ' αυτού προσεπικλήσεως και παρεμπόμπουσας αγωγής (ΕφΑθ 7038/02 Δνη 2007. 516, ΕφΑθ 1969/03 Αρμ 2005. 359 βλ. και Αθ. Κρητικού, Αποζημίωση έκδ. 1998 αρ. 1049, 1940). Ενόψει των ανωτέρω, η παρεμπόμπουσα αγωγή την οποία άσκησαν οι εναγόμενοι της κύριας δίκης είναι μη νόμιμη, καθώς οι εναγόμενοι της κύριας αγωγής ισχυρίζονταν ότι αποκλειστικά υπαίτιοι του ενδίκου ατυχήματος είναι ο παθών και τρίτα πρόσωπα, μη αποδεχόμενοι τη συνευθύνη των ιδίων και επομένως το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με εν μέρει διαφορετική αιτιολογία ορθώς απέρριψε ως μη νόμιμη την παρεμπόμπουσα αγωγή και επομένως ο σχετικός λόγος έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 223 και 295 παρ. 1 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι ο ενάγων μπορεί να περιορίσει το αίτημα της αγωγής και ότι ο περιορισμός αυτός συνιστά μερική παραίτηση από το δικόγραφο της αγωγής κατά το αίτημα που περιορίστηκε, το οποίο θεωρείται από την αρχή ότι δεν ασκήθηκε. Με την παραίτηση, όμως, δεν πρέπει να προκαλείται αοριστία ως προς το υπόλοιπο τμήμα της αγωγής,

που εμποδίζει τη συγκεκριμενοποίηση της διαφοράς, η οποία έχει αχθεί σε δικαστική κρίση. Όταν το αγωγικό αίτημα συντίθεται από περισσότερα κονδύλια, ο περιορισμός του επιχειρείται παραδεκτά, μόνον εφόσον διευκρινίζεται σε ποια κονδύλια αφορά, ή όταν περιορίζεται κατά σαφή δήλωση του ενάγοντος αναλόγως κατά ποσοστό του όλου αιτήματος και επέρχεται έτσι αντίστοιχη μείωση όλων των κονδυλίων (ολΑΠ 30/07, ΑΠ 629/10, ΑΠ 1314/09, ΑΠ 1871/05 Νόμος, ΕφΑθ 3219/08 Δνη 2010. 125). Επομένως, ενόψει των ανωτέρω το κεφάλαιο των διαφυγόντων κερδών αποτελούμενο από τα κάτωθι κονδύλια: 17.500, 3.500, 2800 και 8.400 Ε ορθώς απορρίφθηκε από το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο ως αόριστο μετά τον περιορισμό του αιτήματος κατά το ποσό των 8.549,64, χωρίς όμως να αναφέρεται αλλά και ούτε να συνάγεται σε ποια από τα επιμέρους κονδύλια των διαφυγόντων κερδών αναφέρεται η μείωση ή αν αφορά σε όλες σύμμετρα ώστε να επέρχεται αντίστοιχη μείωση όλων των άνω κονδυλίων. Επομένως, ο σχετικός λόγος έφεσης με τον οποίο ο ενάγων ισχυρίζεται τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Εξάλλου σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 930 παρ. 3 ΑΚ «η αξίωση αποζημίωσης δεν αποκλείεται από το λόγο ότι κάποιος άλλος έχει την υποχρέωση να αποζημιώσει ή να διαθρέφει αυτόν που αδικήθηκε». Η διάταξη αυτή αποτελεί εκδήλωση της νομοθετικής βούλησης να μην αποβεί σε όφελος του ζημιωσαντος το γεγονός ότι κάποιος άλλος υποχρεούται από το νόμο να διαθρέφει αυτόν που αδικήθηκε. Τέτοιος τρίτος κατά την έννοια της διά-

ταξης αυτής είναι ο γονέας του τραυματισθέντος ή άλλο συγγενικό πρόσωπο, που στα πλαίσια της οικογένειας έχει τη νομική και την ηθική υποχρέωση να συμπαραστέκεται και να επιδεικνύει αγάπη και στοργή στο τέκνο του ή συγγενή του. Συνεπώς, το τραυματισθέν από αδικοπραξία τρίτου άτομο, που δέχεται τις αυξημένες περιποιήσεις και φροντίδες της μητέρας του ή άλλων συγγενικών του προσώπων για την αποκατάσταση της υγείας του, δικαιούται να απαιτήσει από τον υπόχρεο προς αποζημίωση τουλάχιστον το ποσό που θα ήταν υποχρεωμένος να καταβάλει σε τρίτον, που θα προσλάμβανε για το σκοπό αυτό, έστω και αν στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν καταβάλλει κανένα τέτοιο ποσό στα προαναφερθέντα πρόσωπα (ΑΠ 833/05 Δνη 47. 96, ΕφΛαμ 60/09 Νόμος, ΕφΘρ 497/06 ΕΣΔ 2008. 508, ΕφΛαμ 264/06 ΕΣΔ 2007. 96, ΕφΛαμ 208/05 ΕΣΔ 2005. 615 όπου και νομολογία, Αθ. Κρητικός, ό.π. έκδ. 2008 σελ. 258).

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η πρώτη εναγομένη είναι κατασκευαστική εταιρία, της οποίας νόμιμος εκπρόσωπος και διαχειριστής τυγχάνει ο δεύτερος των εναγομένων. Μετά την έκδοση της υπ' αριθ. .../2004 άδειας της Πολεοδομίας Κ., η πρώτη των εναγομένων άρχισε την ανέγερση πενταόροφης οικοδομής με κατάστημα επί πυλωτής και υπόγειο, επί της οδού Φ. στην πόλη της Κ., με την άδεια δε αυτή ορίσθηκε επιβλέπων μηχανικός (έχων τη γενική επίβλεψη) ο Μ. Κ. (δευτερος των εναγομένων). Στις 31.10.2005 και περί ώρα 9:00 π.μ., σε όμορφη της άνω

οικοδομής και συγκεκριμένα της κειμένης επί της οδού Φ., στην Κ., μετέβησαν ο ενάγων, εργάτης - τεχνίτης, απασχολούμενος στο κατάστημα μαρμάρων, γρανιτών, τζακιών του δεύτερου παρεμπιπτόντως εναγομένου - εργολάβου τοποθέτησης τζακιών, από κοινού με τον τελευταίο, στην οικία του πρώτου παρεμπιπτόντως εναγομένου, προκειμένου να επισκευάσουν, κατόπιν σχετικής εντολής του, την καπνοδόχο του πέμπτου ορόφου της οικοδομής του. Προκειμένου να προσεγγίσουν τη σκεπή της όμορης οικοδομής του πρώτου παρεμπιπτόντως εναγομένου και να εκτελέσουν τις συμφωνημένες με αυτόν εργασίες επισκευής της καμινάδας, ο ενάγων, συνοδευόμενος από το συνεργάτη του, δεύτερο παρεμπιπτόντως εναγόμενο, εισήλθαν χωρίς να ενημερώσουν κανένα και να λάβουν σχετική άδεια στην άνω νεοανεγειρόμενη οικοδομή και ανήλθαν στον πέμπτο όροφο αυτής. Από εκεί, κατά την εκτίμησή τους, θα ήταν ευχερέστερη και ασφαλέστερη η εκτέλεση των εργασιών επισκευής καμινάδας που είχαν αναλάβει. Ενόσω ο ενάγων βρισκόταν στην πλάκα του πέμπτου ορόφου, ακολουθώντας τον προπορευόμενο άνω συνεργάτη του, προσπάθησε να περάσει στην κεραμοσκεπή της οικίας Δ. Κ. (πρώτου παρεμπιπτόντως εναγομένου). Κατά τη στιγμή που δρασκέλισε για να περάσει από την ταράτσα στη γειτονική σκεπή, πάτησε σε ένα κομμάτι μονωτικού φελιζόλ, επικαλυμμένο με μπετόν, το οποίο υποχώρησε, με περαιτέρω συνέπεια την κατακρήμνιση του ενάγοντος στο κενό μέσω του φωταγωγού της νεοανεγειρόμενης οικοδομής, από ύψος δεκαπέντε μέτρων περίπου και το σοβαρό

τραυματισμό του. Από τα άνω αποδεικτικά στοιχεία προέκυψε περαιτέρω ότι ο προστηθείς από την εργολήπτρια εταιρία επιβλέπων μηχανικός, δεύτερος εναγόμενος παρέλειψε να λάβει τα απαραίτητα μέτρα προστασίας έναντι πτώσης, στα οριζόντια ανοίγματα της οικοδομής, σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 1 του ΠΔ 1073/81. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω εναγόμενος, όφειλε να είχε κατασκευάσει στηθαίο με χειρολισθήρα γύρω από την υφιστάμενη οπή στο φρεάτιο της πλάκας του πέμπτου ορόφου της νεοανεγειρόμενης οικοδομής, άλλως να την επικαλύψει με υλικό ικανής αντοχής, αποτρεπτικό της πτώσης. Αντ' αυτού, όπως προαναφέρθηκε, είχε αρκестεί στην αυτοσχέδια κάλυψη της οπής πρόχειρα με φελιζόλ κι ελαφρύ μπετόν, κατά τρόπο ώστε το συγκριμένο επικίνδυνο σημείο να μην είναι ευχερώς αντιληπτό, καθώς δεν ξεχώριζε χρωματικά ή ως υλικό από την υπόλοιπη πλάκα του ορόφου (βλ. την από 31.10.2005 έκθεση αυτοψίας της τεχνικής επιθεωρήτριας εργασίας, Κ. Δ.). Εξάλλου, αποδείχθηκε ότι ο ενάγων εισήλθε αυθαίρετα στη νεοανεγειρόμενη οικοδομή, όπου οι εργασίες είχαν διακοπεί για πολεοδομικούς λόγους χωρίς να λάβει σχετική άδεια από κάποιον εκπρόσωπο της εταιρίας και να ενημερωθεί για τυχόν κινδύνους σ' αυτήν. Τα ανωτέρω ενισχύονται από την κατάθεση του ίδιου του ενάγοντα ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Καρδίτσας, στην οποία μεταξύ άλλων ανέφερε: «Για να φτάσουμε στον πέμπτο όροφο της οικοδομής του Κ. πήγαμε από τη νεοανεγειρόμενη οικοδομή γιατί μας βόλεψε πιο πολύ να δουλέψουμε, παρά να πάμε από τα κεραμίδια του Κ. ... Δεν πήραμε άδεια

από κανένα για να μπούμε». Τα ανωτέρω δεν αναιρούνται από - προσκομιζόμενο με επίκληση - υπ' αριθμ. πρωτ. .../22.8.2005 έγγραφο της Διεύθυνσης Πολεοδομίας Κ., το οποίο κοινοποιήθηκε και στον δεύτερο εναγόμενο, σύμφωνα με το οποίο επιτράπηκε η συνέχιση των εργασιών στην εν λόγω νεοανεγειρόμενη οικοδομή, μόνο αυτών που αφορούν το τμήμα της ενίσχυσης του φέροντος οργανισμού στην πυλωτή της οικοδομής, ενώ για την άρση της εντολής σύμφωνα με το ίδιο έγγραφο θα ακολουθούσε νέο έγγραφο, αφού αυτές είχαν προηγουμένως διακοπεί λόγω αυθαιρεσίας στον αντισεισμικό αρμό της (βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. .../8.6.2005 έγγραφο ίδιας Υπηρεσίας), καθώς με το έγγραφο αυτό επετράπη αφενός η συνέχιση των εργασιών στην πυλωτή της οικοδομής και αφετέρου στα συνεργεία της πρώτης εναγομένης, τα οποία θα είχαν σχετική ενημέρωση για τα τυχόν επικίνδυνα σημεία από τον επιβλέποντα μηχανικό (δεύτερο εναγόμενο), ούτε από την ένορκη κατάθεση της τεχνικής επιθεωρήτριας του ΚΕΠΕΚ Κεντρικής Ελλάδος, Κ. Δ. ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Καρδίτσας, κατά τη συνεδρίαση της 16.12.2008, η οποία μετέβη στον τόπο του ατυχήματος περί το μεσημέρι της ημέρας που αυτό επισυνέβη, σύμφωνα με την οποία «Την ώρα που φτάσαμε εμείς, η πόρτα της εισόδου της οικοδομής του κ. Κ. ήταν ανοιχτή και υπήρχαν κι εκπρόσωποι του εργολάβου», καθώς αυτή αναφέρεται στην κατάσταση της οικοδομής μετά την πτώση του ενάγοντα και την είσοδο σ' αυτήν των εκπροσώπων της πρώτης εναγομένης.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το προ-

περιγραφέν ατύχημα και ο εξ αυτού σοβαρός τραυματισμός του ενάγοντος οφείλεται στη συνυπαιτιότητα του άνω προσπιθέντος από την πρώτη εναγομένη, δεύτερου εναγομένου, επιβλέποντος μηχανικού, ο οποίος δεν ενήργησε με σύνεση και προσοχή, λαμβάνοντας όλα τα άνω αναγκαία μέτρα για την ασφαλή είσοδο στην άνω οικοδομή των εργαζομένων και των επισκεπτών, καθώς και στη συνυπαιτιότητα του ενάγοντος, ο οποίος ως έμπειρος τεχνίτης δεν έλαβε τα αναγκαία για την ασφαλή διέλευσή του από την οικοδομή μέτρα αλλά αυθαίρετα χωρίς σχετική πληροφόρηση από τους τελευταίους για τους τυχόν κινδύνους εισήλθε στην άνω οικοδομή. Οι προαναφερόμενες ενέργειες και παραλήψεις των διαδίκων συνιστούν υπαιτιότητα με τη μορφή της αμέλειας, το δε ατύχημα θα αποφεύγονταν αν κατέβαλλαν την προσοχή του μέσου συνετού μηχανικού και εργαζόμενου αντίστοιχα, την οποία όφειλαν και μπορούσαν να καταβάλλουν με βάση τις παραπάνω αντικειμενικές περιστάσεις και τις ικανότητές τους. Το ποσοστό συνυπαιτιότητάς τους ανέρχεται κατά την κρίση του δικαστηρίου σε 50%, όπως βάσιμα ισχυρίστηκαν οι εναγόμενοι ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου με σχετική ένσταση συνυπαιτιότητας, που πρότειναν παραδεκτά ενώπιον του άνω Δικαστηρίου και επαναλαμβάνουν με σχετικό λόγο έφεσής τους. Το πρωτοβάθμιο επομένως Δικαστήριο, το οποίο έκρινε αποκλειστικά υπαίτιο για το άνω ατύχημα τον δεύτερο των εναγομένων, έσφαλλε και επομένως πρέπει να γίνει δεκτός σχετικός λόγος έφεσης των εναγομένων.

{...} Αποδείχθηκε επίσης ότι ο ενάγων,

κατά τη διάρκεια των πρώτων οκτώ μηνών της κατ' οίκον αποθεραπείας του, που ακολούθησε την έξοδό του από το άνω Κέντρο Αποκατάστασης, λόγω της κατάστασης της υγείας του είχε ανάγκη φροντίδας και περιποίησης άλλου προσώπου, όντας ανίκανος να περιποιηθεί ο ίδιος τον εαυτό του. Ενόψει δε της ιδιαίτερα βεβαρυμένης σωματικά και ψυχολογικά κατάστασής του, όπως αυτή περιγράφηκε ανωτέρω, τις συγκεκριμένες υπηρεσίες του παρείχε, εκτός από τη σύζυγό του, επιπροσθέτως και η αδελφή του, αφιερώνοντας προς το σκοπό αυτό, αρκετές ώρες σε καθημερινή βάση. Ο ενάγων ισχυρίζεται ότι ως αμοιβή κατέβαλλε στην αδελφή του 1.000 Ε μηνιαίως και το συνολικό ποσό των 12.000 Ε που αντιστοιχεί στους δώδεκα μήνες αποθεραπείας του, όπως καταθέτουν οι μάρτυρες απόδειξης, χωρίς όμως να προσκομίζονται έγγραφες αποδείξεις. Και ναι μεν με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας δεν είθισται να εκδίδονται τέτοιες μεταξύ αδελφών, πλην όμως από τα ίδια διδάγματα δεν είθισται μεταξύ αδελφών να καταβάλλεται αμοιβή για τις φροντίδες αποθεραπείας συνεπεία τραυματισμού, ασθένειας κλπ. Για το λόγο αυτό, το Δικαστήριο κρίνει ότι τις υπηρεσίες αυτές τις παρείχε, χωρίς αντάλλαγμα, η αδελφή του, η οποία του πρόσφερε την αναγκαία συνδρομή για ένα οκτάωρο ημερησίως, για του οκτώ μήνες της κατ' οίκον αποθεραπείας του. Οι προσφερόμενες στον ενάγοντα υπηρεσίες εκτιμάται ότι αντιστοιχούν στην αμοιβή που αυτός θα κατέβαλλε σε μία οικιακή βοηθό και υπολογίζεται στο ποσό των 700 Ε μηνιαίως, καθόσον αυτή δεν διέθετε εξειδικευμένες γνώσεις

και δεν πρόκειται περί παροχής εξειδικευμένων φροντίδων ανέρχεται δε συνολικά στο ποσό των 5.600 (700 Ε μηνιαίως Χ 8), ποσό το οποίο μάλιστα καταβάλλεται σε ανάλογες περιπτώσεις για την προσφορά των ίδιων υπηρεσιών. Το πιο πάνω ποσό μπορεί να αξιώσει ο ενάγων έστω και αν δεν το κατέβαλλε στους οικείους του, γιατί η μη καταβολή αμοιβής στην προκειμένη περίπτωση δεν μπορεί να οδηγήσει σε ωφέλεια των υπόχρεων εναγομένων, σύμφωνα με όσα στη νομική σκέψη εκτίθενται, το επιπλέον δε για την αιτία αυτή ποσό είναι ουσιαστικά αβάσιμο. {...}

412/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη

Εισηγητής: Περικλής Αλεξίου

Δικηγόροι: Κων. Μπάιμπας, Βασ. Κούτας, Νικ. Παπαπέτρου

Παραίτηση από δικόγραφο έφεσης πριν τη συζήτηση, χωρίς ανάγκη κλήτευσης του εφεσίβλητου.

Η σύμβαση παροχής αθλητικών υπηρεσιών έναντι οικονομικών παροχών μεταξύ ερασιτεχνικών αθλητικών σωματείων και αθλητών δεν είναι σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, αλλά του 361 ΑΚ διεπόμενη από το καταστατικό του σωματείου ή τον ειδικό κανονισμό της αθλητικής ομοσπονδίας και επικουρικά από τον ΑΚ. Εκδίκαση των εξ αυτής διαφορών κατά την τακτική διαδικασία.

Αγωγή ερασιτεχνών αθλητών προς καταβολή συμφωνημένης οικονομικής παροχής από το σωματείο. Εφόσον δεν αμφισβητήθηκε, τεκμαίρεται ότι οι αθλητές εκπλήρωσαν την υπο-

χρέωση συμμετοχής στους αγώνες. Οι ελλιπείς προπονήσεις δεν δικαιολογούν άρνηση καταβολής των παροχών αν δεν είχε συμφωνηθεί ευχέρεια περικοπής τους επί μειωμένων επιδόσεων ή προπονήσεων, ούτε το σωματείο ενημέρωσε για κάτι τέτοιο, θα μπορούσε όμως να θεμελιωθεί ένσταση μείωσης των συμβατικών παροχών.

Τοκογονία από την επίδοση της αγωγής λόγω εύλογης αμφιβολίας του εναγομένου ως προς την υποχρέωσή του.

Μη αδικοπραξία η άρνηση καταβολής των απολαβών.

I. Από τις διατάξεις των άρθρων 294, 295, 297, 299 ΚΠολΔ, οι οποίες εφαρμόζονται, σύμφωνα με το άρθρο 524 παρ. 1 του ίδιου κώδικα, και στη διαδικασία της δευτεροβάθμιας δίκης, προκύπτει ότι η παραίτηση από το δικόγραφο της έφεσης, (βλ. άρθρο 495 παρ. 1 ΚΠολΔ), μπορεί να γίνει χωρίς τη συναίνεση του εφεσίβλητου, με δήλωση του εκκαλούντος που καταχωρίζεται στα πρακτικά συνεδρίασης του δικαστηρίου, προτού αρχίσει η προφορική συζήτηση της υπόθεσης, και έχει ως συνέπεια να θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε η έφεση και να καταργείται η δίκη (βλ. ΟΛΑΠ 25/05 Δνη 46. 721, ΑΠ 20/99 Δνη 41. 26, ΑΠ 51/10, ΑΠ 633/10 Νόμος). Για να είναι έγκυρη η παραίτηση, δεν είναι αναγκαία η κλήτευση του εφεσίβλητου, αφού αυτός, και αν τυχόν είχε κληθεί και είχε συμμετάσχει στη δίκη, δε θα μπορούσε να αντιταχθεί στην παραίτηση, εφόσον αυτή γίνεται πριν προχωρήσει το δικαστήριο στην έρευνα των λόγων της έφεσης

(βλ. ΑΠ 51/10, ΕφΑθ 233/11). Στην επίδικη υπόθεση, μετά την εκφώνηση της υπόθεσης από το πινάκιο, αλλά πριν αρχίσει η συζήτησή της, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των εκκαλούντων δήλωσαν ενώπιον του Δικαστηρίου ότι οι εκκαλούντες παραιτούνται από το δικόγραφο της ένδικης έφεσης ως προς το 2ο εφεσίβλητο, Σ. Λ. Η δήλωση αυτή έχει ως συνέπεια να θεωρείται ότι η ένδικη έφεση δεν ασκήθηκε εναντίον του 2ου εφεσίβλητου.

II. Η ένδικη έφεση με ημερομηνία 2.12.2010 και αριθ. έκθ. κατάθ. 308/8.12.10, την οποία άσκησαν οι ηττημένοι στην πρωτοβάθμια δίκη καλούντες - ενάγοντες εναντίον της οριστικής απόφασης τακτικής διαδικασίας αριθμ. 65/2010 και εναντίον της μη οριστικής απόφασης ειδικής διαδικασίας εργατικών διαφορών αριθμ. 122/2007 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα, μέσα στην προθεσμία των τριών ετών από την ημέρα (13.5.2010), οπότε δημοσιεύτηκε η μεταγενέστερη (και οριστική) από τις δύο εκκαλούμενες αποφάσεις, (βλ. άρθρο 518 § 2 ΚΠολΔ), η οποία λαμβάνεται υπόψη στην επίδικη υπόθεση ως προθεσμία της έφεσης, αφού κανείς από τους διαδίκους δεν ισχυρίστηκε ούτε απέδειξε ότι επιδόθηκε η συγκεκριμένη εκκαλούμενη απόφαση προς κάποιον από αυτούς πριν από την άσκηση της έφεσης, ώστε να έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 518 § 1 ΚΠολΔ, και φέρεται νόμιμα προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, υλικά και τοπικά αρμοδίου για την εκδίκασή της, (βλ. άρθρα 19, 495 § 1, 513 § 1, 516 § 1, 517 ΚΠολΔ, όπως ισχύει, πριν τροποποιηθεί το άρθρο του 19

από το άρθρο 4 § 2 Ν. 3994/2011). Επομένως, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί στη συνέχεια ως προς την παραδεκτή υποβολή και βασιμότητα των λόγων της με την τακτική διαδικασία, με την οποία εκδόθηκε η 1η εκκαλούμενη (οριστική) απόφαση, (βλ. άρθρο 533 ΚΠολΔ), μέσα στα όρια που καθορίζονται από τους λόγους της, (βλ. άρθρο 522 ΚΠολΔ).

III. Στην πιο πάνω αγωγή τους με ημερομηνία 6.2.2007 και αριθ. έκθ. κατάθ. 21/20.2.2007 οι ήδη εκκαλούντες ιστόρησαν (ως προς αυτούς) τα εξής: Ότι είναι αμειβόμενοι αθλητές υδατοσφαίρισης και ότι ο 6ος από αυτούς (ήδη 5ος εκκαλών) στις 15.7.2005 και οι λοιποί στις 30.9.2005 σύναψαν με το νόμιμο εκπρόσωπο του εναγομένου σωματείου έγγραφη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, για να προφέρουν τις υπηρεσίες τους στην ομάδα του NOB έναντι των χρηματικών ποσών που αναφέρονται στην αγωγή λεπτομερώς, μολοντί όμως εκπλήρωσαν προσηκόντως την υποχρέωσή τους που απέρρεε από τη σύμβαση εργασίας, οι εναγόμενοι καθυστέρησαν να καταβάλουν τις δεδουλευμένες αποδοχές τους, τελικά κατέβαλαν ένα μέρος των οφειλομένων και ήδη οφείλουν στους ενάγοντες τα χρηματικά ποσά που αναφέρονται στην αγωγή λεπτομερώς. Ότι ο εργοδότης τους περιήλθε σε υπερημερία, με συνέπεια να δικαιούνται αυτοί τόκους υπερημερίας, χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να αποδείξουν ζημία τους. Ότι, περαιτέρω, η συμπεριφορά των εναγομένων, ήτοι η μακρά καθυστέρησή τους ως προς την καταβολή των δεδουλευμένων αποδοχών των εναγόντων, προκάλεσε βαρύτατη ηθική βλάβη στους ενάγοντες,

για την οποία πρέπει να καταβληθεί σε καθένα από αυτούς το ποσό των 5.000 Ε ως χρηματική ικανοποίηση. Ότι, επικουρικά, το εναγόμενο σωματείο οφείλει τα επίδικα χρηματικά ποσά σύμφωνα με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Για τους λόγους αυτούς ζήτησαν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν σε αυτούς τα χρηματικά ποσά που αναφέρονται στην αγωγή, ήτοι στον 1ο από αυτούς 8.500 Ε, στον ήδη 2ο 8.500 Ε, στον ήδη 3ο 8.500 Ε, στον ήδη 4ο 2.100 Ε, στον ήδη 5ο 7.500 Ε, στον ήδη 6ο 6.700 Ε, στον ήδη 7ο 10.400 Ε, στον ήδη 8ο 10.000 Ε και στον ήδη 9ο 8.500 Ε, νομιμότοκα από το τέλος κάθε μήνα, οπότε κατέστησαν απαιτητές οι επιμέρους αποδοχές καθενός ενάγοντος, και, επίσης, το ποσό των 5.000 Ε σε καθένα από αυτούς ως χρηματική ικανοποίηση εξαιτίας ηθικής βλάβης, νομιμότοκα από την επίδοση της αγωγής μέχρι την ολοσχερή εξόφληση της οφειλής, άλλως, επικουρικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού. Ως προς την ανωτέρω αγωγή εκδόθηκε αρχικά η 2η εκκαλούμενη απόφαση ειδικής διαδικασίας αριθμ. 122/2007 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή ως προς τον 2ο ενάγοντα, Γ. Μ., διατάχθηκε ο χωρισμός της δίκης ως προς τους λοιπούς ενάγοντες, ήδη εκκαλούντες, κηρύχθηκε το δικαστήριο αναρμόδιο προς εκδίκαση της αγωγής ως προς τους λοιπούς ενάγοντες, ήδη εκκαλούντες, και παραπέμφθηκε η αγωγή ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, για να εκδικαστεί με την τακτική διαδικασία. Στη συνέχεια οι ενάγοντες, πλην του δευτέρου, Γ. Μ., επέσπευσαν την μετά παρα-

πομπή συζήτηση της ανωτέρω αγωγής ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου με την από 12.2.2008 και με αριθ. κατάθ. 54/12.2.08 αίτηση - κλήση τους. Η ένδικη αγωγή εκδικάστηκε ως προς τους καλούντες - ενάγοντες, ήδη εκκαλούντες, με την τακτική διαδικασία και εκδόθηκε ως προς αυτή η 1η εκκαλούμενη απόφαση τακτικής διαδικασίας αριθμ. 65/2010 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή ως προς όλους τους καλούντες - ενάγοντες εναντίον του 2ου εναγομένου, έγινε δεκτή η αγωγή ως προς τον 8ο καλούντα - ενάγοντα, Δ. Μ., εναντίον του 1ου εναγομένου κατά ένα μέρος, υποχρεώθηκε το 1ο εναγόμενο σωματείο να καταβάλει στον 8ο καλούντα - ενάγοντα το ποσό των 5.200 Ε, νομιμότοκα από 29.11.2006, και απορρίφθηκε η αγωγή ως προς τους λοιπούς καλούντες - ενάγοντες (πλην του ογδόου) εναντίον του 1ου εναγομένου. Τις ανωτέρω πρωτόδικες αποφάσεις (με αριθμούς 65/2010 και 122/2007) εκκάλεσαν οι καλούντες - ενάγοντες με την ένδικη έφεσή τους, με την οποία παραπονούνται ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου και, ειδικότερα, ότι υπέπεσε στις πλημμέλειες που αναφέρονται στην έφεση λεπτομερώς, και ζητούν να εξαφανιστεί η 2η εκκαλούμενη απόφαση, να μεταρρυθμιστεί η 1η εκκαλούμενη απόφαση και να επιδικαστούν σε αυτούς, αντίστοιχα, τα ποσά των 8.500 Ε, 8.500 Ε, 8.500 Ε, 2.100 Ε, 7.500 Ε, 6.700 Ε, 10.400 Ε, 10.000 Ε και 8.500 Ε, νομιμοτόκως, και, επίσης, το ποσό των 5.000 Ε σε έκαστο από αυτούς ως χρηματική ικανοποίηση ηθικής βλάβης.

Κατά τη συζήτηση της ένδικης έφεσης ο πληρεξούσιος δικηγόρος των 5ου, 6ου και 7ου εκκαλούντων διόρθωσε το αίτημα δεδουλευμένων αποδοχών ως προς τους ανωτέρω εκκαλούντες στο ποσό των 5.500 Ε, 6.500 Ε και 8.500 Ε αντίστοιχα.

IV. Από τις διατάξεις του άρθρου 33 §§ 1-2 Ν. 2725/1999 «Ερασιτεχνικός και επαγγελματικός αθλητισμός» προκύπτουν τα εξής: «1) Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε αθλητές που δεν αγωνίζονται σε τμήμα αμειβόμενων αθλητών αθλητικού σωματείου ή σε αθλητική ανώνυμη εταιρεία. 2) Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 85 του παρόντος νόμου, η αγωνιστική δραστηριότητα των αθλητών δεν αποτελεί άσκηση επαγγελματικής αθλητικής δραστηριότητας. Οικονομικές ή άλλες παροχές που δίνονται από αθλητικά σωματεία, ενώσεις ή ομοσπονδίες σε αθλητές, ως ενίσχυση για την υποστήριξη της αθλητικής τους δραστηριότητας, δεν αποτελούν οικονομικά ανταλλάγματα κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 86 του παρόντος νόμου. Οι σχέσεις αθλητών και αθλητικών σωματείων καθορίζονται από τις διατάξεις του καταστατικού ή του σχετικού ειδικού κανονισμού της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας». Περαιτέρω, από το άρθρο 85 §§ 1-4 Ν. 2725/1999 προκύπτουν τα εξής: «1) Αθλητής με αμοιβή είναι εκείνος που συνδέεται με αθλητικό σωματείο, το οποίο διατηρεί Τμήμα Αμειβόμενων Αθλητών, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας για παροχή αθλητικών υπηρεσιών. 2) Επαγγελματίας αθλητής είναι εκείνος που συνδέεται με Αθλητική Ανώνυμη Εταιρία με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας για παροχή αθλητι-

κών υπηρεσιών. 3) Κατ' εξαίρεση, αθλητής με αμοιβή ή επαγγελματίας αθλητής ανάλογα, είναι και εκείνος, ο οποίος διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 94 του παρόντος νόμου (Ν. 2725/1999). 4) Η πιο πάνω σύμβαση εργασίας αθλητή με αμοιβή ή επαγγελματία αθλητή διέπεται από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας και του νόμου αυτού...». Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 94 § 1-2 Ν. 2725/1999 προκύπτουν τα εξής: «1) Σε περίπτωση υποβιβασμού ομάδας Τμήματος Αμειβόμενων Αθλητών ή Αθλητικής Ανώνυμης Εταιρίας σε ερασιτεχνική κατηγορία πρωταθλήματος, η σύμβαση με τον αθλητή λύεται, με την επιφύλαξη των διατάξεων της επόμενης παραγράφου, αζημίως και για τα δύο μέρη. 2) Σε περίπτωση που το συμβόλαιο του αθλητή με την Α.Α.Ε. ή το Τ.Α.Α. που υποβιβάζεται, δεν έχει λήξει, το ιδρυτικό σωματείο επιτρέπεται να διατηρήσει τον αθλητή στη δύναμή του είτε μέχρι τη λήξη του συμβολαίου, αν αυτό λήγει μέσα σε χρονικό διάστημα ενός (1) έτους από την επικύρωση της βαθμολογίας του πρωταθλήματος, είτε μέχρι ένα (1) έτος από την παραπάνω επικύρωση, αν η διάρκεια του συμβολαίου υπερβαίνει το ένα (1) έτος από αυτή. Εφόσον το σωματείο διατηρήσει τον αθλητή στη δύναμή του, για τις σχέσεις του αθλητή με το σωματείο εφαρμόζονται οι διατάξεις του κεφαλαίου αυτού». Από τις ανωτέρω διατάξεις, συνδυασμένες μεταξύ τους, προκύπτει ότι: ι) Η αγωνιστική δραστηριότητα των αθλητών που εμπίπτουν στη διάταξη του άρθρου 33 § 1 Ν. 2725/1999, ήτοι των αθλητών που δεν αγωνίζονται σε ομάδα Τμήματος Αμειβόμενων Αθλητών αθλη-

τικού σωματείου ή σε ομάδα Αθλητικής Ανώνυμης Εταιρίας, δεν διέπεται από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, ιι) Η σύμβαση παροχής αθλητικών υπηρεσιών και καταβολής οικονομικών παροχών, η οποία συνάπτεται μεταξύ αθλητών που εμπίπτουν στη διάταξη του άρθρου 33 § 1 Ν. 2725/1999, και αθλητικών σωματείων που δε διατηρούν Τμήματα Αμειβόμενων Αθλητών ούτε αποτελούν Αθλητικές Ανώνυμες Εταιρίες, δεν είναι σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, η οποία διέπεται από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, αλλά σύμβαση του άρθρου 361 ΑΚ, η οποία διέπεται, κυρίως, από τις διατάξεις του καταστατικού του σωματείου ή του σχετικού ειδικού κανονισμού της οικείας αθλητικής ομοσπονδίας, και, επικουρικά, από τις αντίστοιχες διατάξεις του Αστικού Κώδικα, εφόσον το καταστατικό του σωματείου ή ο ειδικός κανονισμός της ομοσπονδίας δεν περιέχουν αντίστοιχες διατάξεις. Η εκδίκαση των διαφορών που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση τέτοιας σύμβασης, δε γίνεται με την ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, ήτοι τη διαδικασία των άρθρων 663-676 ΚΠολΔ, αλλά με την τακτική διαδικασία, η οποία εφαρμόζεται, αν δε συντρέχει περίπτωση εφαρμογής κάποιας ειδικής διαδικασίας. Στην ένδικη αγωγή, μολονότι ιστορείται ότι οι ενάγοντες, ήδη εκκαλούντες, είναι αμειβόμενοι αθλητές υδατοσφαίρισης και ότι σύναψαν με το νόμιμο εκπρόσωπο του εναγομένου σωματείου έγγραφη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας για να προφέρουν τις υπηρεσίες τους στην ομάδα του ΝΟΒ έναντι των χρηματικών ποσών που αναφέρονται στην αγωγή λεπτομερώς, δεν ιστορείται, περαιτέρω, ότι

το εναγόμενο αθλητικό σωματείο διατηρεί Τμήματα Αμειβόμενων Αθλητών ή ότι αποτελεί Αθλητική Ανώνυμη Εταιρία. Αντίθετα, όπως ιστορείται ήδη στην ένδικη έφεση και όπως αποδείχθηκε στη διάρκεια της δίκης τούτης, «το καθεστώς των αθλητών υδατοσφαίρισης διέπεται από το άρθρο 33 §§ 1-2 Ν. 2725/1999» και «τα τμήματα υδατοσφαίρισης που διατηρούν τα αθλητικά σωματεία, δεν έχουν ενταχθεί από το νόμο στα αμειβόμενα ή επαγγελματικά αθλήματα». Συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθά αποφάνθηκε με την εκκαλούμενη απόφασή του αριθμ. 122/2007 ότι «οι αξιώσεις των λοιπών εναγόντων (ήδη εκκαλούντων), οι οποίοι τυγχάνουν ερασιτέχνες αθλητές υδατοσφαίρισης, προς καταβολή της συμφωνημένης αμοιβής τους πρέπει να εκδικαστούν κατά την τακτική διαδικασία, και το παρόν δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να δικάσει κατά την εργατική διαδικασία» και ορθά, επίσης, κηρύχθηκε ως αναρμόδιο και παρέπεμψε την αγωγή των ανωτέρω εναγόντων, ήδη εκκαλούντων, προκειμένου να εκδικαστεί κατά την τακτική διαδικασία. Ήδη οι εκκαλούντες παραπονούνται με τους λόγους Β-1, Β-2, Γ-1, Γ-2 της ένδικης έφεσής τους ότι η ανωτέρω πρωτόδικη απόφαση είναι εσφαλμένη και ζητούν να εξαφανιστεί. Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν, οι ανωτέρω λόγοι έφεσης είναι ουσιαστικά αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν.

V. Από την εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων ... αποδείχθηκαν τα εξής πραγματικά περιστατικά: Οι ήδη εκκαλούντες ενάγοντες, 1) Π. Κ., 2) Δ. Σ., 3) Α. Τ., 4) Ι. Π., 5) Μ. Γ., 6) Κ. Α., 7) Λ. Η., 8) Δ. Μ. και 9) Ι. Ε., είναι αθλητές υδατοσφαίρισης, οι οποίοι

οι παρέχουν τις αθλητικές υπηρεσίες τους έναντι οικονομικών παροχών. Ο 5ος από αυτούς στις 15.7.2005 και οι λοιποί στις 30.9.2005 σύναψαν με το ήδη εναγόμενο αθλητικό σωματείο, το οποίο εκπροσωπούσε ο Σ. Λ., πρόεδρος τότε του διοικητικού συμβουλίου και νόμιμος εκπρόσωπος του εναγομένου σωματείου, έγγραφη σύμβαση, με το εξής ουσιαστικό περιεχόμενο: «Ο δεύτερος συμβαλλόμενος (αθλητής) αποδέχεται την υπογραφή δελτίου αθλητή στο τμήμα υδατοσφαίρισης του πρώτου συμβαλλομένου (σωματείου). Θα έχει όλα τα δικαιώματα ως αθλητής του «Ναυτικού Ομίλου Β. και Α.» και υποχρέωση να συμμετέχει στους επίσημους αγώνες της ομάδας υδατοσφαίρισης στην Α1 Εθνική Κατηγορία Ανδρών και στο Κύπελλο Ελλάδας κατά την περίοδο 2005-2006, καθώς επίσης και να προπονείται καθημερινά. Το πρώτο συμβαλλόμενο αθλητικό σωματείο αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει στον δεύτερο συμβαλλόμενο για την ως άνω περίοδο 2005-2006 το ποσό των ... χιλιάδων ευρώ που θα καταβληθεί σε δόσεις ως εξής: ... Το πρώτο συμβαλλόμενο αθλητικό σωματείο αναλαμβάνει την υποχρέωση να καλύπτει όλα τα έξοδα του αθλητή (διαμονή - διατροφή - μετακινήσεις κ.α.) κατά την παραμονή του στο Β. για αγωνιστικές υποχρεώσεις της ομάδας. Το πρώτο συμβαλλόμενο αθλητικό σωματείο αναλαμβάνει την υποχρέωση να συναινέσει, χωρίς άλλες διατυπώσεις, στην ελεύθερη μεταγραφή του αθλητή μετά την 30.6.2006...». Το χρηματικό ποσό που ανέλαβε το πρώτο συμβαλλόμενο (ήδη εναγόμενο) αθλητικό σωματείο να καταβάλει στους ενάγοντες αθλητές υδατοσφαίρι-

σης ως οικονομικό αντάλλαγμα για τις αθλητικές υπηρεσίες, τις οποίες θα παρείχαν αυτοί στην ομάδα υδατοσφαίρισης του σωματείου, ανέρχεται, αντίστοιχα, σε 11.000 Ε (για τον 1ο ενάγοντα), σε 14.000 Ε (για τον αρχικά 3ο ενάγοντα, ήδη 2ο εκκαλούντα), σε 11.000 Ε (για τον αρχικά 4ο ενάγοντα, ήδη 3ο εκκαλούντα), σε 5.000 Ε (για τον αρχικά 5ο ενάγοντα, ήδη 4ο εκκαλούντα), σε 12.000 Ε (για τον αρχικά 6ο ενάγοντα, ήδη 5ο εκκαλούντα), σε 14.000 Ε (για τον αρχικά 7ο ενάγοντα, ήδη 6ο εκκαλούντα), σε 11.000 Ε (για τον αρχικά 8ο ενάγοντα, ήδη 7ο εκκαλούντα), σε 10.000 Ε (για τον αρχικά 9ο ενάγοντα, ήδη 8ο εκκαλούντα) και σε 12.000 Ε (για τον αρχικά 10ο ενάγοντα, ήδη 9ο εκκαλούντα). Το ανωτέρω χρηματικό ποσό συμφωνήθηκε μεταξύ των συμβαλλομένων να καταβληθεί στον δικαιούχο αθλητή σε πέντε δόσεις, ήτοι η 1η δόση στις 31.10.2005, η 2η δόση στις 31.12.2005, η 3η δόση στις 28.2.2006, η 4η δόση στις 30.4.2006 και η 5η δόση στις 30.6.2006. Επειδή οι περισσότεροι ενάγοντες αθλητές διέμεναν μακριά από την πόλη του Β., όπου εδρεύει το εναγόμενο σωματείο, συμφωνήθηκε μεταξύ αυτών και του νόμιμου εκπροσώπου του σωματείου να προπονούνται σε κολυμβητήριο του τόπου κατοικίας τους, ήτοι οι πέντε πρώτοι από τους ενάγοντες αθλητές σε κολυμβητήριο της Α., οι επόμενοι δύο σε κολυμβητήριο της Π., ο επόμενος στο κολυμβητήριο του Β. και ο επόμενος στο κολυμβητήριο της Λ. Μετά παρέλευση μικρού χρονικού διαστήματος από την έναρξη των επίσημων αγώνων υδατοσφαίρισης της Α1 εθνικής κατηγορίας ανδρών της περιόδου 2005-2006 διαφάνηκε

ότι η ομάδα υδατοσφαίρισης του εναγομένου σωματείου δεν είχε τη δυνατότητα να επιτύχει νίκες σε βάρος των αντιπάλων ομάδων υδατοσφαίρισης. Η αδυναμία αυτή της ομάδας αποδόθηκε από τον προπονητή της ομάδας, Γ. Μ., αρχικά 2ο ενάγοντα, κάτοικο Α., στο γεγονός ότι τα μέλη της ομάδας, ιδίως εκείνοι από τους ενάγοντες αθλητές, οι οποίοι διέμεναν στην Α. και προπονούταν στο ίδιο μέρος, δεν πραγματοποιούσαν εντατική προπόνηση, ήτοι προπόνηση δύο φορές ημερησίως, η οποία ήταν απαραίτητη για να επιτευχθούν ικανοποιητικά αποτελέσματα στους επίσημους αγώνες. Το εναγόμενο σωματείο, μολονότι πληροφορήθηκε τις απόψεις του προπονητή ως προς την ανάγκη να αυξηθούν οι προπονήσεις των εναγόντων αθλητών, δεν έλαβε αντίστοιχα μέτρα, δεν διαμαρτυρήθηκε προς τους ενάγοντες ούτε ενημέρωσε αυτούς ότι έχει πρόθεση να στερήσει από αυτούς τις συμφωνημένες οικονομικές παροχές, αν τυχόν συνέχιζαν να παρουσιάζουν μειωμένη απόδοση στους επίσημους αγώνες ή αν τυχόν συνέχιζαν να προπονούνται ελλιπώς. Τελικά, στο τέλος της επίδικης χρονικής περιόδου (2005-2006) η ομάδα υδατοσφαίρισης του εναγομένου σωματείου υποβιβάστηκε από την Α1 στην Α2 εθνική κατηγορία ανδρών. Μέχρι τότε ο εναγόμενο σωματείο είχε καταβάλει στους ενάγοντες ένα μέρος από το συμφωνημένο ποσό χρημάτων, ήτοι, αντίστοιχα, στον 1ο ενάγοντα το ποσό των 5.900 Ε, στον αρχικά 3ο ενάγοντα (ήδη 2ο εκκαλούντα) το ποσό των 8.600 Ε, στον αρχικά 4ο ενάγοντα (ήδη 3ο εκκαλούντα) το ποσό των 5.900 Ε, στον αρχικά 5ο ενάγοντα (ήδη 4ο εκκαλούντα)

το ποσό των 3.000 Ε, στον αρχικά 6ο ενάγοντα (ήδη 5ο εκκαλούντα) το ποσό των 5.900 Ε, στον αρχικά 7ο ενάγοντα (ήδη 6ο εκκαλούντα) το ποσό των 10.400 Ε, στον αρχικά 8ο ενάγοντα (ήδη 7ο εκκαλούντα) το ποσό των 5.900 Ε, στον αρχικά 9ο ενάγοντα (ήδη 8ο εκκαλούντα) το ποσό των 4.800 Ε και στον αρχικά 10ο ενάγοντα (ήδη 9ο εκκαλούντα) το ποσό των 6.100 Ε. Έκτοτε το εναγόμενο σωματείο αρνείται να καταβάλει στους ενάγοντες αθλητές το υπόλοιπο ποσό της συμφωνημένης οικονομικής παροχής αυτού προς αυτούς, ήτοι στον ενάγοντα Π. Κ. το ποσό των 5.100 Ε, στον ενάγοντα Δ. Σ. το ποσό των 5.400 Ε, στον ενάγοντα Α. Τ. το ποσό των 5.100, στον ενάγοντα Ι. Π. το ποσό των 2.000 Ε, στον ενάγοντα Μ. Γ. το ποσό των 6.100 Ε, στον ενάγοντα Κ. Α. το ποσό των 3.600 Ε, στον ενάγοντα Λ. Η. το ποσό των 5.100 Ε, στον ενάγοντα Δ.Μ. το ποσό των 5.200 Ε και στον ενάγοντα Ι. Ε. το ποσό των 5.900 Ε, προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι οι ενάγοντες, εκτός από τον Δ. Μ., «δεν ήταν συνεπείς ως προς την υποχρέωσή τους να προπονούνται συστηματικά». Αντίθετα, το σωματείο δεν ισχυρίστηκε καθόλου στη διάρκεια της δίκης ότι οι ενάγοντες αθλητές δεν εκπλήρωσαν την υποχρέωση συμμετοχής τους σε όλους τους επίσημους αγώνες της ομάδας τους, με συνέπεια να τεκμαίρεται ότι οι ενάγοντες εκπλήρωσαν ολοσχερώς αυτή τη συμβατική υποχρέωσή τους. Ο ανωτέρω ισχυρισμός του εναγομένου σωματείου ως προς τις ελλιπείς προπονήσεις των εναγόντων αθλητών είναι, πράγματι, βάσιμος κατά ένα μέρος, αλλά το γεγονός αυτό δεν δικαιολογεί την παράλειψη και ήδη την άρνηση του σωμα-

τείου να καταβάλει στους ενάγοντες τις συμφωνημένες οικονομικές παροχές, διότι: ι) Με τις επίδικες συμβάσεις δεν συμφωνήθηκε μεταξύ των συμβαλλομένων ότι το σωματείο έχει την ευχέρεια να περικόπτει τις συμφωνημένες οικονομικές απολαβές των αθλητών, αν τυχόν οι επιδόσεις αυτών στους επίσημους αγώνες θα είναι μειωμένη ή αν τυχόν οι προπονήσεις αυτών δεν θα είναι εντατικές, ιι) Το εναγόμενο σωματείο, όπως ήδη αναφέρθηκε, δεν διαμαρτυρήθηκε καθόλου προς τους ενάγοντες ούτε ενημέρωσε αυτούς ότι έχει πρόθεση να στερήσει από αυτούς τις συμφωνημένες οικονομικές απολαβές τους, επειδή αυτοί παρουσίαζαν μειωμένη απόδοση στους επίσημους αγώνες και μειωμένη συμμετοχή στις προπονήσεις. Οι ελλιπείς προπονήσεις των εναγόντων αθλητών θα ήταν δυνατό, ενδεχομένως, να θεμελιώσουν ένσταση του εναγομένου σωματείου, βασισμένη στη διάταξη του άρθρου 376 ΑΚ, ώστε να επιτευχθεί μείωση των συμφωνημένων οικονομικών παροχών με δικαστική απόφαση, αλλά το σωματείο δεν υπέβαλε τέτοια ένσταση στη διάρκεια της πρωτοβάθμιας δίκης. Μετά τη λήξη της αθλητικής περιόδου 2005-2006 οι ενάγοντες αθλητές απέστειλαν και επέδωσαν νόμιμα στο εναγόμενο σωματείο στις 29.11.2006 την από 22.11.2006 εξώδικη διαμαρτυρία τους, με την οποία διαμαρτυρήθηκαν για την παράλειψη του σωματείου να καταβάλει σε αυτούς το υπόλοιπο ποσό των συμφωνημένων οικονομικών παροχών και κάλεσαν το σωματείο να καταβάλει, αντίστοιχα, σε αυτούς τα χρηματικά ποσά που αναφέρονται στην αγωγή, (βλ. την έκθεση επίδοσης αριθμ.

.../29.11.2006 του δικαστικού επιμελητή Β. Α.). Ακόμη και μετά τη λήψη της ανωτέρω εξώδικης διαμαρτυρίας το εναγόμενο σωματείο δεν εκδήλωσε προθυμία να καταβάλει στους ενάγοντες το υπόλοιπο ποσό των συμφωνημένων οικονομικών παροχών, γεγονός που οδήγησε τους ενάγοντες αθλητές στην άσκηση της ένδικης αγωγής.

Από όσα αναφέρθηκαν, το Δικαστήριο τούτο οδηγείται στην κρίση ότι το εναγόμενο σωματείο οφείλει να εκπληρώσει ολοσχερώς την ανωτέρω συμβατική οικονομική υποχρέωσή του έναντι των εναγόντων αθλητών και να καταβάλει, αντίστοιχα, προς αυτούς το υπόλοιπο ποσό των συμφωνημένων οικονομικών παροχών, νομιμότοκα από την επομένη της ημέρας, οπότε επιδόθηκε η ένδικη αγωγή στο εναγόμενο σωματείο, (βλ. άρθρο 346 ΑΚ), και όχι από 29.11.2006, όπως αποφάνθηκε ήδη το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ως προς τον ενάγοντα Δ. Μ., ούτε από το τέλος του διμήνου, οπότε κατέστη απαιτητή η παροχή, διότι η παράλειψη και ήδη η άρνηση του εναγομένου σωματείου να εκπληρώσει την παροχή του έναντι των αντιδίκων του οφείλεται σε εύλογη αμφιβολία αυτού ως προς τη θεμελίωση τέτοιας υποχρέωσής του, η οποία προκλήθηκε από τη μειωμένη αγωνιστική απόδοση των εναγόντων αθλητών και τη μειωμένη συμμετοχή τους στις προπονήσεις, γεγονότα για τα οποία δεν ευθύνεται το εναγόμενο σωματείο, (βλ. άρθρο 342 ΑΚ, ΑΠ 45/87, ΕφΑθ 4695/02 Νόμος). Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε διαφορετικά ως προς τα ανωτέρω ζητήματα με την 1η εκκαλούμενη (οριστική) απόφασή του με αριθμό 65/2010, έσφαλε

ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου, όπως παραπονούνται ήδη οι εκκαλούντες με την ένδικη έφεσή τους, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε παραδοχή του αντίστοιχου λόγου έφεσης (με αριθμό Β-4) και των αντίστοιχων χωρίων του Γ' λόγου έφεσης, και σε εξαφάνιση του αντίστοιχου κεφαλαίου της 1ης εκκαλούμενης απόφασης. Η παράλειψη και μετέπειτα η άρνηση του εναγομένου σωματείου να καταβάλει το υπόλοιπο ποσό των συμφωνημένων οικονομικών απολαβών των εναγόντων αθλητών, δεν αποτελεί αδικοπραξία, η οποία μπορεί να θεμελιώσει αξίωση προς αποζημίωση σύμφωνα με τα άρθρα 914, 927, 298 ΑΚ και αξίωση προς καταβολή χρηματικής ικανοποίησης εξαιτίας ηθικής βλάβης, (βλ. ΑΠ 1707/10, ΑΠ 1268/94, ΑΠ 47/96 Νόμος, ΕφΑθ 2529/93, ΕφΑθ 12380/90, ΕφΑθ 3376/87, ΕφΑθ 8486/89 Δνη 36. 709, 34. 147, 34. 142, 33. 851 αντίστοιχα), ούτε τελέστηκε κάτω από περιστάσεις, οι οποίες ήταν δυνατό να προκαλέσουν ηθική βλάβη στους ενάγοντες, όπως εκθέτουν αυτοί στην ένδικη αγωγή τους, για την οποία πρέπει να καταβληθεί σε καθένα από αυτούς το ποσό των 5.000 Ε ως χρηματική ικανοποίηση. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο αποφάνθηκε παρόμοια ως προς το ανωτέρω ζήτημα, δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και την εφαρμογή του νόμου, όπως παραπονούνται ήδη οι εκκαλούντες με την ένδικη έφεσή τους, γεγονός που πρέπει να οδηγήσει σε απόρριψη του αντίστοιχου λόγου έφεσης (με αριθμό Β-3) και των αντίστοιχων χωρίων του Γ' λόγου έφεσης. {...}

419/2013

Πρόεδρος: Αθαν. Καγκάνης**Εισηγήτρια:** Ερατώ Κολέση**Δικηγόροι:** Κων. Γκεζέρης, Γεώρ. Ζορμπάς

Ο δικαστικός καθορισμός του τρόπου διοίκησης επίκοινου προϋποθέτει αδυναμία συμφωνίας των κοινωνιών έστω κατά πλειοψηφία, ισχύει δε όσο υφίσταται η κοινωνία και μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με ομοφωνία των κοινωνιών ή με νέα δικ. απόφαση επί μεταβολής των συνθηκών.

Αγωγή (οριστικής) ρύθμισης της διοίκησης του κοινού στο ΠολΠρωτ κατά την τακτική διαδικασία. Αναγκαία μνεία και απόδειξη έλλειψης απόφασης της παμψηφίας ή πλειοψηφίας, ή ότι η υπάρχουσα είναι άκυρη ή λόγω μεταβολής των συνθηκών δεν είναι πλέον συμφέρουσα για τους κοινωνούς και δεν κατέστη δυνατή η λήψη νέας, άλλως αοριστία. Αναγκαίος και ισχυρισμός του ενάγοντος ότι βρίσκεται στη συννομή του κοινού και υπόδειξη του πιο πρόσφορου τρόπου διαχείρισής του.

{...} Κατά τη διάταξη του άρθρου 522 ΚΠολΔ, με την άσκηση της εφέσεως η υπόθεση μεταβιβάζεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους της. Από το μεταβιβαστικό αυτό αποτέλεσμα της εφέσεως το Εφετείο αποκτά την εξουσία να εξετάσει όλους τους ισχυρισμούς, που υποβάλλονται, κατά τις διατάξεις των άρθρων 525 και 527 του αυτού ως άνω Κώδικα και μπορεί, παρ' ότι ο

εκκαλών παραπονείται για την κατ' ουσίαν απόρριψη της αγωγής, να θεωρήσει αυτήν ως νόμω αβάσιμη ή αόριστη ή απαράδεκτη και μάλιστα κατ' αυτεπάγγελτη έρευνα και ένεκα αυτού απορριπτέα. Στην περίπτωση όμως αυτή, μη επιτρεπομένης της κατά το άρθρο 534 ΚΠολΔ αντικαταστάσεως της αιτιολογίας της εκκαλουμένης αποφάσεως, γιατί αυτό οδηγεί σε διαφορετικό κατ' αποτέλεσμα διατακτικό, εξαφανίζεται η εκκαλουμένη απόφαση και απορρίπτεται η αγωγή για τον τυπικό αυτό λόγο και μάλιστα χωρίς ειδικό προς τούτο παράπονο κατά το άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔ, αφού η απόφαση αυτή είναι επωφελέστερη για τον εκκαλούντα από την εκκληθείσα (ΑΠ 731/91 Δνη 37. 583, ΑΠ 1039/90 Δνη 33. 1453). Σημειωτέον, ότι η ένεκα του μεταβιβαστικού αποτελέσματος εξουσία του Εφετείου προς έλεγχο της νομικής βασιμότητας της αγωγής δεν αντίκειται στα άρθρα 20 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ (ΑΠ 1436/02 Δνη 45. 777).

Εξάλλου κατ' άρθρο 787 ΑΚ, καθένας των κοινωνών δικαιούται σε χρήση του κοινού αντικειμένου, εφόσον απ' αυτήν δεν παρακωλύεται η σύγχρηση των λοιπών, ενώ κατ' άρθρο 788 ΑΚ η διοίκηση του κοινού ανήκει σε όλους μαζί τους κοινωνούς. Τροποποίηση της ομόφωνης απόφασης των κοινωνών μπορεί να υπάρξει με μεταγενέστερη απόφαση της πλειοψηφίας ή με δικαστική απόφαση, όταν νεότερα γεγονότα επιβάλλουν την αλλαγή του τρόπου διοίκησης, όταν υφίσταται αντικειμενικός λόγος τροποποίησης, λόγω μεταβολής των συνθηκών (Καυκάς Ειδ. Ενοχικό ΙΙ, αρθρα 788-789, σ. 242). Κατά την 789 ΑΚ, με απόφαση της πλειοψηφίας των κοινω-

νών, λαμβανομένη κατά το μέγεθος των μεριδίων, μπορεί να καθορισθεί ο για το κοινό αντικείμενο προσήκων τρόπος τακτικής διοίκησης και εκμετάλλευσης αυτού. Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 790 ΑΚ, αν η διοίκηση και η χρησιμοποίηση κοινού πράγματος δεν καθορίσθηκε με κοινή συμφωνία ή με πλειοψηφία (των κοινωνιών), καθénas από τους κοινωνούς έχει δικαίωμα να ζητήσει να την κανονίσει το δικαστήριο με τον τρόπο που είναι ο πιο πρόσφορος και συμφέρει περισσότερο σε όλους τους κοινωνούς. Από τη διάταξη αυτή συνάγεται με σαφήνεια ότι ο δικαστικός καθορισμός του τρόπου διοίκησης του κοινού πράγματος, ο οποίος δεν τείνει στη διάγνωση ουσιαστικού δικαιώματος, αλλά αποτελεί ρυθμιστική παρέμβαση του δικαστηρίου, που αποβλέπει στην εξεύρεση του περισσότερο πρόσφορου και επωφελούς για όλους τους κοινωνούς τρόπου διοίκησης και χρησιμοποίησης του κοινού πράγματος, προϋποθέτει αδυναμία συμφωνίας των κοινωνιών έστω κατά πλειοψηφία, ισχύει δε ενόσω υφίσταται η κοινωνία και μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με συμφωνία όλων των κοινωνιών (και όχι της πλειοψηφίας αυτών) ή με νέα δικαστική απόφαση επί μεταβολής των συνθηκών. Κατά την άσκηση της ρυθμιστικής του αυτής παρέμβασης, το δικαστήριο δεν υπόκειται σε περιορισμούς και ενδεικτικά μόνον καθορίζεται η δυνατότητα διορισμού διαχειριστή, οφείλει όμως να μην παραβιάζει τις κείμενες διατάξεις των νόμων. Η αγωγή με την οποία επιδιώκεται η (οριστική) ρύθμιση της διοίκησης του κοινού ασκείται ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου, επειδή το αντικείμενό της

δεν μπορεί να αποτιμηθεί σε χρήμα (αρθρ. 18 παρ. 1 ΚΠολΔ) και εκδικάζεται κατά τη συνήθη τακτική διαδικασία (ΕφΑθ 4857/99 ΔΕΕ 1999. 873, ΕφΑθ 9314/96 Δνη 1997. 1654, ΕφΑθ 5562/92 Δνη 1994. 147), σ' αυτήν δε πρέπει να αναφέρονται: α) η ύπαρξη κοινωνίας μεταξύ των διαδίκων, χωρίς να απαιτείται περιγραφή του ιστορικού της γέννησης της κοινωνίας, β) η έλλειψη απόφασης της παμψηφίας ή πλειοψηφίας, ή ότι η υπάρχουσα απόφαση είναι άκυρη ή δεν είναι πλέον κατάλληλη και πιο συμφέρουσα για τους κοινωνούς. Η προϋπόθεση αυτή αποτελεί στοιχείο της βάσης της αγωγής και το βάρος της απόδειξης ότι δεν υπάρχει απόφαση των κοινωνιών το φέρει ο ενάγων (ΑΠ 1769/88 Δνη 1991. 12, ΕφΑθ 1662/93 Δνη 1994. 153), γ) ισχυρισμός του ενάγοντος ότι βρίσκεται στη σύνομη του κοινού πράγματος και δ) υπόδειξη από τον ενάγοντα του περισσότερο πρόσφορου και συμφέροντος, κατά την κρίση του, τρόπου διοικήσεως και διαχειρίσεως του κοινού, διαφορετικά η αγωγή απορρίπτεται ως αόριστη (Σκούρας σε ΕρμΑΚ Γεωργιάδη - Σταθόπουλου, σχόλια υπό άρθρο 790, αρ. 14. 176, Τζίφρας, ΕΕΝ 41. 425). Τότε μόνο είναι δυνατή η δικαστική παρέμβαση, που έχει ως σκοπό την αναπλήρωση της ελλείπουσας απόφασης των κοινωνιών, όταν υπάρχει πραγματική ή νομική αδυναμία των κοινωνιών να καθορίσουν την τακτική διοίκηση του κοινού (ΑΠ 1084/05 Δνη 2007. 178, ΑΠ 825/04 ΧρΙΔ 2004. 984, ΑΠ 1769/88 ό.π.). Δυνατότητα δικαστικής παρέμβασης υπάρχει και όταν, παρά την ύπαρξη απόφασης των κοινωνιών, έχουν μεταβληθεί οι συνθήκες και ο καθορισθείς από τους

κοινωνούς τρόπος διοίκησης δεν ταιριάζει πλέον στο κοινό αντικείμενο ή έπαυσε να είναι ο πιο πρόσφορος και συμφέρων για τους κοινωνούς, δεν κατέστη δε δυνατή η λήψη νέας απόφασης από την πλειοψηφία (Φίλιος, ΕρμΑΚ 790 αρ. 10,11).

Στην προκειμένη περίπτωση με την υπό κρίσιν αγωγή του, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, ο ενάγων ισχυρίστηκε ότι είναι συγκύριος με τον εναγόμενο αδερφό του, κατά ποσοστό 1/2 εξ αδιαιρέτου ο καθένας τους, των λεπτομερώς περιγραφόμενων αγρών που βρίσκονται στη θέση «Ε.» του αγροκτήματος Α. Κ. και ότι από το έτος 1990, με κοινή τους απόφαση, καλλιεργούν αυτούς (κυρίως με βαμβάκι και άλλα φυτά) εξ ημισείας. Ότι η χρήση αυτή είναι ασύμφορη και επιζήμια για τον ίδιο, καθόσον ο εναγόμενος χρησιμοποιεί αυθαίρετα μείζον της μερίδας που του αναλογεί, γι' αυτό και με την από 28.6.2004 εξώδικη δήλωσή του κατέστησε σε αυτόν σαφές ότι δεν επιθυμεί να συνεχιστεί η κατάσταση που είχε έως τότε διαμορφωθεί. Ενόψει αυτών ζήτησε να ρυθμιστεί από το δικαστήριο ο τρόπος διοίκησης και χρησιμοποίησης των κοινών ακινήτων σύμφωνα με προτεινόμενο από αυτόν τρόπο, που είναι ο πλέον πρόσφορος και συμφέρον για αμφοτέρους τους διαδίκους. Υπ' αυτό και μόνον το περιεχόμενο όμως, η αγωγή αυτή είναι αόριστη και ένεκα αυτού απορριπτέα. Και τούτο, γιατί, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, απαραίτητη προϋπόθεση για την υπό του δικαστηρίου ρύθμιση της διοίκησης και χρησιμοποίησης του κοινού ακινήτου είναι η ανυπαρξία απόφασης ληφθείσας είτε από όλους τους κοινωνούς

είτε από την πλειοψηφία και στην προκειμένη περίπτωση, κατά τα ιστορούμενα στο δικόγραφο, τόσο ο ενάγων όσο και ο εναγόμενος, που συγκεντρώνουν ποσοστό 50% των μερίδων έκαστος, έχουν διατυπώσει τη βούλησή τους ομόφωνα για τον κανονισμό της προσήκουσας διοίκησης του κοινού ακινήτου, ήδη από το έτος 1990, με αποτέλεσμα το Δικαστήριο να μην έχει δικαιοδοσία, σύμφωνα με το άρθρο 790 ΑΚ, προς ρυθμιστική παρέμβαση στον καθορισμό του τρόπου διοίκησης και εκμετάλλευσής του. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα ιστορούμενα στην αγωγή, η χρήση αυτή του κοινού καθορίστηκε νόμιμα (788 ΑΚ) με την απόφαση όλων των κοινωνών (ομόφωνα) το έτος 1990 και εξακολουθεί να ισχύει. Σύμφωνα δε με αυτήν ο μεν ενάγων έχει τη χρήση των υπ' αριθμ. 661 και 662 κληροτεμαχίων καθώς και τμήμα 13.160 τμ από το υπ' αριθμ. 663 οριζόμενο με αφετηρία το ανατολικό του όριο και εκτεινόμενο προς τα δυτικά (και επομένως χρησιμοποιεί 38.540 τμ του όλου επικοίνου), ο δε εναγόμενος τη χρήση του εναπομένοντος προς ανατολάς τμήματος 38.540 τ.μ του με αριθ. 663 κληροτεμαχίου. Δεν επικαλείται ο ενάγων στην αγωγή του ότι παρά την ανωτέρω ομόφωνη απόφαση τους, μεταβλήθηκαν οι συνθήκες και ποια είναι τα νεότερα αυτά γεγονότα που επιβάλλουν αλλαγή του τρόπου διοίκησης και χρήσης του κοινού, όπως π.χ. ότι για συγκεκριμένους λόγους ο καθορισθείς τρόπος διοίκησης δεν ταιριάζει πλέον στο κοινό ή ότι έπαυσε να είναι ο πιο πρόσφορος και συμφέρον για τους κοινωνούς. Το επικαλούμενο από αυτόν πραγματικό περιαστικό ότι ο εναγόμενος χρησιμοποιεί

πλέον της μερίδας του, σύμφωνα πάντα με τα ιστορούμενα στην αγωγή, ήταν γνωστό σ' αυτόν από το χρόνο της λήψης της ομόφωνης απόφασής των κοινωνιών (το έτος 1990), αφού ο ίδιος (ενάγων) συμφώνησε να χρησιμοποιεί και ο εναγόμενος αδερφός του, επί σειρά ετών, την προαναφερόμενη έκταση που ισχυρίζεται ότι ανήκει στην αποκλειστική του κυριότητα. Κατ' ακολουθίαν αυτών και σύμφωνα με τις ανωτέρω εκτεθείσες σχετικές διατάξεις και αιτιολογίες η αγωγή αυτή είναι αόριστη και απορριπτέα. Ως εκ τούτου το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλουμένη απόφασή του έκρινε και δέχθηκε τα αντίθετα προς τα ανωτέρω, εσφαλμένως τις ανωτέρω διατάξεις ερμήνευσε και εφήρμοσε. Κατά συνέπειαν, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες σκέψεις, και εφ' όσον ο εναγόμενος με την ένδικη έφεσή του ζητεί την εξαφάνιση της εκκαλουμένης αποφάσεως, πρέπει η κρίνομένη αυτή έφεση να γίνει δεκτή ως κατ' ουσίαν βάσιμη και, αφού εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση και κρατηθεί η υπόθεση και δικασθεί η αγωγή από το Δικαστήριο αυτό, πρέπει να απορριφθεί η τελευταία ως αόριστη για τον εκτεθέντα λόγο, αφού η απόφαση αυτή είναι επωφελέστερη της εκκαλουμένης, όπως ορίζεται στο διατακτικό...

423/2013

Πρόεδρος: Ιωάν. Μαγγίνας

Εισηγητής: Νικ. Πουλάκης

Δικηγόροι: Άγις Παπαστεργίου, Ελευθερία Σαργκάνη, Κων. Βελησσαρίου - Βασ. Πρωτόπαπας

Επί ΑΕ μη εισηγμένων στο χρηματι-

στήριο, μεταβίβαση των μεν ονομαστικών μετοχών με εγγραφή σε ειδικό βιβλίο της εταιρείας χρονολογούμενη και υπογραφόμενη από τα μέρη, των δε ανωνύμων κατά τις δ/ξεις περί μεταβίβασης κινητών. Δηλωτικός ο θεσπισθείς για φορολογικούς λόγους με το 15 ν. 2459/97 έγγραφος τύπος για μεταβίβαση μετοχών των άνω εταιρειών.

Κτήση κυριότητας κινητού μεταβιβασθέντος παρά μη κυρίου, εκτός αν ο αποκτών κατά την παράδοση της νομής τελεί σε κακή πίστη, όπως επί εκποίησης από τον έχοντα επικαρπία ή ενέχυρο στο πράγμα, το μισθωτή ή θεματοφύλακα. Μη μεταβίβαση κυριότητας κλοπιμαίων ή απολωλότην, εκτός αν πρόκειται για χρήματα ή ανώνυμους τίτλους ή κινητά εκποιούμενα σε πλειστηριασμό ή αγορά.

Έγκυρη αυτοσύμβαση βάσει πληρεξουσίου ή (και) μεταπληρεξουσίου αν ο αντιπροσωπευόμενος την είχε επιτρέψει με συμβολαιογραφικό τύπο.

Δικ. τεκμήριο η χωρίς ημερομηνία βεβαίωση τρίτου με ημερομηνία όμως θεώρησης του γνησίου της υπογραφής, δοθείσα πριν (και όχι για) τη δίκη. Καταχρηστική επίκληση από τον ενάγοντα της, λόγω μη τήρησης συμβολαιογραφικού τύπου, ακυρότητας της μεταβίβασης μετοχών του προς την ενεχυρούχο εταιρία με αυτοσύμβαση που ο ίδιος είχε επιτρέψει, αφού προηγουμένως η αγοράστρια εξόφλησε όλες τις υποχρεώσεις του προς τρίτους, ο ίδιος εξέφρασε την ικανοποίησή του και δήλωσε ρητά μετά την πάροδο της συμβατικής ζετίας για την υπ' αυτού άσκηση του δικαιώμα-

τος εξώνησης ότι οι μετοχές ανήκουν στην εταιρία.

{...} 2. Ο ενάγων Α. Κ. με την αγωγή του ισχυρίστηκε ότι κατείχε ποσοστό 49% των μετοχών της εταιρίας «Α. Φ. Α.Ε.» (πέμπτης εναγόμενης) και η «Λ. Α.Ε.» (τρίτη εναγόμενη) το 51%. Ότι το ανωτέρω 49% των μετοχών του, ήτοι 83.300 ονομαστικές μετοχές, ενεχύρασε και παρέδωσε με το από 30.12.1999 ιδιωτικό συμφωνητικό στη Λ. Α.Ε., που εγγυήθηκε δάνειό του από την τράπεζα Ε. 25.000.000 δρχ. Ότι στις 21.3.2001 υπέγραψε προσύμφωνο μεταβίβασης των μετοχών του στη Λ. Α.Ε. με δικαίωμα εξωνήσεως εντός τριετίας, αντί τιμήματος 115.000.000 δρχ., ενώ συμφωνήθηκε ότι η εξόφλησή του θα γίνει δια καταβολής από την προαγοράστρια: α) χρέους 75.000.000 δρχ. του ενάγοντος προς την ίδια την εταιρία του, το οποίο δεν πληρώθηκε, β) χρέους του προς την Τράπεζα Ε. 25.000.000 δρχ. και γ) χρέους του προς το Δ. Σ. 15.000.000 δρχ. Ότι ενώ το προσύμφωνο δεν κατέστη ποτέ οριστικό, η «Λ. Α.Ε.» εμφάνισε απατηλά στη ΔΟΥ Α. Λ. το συμφωνητικό ενεχυράσεως ως τίτλο κτήσεως, μεταβίβασε στον εαυτό της τις μετοχές και ενέγραψε διά του Δ. Π. στο μετοχολόγιο της Α. Φ. Α.Ε. στις 20.1.2005 τη δήθεν μεταβίβαση, με επίκληση και του συμφωνητικού ενεχυράσεως και του προσυμφώνου. Ότι στη συνέχεια, στις 18.2.2005, μεταβίβασε η Λ. Α.Ε. στην Π. Α.Ε. το σύνολο των μετοχών της Α. Φ. Α.Ε., δηλαδή μαζί και τις 83.300 μετοχές αυτού (ενάγοντος). Ότι κατά τους χρόνους αυτών των παράνομων και άκυρων μεταβιβάσεων αλλά και προηγουμένως,

από 26.7.2002, ο Δ. Π. ήταν διευθύνων σύμβουλος και της Π. Α.Ε. και της Α. Φ. Α.Ε., έχοντας πλήρη γνώση των πραγμάτων και συνεπώς σε κάθε περίπτωση απέκτησε κακόπιστα παρά μη κυρίου. Ότι από τη φυσιολογική λειτουργία του διαλογητηρίου - συσκευαστηρίου της πέμπτης εναγόμενης προκύπτουν ακαθάριστα έσοδα 1.320.000 Ε και, μετά από αφαίρεση των λειτουργικών εξόδων 400.000 Ε, καθαρά κέρδη 920.000 Ε, από τα οποία 420.000 Ε (και μετά την αφαίρεση ποσού 22.500 Ε για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού) 427.500 Ε αντιστοιχούν στην εταιρική του συμμετοχή. Ότι τα ανωτέρω κέρδη δεν εμφανίστηκαν στους ισολογισμούς της πέμπτης εναγόμενης (αντιθέτως εμφανίστηκαν ζημίες) και για το λόγο μάλιστα αυτό ζήτησε (ως μειοψηφών μέτοχος) να διαταχθεί δικαστικός έκτακτος έλεγχος της εταιρίας, αίτηση όμως που απορρίφθηκε πρωτοδίκως με την 369/2007 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας (εκούσια δικαιοδοσία) και τελεσιδίκως με την 168/2009 απόφαση του Εφετείου Λάρισας. Ότι, μολονότι η ανωτέρω ζημία που προέρχεται από υπαίτια μείωση κερδών ή εμφάνιση ζημιών, δηλαδή αποτελεί ζημία προκληθείσα στην εταιρία και εμμέσως στον ενάγοντα, μπορεί να την αξιώσει όχι μόνο μέσω της εταιρικής αγωγής αλλά και αυτοτελώς, επειδή η υπεξαίρεση των μετοχών του από την πλευρά των εναγομένων συνιστά παράνομη επέμβαση στο μετοχικό του δικαίωμα και δη κατάργηση του μετοχικού του δικαιώματος. Για τους λόγους αυτούς ζήτησε, μετά το νόμιμο περιορισμό του καταψηφιστικού αιτήματος της αγωγής του σε αναγνωριστικό: 1) Να αναγνωρι-

σθεί η ακυρότητα της μεταβίβασης, διά του από 30.12.1999 μεταξύ του ενάγοντος και της τρίτης εναγόμενης ιδιωτικού συμφωνητικού ενεχυριάσεως και δι' αυτοσυμβάσεως της τρίτης εναγομένης βάσει του .../21.3.2001 προσύμφωνου του συμβολαιογράφου Β.Ν. μεταξύ του ενάγοντος και της τρίτης εναγομένης, από τον ενάγοντα προς την τρίτη εναγομένη των ονομαστικών μετοχών της εταιρίας «Α. Φ. ΑΕ», που εδρεύει στην Α. Λ., με αριθ. από 1 έως και 83.300, ονομαστικής αξίας 1.000 δρχ, ήδη 2,9347 Ε εκάστη, που καταχωρήθηκε στο ειδικό βιβλίο μετόχων του άρθρου 8β του ν. 2190/1920 αυτής της εταιρίας (πέμπτης εναγομένης), στις 20.1.2005, 2) Να αναγνωρισθεί η ακυρότητα αυτής της καταχώρησης και να διαταχθεί η πέμπτη εναγόμενη να προβεί στη διαγραφή της από το ειδικό βιβλίο μετοχών αυτής της εταιρίας και από τα σώματα των μετοχών με αριθμηση 1 έως και 83.300, 3) Να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της μεταβίβασης των ιδίων μετοχών από την τρίτη εναγόμενη στην πρώτη εναγόμενη, που καταχωρήθηκε στο ίδιο βιβλίο και στα σώματα των ανωτέρω μετοχών στις 18.2.2005, 4) Να αναγνωρισθεί η ακυρότητα αυτής της καταχώρησης και να διαταχθεί η πέμπτη εναγόμενη να προβεί στη διαγραφή αυτής της καταχώρησης από το ανωτέρω ειδικό βιβλίο και από τα σώματα των ανωτέρω μετοχών, 5) Να αναγνωρισθεί ο ενάγων κύριος των παραπάνω μετοχών, ήτοι των με αριθ. 1 έως και 83.300 ονομαστικών μετοχών της πέμπτης εναγομένης, ονομαστικής αξίας 1.000 δρχ ή 2,9347 Ε εκάστη, 6) Να υποχρεωθεί η πρώτη εναγομένη εταιρία Π. ΑΕ να του αποδώσει αυτές τις μετοχές,

7) Να αναγνωρισθεί η σε ολόκληρο υποχρέωση των εναγομένων να του καταβάλουν 427.500 Ε με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, δικάζοντας αντιμωλία των διαδίκων κατά την τακτική διαδικασία, απέρριψε ως νομικά αβάσιμη την αγωγή ως προς τα υπό στοιχεία 6 και 7 αιτήματα αυτής, καθώς και ως προς την αναγνώριση της ακυρότητας της μεταβίβασης των μετοχών κατά τη συρρέουσα βάση της παραβίασης της παρ. 4 του άρθρου 79 του ν. 2238/1994, ενώ έκρινε νόμιμη την αγωγή ως προς τα πέντε πρώτα αιτήματά της, την οποία στη συνέχεια δέχθηκε και ως ουσιαστικά βάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής οι εν μέρει ηττηθέντες εναγόμενοι άσκησαν τις προαναφερόμενες εφέσεις τους και παραπονούνται για κακή εκτίμηση των αποδείξεων, ζητώντας να εξαφανιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να απορριφθεί η εναντίον τους αγωγή στο σύνολό της.

3. Από τις διατάξεις των άρθρων 2, 8, 8β, 12, 13, 14, 18 παρ. 4, 24 παρ. 2, 34, 35β παρ. 2, 35γ, 37γ, 39 και 40 του ν. 2190/1920, σε συνδυασμό ερμηνευόμενες και εφαρμοζόμενες, προκύπτει ότι η μετοχή της ανώνυμης εταιρείας είναι δηλωτική τόσον του μεριδίου του εταιρικού κεφαλαίου όσον και του δικαιώματος συμμετοχής στην εταιρεία και επιπλέον είναι πράγμα κινητό και αξιόγραφο, ως πράγμα δε είναι αντικείμενο κυριότητας και ενσωματώνει τη μετοχική έννομη σχέση, η οποία ακολουθεί το εμπράγματο δικαίωμα επί του τίτλου (ΑΠ 576/02 ΔΕΕ 2002. 1256). Κατά το άρθρο 8β του παραπάνω νόμου, όπως τούτο προστέθηκε με το άρθρο 5 του ΝΔ

4237/1962, η μεταβίβαση των ονομαστικών μετοχών μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο γίνεται με εγγραφή σε ειδικό βιβλίο της εταιρείας χρονολογούμενης και υπογραφόμενης από το μεταβιβάζοντα μέτοχο και από τον αποκτώντα ή τους πληρεξουσίους τους. Μετά από κάθε μεταβίβαση εκδίδεται νέος τίτλος ή επισημειώνονται από την εταιρεία επί του υπάρχοντος τίτλου η μεταβίβαση που έγινε, τα ονοματεπώνυμα, οι διευθύνσεις του επαγγέλματος και η εθνικότητα του μεταβιβάζοντος και του αποκτώντος. Τα στοιχεία αυτά καταχωρούνται και στο τηρούμενο από την εταιρεία ειδικό βιβλίο. Έναντι της εταιρείας θεωρείται ως μέτοχος ο εγγεγραμμένος στο ανωτέρω βιβλίο. Ήδη, το άρθρο 8β του ν. 2190/1920 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 3604/2007 (ΦΕΚ Α' 189/8.8.2007) και καθόσον αφορά μεν στη μεταβίβαση των ονομαστικών μετοχών μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο επαναλαμβάνεται η προηγούμενη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 8β του ν. 2190/1920, ενώ με τη νέα διάταξη της παρ. 5 του ίδιου άρθρου ορίζεται πλέον ρητά ότι «οι ανώνυμες μετοχές μεταβιβάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τη μεταβίβαση κινητών πραγμάτων». Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 79 του ν. 2238/1994, η οποία προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 15 παρ. 1 του ν. 2459/1997 «η μεταβίβαση εν ζωή ή λόγω θανάτου ονομαστικών ή ανωνύμων μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών πραγματοποιείται αποκλειστικώς με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή ιδιωτικό έγγραφο θεωρημένο από τον προϊστάμενο της οικείας δημόσιας οικονο-

μικής υπηρεσίας, η απόκτηση δε τέτοιων μετοχών κατά παράβαση της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου θεωρείται άκυρη και δεν παράγει κανένα έννομο δικαίωμα υπέρ αυτού που τις αποκτά... Τα παραπάνω εφαρμόζονται ανάλογα και όταν αυτός που μεταβιβάζει τις εν λόγω μετοχές δεν είναι φυσικό πρόσωπο. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται οι λεπτομέρειες που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή αυτής της παραγράφου καθώς και οι περιπτώσεις που η πιο πάνω μεταβίβαση μπορεί να γίνει και με άλλον τρόπο». Στην παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 2459/1997 ορίζεται ότι «κάθε άλλη διάταξη γενική ή ειδική που αντίκειται στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου καταργείται». Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 6 του ανωτέρω άρθρου, με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Ανάπτυξης και Εμπορικής Ναυτιλίας καθορίζεται ο τρόπος προσδιορισμού της ωφέλειας που προέρχεται από τη μεταβίβαση μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο για την εφαρμογή της διατάξεως της υποπερ. ββ' της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2238/1994, λαμβάνοντας ενδεικτικά υπόψη τον τιμάρημο και το χρόνο κτήσης των μετοχών. Με την 1056431/10479/Β0012/Πολ. 1169/23.5.1997 υπουργική απόφαση καθορίστηκαν οι λεπτομέρειες της μεταβίβασης των ονομαστικών και ανωνύμων μετοχών των μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο ανωνύμων εταιρειών. Με την ως άνω διάταξη καθιερώθηκε ο εγγραφος τύπος για τη μεταβίβαση των ονομαστικών

μετοχών των ανωνύμων εταιρειών που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 8β' παρ. 1 του ν. 2190/1920, προκειμένου για ονομαστικές μετοχές και του ατύπου της μεταβίβασης των ανωνύμων μετοχών στα πλαίσια του άρθρου 1034 του ΑΚ. Ο τύπος αυτός της μεταβίβασης προσκρούει στον αξιολογικό χαρακτήρα της μετοχής ως συμμετοχικού αξιόγραφου και στους κανόνες για τη μεταβίβαση των μετοχών και επομένως ανέκυψε ζήτημα ερμηνείας αυτής της ρυθμίσεως. Με βάση τελεολογικά κριτήρια και για να μην επέλθει ανατροπή των όσων νομοθετικώς είχαν καθιερωθεί ως προς τα ζητήματα κύρους μεταβίβασης των μετοχών από άποψη εμπορικού δικαίου με την επιβολή τύπου στη μεταβίβαση ονομαστικών και ανωνύμων μετοχών, προκειμένου να επιτυγχάνεται φορολόγηση ως αυτοτελούς εισοδήματος της υπεραξίας των μετοχών αυτών, πρέπει να ερμηνευθεί ότι οι με τις ως άνω διατάξεις διατυπώσεις για τη μεταβίβαση των μετοχών εταιρειών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο καθιερώνουν δηλωτικό και όχι συστατικό τύπο μεταβίβασης, αφού θεσπίστηκαν για λόγους φορολογικών συμφερόντων του Δημοσίου και όχι για να καθιερώσουν συστατικό τύπο κατά την έννοια του άρθρου 159 ΑΚ. Η άποψη αυτή ενισχύεται, εξάλλου και από το ότι η προαναφερθείσα διάταξη εντάχθηκε στις φορολογικές διατάξεις και όχι στη διάταξη του άρθρου 8β του ν. 2190/1920, με την οποία ορίζεται ο τρόπος μεταβίβασης των μετοχών της ανώνυμης εταιρείας, η οποία εξακολουθεί να ισχύει και ήδη, όπως προεκτίθεται, συμπληρώθηκε με το άρθρο 12

του ν. 3604/2007 (ΑΠ 1261/03 ΕΕμπΔ 2004. 68, ΕφΑθ 2807/05 ΔΕΕ 2005. 969, ΕφΑθ 5153/00 ΔΕΕ 2001. 388, βλ. Περάκη, Δίκαιο Ανωνύμων Εταιρειών, εκδ. 2003, τομ. Β', άρθρο 8β' αριθμ. 48, πρβλ. ΟΛΑΠ 62/01 ΝοΒ 29. 1256, ΕφΘεσ 188/09 ΔΕΕ 2009. 697).

Εξάλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1034, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040 ΑΚ, σαφώς προκύπτει ότι για τη μεταβίβαση της κυριότητας κινητού απαιτείται παράδοση της νομής του από τον κύριο σ' αυτόν που την αποκτά και συμφωνία των δυο ότι μετατίθεται η κυριότητα. Με την εκποίηση κινητού κατά το άρθρο 1034 ΑΚ εκείνος που αποκτά γίνεται κύριος και αν ακόμη η κυριότητα του πράγματος δεν ανήκει σ' αυτόν που εκποιεί, εκτός αν κατά το χρόνο της παράδοσης της νομής εκείνος που αποκτά βρίσκεται σε κακή πίστη. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται ιδίως όταν η χωρίς δικαίωμα εκποίηση γίνεται από εκείνον που έχει δικαίωμα επικαρπίας ή ενεχύρου πάνω στο πράγμα, ή από το μισθωτή ή το θεματοφύλακα, ή εκείνον που βρίσκεται σε άλλη παρόμοια σχέση με τον κύριο. Στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου εκείνος που αποκτά, γνωρίζει ή αγνοεί από βαριά αμέλεια ότι το κινητό πράγμα δεν ανήκει κατά κυριότητα σ' αυτόν που εκποιεί. Η μεταβίβαση κινητού από μη κύριο σ' εκείνον που αποκτά καλόπιστα δεν επέρχεται, αν το μεταβιβαζόμενο έχει ξεφύγει από τη νομή του κυρίου με κλοπή ή με απώλεια. Αν όμως πρόκειται για χρήματα ή ανώνυμους τίτλους, η μεταβίβαση από μη κύριο σε εκείνον που αποκτά καλόπιστα επέρχεται και αν ακόμη αυτά είχαν ξεφύγει από τη νομή του κυρίου

με κλοπή ή με απώλεια. Το ίδιο ισχύει και όταν πρόκειται για άλλα κινητά πράγματα που εκποιούνται σε δημόσιο πλειστηριασμό ή σε εμποροπανήγυρη ή αγορά. Με τη μεταβίβαση του κινητού πράγματος στην κυριότητα εκείνου που το αποκτά, αποσβήνονται εμπράγματα δικαιώματα τρίτων που τυχόν υπάρχουν πάνω σ' αυτό, εκτός αν εκείνος που αποκτά ήταν κακόπιστος ως προς το δικαίωμα του τρίτου κατά το χρόνο της παράδοσης της νομής. Σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις, για τη μεταβίβαση της κυριότητας κινητού απαιτείται παράδοση της νομής του από τον κύριο σ' αυτόν που την αποκτά και συμφωνία των δυο ότι μετατίθεται η κυριότητα. Η συμφωνία αυτή, που αποτελεί μαζί με την παράδοση τη λεγόμενη εμπράγματη σύμβαση, είναι διαφορετική και ανεξάρτητη από τις ενοχικές συμβάσεις της πωλήσεως (ΑΚ 513), δωρεάς (ΑΚ 498) κλπ, σε εκτέλεση των οποίων μεταβιβάζεται η κυριότητα. Η μετάθεση της κυριότητας επέρχεται αποκλειστικά με την εμπράγματη σύμβαση. Ο αναιτιώδης χαρακτήρας της εμπράγματης σύμβασης έχει ως αποτέλεσμα ότι επάγεται τη μετάθεση της κυριότητας ανεξαρτήτως από την ύπαρξη ή το κύρος της αιτίας. Αν η εμπράγματη σύμβαση είναι ισχυρή, η κυριότητα μεταβιβάζεται, έστω και αν η ενοχική σύμβαση (δωρεά κλπ) που αποτελεί την αιτία της μεταβιβάσεως, δεν καταρτίστηκε καθόλου ή είναι άκυρη ή ακυρώσιμη και ακυρώθηκε. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται ιδίως όταν η χωρίς δικαίωμα εκποίηση γίνεται από εκείνον που έχει δικαίωμα επικαρπίας ή ενεχύρου πάνω στο πράγμα, ή από το μισθωτή ή το θεματοφύλακα, ή εκείνον που

βρίσκεται σε άλλη παρόμοια σχέση με τον κύριο. Με τις προαναφερόμενες διατάξεις καθιερώνει και ο ΑΚ τη δυνατότητα κτήσης της κυριότητας ενός κινητού από μη κύριο υπό τις εξής προϋποθέσεις: α) Ότι ο αποκτών είναι καλόπιστος θεωρώντας εύλογα τον μεταβιβάζοντα, που έχει το πράγμα στα χέρια του, ως κύριο και β) ότι ο κύριος συντέλεσε ο ίδιος στην εμφάνιση του εκποιούντος ως κυρίου, με το να εμπιστευθεί σ' αυτόν το πράγμα. Κατά την ΑΚ 1036, όποιος συναλλάσσεται καλόπιστα με μη κύριο αποκτά κυριότητα με την εκποίηση του κινητού, εφόσον συντρέχουν οι λοιπές προϋποθέσεις της ΑΚ 1034. Εντούτοις ο κανόνας της ΑΚ 1034 δεν διασπάται σε πολύ μεγάλη έκταση, αφού η ΑΚ 1038 (βλ. και 1036 παρ. 2) επανέρχεται σ' αυτόν, ορίζοντας ότι ο καλόπιστος τρίτος δεν αποκτά την κυριότητα κινητών, που είναι κλοπιμαία ή απολωλότα. Με τη διάταξη όμως της ΑΚ 1039 εισάγεται και πάλι εξαίρεση: Στα χρήματα ή γενικά στους ανώνυμους τίτλους, είναι δυνατή η καλόπιστη κτήση κυριότητας από μη κύριο, έστω κι αν αυτά ξέφυγαν από τη νομή του κυρίου με κλοπή ή απώλεια. Συμπερασματικά, η καλόπιστη κτήση κυριότητας από μη κύριο είναι δυνατή: α) στα κινητά που περιήλθαν στην κατοχή του αποκτώντος με τη βούληση του κυρίου, β) στα χρήματα και τους ανώνυμους τίτλους, γ) στα κινητά που εκποιούνται σε δημόσιο πλειστηριασμό ή εμποροπανήγυρη ή αγορά. Με τις ρυθμίσεις αυτές ο νομοθέτης προσπάθησε να συμβιβάσει τα αντίθετα συμφέροντα του αληθινού κυρίου και του καλόπιστου τρίτου. Αν το πράγμα ξέφυγε από τα χέρια του κυρίου με τη θέλησή του, φέρει ο ίδιος τις συνέπει-

ες της πράξης του και ο καλόπιστος τρίτος προστατεύεται αποκτώντας κυριότητα. Αν αντίθετα το πράγμα κλάπηκε ή χάθηκε, ο κύριος κρίνεται άξιος προστασίας και διατηρεί την κυριότητά του. Αν πρόκειται για χρήματα και για ανώνυμους τίτλους ή για κινητά που εκποιούνται σε πλειστηριασμό ή σε αγορά, προκρίνεται η προστασία της ασφαλείας των συναλλαγών και ο καλόπιστος τρίτος γίνεται κύριος (βλ. Γεωργιάδη, Εμπράγματον, σ. 229).

Εξάλλου, κατά το άρθρο 211 παρ. 1 εδ. α' ΑΚ δήλωση βουλήσεως από κάποιον (αντιπρόσωπο) στο όνομα άλλου (αντιπροσωπευμένου) μέσα στα όρια της εξουσίας αντιπροσώπευσης ενεργεί αμέσως υπέρ και κατά του αντιπροσωπευμένου, κατά τα άρθρα 216 και 223 ΑΚ η εξουσία αντιπροσώπευσης παρέχεται με τη σχετική δικαιοπραξία (πληρεξουσιότητα), η οποία, εφόσον δεν συνάγεται το αντίθετο, παύει με το θάνατο ή τη δικαιοπρακτική ανικανότητα εκείνου που έδωσε ή που έλαβε την πληρεξουσιότητα, και, τέλος, κατά το άρθρο 235 του ίδιου ΑΚ ο αντιπρόσωπος δεν μπορεί να επιχειρήσει στο όνομα του αντιπροσωπευμένου δικαιοπραξία με τον εαυτό του ατομικά ή με την ιδιότητά του ως αντιπροσώπου άλλου, εκτός εάν ο αντιπροσωπευόμενος είχε επιτρέψει τη δικαιοπραξία ή αυτή συνίσταται αποκλειστικά στην εκπλήρωση υποχρέωσης, αυτοσύμβαση δε που δεν έχει περιληφθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου είναι άκυρη. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει μεταξύ των άλλων ότι η αυτοσύμβαση, ήτοι η δικαιοπραξία που επιχειρεί ο αντιπρόσωπος με τον εαυτό του ατομικά στο όνομα του

αντιπροσωπευμένου βάσει πληρεξουσίου ή (και) μεταπληρεξουσίου, είναι έγκυρη αν ο αντιπροσωπευόμενος είχε επιτρέψει τη δικαιοπραξία αυτή, με την προϋπόθεση ότι η αυτοσύμβαση θα περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου (ΑΠ 1241/12).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση από την εκτίμηση των καταθέσεων ..., όλα τα έγγραφα που προσκομίζουν και επικαλούνται οι διάδικοι, στα οποία περιλαμβάνονται και η χωρίς ημερομηνία βεβαίωση του τρίτου (μη διαδίκου) Δ. Κ., με ημερομηνία θεωρήσεως του γνησίου της υπογραφής 7.12.2007, η οποία λαμβάνεται υπόψη για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, αφού δόθηκε κατά την κρίση του δικαστηρίου πριν από τη δίκη και όχι με σκοπό για να χρησιμοποιηθεί ως αποδεικτικό μέσο στην παρούσα δίκη (ΟΛΑΠ 8/97), ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την υπ' αριθ. .../10.3.1998 συμβολαιογραφική πράξη της συμβολαιογράφου Β. Π. και τη με αριθ. ... εγκριτική απόφαση του Νομάρχη Λ. που έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσης, ιδρύθηκε και έκτοτε λειτουργεί με έδρα την Α. Λ., η ανώνυμη εταιρία με την άλλοτε (ιδρυτική) επωνυμία «Ψ. - Σ. - Α. Κ. και ΣΙΑ ΑΕ» και ήδη, τροποποιηθέντος του καταστατικού, με την επωνυμία «Ψ. - Σ. - Α. Φ. ΑΕ». Σκοπός της εταιρίας είναι κυρίως η έναντι αμοιβής αποθήκευση και συντήρηση αγροτικών προϊόντων και η διαλογή, συσκευασία, τυποποίηση και μεταποίηση τέτοιων προϊόντων στο ιδιόκτητο συσκευαστήριο διαλογητήριό της στην Α. Λ. Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας είναι 170.000.000 δρχ κατανεμημένο σε

170.000 ονομαστικές μετοχές. Ο ενάγων Α. Κ. κάλυψε το ήμισυ του μετοχικού κεφαλαίου, ήτοι το 50%, κατέχοντας 85.000 μετοχές των 1.000 δρχ εκάστη. Το υπόλοιπο μετοχικό κεφάλαιο κάλυψαν η Μ. Ρ. και η Α. Κ., ανά 42.500.000 δρχ εκάστη, και ήσαν εκάστη κάτοχος 42.500 μετοχών και ποσοστού 25% εκάστη. Οι τελευταίες (Μ. Ρ. και Α. Κ.) μεταβίβασαν τις μετοχές τους στην ανώνυμη εταιρία μεταφορών «Η Λ. ΑΕ» (τρίτη εναγόμενη), στην οποία επίσης μεταβίβασε και ο Α. Κ. (ενάγων), στις 15.12.1999, 1.700 μετοχές των 1.000 δρχ και έτσι παρέμεινε νόμιμος μέτοχος με ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο της εταιρίας 49%, ήτοι με 83.300 μετοχές των 1.000 δρχ εκάστη. Στις 20.3.2001, ο Α. Κ. προσυμφώνησε με την εταιρία «ΑΕ Εθνικών Μεταφορών Σ. Η Λ.» τη (μελλοντική) πώληση του ποσοστού του στην Α. Φ. προς αυτήν, ήτοι των 83.300 μετοχών του, με τον όρο της εξωνήσεως. Προς τούτο, υπέγραψαν το με αριθ. .../20.3.2001 προσύμφωνο του συμβολαιογράφου Β. Ν., όπου περιείχονταν και οι εξής όροι: 1) Το τίμημα ορίσθηκε στο ποσό των 115.000.000 δρχ, 2) Η καταβολή του τιμήματος συμφωνήθηκε να γίνει δι' εξοφλήσεως από την αγοράστρια των εξής ατομικών χρεών του ενάγοντος: α) 75.000.000 δρχ χρέος του προς την ίδια την εταιρία, δηλαδή προς την ήδη Α. Φ. ΑΕ, η οποία εξόφληση έπρεπε να πραγματοποιηθεί εντός τριών (3) ετών από της υπογραφής του προσυμφώνου, ήτοι μέχρι 20.3.2004, β) 25.000.000 δρχ χρέος του προς την «Τράπεζα Ε. ΑΕ», για το οποίο, όπως και για το αμέσως επόμενο, των 15.000.000 δρχ, προφανώς εκ παραδρομής δεν ανα-

φέρεται στο προσύμφωνο χρόνος καταβολής, αλλά ίσχυε το ίδιο τριετές χρονικό διάστημα, γ) 15.000.000 δρχ προς το Δ. Β. Σ., μέτοχο της «Λ. ΑΕ». Η προσυμφωνία τους αυτή περιείχε τον όρο της εξωνήσεως από τον Α. Κ. των μετοχών του, με το ίδιο τίμημα και με προθεσμία ασκήσεως αυτού του δικαιώματος εντός των ανωτέρω τριών ετών, ήτοι μέχρι 20.3.2004, διαφορετικά έχανε αυτό το δικαίωμα. Σύμφωνα δε με τους όρους του προσυμφώνου, σε περίπτωση που δεν ασκούσε ο Α. Κ. το δικαίωμα εξωνήσεως, θα ακολουθούσε η κατάρτιση οριστικού συμβολαίου πωλήσεως των μετοχών ενώπιον του ίδιου συμβολαιογράφου, παρέσχε δε ο Α. Κ. την εξουσιοδότηση στη μέλλουσα αγοράστρια εταιρία να προβεί στη σύνταξη του οριστικού συμβολαίου και με αυτοσύμβαση κατά τις διατάξεις του άρθρου 235 ΑΚ. Έτσι, παρόλο που η μεταβίβαση της κυριότητας των μετοχών κατά το νόμο γίνεται με απλή συμφωνία και παράδοση κατά το αρθ. 1034 ΑΚ, στη συγκεκριμένη περίπτωση τα μέρη όρισαν ως τύπο το συμβολαιογραφικό έγγραφο, το οποίο άλλωστε στην περίπτωση της αυτοσύμβασης, επιβάλλεται από το νόμο (άρθρο 235 παρ. 2 ΑΚ).

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι οι μετοχές του Α.Κ. μεταβιβάστηκαν στη «Λ. ΑΕ» ως εξής: Ο Α. Κ. ενεχύρασε αυτές τις μετοχές στο σύνολο τους με το από 30.12.1999 ιδιωτικό συμφωνητικό στη «Λ. ΑΕ». Ως λόγος ενεχυράσεως αναφέρεται σ' αυτό το συμφωνητικό ότι η «Λ. ΑΕ» είχε εγγυηθεί την ασφάλεια της εκ δανείου προς αυτόν απαιτήσεως 25.000.000 δρχ της Τράπεζας Ε. Πρόκειται για την υπ' αριθ. .../5.1.2000 σύμβαση πιστώσεως με την Τράπεζα. Η

εγγύηση δόθηκε με μεταγενέστερο ιδιωτικό συμφωνητικό, που υπογράφηκε στις 7.1.2000, στο οποίο για λογαριασμό της εταιρίας συμβλήθηκε ο Κ. Σ. (βλ. σχετικό έγγραφο της Τράπεζας Ε.). Περαιτέρω, σύμφωνα με όρο του συμφωνητικού ενεχύρασης, μετά το πέρας της ημερομηνίας λήξεως, εφ' όσον δεν εξοφληθεί η τράπεζα Ε. και δεν αρθεί η εγγύηση, αυτομάτως μεταβιβάζονται οι μετοχές στην ενεχυρούχο εταιρία. Στη συνέχεια, με το από 23.3.2001 ιδιωτικό συμφωνητικό τροποποιήθηκε η διά του από 30.12.1999 συμφωνητικού ενεχύραση των 83.300 μετοχών και περιορίσθηκε σε 45.000 μετοχές, όπως προκύπτει από το σχετικό συμφωνητικό που φέρει την υπογραφή μόνο του ενάγοντος Α. Κ. και έχει θεωρηθεί με την υπ' αριθ. .../21.3.2001 πράξη θεώρησης ιδιωτικού εγγράφου του συμβολαιογράφου Β. Ν. Μετά από αυτή την τροποποίηση επεστράφησαν τυπικά οι υπόλοιπες 38.300 μετοχές στον Α. Κ. αλλά ακολούθως, διά του από 20.3.2001 ιδιωτικού συμφωνητικού, τις υπόλοιπες αυτές μετοχές του τις ενεχύρασε στο Δ. Σ. του Β., ο οποίος δεν ενεργούσε ως εκπρόσωπος της εταιρίας Λ., αλλά ατομικά για τον εαυτό του, προς ασφάλεια απαιτήσεώς του κατά του Α. Κ. από δανειοδότησή του με 15.000.000 δρχ. Έναρξη του ενεχύρου ορίσθηκε η 20.3.2001 και λήξη η 20.3.2004, οπότε για την επιστροφή των μετοχών θα έπρεπε ο Α. Κ. να εξοφλήσει το δάνειο με τους νόμιμους τόκους. Σημειώνεται ότι οι ασφαλιζόμενες απαιτήσεις, για τις οποίες δόθηκαν τα δύο ενέχυρα, ήταν οι ίδιες με αυτές που αναφέρονται στα χρέη β' και γ' του .../20.3.2001 προσυμφώνου συμβολαίου μεταβίβασης

των μετοχών, που συνήφθη την ίδια ημέρα. Στις 19.1.2005, η εταιρία Λ. κατέθεσε στη ΔΟΥ Α.Λ. τη με αριθ. .../19.1.2005 Δήλωση Απόδοσης Φόρου Μεταβίβασης Μετοχών μη εισηγμένων στο Χ.Α.Α., στην οποία φέρεται ο Α. Κ. ως πωλητής και η «Λ. ΑΕ» ως αγοράστρια. Ως τίτλος κτήσεως κατατέθηκε στη ΔΟΥ το από 30.12.1999 ανωτέρω ιδιωτικό συμφωνητικό ενεχύρου. Στη δήλωση αυτή μεταβίβασης ο Α. Κ. δεν έθεσε την υπογραφή του, αφού θεωρήθηκε ότι η μεταβίβαση των μετοχών μπορούσε να γίνει δι' αυτοσυμβάσεως, με βάση το προαναφερόμενο προσύμφωνο. Στην ίδια δήλωση ως τίμημα για τη μεταβίβαση του συνόλου των μετοχών του, 83.300 τον αριθμό, ορίσθηκε το ποσό των 73.367,57 Ε, που αντιστοιχεί σε 25.000.000 δρχ, δηλαδή το ποσό του ασφαλισθέντος διά εγγυήσεως δανείου του στην Τράπεζα Ε., ενώ με το ανωτέρω προσύμφωνο είχε συμφωνηθεί τίμημα 115.000.000 δρχ. Ακολούθως, μετά την καταβολή του αναλογούντος φόρου (με την επιφύλαξη του οριστικού ελέγχου εκ μέρους της ΔΟΥ), έγινε η εγγραφή της μεταβίβασης στο μητρώο μετοχών της εταιρίας, βάσει του άρθρου 8β ν. 2910/1920, με χρονολογία μεταβίβασης 19.1.2005, ως αιτία όμως μεταβίβασής των δεν αναγράφονταν στο σώμα αυτών το από 30.12.1999 ιδιωτικό συμφωνητικό ενεχυρίασης των μετοχών που προσκομίστηκε ως τίτλος στη Δ.Ο.Υ., αλλά το υπ' αριθμ. .../2001 προσύμφωνο του συμβολαιογράφου Β. Ν. Εφόσον, όμως, για την ανωτέρω μεταβίβαση, δι' αυτοσυμβάσεως, δεν συντάχθηκε το οριστικό συμβόλαιο μεταβίβασης των μετοχών που προβλέπονταν στο παραπάνω προσύμφωνο, αλλά και επιβάλλεται από

το νόμο (άρθρο 235 ΑΚ), δημιουργήθηκε ακυρότητα της μεταβίβασης των μετοχών προς τη «Λ. Α.Ε.». Η τελευταία, όμως, στις 18.2.2005 μεταβίβασε, δυνάμει του από 18.2.2005 ιδιωτικού συμφωνητικού, το σύνολο των ονομαστικών μετοχών (170.000 ονομαστικές μετοχές) της πέμπτης εναγομένης, ήτοι το 51% των μετοχών που είχε στην κυριότητά της, καθώς και το 49% των μετοχών που ανήκαν στον ενάγοντα και φέρεται να απέκτησε αυτή, κατά τα ανωτέρω, δι' αυτοσυμβάσεως, αντί τιμήματος 289.000 Ε, προς την πρώτη εναγομένη εταιρία με την επωνυμία «Π. ΑΕ». Και η μεταβίβαση αυτή καταχωρήθηκε νομίμως στα βιβλία μετόχων και μετοχών της Α.Ε. με την επωνυμία «Ψ. Σ. Α. Κ. και Σία ΑΕ» και σημειώθηκε η μεταβίβαση στο σώμα των μετοχών, όπως ορίζει το άρθρο 8β του ν. 2190/1920, όπως αναλυτικά αναφέρεται παραπάνω στη μείζονα σκέψη. Με τη μεταβίβαση των μετοχών αυτών, μολοντί η μεταβιβάζουσα εταιρία δεν είχε αποκτήσει την κυριότητα των μετοχών αυτών, εν τούτοις η πρώτη εναγομένη έγινε κυρία των μετοχών αυτών, κατ' άρθρα 1034 και 1036 ΑΚ, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται παραπάνω στη μείζονα σκέψη, δεδομένου ότι για τη μεταβίβαση της κυριότητας κινητού απαιτείται παράδοση της νομής του από τον κύριο σ' αυτόν που την αποκτά και συμφωνία των δυο ότι μετατίθεται η κυριότητα. Με την εκποίηση κινητού κατά το άρθρο 1034 ΑΚ εκείνος που αποκτά γίνεται κύριος και αν ακόμη η κυριότητα του πράγματος δεν ανήκει σ' αυτόν που εκποιεί, εκτός αν κατά το χρόνο της παράδοσης της νομής, εκείνος που αποκτά βρίσκεται σε κακή πίστη. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται ιδίως όταν η

χωρίς δικαίωμα εκποίησης γίνεται από εκείνον που έχει δικαίωμα επικαρπίας ή ενεχύρου πάνω στο πράγμα, ή από το μισθωτή ή το θεματοφύλακα, ή εκείνον που βρίσκεται σε άλλη παρόμοια σχέση με τον κύριο. Στη συγκεκριμένη περίπτωση αποδείχθηκε ότι η χωρίς δικαίωμα εκποίησης έγινε από τη Λ. ΑΕ, που είχε δικαίωμα ενεχύρου στις μεταβιβασθείσες μετοχές, ενώ δεν αποδείχθηκε ότι η αποκτώσα εταιρία «Π. ΑΕ», κατά το χρόνο της μεταβίβασης βρίσκονταν σε κακή πίστη. Αντίθετα, αποδείχθηκε ότι η αποκτώσα εταιρία «Π. ΑΕ», πίστευε αδόλως και καλοπίστως ότι η Λ. ήταν κυρία του συνόλου των μεταβιβασθέντων μετοχών και ότι αυτή είχε αποκτήσει την κυριότητά τους με νόμιμο τρόπο. Συνεπώς, η μεταβίβαση ποσοστού 49% της Α. Ε. ΑΕ, από τη Λ. ΑΕ, προς την Π. ΑΕ, έγινε νομίμως και η τελευταία εταιρία έγινε κυρία των μετοχών αυτών, δια κήσεως παρά μη κυρίου. Η αγωγή, λοιπόν, ως προς την πρώτη, το δεύτερο και την πέμπτη των εναγομένων, έπρεπε να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη.

Αλλά και ως προς τους λοιπούς εναγόμενους η αγωγή έπρεπε να απορριφθεί, κατά τη βάσιμη περί τούτου ένσταση των εναγομένων περί καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος εκ μέρους του ενάγοντος, που πρόβαλαν παραδεκώς στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, για τους ακόλουθους λόγους: α) οι μετοχές είχαν παραδοθεί από τον ίδιο τον ενάγοντα και βρίσκονταν στην κατοχή του Κ. Σ. και της Λ. ΑΕ με βάση τη σύμβαση ενεχύρου από τις 30.12.1999, β) με βάση το ιδιωτικό συμφωνητικό σύστασης ενεχύρου συμφωνήθηκε ότι «εφόσον δεν εξοφληθεί η

τράπεζα εργασίας και δεν αρθεί η εγγύηση, αυτομάτως μεταβιβάζονται οι μετοχές στην ενεχυρούχο εταιρία», γ) παρήλθε η τριετία που είχε συμφωνηθεί για την άσκηση του δικαιώματος εξωνήσεως των μετοχών από τον ενάγοντα και ο τελευταίος όχι μόνον δεν άσκησε το δικαίωμά του αυτό, αλλά αντιθέτως, διαβεβαίωνε τον Κ. Σ. και τη Λ., ότι αυτός δεν έχει καμία σχέση με τις μετοχές, τις οποίες θεωρεί ότι ανήκουν κατά κυριότητα στους προαναφερόμενους (βλ. κατάθεση μάρτυρα των εναγομένων Α. Μ.) και δ) εξοφλήθηκε ολοσχερώς το τίμημα των 115.000.000 δρχ του συμφώνου εξωνήσεως από τη Λ. ΑΕ, διά καταβολής τελικά συνολικού ποσού 127.607.518 δρχ. Ειδικότερα, καταβλήθηκαν α) προς την Τράπεζα Ε. ΑΕ 33.000.000 δρχ, αντί 25.000.000 δρχ που είχαν συμφωνηθεί με το υπ' αριθμ. .../20.3.2001 προσύμφωνο εξωνήσεως. Οι τμηματικές καταβολές προς την τράπεζα αυτή έγιναν 1) στις 14.9.2001 1.423.836 δρχ, 2) στις 25.10.2002 20.872,57 Ε, 3) στις 24.1.2003 3.565,14 Ε, 4) στις 13.5.2003 73.507,75 Ε και 5) στις 13.5.2003 17,57 Ε. β) προς το Δ. Σ. 15.000.000 δρχ προς εξόφληση ισόποσου χορηγηθέντος δανείου από αυτόν προς τον ενάγοντα (η καταβολή του ποσού αυτού συνομολογείται από τον ενάγοντα), γ) προς την Ε. Τράπεζα 52.802.779 δρχ, όπως τούτο προκύπτει 1) από το από 2.5.2007 έγγραφο της τράπεζας αυτής στο οποίο βεβαιώνεται ότι εξοφλήθηκε ολοσχερώς το προς αυτήν χρέος της εταιρίας «Α. Κ. - Β. Τ. ΟΕ» δια χειρός Δ. Σ., που ενεργούσε για λογαριασμό της Λ. Α.Ε., 2) την καρτέλα του αλληλόχρεου λογαριασμού μεταξύ της προαναφερόμενης τράπεζας

και της εταιρείας «Α. Κ. - Β. Τ. ΟΕ», 3) την υπ' αριθμ. .../21.2.2002 βεβαίωση της υποθηκοφύλακα Α. στην οποία βεβαιώνεται ότι η εγγεγραμμένη στον τόμο ... και με αριθμό ... προσημείωση υποθήκης, δυνάμει της υπ' αριθμ. 705/1986 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, υπέρ της Τράπεζας Κ. Ε. ΑΕ κατά της «Α. Κ. - Β. Τ. ΟΕ», για ποσό 50.000.000 δρχ, όπως αυτή τράπηκε σε υποθήκη στις 11.6.1999, δυνάμει της υπ' αριθμ. 874/1998 διαταγής πληρωμής του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, εξαλείφεται, δυνάμει της υπ' αριθμ. 598/2001 απόφασης του Πολ. Πρωτ. Λάρισας, 4) την υπ' αριθμ. 598/2001 απόφαση του Πολ. Πρωτ. Λάρισας, με την οποία διατάσσεται η εξάλειψη της προαναφερόμενης υποθήκης, δ) προς τους Δ. και Σ. Κ. 25.000.000 δρχ, σε πλήρη και ολοσχερή εξόφληση οφειλής του ενάγοντος 30.000.000 δρχ (βλ. την από 7.12.2007 βεβαίωση του Δ. Σ. Κ., η οποία εκτιμάται για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων).

Ενόψει, όλων των ανωτέρω η επίκληση από τον ενάγοντα, με την αγωγή του, της ακυρότητας της από 20.1.2005 μεταβίβασης των μετοχών του προς την «Λ. ΑΕ», δι' αυτοσυμβάσεως, που ο ίδιος είχε επιτρέψει, λόγω μη τηρήσεως του συμφωνηθέντος, αλλά και από το νόμο επιβαλλόμενου τύπου του συμβολαιογραφικού εγγράφου, υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλονται από την καλή πίστη, τα χρηστά ήθη και τον οικονομικό σκοπό του δικαιώματος και συνεπώς είναι καταχρηστική (άρθρο 281 ΑΚ), διότι κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, για να θεωρηθεί η άσκηση του δικαιώματος ως καταχρηστική, θα πρέπει η προφανής υπέρβαση των θεσπιζόμενων

μ' αυτήν αντικειμενικών κριτηρίων να προκύπτει από την προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου ή από την πραγματική κατάσταση που δημιουργήθηκε ή τις περιστάσεις που μεσολάβησαν ή από άλλα περιστατικά, τα οποία, χωρίς κατά νόμο να εμποδίζουν τη γέννηση ή να συνεπάγονται την απόσβεση του δικαιώματος, καθιστούν μη ανεκτή τη μεταγενέστερη άσκησης του, κατά τις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου (ολΑΠ 17/95, 19/98). Στη συγκεκριμένη περίπτωση από την προεκτεθείσα συμπεριφορά του ενάγοντος, ο οποίος συναίνεσε στη μεταβίβαση των μετοχών του προς τη Λ. ΑΕ - έστω με άκυρο τρόπο - τις οποίες αυτή κατείχε ως ενέχυρο, μάλιστα αφού προηγουμένως η τελευταία και οι νόμιμοι εκπρόσωποι αυτής εξόφλησαν όλες τις υποχρεώσεις του ενάγοντος προς τρίτους, συνολικού ύψους 127.607.518 Ε, σε συνδυασμό με τη σαφώς δηλωμένη ικανοποίησή του έναντι των εκκαλούντων με την εξόφληση των χρεών του και με τη ρητή δήλωσή του μετά την πάροδο της τριετίας για την άσκηση του δικαιώματος εξωνήσεως ότι «οι μετοχές είναι δικές σας, δεν έχω καμία σχέση εγώ», δημιουργήθηκε στους τρίτη, τέταρτο και έκτο των εναγομένων - εκκαλούντων, η εύλογη πεποίθηση ότι δεν θα επιδιώξει με αγωγή την αναγνώριση της ακυρότητας της προαναφερόμενης μεταβίβασης, με αποτέλεσμα και επαχθείς συνέπειες να δημιουργούνται σε βάρος των ανωτέρω εναγομένων και η μεταγενέστερη άσκηση της υπό κρίση αγωγής να μην είναι ανεκτή κατά τις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου. Οι προαναφερόμενοι εναγό-

μενοι επικαλέσθηκαν ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά και ζήτησαν, επικουρικά, την απόρριψη της εναντίον τους αγωγής κατά το άρθρο 281 ΑΚ. Έπρεπε λοιπόν η ανωτέρω ένσταση να γίνει δεκτή ως νόμιμη και βάσιμη και να απορριφθεί η αγωγή ως προς τους προαναφερόμενους εκκαλούμενους. Η εκκαλούμενη απόφαση, όμως, ενώ έκρινε νομικά βάσιμη την ένσταση καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος, εν τούτοις την απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμη με την αιτιολογία ότι «ο ενάγων δεν ασκεί το δικαίωμα από την κυριότητα καταχρηστικά, αφού ουδέποτε δημιούργησε την εύλογη πεποίθηση ότι δεν θα ασκήσει το δικαίωμά του - τη στιγμή μάλιστα που η τρίτη εναγομένη δεν είχε καν εκπληρώσει την υποχρέωσή της να καταβάλει το ποσό των 75.000.000 δρχ κατά τα ανωτέρω - ούτε αδράνησε για μεγάλο μάλιστα διάστημα, καθώς ήδη με την από 8.11.2004 εξώδικη δήλωση ζητούσε ενημέρωση για την πορεία της εταιρίας και ορισμό ορκωτών λογιστών, ενώ στη συνέχεια απέστειλε εξώδικη στις 9.3.2006 με την οποία ζητεί νέα ενημέρωση και ενημερώνει τους αντιδίκους του για την άσκηση των δικαιωμάτων του σε περίπτωση που έγινε παράνομη μεταβίβαση των μετοχών του». Κρίνοντας όμως έτσι, εσφαλμένα εκτίμησε τις αποδείξεις, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται αναλυτικά παραπάνω. Πρέπει λοιπόν ο τρίτος λόγος της εφέσεως της τρίτης, του τέταρτου και του έκτου των εναγομένων, με τον οποίο παραπονούνται για εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, αναφορικά με την απόρριψη της ενστάσεώς τους περί καταχρηστικής ασκήσεως του δικαιώματος εκ

μέρους του ενάγοντος, ως ουσιαστικά αβάσιμης, να γίνει δεκτός ως ουσιαστικά βάσιμος, και να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη. Στη συνέχεια, το δικαστήριο να κρατήσει την υπόθεση και να δικάσει αυτή στην ουσία της, απορρίπτοντας την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, ως προς μεν την τρίτη, τον τέταρτο και τον έκτο των εναγομένων λόγω του καταχρηστικού της χαρακτήρα και ως προς την πρώτη, το δεύτερο και την πέμπτη των εναγομένων, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται αναλυτικά παραπάνω...

437/2013

Πρόεδρος: Δήμητρα Τσουτσάνη

Εισηγήτρια: Τρανή Κυριακίδου

Δικηγόροι: Αχιλ. Γκέσκος, Ελένη Ευσταθίου

Κοινοχρησία αιγιαλού, ήτοι του τμήματος γης που περιβάλλει τη θάλασσα με όριο προς την ξηρά το σημείο όπου φθάνουν τα συνήθως μεγαλύτερα κύματα. Η ιδιότητά του προκύπτει από φυσικά μόνο φαινόμενα και δεν δημιουργείται με καθορισμό από τη διοικ. επιτροπή που απλά χαράσσει τα όριά του κατά τη φύση.

Συνταγματικότητα της κήρυξης απαλλοτρίωσης για δημιουργία αιγιαλού. Ο καθορισμός του γίνεται με κριτήρια αντικειμενικά, δίο μη υποχρέωση ακρόασης των θιγομένων.

Η προθεσμία δικ. προσβολής της διοικ. πράξης καθορισμού του αιγιαλού από τους ιδιοκτήτες των θιγομένων ακινήτων, ως και η δμνηνη αναγγελίας των αξιώσεων στον Υπουργό Οικονομικών, κινούνται από την κοινοποίηση ή τη γνώση της από αυτούς, που μπορεί να

τεκμαίρεται από συγκεκριμένα περιστατικά.

Δυνατή η στο χώρο της παραλίας και του αιγιαλού διαμόρφωση κοινόχρηστης οδού αφού οι άνω ζώνες, εκτός από την επικοινωνία θάλασσας και ξηράς, μπορούν να εξυπηρετούν και συγκοινωνιακούς, εξωραϊστικούς και λοιπούς κοινωφελείς σκοπούς.

Μη ισχύς της αρχής της μη χειροτέρευσης του εκκαλούντος όταν το Εφετείο μετά εξαφάνιση της εκκαλουμένης, κρατεί την υπόθεση και δικάζει κατ' ουσίαν.

{...} Στην προκείμενη περίπτωση ο ενάγων και ήδη εκκαλών με την απευθυνόμενη στο Μονομελές Πρωτοδικείο Βόλου από 5.9.2008 (αριθμ. εκθ. κατ. 375/08) αγωγή του ισχυρίστηκε ότι έγινε κύριος κατά τον επικαλούμενο παράγωγο τρόπο, αλλά και με τα προσόντα της τακτικής και της έκτακτης χρησικτησίας, λόγω καλόπιστης και αδιατάρακτης νομής του ιδίου και των δικαιωπαρόχων του από το έτος 1880, του ακινήτου, που περιγράφεται λεπτομερώς στην αγωγή. Ότι το Ελληνικό Δημόσιο με την 185/28.9.1983 απόφαση του τότε Νομάρχη Μαγνησίας, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Δ' 567/31.10.1983 καθόρισε διοικητικά τη γραμμή του αιγιαλού στην περιοχή του ακινήτου του και βάσει του σχεδιαγράμματος που συνοδεύει την άνω απόφαση, τμήμα της ιδιοκτησίας του συνολικού εμβαδού 384 τμ αποτελεί δήθεν ζώνη αιγιαλού. Με βάση το ιστορικό αυτό επικαλούμενος ότι έχει τηρηθεί η προδικασία του άρθρου 8 παρ. 1 α. ν. 1539/1938, με την επίδοση της σχετικής αίτησης στο εναγόμενο στις 12.2.2008 ζητούσε να ανα-

γνωριστεί: α) το δικαίωμα κυριότητάς του επί του τμήματος των 384 τμ του ακινήτου του και β) ότι κανένα τμήμα της έκτασης αυτής δεν κατακλύζεται από τις μέγιστες πλην συνήθεις αναβάσεις της θαλάσσης στην περιοχή. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, με την οποία απερρίφθη η αγωγή ως νόμω αβάσιμη λόγω απόσβεσης του δικαιώματος κυριότητάς του μετά την πάροδο της εξαμηνιαίας προθεσμίας του άρθρου 4 παρ. 2 του Ν. 2344/1940 από της δημοσίευσής της στην ΕτΚ της εκθέσεως της Επιτροπής, για την αναγγελία της αξιώσεως του στον Υπουργό Οικονομικών. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται ο ενάγων, με τους αναφερόμενους στην έφεσή του λόγους, οι οποίοι ανάγονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, δίδοντας την εξαφάνισή της ώστε να γίνει δεκτή στο σύνολο της η αγωγή του.

Από τη διάταξη του άρθρου 967 ΑΚ προκύπτει ότι μεταξύ των κοινοχρήστων πραγμάτων περιλαμβάνεται και ο αιγιαλός. Είναι δε αιγιαλός κατά το άρθρο 1 του α.ν. 2344/1940 «περί αιγιαλού και παραλίας», που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 53 ΕισΝΑΚ και διέπει ακόμη τις εκκρεμείς υποθέσεις κατ' άρθρο 34 παρ. 2 Ν. 2971/2001, δηλαδή αυτές για τις οποίες η έκθεση της επιτροπής καθορισμού του αιγιαλού και της παραλίας με το διάγραμμα της χάραξής τους συντάχθηκαν και εγκρίθηκαν πριν από τη δημοσίευση του νέου νόμου στο ΦΕΚ 285Α/19.12.2001, «η περιστοιχούσα την θάλασσαν χερσαία ζώνη, η βρεχομένη από τας μέγιστας πλην συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων». Από τον ορισμό αυτό προκύπτει ότι ο αιγιαλός είναι τμήμα της γης

που περιβάλλει τη θάλασσα με όριο προς την ξηρά το σημείο εκείνο, μέχρι το οποίο φθάνουν τα συνήθως μεγαλύτερα κύματα. Η ιδιότητα έτσι του αιγιαλού προκύπτει από φυσικά και μόνο φαινόμενα και δεν δημιουργείται με τον καθορισμό της οριογραμμής του από την ως άνω επιτροπή κατά τα οριζόμενα στα άρθρ. 2 και 3 του α.ν. 2344/1940, αφού η διοικητική αυτή επιτροπή, που αρχικά είχε τη σύνθεση του άρθρ. 10 του ν. 1540/1938, διαπιστώνει απλώς και χαράσσει τα όρια του αιγιαλού, όπως η φύση τον δημιουργήσει (ΟΛΑΠ 24/00, ΑΠ 104/13, ΑΠ 255/07 Α' δημ. Νόμος). Επομένως, ο αιγιαλός, που χαρακτηρίζεται και από τις διατάξεις των άρθρ. 967 και 968 ΑΚ ως κοινόχρηστο δημόσιο κτήμα, αποτελεί φυσική δημόσια κτήση, δηλαδή σε αντίθεση με τα τεχνητά κατασκευάσματα δεν απαιτείται για την ένταξή του στη δημόσια κτήση διοικητική πράξη, αλλά λόγω της ίδιας της φύσης του είναι δημόσιο κτήμα δυνάμει γενικής και αφηρημένης επιταγής του νόμου. Εξάλλου, τα όρια του αιγιαλού καθορίζονται με απόφαση της διοικητικής επιτροπής, που προβλέπεται στα άρθρα 2 και 3 του άνω α.ν. 2344/1940, με τη σύνταξη του εκεί αναγραφόμενου τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος, που συνοδεύεται από σχετική έκθεση της επιτροπής. Μόνος ο καθορισμός από τη διοικητική αυτή επιτροπή των ορίων του αιγιαλού δεν είναι ικανός να προσδώσει σε τμήμα γης την ιδιότητα του αιγιαλού, την οποία δεν είχε προηγουμένως, ως στερούμενο των χαρακτηριστικών αυτού, ήτοι σε έδαφος μη βρεχόμενο όπως πιο πάνω από τα θαλάσσια ύδατα. Και αυτό διότι, υπό την αντίθετη εκδοχή, ο κύριος του εδάφους, που κατά

πλάνη περιλήφθηκε στα όρια του αιγιαλού, θα έχανε την ιδιοκτησία του με απλή πράξη της διοίκησης, κατά παράβαση της διάταξης του άρθρου 17 του Συντάγματος που προστατεύει την ιδιοκτησία, ενόψει ακριβώς της οποίας προστασίας θεσπίσθηκαν όσα διαλαμβάνονται στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 και 3 του ίδιου α.ν., σύμφωνα με τις οποίες, τμήματα ιδιωτικών κτημάτων, τα οποία χαρακτηρίσθηκαν από την επιτροπή ως ανήκοντα στον αιγιαλό, λογίζονται ότι κηρύχθηκαν απαλλοτριωτέα αναγκαστικώς υπέρ του Δημοσίου συγχρόνως με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της έκθεσης και του διαγράμματος της ίδιας επιτροπής, εφαρμοζομένων, κατά τα λοιπά, ως προς τον καθορισμό της τιμής μονάδας αποζημίωσης των σχετικών διατάξεων του α.ν. 1731/1939 και μετέπειτα του νδ 797/1971. Οι πιο πάνω δε διατάξεις του άρθρου 4 παρ.1 και 3 του α.ν. 2344/1940 δεν αντίκεινται στο άρθρο 17 του Συντάγματος που προστατεύει την ιδιοκτησία, ούτε στο άρθρο 20 αυτού, καθόσον με αυτές θεσπίζεται ευθέως η κήρυξη, για λόγους δημόσιας ωφέλειας, ήτοι για τη δημιουργία του αιγιαλού, αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η οποία συντελείται με την τήρηση των λοιπών προϋποθέσεων που θέτουν το Σύνταγμα και οι σχετικοί νόμοι για τη στέρηση της ιδιοκτησίας, ο δε καθορισμός αιγιαλού από τη διοίκηση γίνεται με κριτήρια αντικειμενικά, χωρίς να συνδέεται με υποκειμενική συμπεριφορά των θιγομένων από τη σχετική πράξη, ώστε να συντρέχει υποχρέωση της διοίκησης για προηγούμενη ακρόαση τούτων (ΑΠ 1414/11, ΑΠ 1334/10 Α' δημ. Νόμος). Σύμφωνα εξάλλου με τις διατάξεις των

επόμενων παραγράφων του ίδιου άρθρ. 4 του α.ν. 2344/1940 παρέχεται εξάμηνη προθεσμία από την ως άνω δημοσίευση προκειμένου όσοι προβάλλουν δικαιώματα σε τμήματα του αιγιαλού να αναγγείλουν τις αξιώσεις τους στον Υπουργό των Οικονομικών, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας αποσβήνονται τα τυχόν δικαιώματά τους και οριστικοποιείται ο διοικητικός καθορισμός του αιγιαλού, εφόσον κατά τα λοιπά κατατέθηκε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και η καθορισθείσα υπέρ των δικαιούχων αποζημίωση για την απαλλοτρίωση των ακινήτων τους που κατά πλάνη περιλήφθηκαν στον αιγιαλό. Εξάλλου από τη διάταξη του άρθρου 46 παρ. 1 του π.δ/τος 18/1989, ερμηνευόμενο κατά τις διατάξεις 20 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα δικαιώματα του ανθρώπου, με το οποίο διασφαλίζεται το δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας, η προθεσμία για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατά απομικής πράξεως δημοσιευτέας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δεν αρχίζει καταρχήν από μόνη τη δημοσίευση για εκείνους στους οποίους αφορά αμέσως η πράξη ή των οποίων θίγεται δικαίωμα, προκύπτει ότι η δημοσίευση πράξεως διοικητικού καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού, του παλαιού αιγιαλού και της παραλίας δεν κινεί την προθεσμία για την προσβολή από τους ιδιοκτήτες των θιγομένων ακινήτων της διοικητικής αυτής πράξεως με αίτηση ακυρώσεως, ανεξαρτήτως του μήκους της καθοριζόμενης οριογραμμής και του αριθμού των ιδιοκτησιών που επηρεάζονται, δεδομένου ότι ως προς το ζήτημα αυτό δεν δικαιολογείται διάκριση μεταξύ εντοπισμέ-

νου και μη εντοπισμένου καθορισμού. Κατ' ακολουθίαν αυτού, η προθεσμία προσβολής της πράξεως (καθώς και η προθεσμία αναγγελίας των αξιώσεων στον Υπουργό Οικονομικών) κινείται από την κοινοποίηση ή τη γνώση της από τους θιγομένους ιδιοκτήτες, η γνώση δε αυτή μπορεί να τεκμαίρεται από τα πραγματικά περιστατικά και τα εν γένει δεδομένα της συγκεκριμένης περιπτώσεως, στα οποία περιλαμβάνονται και η έκταση της οριογραμμής που καθορίζεται με τη διοικητική αυτή πράξη, ο αριθμός των ιδιοκτησιών, στις οποίες αφορούν τα καθοριζόμενα όρια και το χρονικό διάστημα που παρήλθε από τη δημοσίευση της πράξεως, λαμβανομένου υπ' όψιν και του γεγονότος ότι δεν επιβάλλεται κατά νόμο η τήρηση οιασδήποτε διαδικασίας δημοσιότητας ή πρόσκληση των ενδιαφερομένων προς συμμετοχή στη διαδικασία εκδόσεως της πράξεως αλλά ούτε και ενημέρωσή τους (ΣτΕ 1159/09, ΣτΕ 2071/09, ΣτΕ 1529/08, ΣτΕ 2531/05). Ενόψει των ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτός ο σχετικός λόγος έφεσης, με τον οποίο ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι εσφαλμένα το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του απέρριψε την αγωγή του ως μη νόμιμη λόγω παρόδου της εξάμηνης προθεσμίας του άρθρου 4 παρ. 2 του Ν. 2344/1940 για την αναγγελία της αξιώσεως του στον Υπουργό Οικονομικών από της δημοσιεύσεως στην ΕτΚ της εκθέσεως της Επιτροπής. Επομένως, πρέπει να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη κατά τον άνω βάσιμο σχετικό λόγο εφέσεως, να κρατηθεί η υπόθεση και να ερευνηθεί η κρινόμενη αγωγή κατ' ουσία.

Από την εκτίμηση των καταθέσεων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά πε-

ριστικά: Με τη με αριθμό 185/28.9.1983 απόφαση του Νομάρχη Μαγνησίας και μετά από σύμφωνη γνώμη του ΓΕΝ, επικυρώθηκε η από 14.8.1981 έκθεση της επιτροπής καθορισμού αιγιαλού και παραλίας στη θέση μεταξύ παραλίας Α. και Μ. Ν. Μ., καθώς και το συνημμένο από τον Ιούλιο του 1975 τοπογραφικό διάγραμμα των Γ.Κ., Τοπογράφου - Μηχανικού, και Π. Γ., Σχεδιαστή του Υπουργείου Οικονομικών και θεωρήθηκε στις 25.6.1975 από τον Γ. Ξ., Νομομηχανικό του Υπουργείου Οικονομικών. Με την ως άνω απόφαση, η οποία μαζί με την έκθεση και το ως άνω τοπογραφικό διάγραμμα, που δημοσιεύθηκαν στην ΕτΚ (ΦΕΚ Δ' 567/31.10.1983), έγινε ο διοικητικός καθορισμός των ορίων του αιγιαλού και της παραλίας στην παραπάνω περιοχή και καθορίστηκαν στο ανωτέρω διάγραμμα με κόκκινη γραμμή τα όρια του αιγιαλού και με κίτρινη γραμμή τα όρια της παραλίας. Οι παραπάνω ζώνες είναι κοινόχρηστες και ανήκουν στην κυριότητα του εφεσιβλήτου - εναγομένου. Εντός της ανωτέρω ζώνης του αιγιαλού περιλαμβάνεται έκταση εμβαδού 456,68 τμ σύμφωνα με την από 26.5.2008 τεχνική έκθεση της Μ. Σ., τοπογράφου - μηχανικού της Κτηματικής Υπηρεσίας Ν. Μ. και το συνοδεύον την άνω έκθεση τοπογραφικό διάγραμμα της ίδιας, εμβαδού 384 τμ, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του ενάγοντα, το οποίο είναι όμορο προς Βορρά με την υπόλοιπη ιδιοκτησία του ενάγοντα συνολικής έκτασης 8 στρεμμάτων και σύμφωνα με νεότερη καταμέτρηση όπως προκύπτει από το από το έτος 1997 τοπογραφικό διάγραμμα του Αρχ. Μηχανικού Ι. Γ. 7.879,40, που βρίσκεται στη θέση Α. Μ. της κτηματικής περιφέ-

ρειας του Δ.Δ.Κ.Λ. του Δήμου Α. Όμως ο ενάγων, αν και έλαβε γνώση του άνω διοικητικού καθορισμού της ζώνης του αιγιαλού με την προαναφερόμενη απόφαση του Νομάρχη Μαγνησίας, εντός της οποίας περιλαμβάνεται η επίδικη έκταση τουλάχιστον από το 1997, δεν προέβη εντός της προθεσμίας των 6 μηνών από της γνώσεως στην αναγγελία της αξιώσεώς του στον Υπουργό Οικονομικών και την υποβολή των τίτλων του σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 2 του Ν. 2344/1940. Συγκεκριμένα ο ενάγων υπέβαλε προς τη Νομαρχία Μαγνησίας τις από 23.11.1988 και 4.12.1989 (αριθ. πρωτ. .../88 και .../88) αιτήσεις του και το από Νοέμβριο 1988 τοπογραφικό διάγραμμα του πολιτικού μηχανικού Θ. Κ. και έλαβε τη με αριθμό .../1990 άδεια προσθήκης κατ' επέκταση και ύψος ισογείου, νομιμοποίησης υφισταμένων κτισμάτων, αντικατάστασης στέγης κλπ. Στη συνέχεια ο ίδιος (ενάγων) υπέβαλε προς τη Νομαρχία Μαγνησίας την από 23.3.1996 (αριθ. πρωτ. .../29.3.1996) αίτηση του και το από Νοέμβριο 1988 τοπογραφικό διάγραμμα του πολιτικού μηχανικού Θ. Κ. και έλαβε τη με αριθμό .../1996 άδεια αντικατάστασης στέγης. Τέλος ο ίδιος (ενάγων) υπέβαλε προς τη Νομαρχία Μαγνησίας τη με αριθ. πρωτ. .../9.10.1996 αίτησή του και το από 20.5.1996 τοπογραφικό διάγραμμα της αρχιτέκτονας μηχανικού Ι. Α. Γ., έλαβε δε τη με αριθμό .../30.1.1997 άδεια προσθήκης καθ' ύψος και κατ' επέκταση υπάρχουσας διωρόφου κατοικίας. Στα ανωτέρω τοπογραφικά διαγράμματα αποτυπώνεται, ως νότιο όριο του ακινήτου του ενάγοντα, ευθεία γραμμή, η οποία ταυτίζεται με τη γραμμή του διοικητικώς καθορισθέντος

αιγιαλού, υπάρχει επ' αυτών υπεύθυνη δήλωση του ενάγοντος περί υλοποίησης ορίων, στην οποία αναφέρεται ότι τα όρια του ακινήτου, που έχουν υλοποιηθεί, είναι ορθά, οι δε χορηγηθείσες άδειες, αυτήν την γραμμή (δηλαδή του αιγιαλού) αποτυπώνουν ως όριο του ακινήτου, στις δύο δε τελευταίες άδειες αποτυπώνονται και αναφέρονται ρητά οι ζώνες της παραλίας και του αιγιαλού, όπως αυτές καθορίστηκαν διοικητικά με την προαναφερόμενη απόφαση του Νομάρχη Μαγνησίας ενώ εξάλλου δεν εμφανίζεται καμία μορφή περιφράξεως στο ακίνητο του εκκαλούντα ενάγοντα και το προς νότο όριο δεν ταυτίζεται με την (νοτιότερα της γραμμής του αιγιαλού) ήδη υπάρχουσα περίφραξη του όλου ακινήτου. Από τα ανωτέρω, ενόψει του ότι η άνω αποσβεστική της κυριότητάς του προθεσμία των εξ (6) μηνών από της γνώσεως από τον τελευταίο της διοικητικής χάραξης των ορίων αιγιαλού και παραλίας στην περιοχή του ακινήτου του (τουλάχιστον από τον Ιανουάριο του 1997) συμπληρώθηκε εντός του έτους 1997 πολύ πριν την επίδοση μετά δεκαετία στις 12.2.2008 της κατ' άρθρο 8 παρ. 1 α.ν. αίτησής του στο εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο. Επομένως και αν ακόμη ο ενάγων είχε οποιοδήποτε εμπράγματο δικαίωμα στην επίδικη έκταση κατά τα εκτιθέμενα στην αγωγή έχει αποσβεστεί εντός του 1997 και κατά συνέπεια αβασίμως ζητεί την αναγνώριση της κυριότητάς του στην επίδικη έκταση.

Ανεξαρτήτως των ανωτέρω η ιδιότητα του αιγιαλού για το επίδικο προκύπτει και από τα φυσικά φαινόμενα της μεγίστης συνήθους αναβάσεως των κυμάτων, όπως κατέθεσε η μάρτυρας του εφεσιβλήτου,

λαμβανομένων υπόψη α) της ελάχιστης αποστάσεως του επιδίκου από την ακτογραμμή σε κατάσταση νηνεμίας (από 7 έως 10 μ.), β) της ελάχιστης υψομετρικής διαφοράς αυτού από την ακτογραμμή σε κατάσταση νηνεμίας (0,50-1,00 μ), γ) του γεγονότος ότι το επίδικο προβάλλει εμφανώς προς την πλευρά της θάλασσας, σε σχέση με τα όμορα ακίνητα (τα προς ανατολίας ακίνητα είναι περιφραγμένα περίπου στο ύψος της γραμμής του αιγιαλού εκτός από το προς δυσμάς ακίνητο στο οποίο υπάρχει κτίσμα κάτω από το δρόμο και κυριολεκτικώς πάνω στο κύμα), δ) του αμμώδους του εδάφους και της βλαστήσεως από αρμυρίκια και σκίνα, που απαντώνται στους αιγιαλούς και ε) της περιφραξης την οποία κατασκεύασε ο ενάγων - εκκαλών καθόλο το μήκος του επιδίκου αποτελούμενης από τοίχιο ύψους 0,80 εκ. και ξύλινο φράκτη, ενώ στο κέντρο της πρόσοψης υπάρχει ξύλινη πόρτα στηριζόμενη σε κολώνες από σκυρόδεμα με τις οποίες κατασκευές εμποδίζονται τα μέγιστα συνήθη κύματα να φθάνουν στο επίδικο και επομένως δεν αναιρούν οι άνω κατασκευές την ιδιότητα του επιδίκου ως αιγιαλού. Τα ανωτέρω δεν αναιρούνται από την ύπαρξη και λειτουργία χωματόδρομου και δικτύου φωτισμού (κολώνες κλπ) ανάμεσα στο επίδικο και την ακτογραμμή, καθώς στο χώρο της παραλίας και του αιγιαλού μπορεί να διαμορφωθεί κοινόχρηστη οδός, αφού οι άνω ζώνες εκτός από τον κύριο και αρχικό προορισμό τους που είναι η μέσω αυτών επικοινωνία από τη θάλασσα προς την ξηρά και αντιστρόφως, μπορούν μεταξύ άλλων να χρησιμεύσουν και για άλλους σκοπούς συγκοινωνιακούς εξωραϊστικούς

και λοιπούς κοινωφελείς σκοπούς (ΑΠ 1414/11 ό.α.), αφετέρου τόσο ο δρόμος όσο και οι κατασκευές του ενάγοντα αποτελούν τεχνικής φύσεως έργα, τα οποία παρεμποδίζουν την ελεύθερη δράση των μεγίστων συνήθων κυμάτων και μαζί με τις επιχωματώσεις, εξαιτίας των τεχνικών έργων, μπορούν να δημιουργήσουν συνθήκες βλαστήσεως και σε άλλα είδη, που δεν απαντώνται σε αιγιαλούς. Τα ανωτέρω δεν αναιρούνται από την κατάθεση της μάρτυρος του ενάγοντος, η οποία δεν ήταν σε θέση να καταθέσει για την περιοχή στην οποία βρίσκεται το επίδικο προ του χρόνου αγοράς, το 1983, από την ίδια ομόρου ακινήτου, το οποίο όμως ακολουθεί ως προς την περίφραξή του τη γραμμή του αιγιαλού, ούτε από τους επικαλούμενους από τον ενάγοντα τίτλους κυριότητας και συγκεκριμένα ενώ το .../1929 δωρητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Δ. Π. του συμβολαιογράφου Κ. Α. αναφέρεται σε ακίνητο 500 τμ με νότιο όριο τη θάλασσα καθώς και το με αριθμό .../1931 πωλητήριο συμβόλαιο στο οποίο περιγράφεται χωράφι με οπωροφόρα δένδρα εκτάσεως 5 στρεμμάτων, στη συνέχεια με τη με αριθμ. .../1970 πράξη αποδοχής και διανομής του Συμβολαιογράφου Α. Δ., περιγράφεται οπωροπερίβολο 8 στρεμμάτων με νότιο όριο αγροτικό δρόμο.

Ενόψει αυτών πρέπει η κρινόμενη αγωγή να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσία καθώς η αρχή της μη χειροτερεύσεως του εκκαλούντος δεν ισχύει όταν το δευτεροβάθμιο δικαστήριο μετά την εξαφάνιση της εκκαλουμένης, κρατεί την υπόθεση και δικάζει κατ' ουσία (536 παρ. 2 ΚΠολΔ), όπως εν προκειμένω...

ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

21/2013 (Εκουσία)

Πρόεδρος: Χρυσούλα Παπαδοπούλου

Εισηγήτρια: Μαρία Τσάνα

Δικηγόροι: Αστ. Λαχανάς, Γεώρ. Δήμου, Γεώρ. Χατζηευθυμίου

Διαδικασία εξυγίανσης με συμφωνία επιχείρησης και του 60% των πιστωτών επικυρούμενη από το πτωχευτικό δικαστήριο, εκτός αν δεν πιθανολογείται βιωσιμότητα ή παραβιάσσεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών, ή αν η συμφωνία είναι δόλια ή αθέμιτη ή παραβιάζει διζεις αναγκαστικού δικαίου, ή δεν αντιμετωπίζει ισότιμα τους στην ίδια θέση πιστωτές. Αποκλίσεις από την ίση μεταχείριση για σπουδαίο επιχειρηματικό ή κοινωνικό λόγο ή αν ο θιγόμενος συναινεί. Αίτηση επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης. Παρέμβαση με δήλωση στα πρακτικά.

Μη επιβλαβής η ένδικη συμφωνία για τη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών, αφού δεν περιλαμβάνει ρύθμιση για τους μη συμβληθέντες, οι δε συμβαλλόμενοι απλά περιορίζουν τις απαιτήσεις τους και επιμηκύνουν το ληξιπρόθεσμό τους.

Δυνατή επικύρωση της συμφωνίας, κι αν η εταιρία έχει περιέλθει σε παύση πληρωμών, εκτός αν αυτή δεν αίρεται με την επικύρωση.

Καθορισμός αμοιβής του μεσολαβητή.

Σύμφωνα με το άρθρο 99 του ν. 3588/2007, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το ν. 4013/2011 «... 2. Η διαδικασία εξυγίανσης αποτελεί συλλογική

προπτωχευτική διαδικασία, που αποσκοπεί στη διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της επιχείρησης με τη συμφωνία που προβλέπεται στο παρόν κεφάλαιο, χωρίς να παραβιάσσεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών. Η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών παραβιάσσεται αν προβλέπει ότι οι μη συμβαλλόμενοι στη συμφωνία πιστωτές θα βρεθούν σε χειρότερη οικονομική θέση από αυτήν στην οποία θα βρίσκονταν με βάση αναγκαστική εκτέλεση ή, σε περίπτωση που ο οφειλέτης έχει περιέλθει σε παύση πληρωμών, με βάση το όγδοο κεφάλαιο του παρόντος Κώδικα. Για την εκτίμηση της οικονομικής θέσης των πιστωτών λαμβάνοντας υπόψη τα ποσά και τυχόν άλλα ανταλλάγματα που θα λάβουν και οι όροι αποπληρωμής των ποσών αυτών». Εξάλλου σύμφωνα με το άρθρο 106στ «... 2. Η αίτηση (επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης από το πτωχευτικό δικαστήριο) συνοδεύεται από την υπογεγραμμένη συμφωνία εξυγίανσης και από έκθεση εμπειρογνώμονα που πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 100 παρ. 4. Δεν αποκλείεται εμπειρογνώμονας να είναι ο εμπειρογνώμονας του άρθρου 100 παράγραφος 3. Στην έκθεση πρέπει να εκτίθεται η γνώμη του εμπειρογνώμονα σε σχέση με τη συνδρομή των προϋποθέσεων επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης σύμφωνα με το άρθρο 106ζ παράγραφοι 1 έως και 3 ... 5. Η παρ. 6 του άρθρου 100 εφαρμόζεται και στην περίπτωση του παρόντος άρθρου». Σύμφωνα δε με το άρθρο 106ζ του ίδιου νόμου «... 2.

Το πτωχευτικό δικαστήριο δεν επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης ... α. Αν δεν πιθανολογείται ότι κατόπιν της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης η επιχείρηση του οφειλέτη θα καταστεί βιώσιμη. β. Αν πιθανολογείται ότι η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών παραβλάπτεται κατά την έννοια του άρθρου 99 παρ. 2. γ. Αν η συμφωνία εξυγίανσης είναι αποτέλεσμα δόλου ή άλλης αθέμιτης πράξης ή κακόπιστης συμπεριφοράς του οφειλέτη, πιστωτή ή τρίτου, ή παραβιάζει διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, ιδίως του δικαίου του ανταγωνισμού. δ. Αν η συμφωνία εξυγίανσης δεν αντιμετωπίζει με βάση την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης τους πιστωτές, που βρίσκονται στην ίδια θέση. Αποκλίσεις από την αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των πιστωτών επιτρέπονται για σπουδαίο επιχειρηματικό ή κοινωνικό λόγο που εκτίθεται ειδικά στην απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου ή αν ο θιγόμενος πιστωτής συναινεί στην απόκλιση. Ενδεικτικά δύνανται να τύχουν ευνοϊκής μεταχείρισης απαιτήσεις πελατών της επιχείρησης του οφειλέτη, η μη ικανοποίηση των οποίων βλάπτει ουσιαστικά τη φήμη της ή τη συνέχισή της, απαιτήσεις, η εξόφληση των οποίων είναι αναγκαία για τη διατροφή του πιστωτή και της οικογένειάς του, καθώς και εργατικές απαιτήσεις».

Στην προκείμενη περίπτωση, η αιτούσα ανώνυμη εταιρία, με την κρινόμενη αίτησή της εκθέτει ότι με την υπ' αριθμ. 33/2012 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου ανοίχθηκε η διαδικασία εξυγίανσης, σύμφωνα με το άρθρο 99 του Πτωχευτικού Κώδικα. Ότι η διαδικασία αυτή στέφθηκε με επιτυχία, με τη σύναψη συμφωνίας με

πιστωτές που εκπροσωπούν το 74,28% όλων των απαιτήσεων, με το ειδικώς αναφερόμενο στην αίτηση περιεχόμενο. Ότι η συμφωνία πληροί τους όρους να θεωρηθεί ως συμφωνία εξυγίανσης, σύμφωνα με τους ορισμούς του ν. 4013/2011, δεδομένου ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος αυτός για επικύρωση της σχετικής συμφωνίας, και δεν συντρέχει κάποια περίπτωση που να εμποδίζει την επικύρωση αυτή. Και, ότι η ίδια δεν έχει περιέλθει σε παύση πληρωμών. Με βάση αυτά, ζητά να επικυρωθεί απ' το Δικαστήριο ως συμφωνία εξυγίανσης η από 25.10.2012 συμφωνία που έχει συναφθεί απ' την ίδια με τους πιστωτές και να κηρυχθεί το πέρας της όλης διαδικασίας.

Με αυτό το περιεχόμενο και αιτήματα, η κρινόμενη αίτηση, η οποία παραδεκτά ασκείται από την οφειλέτη εταιρία και τον μεσολαβητή, κατ' άρθρο 106στ' παρ.1 ΠτΚ, οι οποίοι και νομιμοποιούνται ενεργητικά προς τούτο, αρμοδίως εισάγεται ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου, για να συζητηθεί κατά την προκειμένη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρα 4 παρ. 1, 2 και 3 εδ. α' και 106ζ παρ. 1 του ν. 3588/2007 - Πτωχευτικού Κώδικα και 741 επ. ΚΠολΔ). Είναι δε ορισμένη και νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 104 επ. του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικού Κώδικα), όπως ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με το ν. 4013/2011 και το ν. 4072/2012 και στο άρθρο 14 παρ. 2 του ν. 4013/2011. Επομένως, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσία, δεδομένου ότι για το παραδεκτό της συζήτησής της επιδόθηκε αυτή, με κλήση για την παρούσα συζήτηση, τόσο στο Ελληνικό Δημόσιο όσο και στο ΙΚΑ (βλ. τις

υπ' αριθμ. .../8.11.2012 εκθέσεις επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Δ. Ρ.).

Το Ελληνικό Δημόσιο, με προφορική δήλωση του δικαστικού αντιπροσώπου του Ν.Σ.Κ, και με τις «επί της έδρας» κατατεθείσες έγγραφες προτάσεις του, άσκησε παρέμβαση, με την οποία, επικαλούμενο έννομο συμφέρον του λόγω της ύπαρξης απαίτησής του σε βάρος της αιτούσας, και συγκεκριμένα εκκρεμή διαδικασία ελέγχου λόγω του ότι η αιτούσα τυγχάνει λήπτης εικονικών φορολογικών στοιχείων και επικαλούμενο επίσης τη μη ύπαρξη, στην προκειμένη περίπτωση, των προϋποθέσεων του νόμου για την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, επιδιώκει να απορριφθεί η αίτηση, επικουρικά δε ζητά όπως οι έναντι του Δημοσίου οφειλές της αιτούσας καταβληθούν σ' αυτό σύμφωνα με τους όρους που ορίζει η ισχύουσα σε κάθε περίπτωση νομοθετική διάταξη περί ρύθμισης οφειλών προς το Δημόσιο. Η ως άνω παρέμβαση παραδεκτώς ασκήθηκε προφορικά στο ακροατήριο, με δήλωση που καταχωρήθηκε στα πρακτικά, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 106στ παρ. 5 του Πτωχευτικού Κώδικα. Είναι δε κύρια παρέμβαση, εφόσον το παρεμβαίνον αντιδικεί με την αιτούσα, αιτούμενο την απόρριψη της αίτησής της (ΑΠ 1076/02 Δνη 2002. 1689, ΕφΛαρ 224/07, ΕφΑθ 6442/06 Νόμος), και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις του άρθρου 106στ παρ. 5 του ΠτωχΚ. Επομένως, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της, συνεκδικαζόμενη με την ως άνω αίτηση.

Τέλος, η Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρία με την επωνυμία «Τράπεζα Ε. Α.Ε.», με

προφορική δήλωση του πληρεξουσίου δικηγόρου της στο ακροατήριο του Δικαστηρίου αυτού, που καταχωρήθηκε στα οικεία πρακτικά, και με τις «επί της έδρας» κατατεθείσες έγγραφες προτάσεις της άσκησε πρόσθετη παρέμβαση υπέρ της αιτούσας, ζητώντας να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση και να επικυρωθεί η συμφωνία εξυγίανσης, επικαλούμενη έννομο συμφέρον της, συνιστάμενο στην ύπαρξη απαίτησής της σε βάρος της αιτούσας. Η πρόσθετη αυτή παρέμβαση παραδεκτώς ασκήθηκε προφορικά στο ακροατήριο, με δήλωση που καταχωρήθηκε στα πρακτικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 106στ παρ. 5 και 752 παρ. 2 ΚΠολΔ, είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 68 και 80 ΚΠολΔ και πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της, συνεκδικαζόμενη με την αίτηση και την ως άνω κυρία παρέμβαση.

Από την ένορκη κατάθεση ... πιθανολογούνται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την υπ' αριθμ. 33/2012 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, που εξεδόθη κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, αποφασίσθηκε το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης για την αιτούσα εταιρία, για περίοδο όχι μεγαλύτερη από αυτή των τεσσάρων (4) μηνών από την έκδοσή της, ορίστηκε δε μεσολαβητής ο νυν δεύτερος αιτών, και η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών καθώς και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Τομέας Νομικών), στις 11.6.2012 (αριθμός φύλλου 9438). Ακολούθως, με τη με αριθμό 433/26.9.2012

πράξη της Προέδρου Πρωτοδικών Λάρισας παρατάθηκε η χρονική περίοδος ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης της αιτούσας και του ανατεθέντος στον δεύτερο εξ αυτών έργου του μεσολαβητή για ένα (1) μήνα από τη δημοσίευσή της στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων, οποία (δημοσίευση) έλαβε χώρα στις 8.10.2012 (αριθμός φύλλου 9472), ενώ η σχετική πράξη κοινοποιήθηκε στον πληρεξούσιο δικηγόρο της αιτούσας στις 27.9.2012 (αριθμός πρωτ. πράξης κοινοποίησης 3287/27.9.2012). Εξάλλου, από όλα τα νομίμως επικαλούμενα και προσκομιζόμενα από τους αιτούντες έγγραφα προέκυψε ότι η ανωτέρω ανοιχθείσα μεσολάβηση είχε επιτυχή έκβαση και επιτεύχθη συμφωνία με 31 πιστωτές, οι οποίοι εκπροσωπούν το 74,28% του συνόλου των απαιτήσεων, χωρίς να υφίστανται εμπραγμάτως εξασφαλισμένες απαιτήσεις, όπως η σχετική συμφωνία αποτυπώνεται στην από 25.10.2012 έκθεση - γνωμοδότηση του ανωτέρω μεσολαβητή, η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του παρόντος Δικαστηρίου στις 26.10.2012 με αριθμό έκθεσης κατάθεσης 343. Η ανωτέρω έκθεση - γνωμοδότηση περιέχει τη συμφωνία με κάθε επιμέρους πιστωτή, το ποσό που περιορίζει την απαίτησή του και όλους τους επιμέρους όρους, οι οποίοι συνοπτικά περιέχονται και στην κρινόμενη αίτηση. Περαιτέρω, η σχετική έκθεση του μεσολαβητή και η κρινόμενη αίτηση προς επικύρωση της ανωτέρω συμφωνίας κατατέθηκαν ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου στις 26.10.2012, ήτοι εντός της προθεσμίας του άρθρου 101 παράγραφος 1, αυτής του ενός μηνός από τη δημοσίευση

της με αριθμό 433/2012 πράξης της Προέδρου Πρωτοδικών Λάρισας, η οποία χορηγούσε παράταση ενός μηνός απ' το χρόνο της τελευταίας ως άνω δημοσίευσης (σχετ. άρθρο 100 παρ. 1 και 3 του ν. 3588/2007, η δε σχετική δημοσίευση, σύμφωνα με το σχετικό προσκομιζόμενο πιστοποιητικό, έλαβε χώρα στις 8.10.2012). Συνεπώς, η παρούσα αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης υποβλήθηκε εμπρόθεσμα, όπως εμπρόθεσμα περατώθηκε βέβαια και η όλη διαδικασία εντός της προθεσμίας της παράτασης που όρισε η υπ' αριθμ. 433/2012 ως άνω πράξη και πριν περάσει ο χρόνος αυτής. Περαιτέρω, από τα αυτά ως άνω έγγραφα προέκυψε ότι η συμφωνία έχει επικυρωθεί κατά τα ανωτέρω από μεγαλύτερη πλειοψηφία πιστωτών απ' αυτήν που απαιτεί το άρθρο 106α παρ. 1 του ν. 3588/2007, όπως ισχύει πλέον, ήτοι αυτή του 60% του συνόλου των απαιτήσεων σε βάρος της πρώτης αιτούσας. Επιπλέον, και όσον αφορά τις διατάξεις του άρθρου 106ζ παρ. 2 του Πτωχευτικού Κώδικα πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα: Καταρχήν, η συναφθείσα συμφωνία εξυγίανσης δεν παραβιάζει τη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών, κατά την έννοια του άρθρου 99 παρ. 2 του Πτωχευτικού Κώδικα. Και αυτό γιατί η σχετική συμφωνία δεν περιλαμβάνει καμία ρύθμιση για τα χρέη των μη συμβαλλόμενων πιστωτών στη σχετική συμφωνία (π.χ. μείωσή τους ή επιμήκυνση του χρόνου πληρωμής τους). Επιπλέον, ούτε τα γενικότερα δικαιώματά τους θίγονται, δεδομένου ότι και οι συμβαλλόμενοι στη συμφωνία δεν λαμβάνουν ασφάλειες επί περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας,

αλλά περιορίζουν τις απαιτήσεις τους και παρατείνουν το ληξιπρόθεσμό τους, έτσι ώστε οι μη συμβαλλόμενοι να μη βρίσκονται σε χειρότερη θέση αν επιχειρούσαν ικανοποίηση των απαιτήσεών τους βάσει των διατάξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης, η οποία άλλωστε σε κάθε περίπτωση θα απέβαινε αλυσιτελής για τους μη προνομιούχους ανέγγυους πιστωτές, ενόψει του ύψους των υποχρεώσεων της αιτούσας. Εξάλλου, το ισχυριζόμενο απ' το κυρίως παρεμβαίνον Ελληνικό Δημόσιο περί ζημίας του εκ του λόγου ότι επέρχεται αναστολή των ατομικών καταδικωτικών μέτρων, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψιν, αφού η όποια βλάβη των πιστωτών πρέπει να προκαλείται απ' την ίδια τη συμφωνία, ενώ το ανωτέρω είναι αποτέλεσμα της διάταξης του άρθρου 106ε παρ. 1 περ. η, όπου περιέχεται η σχετική αναστολή ως εκ του νόμου όρος της συμφωνίας για όλους τους πιστωτές (συμβληθέντες και μη), με τη ρητή διευκρίνιση ότι για τους μη συμβαλλόμενους πιστωτές η σχετική αναστολή διαρκεί τρεις μήνες απ' την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, ήτοι για ένα παρά πολύ μικρό χρονικό διάστημα, ανίκανο, έτσι και αλλιώς, να τους προκαλέσει την όποια βλάβη. Εξάλλου, η συναφθείσα συμφωνία αντιμετωπίζει ισότιμα τους πιστωτές που βρίσκονται στην ίδια θέση, αφού, όπως προελέχθη, δεν περιέχει καν διατάξεις για τους μη συμβληθέντες πιστωτές, οι δε συμβληθέντες πιστωτές ελεύθερα μπορούν να συμφωνήσουν το ποσοστό έκπτωσης ή το χρόνο επιμήκυνσης διαφορετικά μεταξύ τους, γεγονός που όντως έλαβε χώρα εν προκειμένω μεταξύ των συμβληθέντων, ανάλογα με τις προ-

σωπικές εκτιμήσεις του καθενός. Επίσης, δεν υπάρχουν καν στοιχεία για δόλια ή αθέμιτη πράξη ή κακόπιστη συμπεριφορά εκ μέρους της εταιρίας ή κάποιου συμβαλλόμενου, ή παραβίαση διατάξεων του αναγκαστικού δικαίου, ιδίως του δικαίου του ανταγωνισμού, ούτε άλλωστε οι παρεμβαίνοντες ισχυρίζονται κάτι τέτοιο (βλ. και την προσκομιζόμενη από 25.10.2012 έκθεση του ορκωτού ελεγκτή Γ. Δ., ως εμπειρογνώμονα, σύμφωνα με το άρθρο 100 παρ. 4 του ν. 3588/2007, όπως ισχύει). Τέλος, πιθανολογήθηκε ότι, κατόπιν της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης, η εταιρία θα καταστεί βιώσιμη. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει η από 25.10.2012 έκθεση του άνω εμπειρογνώμονα - ορκωτού ελεγκτή, και το συνοδεύον αυτή επιχειρηματικό σχέδιο του ιδίου. Αξίζει σχετικά να επισημανθεί ότι ο ανωτέρω μεσολαβητής αναφέρει ότι το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού πλέον των προβαλλόμενων τεκμαρτών κερδών εμπορίας - εκμετάλλευσης καλύπτουν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 100% όλες τις προς τρίτους ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις, λαμβάνοντας υπόψη και τη χορηγηθείσα ετήσια περίοδο χάριτος από τους συμβαλλόμενους τρίτους, στοιχείο που καταδεικνύει, σύμφωνα με τις αρχές της οικονομικής θεωρίας, τη βιωσιμότητά της. Το σχετικό επιχειρηματικό σχέδιο προβλέπει τη μείωση των λειτουργικών δαπανών της εταιρίας και την αναδιοργάνωση του σχεδίου πωλήσεων και χρηματοπιστωτικής πολιτικής της, βελτιώνοντας την ταμειακή της ρευστότητα όσο και τον κερδοφόρο κύκλο εργασιών της. Στη βιωσιμότητα της επιχείρησης συνηγορούν επιπλέον και ότι η εταιρία, η

οποία δραστηριοποιείται στην εμπορία αγροτικών προϊόντων και οπωρολαχανικών, στη συσκευασία και ανασυσκευασία των προϊόντων αυτών, καθώς επίσης και στις εισαγωγές και εξαγωγές, παραδόσεις και αποκτήσεις αγροτικών προϊόντων, και υλικών συσκευασίας, δεν έχει υποστεί, λόγω του είδους των εμπορευμάτων της, σε τριγμούς κάθετης πτώσης των παραγωγικών της, και ότι μετά την έναρξη της διαδικασίας μεσολάβησης και παρά τη μεγάλη οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα συνέχισε έστω μειωμένα την όποια επιχειρηματική της δραστηριότητα, απασχολώντας μάλιστα και περίπου 10 εργαζόμενους όλο αυτό το διάστημα. Η σχετική δυνατότητα επιβιώσής της καταδεικνύεται και απ' την εμπιστοσύνη που της έδειξαν σημαντικοί προμηθευτές, συμμετέχοντας στη συμφωνία εξυγίανσης και δεχόμενοι να μειώσουν τις απαιτήσεις τους ή να πληρωθούν σε βάθος χρόνου. Εξάλλου, η εταιρία δημοσιεύει νόμιμα τους ισολογισμούς της (βλ. σχετ. την ανωτέρω έκθεση του ορκωτού ελεγκτή), και υποβάλλει νόμιμα εκκαθαριστικές δηλώσεις ΦΠΑ, όποτε αυτή υποχρεούται προς τούτο. Βεβαίως, μπορεί απ' τους ισολογισμούς να προκύπτουν ζημίες της εταιρίας, ακόμα και μετά την υπαγωγή της στη διαδικασία μεσολάβησης, ωστόσο αυτό είναι εύλογο, δεδομένου ότι είναι κοινώς γνωστό ότι οι ισολογισμοί μεταφέρουν ζημίες περασμένων ετών, γι' αυτό άλλωστε εξαρχής η εταιρία εντάχθηκε στη σχετική διαδικασία. Επίσης, είναι εύλογο ότι ακόμα δεν έχουν τηρηθεί οι διατάξεις της συμφωνίας εξυγίανσης απ' την αιτούσα με καταβολή των επιμέρους δόσεων στους πιστωτές, αφού

ακόμα δεν έχει επικυρωθεί η σχετική συμφωνία δικαστικά, και επομένως δεν έχει αναπτύξει την ισχύ της. Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι η κρίση του Δικαστηρίου περί της βιωσιμότητας της επιχείρησης συναρτάται με τις τρέχουσες συνθήκες, και εφόσον η εταιρία τηρήσει τόσο τις δεσμεύσεις της απ' τη συμφωνία εξυγίανσης με κάθε επιμέρους πιστωτή της όσο και το συναφές επιχειρηματικό της πλάνο πιστά, ενώ στη σχετική προσπάθεια μπορεί να συμβάλλουν, εφόσον υπάρξουν τα πρώτα σχετικά θετικά δείγματα, και άλλοι μη συμβληθέντες εισέτι πιστωτές. Σε κάθε περίπτωση, εάν παρόλα αυτά αποτύχει η όλη προσπάθεια ή δεν τηρηθεί η σχετική συμφωνία, οι πιστωτές προστατεύονται επαρκώς απ' το άρθρο 106ε παρ. 3 του ν. 3588/2007, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με την παράγραφο 10 του άρθρου 234 Ν. 4072/2012 (ΦΕΚ Α 86/11.4.2012). Τέλος, απ' όλα τα ανωτέρω προκύπτει προφανώς ότι η εταιρία δεν βρίσκεται σε παύση πληρωμών, πληρώνοντας τοις μετρητοίς μάλιστα τους προμηθευτές της, είναι δε ενήμερη φορολογικά, ενώ έχει ήδη υπαχθεί σε ρύθμιση, όσον αφορά στις οφειλές της προς το Ελληνικό Δημόσιο, δυνάμει των ρυθμίσεων του ν. 4038/2012 (σε 36 δόσεις λήγουσες στις 30.1.2015) αλλά και τους εργαζόμενους που απασχολεί, ενώ καλύπτει και τα λειτουργικά και τα γενικά της έξοδα και τους οργανισμούς κοινής ωφέλειας, έτσι ώστε να μην τίθεται καν ζήτημα εφαρμογής του άρθρου 106ζ παρ. 3 του Πτωχευτικού Κώδικα, όπως ισχύει, το οποίο έτσι και αλλιώς καταρχήν δεν απαγορεύει την επικύρωση της συμφωνίας, ακόμα και αν

η εταιρία έχει περιέλθει σε κατάσταση παύσης πληρωμών (παρά μόνο αν με την επικύρωση δεν αίρεται η τελευταία). Ενόψει όλων των ανωτέρω, αφού απορριφθεί η κύρια παρέμβαση του Ελληνικού Δημοσίου, πρέπει η κρινόμενη αίτηση, και η σχετική πρόσθετη υπέρ αυτής παρέμβαση, να γίνουν δεκτές ως και κατ' ουσίαν βάσιμες και να επικυρωθεί η παραπάνω συμφωνία μεταξύ της αιτούσας και των πιστωτών ως συμφωνία εξυγίανσης, κατά τα λεπτομερώς αναφερόμενα στο διατακτικό της παρούσας.

Εξάλλου, αποδείχθηκε ότι ο μεσολαβητής - δεύτερος αιτών εκτέλεσε τα καθήκοντα που του ανατέθηκαν με την υπ' αριθμ. 33/2012 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, σε συνδυασμό με την υπ' αριθμ. 433/2012 ως άνω πράξη της Προέδρου Πρωτοδικών Λάρισας, και ανέπτυξε δραστηριότητα προκειμένου να εξυπηρετήσει τη διαδικασία εξυγίανσης, ήτοι διαπίστωσε

την οικονομική κατάσταση της αιτούσας, προσπάθησε να επιτύχει συμφωνία με τους πιστωτές της ως άνω εταιρίας για τη μείωση των απαιτήσεών τους και επέδειξε ενδιαφέρον για τη διάσωση της εταιρίας αυτής. Ενόψει δε του αριθμού, του είδους, της αναγκαιότητας και της σπουδαιότητας των ενεργειών του προς επίτευξη της όλης διαδικασίας, καθώς και της ταχύτητας με την οποία ενήργησε, πρέπει η αμοιβή του να καθορισθεί, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 106ι παρ. 4 του ν. 3588/2007, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με το ν. 4013/2011, στο ποσό των 7.000 €, η οποία θα εξοφληθεί με την είσπραξη από αυτόν του υπ' αριθμ. .../8.2.2012 Γραμματίου Σύστασης Παρακαταθήκης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, ποσού 7.000 €, το οποίο ποσό κατατέθηκε από την αιτούσα στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων για το σκοπό αυτό, ήτοι για αμοιβή του μεσολαβητή.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

55/2013

Πρόεδρος: Θεανώ Τζοβαρίδου

Εισηγήτρια: Ιφιγένεια Μετζελοπούλου

Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου

Περαίωση ανέλεγκτων φορολογικών υποθέσεων. Η υπό του επιτηδευματία αποδοχή του εκκαθαριστικού σημειώματος του ν. 3259/04 με καταβολή του 10% του οφειλόμενου φόρου για όλα τα φορολογικά αντικείμενα επάγεται περαίωση των δηλώσεων εισοδήματος και των ανέλεγκτων υποθέσεων των λοιπών φορολογικών αντικειμένων των χρήσεων αυτών ως ειλικρινών και επιφέρει τα αποτελέσματα της διοικ. επίλυσης της διαφοράς, μη δυνάμενης της φορολογικής αρχής να υπαγάγει τις συγκεκριμένες χρήσεις σε έλεγχο κατά τις γενικές δίξεις του ΚΦΕ (εξαιρουμένης της έκδοσης συμπληρωματικού φύλλου ελέγχου του 68 παρ. 2 ΚΦΕ), το δε εκδιδόμενο φύλλο ελέγχου τυγχάνει ακυρωτέο.

1. Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, ζητείται, παραδεκτώς, η ακύρωση του .../9.12.2005 φύλλου ελέγχου φόρου αφορολόγητων αποθεματικών άρθρου 3 του ν. 2954/2001, του Προϊσταμένου του ΠΕΚ Λάρισας, με το οποίο επιβλήθηκε σε βάρος της προσφεύγουσας ανώνυμης εταιρείας φόρος στα αφορολόγητα αποθεματικά της, διαχειριστικής περιόδου 1.1.2001 έως 31.12.2001, πο-

σού 117.671.327 δρχ ή 345.330,38 Ε και πρόσθετος φόρος 197.687.829 δρχ ή 580.155,03 Ε.

2. Επειδή, στην παράγραφο 9 του άρθρου 106 του ν. 2238/1994 (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος), η οποία προστέθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 2579/1998 (ΦΕΚ Α' 31), ορίζεται ότι: «Επί ημεδαπών ανώνυμων εταιρειών, εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και συνεταιρισμών, των οποίων τα κέρδη προσδιορίζονται τεκμαρτώς με τις διατάξεις του άρθρου 34, σε περίπτωση που μετά την έγκριση του ισολογισμού και τη διάθεση των κερδών της οικείας διαχειριστικής χρήσης από τη γενική συνέλευση και την εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος, απομένει υπόλοιπο κερδών που δεν φορολογήθηκε στο νομικό πρόσωπο και εμφανίζεται στο λογαριασμό "Αφορολόγητα κέρδη τεχνικών και οικοδομικών επιχειρήσεων", το σαράντα τοις εκατό (40%) αυτού φορολογείται στο νομικό πρόσωπο με τους συντελεστές φορολογίας που προβλέπονται από το άρθρο 109 κατά περίπτωση. Προς τούτο, το νομικό πρόσωπο υποχρεούται για τα κέρδη αυτά να υποβάλει ιδιαίτερη δήλωση φορολογίας εισοδήματος μέχρι το τέλος του ένατου μήνα από τη λήξη της οικείας διαχειριστικής χρήσης...». Εξάλλου, στο άρθρο 109 του ίδιου Κώδικα, ορίζεται ότι: «1. Ο φόρος υπολογίζεται στο συνολικό φορολογητέο εισόδημα του υπόχρεου νομικού προσώπου με φορολογικούς συ-

ντελεστές, οι οποίοι καθορίζονται, κατά κατηγορία υπόχρεων, ως εξής: α) Για τις ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες, των οποίων οι μετοχές κατά τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, τις ανώνυμες τραπεζικές εταιρείες και τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του ν. 1667/1986 (ΦΕΚ Α' 196), καθώς και για τις αλλοδαπές εταιρείες και οργανισμούς που αποβλέπουν στην απόκτηση οικονομικών ωφελημάτων, σαράντα τοις εκατό (40 %),...».

3. Επειδή, στο άρθρο 66 παρ. 3 του ανωτέρω Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 2601/1998 (ΦΕΚ Α' 81), ορίζεται ότι: «Με τις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να καθορίζονται οι ελεγκτικές επαληθεύσεις που πρέπει να διενεργούνται και οι αρχές, οι κανόνες, τα στοιχεία, τα κριτήρια και γενικά ο τρόπος και οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται, κατά τον έλεγχο των δηλώσεων που προβλέπονται από το πρώτο εδάφιο της παρ. 1, για ορισμένες ή και όλες τις κατηγορίες εισοδημάτων, ανάλογα και με την προέλευση και το ύψος αυτών, καθώς και ειδικός τρόπος επίλυσης των φορολογικών διαφορών που προκύπτουν από τον έλεγχο αυτόν. Σε δηλώσεις που ελέγχονται σύμφωνα με τις αποφάσεις του προηγούμενου εδαφίου, αλλά δεν επέρχεται επίλυση της φορολογικής διαφοράς, μπορεί με τις αποφάσεις αυτές να ορίζεται η διενέργεια πρόσθετων ελεγκτικών επαληθεύσεων. Για τις δηλώσεις αυτές εκδίδονται και κοινοποιούνται τα σχετικά φύλλα ελέγχου ή οι πράξεις και ακολουθείται η

οριζόμενη από τις οικείες φορολογικές διατάξεις διαδικασία...». Περαιτέρω, με την παρ. 4 του άρθρου 13 του ν. 2601/1998 προβλέφθηκε ότι οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 66 του ν. 2238/1994 ισχύουν ανάλογα και για τις λοιπές φορολογίες. Κατ' εξουσιοδότηση των προαναφερόμενων διατάξεων εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1061203/1148/ΔΣΣΦΕ/Α/ΠΟΛ. 114/20.5.1998 απόφαση «Έλεγχος ανέλεγκτων φορολογικών υποθέσεων και επίλυση φορολογικών διαφορών» (ΦΕΚ Β' 526) του Υπουργού Οικονομικών, με την οποία καθορίσθηκε ο τρόπος και η διαδικασία ελέγχου των ανέλεγκτων δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος και λοιπών φορολογιών και ειδικός τρόπος διοικητικής επίλυσης των φορολογικών διαφορών των υποθέσεων που υπάγονται στον τρόπο ελέγχου της υπουργικής αυτής απόφασης. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 9 της ως άνω υπουργικής απόφασης, ο έλεγχος ενεργείται ύστερα από έγγραφη εντολή του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ή άλλου κατά νόμο αρμοδίου (παρ. 1). Οι διαπιστώσεις και τα αποτελέσματα του ελέγχου της φορολογίας εισοδήματος με βάση τις επαληθεύσεις που ορίζονται στην απόφαση αυτή, καθώς και του ΚΦΣ ή ΚΒΣ, κατά περίπτωση περιλαμβάνονται για όλες τις ελεγχόμενες χρήσεις σε ειδικό σημείωμα ελέγχου. Στο σημείωμα αυτό αναγράφεται και κρίση επί του κύρους των βιβλίων, καθώς και το πόρισμα του ελέγχου περί του ύψους των αγορών ή των αγορών ή των ακαθάριστων εσόδων, κατά περίπτωση, καθώς και των καθαρών, για κάθε ελεγχόμενη χρήση. Ανάλογα ειδικά σημειώματα συντάσσονται και για κάθε μία χωριστά

από τις λοιπές φορολογίες, γενόμενης προς τούτο σχετικής μνείας στο ειδικό σημείωμα ελέγχου φορολογίας εισοδήματος. Τα ειδικά σημειώματα ελέγχου υπογράφονται και θεωρούνται αρμοδίως και στη συνέχεια, εφόσον περιέχουν διαπιστώσεις φορολογικών διαφορών, επιδίδονται με ευθύνη των ελεγκτών στον υπόχρεο, συντασσόμενης σχετικής πράξης επίδοσης επί του σώματος αυτών (παρ. 2). Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 10 της ίδιας υπουργικής απόφασης, ο υπόχρεος, αν αμφισβητεί το περιεχόμενο των ειδικών σημειωμάτων ελέγχου, μπορεί να υποβάλει μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την επίδοσή τους, αίτηση προς τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. με πρόταση επίλυσης της διαφοράς (παρ. 1). Κατά την εξέταση της αίτησης λαμβάνονται υπόψη και εκτιμούνται οι απόψεις του υποχρέου και εφόσον αυτές γίνουν αποδεκτές ολικά ή μερικά μπορεί να τροποποιηθεί το πόρισμα του ελέγχου ως προς το ύψος της κατά περίπτωση φορολογητέας ύλης. Αν συμπέσουν οι απόψεις των δύο μερών συντάσσονται και υπογράφονται σχετικά πρακτικά επί του σώματος των αντίστοιχων ειδικών σημειωμάτων και με βάση αυτά εκδίδεται, χωριστά για κάθε φορολογική διαφορά, η αντίστοιχη πράξη καταλογισμού του φόρου ή του προστίμου επί των οποίων συντάσσονται και υπογράφονται οι οικείες πράξεις επίλυσης της διαφοράς. Με την υπογραφή των πιο πάνω πράξεων και εφόσον τηρηθούν τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 14 της απόφασης αυτής (καταβολή ποσοστού 10 % επί του καταλογιζόμενου ποσού) η οικεία υπόθεση περαιώνεται οριστικά (παρ. 3). Τα πρακτικά και οι πρά-

ξεις επίλυσης της διαφοράς υπογράφονται από πλευράς φορολογικής αρχής από τον Προϊστάμενο του τμήματος ελέγχου (παρ. 4). Στη συνέχεια εκδόθηκε ο ν. 3259/2004 «Περαίωση εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων, ρύθμιση ληξιπρόθεσμων χρεών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 149), στον οποίο προβλέπονται τα εξής: Άρθρο 1: «Με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου καθορίζεται προαιρετικώς, ειδικός τρόπος επίλυσης των φορολογικών διαφορών που προκύπτουν από τις ανέλεγκτες φορολογικές υποθέσεις, με σκοπό την περαίωσή τους». Άρθρο 3: «Στη ρύθμιση που καθορίζεται με τα άρθρα 1 έως και 11 υπάγονται οι εκκρεμείς υποθέσεις φορολογίας εισοδήματος και λοιπών φορολογικών αντικειμένων επιτηδευματιών οι οποίες αφορούν διαχειριστικές περιόδους που έκλεισαν μέχρι και τις 31.12.2002. Για την υπαγωγή στη ρύθμιση ως εκκρεμείς υποθέσεις νοούνται εκείνες που, μέχρι την ημερομηνία κατάθεσης του παρόντος: α) Δεν έχει αρχίσει ο έλεγχος ή έχει αρχίσει και δεν έχει περατωθεί. β) Έχει εκδοθεί Φύλλο Ελέγχου ή Πράξη Αποτελεσμάτων, αλλά δεν έχει οριστικοποιηθεί. γ) Εκκρεμούν στα Διοικητικά Δικαστήρια Α' και Β' Βαθμού Δικαιοδοσίας και δεν έχουν συζητηθεί στο ακροατήριο του δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου». Άρθρο 5: «Η κατά τις παρούσες διατάξεις περαίωση των ανέλεγκτων υποθέσεων φορολογίας εισοδήματος και λοιπών φορολογικών αντικειμένων γίνεται με τους πιο κάτω όρους και προϋποθέσεις: 1. Περαιώνεται υποχρεωτικά η πρώτη κατά σειρά ανέλεγκτη και οι συνεχόμενες με αυτή ανέλεγκτες υποθέσεις που υπάγονται στη ρύθμιση του νόμου

αυτού. 2. Περαιώνονται υποχρεωτικά όλες οι υπαγόμενες στη ρύθμιση ανέλεγκτες υποθέσεις, μη επιτρεπομένης της περαίωσης ορισμένων από αυτές. 3. Μαζί με την περαίωση των εκκρεμών υποθέσεων φόρου εισοδήματος και λοιπών φορολογιών, ο επιτηδευματίας πρέπει να αποδεχθεί και την περαίωση των εκκρεμών Πράξεων Προστίμων ΚΒΣ που αφορούν τις υποθέσεις αυτές σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8. 4. Ο ενδιαφερόμενος αποδέχεται τη βεβαίωση και καταβολή της συνολικής οφειλής φόρου που προκύπτει από το Εκκαθαριστικό Σημείωμα του άρθρου 9, χωρίς να συμψηφίζεται ή να εκπίπτει ο φόρος που βεβαιώθηκε με βάση τις οικείες δηλώσεις που υποβλήθηκαν ή τα ποσά κύριου και πρόσθετου φόρου που βεβαιώθηκαν με βάση Απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου. Απεναντίας συμψηφίζεται το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της διαφοράς κύριου και πρόσθετου φόρου που τυχόν έχει βεβαιωθεί σε περίπτωση άσκησης προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου. 5. Με την υπογραφή της προβλεπόμενης από την παράγραφο 4 του άρθρου 9 πράξης, καταβάλλεται υποχρεωτικά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της συνολικής οφειλής φόρου εισοδήματος, ΦΠΑ και προστίμων ΚΒΣ που περαιώνονται με τις παρούσες διατάξεις. 6. Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται στο Δημόσιο κατ' εφαρμογή του Νόμου αυτού δεν αναζητούνται ούτε συμψηφίζονται πλην της περίπτωσης εφαρμογής της παραγράφου 2 του άρθρου 68 του Ν. 2238/1994». Άρθρο 6 (παρ. 1): «Η περαίωση καθεμιάς ανέλεγκτης υπόθεσης φορολογίας εισοδήματος πραγματοποιείται με

τη βεβαίωση φόρου επιπλέον εκείνου που τυχόν βεβαιώθηκε με βάση τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος που υποβλήθηκε. Ο επιπλέον αυτός φόρος υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων». Άρθρο 7 (παρ.1): «Η περαίωση καθεμιάς ανέλεγκτης υπόθεσης φορολογίας εισοδήματος συνεπάγεται αυτοδίκαια και την περαίωση ως ειλικρινών των ανέλεγκτων υποθέσεων των λοιπών φορολογικών αντικειμένων». Άρθρο 8: «1. Απαραίτητη προϋπόθεση για την περαίωση κάθε υπόθεσης είναι η ταυτόχρονη περαίωση και των πράξεων επιβολής προστίμου ΚΒΣ που αφορούν την υπόθεση αυτή και εκκρεμούν στη Δ.Ο.Υ. ή ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων Α' ή Β' Βαθμού δικαιοδοσίας και δεν έχουν συζητηθεί στο ακροατήριο του δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου. 2. Οι εκκρεμείς αυτές πράξεις προστίμου περαιώνονται με περιορισμό στο ένα τέταρτο (1/4) οποιουδήποτε επιβληθέντος προστίμου. 3. Με την κατά το παρόν άρθρο περαίωση συντάσσεται επί της Απόφασης Επιβολής Προστίμου ΚΒΣ σχετική πράξη Διοικητικής Επίλυσης της Διαφοράς υπογραφόμενη από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. και τον επιτηδευματία. Η υπογραφή της πράξης αυτής επιφέρει κατάργηση της τυχόν εκκρεμούς φορολογικής δίκης, για την επέλευση δε του αποτελέσματος αυτού αρκεί η προσαγωγή στο Διοικητικό Δικαστήριο προ ή κατά τη δικασίμο απλού αντιγράφου της παραπάνω απόφασης από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. ή επικυρωμένου αντιγράφου από τον επιτηδευματία». Άρθρο 9: «1. Για την υλοποίηση της περαίωσης των εκκρεμών υποθέσεων ο προϊστάμενος της αρμόδιας

Δ.Ο.Υ., με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην παράγραφο 6 του παρόντος άρθρου, συντάσσει Απογραφικό Δελτίο στο οποίο περιέχονται όλα τα κατά περίπτωση αναγκαία δεδομένα για την εφαρμογή του παρόντος νόμου. Στη συνέχεια με βάση τα δεδομένα αυτού του σημειώματος εκδίδεται εις διπλούν Μηχανογραφημένο Εκκαθαριστικό Σημείωμα, το οποίο περιέχει για καθεμία υπόθεση και τα ακόλουθα στοιχεία: α) την αρμόδια Δ.Ο.Υ. και τον κωδικό της Δ.Ο.Υ. στην οποία υπεβλήθη η τελευταία ανέλεγκτη χρήση, β) τα οικονομικά έτη που εκκρεμούν, γ) τη νομική μορφή της επιχείρησης και την κατηγορία βιβλίων, δ) τα δηλούμενα ακαθάριστα έσοδα, ε) την αποκρυβείσα φορολογητέα ύλη ή άλλη παράβαση ΚΒΣ από τις αναφερόμενες στην περίπτωση 5 του άρθρου 2, στ) τα δηλούμενα καθαρά κέρδη, ζ) τον προβλεπόμενο μοναδικό Σ.Κ.Κ., η) το μέσο σταθμικό Συντελεστή ΦΠΑ, θ) τη βάση υπολογισμού του φόρου, ι) το Συντελεστή του φόρου περαίωσης, ια) το ποσό του φόρου περαίωσης, ιβ) τη διαφορά του ΦΠΑ με βάση την αποκρυβείσα φορολογητέα ύλη, ιγ) τη διαφορά του ΦΠΑ από τυχόν επαναπροσδιορισμό του Πιστωτικού Υπολοίπου ή τον μη αποδοθέντα ΦΠΑ (παράγραφος 3 άρθρου 7), ιδ) το σύνολο του φόρου περαίωσης κατά χρήση και το σύνολο της οφειλής, ιε) το ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της συνολικής οφειλής που πρέπει να καταβληθεί με την υπογραφή της πράξης περαίωσης. 2. ... 3. ... 4. Ο επιτηδευματίας, εφόσον επιθυμεί να περαιώσει τις ανέλεγκτες υποθέσεις του, προσέρχεται στον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. που αναγράφεται στο Μηχανογραφημένο Εκκαθαριστικό Ση-

μείωμα, συμπληρώνει τις οικείες ενδείξεις και επί του Σημειώματος αυτού συντάσσεται σχετική πράξη, η οποία υπογράφεται από τον ίδιο και τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. Κατά την υπογραφή της πράξης καταβάλλεται υποχρεωτικώς το δέκα τοις εκατό (10%) του οφειλόμενου φόρου εισοδήματος, ΦΠΑ και τυχόν προστίμου ΚΒΣ. Η υπογραφή από τον επιτηδευματία αυτής της πράξης συνεπάγεται την ανεπιφύλακτη και αμετάκλητη αποδοχή του περιεχομένου του Μηχανογραφημένου Εκκαθαριστικού Σημειώματος, καθώς και όλων όσα ορίζονται με τον παρόντα νόμο σχετικά με την περαίωση των παραπάνω υποθέσεων του... 5. Η αποδοχή από τον επιτηδευματία του Εκκαθαριστικού Σημειώματος συνεπάγεται την αυτόματη περαίωση όλων των δηλώσεων εισοδήματος και λοιπών φόρων που αφορούν τις χρήσεις αυτές και επιφέρει όλα τα αποτελέσματα της Διοικητικής Επίλυσης της Διαφοράς, τα δε καταβληθέντα στο Δημόσιο χρηματικά ποσά κατ' εφαρμογή της ρύθμισης αυτής δεν αναζητούνται. Κατ' εξαίρεση των αναφερομένων στο προηγούμενο εδάφιο, σε περίπτωση που μετά την υπογραφή από τον επιτηδευματία της πράξης αποδοχής του Εκκαθαριστικού Σημειώματος περιέλθουν σε γνώση του Προϊσταμένου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. νέα στοιχεία σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 68 του ν. 2238/1994, εκδίδεται σύμφωνα με αυτά συμπληρωματικό φύλλο ελέγχου και συμπληφίζεται ο καταβληθείς φόρος. 6. ... 7. ... 8...». Τέλος, στο άρθρο 70 παρ. 1 του ως άνω ΚΦΕ, ορίζεται ότι: «1. Ο υπόχρεος, σε βάρος του οποίου εκδόθηκε το φύλλο ελέγχου, μπορεί, αν αμφισβητεί την ορ-

θότητά του, να προτείνει τη διοικητική επίλυση της διαφοράς μεταξύ αυτού και του αρμοδίου προϊσταμένου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας... 6. Αν συμπέσουν οι απόψεις του υποχρέου και: α) του προϊσταμένου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, όταν πρόκειται για πρόσωπα που ασκούν επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα, τα οποία τηρούν κατά περίπτωση βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, β) δύο (2) τουλάχιστον από τα μέλη της επιτροπής της προηγούμενης παραγράφου, όταν πρόκειται για φύλλα ελέγχου που αναφέρονται σε αυτή, συντάσσεται και υπογράφεται, από όλα τα μέλη που μετείχαν στη διαδικασία, πράξη επίλυσης της διαφοράς, με την αναγραφή της γνώμης τυχόν μειοψηφήσαντος μέλους της επιτροπής. Με την πράξη αυτή που είναι αμετάκλητη θεωρείται ότι η διαφορά επιλύθηκε ολικά ή μερικά, κατά περίπτωση, ανάλογα με το αποτέλεσμα που επήλθε από τη σύμπτωση των απόψεων των μερών...».

4. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση από τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα εξής: Η προσφεύγουσα ανώνυμη τεχνική εταιρεία έχει ως αντικείμενο εργασιών την κατασκευή δημοσίων και ιδιωτικών έργων, καθώς και την παραγωγή και πώληση ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού, με έδρα στο ... χιλιόμετρο Φ.-Β. Με την .../26.5.2004 αίτησή της ζήτησε, αρχικά, την περαίωση των ανέλεγκτων φορολογικών της υποθέσεων που αφορούσαν τις χρήσεις 1999-2002, κατά τις ειδικές (προαιρετικές) διατάξεις της προαναφερόμενης 161203/1148/ΔΣΣΣΦΕ/ Α/ ΠΟΛ.1144/20.5.1998 υπουργικής απόφα-

σης. Ακολούθως, με βάση τις διατάξεις της τελευταίας υπουργικής απόφασης υπογράφηκε στις 29.5.2004 το Πρακτικό Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών επί των σημειωμάτων ελέγχου, καθώς και οι πράξεις επίλυσης διαφορών επί των αντίστοιχων καταλογιστικών πράξεων. Όμως, λόγω του ότι η προσφεύγουσα ουδέποτε κατέβαλε το 10% του συνολικού καταλογισθέντος ποσού, η όλη διαδικασία του συμβιβασμού θεωρείται ως μη γενομένη και οι χρήσεις αυτές κατέστησαν εκ νέου ανέλεγκτες και υπαγόμενες στις γενικές διατάξεις φορολογίας και, για το λόγο αυτό, στη συνέχεια, υπήχθη στις διατάξεις του ν. 3259/2004. Συγκεκριμένα, στις 20.12.2004 εκδόθηκε από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. Φ. το ... εκκαθαριστικό σημείωμα περαίωσης του ν. 3259/2004, που αφορούσε τις ίδιες ανέλεγκτες χρήσεις 1999-2002 και με το οποίο ορίστηκε φόρος περαίωσης 16.446,42 Ε και διαφορές ΦΠΑ 358.016,91Ε και συνολικά 374.463 Ε, χωρίς να υφίστανται σε βάρος της πρόστιμα για παραβάσεις του ΚΒΣ. Το εν λόγω εκκαθαριστικό σημείωμα περαίωσης επιδόθηκε στο νόμιμο εκπρόσωπο της προσφεύγουσας Τ. Δ. στις 23.8.2005 και στις 2.9.2005 υπεγράφη επ' αυτού η ... πράξη αποδοχής μεταξύ του ως άνω Προϊστάμενου και του νομίμου εκπροσώπου της προσφεύγουσας και με τα ... διπλότυπα είσπραξης της Δ.Ο.Υ. Φ. καταβλήθηκε το 10% επί του ανωτέρω καταλογισθέντος ποσού, ήτοι 37.446,33 (1.644,64 + 35.801,69) Ε. Ωστόσο, ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. Φ. θεώρησε την υπόθεση ως μη περαιωθείσα. Και τούτο διότι, βάσει του 1011139/3318/ΔΕ-Β'/22.2.2005 εγγράφου του Υπουργείου Οικονομίας, το οποίο εκ-

δόθηκε κατόπιν υποβολής σχετικού ερωτήματος της προσφεύγουσας, η τελευταία θα έπρεπε να καταβάλει επιπλέον και τα ποσά φόρων και τελών, χωρίς τις προσαυξήσεις και τα πρόστιμα, που είχαν προκύψει βάσει της προηγηθείσας (και μη ολοκληρωθείσας τελικά) περαίωσης, κατά τις διατάξεις της ανωτέρω υπουργικής απόφασης, σύμφωνα με το αρχικό από 29.5.2004 πρακτικό διοικητικής επίλυσης της διαφοράς. Έτσι, κατά την άποψη της φορολογικής αρχής, η συνολική οφειλή της προσφεύγουσας ανερχόταν στο ποσό των 887.305,00 Ε, και, ως εκ τούτου, όφειλε για τη ολοκλήρωση της περαίωσης να καταβάλει το 10% επ' αυτού του ποσού, ήτοι 88.730,50 Ε, παράλληλα δε η Δ.Ο.Υ. Φ. στις 7.9.2005 με την .../2005 απόφασή της διέγραψε το οφειλόμενο βάσει του ν. 3259/2004 συνολικό ποσό των 374.463 Ε που, κατά την άποψή της, είχε βεβαιώσει εκ παραδρομής, θεωρώντας την υπόθεση ως μη περαιωθείσα κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού. Έτσι, δυνάμει της .../23.8.2005 εντολής ελέγχου του Προϊσταμένου του ΠΕΚ Λάρισας, διενεργήθηκε από αρμόδιους φορολογικούς υπαλλήλους αυτού τακτικός φορολογικός έλεγχος επί των αφορολόγητων αποθεματικών που είχε σχηματίσει η προσφεύγουσα κατά τη χρήση 2001. Κατά τον έλεγχο αυτό διαπιστώθηκε ότι, μετά την φορολόγηση των τεκμαρτών προσδιορισθέντων κερδών της ελεγχόμενης, απέμεινε αφορολόγητο ποσό κερδών, για δε το 40% του οποίου, ήτοι 672.407.580 δρχ, αν και η προσφεύγουσα όφειλε να είχε υποβάλει δήλωση και να είχε αποδώσει φόρο σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 106 παρ. 9 και 109 παρ. 1 του ΚΦΕ, ύψους 117.671.327 δρχ., εντούτοις

δεν το έπραξε. Κατόπιν αυτών, εκδόθηκε το προσβαλλόμενο φύλλο ελέγχου, με το οποίο καταλογίσθηκε σε βάρος της το ως άνω ποσό κύριου φόρου, καθώς και πρόσθετος φόρος λόγω μη υποβολής δήλωσης, ύψους 197.687.829 δρχ. Ήδη, με την κρινόμενη προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει την ακύρωση του προσβαλλόμενου φύλλου ελέγχου, προβάλλοντας, μεταξύ άλλων, ότι εκδόθηκε κατά παράβαση των ανωτέρω διατάξεων, καθόσον, μετά την αποδοχή του ως άνω (.../20.12.2004) εκκαθαριστικού σημειώματος περαίωσης του ν. 3259/2004 που υπεγράφη μεταξύ του νομίμου εκπροσώπου της και του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Φ. και την καταβολή του 10% του συνολικού καταλογισθέντος μ' αυτό ποσού, η ένδικη χρήση (2001) περαιώθηκε οριστικά, ως προς όλα τα φορολογικά αντικείμενά της και, επομένως, η καθής Αρχή δεν μπορούσε να προβεί σε τακτικό έλεγχο και στην έκδοση του προσβαλλόμενου φύλλου. Εξάλλου, η καθής Αρχή με την έκθεση απόψεων της ζητεί την απόρριψη της κρινόμενης προσφυγής, ισχυριζόμενη ότι νόμιμα εκδόθηκε το προσβαλλόμενο φύλλο ελέγχου, αφού η προσφεύγουσα εν γνώσει της δεν κατέβαλε το 10% των φόρων, ήτοι 88.730,50 Ε που αναλογούσαν στο ως άνω εκκαθαριστικό σημείωμα περαίωσης του ν. 3259/2004, καθώς και στην ΠΟΛ 1144/1998 υπουργική απόφαση (συνολικού ποσού 887.305,00 Ε).

6. Επειδή, με τα ανωτέρω δεδομένα, και λαμβάνοντας ειδικότερα υπόψη ότι: α) καταρχήν η προσφεύγουσα εταιρεία ουδέποτε κατέβαλε κατ' εφαρμογή των ειδικών και προαιρετικών διατάξεων των άρθρων 10 παρ. 3 και 14 παρ. 2 της 1061203/1148/

ΔΣΣΦΕ/Α/ΠΟΛ. 1144/20.5.1998 υπουργικής απόφασης το 10% που αναλογούσε στους καταλογισθέντες φόρους και πρόστιμα, χρήσεων 1999-2002, βάσει του από 29.5.2004 Πρακτικού Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών και των ομόχρονων πράξεων διοικητικής επίλυσης διαφορών επί των αντίστοιχων καταλογιστικών πράξεων, η οποία καταβολή συνιστούσε κατά τις διατάξεις αυτές απαραίτητη προϋπόθεση για την οριστική περαίωση των σχετικών υποθέσεων, με συνέπεια οι χρήσεις αυτές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 66 του ΚΦΕ, να καταστούν εκ νέου ανέλεγκτες και υπαγόμενες στις γενικές φορολογικές διατάξεις, οι δε ως άνω καταλογιστικές πράξεις θεωρούνται ως μηδέποτε εκδοθείσες, β) σύμφωνα εξάλλου με τις διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 1, 8 και 9 παρ. 5 του ν. 3259/2004, η αποδοχή από τον επιτηδευματία του εκκαθαριστικού σημειώματος, με τη σύγχρονη καταβολή του 10% του οφειλόμενου φόρου εισοδήματος, ΦΠΑ και του τυχόν προστίμου ΚΒΣ, συνεπάγεται την αυτόματη περαίωση όλων των δηλώσεων εισοδήματος, καθώς και την περαίωση ως ειλικρινών των ανέλεγκτων υποθέσεων των λοιπών φορολογικών αντικειμένων που αφορούν τις χρήσεις αυτές και επιφέρει όλα τα αποτελέσματα της διοικητικής επίλυσης της διαφοράς, ήτοι ότι έχουν επιλυθεί αμετακλήτως, γ) εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δια του νομίμου εκπροσώπου της, αποδέχθηκε στις 2.9.2005 το εκδοθέν από τον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. Φ. .../2004 εκκαθαριστικό σημείωμα του ν. 3259/2004, με το οποίο καταλογίσθηκε για τις ανέλεγκτες χρήσεις 1999-2002, συνολικός φόρος περαίωσης

ύψους 16.446,42 Ε και διαφορές ΦΠΑ 358.016,91 Ε και συνολικώς 374.463,00 Ε, χωρίς να υφίστανται σε βάρος της πρόστιμα για παραβάσεις του ΚΒΣ, και συγχρόνως κατέβαλε το 10% του προαναφερόμενου ποσού, και, επομένως, κατά τις προαναφερόμενες ειδικές διατάξεις, επήλθε περαίωση τόσο των δηλώσεων εισοδήματος, όσο και των ανέλεγκτων υποθέσεων των λοιπών φορολογικών αντικειμένων των χρήσεων αυτών ως ειλικρινών, μεταξύ των οποίων και της φορολόγησης των αφορολόγητων αποθεματικών της επίμαχης χρήσης 2001, μη δυναμένης της φορολογικής αρχής να υπαγάγει τις συγκεκριμένες χρήσεις σε έλεγχο κατά τις γενικές διατάξεις του ΚΦΕ (εκτός της περίπτωσης έκδοσης συμπληρωματικού φύλλου ελέγχου του άρθρου 68 παρ. 2 του ΚΦΕ), το Δικαστήριο κρίνει ότι κατά παράβαση των ανωτέρω διατάξεων εχώρησε ο ως άνω έλεγχος επί των αφορολόγητων αποθεματικών της χρήσης 2001, αφού όλα τα φορολογικά αντικείμενα της εν λόγω χρήσης είχαν περαιωθεί ως ειλικρινή και είχαν επιλυθεί αμετακλήτως και επομένως το προσβαλλόμενο φύλλο ελέγχου πρέπει να ακυρωθεί, κατά παραδοχή του προβαλλόμενου ισχυρισμού της προσφεύγουσας.

7. Επειδή, κατ' ακολουθία, η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή...

134/2013

Πρόεδρος: Θεόδ. Ασημακόπουλος
Εισηγητής: Νικ. Παπαγρηγορίου
Δικηγόροι: Δήμος Θανάσουλας, Βασ. Κορκίζογλου, Αντ. Τίγκας, Στεφανία Τριγώνη

Τακτοποίηση οικοπέδων με στόχο την, και από άποψη πλευρικών διαστάσεων, αρτιοποίηση οικοπέδων άρτιων κατά το εμβαδόν, αλλά και τη διαμόρφωση οικοπέδων καθόλα άρτιων.

Ευρεία διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης ως προς τον πρόσφορο τρόπο τακτοποίησης, η δε ουσιαστική κρίση της, ως τεχνικής υφής, δεν ελέγχεται ακυρωτικά.

Ανταλλαγή τμημάτων οικοπέδων ίσου μεγέθους και αξίας, εκτός αν τεχνικοί λόγοι επιβάλλουν άνιση μεταχείριση, οπότε αιτιολόγηση των λόγων. Μη επιτρεπτή η αδικαιολόγητη υπέρμετρη επιβάρυνση ιδιοκτησίας σε όφελος άλλης.

Νόμιμη και αιτιολογημένη ρύθμιση τακτοποίησης στηριχθείσα σε πολεοδομικά κριτήρια, ενώ δεν προκύπτει ότι αντιτίθεται στις πολεοδομικές ανάγκες της περιοχής ή ότι είναι αδύνατη η πλήρης εκμετάλλευση του αποδιδόμενου στον αιτούντα οικοπέδου ή ότι επιβαρύνθηκε υπέρμετρα η ιδιοκτησία του υπέρ άλλης.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας κατατέθηκε το νόμιμο παράβολο, ζητείται, παραδεκτώς, η ακύρωση: α) της .../16.12.2008 απόφασης του Νομάρχη Τρικάλων, με την οποία κυρώθηκε διορθωμένη η πράξη εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης επέκτασης του σχεδίου πόλεως Τ. της περιοχής Γ. Π. (Πολεοδομική Ενότητα ...), και β) της .../5.5.2009 απόφασης του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας, με την οποία απορρίφθηκε η από 12.3.2009 προ-

σφυγή νομιμότητας των ανωτέρω κατά της απόφασης του Νομάρχη, σχετικά με τον τρόπο τακτοποίησης ιδιοκτησίας τους στην άνω περιοχή.

2. Επειδή, υπέρ του κύρους των προσαλλόμενων πράξεων παραδεκτώς παρεμβαίνουν, με το από 30.11.2011 δικόγραφο, οι Γ. Α. και Ε. Α., ως καθολικοί διάδοχοι της όμορης ιδιοκτησίας Ε. Π.

3. Επειδή, στο άρθρο 12 του ν. 1337/1983 (Α' 33), όπως αυτό συμπληρώθηκε με το άρθρο 8 παρ. 5 εδ. α' του ν. 1512/1985 (Α' 4), ορίζεται ότι: «1. Η εφαρμογή της πολεοδομικής μελέτης πραγματοποιείται με τη σύνταξη πράξεων εφαρμογής και με επιφύλαξη των διατάξεων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 8 του νόμου αυτού (περί εισφοράς σε γη). Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οι πράξεις αναλογισμού που προβλέπονται από τις διατάξεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνονται σε πράξη εφαρμογής. 2. Η πράξη εφαρμογής περιλαμβάνει ολόκληρη την έκταση στην οποία αναφέρεται η πολεοδομική μελέτη ή τμήμα της. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η πράξη εφαρμογής μπορεί να συντάσσεται και για μεμονωμένη ιδιοκτησία, πάντως δε σε ολόκληρη την πλευρά του οικοδομικού τετραγώνου. 3. Η πράξη εφαρμογής καθορίζει τα τμήματα που αφαιρούνται από κάθε ιδιοκτησία για εισφορά γης, τα τμήματα που μετατρέπονται σε χρηματική εισφορά σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 8 του νόμου αυτού και προσδιορίζει τα τμήματα που ρυμοτομούνται για κοινόχρηστους χώρους ή καταλαμβάνονται από κοινωφελείς χώρους. Με την πράξη εφαρμογής τα οικοπέδα που δεν είναι άρτια κατά το εμβαδόν τους και δεν μπορούν

να τακτοποιηθούν κατά το άρθρο 3 παρ. 3 του Ν.Δ. 690/1948 «περί συμπληρώσεως των περί σχεδίων πόλεων διατάξεων» προσκυρώνονται στα γειτονικά οικοπέδα ή συνενώνονται για τη δημιουργία ενιαίων εξ αδιαιρέτου οικοπέδων ή ανταλλάσσονται υποχρεωτικά με ίσης αξίας οικοπέδα ή ιδανικά μερίδια οικοπέδων ή τμήματα διαιρεμένης ιδιοκτησίας κατά το ν. 3741/1929 και το Ν.Δ. 1024/1971, με την επιφύλαξη του άρθρου 25 του νόμου αυτού. Τα οικοπέδα που δεν είναι άρτια, κατά τις διαστάσεις, τακτοποιούνται και, αν αυτό δεν είναι δυνατό, εφαρμόζεται και σε αυτά το προηγούμενο εδάφιο. Με την πράξη εφαρμογής πραγματοποιείται επίσης η τακτοποίηση ή η εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου αυτής για τα τμήματα των ιδιοκτησιών που προβλέπονται από την πολεοδομική μελέτη για κοινόχρηστους και κοινωφελείς χώρους και που είναι μεγαλύτερα της οφειλόμενης εισφοράς γης ή τα τμήματα της εισφοράς σε γη εφόσον δεν είναι πολεοδομικά αξιοποιήσιμα στην αρχική τους θέση. Κατά την παραπάνω τακτοποίηση των οικοπέδων επιτρέπεται να μεταβληθεί το σχήμα και η θέση τους ώστε να γίνονται άρτια και οικοδομήσιμα. Για την εφαρμογή της παρ. 8 του άρθρου 8 του παρόντος νόμου επιτρέπεται μέσα στην περιοχή επέκτασης ή ένταξης, που περιλαμβάνεται κάθε φορά στην πολεοδομική μελέτη, η συνένωση των τμημάτων που αποτελούν την εισφορά γης, η μετακίνηση σε άλλη θέση και η μεταβολή κατά το σχήμα, το μέγεθος και τις διαστάσεις τους. Επιτρέπεται επίσης για τον ίδιο λόγο και η μετακίνηση σε άλλη θέση των λοιπών ιδιοκτησιών της ίδιας περιοχής και η μεταβολή

τους κατά το σχήμα... 4. Η πράξη εφαρμογής συνοδεύεται από κτηματογραφικό διάγραμμα εφαρμογής και κτηματολογικό πίνακα εφαρμογής. Το κτηματογραφικό διάγραμμα και ο πίνακας εφαρμογής περιλαμβάνουν για κάθε ιδιοκτησία το εμβαδόν της, τα στοιχεία των ιδιοκτητών της και το ποσοστό συμμετοχής τους στην ιδιοκτησία, το ρυμοτομούμενο τμήμα και το απομένον εμβαδόν, τον όγκο κτισμάτων ή άλλων συστατικών των ρυμοτομούμενων τμημάτων, τα στοιχεία του τμήματος που αφαιρείται ως εισφορά γης και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο για την εφαρμογή του νόμου αυτού...».

4. Επειδή, όπως προκύπτει από τις διατάξεις αυτές, η τακτοποίηση των οικοπέδων, υπαγορευόμενη από λόγους τόσο δημόσιου συμφέροντος όσο και λόγους αφορώντες την προστασία της ακίνητης ιδιοκτησίας, αποβλέπει στην, και από την άποψη των πλευρικών διαστάσεων, αρτιοποίηση των οικοπέδων εκείνων που είναι άρτια κατά το εμβαδόν, καθώς και στη διамόρφωση των οικοπέδων που είναι μεν από κάθε άποψη (εμβαδού, διαστάσεων, βάθους) άρτια αλλά δεν έχουν την κατάλληλη για την πληρέστερη οικοδομική τους εκμετάλλευση μορφή, ώστε να καταστούν, κατά το δυνατό, ορθογώνια και, συνεπεία της μεταβολής αυτής της μορφής τους, να μπορούν να ανεγερθούν σε αυτά άρτιες και λειτουργικές οικοδομές. Περαιτέρω, κατά την ενέργεια της τακτοποίησης, παρέχεται με τις διατάξεις αυτές στη Διοίκηση ευρεία διακριτική ευχέρεια ως προς τον τρόπο της πραγματοποίησής της και, ειδικότερα, συγχωρείται η μεταβολή του σχήματος, της θέσης και του μεγέθους των

οικοπέδων που τακτοποιούνται, ώστε να γίνεται εφικτή η πληρέστερη οικοδομική τους εκμετάλλευση, σε συνάρτηση προς τις πολεοδομικές ανάγκες της περιοχής. Η ουσιαστική δε εκτίμηση των αρμοδίων οργάνων ως προς τον πιο πρόσφορο τρόπο τακτοποίησης δεν μπορεί να ελεγχθεί από τον ακυρωτικό δικαστή, ως κρίση τεχνικής φύσης. Κατά συνέπεια, πρέπει η Διοίκηση να επιδιώκει κατά την τακτοποίηση, καταρχήν, την ανταλλαγή τμημάτων οικοπέδων ίσου μεγέθους και αξίας, εκτός εάν τεχνικοί λόγοι που συνδέονται προς την ανάγκη να αποκτήσουν τα υπό τακτοποίηση οικόπεδα το πιο κατάλληλο σχήμα ή τις ελάχιστες, κατά το νόμο, πλευρικές διαστάσεις ή προς τις γενικότερες συνθήκες της τακτοποίησης, επιβάλλουν άνιση μεταξύ τους μεταχείριση. Στην περίπτωση όμως αυτή η σχετική κρίση πρέπει να αιτιολογείται, να αναφέρονται δηλαδή τα δεδομένα και οι λόγοι, ενόψει των οποίων θεωρήθηκε αναγκαίος ο τρόπος πραγματοποίησης της τακτοποίησης που προκρίθηκε, όταν μάλιστα, κατά τη διοικητική διαδικασία, είχαν προβληθεί σαφείς και συγκεκριμένες αμφισβητήσεις από τους θιγόμενους ιδιοκτήτες. Και πάντως η διακριτική εξουσία της Διοίκησης δεν μπορεί να φθάσει μέχρι του σημείου να επιβαρύνει υπέρμετρα μια ιδιοκτησία σε όφελος άλλης, χωρίς αποχρώντα λόγο (ΣτΕ 2045/12, 2471/09, 2876/06, 906, 3912/05, 1328/01, 899/00, 4053/99, 5396/95, 1098, 1271/91 κ.ά.).

5. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, κατά τη σύνταξη της πράξης εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης επέκτασης του σχεδίου πόλεως Τ. της περιοχής Γ. Π. (πολεοδομική ενότητα ...), αποδόθηκε

στους αιτούντες, εκ των οποίων η πρώτη ως ψιλή κύριος και ο δεύτερος ως επικαρπωτής είχαν αρχική ενιαία ιδιοκτησία 1.000 τμ, η ιδιοκτησία με αριθμό ...7 στο Ο.Τ. ..., με συνολικό εμβαδόν 664,08 τμ, με όμορη ιδιοκτησία το με αριθμό ...6 γωνιακό οικόπεδο της Ε. Π. εμβαδού 384,57 τμ, σε θέση στην οποία είχε εναπομείναν τμήμα ιδιοκτησίας 225,45 τμ. Ειδικότερα, η αιτούσα υποχρεώθηκε σε εισφορά γης 297,57 τμ, η δε ιδιοκτησία Ε. Π. σε 1.101,55 τμ, δεδομένου ότι ρυμοτομήθηκε κατά το μεγαλύτερο μέρος της. Ακολούθως, στο στάδιο της τρίτης και τελικής ανάρτησης των πινάκων και διαγραμμάτων της εν λόγω πράξης εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης, υποβλήθηκαν 11 ενστάσεις, μεταξύ των οποίων και της αιτούσας με την οποία ζήτησε: α) να διορθωθούν τα στοιχεία της αρχικής κτηματογράφησης και να αναγνωρισθεί το ενιαίο της αρχικής ιδιοκτησίας της, καθόσον, όπως αναφέρει, εμφανιζόταν στη Γ' ανάρτηση ότι κατέχει δυο ξεχωριστά οικόπεδα σχήματος Γ, και β) να τακτοποιηθεί η τελική ιδιοκτησία που της αποδίδεται προκειμένου να λάβει ορθογώνιο σχήμα αντί του σχήματος Γ που έχει τώρα (αποτελούμενη από τα οικόπεδα ...7 και ...9), προτείνοντας μικρή αλλαγή στο σχήμα του όμορου οικοπέδου της Ε. Π., και δεχόμενη να λάβει, για το σκοπό αυτό, οικόπεδο 633 τμ αντί 702,44 τμ που δικαιούται προκειμένου η διαφορά των 65 τμ να δοθεί στην Ε. Π. προς αύξηση του εμβαδού του οικοπέδου της. Στη συνέχεια, με την .../16.12.2008 απόφαση του Νομάρχη Τρικάλων και αφού ελήφθη υπόψη η 3141/28.8.2003 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας (ΦΕΚ

Δ' 1010), με την οποία είχε εγκριθεί η πολεοδομική μελέτη της περιοχής καθώς και ο πολεοδομικός κανονισμός αυτής, κρίθηκαν οι ανωτέρω ενστάσεις και κυρώθηκε διορθωμένη η πράξη εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης. Η ένσταση της αιτούσας, ειδικότερα, έγινε δεκτή ως προς το πρώτο αίτημα και απορρίφθηκε ως προς το δεύτερο, που αφορά τον τρόπο τακτοποίησης, με την εξής αιτιολογία: «1. ... 2. Επί των ενστάσεων για τον τρόπο αποκατάστασης της ιδιοκτησίας της που υπέβαλε η Ζ. Ο. και όπως αυτές διορθώθηκαν με την αριθ. πρωτ. .../22.1.2008 νέα πρόταση βελτίωσης του εμβαδού και σχήματος της όμορης ιδιοκτησίας, με διάθεση επί πλέον γης, η υπηρεσία μας γνωμοδοτεί ως κάτωθι: 1. η τελική πρόταση (όπως και οι προηγούμενες) δεν αποτελεί λόγο διόρθωσης της π.ε., διότι ήδη με την πρόταση του μελετητή αποδίδονται άρτια και οικοδομήσιμα οικόπεδα και, κατά πάγια νομολογία, η ούτως ή άλλως τακτοποίηση δεν υπόκειται σε ακύρωση αφού αποδίδονται άρτια οικόπεδα. Θα ήταν δυνατή η επανατακτοποίηση με συναίνεση και των δύο ενδιαφερομένων. Παρ' όλα αυτά άποψη της υπηρεσίας μας είναι ότι πρέπει να εξευρεθεί κοινά αποδεκτή λύση». Επίσης, έγινε δεκτή και η υπ' αριθ. 10 ένσταση της όμορης ιδιοκτήτριας Ε. Π., με την οποία εξέφρασε την αντίθεσή της σε οποιαδήποτε αλλαγή του αποδιδόμενου σε αυτήν οικοπέδου, προβάλλοντας μεταξύ άλλων ότι το πρόσωπο (επί του δακτυλίου) που ζητά η ιδιοκτησία Ο. Ζ. μπορεί να το ζητήσει από την όμορη προς το δακτύλιο ιδιοκτησία Α. Θ. Ζ. Κατά της απόφασης αυτής του Νομάρχη, οι αιτούντες άσκησαν, εμπροθέ-

σμως, προσφυγή νομιμότητας άρθρου 18 παρ. 12 ν. 2218/1999 ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Θεσσαλίας στις 12.3.2009, η οποία απορρίφθηκε με τη συμπροσβαλλόμενη .../5.5.2009 απόφαση αυτού και, ήδη, την υπό κρίση αίτηση ακυρώσεως.

6. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι για την έκδοση της πράξης εφαρμογής, κατά το μέρος που αφορά την ιδιοκτησία των αιτούντων, ελήφθησαν υπόψη: η οφειλόμενη από τους υπόχρεους εισφορά γής, το σχήμα του οικοπέδου το οποίο βελτιώθηκε πριν την τελική ανάρτηση, καθώς και ότι τους αποδίδεται άρτιο και οικοδομήσιμο οικόπεδο ήτοι πλήρως εκμεταλλεύσιμο οικόπεδο παρά το μη ορθογώνιο σχήμα του. Ενόψει των ανωτέρω δεδομένων η επίμαχη πολεοδομική ρύθμιση αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς, δοθέντος ότι η τακτοποίηση στηρίχθηκε σε πολεοδομικά κριτήρια, ενώ δεν προκύπτει ότι το αποτέλεσμα της τακτοποίησης εμφανίζεται σε προφανή αντίθεση με τους σκοπούς του νόμου και τις πολεοδομικές ανάγκες της περιοχής δηλαδή για την οικοδομική εκμετάλλευση ή ότι δεν υφίσταται δυνατότητα πλήρους εκμετάλλευσης του αποδιδόμενου οικοπέδου με τον επιτρεπόμενο συντελεστή δόμησης ή ότι επιβαρύνθηκε υπέρμετρα η ιδιοκτησία τους σε όφελος άλλης (πρβλ. ΣτΕ 2876/06, 906/05, κ.ά.). Ως εκ τούτου, οι προβαλλόμενοι με την υπό κρίση αίτηση ισχυρισμοί ότι η ενιαία σε σχήμα Γ ιδιοκτησία που τους αποδόθηκε τους δεσμεύει ως προς την οικονομική της εκμετάλλευση από άποψη θέσης, σχήματος και μεγέθους και ότι δεν αντιμετωπίστηκε ισότιμα η ιδιοκτησία τους

με την όμορφη της Ε. Π., είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, ενώ ο ισχυρισμός τους περί δυνατότητας διαφορετικού τρόπου τακτοποίησης είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι ανάγεται στην ουσιαστική - τεχνική εκτίμηση της Διοίκησης ως προς τον πλέον κατάλληλο τρόπο τακτοποίησης (ΣτΕ 1458/98).

7. Επειδή, κατ' ακολουθία, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση, να γίνει δεκτή η παρέμβαση...

407/2013

Πρόεδρος: Θεόδ. Ασημακόπουλος

Εισηγήτρια: Αλεξάνδρα Παπαμανώλη-Ιωαννίδου

Δικηγόροι: Παν. Σαράφης, Βασ. Κορκίζογλου

Επί πολύδυμης κύησης μη δικαίωμα λήψης γονικών αδειών ισάριθμων με τα γεννώμενα τέκνα, επιβάλλεται όμως από το ευρωπαϊκό δίκαιο υποχρέωση του μεν εθνικού νομοθέτη να καθιερώσει σύστημα γονικής άδειας που εξασφαλίζει στους γονείς μεταχείριση λαμβάνουσα υπόψη τις ειδικές τους ανάγκες, του δε εθνικού δικαστή να προσδώσει σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία. Κρίση ότι, κατ' αναλογική εφαρμογή της ειδικής ρύθμισης του ΥπαλλΚωδ περί προσαύξησης της άδειας λοχείας κατά 1 μήνα, ήτοι κατά το 1/3 της 3μηνος διάρκειάς της για κάθε τέκνο πέραν του ενός, η άδεια ανατροφής προσαυξάνεται κατά το 1/3 της 9μηνος διάρκειάς της για κάθε τέκνο πέραν του ενός.

Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την οποία έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, ζητείται από την αιτούσα εκπαιδευτικό, η ακύρωση της .../21.3.2011 αρνητικής απαντήσεως από τον Προϊστάμενο του Γραφείου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Μαγνησίας επί του αιτήματός της περί χορηγήσεως σε αυτήν δεκαοκτάμηνης, συνολικά, άδειας με αποδοχές για την ανατροφή των διδύμων τέκνων της που γεννήθηκαν στις 18.2.2010. Η απόρριψη του προαναφερθέντος αιτήματος, της ήδη αιτούσας, εκδηλώθηκε αφού προηγουμένως με την .../11.8.2010 απόφαση του ανωτέρω Προϊσταμένου της είχε χορηγηθεί άδεια ανατροφής εννέα μηνών και για τα δύο τέκνα της.

Επειδή, στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι: «1. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου.». Περαιτέρω, στο άρθρο 21 παρ. 1, 2 και 5 του Συντάγματος, όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά την αναθεώρηση του έτους 2001, ορίζονται τα ακόλουθα: «1. Η οικογένεια ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους. 2. Πολύτεκνες οικογένειες ... έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος... 5. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του Κράτους».

Επειδή, στο άρθρο 6 παρ. 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 σημείο 8) της Συνθήκης της Λισσαβώνας, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώ-

το του ν. 3671/2008 (φ. Α' 129) και ισχύει από 1.12.2009, οπότε κυρώθηκε από όλα τα συμβαλλόμενα Κράτη, ορίζεται ότι: «Η Ένωση αναγνωρίζει τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τις αρχές που περιέχονται στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης...». Περαιτέρω, στο μὲν άρθρο 20 του χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2007/C 303/02 και 2010/C 83/02) προβλέπεται ότι: «Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι έναντι του νόμου.». στο δε άρθρο 33 του ίδιου ως άνω Χάρτη ορίζονται τα εξής «1. Εξασφαλίζεται η νομική, οικονομική και κοινωνική προστασία της οικογένειας. 2. Κάθε πρόσωπο, προκειμένου να μπορέι να συνδυάζει την οικογενειακή με την επαγγελματική ζωή του, έχει ... δικαίωμα αμειβόμενης άδειας μητρότητας και γονικής άδειας μετά τη γέννηση ή την υιοθεσία παιδιού.».».

Επειδή, με την Οδηγία 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου της 3.6.1996 (L 145/19.6.1996), σχετικά με την υλοποίηση της συμφωνίας - πλαισίου για τη γονική άδεια, η οποία συνήφθη στις 14.12.1995 από τις διεπαγγελματικές οργανώσεις νεανικού χαρακτήρα (UNICE, CEEOA και CES), όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 97/75/ΕΚ του Συμβουλίου της 15.12.1997 (L 10/16.1.1998), καθιερώνεται, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις της Οδηγίας αυτής, η αρχή της εναρμόνισης της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, ως φυσικό συμπλήρωμα της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών, αλλά και ως μέσο για την ουσιαστική εφαρμογή της, με την αναγνώριση στους εργαζόμενους τόσο στο δημόσιο

όσο και στον ιδιωτικό τομέα, άνδρες και γυναίκες, αντίστοιχου ατομικού δικαιώματος να λαμβάνουν γονική άδεια, προκειμένου να ασχοληθούν με την ανατροφή των τέκνων τους, ώστε να καθίσταται στην πράξη εφικτός, τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες, ο συνδυασμός των επαγγελματικών τους ευθυνών με τις οικογενειακές τους υποχρεώσεις (βλ. ΔΕΚ απόφαση της 2.10.1997, C-1/95, Gomez, απόφαση της 17.6.1998, C-243/95, Hill, απόφαση της 18.3.2004, C-342/01, Gerster κ.ά.). Ειδικότερα, στις ρήτρες 1 και 2 της ως άνω συμφωνίας - πλαισίου για τη γονική άδεια, η οποία περιέχεται στο παράρτημα της ως άνω Οδηγίας, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «Ρήτρα 1: Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής: 1. Η παρούσα συμφωνία ορίζει τους ελάχιστους κανόνες για τη διευκόλυνση του συνδυασμού των επαγγελματικών και οικογενειακών ευθυνών των εργαζομένων γονέων. 2. Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται σε όλους τους εργαζόμενους, άνδρες και γυναίκες, που έχουν σύμβαση ή σχέση εργασίας προσδιοριζόμενη από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή πρακτικές που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος.» και «Ρήτρα 2: Γονική άδεια. 1. Δυνάμει της παρούσας συμφωνίας παρέχεται ατομικό δικαίωμα γονικής άδειας στους εργαζόμενους, άνδρες και γυναίκες, λόγω γέννησης ή υιοθεσίας παιδιού, ώστε να μπορέσουν να ασχοληθούν με το παιδί αυτό, τουλάχιστον επί τρεις μήνες, μέχρι μιας ορισμένης ηλικίας, η οποία μπορεί να φθάσει μέχρι τα 8 έτη και προσδιορίζεται από τα κράτη μέλη ή/και τους κοινωνικούς εταίρους. 2. ... 3. Οι προϋποθέσεις πρόσβασης και οι τρόποι εφαρμογής της γο-

νικής άδειας ορίζονται από το νόμο ή και τις συλλογικές συμβάσεις στα κράτη μέλη, τηρώντας τους ελάχιστους κανόνες της παρούσας συμφωνίας. Τα κράτη μέλη ή/και οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν συγκεκριμένα: α) να αποφασίζουν αν η γονική άδεια χορηγείται κατά πλήρη χρόνο, και μερικό χρόνο, κατά τρόπο αποσπασματικό ή με τη μορφή χρονικής πίστωσης β) να εξαρτούν το δικαίωμα γονικής άδειας από περίοδο εργασίας ή και περίοδο αρχαιότητας, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί το έτος γ) να προσαρμόζουν τις προϋποθέσεις πρόσβασης και τους τρόπους εφαρμογής της γονικής άδειας στις ιδιάζουσες περιστάσεις της υιοθεσίας δ) να ορίζουν περιόδους κοινοποίησης στον εργοδότη από τον εργαζόμενο ο οποίος ασκεί το δικαίωμα γονικής άδειας, διευκρινίζοντας την έναρξη ή το τέλος της άδειας ε) να ορίζουν τις περιπτώσεις στις οποίες ο εργοδότης, μετά από διαβούλευση σύμφωνα με τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις και τις εθνικές πρακτικές, δύναται να αναβάλει τη χορήγηση της γονικής άδειας για λόγους που μπορούν να αιτιολογήσουν και οι οποίοι συνδέονται με τη λειτουργία της επιχείρησης (παραδείγματος χάρη, όταν η εργασία είναι εποχιακού χαρακτήρα και δεν μπορεί να βρεθεί αναπληρωτής κατά την περίοδο κοινοποίησης, όταν σημαντικό ποσοστό του εργατικού δυναμικού ζητά γονική άδεια συγχρόνως, όταν συγκεκριμένα καθήκοντα έχουν στρατηγική σημασία)...».

Επειδή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), ερμηνεύοντας την, παρατεθείσα στην προηγούμενη σκέψη 5, ρήτρα 2.1. της συμφωνίας - πλαισίου για τη

γονική άδεια, έκρινε, με την από 16.9.2010 απόφασή του (υπόθεση C-149/2010 ... κατά Υπουργού Οικονομικών), ότι η ρήτρα αυτή δεν έχει μεν την έννοια ότι η γέννηση δίδυμων τέκνων θεμελιώνει δικαίωμα προς λήψη τόσων γονικών αδειών όσα τα τέκνα που γεννώνται, επιβάλλει, όμως, σε κάθε περίπτωση και υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχείρισης, στον εθνικό νομοθέτη την υποχρέωση να καθιερώσει σύστημα γονικής άδειας, το οποίο, αναλόγως με την υφιστάμενη στο οικείο κράτος μέλος κατάσταση, να εξασφαλίζει στους γονείς δίδυμων τέκνων μεταχείριση, η οποία λαμβάνει προσηκόντως υπόψη τις ειδικές τους ανάγκες. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή του ΔΕΕ, εναπόκειται, τελικώς, στον εθνικό δικαστή να διαπιστώσει κατά πόσον η συνολική εθνική νομοθεσία ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή, δηλαδή παρέχει επαρκείς δυνατότητες για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών που έχουν οι γονείς διδύμων στην επαγγελματική και οικογενειακή ζωή, και να προσδώσει, ενδεχομένως, στην εν λόγω εθνική νομοθεσία μια - κατά το μέτρο του δυνατού - σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία. Το ΔΕΕ κατέληξε στην προπαρατεθείσα κρίση για την έννοια της ρήτρας 2.1. της συμφωνίας - πλαισίου για τη γονική άδεια, αφού συνεκτίμησε: πρώτον, το γεγονός ότι οι γονείς δίδυμων τέκνων βρίσκονται σε «ειδική κατάσταση», η οποία πρέπει να λαμβάνεται, κατά πρώτο λόγο, υπόψη από τον εθνικό νομοθέτη κατά τη θέσπιση μέτρων μεταφοράς της Οδηγίας 96/34/ΕΚ του Συμβουλίου και η οποία (ειδική κατάσταση) διαφοροποιείται τόσο από την κατάσταση στην οποία βρί-

σκονται οι γονείς ενός και μόνον τέκνου, όσο και από εκείνη στην οποία βρίσκονται οι γονείς τέκνων διαφορετικής ηλικίας, δεδομένου ότι η ανατροφή διδυμων τέκνων συνεπάγεται μεν αυξημένα, ποσοτικής φύσεως, βάρη και μεγαλύτερη προσπάθεια για τους γονείς τους, τα δίδυμα, όμως, τέκνα διανύουν τα ίδια στάδια ανάπτυξης, καθόσον μεγαλώνουν και αναπτύσσονται παράλληλα, δεύτερον, το γεγονός ότι τα κράτη μέλη, τηρώντας στους ελάχιστους κανόνες που ορίζει η συμφωνία - πλαίσιο για τη γονική άδεια, ειδικότερα δε το ελάχιστο όριο των τριών μηνών για τη διάρκεια της γονικής άδειας, έχουν πλήρη διακριτική ευχέρεια ως προς τον καθορισμό της διάρκειας, των προϋποθέσεων πρόσβασης και των τρόπων εφαρμογής της γονικής άδειας και, τρίτον, ότι η διακριτική αυτή ευχέρεια, που παρέχεται στα κράτη μέλη, συνεπάγεται ότι, οσάκις αποφασίζουν να καθιερώσουν γονική άδεια μεγαλύτερης διάρκειας σε σχέση με το προβλεπόμενο ελάχιστο όριο των τριών μηνών, τα κράτη μέλη μπορούν να υιοθετούν ειδικές ρυθμίσεις για την περίπτωση διαδοχικών γεννήσεων τέκνων και, ως εκ τούτου, ο εθνικός νομοθέτης διαθέτει ευρύ περιθώριο χειρισμών κατά τον καθορισμό του καθεστώτος γονικής άδειας που εφαρμόζεται σε γονείς διδυμων τέκνων, επιτρέποντας σε αυτούς να τύχουν μεταχείρισης, η οποία να λαμβάνει προσηκόντως υπόψη τις ειδικές ανάγκες τους. Το ΔΕΕ επισημαίνει πάντως ότι μία αισθητά μεγαλύτερη άδεια από την προβλεπόμενη από τη συμφωνία - πλαίσιο για τη γονική άδεια ελάχιστη διάρκεια και μια ορισμένη ευελιξία των γονέων να λαμβάνουν την άδεια αυτή, αναλόγως με

την ηλικία του παιδιού παιδιού, μπορούν να διευκολύνουν την αντιμετώπιση των αυξημένων βαρών που συνδέονται με την ανατροφή των διδυμων τέκνων, όπως, επίσης, ότι είναι δυνατόν να σχεδιασθούν και να ληφθούν και άλλα μέτρα ικανά να ανταποκριθούν στις ειδικές ανάγκες των γονέων διδυμων τέκνων, όπως έμπρακτη βοήθεια, παραδείγματος χάριν υπό τη μορφή δικαιώματος πρόσβασης σε βρεφονηπιακούς σταθμούς, ή χρηματική στήριξη υπό τη μορφή, μεταξύ άλλων, ειδικών παροχών που διευκολύνουν την ελεύθερη επιλογή του τρόπου φροντίδας.

Επειδή, ο Υπαλληλικός Κώδικας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3528/2007 (φ. Α' 26), ορίζει στο άρθρο 51 παρ. 2 ότι: «2. Στους υπαλλήλους επιτρέπεται η χορήγηση άδειας χωρίς αποδοχές συνολικής διάρκειας έως πέντε (5) ετών, ύστερα από αίτησή τους και γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους.» (όπως η παρ. 2 τροποποιήθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 37 του ν. 3986/2011, φ. Α' 152/1.7.2011). Περαιτέρω, ο ως άνω Υπαλληλικός Κώδικας προβλέπει στο άρθρο 52 παρ. 1 ότι: «1. Στις υπαλλήλους οι οποίες κυφορούν, χορηγείται άδεια μητρότητας με πλήρεις αποδοχές δύο (2) μήνες πριν και τρεις (3) μήνες μετά τον τοκετό. Σε περίπτωση απόκτησης τέκνου πέραν του 3ου, η μετά τον τοκετό άδεια προσαυξάνεται κάθε φορά κατά δύο (2) μήνες. Η άδεια λόγω κυφορίας χορηγείται ύστερα από βεβαίωση του θεράποντος ιατρού για τον πιθανολογούμενο χρόνο τοκετού. Σε περίπτωση πολύδυμης κύησης, η άδεια λοχείας αυξάνεται κατά ένα (1) μήνα για κάθε

τέκνο πέραν του ενός.» (όπως το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 3801/2009, φ. Α' 163). Στο άρθρο 53 παρ. 1 και 2 ο Υπαλληλικός Κώδικας ορίζει τα εξής: «1. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 51 του παρόντος άδεια χορηγείται υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών. Διάστημα τριών (3) μηνών της άδειας αυτής χορηγείται με πλήρεις αποδοχές στην περίπτωση γέννησης τρίτου (3ου) παιδιού και άνω. 2. Ο χρόνος εργασίας του γονέα υπαλλήλου μειώνεται κατά δύο (2) ώρες ημερησίως, εφόσον έχει τέκνα ηλικίας έως δύο (2) ετών και κατά μία (1) ώρα, εφόσον έχει τέκνα ηλικίας από δύο (2) έως τεσσάρων (4) ετών. Ο γονέας υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, εφόσον δεν κάνει χρήση του κατά το προηγούμενο εδάφιο μειωμένου ωραρίου. Για το γονέα που είναι άγαμος ή χήρος ή διαζευγμένος ή έχει αναπηρία 67% και άνω, το κατά μία ώρα μειωμένο ωράριο του πρώτου εδαφίου ή η άδεια του προηγούμενου εδαφίου προσαυξάνονται κατά έξι (6) μήνες ή ένα (1) μήνα, αντίστοιχα. ...».

Επειδή, κατά τα εκτεθέντα στην σκέψη 6, η ρήτρα 2.1. της συμφωνίας - πλαισίου για τη γονική άδεια, όπως έχει ερμηνευθεί από το ΔΕΕ, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση διδυμής κύησης, δεν θεμελιώνεται μεν ατομικό δικαίωμα των εργαζόμενων γονέων προς λήψη τόσων γονικών αδειών όσα τα τέκνα που γεννώνται, επιβάλλεται, όμως, στον εθνικό νομοθέτη η υποχρέωση να καθιερώσει σύστημα γονικής άδειας, το

οποίο, αναλόγως με την υφιστάμενη στο οικείο κράτος μέλος κατάσταση, να εξασφαλίζει στους γονείς διδυμων τέκνων μεταχείριση, η οποία λαμβάνει προσηκόνητως υπόψη τις ειδικές τους ανάγκες, περαιτέρω δε, κατά τα επίσης κριθέντα από το ΔΕΕ, εναπόκειται τελικώς στον εθνικό δικαστή να διαπιστώσει, κατά πόσον η εθνική νομοθεσία ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή και να προσδώσει, ενδεχομένως, στην εν λόγω εθνική νομοθεσία μία - κατά το μέτρο του δυνατού - σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία. Ειδική ρύθμιση για την περίπτωση πολύδυμης κύησης θεσπίζει ο Υπαλληλικός Κώδικας στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 52. Ειδικότερα, με την εν λόγω διάταξη του Υπαλληλικού Κώδικα, προβλέπεται ότι, σε περίπτωση πολύδυμης κύησης, προσαυξάνεται μόνον η τρίμηνη άδεια λοχείας, κατά ένα μήνα για κάθε τέκνο πλέον του ενός, δηλαδή παρέχεται προσαύξηση του χρόνου της άδειας λοχείας, η οποία αντιστοιχεί, για κάθε τέκνο πλέον του ενός, στο ένα τρίτο της τρίμηνης διάρκειάς της. Με τα ανωτέρω δεδομένα και ενόψει της προκύπτουσας από το κοινοτικό δίκαιο και συγκεκριμένα τη ρήτρα 2.1 της συμφωνίας - πλαισίου για τη γονική άδεια, όπως έχει ερμηνευθεί από το ΔΕΕ, υποχρέωσης του εθνικού νομοθέτη να καθιερώσει σύστημα γονικής άδειας, το οποίο να εξασφαλίζει στους γονείς διδυμων τέκνων μεταχείριση, η οποία λαμβάνει προσηκόνητως υπόψη τις ειδικές τους ανάγκες, πρέπει να γίνει δεκτό, κατά σύμφωνη με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων του Υπαλληλικού Κώδικα, ότι επιβάλλεται, έως ότου θεσπιστεί από τον

έλλογα νομοθέτη ειδική σχετική ρύθμιση, να τύχει και στην περίπτωση της άδειας ανατροφής τέκνων που έχουν γεννηθεί με πολύδυμη κύηση, ανάλογης εφαρμογής η ειδική ρύθμιση του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 52 του Υπαλληλικού Κώδικα, με την οποία θεσπίζεται, σε περίπτωση πολύδυμης κύησης, προσαύξηση της άδειας λοχείας κατά το ένα τρίτο της τριμήνης διάρκειάς της για κάθε τέκνο πέραν του ενός. Επομένως, σε περίπτωση πολύδυμης κύησης, η προβλεπόμενη από τη διάταξη των παρ. 1 και 2 του άρθρου Γ3 του Υ.Κ. άδεια εννέα μηνών για ανατροφή τέκνου, με αποδοχές, προσαυξάνεται, κατ' ανάλογη εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 52 του Υπαλληλικού Κώδικα, κατά το ένα τρίτο της εννεάμηνης διάρκειάς της, δηλαδή κατά τρεις μήνες, για κάθε τέκνο πέραν του ενός.

Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η αιτούσα είναι εκπαιδευτικός και υπηρετεί ως καθηγήτρια πληροφορικής του κλάδου ΠΕ 19 στο ΕΠΑΛ Α. Β. Με το σύζυγό της απέκτησαν στις 18.2.2010 δίδυμα τέκνα. Με την .../22.7.2010 αίτησή της προς το Γραφείο Ε.Ε Νομού Μαγνησίας, η αιτούσα ζήτησε αρχικά να της χορηγηθεί μια εννεάμηνη άδεια ανατροφής τέκνου από 1.9.2010 έως 30.5.2011 που αντιστοιχούσε στο πρώτο της τέκνο, που της χορηγήθηκε με την .../11.8.2010 απόφαση του ανωτέρω Προϊσταμένου. Ακολούθως, όμως υπέβαλε την .../7.2.2011 αίτηση προς τον ίδιο Προϊστάμενο με την οποία ζήτησε να της χορηγηθεί δεύτερη εννεάμηνη άδεια για το άλλο δίδυμο τέκνο της. Ήδη, με την

προσβαλλόμενη απόφαση, απορρίφθηκε το αίτημά της. Κατ' αυτής της αρνητικής απαντήσεως άσκησε την κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως, όπως αυτή αναπτύσσεται παραδεκτώς με το υποβληθέν υπόμνημα, ισχυριζόμενη ότι η εκδηλωθείσα από τον καθού Προϊστάμενο απόρριψη του αιτήματός της, δεν είναι νόμιμη και αντίκειται τόσο στις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, όσο και στην Κοινοτική νομοθεσία.

Επειδή, η απόρριψη του αιτήματος της αιτούσας είναι κατ' αρχήν νόμιμη, διότι, όπως προεκτέθηκε, η εννεάμηνη σχετική άδεια μετ' αποδοχών όταν γεννιούνται περισσότερα από ένα παιδιά (δίδυμα, τρίδυμα κλπ) δεν πολλαπλασιάζεται αναλόγως του αριθμού των παιδιών που γεννιούνται με τον τρόπο αυτό, αφού φορείς του δικαιώματος γονικής άδειας είναι οι γονείς και όχι τα τέκνα, σκοπός δε του νόμου είναι η ανατροφή του παιδιού ή των παιδιών τους πρώτους κρίσιμους μήνες της ζωής τους. Ούτε εξάλλου, ενόψει του ανωτέρω σκοπού της γονικής άδειας, οι γονείς διδύμων, τριδύμων, κλπ τέκνων τελούν σε όμοια κατάσταση με τους γονείς διαδοχικώς γεννηθέντων τέκνων για τους οποίους προβλέπεται αυτοτελής εννεάμηνη άδεια ανατροφής, και επομένως, δεν τίθεται, όσον αφορά το ζήτημα της διάρκειας της άδειας, θέμα παραβιάσεως της αρχής της ίσης μεταχείρισης λόγω του τυχαίου γεγονότος της διδυμης ή απλής κύησης, ώστε να είναι επιβεβλημένος ο διπλασιασμός, τριπλασιασμός κλπ της εν λόγω άδειας ανάλογα με τον αριθμό των τέκνων που γεννιούνται ταυτόχρονα. Διαφορετική εκδοχή ως προς την έννοια των διατάξεων του άρθρου 53 του ν. 3528/2007, με τις

οποίες θεσπίστηκε τριπλάσια (9αμηνη) διάρκεια άδειας ανατροφής από αυτήν που όρισε η οδηγία 96/34 (τρίμηνο), θα είχε ως αποτέλεσμα την άνιση μεταχείριση γονέων τέκνων που γεννιούνται κατόπιν απλής κύσεως έναντι γονέων διδύμων, τριδύμων κλπ, αφού οι πρώτοι μεν θα είχαν την δυνατότητα να ανατρέφουν το τέκνο τους για εννέα μήνες, ενώ οι γονείς πολυδύμων θα βρίσκονταν δίπλα σε κάθε τέκνο τους επί 18, 27, 36 κλπ συνεχείς μήνες. Όμως, σύμφωνα πάλι με τις προεκτεθείσες διατάξεις, ενόψει του ότι, η ρήτρα 2.1 της συμφωνίας - πλαισίου για τη γονική άδεια, όπως έχει ερμηνευθεί από το ΔΕΕ έχει την έννοια ότι ναι μεν δεν θεμελιώνεται ατομικό δικαίωμα των εργαζομένων γονέων προς λήψη τόσων γονικών αδειών όσων και τα τέκνα που γεννιούνται, επιβάλλεται όμως στον εθνικό νομοθέτη να καθιερώσει σύστημα γονικής άδειας, το οποίο αναλόγως με την υφιστάμενη στο κράτος - μέλος κατάσταση, να εξασφαλίζει στους γονείς διδύμων τέκνων μεταχείριση που να λαμβάνει προσηκόντως υπόψη τις ειδικές τους ανάγκες, περαιτέρω δε, εναπόκειται στον εθνικό δικαστή τελικά να διαπιστώσει κατά πόσον η εθνική νομοθεσία ανταποκρίνεται στην απαίτηση αυτή και να προσδώσει στην εθνική νομοθεσία, στο μέτρο του δυνατού, ερμηνεία σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης. Η ειδική ρύθμιση που τίθεται εν προκειμένω από την εθνική νομοθεσία είναι αυτή της παρ. 1 του άρθρου 52 του Υπαλληλικού Κώδικα, με την οποία προβλέπεται ότι σε περίπτωση πολύδυμης κύησης προσαυξάνεται μόνον η τρίμηνη άδεια λοχείας, κατά ένα μήνα πλέον του ενός, δηλαδή παρέχεται προ-

σαύξηση του χρόνου της άδειας λοχείας που αντιστοιχεί, για κάθε τέκνο πέραν του ενός, στο ένα τρίτο της τρίμηνης διάρκειάς της. Επομένως, στην κρινόμενη περίπτωση, η αιτούσα, δικαιούτο προσαύξηση, βάσει των διατάξεων που προαναφέρθηκαν, της άδειας ανατροφής, για το δεύτερο των διδύμων τέκνων της κατά τρεις μήνες, με αποδοχές. Για το λόγο επομένως αυτό, εμμέσως προβαλλόμενο, η προσβαλλόμενη πράξη είναι μη νόμιμη και ακυρωτέα.

Επειδή, μετά από αυτά, πρέπει η κρινόμενη αίτηση να γίνει εν μέρει δεκτή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, καθ' ο μέρος με αυτήν εκδηλώθηκε άρνηση χορήγησης στην αιτούσα, εκτός της γονικής άδειας εννέα μηνών με αποδοχές, πρόσθετης άδειας τριών μηνών, με αποδοχές, για την ανατροφή του δεύτερου από τα δίδυμα τέκνα της.

26/2013 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεανώ Τζοβαρίδου

Εισηγητής: Χρ. Χουτόπουλος

Ενημέρωση των κηδεμόνων μαθητών για τις απουσίες με τους ατομικούς ελέγχους κάθε 4μήνου. Ευθύνη τους για παρακολούθηση της φοίτησης και για ενημέρωσή τους κάθε μήνα.

Χαρακτηρισμός από το σύλλογο διδασκόντων της φοίτησης των μαθητών ως επαρκούς, ελλιπούς ή ανεπαρκούς, βάσει του συνόλου απουσιών σε συνδυασμό με την επίδοσή τους στα μαθήματα. Η σύνταξη από το σύλλογο ειδικής περί δικαιολογημένων απουσιών πράξης δεν συνιστά ουσιώδη τύπο της διαδικασίας έκδοσης της πράξης χαρακτηρισμού της φοί-

τησης ανεπαρκούς, ενώ δεν απαιτείται κλήση των ενδιαφερομένων αφού η Διοίκηση δρα κατά δέσμια αρμοδιότητα και βάσει του αντικειμενικού ορίου των απουσιών.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο, οι αιτούντες ως ασκούντες τη γονική μέριμνα της ανήλικης θυγατέρας τους Α. Ι. Κ., ζητούν την αναστολή εκτελέσεως της υπ' αριθμ. .../17.5.2012 Πράξης Συλλόγου Διδασκόντων Γενικού Ενιαίου Λυκείου Φ., το οποίο εδρεύει στην περιοχή της Λ., με την οποία Πράξη χαρακτηρίστηκε ανεπαρκής λόγω απουσιών η φοίτηση της προαναφερομένης ανήλικης θυγατέρας τους στην Α' τάξη του εν λόγω Λυκείου κατά το σχολικό έτος 2011 - 2012. Η αναστολή εκτελέσεως ζητείται μέχρι τη δημοσίευση οριστικής αποφάσεως επί της υπ' αριθμ. κατάθ. 120/2011 αιτήσεως ακυρώσεως, που οι αιτούντες έχουν ασκήσει κατά της ως άνω Πράξεως και η οποία εκκρεμεί προς εκδίκαση. Με την από 26.7.2012 πράξη Προεδρεύοντος Δικαστού τού Δικαστηρίου αυτού, έχει χορηγηθεί προσωρινή διαταγή αναστολής εκτελέσεως της προαναφερομένης προσβαλλομένης Πράξης.

2. Επειδή, με τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 52 του π.δ. 18/1989, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 35 του ν. 2721/1999 και εν συνεχεία τροποποιήθηκε με το άρθρο 34 του ν. 3772/2009 και οι οποίες (σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 702/1977) εφαρμόζονται αναλόγως στην προκειμένη διαφορά, ορίζονται τα ακόλουθα: «2. Επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από

τον Πρόεδρο του Συμβουλίου [της Επικρατείας] ή του αρμόδιου τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, τον εισηγητή της υπόθεσης και ένα σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο». Εξ άλλου στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι: «Η αίτηση πρέπει να διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση...», στη δε παράγραφο 4 αυτού ότι: «Με εντολή του Προέδρου ή του εισηγητή της υποθέσεως αντίγραφα της αιτήσεως αναστολής, της αιτήσεως ακυρώσεως και της πράξεως ορισμού δικασίμου, κοινοποιούνται, με επιμέλεια του αιτούντος, σε εκείνον που έχει δικαίωμα να παρέμβει στην ακυρωτική δίκη...». Επίσης στην παράγραφο 6 τού άρθρου αυτού αναφέρεται ότι: «Η αίτηση αναστολής εκτέλεσης γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώσεως. Η αίτηση, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος». Περαιτέρω, στην παράγραφο 7 του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι: «Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί

την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη». Κατά την έννοια των παραπάνω διατάξεων το Διοικητικό Εφετείο, στο οποίο ασκήθηκε αίτηση ακυρώσεως κατά εκτελεστής διοικητικής πράξης, μπορεί, με αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο, να διατάξει, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, την αναστολή εκτέλεσης της πράξης στις περιπτώσεις που από την άμεση εκτέλεσή της επέρχεται βλάβη στον αιτούντα, ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αντίστοιχης αίτησης ακυρώσεως. Ουσιώδη προϋπόθεση αποδοχής από την Επιτροπή Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας της ασκήσεως ενώπιόν της αιτήσεως αναστολής εκτελέσεως αποτελεί είτε η διαπίστωση ότι η εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξεως προκαλεί στον αιτούντα βλάβη, η οποία θα είναι αδύνατον ή, τουλάχιστον, δυσχερές να επανορθωθεί σε περίπτωση αποδοχής της ασκήσεως κατά της πράξεως αυτής αιτήσεως ακυρώσεως, είτε η κρίση ότι η εν λόγω αίτηση ακυρώσεως παρίσταται ως προδήλως βάσιμη, η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί, ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης του αιτούντος, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδή-

λως αβάσιμη, ή αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημόσιου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 247, 307/10, 836/06, 208/04 κ.ά.).

3. Επειδή, εξ άλλου, σύμφωνα με τις συνδυαζόμενες διατάξεις του άρθρου 23 του π.δ. 104/1979 (φεκ 23 Α'), του άρθρου 35 του π.δ. 60/2006 «Χαρακτηρισμός φοίτησης και συνέπειες στην προαγωγή και απόλυση μαθητών» (Α' 65), το οποίο αντικατέστησε, κατ' άρθρο 39 αυτού, το άρθρο 24 του προαναφερομένου π.δ/τος 104/1979, και του άρθρου 3 του π.δ 485 της 7/21.12.1983 «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων περί φοιτήσεως και απουσιών μαθητών Μέσης Γενικής και Τεχνικής - Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. (Α' 184)» η απουσία μαθητή από το σχολείο καταχωρίζεται για εκάστη διδακτική ώρα στο ημερήσιο δελτίο απουσιών και, εν συνεχεία, βάσει του ανωτέρω δελτίου το σύνολο των ημερήσιων απουσιών καταχωρίζεται στο βιβλίο απουσιών (απουσιολόγιο). Οι απουσίες αθροίζόμενες, κατά τετράμηνο, μεταφέρονται στα ατομικά δελτία των μαθητών και γνωστοποιούνται στους κηδεμόνες τους με τους ατομικούς ελέγχους των μαθητών' κατά τη λήξη του δεύτερου τετραμήνου και πριν από την έναρξη των γραπτών εξετάσεων εξάγεται το γενικό σύνολο των απουσιών κάθε μαθητή κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους και συνέρχεται ο σύλλογος των διδασκόντων προκειμένου να χαρακτηρίσει τη φοίτηση των μαθητών ως επαρκή, ελλιπή ή ανεπαρκή και επί τη βάσει του γενικού συνό-

λου των απουσιών τους σε συνδυασμό και προς την ετήσια προφορική επίδοσή τους στα μαθήματα. Οι κηδεμόνες των μαθητών είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνοι για την τακτική παρακολούθηση της φοιτήσεως των τελευταίων, και ανεξάρτητα από την υποχρέωση του υπεύθυνου καθηγητή να τους ενημερώνει με ταχυδρομική επιστολή σχετικά με τις απουσίες των μαθητών, οφείλουν αφ' ενός να προσέρχονται στο σχολείο το πρώτο δεκαήμερο κάθε μήνα και να ενημερώνονται υπεύθυνα για τη φοίτηση του μαθητή λαμβάνοντας σχετικό εντυπώγραφο σημείωμα του υπεύθυνου καθηγητή και αφ' ετέρου να προσκομίζουν οι ίδιοι, μέσα σε ορισμένη προθεσμία, τα απαιτούμενα για τη δικαιολόγηση των απουσιών των μαθητών δικαιολογητικά (πρβλ. ΣτΕ 4025/99, 662/97, ΔΕφΛάρ σε Συμβούλιο 59/11, 60/10, ΔΕφΑθ ως Συμβούλιο 540/11, 301/10 κ.ά.) .

4. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, με την .../17.5.2012 Πράξη του Συλλόγου Διδασκόντων Καθηγητών του Γενικού Λυκείου Φ., η οποία φέρει τα ονόματα και τις υπογραφές των Καθηγητών και του Διευθυντή του Λυκείου αυτού, χαρακτηρίσθηκε, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 35 π.δ. 60/2006, η, κατά το σχολικό έτος 2011-2012, φοίτηση της θυγατέρας των αιτούντων Α. Κ. στην Α' τάξη ως ανεπαρκής λόγω του αριθμού των απουσιών της, ήτοι 131 από τις οποίες 80 δικαιολογημένες, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο μέσος όρος της βαθμολογίας των μαθημάτων των δύο τετραμήνων δεν ήταν πλήρεις δεκαπέντε. Για τις εν λόγω απουσίες, οι οποίες προκύπτουν από επικυρωμένα φωτοαντίγραφα του βιβλίου φοίτησης Α'

και Β' τετραμήνου και των ημερήσιων δελτίων απουσιών, είχαν εγκαίρως ενημερωθεί εγγράφως οι αιτούντες, με αποστολή σε αυτούς υπηρεσιακών σημειωμάτων, στα οποία και σημειώνονταν οι απουσίες της ως άνω θυγατέρας τους Α. (σχετ. τα υπ' αριθμ. πρωτ. .../27.4.2012 και .../3.5.2012 Δελτία Επικοινωνίας Σχολείου - Γονέων και εγγραφές στο Βιβλίο Πρωτοκόλλου Αλληλογραφίας του σχολείου με αριθμούς .../2.12.11, .../12.1.12, .../6.2.12, .../5.3.12, .../4.4.12 και .../30.5.12 και αντίστοιχες αιτήσεις των αιτούντων για δικαιολόγηση των απουσιών της θυγατέρας τους). Κατά της ως άνω υπ' αριθμ. .../17.5.2012 Πράξης άσκησαν οι αιτούντες την από 25.7.2012 (υπ' αριθμ. καταθ. 120/2012) Αίτηση Ακύρωσης, με την οποία ζητούν να ακυρωθεί η προσβαλλομένη Πράξη διότι, όπως υποστηρίζουν, α) δεν τηρήθηκε ουσιώδης τύπος της διαδικασίας για τη λήψη της άνω απόφασης, διότι δεν καταχωρήθηκε σε αυτήν η γνώμη της μειοψηφίας, β) δεν τηρήθηκε ουσιώδης τύπος της διαδικασίας για τη λήψη της άνω απόφασης, διότι δεν συντάχθηκαν οι ειδικές πράξεις του Συλλόγου Καθηγητών ανά τετράμηνο και γ) μη νόμιμα πριν την έκδοση της Πράξης του Συλλόγου Καθηγητών δεν κλήθηκαν σε ακρόαση. Επί τη βάση δε της ως άνω αίτησης ακύρωσης, άσκησαν οι αιτούντες και την κρινόμενη αίτηση, με την οποία ζητούν να ανασταλεί η εκτέλεση της προαναφερομένης πράξεως μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της άνω αιτήσεως ακυρώσεως, λόγω της ανεπανόρθωτης βλάβης που θα υποστεί άμεσα η θυγατέρα τους από τη μη συμμετοχή της στις προαγωγικές εξετάσεις έτους 2012 και τα απαξιωτικά σχόλια των συμμαθητών της.

5. Επειδή, σύμφωνα με τα παραπάνω εκτιθέμενα, ανεξαρτήτως της προβαλλομένης από τους αιτούντες βλάβης, η κρινόμενη αίτηση αναστολής πρέπει να απορριφθεί, καθ' όσον η αίτηση ακυρώσεως που ασκήθηκε κατά της πράξεως αυτής είναι προδήλως αβάσιμη. Καθ' όσον ως προς τον πρώτο ισχυρισμό τους, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προκύπτει η προβολή αποκλίνουσας γνώμης κατά την ένδικη συνεδρίαση (ουδέ σε άλλο συναφές στάδιο τής οικείας διαδικασίας), κατά την οποία εκδόθηκε η προσβαλλομένη Πράξη, ώστε να τίθεται ζήτημα παρατυπίας τής σχετικής διαδικασίας λόγω μη καταγραφής μειοψηφίας. Περαιτέρω, ως προς το δεύτερο ισχυρισμό τους, εν όψει του κατά τα ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου ρυθμίσεως του ζητήματος των απουσιών και του συνεπεία αυτών χαρακτηρισμού της μαθητικής φοιτήσεως ως επαρκούς ή ανεπαρκούς, η σύνταξη από το σύλλογο των διδασκόντων ειδικής περί δικαιολογημένων απουσιών πράξεως κατ' άρθρο 25 §6 του π.δ. 104/1975 δεν συνιστά ουσιώδη τύπο της διαδικασίας εκδόσεως της πράξεως χαρακτηρισμού της φοιτήσεως μαθητών ως ανεπαρκούς, κατά συνέπεια, δε, η μη τήρηση του τύπου αυτού δεν επιδρά επί του κύρους της εν λόγω πράξεως, εφ' όσον οι κηδεμόνες των μαθητών ενημερώνονται επί του ως άνω ζητήματος με τους ατομικούς ελέγχους κάθε τετραμήνου, με τους οποίους γνωστοποιούνται σ' αυτούς οι κατά τετράμηνα αθροιζόμενες στα ατομικά δελτία των μαθητών απουσίες, καθώς και το άθροισμα όσων από αυτές είναι δικαιολογημένες, όπως έγινε και στην προκειμένη περίπτωση. Κατ' ακολουθίαν,

ο λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίον δεν τηρήθηκε στην υπό κρίση περίπτωση του χαρακτηρισμού ως ανεπαρκούς της φοιτήσεως της θυγατέρας των αιτούντων, ως ουσιώδης, ο τύπος της ανά τετράμηνο συντάξεως των ειδικών πράξεων περί του χαρακτηρισμού των αντίστοιχων απουσιών της ως δικαιολογημένων, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Επίσης, δεν απαιτείτο η κλήση και παράστασή τους κατά την έκδοση της πράξης αυτής, κατ' άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος, διότι η Διοίκηση στην προκειμένη περίπτωση δρά κατά δεσμία αρμοδιότητα και βάσει του αντικειμενικού ορίου των απουσιών (ΣτΕ 1867/05, 996/04, 3245/02 επτ., κ.ά.). Τέλος, από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου, που συνοδεύουν την προσβαλλόμενη πράξη, προκύπτουν οι ημέρες και ώρες που απουσίαζε η θυγατέρα των αιτούντων και, συνεπώς, η πράξη αυτή είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη, τα αντίθετα δε που υποστηρίζουν επ' αυτού, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

6. Επειδή, από τα προπαρατιθέμενα διαπιστούται ότι δεν συντρέχει περίπτωση χορηγήσεως τής αιτούμενης αναστολής. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση...

48/2013 (Συμβ)

Πρόεδρος: Θεανώ Τζοβαρίδου
Εισηγητής: Γεώρ. Βαρούνας

Συνεκτίμηση αθωωτικής ποινικής απόφασης δίχως δέσμευση.

Επί τελωνειακών διαφορών η με το ν. 3900/10 υποχρέωση του εκκαλούντος για καταβολή μέχρι τη δικάσιμο,

με ποινή απαραδέκτου της έφεσης, ποσοστού 50% του οφειλόμενου κατά την πρωτόδικη απόφαση ποσού, δεν καταλαμβάνει τις πριν την έναρξη του άνω νόμου ασκηθείσες εφέσεις. Μετά το ν. 3900/10 δυνατή αναστολή επί τελωνειακών διαφορών μόνο επί προδήλως βάσιμου ενδίκου μέσου.

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο [βλ. το ... ειδικό έντυπο παραβόλου ποσού 100 Ε], ζητείται να ανασταλεί η εκτέλεση της 16/2008 απόφασης του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Τρικάλων, με την οποία απορρίφθηκε προσφυγή του αιτούντος κατά της .../8.7.2002 πράξεως του Προϊσταμένου του Τελωνείου Κ. Με την πράξη αυτή έχει επιβληθεί σε βάρος του, ως υπαιτίου λαθρεμπορίας αυτοκινήτου, πολλαπλό τέλος 128.102,85 Ε καθώς και τέλη χαρτοσήμου 3.074,47 Ε. Ήδη, ο αιτών έχει ασκήσει την 687/25.11.2009 έφεση, της οποίας η εκδίκαση έχει οριστεί μετά από αναβολές στη δικάσιμο της 14.5.2013.

2. Επειδή, ο αιτών ισχυρίζεται, με τη κρινόμενη αίτηση, ότι η εκκαλούμενη απόφαση έσφαλε, διότι α) παραβίασε το δεδικασμένο, καθώς και το τεκμήριο αθωότητας, που απέρρεαν από την 224/2005 απόφαση του [Ποινικού] Εφετείου Λάρισας, με την οποία αθωώθηκε από την κατηγορία της λαθρεμπορίας και β) δεν εκτίμησε προσηκόντως το αποδεικτικό υλικό που ο ίδιος προσκόμισε. Οι λόγοι, όμως, αυτοί δεν είναι, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, προδήλως βάσιμοι, καθόσον μάλιστα η εκκαλούμενη κατέληξε στην κρί-

ση της μετά από συνεκτίμηση της ανωτέρω αθωωτικής αποφάσεως, την οποία και μνημονεύει, αφού θεώρησε νομίμως [βλ. ΣτΕ 206/11] ότι δεν δεσμεύεται από αυτήν.

3. Επειδή, ο ισχυρισμός του αιτούντος ότι αδυνατεί να ανεύρει και να καταβάλει το ποσοστό 50% της διαφοράς των καταλογισθέντων ποσών και η έφεσή του να κινδυνεύει ν' απορριφθεί ως απαράδεκτη, στηρίζεται σε εσφαλμένη νομική προϋπόθεση, δεδομένου ότι η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 93 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που προστέθηκε με το άρθρο 22 του ν. 3900/2010 [Α 213], δεν καταλαμβάνει τις εφέσεις που ασκήθηκαν πριν από την 1.1.2011.

4. Επειδή, κατόπιν αυτού και δεδομένου ότι με τη διάταξη του άρθρου 209Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 38 του ν. 3900/2010 [Α 213], αίτηση αναστολής επί τελωνειακών διαφορών μπορεί να χορηγηθεί, με συνοπτικώς αιτιολογημένη απόφαση, μόνον αν το ένδικο μέσο κρίνεται ως προδήλως βάσιμο, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου για τη χορήγηση της αιτούμενης αναστολής.

51/2013 (Συμβ)

Πρόεδρος: Ιωάν. Καλαμάρας
Εισηγήτρια: Πολυξένη Κεφαλά

Απαγόρευση εργασίας χωρίς άδεια της αστυνομίας σε οιοπονευματοπωλεία και καταστήματα με παίγνια. Προσωρινή ανάκληση της άδειας αν ασκηθεί κατά του κατόχου δίωξη για συγκεκριμένα αδικήματα.

Αίτηση ακύρωσης απόφασης Δ/ντή Αστυνομικής Δ/σης περί απόρριψης ενδικοφανούς προσφυγής κατά απόφασης του Δ/ντή της Υποδιεύθυνσης Ασφαλείας για προσωρινή ανάκληση άνω άδειας εργασίας. Μόνη εκτελεστή η πρώτη άνω απόφαση. Παραπομπή της αίτησης ακύρωσης και αναστολής, λόγω αρμοδιότητας, από το ΣτΕ στο ΔιοικΕφ.

Μη προδήλως βάσιμοι λόγοι ότι οι ρυθμίσεις κείναι εκτός νομοθετικής εξουσιοδότησης.

Μη αναστολή, καθόσον η ανάκληση συνδέεται με την προστασία της δημόσιας υγείας και τάξης, η δε εκτέλεση δεν στερεί τη δυνατότητα άσκησης κάθε βιοποριστικής δραστηριότητας, αλλά μόνο εργασίας στα άνω καταστήματα.

{...} 2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ο αιτών ζητά να ακυρωθεί η υπ' αριθ. πρωτ. .../4.3.2008 απόφαση του Διευθυντή της Αστυνομικής Διεύθυνσης Μαγνησίας, με την οποία απορρίφθηκε ενδικοφανής προσφυγή του αιτούντος κατά της υπ' αριθ. πρωτ. .../2.9.2008 απόφασης του Διευθυντή της Υποδιεύθυνσης Ασφαλείας Β., που του είχε ανακαλέσει προσωρινώς άδεια εργασίας του σε καταστήματα του αρ. 4 του π.δ/τος 180/1979. Η τελευταία όμως αυτή απόφαση απαραδέκτως προσβάλλεται, καθόσον απώλεσε την εκτελεστότητά της μετά την έκδοση της απόφασης του Διευθυντή της Αστυνομικής Διεύθυνσης Μαγνησίας, η οποία είναι και η μόνη παραδεκτως προσβαλλόμενη. Η αναστολή ζητείται μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αίτησης ακύρωσης

(Α.Κ. 23/22.2.13), που έχει ασκηθεί κατά της ανωτέρω πράξης, για την οποία δεν έχει οριστεί δικάσιμος.

3. Επειδή, η ανωτέρω αίτηση ακύρωσης παραπέμφθηκε, λόγω αρμοδιότητας [άρθρο 1 παρ. 1 περ. ιβ στοιχ. 1 του ν. 702/1977, όπως προστέθηκε με το άρθρο 47 παρ. 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213/17.12.10) με έναρξη ισχύος από 1.1.2011] προς εκδίκαση στο Διοικητικό Εφετείο Λάρισας, μαζί με την κρινόμενη αίτηση αναστολής, με την από 12.2.2013 πράξη παραπομπής του Προέδρου του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας.

4. Επειδή, στο άρθρο 4 παρ. 1 του π.δ. 180/1979 «Λειτουργία οινόπνευματοπωλείων και κέντρων διασκεδάσεως» (Α' 46), η οποία αντικαταστάθηκε με το π.δ. 282/1998 (Α' 202), προβλέπεται ότι «Η εργασία με οποιαδήποτε ιδιότητα στα καταστήματα των κέντρων διασκεδάσεως, μπαρ, καφετεριών, αμιγών αιθουσών διενέργειας τεχνικών παιγνίων καθώς και στα λοιπά καταστήματα, στα οποία διενεργούνται τεχνικά παίγνια, απαγορεύεται χωρίς άδεια της αστυνομικής αρχής. Η άδεια εκδίδεται από την αστυνομική αρχή του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου και ισχύει για όλη την επικράτεια... Η κατά τα ανωτέρω άδεια ανακαλείται προσωρινά σε περίπτωση που θα ασκηθεί κατά του κατόχου δίωξη για τα αδικήματα που αναγράφονται στην επόμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου και μέχρι την τελεσίδικη απόφαση του δικαστηρίου ή οριστικά σε περίπτωση τελεσίδικης καταδίκης για τα αδικήματα της ίδιας παραγράφου ... 2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο άδεια χορηγείται υπό της οικείας Υπηρεσί-

ας Ασφαλείας κατόπιν υποβολής υπό του ενδιαφερομένου αιτήσεως μετ' αποσπάσματος του ποινικού μητρώου Απαγορεύεται η χορήγηση άδειας ... στους καταδικασθέντες τελεσίδικα για εγκλήματα κατά της ζωής ή σωματικής ακεραιότητας από πρόθεση, για αδικήματα που αφορούν τα ήθη γενικά, για παράνομη οπλοφορία, οπλοχρησία και κατοχή όπλου και του Νόμου περί ναρκωτικών».

5. Επειδή, στο άρθρο 52 του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας», οι διατάξεις του οποίου εφαρμόζονται και στις υπαγόμενες στη δικαιοδοσία των διοικητικών εφετειών ακυρωτικές διαφορές, δυνάμει του άρθρου 4 του ν. 702/1977 (ΦΕΚ Α' 268), ορίζεται ότι: «1. ... 3. Η αίτηση πρέπει να διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση... 4. ... 6. Η αίτηση αναστολής εκτέλεσης γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση ευδοκίμησης της αίτησης ακυρώσεως. Η αίτηση όμως μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημοσίου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. 7. Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως

ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη. 8....».

6. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τα εξής: Με την υπ' αριθ. πρωτ. .../1.6.2001 απόφαση του Αναπληρωτή Διοικητή του Τμήματος Ασφαλείας Β., χορηγήθηκε στον αιτούντα, κατά τα προβλεπόμενα στις μνημονευθείσες ανωτέρω διατάξεις του π.δ. 180/1979, άδεια για να εργασθεί στα καταστήματα, στα οποία οι διατάξεις αυτές αφορούν. Με την .../20.7.2008 αναφορά του Α.Τ. Ν. Α., η υπηρεσία ενημερώθηκε ότι σε βάρος του αιτούντος ασκήθηκε, μετά τη σύλληψή του στις 20.7.2008, ποινική δίωξη σε βαθμό κακουργήματος για κατοχή ναρκωτικών ουσιών (ακατέργαστης κάνναβης, βάρους 88,45 γραμμαρίων) και ότι δυνάμει της 61/21.7.2008 διάταξης του Ανακριτή του Πρωτοδικείου Λασιθίου του επιβλήθηκε ο περιοριστικός όρος της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα. Ακολούθως, μετά την υποβολή από τον αιτούντα εγγράφως των από 21.8.2008 αντιρρήσεων του, εκδόθηκε η υπ' αριθ. πρωτ. .../2.9.2008 απόφαση του Διευθυντή της Υποδιεύθυνσης Ασφαλείας Β., με την οποία ανακλήθηκε προσωρινά, μέχρι την τελεσίδικη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, η ανωτέρω άδεια εργασίας του σε καταστήματα του άρθρου 4 του π.δ. 180/1979. Κατά της απόφασης αυτής ο αιτών άσκησε ενδικοφανή προσφυγή δυνάμει των άρθρων 134

και 135 του π.δ/τος 141/1991, όπως ισχύει, ενώπιον του Διευθυντή της Αστυνομικής Διεύθυνσης Μαγνησίας, η οποία απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. .../4.3.2008, προσβαλλόμενη, απόφασή του. Τέλος, δικάσιμος μετ' αναβολή της ανωτέρω ποινικής του υπόθεσης έχει οριστεί ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Κρήτης η 20.9.2013.

6. Επειδή, οι προβαλλόμενοι με την αίτηση ακύρωσης λόγοι ακύρωσης, με τους οποίους αμφισβητείται αφενός το κύρος των ρυθμίσεων του άρ. 4 παρ. 1 π.δ/τος 180/1979, όπως είχαν τροποποιηθεί από το π.δ. 282/1998, υπό την έννοια ότι κείνται εκτός της εξουσιοδότησης του ισχύοντος, κατά την έκδοση του π.δ/τος 282/1998, άρθρου 12 παρ. 1 περίπτ. (α) του ν. 1481/1984 (Α' 152), κατά το οποίο: «1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Δημόσιας τάξης, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν: α. Τον έλεγχο της λειτουργίας δημόσιων κέντρων, κέντρων παιγνίων, δημοσίων θεαμάτων και καταστημάτων, των οποίων οι άδειες λειτουργίας εκδίδονται από τις αστυνομικές υπηρεσίες...», αφού αυτή δεν καταλαμβάνει και τα της ρύθμισης της εργασίας τρίτων προσώπων στα κέντρα διασκέδασης και, αφετέρου, η τήρηση του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασής του, αν και ο αιτών κλήθηκε, πριν την ανάκληση της άδειας εργασίας του και υπέβαλε τις από 21.8.2008 έγγραφες αντιρρήσεις του, δεν μπορεί να θεωρηθούν ως προδήλως βάσιμοι.

7. Επειδή, περαιτέρω ο αιτών προβάλλει ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης του προκαλεί ανεπανόρ-

θωτη υλική και ηθική βλάβη, συνιστάμενη στη στέρηση της μοναδικής πηγής βιοπορισμού του και στην προσβολή της κοινωνικής του θέσης και υπόστασης. Σταθμιζόμενων αφενός των συνθηκών αυτών της προσωπικής κατάστασης του αιτούντος, και ανεξαρτήτως του ότι δεν προσκομίζει στοιχεία από τα οποία να αποδεικνύεται η ακριβής οικονομική του κατάσταση, και αφετέρου ότι η έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης, εν όψει του συγκεκριμένου αδικήματος για το οποίο ασκήθηκε ποινική δίωξη σε βάρος του, συνδέεται με την προστασία της δημόσιας υγείας και τάξεως και λαμβανομένου, περαιτέρω, υπ' όψιν ότι η εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν συνεπάγεται για τον αιτούντα στέρηση της δυνατότητας άσκησης βιοποριστικής δραστηριότητας εν γένει, αλλά μόνο την αδυναμία του να εργασθεί στα μνημονευόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 του π.δ. 180/1979 καταστήματα, καθώς και ότι η ενδεχόμενη ηθική του βλάβη θα αποκατασταθεί πλήρως με την αποδοχή της αίτησης ακύρωσης, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν συντρέχει περίπτωση χορήγησης της αιτούμενης αναστολής.

9/2013 (Συμβ - άρθ. 3 ν. 3886/10 και 52 πδ 18/89)

Πρόεδρος: Θεανώ Τζοβαρίδου

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Κοφινά

Δικηγόροι: Γεώρ. Σινέλης, Ευάγ. Ζαχαρόπουλος

Προϋποθέσεις ανάθεσης από το Δήμαρχο της μεταφοράς μαθητών με κατάλληλο και ασφαλές μέσο δημόσιας χρήσης.

Ο ν. 3886/10 αποβλέπει στην έγκαιρη και σύντομη προσωρινή δικ. προστασία προς διασφάλιση των διαγωνιζομένων και μη παρακώλυση του διαγωνισμού.

Επί πλημμελειών της διακήρυξης διαγωνισμού απαράδεκτη η προβολή αιτιάσεων ως προς τη νομιμότητα όρου της με αίτηση ασφ. μέτρων στρεφόμενη κατά της πράξης απόρριψης οικονομικής προσφοράς, αν ο αιτών δεν είχε προσβάλει επίκαιρα τον όρο της διακήρυξης με προσφυγή και αίτηση ασφ. μέτρων.

Μεταφορά μαθητών από εταιρίες που διαθέτουν λεωφορεία δημοσίας χρήσης αδιαφόρως ελάχιστου αριθμού αυτών, εφόσον η προκήρυξη δεν θέτει τέτοιο όρο.

Μη απαγόρευση συμμετοχής δημοτικής επιχείρησης σε δημόσιο διαγωνισμό μεταφοράς μαθητών.

{...} 2. Επειδή, με την .../2012 διακήρυξη του Δήμου Ν. Π. προκηρύχθηκε ανοικτός δημόσιος διαγωνισμός για τη «Μεταφορά μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Δήμου Ν. Π. για το σχολικό έτος 2012-2013» προϋπολογισμού 334.149,30 Ε με Φ.Π.Α., με το κριτήριο τη χαμηλότερη προσφορά ανά δρομολόγιο. Στο διαγωνισμό, ο οποίος διενεργήθηκε την 7.9.2012 υπέβαλαν προσφορές οι εταιρίες «Λ.Η. - ΕΠΕ», « Π.Ε.Μ. ΑΕ» και η αιτούσα. Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου των δικαιολογητικών και τη διαπίστωση ότι όλες οι ως άνω εταιρίες πληρούν τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό, η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Ν. Π. αξιολόγησε τις οικονο-

μικές προσφορές τους και, λαμβάνοντας υπόψη τη μεγαλύτερη έκπτωση ανά μέγιστο ημερήσιο κόστος δρομολογίου που η κάθε μία από αυτές πρόσφερε, με την .../25.9.2012 απόφαση κατακύρωσε το διαγωνισμό στις εταιρίες «Λ.Η. ΕΠΕ» και «Π.Ε.Μ. ΑΕ» αποκλείοντας την αιτούσα, ενώ ως προς τα δρομολόγια για τα οποία δεν είχαν κατατεθεί προσφορές κήρυξε άγονο το διαγωνισμό. Κατά της αποφάσεως αυτής η αιτούσα άσκησε την .../8.10.2012 προσφυγή του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 3886/2010, η οποία απορρίφθηκε με την .../22.10.2012 απόφαση της ως άνω Επιτροπής. Ήδη, με την κρινόμενη αίτηση η αιτούσα ζητεί τη λήψη των κατάλληλων ασφαλιστικών μέτρων προς προστασία των εννόμων συμφερόντων της και την αναστολή εκτελέσεως της ανωτέρω .../22.10.2012 απόφασης.

3. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικείμενου του και του ύψους της προϋπολογισθείσας δαπάνης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών» (ΕΕ L 134). Επομένως, η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του ν. 3886/2010 (ΦΕΚ Α' 173).

4. Επειδή, στο άρθρο 2 του ν. 3886/2010 (Α' 173) ορίζεται ότι προσωρινή δικαστική προστασία δικαιούται να ζητήσει κάθε ενδιαφερόμενος που έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση δημοσίων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών και έχει υποστεί ή ενδέχεται να

υποστεί ζημιά από παράβαση της κοινοτικής ή εσωτερικής νομοθεσίας, ενώ κατά το άρθρο 5 παρ. 5 του ίδιου νόμου η προσωρινή δικαστική προστασία ζητείται για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί ζημιά των συμφερόντων του αιτούντος.

5. Επειδή, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, το θεσπιζόμενο με το ν. 3886/2010 σύστημα παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης συμβάσεων δημόσιων έργων, κρατικών προμηθειών ή υπηρεσιών, έχει σκοπό την προστασία όσων ενδιαφέρονται να τους ανατεθούν οι ανωτέρω συμβάσεις, έναντι της βλάβης, την οποία υφίστανται ή ενδέχεται να υποστούν, από την πιθανολογούμενη παράβαση, εκ μέρους της Διοίκησης, των κανόνων οι οποίοι καθορίζουν τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό, τη διαδικασία της επιλογής του αναδόχου της σύμβασης που πρόκειται να συναφθεί, καθώς και τα κριτήρια, με βάση τα οποία θα αναδειχθεί ο τελευταίος.

6. Επειδή, η 35415/2011 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών, Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων (ΦΕΚ Β' 1701/1.8.2011) με τίτλο «Μεταφορά μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από τους Δήμους», η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 2 παρ. 24 του ν. 2621/1998 (Α' 136), ορίζει στο άρθρο 1 ότι «1. Οι δήμοι υποχρεούνται να μεταφέρουν δωρεάν τους μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δημοσίων σχολείων ... 2. ... 3. Η μεταφορά μαθητών,

... πραγματοποιείται με δημοτική ή δημόσια αστική και υπεραστική συγκοινωνία...» στο άρθρο 2 ότι «Οι δικαιούμενοι δωρεάν μεταφοράς μαθητές μεταφέρονται ... με τους παρακάτω οριζόμενους τρόπους... 2. ... Α. Με δημόσια συγκοινωνία... Β. Με ίδια μέσα των δήμων... Γ. Με δημόσια σύμβαση υπηρεσιών 1. Προϋποθέσεις α. Εάν η μεταφορά των μαθητών είναι αδύνατη με τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων, τότε ο Δήμαρχος αναθέτει σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και ιδίως σύμφωνα με εκείνες του π.δ/τος 60/2007 την εκτέλεση της μεταφοράς μαθητών με κάθε κατάλληλο μεταφορικό μέσο δημόσιας χρήσης που να πληροί τους όρους ασφαλούς μεταφοράς...» στο άρθρο 4 ότι «Ως Αρμόδια όργανα για την πραγματοποίηση των προβλεπόμενων ενεργειών της παρούσας είναι τα εξής 1. Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας ... 2. Η τεχνική υπηρεσία του δήμου είναι αρμόδια. ... 3. Ο Δήμαρχος με απόφασή του βεβαιώνει α. τις γραμμές της δημοτικής ή δημόσιας συγκοινωνίας και τα δρομολόγια αυτών οι οποίες εξυπηρετούν τους μαθητές και τις στάσεις επιβίβασης και αποβίβασης εκάστου. β. τη δυνατότητα χρήσης των ιδίων μεταφορικών μέσων των δήμων ... γ. τους μαθητές οι οποίοι μεταφέρονται με καθένα από τους οριζόμενους στις παρ. Α, Β, Γ του άρθρου 2 της παρούσας τρόπους δ. τους μαθητές οι οποίοι δικαιούνται το επίδομα του άρθρου 3 ε. την πραγματοποίηση των δρομολογίων στην περίπτωση της σύναψης σύμβασης εκτέλεσης συγκοινωνίας βάσει των διατάξεων του άρθρου 19 του ν. 2963/2001».

7. Επειδή, με την .../22.6.2012 από-

φαση του Δημάρχου Ν. Π., η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 4 της ως άνω κοινής υπουργικής απόφασης, διαπιστώθηκε η ανάγκη διεξαγωγής δημόσιου διαγωνισμού για τη μεταφορά μαθητών. Ειδικότερα, το κείμενο της απόφασης είναι το εξής «Ο Δήμαρχος Ν. Π. Έχοντας υπόψη 1. τα άρθρα 2 και 4 παρ. 3γ της ΚΥΑ 35415/28.7.2011 (ΦΕΚ 1701/1.8.11 τεύχος Β') 2. τις καταστάσεις μεταφερόμενων μαθητών, που εστάλησαν στο Δήμο από τους Διευθυντές των σχολικών μονάδων, που εδρεύουν σε αυτόν. 3. τη δυνατότητα χρήσης των μεταφορικών μέσων του Δήμου για τη μεταφορά μαθητών. 4. τις γραμμές της δημοτικής ή δημόσιας συγκοινωνίας και τα δρομολόγια αυτών 5. τον πίνακα των απαιτούμενων δρομολογίων για τη μεταφορά των μαθητών, που κατάρτισε η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου. 6. τις βεβαιώσεις Δημάρχου για α. τις γραμμές της δημοτικής ή δημόσιας συγκοινωνίας και τα δρομολόγια αυτών οι οποίες εξυπηρετούν τους μαθητές και τις στάσεις επιβίβασης και αποβίβασης εκάστου (άρθρο 4 παρ. 3α ΚΥΑ 35415/28.7.2012 (ΦΕΚ 1701/1.8.11 τεύχος Β') β. τη δυνατότητα χρήσης των ιδίων μεταφορικών μέσων των δήμων σύμφωνα με την παρ. Β του άρθρου 2 της ΚΥΑ (άρθρο 4 παρ. 3β ΚΥΑ 35415/28.7.2012 (ΦΕΚ 1701/1.8.11 τεύχος Β') γ. τους μαθητές οι οποίοι μεταφέρονται με καθένα από τους οριζόμενος στις παρ. Α, Β, Γ, του άρθρου 2 της ΚΥΑ τρόπους (άρθρο 4 παρ. 3γ ΚΥ 35415/28.07.2012 (ΦΕΚ 1701/01.08.2011 τεύχος Β') δ. τους μαθητές οι οποίοι δικαιούνται το επίδομα του άρθρου 3 (άρθρο 4 παρ. 3δ ΚΥΑ 35415/28.7.2012 (ΦΕΚ

1701/1.8.11 τεύχος Β'). Διαπιστώνουμε ότι Α) υπάρχει αντικειμενική αδυναμία για τη μεταφορά μαθητών με ιδιόκτητα μεταφορικά μέσα του δήμου Ν. Π. ή των δήμων στους οποίους κατοικούν οι μεταφερόμενοι μαθητές, λόγω της μη επάρκειας απαιτούμενων οχημάτων και προσωπικού. Β) υπάρχει αντικειμενική αδυναμία για τη μεταφορά μαθητών με τη δημόσια αστική, υπεραστική ή δημοτική συγκοινωνία, διότι δεν υφίστανται οι απαιτούμενες γραμμές, τακτικές δρομολογίων που να καλύπτουν τη μεταφορά μαθητών και να συνδέουν τις περιοχές κατοικίας των μαθητών με τα σχολεία κατά τις ώρες προσέλευσης των μαθητών στις σχολικές μονάδες για τα κάτωθι δρομολόγια μεταφοράς μαθητών, οριζόμενα πλήρως κατά διαδρομές, αριθμό μαθητών, ώρες προσέλευσης, χιλιομετρική απόσταση, είδος μεταφορικού μέσου και κόστους ανά δρομολόγιο, για τα οποία επιβάλλεται η εκτέλεση της μεταφοράς με δημόσια σύμβαση κατόπιν διαγωνιστικής διαδικασίας». Στη συνέχεια, με την .../24.7.2012 διακήρυξη προκηρύχθηκε ανοικτός διεθνής δημόσιος διαγωνισμός, με κριτήριο τη χαμηλότερη προσφορά ανά δρομολόγιο για τη «Μεταφορά μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δήμου Ν. Π. για το σχολικό έτος 2012-2013» συνολικού προϋπολογισμού 334.149,30 Ε με ΦΠΑ. Στο διαγωνισμό, ο οποίος διενεργήθηκε στις 7.9.2012, έλαβαν μέρος η αιτούσα και οι προαναφερόμενες δύο εταιρίες. Μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής τους, τα οποία πληρούσαν τους όρους διακήρυξης, και στη συνέχεια το άνοιγμα και την εξέταση των οικονομικών προσφορών

στις 24.9.2012, η Οικονομική Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τις προσφερόμενες εκπώσεις ανά ημερήσιο κόστος δρομολογίου, με την .../2012 απόφασή της κατακύρωσε το διαγωνισμό, ως προς τα δρομολόγια που υποβλήθηκαν προσφορές, στις εταιρίες «L.H. ΕΠΕ» και «Π.Ε.Μ. ΑΕ», κήρυξε άγονο το διαγωνισμό ως προς τα άλλα και απέκλεισε την αιτούσα. Κατά της απόφασης αυτής, η αιτούσα άσκησε την .../5.10.1012 προδικαστική προσφυγή του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 3886/2010, προβάλλοντας ότι η προαναφερόμενη διαπιστωτική απόφαση του Δημάρχου είναι παράνομη διότι δεν βεβαιώνεται με αυτήν η αντικειμενική αδυναμία μεταφοράς μαθητών με ιδιότητα μεταφορικά μέσα του Δήμου ή με τη δημόσια τακτική συγκοινωνία, ενώ, άλλωστε, δεν βεβαιώνονται και τα λοιπά στοιχεία που απαιτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της προαναφερόμενης 35415/28.07.2011 κοινής υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 1701/1.8.11 τεύχος Β') Περαιτέρω, ισχυρίστηκε, ότι παρανόμως επιτράπη η συμμετοχή στο διαγωνισμό των παραπάνω εταιριών, αφού σκοπός τους είναι η ενίσχυση του τοπικού τουρισμού και τα κατεχόμενα από αυτές λεωφορεία απλώς διευκολύνουν αυτό το έργο. Η προσφυγή απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη .../22.10.2012 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του δήμου Ν. Π.

8. Επειδή η αιτούσα, με την κρινόμενη αίτηση ζητά να διαταχθούν τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα προς προστασία των εννόμων συμφερόντων της και να ανασταλούν οι πράξεις αποκλεισμού της από το διαγωνισμό.

9. Επειδή, η αιτούσα επαναλαμβάνει

τον προβαλλόμενο με την προδικαστική προσφυγή ισχυρισμό ότι η ως άνω διαπιστωτική απόφαση του Δημάρχου είναι μη νόμιμη «διότι δεν προκύπτουν οι υφιστάμενες γραμμές δημόσιας συγκοινωνίας που ήδη εκτελούνται από το ΚΤΕΛ» και ότι η συμμετοχή των ως άνω εταιριών είναι μη νόμιμη διότι «από πουθενά δεν προκύπτει η δυνατότητά τους να εκτελούν συγκοινωνιακό έργο μεταφοράς προσώπων και μάλιστα με οχήματα δημοσίας χρήσεως». Ειδικότερα προβάλλει ότι η «Π.Ε.Μ. ΑΕ» είναι δημοτική ανώνυμη εταιρία και ως μια κοινή εμπορική εταιρία δεν μπορεί να εκτελεί «ούτε καν δημοτική συγκοινωνία», ότι διαθέτει 4 λεωφορεία δημοσίας χρήσεως, τα οποία της παραχωρήθηκαν με την 336/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ν. Π., που ακυρώθηκε, όμως, στη συνέχεια με την .../1.11.2011 απόφαση της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, και ότι με την παραχώρηση όμως αυτή των λεωφορείων «σε μια κοινή δημοτική ΑΕ ... την κατέστησε (ο δήμος Ν. Π.), παρανόμως, δυνάμενη να συμμετάσχει σε έναν δημόσιο ανοικτό διεθνή διαγωνισμό για παροχή συγκοινωνιακού έργου δημόσιας μεταφοράς», ότι το άρθρο 21 περ. 21.1.δ. της διακήρυξης, που προβλέπει ότι δικαίωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό έχουν «Δημοτικές Επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής, με αντικείμενο δραστηριότητας τη μεταφορά προσώπων» αποτελεί φωτογραφική διατύπωση της εν λόγω δημοτικής εταιρίας, ο δε όρος αυτός έρχεται «σε αντίθεση με τις διατάξεις που προβλέπουν ότι μεταφορά προσώπων μπορεί να εκτελεί μόνο ο Δήμος,

για το προσωπικό και τους δημότες του και οι Κοινωφελείς Επιχειρήσεις (άρθρο 254 Κ.Δ.Κ.)», ότι η «Π.» υπέβαλε κατάλογο του στόλου των διαθέσιμων οχημάτων της, στον οποίον περιλαμβάνονται 7 οχήματα, από τα οποία τα 4 είναι δημοσίας χρήσεως και τα υπόλοιπα 3 είναι ιδιωτικής χρήσεως και ενόψει του μικρού αυτού αριθμού λεωφορείων είναι δύσκολο να ανταποκριθεί στην εκτέλεση των 17 δρομολογίων της προσφοράς της, και, ότι, ως εκ τούτου, η «Π.» «θα έπρεπε να αποκλεισθεί με το πρώτο πρακτικό της επιτροπής διαγωνισμού καθόσον δεν πληροί καμία προϋπόθεση που τάσσει η ΚΥΑ 35415/28.7.2011». Περαιτέρω, η αιτούσα υποστηρίζει ότι «Το ίδιο δε ισχύει και για την «Ξ. Τ. ΕΠΕ» που στερείται αυτοκίνητα Δημοσίας Χρήσεως ή έστω τα ελάχιστα αυτά που διαθέτει δεν μπορούν να καλύψουν το μέγεθος των δρομολογίων που της ανατέθηκαν με την υπ' αριθμ. .../2012 απόφαση της Ο.Ε. του Δήμου Ν. Π.».

10. Επειδή, ο ν. 3886/2010 αποβλέπει στην εξασφάλιση της παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας στο κατάλληλο εκάστοτε χρονικό σημείο, ώστε αφενός μεν να διατάσσονται επικαίρως τα αναγκαία στη συγκεκριμένη περίπτωση ασφαλιστικά μέτρα, προκειμένου να αποτραπεί η δημιουργία καταστάσεων ικανών να βλάψουν τα έννομα συμφέροντα των διαγωνιζομένων, αφετέρου δε να μην παρακωλύεται, κατά τρόπο που υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο, η εξέλιξη της διαδικασίας του διαγωνισμού και η σύναψη της σύμβασης, με την αδικαιολόγητη παράταση της εκκρεμότητας σχετικά με τη νομιμότητα της διαδικασίας αυτής (ΕΑ 333/09 κ.ά.). Αυτός

είναι, άλλωστε, ο λόγος, για τον οποίο, στο πλαίσιο της προσωρινής δικαστικής προστασίας του ν. 3886/2010, προβλέπονται εξαιρετικά σύντομες προθεσμίες, για κάθε φάση (διοικητική και δικαστική) της σχετικής διαδικασίας. Επομένως, όταν πρόκειται για πλημμέλειες της διακήρυξης διαγωνισμού, η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να ασκείται επικαίρως κατά της πράξης αυτής, μετά προηγούμενη τήρηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 4 του ν. 3886/2010 προδικασίας. Περαιτέρω, αιτιάσεις κατά της νομιμότητας όρου της διακήρυξης απαραδέκτως προβάλλονται με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων στρεφόμενη κατά της πράξης απόρριψης προσφοράς, εφόσον δεν προκύπτει ότι ο αιτών είχε προσβάλει επικαίρως τον επίμαχο όρο με προσφυγή και στη συνέχεια με αντίστοιχη αίτηση ασφαλιστικών μέτρων (πρβλ. ΕΑ 100/08 κ.ά.).

11. Επειδή, οι προεκτεθείσες αιτιάσεις, οι οποίες αναφέρονται εν γένει στην παρανομία της ως άνω διαπιστωτικής απόφασης του Δημάρχου, η οποία εκδόθηκε πριν από την διακήρυξη, στην, κατά παράβαση των διατάξεων της προαναφερόμενης 35415/28.7.2011 κοινής υπουργικής απόφασης, συμμετοχή στο διαγωνισμό των εταιριών «Λ.Η. ΕΠΕ» και «Π.Ε.Μ. ΑΕ» και στην κατά παράβαση του άρθρου 254 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων θέσπιση του άρθρου 21 περ. 21.1.δ. της διακήρυξης, πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτες, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, διότι με αυτές αμφισβητούνται ανεπίκαιρα, επ' ευκαιρία της προσβολής της απόφασης του καθού για απόρριψη της οικονομικής προσφοράς

της αιτούσας. Ειδικότερα η αιτούσα δεν αμφισβήτησε τη νομιμότητα της ως άνω διαπιστωτικής πράξεως και τη συμμετοχή των ως άνω εταιριών ούτε τη νομιμότητα της θέσπισης του εν λόγω όρου με την άσκηση προδικαστικής προσφυγής και, εν συνεχεία, ασφαλιστικών μέτρων κατά της διακήρυξης αλλά προέβαλε για πρώτη φορά αυτές τις αιτιάσεις κατά το μεταγενέστερο στάδιο της αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών (βλ. ΕΑ 630, 333/2009, 148/2009, 1279/2008, 632/2007 κ.ά) Ανεξάρτητα, πάντως από το απαράδεκτο της προβολής τους, οι λόγοι αυτοί δεν πιθανολογούνται σοβαρά ως βάσιμοι. Και του διότι α) για την έκδοση της ως άνω απόφασης του Δημάρχου, όπως προκύπτει από το σώμα της, λήφθηκαν υπόψη οι γραμμές της δημοτικής ή δημόσιας συγκοινωνίας και τα δρομολόγια αυτών, β) οι παραπάνω εταιρίες διαθέτουν λεωφορεία δημοσίας χρήσεως, όπως άλλωστε συνολογεί και η αιτούσα, στη δε προκήρυξη δεν τίθεται ως όρος ότι για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό απαιτείται ο υποψήφιος να διαθέτει ένα ελάχιστο αριθμό λεωφορείων ούτε άλλωστε οι διατάξεις της ως άνω υπουργικής αποφάσεως απαγορεύουν τη

συμμετοχή δημοτικής επιχείρησης σε δημόσιο διαγωνισμό μεταφοράς μαθητών, γ) σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής Ν. Π., κατά της προαναφερόμενης απόφασης της Γενικής Γραμματέως Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, με την οποία ακυρώθηκε η .../2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ν. Π. για την παραχώρηση 4 λεωφορείων δημοσίας χρήσεως στην «Π.Ε.Μ. ΑΕ», ασκήθηκε προσφυγή, η οποία έγινε δεκτή με απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής Ν. Π. δ) οι διατάξεις του άρθρου 254 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114) δεν ορίζουν ότι «μεταφορά προσώπων μπορεί να εκτελεί μόνο ο Δήμος, για το προσωπικό και τους δημότες του και οι κοινωφελείς επιχειρήσεις» και ως εκ τούτου το άρθρο 21 περ. 21.1.δ της διακήρυξης, κατά το οποίο έχουν δικαίωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό οι δημοτικές επιχειρήσεις κάθε μορφής, με αντικείμενο δραστηριότητας τη μεταφορά προσώπων δεν είναι αντίθετο με την επικαλούμενη διάταξη του Κώδικα αυτού.

12. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί...

ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

1210/2013

Πρόεδρος: Γεωργία Τσαντάκη**Δικηγόροι: Χρ. Τσιαμπαλής**

Σε πράξη επιβολής προστίμου μη ανάγκη ειδικής αιτιολογίας, που μπορεί να περιέχεται στην έκθεση ελέγχου, οι ελλείψεις της οποίας ως προς την περιγραφή των περιστατικών της παράβασης εκτιμώνται ουσιαστικά από τα διοικ. δικαστήρια.

Έκδοση ΑΠΥ από δικηγόρο κατά το χρόνο καταβολής της αμοιβής.

Υποχρεωτική προκαταβολή της ελάχιστης αμοιβής του δικηγόρου στον Δικηγορικό Σύλλογο και (μετά τις παρακρατήσεις) απόδοσή της σε αυτόν, εκ δε της παράστασής του στο ακροατήριο, στις πράξεις προδικασίας ή στη σύνταξη συμβολαίων τεκμαίρεται ότι εισέπραξε την αμοιβή του, υποχρεούμενος σε έκδοση ΑΠΥ για το αποδιδόμενο ποσό.

Μη ανακριβής και εκπρόθεσμη έκδοση φορολογικού στοιχείου, αφού δεν προέκυψε ότι ο προσφεύγων έλαβε το καταγγελλόμενο ποσό ως αμοιβή, καθώς η φορολογική αρχή, που φέρει και το βάρος απόδειξης, στηρίχθηκε μόνο σε τηλεφωνική καταγγελία του συζύγου της εντολέως, για δε την αμοιβή υπάρχει απόδειξη του Δικηγορικού Συλλόγου σχετιζόμενη με την εκδοθείσα ΑΠΥ.

Για σύνταξη αγωγής διανομής ακινήτου, αμοιβή του δικηγόρου βάσει της αξίας της ιδανικής μερίδας του ενάγοντος.

1. Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο επιδιώκεται, παραδεκτώς, να ακυρωθεί η .../19.9.2006 απόφαση επιβολής προστίμου του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Λ., με την οποία επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα συνολικό πρόστιμο ύψους 1.172 Ε, για τη διαχειριστική περίοδο από 1.1.2001 έως 31.12.2001 για δύο παραβάσεις των άρθρων 2 παρ. 1, 13 παρ. 1-2 και 18 παρ. 3 του π.δ. 186/1992.

2. Επειδή, στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (πδ 186/1992, Α' 84), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, ορίζεται, στο άρθρο 2 ότι: «1. Κάθε ημεδαπό ... φυσικό ... πρόσωπο ... που ασκεί δραστηριότητα στην ελληνική επικράτεια και αποβλέπει στην απόκτηση εισοδήματος από ... επιχείρηση ..., αναφερόμενο στο εξής με τον όρο «επιτηδευματίας», τηρεί, εκδίδει, παρέχει, ζητά, λαμβάνει, υποβάλλει, διαφυλάσσει τα βιβλία, τα στοιχεία, τις καταστάσεις και κάθε άλλο μέσο σχετικό με την τήρηση βιβλίων και την έκδοση στοιχείων που ορίζονται από τον Κώδικα αυτό, κατά περίπτωση», στο άρθρο 13 ότι «1. Ο επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία δεύτερης ή τρίτης κατηγορίας για κάθε ... παροχή υπηρεσιών προς το κοινό ή προς τα μέλη προμηθευτικού συνεταιρισμού με βάση διατακτικές του, εκδίδει απόδειξη ... παροχής υπηρεσιών ... Στις αποδείξεις λιανικής πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αξίας άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών αναγράφεται και το ονοματεπώνυμο του αγοραστή, όταν αφορούν πώληση αγαθών ή παροχή υπηρεσι-

ών εκπιπτόμενη στη φορολογία εισοδήματος ... 2. Στην απόδειξη λιανικής πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αναγράφεται κατά συντελεστή Φ.Π.Α. και η αξία της πώλησης ή το ποσό της αμοιβής, καθώς και το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών επί των αποδείξεων παροχής υπηρεσιών που εκδίδουν όσοι τηρούν πρόσθετα βιβλία της παραγράφου 5 του άρθρου 10 ... Οι επιτηδευματίες της παραγράφου 5 του άρθρου 10 του Κώδικα αυτού, καθώς και οι επιτηδευματίες που ασκούν ελευθέριο επάγγελμα, κατανομαζόμενο στην παράγραφο 1 του άρθρου 45 του ν.δ. 3323/1955, στις εκδιδόμενες αποδείξεις παροχής υπηρεσιών αναγράφουν το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του πελάτη, το ποσό της αμοιβής αριθμητικώς καθώς και ολογράφως, όταν αυτή εκδίδεται χειρόγραφη ... 3 Στην περίπτωση παροχής υπηρεσίας η απόδειξη εκδίδεται στο χρόνο που ορίζεται από τις διατάξεις των παραγράφων 14 και 15 του άρθρου 12 για το τιμολόγιο, με εξαίρεση την απόδειξη παροχής υπηρεσιών των ασκούντων ελευθέριο επάγγελμα, η οποία εκδίδεται με κάθε επαγγελματική τους είσπραξη...», στο άρθρο 18 ότι «3. Τα στοιχεία εκδίδονται χειρόγραφα με μελάνη ή με χρήση Η/Υ ή με άλλη μηχανή τουλάχιστον διπλότυπα ή σε όσα αντίτυπα ορίζονται από τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, κατά περίπτωση, με χρήση χημικού χάρτη ... Το ένα αντίτυπο παραδίδεται ή αποστέλλεται στον αντισυμβαλλόμενο, ο οποίος έχει υποχρέωση να ζητά και να το λαμβάνει, το δε άλλο αντίτυπο παραμένει στον εκδότη ως στέλεχος ... 5. Όλα τα στοιχεία φέρουν εντύπως ή με σφραγίδα τον τίτλο τους, το ονοματεπώνυμο ή την

επωνυμία, το επάγγελμα και τη διεύθυνση του υπόχρεου σε έκδοση, τον Α.Φ.Μ. και την αρμόδια Δ.Ο.Υ. της έδρας. 6 ... 9. Το βάρος της απόδειξης της συναλλαγής φέρει τόσο ο εκδότης, όσο και ο λήπτης του στοιχείου, οι οποίοι δικαιούνται να επιβεβαιώνουν τα αναγκαία στοιχεία του αντισυμβαλλόμενου από τη δήλωση έναρξης εργασιών ή από άλλο πρόσφορο αποδεικτικό στοιχείο, επιφυλασσομένων των διατάξεων περί φορολογικού απορρήτου, τα οποία οι συμβαλλόμενοι υποχρεούνται εκατέρωθεν να παρέχουν, φέροντας ο καθένας και την ευθύνη για την ακρίβεια των στοιχείων που παρέχει». Εξάλλου, ο ν. 2523/1997 «Περί διοικητικών και ποινικών κυρώσεων στη φορολογική νομοθεσία και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 179), στη διάταξη του άρθρου 5 ορίζει ότι: «1. Όποιος παραβαίνει τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (π.δ. 186/1992 ΦΕΚ 84 Α') τιμωρείται με πρόστιμο που προσδιορίζεται κατ' αντικειμενικό τρόπο. Για το σκοπό αυτόν καθιερώνονται δύο βάσεις υπολογισμού, συντελεστές βαρύτητας και ανώτατα όρια (οροφές). Οι παραβάσεις διακρίνονται σε δύο κατηγορίες, γενικές και αυτοτελείς. 2. Για την εφαρμογή του αντικειμενικού συστήματος δίδονται οι πιο κάτω εννοιολογικοί προσδιορισμοί: α) Βάση Υπολογισμού Νο 1 (ΒΑΣ.ΥΠ.Ι) είναι το αντικειμενικό ποσό επί του οποίου εφαρμόζονται οι συντελεστές βαρύτητας για συγκεκριμένες παραβάσεις, όπως στις κατ' ιδίαν διατάξεις ορίζεται. Το ποσό της βάσης αυτής κλιμακώνεται ανάλογα με την κατηγορία των βιβλίων, που υποχρεούται να τηρεί κάθε υπόχρεο πρόσωπο του Κ.Β.Σ., ως εξής: α.β. Για υπόχρεους

σε τήρηση βιβλίων Β' κατηγορίας 200.000 δραχμές (586 ευρώ) β) Βάση Υπολογισμού Νο 2 (ΒΑΣ.ΥΠ.2) είναι το αντικειμενικό ποσό επί του οποίου εφαρμόζονται οι συντελεστές βαρύτητας για συγκεκριμένες παραβάσεις, όπως στις κατ' ιδίαν διατάξεις ορίζεται. Το ποσό της βάσης αυτής ισούται με την αξία της συναλλαγής ή του στοιχείου ή μέρους αυτών, μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. κατά περίπτωση. γ) Συντελεστής βαρύτητας είναι ο αριθμός που κλιμακώνεται ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης και εφαρμόζεται στην αντίστοιχη βάση υπολογισμού. δ) Ανώτατο όριο (οροφή) είναι το ποσό, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί το επιβαλλόμενο πρόστιμο και εφαρμόζεται στις αυτοτελείς παραβάσεις, με εξαίρεση αυτές για τις οποίες ισχύει η βάση υπολογισμού Νο 2 (ΒΑΣ.ΥΠ.2). ε) Γενικές παραβάσεις είναι αυτές, για τις οποίες επιβάλλεται ένα ενιαίο πρόστιμο, ανά διαχειριστική περίοδο, ανεξάρτητα από το πλήθος αυτών. στ) Αυτοτελείς παραβάσεις είναι αυτές που ορίζονται στην παράγραφο 8 του άρθρου αυτού για τις οποίες επιβάλλεται ιδιαίτερο πρόστιμο για κάθε παράβαση. 3 4 ... 8. Οι παρακάτω περιπτώσεις, για την επιβολή του αντικειμενικού προστίμου, θεωρούνται αυτοτελείς παραβάσεις, για τις οποίες εφαρμόζεται η Βάση Υπολογισμού Νο 1 (ΒΑΣ.ΥΠ.1), ο δε συντελεστής βαρύτητας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, έχει αριθμητική τιμή ένα (1). α) Η παράλειψη έκδοσης κάθε στοιχείου, που ορίζεται από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ ...». Εξάλλου, στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔΔ, ν. 2717/1999 Α' 97) ορίζεται στο άρθρο 145 ότι: «1. Κάθε διάδικος υποχρεούται

να αποδείξει τα πραγματικά γεγονότα που επικαλείται για να στηρίξει τους ισχυρισμούς του, εκτός αν ο νόμος που διέπει τη σχέση ορίζει διαφορετικά. Οι άλλοι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να ανταποδείξουν. 2 ...» και στο άρθρο 148 ότι «Το δικαστήριο χρησιμοποιεί τα αποδεικτικά μέσα κατά την κρίση του και τα εκτιμά ελευθέρως, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό μεταξύ τους, εκτός αν ειδική διάταξη νόμου ορίζει διαφορετικά».

3. Επειδή, από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι, πλην της μνείας της παράβασης και του επιβαλλόμενου γι' αυτήν προστίμου, δεν απαιτείται η διατύπωση ειδικής αιτιολογίας στο σώμα της πράξης επιβολής προστίμου ως τυπικό στοιχείο του κύρους της κι ότι η ειδικότερη αιτιολογία της πράξης αυτής δύναται να περιέχεται στη συνοδευούσα αυτήν έκθεση ελέγχου ή να συμπληρώνεται με αυτήν (ΣΤΕ 195/03, 1655/99, 1151/98) Εξάλλου, τυχόν ελλείψεις της έκθεσης ελέγχου, αναφερόμενες στην ειδικότερη περιγραφή των πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την παράβαση, αποτελούν αντικείμενο ουσιαστικής εκτίμησης εκ μέρους των διοικητικών δικαστηρίων κατά την έρευνα της συνδρομής των πραγματικών περιστατικών που απαιτούνται για τη στοιχειοθέτηση της οικείας παράβασης των διατάξεων του Κ.Β.Σ. (ΣΤΕ 4195/99).

4. Επειδή, περαιτέρω, στο άρθρο 96 του Ν.Δ. 3026/1954 «Κώδικας Περί Δικηγόρων» (ΦΕΚ 235 Α') ορίζεται ότι: «1 ... 2. Οι διάδικοι στις πολιτικές υποθέσεις και ενώπιον τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι υποχρεωμένοι σε κάθε βαθμό δικαιο-

οδοσίας και ενώπιον του εισηγητή και του εντεταλμένου δικαστή να προκαταβάλλουν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο στο Ταμείο του Δικηγορικού Συλλόγου το οριζόμενο στο νόμο αυτόν αντίστοιχο ποσό αμοιβής δικηγόρου για κάθε πράξη της προδικασίας και την παράσταση. ... 3. Η υποχρεωτική προείσπραξη που προβλέπεται στις προηγούμενες παραγράφους ισχύει για κάθε νέα συζήτηση σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας και για τις ενδιάμεσες διαδικαστικές πράξεις που ασκούν οι διάδικοι...» και στο άρθρο 100 ορίζεται ότι: «1. Το ελάχιστον όριον της αμοιβής διά την σύνταξιν κυρίας αγωγής ορίζεται εις ποσοστόν 2% επί της αξίας του αντικειμένου της αγωγής ... 2. Εάν το αίτημα της αγωγής δεν συνίσταται εις ωρισμένην χρηματικήν απαίτησιν (π.χ αγωγή αναγνωριστική, νομής, κυριότητος, δουλειών, διανομής, ακυρότητος, διαλύσεως Εταιρείας κλπ), το ελάχιστον όριον της αμοιβής καθορίζεται κατά τα άνω επί τη βάσει της πραγματικής αξίας του αντικειμένου της αγωγής». Κατά την έννοια του άρθρου 13 παρ. 3 του Κ.Β.Σ., η από αυτό προβλεπόμενη απόδειξη πρέπει να εκδίδεται κατά το χρόνο κατά τον οποίο καταβάλλεται η αμοιβή δικηγόρου για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, ανεξαρτήτως αν η καταβολή του ποσού της αμοιβής αυτής πραγματοποιείται κατά το χρόνο παροχής των υπηρεσιών και πριν την περαίωση αυτών ή αφού ολοκληρωθεί η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών κατά το χρόνο της περαίωσης αυτών ή και μετά από την περαίωση (ΣτΕ 1657/00). Εξάλλου, από το συνδυασμό της πιο διάταξης αυτής με τη διάταξη του άρθρου 96 του Κώδικα περί Δικηγόρων συνάγεται ότι

από την παράσταση του δικηγόρου στα δικαστήρια για λογαριασμό του πελάτη του κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο και στις πράξεις της προδικασίας ή την παράσταση αυτού κατά τη σύνταξη συμβολαίων, περιπτώσεις για τις οποίες η προβλεπόμενη από τις πιο πάνω διατάξεις ελάχιστη αμοιβή αυτού προκαταβάλλεται υποχρεωτικά στο ταμείο του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου και (μετά την παρακράτηση των προβλεπομένων από τις ίδιες διατάξεις κρατήσεων) αποδίδεται στη συνέχεια σ' αυτόν, τεκμαίρεται ότι ο δικηγόρος εισέπραξε πράγματι την αμοιβή του, υποχρεούμενος, επομένως, να εκδώσει απόδειξη παροχής υπηρεσιών, βεβαίως, για το καθαρό ποσό της αμοιβής του (αυτό δηλαδή που του αποδόθηκε μετά την παρακράτηση από το Δικηγορικό Σύλλογο των προαναφερόμενων κρατήσεων).

5. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση από τα στοιχεία της δικογραφίας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η από 31.5.2006 έκθεση ελέγχου εφαρμογής των διατάξεων του π.δ. 186/1992, προκύπτουν τα ακόλουθα: Με την .../2006 εντολή του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας Ειδικών Ελέγχων (ΥΠ.Ε.Ε.) της Περιφερειακής Διεύθυνσης Θεσσαλίας, διενεργήθηκε έλεγχος στις 13.4.2006 στην έδρα του προσφεύγοντος, ο οποίος ασκεί το ελεύθερο επάγγελμα του δικηγόρου (βλ. την από 31.5.2006 έκθεση ελέγχου), διότι σύμφωνα με το από .../3.4.2006 πληροφοριακό δελτίο της ίδιας υπηρεσίας έγινε τηλεφωνική καταγγελία από τον Α. Γ. ότι ανέθεσε στο δικηγορικό γραφείο του προσφεύγοντος και της Α. Τ. το χειρισμό υπόθεσής του και κατέβαλλε στον προσφεύγοντα τον

Σεπτέμβριο του 2001 ποσό 100.000 δρχ, στις 18.11.2001 ποσό 200.000 δρχ και στις 20.3.2002 στην Α. Τ. ποσό 440 Ε, χωρίς να του χορηγηθεί κανένα φορολογικό στοιχείο. Ακολούθως, οι υπάλληλοι ελέγχου της ΥΠ.Ε.Ε. ζήτησαν και θεώρησαν τα βιβλία και στοιχεία Β' κατηγορίας που τηρεί και εκδίδει αντίστοιχα ο προσφεύγων και από τον έλεγχο αυτών διαπίστωσαν ότι είχαν εκδοθεί: α) η απόδειξη παροχής υπηρεσιών (Α.Π.Υ.) .../11.1.2002 για ποσό 294 Ε (ή 100.000 δρχ) που εισπράχθηκε από την Α. Γ., σύζυγο του καταγγέλλοντος, για παράσταση στο Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας (.../16.1.2002 τετραπλότυπη απόδειξη είσπραξης αμοιβής του Δικηγορικού Συλλόγου Λ.), β) η .../17.9.2002 Α.Π.Υ. για ποσό 500 Ε (ή 170.375 δρχ) που εισπράχθηκε από την Α. Γ., σύζυγο του καταγγέλλοντος, για άσκηση αγωγής διανομής στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Λάρισας κατά του Α. Π. Ακολούθως, τα όργανα του ελέγχου διαπίστωσαν ότι η Α.Π.Υ. ... ποσού 294 Ε εκδόθηκε εκπρόθεσμα στις 11.1.2002, αντί για το μήνα Σεπτέμβριο του έτους 2001 που εισπράχθηκε η αμοιβή, η Α.Π.Υ. ... εκδόθηκε για ποσό 500 Ε, αντί για ποσό 586,94 Ε, δηλαδή ανακριβώς για αξία 86,94 Ε και εκπρόθεσμα στις 17.9.2002 αντί στις 8.11.2001, που εισπράχθηκε η αμοιβή. Κατόπιν αυτών για την κρίνόμενη διαχειριστική περίοδο από 1.1.2001 έως 31.12.2001 ο έλεγχος διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων 1) εξέδωσε εκπρόθεσμα στις 11.1.2002 την Α.Π.Υ. ... ποσού 294 Ε αντί για το μήνα Σεπτέμβριο του έτους 2001 που εισέπραξε την αμοιβή και 2) εξέδωσε την Α.Π.Υ. .../17.9.2002 για ποσό 500 Ε, αντί για ποσό 586,94

Ε, δηλαδή ανακριβώς για αξία 86,94 Ε και εκπρόθεσμα στις 17.9.2002 αντί στις 8.11.2001 που εισέπραξε την αμοιβή υπηρεσιών κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 2 παρ. 1, 13 παρ. 1, 2 και 3 και 18 παρ. 3 του Κ.Β.Σ. και ακολούθως εκδόθηκε η προσβαλλόμενη .../19.9.2006 απόφαση του Προϊσταμένου Δ.Ο.Υ. Λ., με την οποία επιβλήθηκε σε βάρος του πρόστιμο 586 Ε για κάθε παράβαση και συνολικό πρόστιμο 1.172 Ε.

6. Επειδή, με την κρίνόμενη προσφυγή ο προσφεύγων ζητεί την ακύρωση της ανωτέρω απόφασης επιβολής προστίμου προβάλλοντας ότι η φορολογική αρχή προέβη σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, εκτίμηση των πραγματικών στοιχείων και εξέδωσε χωρίς τη νόμιμη αιτιολογία την προσβαλλόμενη απόφαση, καθώς στηρίχθηκε μόνο στην καταγγελία του Α. Γ., έκρινε ότι έλαβε το ανωτέρω ποσό, χωρίς να αναφέρει το λόγο για τον οποίο το έλαβε κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία. Αντίθετα, το Ελληνικό Δημόσιο με την από 3.1.2007 έκθεση απόψεων του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. Λ. ισχυρίζεται ότι ο προσφεύγων δεν προσκόμισε στην υπηρεσία κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι δεν υπέπεσε στην αποδιδόμενη παράβαση, ζητεί να απορριφθεί ως αβάσιμη η προσφυγή.

7. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά, λαμβάνοντας υπόψη όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά και ότι για την παράβαση της εκπρόθεσμης έκδοσης της .../11.1.2002 Α.Π.Υ. δεν προέκυψε από τον έλεγχο των φορολογικών οργάνων ότι ο προσφεύγων έλαβε το ποσό των 294 Ε ως αμοιβή για την παράστασή του στο Μονομελές Πρω-

τοδικείο Λάρισας για υποστήριξη της εντολέως του Α. Γ. σε χρόνο προγενέστερο της 11.1.2002, καθώς η φορολογική αρχή, που φέρει και το σχετικό βάρος απόδειξης, στήριξε την κρίση της μόνο στην τηλεφωνική καταγγελία του Α. Γ., ο οποίος μάλιστα δεν υπήρξε εντολέας του προσφεύγοντος, αλλά η σύζυγός του, χωρίς να προκύπτει από κανένα αποδεικτικό στοιχείο το γεγονός ότι ο προσφεύγων έλαβε το ανωτέρω ποσό τον Σεπτέμβριο του 2001, χωρίς να προσδιορίζεται καν η ακριβής ημερομηνία, ως αμοιβή για την παροχή των υπηρεσιών του. Συνεπώς και με δεδομένο ότι για τη συγκεκριμένη αμοιβή υπάρχει στο φάκελο της δικογραφίας και η .../16.1.2002 τετραπλότυπη απόδειξη είσπραξης του Δικηγορικού Συλλόγου Λ., η οποία εκδόθηκε πέντε ημέρες μετά την έκδοση της απόδειξης δε στοιχειοθετείται η παράβαση της εκπρόθεσμης έκδοσης του φορολογικού στοιχείου. Περαιτέρω για τη δεύτερη παράβαση της ανακριβούς αξίας έκδοσης και εκπρόθεσμης έκδοσης της .../7.9.2002 Α.Π.Υ. δεν προέκυψε από τον έλεγχο των φορολογικών οργάνων ότι ο προσφεύγων έλαβε το ποσό των 586,94 Ε ως αμοιβή για την άσκηση αγωγής διανομής στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Λάρισας της εντολέως του Α. Γ. κατά του Α. Π. σε χρόνο προγενέστερο της 11.1.2002, καθώς η φορολογική αρχή, που φέρει και το σχετικό βάρος απόδειξης, στήριξε την κρίση της μόνο στην τηλεφωνική καταγγελία του Α. Γ., ο οποίος μάλιστα δεν υπήρξε εντολέας του προσφεύγοντος, αλλά η σύζυγός του. Άλλωστε, επί υποθέσεων διανομής ακινήτου, αντικείμενο της δίκης με βάση το οποίο θα καθορισθεί η αμοιβή του Δικηγό-

ρου του ενάγοντος σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Κώδικα περί Δικηγόρων (άρθρα 100 παρ. 2, 107 παρ. 2, 110 παρ. 1, 111, 134 παρ. 2, 160, 161, 164 παρ. 2) είναι το διεκδικούμενο από αυτόν μερίδιο και όχι ολόκληρο το διανεμητέο ακίνητο. Έτσι ο καθορισμός της αμοιβής του Δικηγόρου για τη σύνταξη αγωγής διανομής θα γίνει με βάση την αξία της ιδανικής μερίδας της ενάγουσας που αξιώνει με την αγωγή της (πρβλ. ΑΠ 118/04). Συνεπώς και με δεδομένο ότι για τη συγκεκριμένη αμοιβή υπάρχει στο φάκελο της δικογραφίας φωτοαντίγραφο της από 26.6.2002 αγωγής διανομής με κύριο αίτημα την αυτούσια διανομή ακινήτου και συγκεκριμένα του υπάρχοντος κτίσματος, κατά το ποσοστό συγκυριότητας $\frac{1}{3}$ της ενάγουσας Α. συζ. Γ., η δε αξία του κτίσματος προσδιορίζεται στο ποσό των 59.000 Ε και συνολικά του ακινήτου στο ποσό των 147.000 Ε, η ελάχιστη αμοιβή του δικηγόρου για τη σύνταξη της συγκεκριμένης αγωγής ανέρχεται στο ποσό των 393,33 Ε ($59.000 \times \frac{1}{3} \times 2\%$). Ενόψει των ανωτέρω δε στοιχειοθετείται η παράβαση της ανακριβούς και εκπρόθεσμης έκδοσης ως προς τη .../17.9.2002 Α.Π.Υ., απορριπτόμενων ως αβασίμων των αντίθετων ισχυρισμών του καθου. Συνεπώς, το Δικαστήριο κρίνει ότι, η προσβαλλόμενη πράξη είναι αναπόδεικτη ως προς την ουσιαστική βάση της αιτιολογίας της, κατ' αποδοχή του σχετικού ισχυρισμού του προσφεύγοντος ότι δεν υπέπεσε στις αποδιδόμενες παραβάσεις.

8. Επειδή, κατ' ακολουθία, η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή, να ακυρωθεί η υπ' αριθ. .../19.9.2006 απόφαση του Προϊσταμένου της ΔΟΥ Λ...

**ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ**

**ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΔΤΚ)
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ ΜΗΝΩΝ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2013**

Από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) ανακοινώνεται ότι:

1. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Οκτωβρίου 2012 - Σεπτεμβρίου 2013 παρουσίασε μείωση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 1,1%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό μείωσης του μισθώματος για το μήνα **ΟΚΤΩΒΡΙΟ 2013** διαμορφώνεται σε **-0,8%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
2. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Νοεμβρίου 2012 - Οκτωβρίου 2013 παρουσίασε μείωση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 2,0%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό μείωσης του μισθώματος για το μήνα **ΝΟΕΜΒΡΙΟ 2013** διαμορφώνεται σε **-1,5%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.
3. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Δεκεμβρίου 2012 - Νοεμβρίου 2013 παρουσίασε μείωση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 2,9%.
Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΤΚ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΛ.ΣΤΑΤ., το ποσοστό μείωσης του μισθώματος για το μήνα **ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ 2013** διαμορφώνεται σε **-2,2%** επί του καταβαλλόμενου μισθώματος.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΕΓΚΡΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Με την υπ' αριθμ. 36/12.12.2013 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Λάρισας, εγκρίνεται το καταστατικό της δικηγορικής εταιρίας με την επωνυμία **«ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΚΚΑΣ - ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΟΚΚΑ - ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»** και στην Αγγλική γλώσσα «Konstantinos kokkas - Afroditi kokka Law Firm» με έδρα τη Λάρισα στην οδό Κουμουνδούρου 10.

**ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΕΤΟΣ 2013 (21ο)
ΕΤΗΣΙΑ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ**

ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ 2013

1. Επαγγελματικά θέματα - Ανακοινώσεις.....	213,428,644,849
2. Επιστολές.....	214
3. Έγκριση καταστατικού δικηγορικής εταιρίας.....	850
4. Ευρετήριο άρθρων - μελετών - σχολίων.....	855
5. Αλφαβητικό ευρετήριο αποφάσεων.....	857
6. Αριθμητικό ευρετήριο αποφάσεων.....	917

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΡΘΡΩΝ - ΜΕΛΕΤΩΝ - ΣΧΟΛΙΩΝ

Σταμάτη ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ, Αντεισαγγελέα Εφετών:

Η συμμετοχή του Εισαγγελέα στην Εκούσια Δικαιοδοσία 1

Χαρίλαου ΒΕΡΒΕΝΙΩΤΗ - Χριστίνας ΒΕΡΒΕΝΙΩΤΗ, Δικηγόρων:

Προσβαλλόμενες με αναίρεση αποφάσεις (άρθρ. 552 ΚΠολΔ)..... 215

Δημητρίου ΚΟΥΡΤΗ, Δικηγόρου:

Σχολιασμός του Αρθρ. VII Συμβ. Ν. Υόρκης περί αναγνώρισης κι εκτέλεσης αλλοδαπών διαιτητικών αποφάσεων..... 429

Αντωνίου ΜΑΝΙΑΤΗ, Δικηγόρου, Διδάσκοντος Πανεπιστημίου:

Προσόντα εκλογής πανεπιστημιακού 654

Βασιλείας ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων:

Η έννοια της κατεπείγουσας ανάγκης για την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικαίου, υπό το πρίσμα της θεωρίας και της νομολογίας..... 645

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

ΑΓΡΟΤΗΣ

Βλ. ΟΓΑ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Αναδρομική κύρωση μεταβιβάσεων τμημάτων κλήρων, για τους οποίους ισχύει απαγόρευση κατάτμησης. Μεταβίβαση κλήρων στους δικαιούχους με έκδοση και μεταγραφή παραχωρητηρίου. Πότε δυνατή και χωρίς έκδοση τίτλου, οπότε έκδοσή του μόνο για απόδειξη κυριότητας και μεταβίβαση σε τρίτους. ΤριμΕφΛαρ 135/13, σ. 342

Μετά την 23.5.68, μεταβίβαση κλήρων υπό τον όρο μη κατάτμησης που ισχύει και επί περαιτέρω μεταβίβασης, κατάσχεσης, πλειστηριασμού και χρησικτησίας. Κατάργηση άνω περιορισμού με το ν. 4061/12.

Νομικά αδύνατη η αυτούσια διανομή κληροτεμαχίου. ΤριμΕφΛαρ 164/13, σ. 528

Η κατά τον α.ν. 1832/51 απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων περί επικύρωσης ανώμαλης δικαιοπραξίας συνιστούσε μεταγραφώσιμο τίτλο κυριότητας και δεν υπόκειτο σε έλεγχο των πολιτικών δικαστηρίων εκτός αν υπερέβη τη δικαιοδοσία της. Αναδρομή επικύρωσης στο χρόνο κατάρτισης και θεραπεία ακυροτήτων. ΤριμΕφΛαρ 378/13, σ. 755

Βλ. και Δημόσιο

ΑΓΩΓΗ

Μη έννομο συμφέρον για άσκηση αναγνωριστικής αγωγής επί παραγραφής της αξίωσης.

Η μη επίδοση δεν αποκλείει τη διακοπή παραγραφής, εφόσον ο εναγόμενος παρίσταται χωρίς αντιρρήσεις στη συζήτηση. ΤριμΕφΛαρ 415/12, σ. 26

Ακύρωσης πλασματικής αποδοχής κληρονομίας λόγω πλάνης. ΤριμΕφΛαρ 418/12, σ. 38

Εξ ιατρικής ευθύνης. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137, ΤριμΕφΛαρ 103/13, σ. 314

Αναγνώρισης ακυρότητας αισχροκερδούς δικαιοπραξίας. ΤριμΕφΛαρ 54/13, σ. 242

Καταβολής αναλογικών μισθωμάτων λατομείου. ΤριμΕφΛαρ 57/13, σ. 246

Οργανισμού συλλογικής διαχείρισης πνευματικής ιδιοκτησίας. ΤριμΕφΛαρ 95/13, σ. 293

Αναπροσαρμογής μισθώματος κατά το 288 ΑΚ. ΤριμΕφΛαρ 101/13, σ. 307

Όχληση επί ανταγωγής. ΤριμΕφΛαρ 108/13, σ. 320, Επί επίδοσης αγωγής. ΤριμΕφΛαρ 131/13, σ. 338, ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

Αδικοπραξίας εξ εργασιών σε όμορο ακίνητο. ΤριμΕφΛαρ 131/13, σ. 338

Επί εναγωγής πλειόνων συναιτίων ζημίας, αντικείμενο είναι η αποζημιωτική αξίωση του τρίτου. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

Περί κλήρου. Αγωγή αναγνωριστική κληρονομικού δικαιώματος με σώρευση διεκδικητικής. ΤριμΕφΛαρ 204/13, σ. 544

Κατά ΕΚ λόγω άγνωστου υπαίτιου αυτ/κού ατυχήματος. ΤριμΕφΛαρ 232/13, σ. 555

Κυριότητας ακάλυπτης εδαφικής λωρίδας μεταξύ όμορων οικιών. ΤριμΕφΛαρ 201/13, σ. 665

Παραίτηση από το δικόγραφο αγωγής μετά την άσκηση έφεσης. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

Εκ δουλείας διόδου. ΤριμΕφΛαρ 344/13, σ. 699

Αποδοχών για το διάστημα απόσπασης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και επιδόματος αλλοδαπής. ΤριμΕφΛαρ 366/13, σ. 718

Αρμοδιότητα επί σώρευσης αποτιμητής σε χρήμα αγωγής με μη αποτιμητή. ΤριμΕφΛαρ 388/13, σ. 765

Εκ σύμβασης αθλητών με ερασιτεχνικό αθλητικό σωματείο. ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

Ρύθμισης της διοίκησης κοινού. ΤριμΕφΛαρ 419/13, σ. 782

ΑΓΩΓΗ ΠΑΡΕΜΠΙΠΤΟΥΣΑ

Επί παρεμπίπτουσας (αν)αγωγής λόγω αδικοπραξίας πρέπει ο ενάγων να δέχεται συνυπαιτιότητά του, έστω επικουρικά. ΤριμΕφΛαρ 401/13, σ. 768

ΑΓΩΓΗ ΠΛΑΓΙΑΣΤΙΚΗ

Πλαγιαστική άσκηση δικαιωμάτων του αδρανούς οφειλέτη, πλην των στενά προσωποπαγών.

Ο ζημιωθείς, επί παραγραφής της αξίωσής του κατά του ασφαλιστή, μπορεί να ασκήσει κατ' αυτού πλαγιαστικά την εκ της ασφ. σύμβασης αξίωση του ασφαλισμένου, που γεννιέται από την επίδοση της αγωγής αποζημίωσης του παθόντος στον υπόχρεο, και σωρευτικά με την αξίωση αποζημίωσης κατά του υπόχρεου. ΤριμΕφΛαρ 417/12, σ. 30

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

Επί αξίωσης αδικ. πλουτισμού εκ σύμβασης έργου με ΟΤΑ με απευθείας ανάθεση χωρίς τήρηση νόμιμων όρων, ανάγκη μνείας των λόγων ακυρότητας της σύμβασης, ενώ επί επί επικουρικής σώρευσης αρκεί απλή επίκληση ακυρότητας. ΤριμΕφΛαρ 29/13, σ. 83

Επί καταβολής σε εκτέλεση ασφ. μέτρων προσωρινής επιδίκασης, αν απορριφθεί τελεσίδικα κατ' ουσίαν η κύρια αγωγή δεν πρόκειται για ακυρότητα με αναδρομική ενέργεια και δεν μπορεί να ζητηθεί απόδοση καταβληθέντων κατά τον αδικ. πλουτισμό. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

Επί μη γνωστοποίησης της έγγραφης λύσης ασφ. σύμβασης στο Κέντρο Πληροφοριών και μη παρέλευσης 16 ημερών, ευθύνη ασφαλιστή έναντι του ζημιωθέντος και αναζήτηση των καταβληθέντων κατά τον αδικ. πλουτισμό. ΤριμΕφΛαρ 44/13, σ. 228

Μη νόμιμη επικουρική βάση αδικ. πλουτισμού, αν δεν θεμελιώνεται σε περιστατικά διαφορετικά ή πρόσθετα εκείνων στα οποία στηρίζεται η κύρια βάση. ΤριμΕφΛαρ 57/13, σ. 246

Επί αξίωσης αδικ. πλουτισμού ανάγκη μνείας της περιουσιακής μετακίνησης, της αιτίας και της ανυπαρξίας ή ελαττώματος αυτής. Αν αιτία παροχής είναι σύμβαση, μνεία των στοιχείων της. ΤριμΕφΛαρ 127/13, σ. 333

Επί σύμβασης εργασίας αλλοδαπού χωρίς άδεια διαμονής, αξιώσεις κατά τον αδικ. πλουτισμό. ΤριμΕφΛαρ 147/13, σ. 510

20ετής παραγραφή της αξίωσης αδικ. πλουτισμού κατά του καλόπιστου χαριστικά αποκτώντος, και όχι της αγωγής διάρρηξης. ΤριμΕφΛαρ 388/13, σ. 765

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ

Αν ο πλαστογράφος δεν ενεργεί ως καταστατικό όργανο εταιρίας αλλά ως προστηθείς, ευθύνη τους εις ολόκληρον.

Ευθύνη εις ολόκληρον ψευδορκήσαντος μάρτυρα και ηθικού αυτουργού, καθόσον με την ψευδή κατάθεση επικυρώθηκε η δ/γή πληρωμής. ΤριμΕφΛαρ 180/12, σ. 12

Επί αδικοπράξιας τοκογονία από την επίδοση της αγωγής αν δεν προηγήθηκε όχληση. ΤριμΕφΛαρ 34/13, σ. 93

Νόθος αντικειμενική ευθύνη ιατρού εξ αδικοπράξιας και κατά το 8 ν. 2251/94 περί προστασίας καταναλωτών. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137, ΤριμΕφΛαρ 103/13, σ. 314

Επί εις ολόκληρον ευθύνης εξ αδικοπράξιας μη υποχρέωση απόδειξης ποία επιμέρους πράξη επέφερε το αποτέλεσμα.

Ο χειρουργός και ο υπ' αυτού επιλεγείς αναισθησιολόγος αποτελούν ομάδα έναντι του ασθενούς, αδιαφόρως χωριστής ή μη αμοιβής τους. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137

Εφαρμογή 300 ΑΚ σε κάθε ζημία, και εξ αδικοπράξιας. ΤριμΕφΛαρ 32/13, σ. 223

Μη πταίσμα υπαλλήλων Τράπεζας επί αναγγελίας στον Τειρεσία ανακριβώς ότι ο ενάγων ήταν νόμιμος εκπρόσωπος της εκδότριας ακάλυπτων επιταγών ΑΕ, καθόσον δεν είχε γνωστοποιηθεί η αντικατάστασή του. ΤριμΕφΛαρ 47/13, σ. 232

Μη αποζημίωση εμμέσως ζημιωθέντων, όπως μελών νπ.

Ευθύνη νπ εκ συμπεριφοράς αντιπροσωπευτικών οργάνων του, αδιαφόρως συμμετοχής τους ή μη στη διοίκησή του. Επί υπαίτιας πράξης ευθύνη εις ολόκληρον και του οργάνου. ΤριμΕφΛαρ 70/13, σ. 266

Αυτοδικία εκμισθωτή που αντικατέστησε την κλειδαριά μεσοπατώματος και απομάκρυνε τα σε αυτό αντικείμενα του μισθωτή όμορου χώρου. ΤριμΕφΛαρ 127/13, σ. 333

5ετής παραγραφή αδικοπράξιας εξ οικοδομικών εργασιών αφότου ο παθών έμαθε τη ζημία και τον υπόχρεο.

Πτώση τοίχου ακινήτου του ενάγοντος και πρόκληση καθιζήσεων στην οικία του εκ παράνομων

εργασιών όμορων ιδιοκτητών, που κατήργησαν αύλακα απορροής υδάτων.

Συνυπαιτιότητα ενάγοντος που δεν φρόντισε για αποτροπή εισροής υδάτων. ΤριμΕφΛαρ 131/13, σ. 338

Επί εναγωγής πλειόνων συναιτίων ζημίας, αντικείμενο είναι η αποζημιωτική αξίωση του τρίτου και όχι η εξ αναγωγής ευθύνη τους.

Ελεύθερη επιλογή ιατρού και θεραπείας για αντιμετώπιση της υγείας. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

Στέρηση της χρήσης βλαβέντος οχήματος. ΤριμΕφΛαρ 94/13, σ. 497, ΤριμΕφΛαρ 177/13, σ. 534

Πρωτογενής υποχρέωση αποζημίωσης εξ απάτης ως αδικοπραξίας εφόσον συντρέχουν και οι όροι αυτής.

Αμεταβίβαστη και ακληρονόμητη η αξίωση ηθικής βλάβης, εκτός αν αναγνωρίσθηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε αγωγή ασκηθείσα έστω και αναρμοδίως. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

Τραυματισμός εκ πτώσης στο έδαφος αναβατορίου κατά την ανύψωση του οποίου έσπασε η αλυσίδα κίνησης. Υπαιτιότητα κατασκευαστή καθόσον αυτό ήταν απλή κατασκευή ανύψωσης φορτίων μη πληρούσα προδιαγραφές ασφαλείας. ΤριμΕφΛαρ 360/13, σ. 715

Θάνατος νοσηλευόμενου σε ψυχιατρική κλινική εξ υπαιτιότητας των προστηθέντων της νοσηλευτών που, ενώ αυτός βρισκόταν σε καταστολή με δεσμά, δεν έδειξαν επιμέλεια για προστασία του με αποτέλεσμα άλλος νοσηλευόμενος να θέσει πυρ στα ενδύματά του. ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

Αποζημίωση παθόντος για αυξημένες περιποιήσεις συγγενών, ίση με το ποσό που θα κατέβαλε σε τρίτον, έστω κι αν ουδέν κατέβαλε.

Πτώση τεχνίτη από όροφο κατασκευαζόμενης οικοδομής. Συνυπαιτιότητα επιβλέποντος μηχανικού που επικάλυψε πρόχειρα την οπή φρεατίου της πλάκας, αλλά και παθόντος που εισήλθε στην οικοδομή αυθαίρετα χωρίς άδεια. ΤριμΕφΛαρ 401/13, σ. 768

Μη αδικοπραξία η άρνηση καταβολής απολαβών. ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

ΑΘΕΜΙΤΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Δικαίωμα στο σήμα με καταχώρηση σε ειδικό βιβλίο κατόπιν αμετάκλητης απόφασης της Επιτροπής Σημάτων, αναδρομικά από την υποβολή της δήλωσης.

Προστασία σήματος κατά το 1 ν. 146/14, αν υπάρχει σκοπός ανταγωνισμού και αντίθεση στα χρηστά ήθη. Αν το σήμα επικράτησε και ως διακριτικό γνώρισμα, αλλά λόγω χρήσης του από άλλον υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης, προστασία και με το 13 ν. 146/14 που δεν απαιτεί σκοπό ανταγωνισμού.

Χρονική προτεραιότητα επί σύγκρουσης διακριτικών γνωρισμάτων.

Υποχρέωση αναγγελίας στο Επιμελητήριο επωνυμίας και διακριτικού τίτλου επιχείρησης.

Κίνδυνος σύγχυσης και αθέμιτη, με σκοπό ανταγωνισμού και απόσπασης πελατείας, χρήση της ένδειξης που χρησιμοποιεί παλαιότερον ο αιτών, παρά την προσθήκη και άλλης ένδειξης. ΜονΠρωτΛαρ 1156/12, σ. 407

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η σύμβαση αθλητών και ερασιτεχνικών αθλητικών σωματείων για παροχή αθλητικών υπηρεσιών με καταβολή παροχών δεν είναι σύμβαση εργασίας, αλλά του 361 ΑΚ διεπόμενη από το καταστατικό του σωματείου ή τον ειδικό κανονισμό της αθλητικής ομοσπονδίας και επικουρικά από τον ΑΚ. Εκδίκαση των εξ αυτής διαφορών κατά την τακτική διαδικασία.

Αγωγή αθλητών προς καταβολή συμφωνημένου ποσού. Οι ελλιπείς προπονήσεις δεν δικαιολογούν άρνηση καταβολής αν δεν είχε συμφωνηθεί, ούτε το σωματείο ενημέρωσε σχετικά, δυνατή όμως ένσταση μείωσης των παροχών. ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

ΑΙΓΙΑΛΟΣ

Κοινοχρησία αιγιαλού, η ιδιότητα του οποίου προκύπτει από φυσικά μόνο φαινόμενα. Συνταγματική η κήρυξη απαλλοτριώσης για δημιουργία αιγιαλού. Καθορισμός του με κριτήρια αντικειμενικά, διό μη υποχρέωση ακρόασης των θιγομένων. Προθεσμίες δικ. προσβολής της διοικ. πράξης

καθορισμού του αιγιαλού από τους θιγόμενους ιδιοκτήτες και αναγγελίας των αξιώσεων στον Υπουργό Οικονομικών. Έναρξη αυτών από την κοινοποίηση ή γνώση, που μπορεί να τεκμαίρεται από συγκεκριμένα περιστατικά.

Δυνατή η στο χώρο της παραλίας και του αιγιαλού διαμόρφωση κοινόχρηστης οδού, αφού οι άνω ζώνες μπορούν να εξυπηρετούν και συγκοινωνιακούς, εξωραϊστικούς και λοιπούς κοινωφελείς σκοπούς. ΤριμΕφΛαρ 437/13, σ. 797

ΑΙΤΗΜΑ (ΠολΔικ)

Επί παράλειψης εκδίκασης αιτήματος, θεωρείται σιωπηρά απορριφθέν και δημιουργείται δεδικασμένο. ΤριμΕφΛαρ 258/12, σ. 20

Μη εξουσία δικαστηρίου να επιδικάσει μη αιτηθέντα ή πλέον τούτων. ΤριμΕφΛαρ 30/13, σ. 89

Επί περιορισμού καταψηφιστικού αιτήματος σε αναγνωριστικό διά των προτάσεων μη εφαρμογή του τύπου του 297 ΚΠολΔ. ΤριμΕφΛαρ 123/13, σ. 505. Μη οφειλή τόκων επιδικίας, αλλά μόνο υπερημερίας από επίδοση αγωγής. ΤριμΕφΛαρ 131/13, σ. 338, ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

Επί πλειόνων αγωγικών κονδυλίων, παραδεκτός περιορισμός του αιτήματος μόνο αν εξειδικεύεται σε ποία αφορά ή αν περιορίζεται κατά ποσοστιαία αναλογία του όλου αιτήματος. ΤριμΕφΛαρ 401/13, σ. 768

ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΗΣ (Διοικ)

Η πράξη του ΠΥΣΔΕ περί τοποθέτησης εκπαιδευτικού, ως τελική πράξη σύνθετης διοικ. ενέργειας, είναι η μόνη προσβλητή με αίτηση ακύρωσης.

Μη εκτελεστή πράξη απορρίπτουσα αίτηση θεραπείας χωρίς νέα ουσιαστική έρευνα, ως επιβεβαιωτική της αρχικής πράξης.

Το εμπρόθεσμο αίτησης ακύρωσης κρίνεται με βάση την τελική πράξη. ΔιοικΕφΛαρ 30/13, σ. 583

Επί αίτησης ακύρωσης πρωτοκόλλου ειδικής αποζημίωσης λόγω διατήρησης αυθαίρετων κτισμάτων σε ιδιόκτητη δασική έκταση, παθητική νομιμοποίηση μόνο του Υπουργού Αγροτικής Ανά-

πτυξης και ήδη Περιβάλλοντος, όπου υπόκειται ο εκδόσας Δασάρχης.

Επί οικειοθελούς κατεδάφισης του αυθαίρετου, έστω και μετά το πρωτόκολλο, αυτό τυγχάνει ακυρωτέο. ΔιοικΕφΛαρ 42/13, σ. 601

Αίτηση ακύρωσης απόφασης Δ/ντή Αστυνομικής Δ/σης περί απόρριψης ενδικοφανούς προσφυγής κατά απόφασης Δ/ντή της Υποδιεύθυνσης Ασφαλείας για προσωρινή ανάκληση άδειας εργασίας σε οιοτιπνευματοπωλεία και καταστήματα με παίγνια. Μόνη εκτελεστή η πρώτη άνω απόφαση. Αρμοδιότητα ΔιοικΕφ. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 51/13, σ. 833

ΑΙΤΗΣΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ (Διοικ)

Βλ. Διοικητικές πράξεις

ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (Αστ)

Διαθήκης λόγω ανικανότητας σύνταξης λόγω έλλειψης συνείδησης. ΤριμΕφΛαρ 15/13, σ. 52

Σύμβασης απευθείας ανάθεσης έργου από Δήμο, αν το αντικείμενό της υπερβαίνει ορισμένο ποσό. ΤριμΕφΛαρ 29/13, σ. 83

Απόλυτη ακυρότητα καταπλεονεκτικής δικαιοπραξίας.

Σχετική ακυρότητα πώλησης ως εικονικής, που υπέκρυπτε σύμβαση δωρεάς. ΤριμΕφΛαρ 54/13, σ. 242

Της περί μειωμένης απασχόλησης συμφωνίας επί μη εμπρόθεσμης γνωστοποίησης της σύμβασης στην Επιθεώρηση Εργασίας.

Σύμβασης εργασίας αλλοδαπού χωρίς άδεια διαμονής. ΤριμΕφΛαρ 147/13, σ. 510

Ακυρώσιμη δ/ξη διαθήκης αν ο διαθέτης κατέλιπε υπέρ του συζύγου αλλά μετά άσκησε αγωγή διαζυγίου για βάσιμο λόγο ή ο θάνατος επήλθε μετά τη δεύτερη δήλωση της συναίνεσης για διαζύγιο. Επίκληση με αγωγή ή ένσταση της ακυρώσεως από τον άμεσα ωφελούμενο. ΤριμΕφΛαρ 204/13, σ. 544

Ακυρότητα υπέρ της προσωπικής εταιρίας και των εταίρων της γενόμενης χωρίς ομοφωνία ή καταστατική ρήτρα εν ζωή μεταβίβασης εταιρικής συμμετοχής. ΤριμΕφΛαρ 359/13, σ. 707

Παραίτησης εργαζομένου, έστω και ως άφε-

ση χρέους, από τις νόμιμες αποδοχές ή δικαιώματα εκ κανόνων δημόσιας τάξης.

Επί υπεύθυνης δήλωσης μισθωτού Δήμου ότι για το χρόνο απόσπασής του στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή του δωρίζει τον δικαιούμενο μισθό του, ακυρότητα αδιαφόρως αν χαρακτηρίζεται δωρεά ή εκχώρηση. ΤριμΕφΛαρ 366/13, σ. 718

Επί ΑΕ μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο, μη ακυρότητα επί μη τήρησης του δηλωτικού έγγραφου τύπου του 15 ν. 2459/97 για μεταβίβαση μετοχών τους.

Ακυρότητα αυτοσύμβασης βάσει (μετα)πληρεξουσίου μη συμβολαιογραφικού. ΤριμΕφΛαρ 423/13, σ. 785

ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Βλ. Πραγματογνωμοσύνη

ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Έγκυρη δικονομική συμφωνία ότι το κατάλοιπο θα αποδεικνύεται από απόσπασμα των βιβλίων Τράπεζας, αρκεί δε η μεία αυτής για το ορισμένο της αίτησης δ/γής πληρωμής. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378, ΤριμΕφΛαρ 64/13, σ. 480

Επί απαίτησης από κατάλοιπο αναγκαία μεία στην καταδολιευτική αγωγή όλων των κονδυλίων του λ/σμού, εκτός αν στηρίζεται σε αναγνώριση καταλοίπου.

Εγκυρότητα συμφωνίας ότι ο πιστούχος, επί μη προβολής εμπρόθεσμα αντιρρήσεων, θεωρείται ότι αναγνώρισε το κατάλοιπο.

Ευθύνη εγγυητή και για την ενοχή από την αναγνώριση αν η εγγύηση δόθηκε για να περιλάβει εκ των προτέρων και κάθε αναγνώριση του καταλοίπου από τον πρωτοφειλέτη. ΤριμΕφΛαρ 64/13, σ. 480

ΑΝΑΒΟΛΗ (ΠολΔικ)

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Πολ)

ΑΝΑΓΩΓΗ

Δικαίωμα αναγωγής του πληρώσαντος κομιστή επιταγής κατά των έναντι αυτού ευθυνόμενων, διαφορετικό από το δικαίωμα του τελευταίου

νόμιμου κομιστή κατά των λοιπών υπογραφένων της. ΤριμΕφΛαρ 72/13, σ. 275

Αναγωγή του ικανοποιήσαντος το δανειστή συνεγγυητή κατά των λοιπών. ΤριμΕφΛαρ 116/13, σ. 330

Επί εναγωγής πλειόνων συναιτίων ζημίας, αντικείμενο η αποζημιωτική αξίωση του τρίτου και όχι η εξ αναγωγής ευθύνη τους. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447, ΤριμΕφΛαρ 113/13, σ. 501

ΑΝΑΔΟΧΗ ΧΡΕΟΥΣ

Η κατάθεση βεβαίωσης ασφάλισης αυτ/του ή η κατοχή δελτίου διεθνούς ασφάλισης αποτελούν πρόταση του ασφαλιστή αορίστως προς τους δικαιούχους αποζημίωσης για ικανοποίησή τους, με τη δε αποδοχή της και με έγερση αγωγής καταρτίζεται σύμβαση σωρευτικής αναδοχής χρέους. ΤριμΕφΛαρ 58/13, σ. 254

ΑΝΑΙΡΕΣΗ (ΠολΔικ)

Επί αντιφασκουσών αποφάσεων ισχύς δεδικασμένου εκ της νεότερης, εκτός αν αναιρεθεί λόγω του ότι μη νόμιμα δέχθηκε μη ύπαρξη δεδικασμένου. ΤριμΕφΛαρ 14/13, σ. 46

Επί αναιρέσης απόφασης, η πριν την αναιρεθείσα διαδικασία ακυρώνεται εφόσον στηρίζεται στην παράβαση για την οποία έγινε δεκτή η αναίρεση. Το δικαστήριο της παραπομπής ερευνά μόνο λόγους έφεσης για τα αναιρεθέντα κεφάλαια, δεσμεύεται δε για τα επιλυθέντα με την αναιρετική νομικά ζητήματα. ΤριμΕφΛαρ 20/13, σ. 57. Δεδικασμένο για τα μη αναιρεθέντα. ΤριμΕφΛαρ 376/13, σ. 732

Αναιρετικά ανέλεγκτος προσδιορισμός εύλογης χρηματικής ικανοποίησης ηθικής βλάβης. ΤριμΕφΛαρ 24/13, σ. 65

Η χωρίς εξαιρετικό λόγο διάφορη σύνθεση του δικαστηρίου κατά την επαναλαμβανόμενη συζήτηση θεωρείται κακή σύνθεση.

Λόγος αναιρέσης αν το δικαστήριο διαμορφώσει πεποίθηση αποκλειστικά και μόνο από τις διασαφήσεις των διαδίκων. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71

Λόγος αναιρέσης η παράλειψη απόφασης σε αίτηση επίδειξης εγγράφου, εφόσον έγινε επίκληση κατοχής του από τον αντίδικο, του περιεχο-

μένου και της προσφορότητας για (αντ)απόδειξη λυσιτελούς ισχυρισμού. ΤριμΕφ/Λαρ 50/13, σ. 112

Σε αναιρετικό έλεγχο υπόκειται η κρίση για το αν η πράξη ή παράλειψη είναι αντικειμενικά πρόσφορη αιτία του αποτελέσματος, όχι και για το αν τελεί ή όχι σε αιτιώδη συνάφεια με τη ζημία. ΜονΕφ/Λαρ 2/13, σ. 128

Προσβαλλόμενες με αναίρεση αποφάσεις (Μελ), σ. 215

ΑΝΑΚΟΠΗ (ΠολΔικ)

Επί ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής η υπόθεση επανεκδικάζεται στο μέτρο των λόγων, που, σε συνδυασμό με το αίτημα, προσδιορίζουν την έκταση της εκκρεμοδικίας. Αν λόγος ανακοπής είναι τυπικός δεν ερευνάται η ύπαρξη ή μη της απαίτησης.

Μη επιτρεπτοί νέοι λόγοι ανακοπής το πρώτον με τις προτάσεις, την έφεση ή τους πρόσθετους λόγους. ΤριμΕφ/Λαρ 407/12, σ. 24, ΤριμΕφ/Λαρ 14/13, σ. 46

Η επί ανακοπής κατά πρωτοκόλλου διοικ. αποβολής κατά τη διαδικασία ασφ. μέτρων απόφαση συνιστά προσωρινό δεδικασμένο για την ιδιότητα του κτήματος ως δημοσίου ή ιδιωτικού και την κυριότητα. ΤριμΕφ/Λαρ 14/13, σ. 46

Η ανακοπή εκτέλεσης απόφασης ασφ. μέτρων δικάζεται από το εκδόσαν δικαστήριο κατά την ίδια διαδικασία, με συμπληρωματική εφαρμογή των 933 επ. ΚΠολΔ. ΜονΠρωτ/Λαρ 540/12, σ. 163

Ανακοπή κατά εκτέλεσης λόγω καταχρηστικής επίσπευσης. ΤριμΕφ/Λαρ 96/13, σ. 299, ΤριμΕφ/Λαρ 141/13, σ. 352

Ανακοπή κατά νόμιμου τίτλου είσπραξης δημοσίων εσόδων. ΤριμΕφ/Λαρ 112/13, σ. 322, ΜονΠρωτ/Λαρ 1090/12, σ. 396

Περιστατικά επιγενόμενα της έκδοσης δ/γής πληρωμής μη λόγοι ανακοπής κατ' αυτής αλλά κατά της εκτέλεσης. ΤριμΕφ/Λαρ 141/13, σ. 352

Επί ανακοπής κατά δ/γής εξ αλληλόχρεου λ/σμού καθ' ύλην αρμοδιότητα αναλόγως του ύψους της απαίτησης, κατά την τακτική διαδικασία. ΜονΠρωτ/Λαρ 224/12, σ. 378

Επί ανακοπής κατά εκτέλεσης βάσει δ/γής

πληρωμής, απαράδεκτοι λόγω δεδικασμένου λόγοι ανακοπής που, καίτοι μπορούσαν, δεν προβλήθηκαν με ανακοπές κατά της δ/γής. Σώρευση ανακοπής κατά εκτέλεσης και δ/γής, εφόσον υπάρχει προθεσμία και αρμοδιότητα και για τις δύο. ΜονΠρωτ/Λαρ 408/12, σ. 388

Το 220§1 ΚΔΔ περί 30ήμερης προθεσμίας για άσκηση ανακοπών κατά διοικ. εκτέλεσης στα διοικ. δικαστήρια, δεν εφαρμόζεται στα πολιτικά που εφαρμόζουν τον ΚΕΔΕ και συμπληρωματικά τον ΚΠολΔ. ΜονΠρωτ/Λαρ 1090/12, σ. 396

ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

Αντίθετη στην αρχή αναλογικότητας η πρόβλεψη στο νόμο ελάχιστου ορίου χρηματικής ικανοποίησης με μόνο στοιχείο τον τόπο έκδοσης της εφημερίδας. ΤριμΕφ/Λαρ 24/13, σ. 65

Αναλογικός ο περιορισμός της αμοιβής υποθηκοφύλακα σε πάγιο ποσό επί καταχώρησης εμπράγματων ασφαλειών για ομολογιακά δάνεια του ν. 3156/03. ΤριμΕφ/Λαρ 53/13, σ. 459

ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (Διοικ)

Αναστολή διοικ. εκτέλεσης κατά το συμπληρωματικώς εφαρμοζόμενο 938 ΚΠολΔ. ΜονΠρωτ/Λαρ 1090/12, σ. 396

Αναστολή πράξεων ως προς την υπηρεσιακή κατάσταση δημοσίων υπαλλήλων, αν η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως βάσιμη.

Αναστολή απόφασης θέσης της αιτούσας νοσηλεύτριας από το Κατάστημα κράτησης όπου υπηρετεί στην κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, καθόσον εκδόθηκε χωρίς νόμιμο έρεισμα, μόνο μέχρι την πειθαρχική έρευνα των συνθηκών απόδρασης κρατουμένου. ΔιοικΕφ/Λαρ(Συμβ) 20/13, σ. 628

Άνευ αντικειμένου αίτηση αναστολής απόφασης απορρίπτουσας ανακοπή κατά πλειστηριασμού, εφόσον η αρχική διενέργειά του με συγκεκριμένο πρόγραμμα ματαιώθηκε και αυτό δεν έχει πλέον νομική ισχύ. ΔιοικΕφ/Λαρ(Συμβ) 21/13, σ. 631

Μη αναστολή ελλείψει βλάβης εύρωστης επιχείρησης εκ του προστίμου, αλλά και εκ της σφράγισης εξοπλισμού της και διακοπής λειτουργ-

γίας μονάδας καθόσον ήταν ήδη υπό μεταφορά σε νέο χώρο. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 23/13, σ. 633

Μετά το 34 ν. 3900/10 μη αναστολή επί δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, θέσπιση δε ειδικής ρύθμισης για προσωρινή προστασία σε χρηματικές διαφορές με απαγόρευση μόνο κάποιων εκ των μέτρων είσπραξης που μπορεί να λάβει το Δημόσιο. Συνταγματικότητα ρυθμίσεων (202 ΚΔΔ). ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 27/13, σ. 638

Μετά το ν. 3900/10 αναστολή επί τελωνειακών διαφορών μόνο επί προδήλως βάσιμου ενδίκου μέσου. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 48/13, σ. 832

Μη αναστολή απόφασης Αστυνομίας για προσωρινή ανάκληση άδειας εργασίας σε οινόπνευμαπωλεία και καταστήματα με παίγνια, καθόσον η άδεια συνδέεται με τη δημόσια υγεία και τάξη, η δε εκτέλεση στερεί τη δυνατότητα εργασίας μόνο στα άνω καταστήματα.

Μη πρόδηλη βασιμότητα λόγων ότι οι ρυθμίσεις κείνται εκτός νομοθετικής εξουσιοδότησης. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 51/13, σ. 833

ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ (ΠολΔικ)

Μέχρι την έκδοση οριστικής κι όχι τελεσίδικης απόφασης επί της ανακοπής. ΜονΠρωτΛαρ 540/12, σ. 163

ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΣ

Αοριστία ισχυρισμού περί παράνομου ανατοκισμού, αν δεν αναφέρεται το νόμιμο επιτόκιο και το οφειλόμενο κατάλοιπο. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

ΑΝΑΨΗΛΑΦΗΣΗ

Επί αντιφασκουσών αποφάσεων ισχύς δεδικασμένου εκ της νεότερης, εκτός αν εξαφανισθεί κατόπιν αναψηλάφησης. ΤριμΕφΛαρ 14/13, σ. 46

ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑΣ

Βλ. Οροφοκτησία

ΑΝΗΛΙΚΟΣ

Βλ. Γονική άδεια, Διατροφή

ΑΝΤΑΓΩΓΗ

Επί ανταγωγής ασκηθείσας με προτάσεις, όχληση από τη συζήτηση, αν ο οφειλέτης παρίσταται. Αν έχει αίτημα αναγνωριστικό, μη υποχρέωση για καταβολή τόκων κατά το 346 ΑΚ, ούτε κατά τα 340 και 345 ΑΚ, ελλείπει προηγούμενης όχλησης. ΤριμΕφΛαρ 108/13, σ. 320

ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ

Βλ. Έγγραφα

ΑΝΤΙΚΛΗΤΟΣ

Στην έκθεση κατάσχεσης αναγκαία μνεία αντικλήτου, που είναι και ο υπογράφας την επιταγή δικηγόρος, για επιδόσεις σε δίκες περί την εκτέλεση. ΜονΠρωτΛαρ 540/12, σ. 163

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ - ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Επί άμεσης αντιπροσώπευσης υποκείμενο της σχέσης ο αντιπροσωπευόμενος. ΤριμΕφΛαρ 47/13, σ. 232

Αδικοπρακτική αποζημιωτική ευθύνη νπ εκ πράξης ή παράλειψης αντιπροσωπευτικών οργάνων του. ΤριμΕφΛαρ 70/13, σ. 266

Η υποκατάσταση ΔΣ ΑΕ στην εκπροσώπησή της από τρίτον διαφέρει από την πληρεξουσιότητα, αφού ο πληρεξούσιος δεν είναι όργανο διοίκησης, αλλά εκτελεί ως αντιπρόσωπος πράξεις με απόφαση, έστω μη πανηγυρική. ΤριμΕφΛαρ 153/13, σ. 357

ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ

Επί αίτησης αναγνώρισης ημερών εργασίας από χήρα θανόντος ασφαλισμένου, μη ανωτέρα βία η μη κρίσιμη ή μη διαρκής πάθησή της. ΔιοικΕφΛαρ 76/12, σ. 420

Αναστολή προθεσμίας διοικ. προσφυγής επί ανωτέρας βίας. ΔιοικΕφΛαρ 38/13, σ. 597

ΑΟΡΙΣΤΙΑ

Αγωγής διαφυγόντων κερδών χωρίς μνεία περιστατικών από τα οποία προκύπτει ότι ο ενάγων θα εισέπραττε τα αγωγικά ποσά.

Επί αξίωσης αμοιβής δικηγόρου ανάγκη εξειδίκευσης σε ποίες επιμέρους ενέργειες αντιστοιχεί

κάθε ποσό, μη αρκούσας παραπομπής στις αποδείξεις του. ΤριμΕφΛαρ 180/12, σ. 12

Επί αγωγής αδίκ. πλουτισμού λόγω άκυρης σύμβασης έργου με ΟΤΑ, ανάγκη μνείας των περιστατικών ακυρότητας, ενώ επί επικουρικής σώρευσης αρκεί απλή επίκληση αυτής. ΤριμΕφΛαρ 29/13, σ. 83

Επί αγωγής αποζημίωσης λόγω καταστροφής πράγματος ανάγκη μνείας της αξίας, όχι όμως προσδιοριστικών στοιχείων της, επιμέρους φθορών και δαπάνης αποκατάστασης ή των σωστών. ΤριμΕφΛαρ 45/13, σ. 230, ΤριμΕφΛαρ 94/13, σ. 497

Επί υποκατάστασης του ΙΚΑ στις αξιώσεις ασφαλισμένου του μη αναγκαία η απόφαση του Διοικητή για το ύψος των παροχών. ΤριμΕφΛαρ 58/13, σ. 254

Επί αγωγής οργανισμού συλλογικής διαχείρισης πνευματικής ιδιοκτησίας ανάγκη μνείας μόνο όσων δημιουργών ή έργων ζητείται προστασία και όχι του συνόλου αυτών που εκπροσωπεί. ΤριμΕφΛαρ 95/13, σ. 293

Αοριστία νόμιμου τίτλου είσπραξης δημοσίων εσόδων επί γενικής μνείας «Χρηματικός κατάλογος οφειλών από δάνεια με την εγγύηση του Δημοσίου». Αοριστία ως προς το εκκαθαρισμένο της οφειλής διότι, ενώ προέρχεται από δάνειο με εγγύηση Δημοσίου υποκατασταθέντος στη θέση της δανειστρίας Τράπεζας, δεν προκύπτει αν επανακαθορίστηκε νόμιμα το ύψος της. ΤριμΕφΛαρ 112/13, σ. 322

Επί αναγωγής συνεγγυητή κατά άλλου συνεγγυητή, μη ανάγκη μνείας των αριθμών των υπό της πιστώτριας τηρούμενων λ/σμών για εξυπηρέτηση της σύμβασης. ΤριμΕφΛαρ 116/13, σ. 330

Επί αγωγής αδίκ. πλουτισμού ανάγκη μνείας της περιουσιακής μετακίνησης, της αιτίας και της ανυπαρξίας ή ελαττώματος αυτής. ΤριμΕφΛαρ 127/13, σ. 333

Σε αίτημα επίδειξης εγγράφων ανάγκη ακριβούς μνείας αυτών και του περιεχομένου τους. ΤριμΕφΛαρ 156/13, σ. 363

Επί αίτησης δ/γής πληρωμής εξ αλληλόχρεου λ/σμού αρκεί μνεία της συμφωνίας ότι το κα-

τάλοιπο θα αποδεικνύεται από απόσπασμα των βιβλίων Τράπεζας.

Αοριστία ισχυρισμού ανακόπτοντος περί υπαγωγής του στο νόμο προστασίας καταναλωτών, χωρίς στοιχεία για την ιδιότητά του ως τελικού αποδέκτη του προϊόντος και το σκοπό της σύμβασης. Αοριστία ισχυρισμού περί παράνομου ανατοκισμού, αν δεν αναφέρεται το νόμιμο επιτόκιο και το οφειλόμενο κατάλοιπο. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

Επί αγωγής θετικής ζημίας ανάγκη μνείας των επιμέρους δαπανών κατ' είδος, έκταση και ποσόν.

Αοριστία αίτησης επίδειξης αποδείξεων παροχής υπηρεσιών του παθόντος επί μη μνείας ότι αυτός τις είχε πράγματι εκδώσει και κατείχε. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

Επί καταδοлеуτικής αγωγής ανάγκη προσδιορισμού του ποσού της απαίτησης του δανειστή και της αξίας του απαλλοτριωθέντος.

Επί απαίτησης εξ αλληλόχρεου λ/σμού ανάγκη μνείας όλων των κονδυλίων, εκτός αν στηρίζεται σε αναγνώριση καταλοίπου. ΤριμΕφΛαρ 64/13, σ. 480

Η αξίωση μείωσης τιμήματος πρέπει να αναφέρει το ελάττωμα, την αξία του πωληθέντος με και χωρίς αυτό και το συμφωνημένο τίμημα.

Η αντένσταση του δανειστή ότι η καταβολή αφορά άλλα χρέη του οφειλέτη πρέπει να αναφέρει τα παραγωγικά αυτών γεγονότα και το ύψος καθενός. ΤριμΕφΛαρ 79/13, σ. 490

Επί αγωγής κυριότητας ακινήτου μη ανάγκη μνείας των πλευρικών διαστάσεων και προσανατολισμού του. ΤριμΕφΛαρ 150/13, σ. 517. Αναγκαία μνεία της αποβολής του ενάγοντος από τη νομή ή κατοχή υπό του εναγομένου κατά την άσκηση της αγωγής, χωρίς χρονικό προσδιορισμό της κατάληψης. ΤριμΕφΛαρ 372/13, σ. 727

Αοριστία αγωγής κατά ΕΚ χωρίς μνεία περιστατικών για το ότι, καίτοι ο ενάγων κατέβαλε επιμέλεια, δεν εξακρίβωσε κανένα εκ των υπόχρεων προσώπων. ΤριμΕφΛαρ 232/13, σ. 555

Επί αγωγής άρσης κατασκευών κατά οροφокτήτη, μη στοιχείο ο χρόνος διενέργειάς τους, ή η αποτίμηση των ζημιών εφόσον ζητείται εφαρ-

μογή του 945 ΚΠολΔ. ΜονΕφΛαρ 16/13, σ. 572

Ορισμένη παυλιανή αγωγή που εξειδικεύει την αιτία ταμειακής βεβαίωσης χρεών του εναγομένου προς το ενάγον Δημόσιο. ΤριμΕφΛαρ 305/13, σ. 682

Στοιχεία αγωγής αποδοχών επί παραίτησης μισθωτού εξ αυτών.

Επί αξίωσης επιδόματος αλλοδαπής μη ανάγκη μνείας ότι τα αρμόδια όργανα δεν προέβησαν στην έκδοση ΥΑ για την απόσπαση και στη λήψη γνώμης του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, αφού η διαδικασία αυτή αφορά αποσπάσεις σε υπηρεσίες εγχώριες και όχι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. ΤριμΕφΛαρ 366/13, σ. 718

Επί ένστασης συμψηφισμού με την οφειλόμενη εργολαβική αμοιβή ανταπαίτησης του εργοδότη για τη ζημία εκ της ανάθεσης σε τρίτους εργασίας για την οποία προοριζόταν το μη παραδοθέν έργο, μη ανάγκη μνείας της εξοικονομηθείσας δαπάνης. ΤριμΕφΛαρ 377/13, σ. 745

Επί αγωγής ρύθμισης της διοίκησης κοινού αναγκαία μνεία έλλειψης απόφασης της παμψηφίας ή πλειοψηφίας, ή ότι η υπάρχουσα είναι άκυρη ή λόγω μεταβολής συνθηκών δεν είναι πλέον συμφέρουσα, όπως και ότι ο ενάγων βρίσκεται στη συννομή του κοινού και υπόδειξη του πιο πρόσφορου τρόπου. ΤριμΕφΛαρ 419/13, σ. 782

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

Επί καθορισμού της αξίας ακινήτων απαλλοτριωθέντων με σύσταση δουλείας διέλευσης υπόγειου αγωγού, μη πρόσφορα συγκριτικά στοιχεία αποφάσεις προσωρινών αποζημιώσεων πλήρως απαλλοτριούμενων ακινήτων διαφορετικών θέσεων.

Η εκ της σύστασης δουλείας δέσμευση των κυρίων με αδυναμία μελλοντικής ανέγερσης κτίσματος ή εκσκαφής μεγάλου βάθους, δεν μπορεί να αποτιμηθεί κατά το 15§10 περ. β' ν. 2961/01, που αφορά φορολογικό προσδιορισμό της αξίας αναγκαστικής (και όχι εκούσιας) δουλείας.

Απαράδεκτη αίτηση οριστικής αποζημίωσης για ακίνητο μη περιληφθέν στον κτηματολογικό πίνακα.

Τα δικ. έξοδα και η δικηγορική αμοιβή βαρύνουν

τον υπόχρεο αποζημίωσης και περιέρχονται στο δικαιούχο, διό μη εφαρμογή του 130§1 ν. 4070/12 περί παρακατάθεσης στο ΤΠΔ υπέρ του Δικηγορικού Συλλόγου. ΤριμΕφΛαρ 42/13, σ. 96

Συνταγματική η κήρυξη απαλλοτρίωσης για δημιουργία αιγιαλού. ΤριμΕφΛαρ 437/13, σ. 797

ΑΠΑΤΗ (Αστ)

Ακύρωση δικαιοπραξίας λόγω απάτης, εφόσον η απατηλή συμπεριφορά σκοπούσε στη δήλωση βούλησης. ΤριμΕφΛαρ 67/13, σ. 259

Δικαίωμα απατηθέντος για ακύρωση της δικαιοπραξίας και ανόρθωση κάθε ζημίας, ή να την αποδεχθεί και να ζητήσει μόνο αποζημίωση. Πρωτογενής υποχρέωση αποζημίωσης εξ απάτης ως αδικοπραξίας εφόσον συντρέχουν και οι όροι αυτής. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

Αδιάφορο αν οι παραπλανητικές ενέργειες είναι η μόνη αιτία πλάνης, η δε ελαφρότητα ή αμέλεια του παθόντος δεν αποκλείει τον αιτιώδη σύνδεσμο. Δόλια παράσταση και επί υπόσχεσης τήρησης στο μέλλον ορισμένης στάσης. Αποσιώπηση γεγονότων επί υποχρέωσης ανακοίνωσης ή παροχής πληροφοριών από το νόμο, τη σύμβαση ή την καλή πίστη, όπως επί διαπραγματεύσεων. ΤριμΕφΛαρ 359/13, σ. 707

ΑΠΟΔΕΙΞΗ (ΔιοικΔικ)

Συνεκτίμηση αθωωτικής ποινικής απόφασης. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 48/13, σ. 832

ΑΠΟΔΕΙΞΗ (ΠολΔικ)

Η σε διαθήκη βεβαίωση του Συμβολαιογράφου ότι ο διαθέτης είχε συνείδηση πράξεων αποτελεί υποκειμενική κρίση υποκείμενη σε ανταπόδειξη. ΤριμΕφΛαρ 15/13, σ. 52

Μόνες οι δηλώσεις στο δωρητήριο περί ιδιαίτερου καθήκοντος και παραίτησης από ανάκληση δεν παρέχουν πλήρη απόδειξη αποκλείουσα την εμμάρτυρη.

Η εξέταση διαδίκων δεν προϋποθέτει κρίση ότι τα περιστατικά δεν αποδεικνύονται από τα λοιπά αποδεικτικά μέσα, μπορεί δε να γίνει και πριν την αξιολόγησή τους και την εξέταση μαρτύρων. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71

Δικ. τεκμήρια ένορκες βεβαιώσεις ληφθείσες σε δίκη ασφ. μέτρων χωρίς κλήτευση αντιδίκου. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112. Στο πλαίσιο διαιτητικής επίλυσης της διαφοράς. ΜονΠρωτΛαρ 728/12, σ. 172

Βάρος απόδειξης επί νόθου αντικειμενικής ευθύνης ιατρού. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137, ΤριμΕφΛαρ 103/13, σ. 314

Ανάκληση εξώδικης ομολογίας με δήλωση στο δικόγραφο της έφεσης. ΤριμΕφΛαρ 47/13, σ. 232

Δικ. τεκμήριο το πιστοποιητικό προέδρου Κοινότητας καίτοι δεν αφορά προσωπική και οικογενειακή κατάσταση, εφόσον δεν εκδόθηκε για χρήση στη δίκη. ΤριμΕφΛαρ 54/13, σ. 242, ΤριμΕφΛαρ 344/13, σ. 699

Μαχητό τεκμήριο πληρωμής χρεωστικού εγγράφου επί παράδοσής του από το νόμιμο κομιστή σε άλλον υπόχρεο, αδιάφορα αν έγινε ή όχι διαγραφή οπισθογραφήσεων. ΤριμΕφΛαρ 72/13, σ. 275

Μαχητό τεκμήριο ότι οι οργανισμοί συλλογικής διαχείρισης πνευματικής ιδιοκτησίας έχουν αρμοδιότητα διαχείρισης όλων των δημιουργιών ή έργων για τα οποία δηλώνουν εγγράφως ότι καλύπτονται από την προς αυτούς πληρεξουσιότητα. ΤριμΕφΛαρ 95/13, σ. 293

Τη γνησιότητα ιδιωτικών εγγράφων αποδεικνύει ο προσκομίζων αυτά. Εξάιρεση επί πιστωτικών τίτλων, όπου ο αμφισβητών την υπογραφή του βαρύνεται με απόδειξη. ΤριμΕφΛαρ 140/13, σ. 349

Δικονομική συμφωνία ότι το κατάλοιπο αλληλόχρεου λ/σμού θα αποδεικνύεται από απόσπασμα των εμπορικών βιβλίων της Τράπεζας. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378, ΤριμΕφΛαρ 64/13, σ. 480

Στην κατ' έφεση δίκη νέα αποδεικτικά μέσα τα μη υποβληθέντα πρωτόδικα ή υποβληθέντα απαραδέκτως, εκπρόθεσμα ή χωρίς επίκληση.

Δικ. τεκμήρια αεροφωτογραφίες συνοδευόμενες με έκθεση εμπειρογνώμονα ως και φωτογραφίες μη αμφισβητηθείσες. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

Μη λήψη υπόψη, ούτε ως δικ. τεκμήριο, υπεύθυνης δήλωσης δοθείσας για τη δίκη. ΤριμΕφΛαρ 344/13, σ. 699

Δικ. τεκμήρια οι χωρίς ημερομηνία υπεύθυνες δηλώσεις, εφόσον δεν δόθηκαν για χρήση στη δίκη, όχι όμως και οι ανωμοτί καταθέσεις στην αστυνομία χωρίς βεβαίωση αυτής ή υπογραφή. ΤριμΕφΛαρ 360/13, σ. 715, ΤριμΕφΛαρ 423/13, σ. 785

Μη πειστική κατάθεση του μη έχοντος άμεση αντίληψη αλλά μεταφέροντος πληροφορία από μη κατονομασθέντα τρίτο. ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759 Βλ. και Ένορκες βεβαιώσεις, Μάρτυρες, Πραγματογνωμοσύνη

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Η αναπηρία ή παραμόρφωση δεν σημαίνει κατ' ανάγκη πρόκληση περιουσιακής ζημίας. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137

Η αξίωση αποζημίωσης λόγω ολικής καταστροφής πράγματος περιλαμβάνει και την ελάσσονα μερική. ΤριμΕφΛαρ 45/13, σ. 230

Υποκατάσταση ΙΚΑ στις αξιώσεις του παθόντος κατά του υπόχρεου, εφόσον συντρέχει ποιοτική και ποσοτική αντιστοιχία παροχών. ΤριμΕφΛαρ 58/13, σ. 254

Μη αποζημίωση εμμέσως ζημιωθέντων. ΤριμΕφΛαρ 70/13, σ. 266

Αποκαταστατέα η αναγκαία δαπάνη παθόντος για μέλλουσα επέμβαση, εντόκως από την επίδοση της αγωγής.

Ελεύθερη επιλογή ιατρού και θεραπείας αναγκαίας για την υγεία. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

Επί στέρησης της χρήσης αυ/του, αποζημίωση για τη μίσθωση άλλου ή ταξί ή την απώλεια εσόδων κατά την επισκευή. ΤριμΕφΛαρ 94/13, σ. 497, ΤριμΕφΛαρ 177/13, σ. 534

Μη αποζημίωση εργολάβου δημοσίων έργων λόγω μη απόδειξης δαπάνης μίσθωσης άλλου φορτηγού, ούτε ότι η μη χρησιμοποίηση του βλαβέντος επέφερε καθυστέρηση στην εκτέλεση του έργου, μήτε ότι υπήρχε συμφωνία με τον αντισυμβαλλόμενο για χρήση τούτου με χρηματικό αντάλλαγμα. ΤριμΕφΛαρ 177/13, σ. 534

Επί αδυναμίας αυτούσιας διόρθωσης πράξης εφαρμογής πολεοδομικής μελέτης, αποκατάσταση της βλάβης ή απώλειας δικαιωμάτων με αποζημίωση. ΔιοικΕφΛαρ 31/13, σ. 588

Ειδική αποζημίωση ως διοικ. κύρωση για ανέγερση και διατήρηση αυθαίρετης κατασκευής σε δασική έκταση. ΔιοικΕφΛαρ 42/13, σ. 601

Πρωτογενής υποχρέωση αποζημίωσης εξ απάτης ως αδικοπραξίας εφόσον συντρέχουν και οι όροι αυτής. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

Αποζημίωση παθόντος για περιποιήσεις συγγενών, ίση με το ποσό που θα κατέβαλε σε τρίτον, έστω κι αν ουδέν κατέβαλε. ΤριμΕφΛαρ 401/13, σ. 768

Βλ. και Διαφυγόν κέρδος

ΑΠΟΘΗΚΗ

Βλ. Οροφοκτησία

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΠολΔικ)

Δεδικασμένο επί αντιφασκουσών αποφάσεων. ΤριμΕφΛαρ 14/13, σ. 46

Μη οριστική η απόφαση εμφάνισης διαδίκων. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71

Προσβαλλόμενες με αναίρεση αποφάσεις (Μελ), σ. 215

Στην εκούσια δικαιοδοσία ανάκληση ή μεταρρύθμιση απόφασης λόγω νέων περιστατικών ή μεταβολής συνθηκών. ΤριμΕφΛαρ 74/13, σ. 279

Διαπλαστική η απόφαση αναπροσαρμογής μισθώματος κατά το 288 ΑΚ. ΤριμΕφΛαρ 101/13, σ. 307

ΑΡΓΙΕΣ

Βλ. Προθεσμίες

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (Διοικ)

Η αρμοδιότητα για μίσθωση ακινήτων προς στέγαση δημόσιων σχολείων, που ανήκε στις Νομαρχίες, μεταβιβάστηκε από 1.1.11 στους Δήμους. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

Υπαγωγή με το ν. 3900/10 στο ΔιοικΕφ, σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, ως διαφορών ουσίας, όλων των διαφορών εκ της επιβολής κυρώσεων για παράβαση της νομοθεσίας περί άσκησης επαγγέλματος και λειτουργίας εγκατάστασης. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 23/13, σ. 633

Αρμοδιότητα ΔιοικΕφ επί αίτησης ακύρωσης απόφασης Αστυνομίας για προσωρινή ανάκληση

άδειας εργασίας σε οινοπνευματοπωλεία και καταστήματα με παίγνια. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 51/13, σ. 833

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠοινΔικ)

Για συναφή εγκλήματα δικαιοδοσία του δικαστηρίου του βαρύτερου. ΣυμβΠλημΛαρ 565/12, σ. 181

Μετά το ν. 3588/07 η δ/ξη του 111§4 ΚΠΔ, περί αρμοδιότητας ΤριμΕφ επί δόλιας χρεοκοπίας, θεωρείται σιωπηρώς καταργηθείσα, η δε καθ' ύλην αρμοδιότητα για την εκδίκαση των νέων εγκλημάτων χρεοκοπίας ρυθμίζεται από τις γενικές δ/ξεις του ΚΠΔ. ΔξηΕισΕφΛαρ 159/12, σ. 203

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Η αποκλειστική δωσιδικία της συνάφειας υπερισχύει της συμφωνηθείσας με έγγραφη παρέκταση. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137

Επί ασφ. μέτρων η κατά παρέκταση δωσιδικία συντρέχει πάντοτε με τη δωσιδικία του τόπου εκτέλεσης. ΜονΠρωτΛαρ 396/12, σ. 157

Επί αυτ/κών διαφορών τοπικά αρμόδιο το δικαστήριο της κατοικίας του εναγομένου, ή της προσωπικής ταυτότητας του δικαίου όταν ενάγονται ομόδικοι, ή του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός. ΤριμΕφΛαρ 43/13, σ. 225

Επί ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής εξ αλληλόχρεου λ/σμού καθ' ύλην αρμοδιότητα αναλόγως ποσού της απαίτησης. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

Επί αντικειμενικής σύρρευσης δύο αγωγών εκ των οποίων η μία δεν είναι αποτιμητή σε χρήμα, η καθ' ύλην αρμοδιότητα εξετάζεται αυτοτελώς για κάθε αξίωση, επί δε αναρμοδιότητας ως προς τη μία χωρισμός υποθέσεων.

Αρμοδιότητα ΠολΠρωτ επί της μη αποτιμητής σε χρήμα παυλιανής αγωγής. ΤριμΕφΛαρ 388/13, σ. 765

Αρμοδιότητα ΠολΠρωτ επί αγωγής οριστικής ρύθμισης της διοίκησης κοινού. ΤριμΕφΛαρ 419/13, σ. 782

ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Αυτοδίκαιη ασφάλιση στον ΟΓΑ και στον

Κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών όλων των ασχολούμενων κατά κύριο επάγγελμα στην αγροτική οικονομία και δικαίωμα σύνταξης γήρατος, ως και της συνταξιοδοτικής παροχής του ν. 4169/61. ΔιοικΕφΛαρ 27/12, σ. 205

Οι έχοντες ελληνική ιθαγένεια και ομογενείς που επαναπατρίστηκαν από την αλλοδαπή έως 31.12.84, μπορούν να αναγνωρίσουν τον εκεί χρόνο απασχόλησης, όχι όμως να θεμελιώσουν βάσει αυτού δικαίωμα συνταξιοδότησης, για την οποία ισχύουν οι όροι του οικείου ασφ. οργανισμού. Μη αντίθεση στο 22§5 Συντάγματος περί κρατικής μέριμνας για την ασφάλιση των εργαζομένων.

Μη εφαρμογή του 281 ΑΚ σε διαφορές περί την κοινωνική ασφάλιση. ΔιοικΕφΛαρ 48/12, σ. 416

Επί μη άσκησης από τον ασφαλισμένο εντός 12μηνου από τη λήξη της εργασιακής σχέσης του δικαιώματος αναγνώρισης ημερών εργασίας για τις οποίες δεν καταβλήθηκαν ασφ. εισφορές, επί θανάτου του μπορούν οι δικαιούχοι να ζητήσουν σε ισόχρονη προθεσμία από το θάνατο αναγνώριση αυτών, που δεν μπορεί να υπερβούν την 5ετία από την αίτηση. ΔιοικΕφΛαρ 76/12, σ. 420

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ (Διοικ)

Επί συμβάσεων δημοσίων έργων υπαγομένων στο ν. 3886/10, η αίτηση ασφ. μέτρων δεν απαιτεί προηγούμενη άσκηση του κύριου βοηθήματος, διακόπτει δε την προθεσμία αυτού που ξαναρχίζει από την επίδοση της απόφασης.

Αυτοδίκαιη άρση ασφ. μέτρου επί μη άσκησης του κύριου βοηθήματος σε 30 μέρες από την άνω επίδοση. ΔιοικΕφΛαρ 117/13, σ. 611

Βλ. και Δημόσια έργα

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ (ΠολΔικ)

Η επί ανακοπής κατά πρωτοκόλλου διοικ. αποβολής κατά τη διαδικασία ασφ. μέτρων απόφαση συνιστά προσωρινό δεδικασμένο για την ιδιότητα του ακινήτου ως δημοσίου ή ιδιωτικού και την κυριότητα. ΤριμΕφΛαρ 14/13, σ. 46

Η καταβολή σε εκτέλεση ασφ. μέτρων προσωρινής επιδίκασης δεν μπορεί να προταθεί στην κύρια δίκη ως αποσβεστικός λόγος της

οφειλής, διότι το 416 ΑΚ εφαρμόζεται μόνον επί οικειοθελούς παροχής, εφαρμογή όμως του 730§2 ΚΠολΔ. Αν γίνει δεκτή η κύρια αγωγή, τυχόν καταβολές θεωρούνται ως προκαταβολές έναντι της οριστικής επιδίκασης, δεν συμψηφίζονται με αυτή και προαφαιρούνται κατά την εκτέλεση. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

Επί ασφ. μέτρων η κατά παρέκταση δωσινδικία συντρέχει με εκείνη του τόπου εκτέλεσης. ΜονΠρωτΛαρ 396/12, σ. 157

Αναστολή εκτέλεσης μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της ανακοπής.

Η ανακοπή εκτέλεσης απόφασης ασφ. μέτρων διακάζεται από το εκδόσαν δικαστήριο κατά την ίδια διαδικασία, με συμπληρωματική εφαρμογή των 933 επ. ΚΠολΔ. ΜονΠρωτΛαρ 540/12, σ. 163

Απαγόρευση προσωρινά στον καθ' ου της εκποίησης, επιβάρυνσης ή εκμίσθωσης αγρών μέχρι την έκδοση απόφασης επί του αιτήματος του αιτούντος περί επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση και των αγρών στην κατοχή του, όχι όμως και της καλλιέργειάς τους που δεν δημιουργεί κατάσταση μη αναστρέψιμη. ΜονΠρωτΛαρ 703/12, σ. 167

Μη νόμιμο αίτημα διορισμού ως μεσεγγυούχου του αιτούντος συντηρητική κατάσχεση.

Συντηρητική κατάσχεση μετοχών εις χείρας του καθ' ου εργολάβου ή τρίτων μέχρι το ύψος της απαίτησης του αιτούντος υπεργολάβου εξ υπεργολαβικής αμοιβής, ενόψει ενεχυρίασης - εκχώρησης υπό του καθ' ου της εργολαβικής αμοιβής του, ως και της φθίνουσας πορείας της ΑΕ στην οποία είναι μέτοχος. ΜονΠρωτΛαρ 728/12, σ. 172

Ασφ. μέτρα προς εξασφάλιση συνέχισης της υπό εκκαθάριση εταιρίας, μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί αγωγής επιδίκασης της επιχείρησης. ΜονΠρωτΛαρ 243/13, σ. 177

Αναστολή διοικ. εκτέλεσης, κατά το συμπληρωματικά εφαρμοζόμενο 938 ΚΠολΔ. ΜονΠρωτΛαρ 1090/12, σ. 396

Μη κατεπείγον, επί μεμονωμένης καταστροφής 50 φύλλων εφημερίδας μεγάλης κυκλοφορίας, αφού δεν παρεμποδίστηκε σημαντικά το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης και κυκλοφορίας. ΜονΠρωτΛαρ 1145/12, σ. 403

Ασφ. μέτρα για εξασφάλιση του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσης διακριτικών γνωρισμάτων από το δικαιούχο έναντι τρίτων. ΜονΠρωτΛαρ 1156/12, σ. 407

Επί αίτησης για άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης επιχείρησης δυνατή λήψη, κατά τη διαδικασία ασφ. μέτρων, προληπτικών μέτρων περί αναστολής ατομικών διώξεων των πιστωτών. ΤριμΕφΛαρ 215/13, σ. 552

Επί καταδολιευτικής δικαιοπραξίας προστασία δανειστών του μεταβιβάζοντος με λήψη κατάλληλου ασφ. μέτρου, όπως εγγραφή προσημείωσης. Επί αίτησης προσημείωσης ή συντηρητικής κατάσχεσης, επικείμενος κίνδυνος η πιθανολόγηση ότι επίκειται προσεχής αποξένωση του οφειλέτη από την περιουσία του κι όχι απλά η ελαττωμένη περιουσία ή πιθανή μεταβολή της στο μέλλον. ΜονΠρωτΛαρ 749/12, σ. 579

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Βλ. Ασφάλιση

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Ο ζημιωθείς, επί παραγραφής της αξιωσής του κατά του ασφαλιστή, μπορεί να ασκήσει κατ' αυτού πλαγιαστικά την εκ της ασφ. σύμβασης αξίωση του ασφαλισμένου και σωρευτικά με την αξίωσή του κατά του υπόχρεου σε αποζημίωση. Ο ασφαλιστής μπορεί να αντιτάξει παράβαση ασφ. βάρους και κατά του πλαγιαστικά ενάγοντος. ΤριμΕφΛαρ 417/12, σ. 30

Ευθύνη ΕΚ επί ανασφάλιστου οχήματος.

Για την ισχύ έγγραφης λύσης ασφ. σύμβασης έναντι τρίτων αναγκαία γνωστοποίησή της από τον ασφαλιστή στο Κέντρο Πληροφοριών και παρέλευση 16 ημερών, άλλως ευθύνη του και αναζήτηση των καταβληθέντων κατά τον αδικ. πλουτισμό. ΤριμΕφΛαρ 44/13, σ. 228

Ο οδηγός του ασφαλισμένου αυτ/του, κάθε καλυπτόμενος από τη σύμβαση ασφάλισης, ως και ο καταρτίσας αυτήν δεν θεωρούνται τρίτοι, ώστε να καλύπτεται με την ίδια ασφ. σύμβαση η ζημία τους. Οι συγγενείς τούτων θεωρούνται «τρίτοι» μόνο για την ίδια αυτών ζημία. ΤριμΕφΛαρ 48/13, σ. 239

Σωρευτική αναδοχή χρέους επί κατάθεσης βεβαίωσης ασφάλισης αυτ/του ή κατοχής δελτίου διεθνούς ασφάλισης. ΤριμΕφΛαρ 58/13, σ. 254

ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ

Βλ. Αίτηση ακύρωσης, Πρωτόκολλο αποζημίωσης

ΑΥΤΟΔΙΚΙΑ

Αυθαίρετη και παράνομη ενέργεια εκμισθωτή σχετικά με δικαίωμα που πράγματι είχε, με αντικατάσταση κλειδαριάς μεσοπατώματος και απομάκρυνση των εντός αυτού αντικειμένων του μισθωτή όμορου χώρου. ΤριμΕφΛαρ 127/13, σ. 333

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ - ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Επί μέθης οδηγού συντρέχον πταίσμα επιβάτη αν τελεί σε γνώση της κατανάλωσης αλκοόλ αλλά και της μειωμένης οδηγικής ικανότητας, όπως αν πριν συνδιασκέδαζαν. ΤριμΕφΛαρ 417/12, σ. 30. Μη συντρέχον πταίσμα, ενόψει επιτρεπτού ποσοστού αλκοόλ οδηγού και συμπεριφοράς μη δηλωτικής έλλειψης αντιληπτικής ικανότητας. ΤριμΕφΛαρ 239/13, σ. 558

Υπαγωγή από 18.3.11 στα πολιτικά δικαστήρια των απαιτήσεων αποζημίωσης για ζημίες από αυτ/τα του Δημοσίου, αδιαφόρως χρόνου γένεσής τους, δίχως αντίθεση στη μη αναδρομικότητα του νόμου.

Αποκλειστική υπαιτιότητα οδηγού, που αν και εισήλθε σε αυτ/δρομο από οδόστρωμα υγρό, κατηφορικό και ελικοειδές, δεν ρύθμισε ταχύτητα, πλαγιολίσθησε και μετά την πρόσκρουση σε κιγκλίδωμα εισήλθε στο αντίθετο ρεύμα. Προσδιορισμός ταχύτητας κατά τα διδάγματα κοινής πείρας.

Συνυπαιτιότητα θανόντος που δεν έφερε ζώνη ασφαλείας. ΜονΕφΛαρ 2/13, σ. 128

Ολική καταστροφή αυτ/του λόγω οικονομικά ασύμφορης επισκευής, συνυπολογιζόμενης της εμπορικής υπαξίας. ΤριμΕφΛαρ 32/13, σ. 223

Τοπική αρμοδιότητα επί αυτ/κών διαφορών. ΤριμΕφΛαρ 43/13, σ. 225

Ευθύνη ΕΚ επί ανασφάλιστου οχήματος.

ΤριμΕφΛαρ 44/13, σ. 228. Όταν ο υπαίτιος είναι άγνωστος. ΤριμΕφΛαρ 232/13, σ. 555

Οι αξιώσεις του συνεπιβάτη ζημιογόνου αυτ/του δεν διέπονται από το νόμο ΓΠΝ/11 αλλά το κοινό δίκαιο. ΤριμΕφΛαρ 58/13, σ. 254

Απλή ομοδικία όταν συνενάγονται πλείονες υπόχρεοι από ατύχημα, με αντικείμενο την αποζημιωτική αξίωση του τρίτου και όχι την εξ αναγωγής ευθύνη αυτών. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447, ΤριμΕφΛαρ 113/13, σ. 501

Αποκλειστική υπαιτιότητα οδηγού, που παρβίασε πινακίδα ΣΤΟΠ, συγκρούστηκε με κανονικά κινούμενο όχημα και ανήλθε σε πεζοδρόμιο, τραυματίζοντας πεζούς. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

Επί αγωγής αποζημίωσης λόγω ολικής καταστροφής οχήματος, μη ανάγκη μνείας των επιμέρους βλαβών, της δαπάνης επισκευής και των σώστρων.

Υποχρέωση οδηγού, επί αναλάμποντος κίτρινου βέλους σηματοδότη, να ανακόπτει ταχύτητα και να βαίνει με προσοχή παραχωρώντας προτεραιότητα σε πεζούς και οχήματα.

Αποζημίωση γονέα, που λόγω στέρησης της χρήσης βλαβέντος αυτ/του μίσθωσε άλλο ή ταξί για αναγκία μεταφορά των τέκνων. ΤριμΕφΛαρ 94/13, σ. 497

Επί καταστροφής αυτ/του αποκαταστατέα η χρηματική συνδρομή σε εταιρεία οδικής βοήθειας για μεταφορά του μη υπερβαίνουσα το ποσό που θα καταβαλλόταν με σύμβαση απλής μεταφοράς. ΤριμΕφΛαρ 173/13, σ. 531

Αποκλειστική υπαιτιότητα οδηγού που εκτράπηκε και προσέκρουσε σε κολώνα φωτισμού με συνέπεια ανάφλεξη και θάνατο συνεπιβάτη. ΤριμΕφΛαρ 239/13, σ. 558

Απιώδης σύνδεση με το ατύχημα των αναγκαίων ιατρικών δαπανών. ΤριμΕφΛαρ 244/13, σ. 562

ΑΥΤΟΣΥΜΒΑΣΗ

Έγκυρη αυτοσύμβαση βάσει συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου ή (και) μεταπληρεξουσίου. ΤριμΕφΛαρ 423/13, σ. 785

ΑΦΕΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

Απόσβεση ενοχής λόγω άφεσης χρέους, και μελλοντικού, με άτυπη σαφή δήλωση.

Η δήλωση του ενάγοντος ότι «δεν ζητεί ποινική δίωξη, ούτε έχει άλλη απαίτηση» δεν ισχύει ως παραίτηση, εφόσον έγινε σε χρόνο που δεν είχαν αναφανεί πλήρως οι συνέπειες του τραυματισμού. ΤριμΕφΛαρ 417/12, σ. 30

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Βλ. Ένορκες βεβαιώσεις

ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

Μη εγγραπτά η αγωγή αναγνώρισης της ακυρότητας αισχροκερδούς δικαιοπραξίας, εκτός αν σωρεύεται διεκδικητική. ΤριμΕφΛαρ 54/13, σ. 242

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Βλ. Αθέμιτος ανταγωνισμός

ΓΟΝΕΙΣ

Επί επανασυμβίωσης των γονέων αυτοδικαιη παύση της προσωρινής ρύθμισης επιμέλειας και επιδίκασης διατροφής, χωρίς ανακλητική απόφαση. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

Βλ. και Γονική άδεια

ΓΟΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ

Επί πολύδυμης κύησης προσαύξηση της άδειας ανατροφής κατά το 1/3 της 9μηνης διάρκειάς της για κάθε τέκνο πέραν του ενός, κατ' ανάλογη εφαρμογή της ειδικής ρύθμισης περί προσαύξησης της άδειας λοχείας κατά το 1/3 της 3μηνης διάρκειάς της για κάθε τέκνο πέραν του ενός. ΔιοικΕφΛαρ 407/13, σ. 822

ΔΑΣΗ

Ειδική αποζημίωση για ανέγερση και διατήρηση αυθαίρετης κατασκευής σε δασική έκταση και όχι αποζημίωση για αυθαίρετη χρήση αλλότριας δασικής έκτασης, αφού επιβάλλεται και σε βάρος του ιδιοκτήτη αυτής. ΔιοικΕφΛαρ 42/13, σ. 601

ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ (ΠΟΛΛΙΚ)

Εκ τελεσίδικης απόφασης επί αναγνωριστικής αγωγής.

Ενστάσεις καλυπτόμενες από το δεδicasμένο, παρότι δεν προτάθησαν καίτοι μπορούσαν, είναι οι καταχρηστικές, που εμποδίζουν τη γέννηση δικαιώματος ή το καταργούν, όπως η ένσταση καταχρηστικής άσκησης. ΤριμΕφΛαρ 54/12, σ. 9

Από εσφαλμένη απόφαση. Λήψη υπόψη και της αιτιολογίας της απόφασης.

Μη δεδicasμένο ως προς ιστορικές βάσεις μη προβληθείσες και μη κριθείσες.

Επί τελεσίδικης απόρριψης αγωγής ως απαράδεκτης ελλείψει διαδικαστικής προϋπόθεσης, το δεδicasμένο καταλαμβάνει μόνο το συγκεκριμένο λόγο απόρριψης.

Επί παράλειψης εκδίκασης αιτήματος, τούτο θεωρείται σιωπηρά απορριφθέν και δημιουργείται δεδicasμένο. ΤριμΕφΛαρ 258/12, σ. 20

Για το παρεμπόπτον ζήτημα, αν αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση του κυρίου. Η επί ανακοπής κατά πρωτοκόλλου διοικ. αποβολής κατά τη διαδικασία ασφ. μέτρων απόφαση συνιστά (προσωρινό) δεδicasμένο για την ιδιότητα του ακινήτου ως δημοσίου ή ιδιωτικού και την κυριότητα.

Επί αντιφασκουσών αποφάσεων ισχύει το δεδicasμένο εκ της νεότερης, εκτός αν εξαφανισθεί κατόπιν αναψηλάφησης ή αναιρεθεί λόγω του ότι μη νόμιμα δέχθηκε μη ύπαρξη δεδicasμένου.

Υπερίσχυση του δεδicasμένου παλαιότερης απόφασης, εκδοθείσας κατόπιν άσκησης έφεσης και αναίρεσης, αν η νεότερη κατέστη τελεσίδικη εκ τυπικών λόγων, όπως λόγω μη άσκησης ένδικου μέσου. ΤριμΕφΛαρ 14/13, σ. 46

Επί εν όλω αναίρεσης απόφασης μη δεδicasμένο για κανένα ζήτημα, ενώ επί μερικής αναίρεσης ως προς κάποιο μόνο κεφάλαιο, δεδicasμένο για τα μη αναιρεθέντα. ΤριμΕφΛαρ 20/13, σ. 57, ΤριμΕφΛαρ 376/13, σ. 732

Μη δεδicasμένο σε θέματα υπαιτιότητας εκ διαπλαστικής απόφασης διαζυγίου. ΤριμΕφΛαρ 30/13, σ. 89

Επί μη άσκησης επικουρικής έφεσης ή αντέφεσης κατά του παρεμπιπτόντως (και κυρίως) εναγομένου για την περίπτωση ευδοκίμησης της

έφεσης των κυρίως εναγόντων, το δεδicasμένο εκ της απόφασης που έκρινε λόγους εφέσεων για την κύρια αγωγή δεν εκτείνεται στην παρεμπιπτούσα. ΤριμΕφΛαρ 115/13, σ. 326

Επί ανακοπής κατά εκτέλεσης βάσει δ/γής πληρωμής, απαράδεκτοι λόγω δεδicasμένου λόγοι που, καίτοι μπορούσαν, δεν προβλήθηκαν με ανακοπές κατά της δ/γής. ΜονΠρωτΛαρ 408/12, σ. 388

Επί εναγωγής πλειόνων συναιτίων ζημίας, η απόφαση δεν παράγει δεδicasμένο μεταξύ τους. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

Επί αναγνωριστικής αγωγής το δεδicasμένο αφορά στην ύπαρξη ή μη της έννομης σχέσης. Επί αγωγής για μέρος της απαίτησης, μη δεδicasμένο ως προς το λοιπό.

Δεδicasμένο για το κεφάλαιο τόκων, εφόσον επί αγωγής αναγνώρισής τους ενέχουσας αίτημα διάνγωσης της εκ τούτων αξίωσης από κάθε νόμιμη αιτία, ήτοι τόσο από δήλη μέρα όσο και από επίδοση της αγωγής, κρίθηκε ανυπαρξία αξίωσής τους.

Δεδicasμένο και εξ εσφαλμένης απόφασης, ανατρεπόμενο μόνο με αναίρεση ή αναψηλάφηση. ΤριμΕφΛαρ 123/13, σ. 505

Επί μη συνεκδίκασης αντίθετων εφέσεων, αν εκδοθεί επί της ουσίας απόφαση με βάση τη μία, αυτή αποτελεί δεδicasμένο εφόσον εξέτασε και το με τη δεύτερη έφεση καταγόμενο προς κρίση ζήτημα. ΤριμΕφΛαρ 200/13, σ. 542

ΔΗΜΑΡΧΟΣ

Πότε δυνατότητά του να συνάπτει σύμβαση έργου με απευθείας ανάθεση. ΤριμΕφΛαρ 29/13, σ. 83

Προϋποθέσεις ανάθεσης από το Δήμαρχο της μεταφοράς μαθητών με κατάλληλο και ασφαλές μέσο δημόσιας χρήσης. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 9/13, σ. 836

ΔΗΜΟΙ

Βλ. Κοινόχρηστα πράγματα, ΟΤΑ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ - ΔΕΗ

Αγωγή ΔΕΗ για καταβολή οφειλόμενου πο-

σού εκ καταναλωθείσας ηλεκτρικής ενέργειας, την οποία χρεώνει μειωμένη λόγω σφάλματος υπαλλήλου της. ΤριμΕφΛαρ 71/13, σ. 273

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Έλεγχος δ/γής πληρωμής για απαίτηση εκ σύμβασης δημοσίων έργων από τα πολιτικά δικαστήρια.

Επί βλαπτικής για τον ανάδοχο πράξης, για το παραδεκτό της δικ. προσφυγής αναγκαία διοικ. προδικασία, ενώ επί πράξης της οποίας διώκει την υλοποίηση όπως η έγκριση του τελικού λ/σμού, μπορεί ευθέως να ζητήσει δικαστικά την αμοιβή του. ΜονΠρωτΛαρ 408/12, σ. 388

Μειοδοτικός διαγωνισμός για φύλαξη δημοσίων κτιρίων.

Επί συμβάσεων δημοσίων έργων υπαγομένων στο ν. 3886/10, η αίτηση ασφ. μέτρων δεν απαιτεί προηγούμενη άσκηση του κύριου βοηθήματος, διακόπτεται δε την προθεσμία αυτού που ξαναρχίζει από την επίδοση της απόφασής.

Αυτοδίκαιη άρση ασφ. μέτρου επί μη άσκησης του κύριου βοηθήματος σε 30 μέρες από την άνω επίδοση.

Η διακήρυξη διαγωνισμού αποτελεί κανονιστικό πλαίσιο και δεσμεύει αναθέτουσα αρχή και διαγωνιζόμενους.

Απαράδεκτη οικονομική προσφορά που υπολείπεται του ελάχιστου, κατά τις ΣΣΕ, κόστους μισθοδοσίας του απασχοληθισμένου προσώπου. ΔιοικΕφΛαρ 117/13, σ. 611

Η έννοια της κατεπείγουσας ανάγκης για την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικαίου, υπό το πρίσμα της θεωρίας και της νομολογίας. (Μελ), σ. 645

Προϋποθέσεις ανάθεσης από το Δήμαρχο της μεταφοράς μαθητών με κατάλληλο και ασφαλές μέσο δημόσιας χρήσης.

Ο ν. 3886/10 σκοπεί στην έγκαιρη και σύντομη προσωρινή δικ. προστασία προς διασφάλιση των διαγωνιζομένων και μη παρακώλυση του διαγωνισμού.

Επί πλημμελειών της διακήρυξης απαράδεκτη προβολή αιτιάσεων ως προς τη νομιμότητα όρου

της με αίτηση ασφ. μέτρων κατά της πράξης απόρριψης οικονομικής προσφοράς, αν ο αιτών δεν είχε προσβάλει επίκαιρα τον όρο της διακήρυξης.

Μεταφορά μαθητών από εταιρίες με λεωφορεία ΔΧ, αδιαφόρως ελάχιστου αριθμού αυτών αφού η προκήρυξη δεν θέτει τέτοιο όρο.

Δυνατή συμμετοχή δημοτικής επιχείρησης σε δημόσιο διαγωνισμό μεταφοράς μαθητών. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 9/13, σ. 836

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΘΕΣΗ

Για το κύρος της απαιτείται προσήκουσα προσφορά. Μη υπερημερία δανειστή εκ προσφοράς μικρότερης παροχής, εκτός αν η απόκλιση είναι επουσιώδης ή η άρνησή του αντίκειται στην καλή πίστη. Ο οφειλέτης βαρύνεται με απόδειξη της προκαταβολικής άρνησης αποδοχής της οφειλής από το δανειστή και της ρηματικής μεταγενέστερης προσφοράς της.

Μη προσήκουσα η προσφορά τόκων υπερημερίας ένα έτος μετά την έκδοση της αναιρετικής απόφασης και μη περιλαμβανούσα τα μετ' αυτήν δικ. έξοδα. ΤριμΕφΛαρ 20/13, σ. 57

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΤΗΜΑΤΑ

Η επί ανακοπής κατά πρωτοκόλλου διοικ. αποβολής κατά τη διαδικασία ασφ. μέτρων απόφαση συνιστά προσωρινό δεδικασμένο για την ιδιότητα του κτήματος ως δημοσίου ή ιδιωτικού και την κυριότητα, ανατρεπόμενο στο αρμόδιο για την εμπράγματη διαφορά δικαστήριο κατά την τακτική διαδικασία. ΤριμΕφΛαρ 14/13, σ. 46

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ

Βλ. Τύπος

ΔΗΜΟΣΙΟ

Ανακοπή κατά πρωτοκόλλου διοικ. αποβολής κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων. ΤριμΕφΛαρ 14/13, σ. 46

Επιτόκιο υπερημερίας του Δημοσίου 6%. ΤριμΕφΛαρ 29/13, σ. 83, ΜονΕφΛαρ 2/13, σ. 128

Υπαγωγή από 18.3.11 στα πολιτικά δικα-

στήρια των απαιτήσεων αποζημίωσης για ζημιές από αυτ/τα του Δημοσίου, αδιαφόρως χρόνου γένεσής τους.

Αντικειμενική ευθύνη Δημοσίου για παράλειψη υποχρεώσεων πηγαζουσών εκ του νόμου και της καλής πίστης. ΜονΕφΛαρ 2/13, σ. 128

Νόμιμος τίτλος είσπραξης δημοσίων εσόδων η πράξη καταλογισμού.

Δάνεια με εγγύηση Δημοσίου.

Η σε βάρος του δικ. δαπάνη δεν μπορεί να υπερβεί τα 300 Ε. ΤριμΕφΛαρ 112/13, σ. 322

30ήμερη προθεσμία ανακοπής του 633§2α ΚΠολΔ για το Δημόσιο και νπδδ.

Αντισυνταγματική η απαγόρευση εκτέλεσης δ/γής πληρωμής σε βάρος Δημοσίου.

5ετής παραγραφή χρεών του Δημοσίου, αυτεπαγγέλτως. Διακοπή με αίτηση πληρωμής και επανέναρχη από την έγγραφη απάντηση, άλλως μετά 6 μήνες από την αίτηση. Μη εκ νέου διακοπή με νέα αίτηση. ΜονΠρωτΛαρ 408/12, σ. 388

Ανακοπή κατά αρξάμενης διοικ. εκτέλεσης για αμφισβήτηση της νομιμότητας βεβαίωσης του εσόδου.

Εγγύηση Δημοσίου στην ΑΤΕ για οφειλές κτηνοτρόφων. Υποκατάστασή του στα δικαιώματα της Τράπεζας μόλις βεβαιωθεί η εκ της εγγύησης απαίτηση, χωρίς ανάγκη πληρωμής της οφειλής, ούτε επίκλησης σχέσης παρέχουσας δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη.

Επί απαιτήσεων Δημοσίου, όταν η υποκείμενη σχέση είναι δημοσίου δικαίου, αρμόδια τα διοικ. δικαστήρια, ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση τα πολιτικά. ΜονΠρωτΛαρ 1090/12, σ. 396

Επί αξίωσης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών για αναλογικά δικαιώματα Δημοσίου, η αναζήτησή τους συνιστά διοικ. διαφορά ουσίας. ΤριμΕφΛαρ 53/13, σ. 459

Μη εφαρμογή του 214Α ΚΠολΔ επί υποθέσεων του Δημοσίου, ενόψει ειδικών διαδικασιών συμβιβασμού με αυτό. ΤριμΕφΛαρ 305/13, σ. 682

Δικαιοδοσία πολιτικών δικαστηρίων επί διαφορών για αποδοχές μισθωτών συνδεόμενων με το Δημόσιο με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου. ΤριμΕφΛαρ 366/13, σ. 718

Διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου με το Δημόσιο. ΤριμΕφΛαρ 376/13, σ. 732

Επί κτηματολογικής διαφοράς, κύρια παρέμβαση του Δημοσίου για να αναγραφεί τούτο ως κύριος, άλλως να παραμείνει η αρχική εγγραφή ως «αγνώστου ιδιοκτήτη».

Μετά την κύρωση της οριστικής διανομής και την έκδοση του μεταγραφέντος τίτλου κυριότητας με τον οποίο περιήλθε ο κλήρος στο δικαιοπάροχο του αιτούντος, το Δημόσιο, ως καθολικός διάδοχος του τέως Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου στο οποίο είχε περιέλθει το αγρόκτημα κατόπιν απαλλοτρίωσης προς αποκατάσταση προσφύγων από την Ανατολική Ρωμυλία, απώλεσε την επ' αυτού κυριότητα. ΤριμΕφΛαρ 378/13, σ. 755

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Βλ. ΟΤΑ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Βλ. Δημόσια έργα, Δίκη (Διοικ), ΟΤΑ

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ (ΠολΔικ)

Επί ανακοπής κατά δ/γής εξ αλληλόχρεου λ/σμού εσφαλμένα εισαχθείσας κατά την ειδική διαδικασία, εκδίκαση κατά την τακτική, χωρίς να ασκεί επιρροή η διαφορά ως προς την εγγραφή στο πινάκιο. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

Εκδίκαση κατά την τακτική διαδικασία διαφορών από σύμβαση παροχής αθλητικών υπηρεσιών με καταβολή παροχών μεταξύ ερασιτεχνικών αθλητικών σωματείων και αθλητών. ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

Αγωγή οριστικής ρύθμισης της διοίκησης κοινού κατά την τακτική διαδικασία. ΤριμΕφΛαρ 419/13, σ. 782

ΔΙΑΔΙΚΟΙ

Οι Περιφέρειες συνεχίζουν τις εκκρεμείς δίκες ως καθολικοί διάδοχοι των καταργημένων Νομαρχιών. Επί μεταβίβασης του αντικειμένου της δίκης κατά την εκκρεμοδικία, ο ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, μπορεί όμως να ασκήσει παρέμβαση. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

Εξέταση διαδίκων. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71
Τρόποι κτήσης της ιδιότητας διαδίκου στην εκούσια δικαιοδοσία. ΤριμΕφΛαρ 74/13, σ. 279

Επί συγχώνευσης κοινωφελών επιχειρήσεων και επιχειρήσεων ύδρευσης των ΟΤΑ, οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδίκαια από τη νέα επιχείρηση. ΜονΕφΛαρ 12/13, σ. 371
Βλ. και Νομιμοποίηση

ΔΙΑΘΗΚΗ

Η σε δημόσια διαθήκη βεβαίωση του συμβολαιογράφου ότι ο διαθέτης είχε συνείδηση πράξεων αποτελεί υποκειμενική κρίση υποκείμενη σε ανταπόδειξη.

Ακυρότητα διαθήκης λόγω έλλειψης συνείδησης των πράξεων του διαθέτη, χωρίς να απαιτείται πλήρης έλλειψη συνείδησης του εξωτερικού κόσμου. ΤριμΕφΛαρ 15/13, σ. 52

Ακυρώσιμη δ/ξη διαθήκης υπέρ συζύγου αν ο διαθέτης άσκησε μετά αγωγή διαζυγίου για βάσιμο λόγο. Επίκληση ακυρωσίας με αγωγή ή ένσταση από άμεσα ωφελούμενο, απόκειται δε στο σύζυγο να αποδείξει ότι η θέληση του διαθέτη δεν θα ήταν διαφορετική και δεν αρκεί ότι δεν ανακάλεσε τη δ/ξη όσο ζούσε. Αναλογική εφαρμογή επί συναινετικού διαζυγίου, αν ο θάνατος επέλθει μετά τη δεύτερη συναίνεση. ΤριμΕφΛαρ 204/13, σ. 544

ΔΙΑΖΥΓΙΟ

Αποκλεισμός κληρονομικού δικαιώματος συζύγου και ακυρωσία της υπέρ αυτού δ/ξης διαθήκης, αν ο κληρονομούμενος άσκησε αγωγή διαζυγίου για βάσιμο λόγο ή επί συναινετικού ο θάνατος επέλθει μετά τη δεύτερη συναίνεση. ΤριμΕφΛαρ 204/13, σ. 544

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

Βλ. Δημόσια Έργα, Δίκη (Διοικ)

ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ

Βλ. Αθέμιτος ανταγωνισμός

ΔΙΑΝΟΜΗ (Αστ)

Επί εκκαθάρισης προσωπικής εταιρείας, δυ-

νατή αίτηση εταίρου για διανομή του επικοίνου, ή επί εμπορικής επιχείρησης για επιδίκασή της σε αυτόν επί σοβαρών λόγων.

Νομικά αδύνατη η αυτούσια διανομή κοινού κληροτεμαχίου. ΤριμΕφΛαρ 164/13, σ. 528

ΔΙΑΝΟΜΗ (Εμπ)

Σύμβαση αποκλειστικής διανομής (με αναλογική εφαρμογή των δ/ξεων εντολής του ΑΚ), με υποχρέωση της μεν ενάγουσας εταιρίας να προμηθεύει στον διατηρούντα αναψυκτήριο εναγόμενο παγωτά προς πώληση με κέρδος, του δε εναγομένου να διαθέτει μόνο παγωτά αυτής και να προβάλλει τα σήματά της.

Μη παράβαση συμβατικού όρου η μικρή προμήθεια παγωτών, αφού η επιχείρηση βρισκόταν σε περιοχή μικρής παραθεριστικής διάρκειας, ενώ δεν είχε συμφωνηθεί το ύψος του διενεργητέου τζίρου. Μη άκαιρη σιωπηρή καταγγελία η μη παραγγελία παγωτών, οφειλόμενη σε μη έναρξη της θερινής σαιζόν. ΤριμΕφΛαρ 371/13, σ. 723

ΔΙΑΤΑΓΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΜΙΣΘΙΟΥ

Λόγω υπαίτιας καθυστέρησης και ενός μόνο μισθώματος. ΤριμΕφΛαρ 141/13, σ. 352

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Ανακοπή κατά δ/γής πληρωμής. ΤριμΕφΛαρ 407/12, σ. 24

Η δ/γή πρέπει να περιέχει απαίτηση εκκαθαρισμένη, προκύπτουσα με μαθηματικό υπολογισμό ή με τα περιλαμβανόμενα σε αυτή στοιχεία. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

Επαναφορά πραγμάτων στην προ της εκτέλεσης κατάσταση και όταν αυτή επισπεύδεται βάσει δ/γής πληρωμής. ΜονΠρωτΛαρ 703/12, σ. 167

Επί ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής βάσει συν/κής κρίσιμη η απόδειξη ότι η υπογραφή του αποδέκτη δεν ανήκει στον ανακόπτοντα, κι όχι ποίος ο πλαστογράφος. ΤριμΕφΛαρ 140/13, σ. 349

Περιστατικά μεταγενέστερα της έκδοσης της δ/γής δεν επιδρούν στο κύρος της, αλλά αποτελούν λόγους ανακοπής κατά της εκτέλεσης. ΤριμΕφΛαρ 141/13, σ. 352

Επί αίτησης δ/γής εξ αλληλόχρεου λ/σμού αρκεί μνεία της συμφωνίας ότι το κατάλοιπο θα αποδεικνύεται από απόσπασμα των εμπορικών βιβλίων της Τράπεζας. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

Σώρευση ανακοπών κατά εκτέλεσης και δ/γής πληρωμής, εφόσον υπάρχει προθεσμία και αρμοδιότητα και για τις δύο.

30ήμερη προθεσμία ανακοπής του 633§2α ΚΠολΔ για το Δημόσιο και νπδδ.

Έκδοση δ/γής πληρωμής και έλεγχός της για απαίτηση από σύμβαση δημοσίου έργου από τα πολιτικά δικαστήρια. ΜονΠρωτΛαρ 408/12, σ. 388

Μη ανάγκη μνείας στη δ/γή πληρωμής ότι η ενεχυρασθείσα σε τράπεζα επιταγή καταγράφηκε σε πινάκιο και υποβλήθηκε σε τέλος χαρτοσήμου. ΤριμΕφΛαρ 200/13, σ. 542

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Διατροφή συζύγου διεστώτος του γάμου, αδι-αφόρως ευπορίας ή απορίας του, εφόσον διέκοψε τη συμβίωση από εύλογη αιτία ή η διακοπή προήλθε από τον υπόχρεο λόγω παραπτώματος του δικαιούχου οπότε, αν τούτο συνιστά λόγο δι-αζυγίου, περιορίζεται η διατροφή στα απολύτως αναγκαία. Προσδιορισμός διατροφής βάσει ανα-γκών του δικαιούχου υπό συνθήκες γάμου, σε συνδυασμό με τις ανακύψασες από τη χωριστή διαβίωση. ΤριμΕφΛαρ 30/13, σ. 89

Συνεισφορά γονέων για διατροφή ανηλίκου τέκνου. Ως οικονομική δύναμη γονέα νοείται το εισόδημα από κάθε πηγή, ως και το δυνάμενο να αποκομίσει αξιοποιώντας τις δυνάμεις και την απρόσοδη περιουσία.

Επί επανασυμβίωσης των γονέων αυτοδίκαιη παύση της προσωρινής διατροφής, χωρίς ανα-κλητική απόφαση.

Μη υπολογισμός στα εισοδήματα αυ/του λόγω παλαιότητας και αναγκαιότητάς του ως μέσου μεταφοράς.

Οι δόσεις δανείων δεν προαφαιρούνται από τα εισοδήματα αλλά συνεκτιμώνται ως βιοτικές ανά-γκες, ενώ οι τόκοι υπολογίζονται στις δαπάνες.

Στις νόμιμες αποδοχές συνυπολογίζονται επιδό-

ματα για τα τέκνα, όχι όμως και το εφάπαξ επίδο-μα τοκετού. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

ΔΙΑΦΥΓΟΝ ΚΕΡΔΟΣ

Εξ αυτ/κού ατυχήματος λόγω ανικανότητας παθόντος προς εργασία ως κούριερ με συνέπεια απόλυσή του. Μη συμψηφισμός στη ζημία της αποζημίωσης απόλυσής, που δεν αποτελεί συνέ-πεια του ατυχήματος αλλά του νόμου. ΤριμΕφΛαρ 184/12, σ. 18

Μη επιδίκαση διαφυγόντων κερδών σε παθό-ντα μελισσοκόμο εκ του ότι δεν έδωσε τροφή στα σμήνη του με αποτέλεσμα να αποβιώσουν και να απωλέσει μέλι, καθόσον οφείλεται σε αμελή μη πρόσληψη τρίτου. ΤριμΕφΛαρ 32/13, σ. 223

Συνιδιοκτήτη - οδηγού ταξί. Εφόσον δεν δια-θέτει πλέον την άδεια ταξί δεν νομιμοποιείται σε αναζήτηση εισοδημάτων εκ της εκμετάλλευσής του. Αν δεν μεταβίβαζε την άδεια θα μπορούσε, λόγω ανικανότητας για εργασία ως οδηγού, να προσλάβει επαγγελματία οδηγό και να ζητήσει τις αποδοχές του. ΤριμΕφΛαρ 46/13, σ. 231

Αγρότη - κατόχου άδειας παραγωγού που πωλούσε προϊόντα σε λαϊκές. ΤριμΕφΛαρ 173/13, σ. 531

Δημοσίου υπαλλήλου - εκπαιδευτικού για τις μικτές αποδοχές, αδιαφόρως αν το Δημόσιο τις κατέβαλε. ΤριμΕφΛαρ 244/13, σ. 562

ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ

Αμοιβή υποθηκοφύλακα με πάγια δικαιώμα-τα για καταχώρηση εμπράγματων ασφαλειών εξ ομολογιακού δανείου του ν. 3156/03. Μη αντί-θεση στην εκ της Ευρωπαϊκής Συνθήκης απα-γόρευση κρατικών ενισχύσεων που απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό, η δε εγγραφή πράξεων σε δημόσιο βιβλίο στο μόνο αρμόδιο υποθηκοφυλακείο δεν εμπίπτει στον ελεύθερο ανταγωνισμό. ΤριμΕφΛαρ 53/13, σ. 459

Η έννοια της κατεπείγουσας ανάγκης για την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικαίου, υπό το πρίσμα της θεωρίας και της νομολογίας. (Μελ), σ. 645

Επί πολύδυμης κύησης μη δικαίωμα λήψης

γονικών αδειών ισάριθμων με τα γεννώμενα τέκνα, υποχρέωση όμως εκ του ευρωπαϊκού δικαίου του μεν εθνικού νομοθέτη να καθιερώσει σύστημα γονικής άδειας που εξασφαλίζει στους γονείς μεταχείριση λαμβάνουσα υπόψη τις ειδικές τους ανάγκες, του δε εθνικού δικαστή να προσδώσει σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία. ΔιοικΕφΛαρ 407/13, σ. 822

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ (Ποιν)

Επί συμμετοχής σε έγκλημα στρατιωτικών και ιδιωτών δικαιοδοσία κοινών δικαστηρίων, αν η πράξη είναι του κοινού ποινικού δικαίου. Για συναφή εγκλήματα δικαιοδοσία του δικαστηρίου του βαρύτερου. ΣυμβΓλημΛαρ 565/12, σ. 181

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ (ΠολΔικ)

Πολιτικών δικαστηρίων επί αξίωσης αδικ. πλουτισμού λόγω άκυρης σύμβασης έργου με ΟΤΑ. ΤριμΕφΛαρ 29/13, σ. 83

Υπαγωγή από 18.3.11 στα πολιτικά δικαστήρια των απαιτήσεων αποζημίωσης για ζημιές από αυτ/τα του Δημοσίου, αδιαφόρως χρόνου γένεσής τους. ΜονΕφΛαρ 2/13, σ. 128

Έκδοση δλής πληρωμής και έλεγχός της για απαίτηση από σύμβαση δημοσίου έργου από τα πολιτικά δικαστήρια. ΜονΠρωτΛαρ 408/12, σ. 388

Επί απαιτήσεων Δημοσίου, αν η υποκείμενη σχέση θεμελιώνεται σε κανόνες δημοσίου δικαίου, αρμόδια τα διοικ. δικαστήρια, ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση τα πολιτικά. ΜονΠρωτΛαρ 1090/12, σ. 396

Πολιτικών δικαστηρίων επί διαφορών για αποδοχές μισθωτών συνδεδεμένων με το Δημόσιο με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου. ΤριμΕφΛαρ 366/13, σ. 718

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ

Άκυρη ως αντίθετη στα χρηστά ήθη αισχροερδής ή καταπλεονεκτική.

Μη εφαρμογή 179 ΑΚ σε δικαιοπράξεις χωρίς ανταλλαγή παροχών. ΤριμΕφΛαρ 54/13, σ. 242

Επικύρωση ανώμαλης δικαιοπράξης από την Επιτροπή Απαλλοτριώσεων κατά τον α.ν. 1832/51. ΤριμΕφΛαρ 378/13, σ. 755

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΚΡΟΑΣΗΣ

Μη αυτεπάγγελτη έρευνα της παραβίασης του δικαιώματος προηγούμενης ακρόασης. ΔιοικΕφΛαρ 118/13, σ. 616

Μη ανάγκη ακρόασης επί πράξης εκδιδόμενης για παράβαση εξ αντικειμενικών λόγων νομιμότητας. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 27/13, σ. 638

Ο καθορισμός αιγιαλού γίνεται με κριτήρια αντικειμενικά, διό μη υποχρέωση ακρόασης των θιγομένων. ΤριμΕφΛαρ 437/13, σ. 797

Επί πράξης χαρακτηρισμού της φοίτησης μαθητών ως ανεπαρκούς, μη ανάγκη κλήσης των ενδιαφερομένων αφού η Διοίκηση δρα κατά δέσμια αρμοδιότητα βάσει του αντικειμενικού ορίου των απουσιών. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 26/13, σ. 828

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

Επί απόφασης εμφάνισης διαδίκων, ως μη οριστικής, μη επιβολή δικ. δαπάνης. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71

Επί απαλλοτριώσης η δικ. δαπάνη βαρύνει τον υπόχρεο προς αποζημίωση και περιέρχεται στο δικαιούχο. ΤριμΕφΛαρ 42/13, σ. 96

Αντέφεση με προτάσεις ως προς τη δ/ξη της εκκαλουμένης περί δικ. εξόδων, που προσβάλλεται και με έφεση συγχρόνως με την ουσία της υπόθεσης. ΤριμΕφΛαρ 110/13, σ. 321

Η σε βάρος του Δημοσίου δικ. δαπάνη δεν μπορεί να υπερβεί τα 300 Ε. ΤριμΕφΛαρ 112/13, σ. 322

Επί παραίτησης από δικόγραφο πριν τη συζήτηση, εκκαθάριση δικ. εξόδων κατά τη διαδικασία των 679 επ. ΚΠολΔ από το ΜονΠρωτ, επί έκδοσης όμως απόφασης που κηρύσσει καταργημένη τη δίκη εκκαθάριση αυτών, εφόσον υποβλήθηκε αίτημα που δεν απαιτείται να συνοδεύεται από κατάλογο εξόδων. Δεν αποδίδονται τα για σύνταξη και κατάθεση προτάσεων έξοδα αν ο αντιδίκος γνώριζε ότι είχε ήδη γίνει έγκυρη παραίτηση. ΤριμΕφΛαρ 119/13, σ. 504. Επί παραίτησης από δικόγραφο η τυχόν εκδιδόμενη απόφαση αναγνωρίζει απλά την κατάργηση της δίκης και δεν θέτει θέμα δικ. εξόδων, η εκκαθάριση των οποίων θα γίνει κατά τη διαδικασία των 679 επ.

ΚΠολΔ. ΤριμΕφΛαρ 244/13, σ. 562, ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

Προσδιορισμός δικ. δαπάνης και δη δικηγορικής αμοιβής βάσει της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς, με συνυπολογισμό της αμοιβής πραγματογνώμονα αν προκύπτει το ύψος της. ΤριμΕφΛαρ 335/13, σ. 687

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Διοικ)

Αίτηση θεραπείας και ιεραρχική προσφυγή. Μόνη εκτελεστή η τελική πράξη του ΠΥΣΔΕ περί τοποθέτησης εκπαιδευτικού σε σχολείο.

Επί σύνθετης διοικ. ενέργειας το εμπρόθεσμο της αίτησης ακύρωσης κρίνεται με βάση την τελική πράξη. ΔιοικΕφΛαρ 30/13, σ. 583

Προσφυγή κατά σιωπηρής απόρριψης επιφύλαξης σε φορολογική δήλωση. Προθεσμίες προσφυγής κατά του εκκαθαριστικού σημειώματος. ΔιοικΕφΛαρ 38/13, σ. 597

Παθητική νομιμοποίηση επί αίτησης ακύρωσης πρωτοκόλλου Δασάρχη περί ειδικής αποζημίωσης λόγω διατήρησης αυθαιρέτων κτισμάτων σε ιδόκητη δασική έκταση. ΔιοικΕφΛαρ 42/13, σ. 601

Στις εκκρεμείς κατά την έναρξη του ν. 3900/10 φορολογικές και τελωνειακές διαφορές δεν ισχύει το αναλογικό παράβολο, αλλά απαιτείται μόνο πάγιο.

Υποχρέωση πρόσκλησης του διαδίκου ή δικηγόρου για συμπλήρωση τυπικών παραλείψεων μόνο αν παρίσταται. ΔιοικΕφΛαρ 49/13, σ. 604

Επιτρεπτή έφεση επί διαφοράς με αντικείμενο περιοδικές παροχές, διεκδικούμενες με προσφυγή ουσίας και όχι με αγωγή. ΔιοικΕφΛαρ 71/13, σ. 610

Ασφ. μέτρα επί συμβάσεων δημοσίων έργων υπαγόμενων στο ν. 3886/10, δίχως προηγούμενη άσκηση του κύριου βοηθήματος, η μη άσκηση του οποίου σε 30 μέρες από την επίδοση της απόφασης επάγεται αυτοδίκαιη άρση του ασφ. μέτρου. ΔιοικΕφΛαρ 117/13, σ. 611

Με το κατατιθέμενο 3 εργάσιμες μέρες μετά τη συζήτηση υπόμνημα αναπτύσσονται οι λόγοι του κύριου δικογράφου και δεν προβάλλονται αυτοτελείς ισχυρισμοί, εκτός αν αφορούν λόγους ερευνώμενους αυτεπάγγελα.

Μη αυτεπάγγελη έρευνα της παράβασης ουσιάδους τύπου ή του δικαιώματος ακρόασης. ΔιοικΕφΛαρ 118/13, σ. 616

Αναστολή πράξεων για την υπηρεσιακή κατάσταση δημοσίων υπαλλήλων, αν η αίτηση ακύρωσης παρίσταται προδήλως βάσιμη. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 20/13, σ. 628

Υπαγωγή με το ν. 3900/10 στο ΔιοικΕφ, σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, διαφορών εκ της επιβολής κυρώσεων, χρηματικών και μη, για ρύπανση περιβάλλοντος. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 23/13, σ. 633

Με το ν. 3900/10 αναστολή μόνο επί ανεπανόρθωτης βλάβης και ειδική ρύθμιση για τις χρηματικές διαφορές. Συνταγματικότητα. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 27/13, σ. 638

Συνεκτίμηση αθωωτικής ποινικής απόφασης. Η με το ν. 3900/10 υποχρέωση του εκκαλούντος όπως επί τελωνειακών διαφορών καταβάλει μέχρι τη δικάσιμο, με ποινή απαραδέκτου της έφεσης, το 50% του οφειλόμενου κατά την εκκαλουμένη ποσού, δεν καταλαμβάνει εφέσεις ασκηθείσες πριν την έναρξη του νόμου.

Μετά το ν. 3900/10 αναστολή επί τελωνειακών διαφορών μόνο επί προδήλως βάσιμου ενδίκου μέσου. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 48/13, σ. 832

Ο ν. 3886/10 αποβλέπει στην έγκαιρη και σύντομη προσωρινή δικ. προστασία προς διασφάλιση των διαγωνιζομένων και μη παρακώλυση του διαγωνισμού.

Επί πλημμελειών της διακήρυξης απαραδέκτῃ προβολῇ αιτιάσεων ως προς τη νομιμότητα ὀρου της με αίτηση ασφ. μέτρων κατά της πράξης απόρριψης οικονομικής προσφοράς, εφόσον ο αιτών δεν είχε προσβάλει επίκαιρα τον ὀρο της διακήρυξης. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 9/13, σ. 836

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Ποιν)

Επί συμμετοχής σε έγκλημα στρατιωτικών και ιδιωτών δικαιοδοσία κοινών δικαστηρίων, αν η πράξη είναι του κοινού ποινικού δικαίου. Για συναφή εγκλήματα δικαιοδοσία του δικαστηρίου του βαρύτερου.

Εξουσία Συμβουλίου να χειροτερεύσει τη θέση του κατ/νου και να προσδώσει στην πράξη ὀρθό

χαρακτηρισμό εφόσον δεν επέρχεται μεταβολή της κατηγορίας. ΣυμβΠλημΛαρ 565/12, σ. 181

Μετά το ν. 3588/07 η δ/ξη του 111§4 ΚΠΔ περί αρμοδιότητας ΤριμΕφ επί δόλιας χρεοκοπίας θεωρείται σιωπηρώς καταργηθείσα, η δε καθ' ύλην αρμοδιότητα για την εκδίκαση των νέων εγκλημάτων χρεοκοπίας ρυθμίζεται από τις γενικές δ/ξεις του ΚΠΔ. ΔξηΕισΕφΛαρ 159/12, σ. 203

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Πολ)

Η συμμετοχή του Εισαγγελέα στην Εκούσια Δικαιοδοσία (Μελ), σ. 1

Άνευ επιρροής για την τελεσιδικία η ασκηθείσα εκπρόθεσμα ή μη προσηκόντως ανακοπή ερημοδικίας ή έφεση. ΤριμΕφΛαρ 258/12, σ. 20

Επανάληψη συζήτησης για να προσκομισθούν οι πρωτόδικες προτάσεις και το δικόγραφο της ανακοπής, ώστε να κριθεί αν οι πρόσθετοι λόγοι έφεσης έχουν σχέση με τους λόγους της ανακοπής. ΤριμΕφΛαρ 407/12, σ. 24

Προβολή μέσων επίθεσης και άμυνας με τις προτάσεις, όχι όμως και αυτών που σκοπούν στην απόκρουση των κατά τη συζήτηση προταθέντων. Επί διαδικασίας προφορικής και γραπτής, όπως η τακτική στο ΜονΠρωτ, προβολή των άνω μέσων με τις προτάσεις, αλλά και προφορικά με μνεία στα πρακτικά. ΤριμΕφΛαρ 415/12, σ. 26, ΤριμΕφΛαρ 30/13, σ. 89

Επί μεταβίβασης του αντικειμένου της δίκης ο ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, δυνατή όμως παρέμβαση.

Η άπρακτη πάροδος της ταχθείσας προθεσμίας για συμπλήρωση τυπικών ελλείψεων δεν επάγεται έκπτωση από το δικαίωμα συμπλήρωσης, δυνάμενης να γίνει και μετά, πριν όμως το πέρας της νέας συζήτησης, απλά όσο διαρκεί η προθεσμία το δικαστήριο δεν έχει εξουσία για έκδοση απόφασης. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

Μη αναβολή της δίκης ακυρότητας διαθήκης, που δεν επηρεάζεται άμεσα από την έκβαση της ποινικής κατά του συντάξαντος τη δημόσια διαθήκη συμβολαιογράφου. ΤριμΕφΛαρ 15/13, σ. 52

Το Σάββατο μη εργάσιμη μέρα. Μέρες ημιαργίας η 24/12 και 31/12, αργίας δε η 25/12, 26/12 και οι Κυριακές.

Η χωρίς εξαιρετικό λόγο διάφορη σύνθεση του δικαστηρίου κατά την επαναλαμβανόμενη συζήτηση θεωρείται κακή σύνθεση.

Η εξέταση των διαδίκων δεν προϋποθέτει κρίση ότι τα περιστατικά δεν αποδεικνύονται από τα λοιπά αποδεικτικά μέσα. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71

Το 72§12 ν. 3994/11, που τροποποίησε το 1047 ΚΠολΔ (χρηματικό όριο προσωπικής κράτησης), εφαρμόζεται και επί εκκρεμών κατά τη δημοσίευση του νόμου αγωγών. ΤριμΕφΛαρ 34/13, σ. 93, ΤριμΕφΛαρ 359/13, σ. 707

Υπαγωγή από 18.3.11 στα πολιτικά δικαστήρια των απαιτήσεων αποζημίωσης για ζημιές από αυτ/τα του Δημοσίου, αδιαφόρως χρόνου γένεσής τους.

Ο ισχυρισμός περί διακοπής αιτιώδους συνδέσμου αποτελεί άρνηση της αγωγής. ΜονΕφΛαρ 2/13, σ. 128

Βάρος απόδειξης επί ιατρικής νόθου αντικειμενικής ευθύνης. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137, ΤριμΕφΛαρ 103/13, σ. 314

Η αποκλειστική δωσιδικία της συνάφειας υπερισχύει της συμφωνηθείσας με έγγραφη παρέκταση. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137

Ανάκληση εξώδικης ομολογίας με δήλωση στο δικόγραφο της έφεσης. ΤριμΕφΛαρ 47/13, σ. 232

Μη εγγραπτά στα βιβλία διεκδικήσεων η αγωγή αναγνώρισης ακυρότητας αισχροκερδούς δικαιοπραξίας, εκτός αν σωρεύεται και διεκδικητική. ΤριμΕφΛαρ 54/13, σ. 242

Το όριο του νόμου για την αποδοκιμασία της αίτησης δικ. προστασίας είναι η γνώση του αιτούντος για το προφανές αβάσιμό της. ΤριμΕφΛαρ 70/13, σ. 266

Έννομο συμφέρον επί αναγνωριστικής αγωγής κυριότητας, άλλως απόρριψή της ως απαράδεκτης ή κατ' ουσίαν. ΤριμΕφΛαρ 77/13, σ. 284

Διαπλαστική η αγωγή και απόφαση αναπροσαρμογής μισθώματος κατά το 288 ΑΚ. ΤριμΕφΛαρ 101/13, σ. 307

Απαράδεκτος ισχυρισμός στο Εφετείο περί απαραδέκτου συζήτησης της αγωγής λόγω μη τήρησης της προδικασίας περί απόπειρας εξώδικης επίλυσης. ΤριμΕφΛαρ 116/13, σ. 330

Επί ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής εξ αλληλόχρεου λ/σμού εισαχθείσας εσφαλμένα κατά την ειδική διαδικασία, εκδίκαση κατά την τακτική χωρίς να ασκεί επιρροή η διαφορά ως προς την εγγραφή στο πινάκιο. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

30ήμερη προθεσμία ανακοπής του 633§2α ΚΠολΔ για το Δημόσιο και νπδδ. ΜονΠρωτΛαρ 408/12, σ. 388

Το 220§1 ΚΔΔ περί 30ήμερης προθεσμίας για άσκηση ανακοπών κατά διοικ. εκτέλεσης στα διοικ. δικαστήρια, δεν εφαρμόζεται στα πολιτικά. ΜονΠρωτΛαρ 1090/12, σ. 396

Επί αξίωσης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών για αναλογικά δικαιώματα Δημοσίου και τρίτων, μη παθητική νομιμοποίηση του εισπράξαντος ως εντολοδόχου αυτών Υποθηκοφύλακα. ΤριμΕφΛαρ 53/13, σ. 459

Μη μάρτυρας ο νόμιμος εκπρόσωπος δικού νπ ή μέλος της διοίκησής του. ΤριμΕφΛαρ 79/13, σ. 490

Δικαίωμα ενάγοντος να ζητήσει με τις προτάσεις, μέχρι το πέρας της πρωτοβάθμιας δίκης, τόκους, ως παρεπόμενο του κυρίου αντικειμένου της αγωγής. ΤριμΕφΛαρ 87/13, σ. 496

Απλή ομοδικία πλειόνων υπόχρεων από αυτ/κό ατύχημα. ΤριμΕφΛαρ 113/13, σ. 501

Παραίτηση από δικόγραφο πριν τη συζήτηση χωρίς συναίνεση του αντιδίκου, δίχως ανάγκη επίδοσης της έφεσης ή κλήτευσης. Εκκαθάριση δικ. εξόδων. ΤριμΕφΛαρ 119/13, σ. 504, ΤριμΕφΛαρ 244/13, σ. 562, ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

Επιτρεπτή συμπλήρωση αγωγής κυριότητας αν ο εναγόμενος αμφισβητήσει τον τρόπο κτήσης της από το δικαιοπάροχο. ΤριμΕφΛαρ 150/13, σ. 517

Επί απόρριψης της κύριας αγωγικής βάσης, υποχρέωση εξέτασης της επικουρικής. ΤριμΕφΛαρ 173/13, σ. 531

Έννοια νέων αποδεικτικών μέσων στο Εφετείο. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

Μη εφαρμογή του 214Α ΚΠολΔ επί υποθέσεων Δημοσίου, ενόψει ειδικών διαδικασιών συμβιβασμού με αυτό. ΤριμΕφΛαρ 305/13, σ. 682

Επί διεκδικητικής αγωγής ακινήτου μη ανα-

γκαία επίδοση στη ΔΟΥ. ΤριμΕφΛαρ 372/13, σ. 727

Επί αντικειμενικής σώρευσης δύο αγωγών εκ των οποίων η μία δεν είναι αποτιμητή σε χρήμα, η καθ' ύλην αρμοδιότητα εξετάζεται αυτοτελώς για κάθε μία, επί δε αναρμοδιότητας χωρισμός των υποθέσεων. ΤριμΕφΛαρ 388/13, σ. 765

Επί πλειόνων αγωγικών κονδυλίων, παραδεκτός περιορισμός του αιτήματος μόνο αν εξειδικεύεται σε ποία αφορά, ή αν περιορίζεται με δήλωση κατά ποσοστιαία αναλογία του όλου αιτήματος. ΤριμΕφΛαρ 401/13, σ. 768

Εκδίκαση κατά την τακτική διαδικασία των οικονομικών διαφορών εκ σύμβασης αθλητών και ερασιτεχνικών αθλητικών σωματείων. ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

Αγωγή οριστικής ρύθμισης της διοίκησης κοινού στο ΠολΠρωτ κατά την τακτική διαδικασία. ΤριμΕφΛαρ 419/13, σ. 782

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Επί αμοιβής δικηγόρου, ανάγκη εξειδίκευσης σε ποίες επιμέρους ενέργειες αντιστοιχεί κάθε ποσό, μη αρκούσας παραπομπής στις αποδείξεις του. ΤριμΕφΛαρ 180/12, σ. 12

Επί απαλλοτριώσεως η δικηγορική αμοιβή βαρύνει τον υπόχρεο προς αποζημίωση και περιέρχεται στο δικαιούχο, διό μη εφαρμογή του 130§1 ν. 4070/12 περί παρακατάθεσης στο ΤΠΔ υπέρ του Δικηγορικού Συλλόγου. ΤριμΕφΛαρ 42/13, σ. 96

Ο υπογράψας την επιταγή δικηγόρος είναι αντίκλητος για επιδόσεις σε δίκες περί την εκτέλεση. ΜονΠρωτΛαρ 540/12, σ. 163

Επικύρωση από δικηγόρο αντιγράφου εξ εγγράφου, αν το κατέχει, έστω προσωρινά, έμμεση δε βεβαίωση τούτου ενέχει ο χαρακτηρισμός του επικυρούμενου ως αντιπεφωνημένου. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

Προσδιορισμός δικηγορικής αμοιβής βάσει της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς. ΤριμΕφΛαρ 335/13, σ. 687

Έκδοση ΑΠΥ από δικηγόρο κατά το χρόνο καταβολής της αμοιβής.

Υποχρεωτική προκαταβολή της ελάχιστης αμοι-

βής του στο Δικηγορικό Σύλλογο και (μετά τις παρακρατήσεις) απόδοσή της σε αυτόν, εκ δε της παράστασής του στο ακροατήριο, στις πράξεις προδικασίας ή στη σύνταξη συμβολαίων τεκμαίρεται ότι εισέπραξε την αμοιβή, υποχρεούμενος σε έκδοση ΑΠΥ.

Καθορισμός αμοιβής για σύνταξη αγωγής διανομής βάσει της αξίας της ιδανικής μερίδας του ενάγοντος. ΔιοικΜονΠρωτΛαρ 1210/13, σ. 843

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Η αναζήτηση ποσών για αναλογικά δικαιώματα του Δημοσίου που εισπράχθηκαν για λ/σμό του από Υποθηκοφύλακα συνιστά διοικ. διαφορά ουσίας. ΤριμΕφΛαρ 53/13, σ. 459

Βλ. και Δίκη - Δικονομία (Διοικ)

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Παράνομη ανάκληση διορισμού αναπληρώτριας ωρομίσθιας εκπαιδευτικού, λόγω παράληλης διατήρησης κομμητηρίου. ΔιοικΕφΛαρ 293/12, σ. 424

Αν δεν προβλέπεται ειδική διοικητική ή ενδικοφανής προσφυγή, δυνατή αίτηση είτε στην εκδούσα την πράξη αρχή για ανάκληση ή τροποποίησή της (αίτηση θεραπείας), είτε στην προϊσταμένη αρχή για ακύρωσή της (ιєραρχική προσφυγή).

Μη εκτελεστή πράξη απορρίπτουσα αίτηση θεραπείας χωρίς νέα ουσιαστική έρευνα, ως επιβεβαιωτική της αρχικής πράξης. ΔιοικΕφΛαρ 30/13, σ. 583

Διόρθωση πράξεων εφαρμογής κατά το ν. 3212/03, αδιαφόρως αν είχαν κυρωθεί πριν ή μετά την έναρξή του. ΔιοικΕφΛαρ 31/13, σ. 588

Επί φορολογικής δήλωσης με επιφύλαξη, το μετά τη σιωπηρή απόρριψη της επιφύλαξης εκδοθέν εκκαθαριστικό σημείωμα συνιστά επιβεβαιωσή της, μόνη δε εκτελεστή η σιωπηρή απόρριψη. ΔιοικΕφΛαρ 38/13, σ. 597

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Βλ. Δημόσια έργα, Δίκη - Δικονομία (Διοικ), ΟΤΑ

ΔΟΥΛΕΙΕΣ

Απαλλοτρίωση ακινήτων με σύσταση δουλειάς διέλευσης υπόγειου αγωγού. Η εκ της δουλειάς αδυναμία των κυρίων για μελλοντική ανέγερση κτίσματος ή δενδροκαλλιέργεια ή εκσκαφή μεγάλου βάθους, δεν μπορεί να αποτιμηθεί μόνον στο 15% της αγοραστικής τους αξίας, όπως ορίζει το 15§10 περ. β' ν. 2961/01, που αφορά προσδιορισμό της αξίας εκούσιας (και όχι αναγκαστικής) πραγματικής δουλειάς. ΤριμΕφΛαρ 42/13, σ. 96

Οι περιορισμοί κυριότητας εκ συμβολαιογραφικών μεταγραφόμενων συμβάσεων των οροφωκτών έχουν χαρακτήρα δουλειάς και δεσμεύουν διαδόχους και προσχωρήσαντες στον κανονισμό. ΤριμΕφΛαρ 67/13, σ. 259

Απόσβεση πραγματικής δουλειάς, όπως διόδου, αν η άσκησή της γίνεται απολύτως διαρκώς αδύνατη εκ λόγων πραγματικών ή νομικών. Η μεγάλου βαθμού αυτάρκεια του δεσπόζοντος, συνδυαζόμενη και με άλλα περιστατικά, μπορεί να καταστήσει καταχρηστική την άσκησή της. ΤριμΕφΛαρ 344/13, σ. 699

ΔΡΟΜΟΙ

Κοινοχρησία δημοτικών και κοινοτικών οδών. ΤριμΕφΛαρ 178/13, σ. 537

ΔΥΣΤΡΟΠΙΑ

Η αγωγή απόδοσης μισθίου λόγω δυστροφίας δεν επάγεται καταγγελία της μίσθωσης. ΤριμΕφΛαρ 127/13, σ. 333

Δ/γή απόδοσης μισθίου λόγω υπαίτιας καθυστέρησης και ενός μόνο μισθώματος. ΤριμΕφΛαρ 141/13, σ. 352

ΔΥΣΦΗΜΗΣΗ

Για συκοφαντική δυσφήμιση απαιτείται υποστήριξη ή διάδοση αναληθών ειδήσεων για την οικονομική και κοινωνική υπόσταση του θιγομένου, και γνώση ή υπαίτια άγνοια του αναληθούς των ειδήσεων.

Μη πταίσμα υπαλλήλων Τράπεζας επί αναγγελίας στον Τειρεσία ανακριβώς ότι ο ενάγων ήταν νόμιμος εκπρόσωπος της εκδότριας ακάλυπτων επιταγών ΑΕ, εφόσον δεν είχε γνωστοποιηθεί η

αντικατάστασή του. ΤριμΕφΛαρ 47/13, σ. 232

Δεν αποτελεί γεγονός η έκφραση γνώμης ή κρίσης, εκτός αν συνδέονται άμεσα με γεγονός και προσδιορίζουν τη βαρύτητά του.

Άρση άδικου χαρακτήρα της απλής δυσφήμισης και εξύβρισης αν έγιναν για διασφάλιση δικαιώματος ή εκτέλεση νομίμων καθηκόντων ή από δικαιολογημένο ενδιαφέρον, εφόσον δεν υπερβαίνουν το αναγκαίο μέτρο. Μη άρση επί συκοφαντικής δυσφήμισης ή όταν από τον τρόπο ή τις περιστάσεις προκύπτει σκοπός εξύβρισης. ΤριμΕφΛαρ 61/13, σ. 473

ΔΩΜΑ

Βλ. Οροφοκτησία

ΔΩΡΕΑ

Ανάκληση δωρεάς επί αχαριστίας με βαρύ παράπτωμα στο δωρητή ή στενό συγγενή του. Αχαριστία και η αδιαφορία για περιθάλψη δωρητή, έστω κι αν η δωρεά δεν συμφωνήθηκε υπό όρο διατροφής του.

Άτυπη η απευθυντέα δήλωση ανάκλησης (και επί ακινήτου), που πρέπει να αναφέρει το παράπτωμα.

Μη ανάκληση δωρεών από ιδιαίτερο ηθικό καθήκον ή λόγους ευπρέπειας.

Μόνες οι στο συμβόλαιο δηλώσεις περί ιδιαίτερου καθήκοντος και παραίτησης από ανάκληση δεν παρέχουν πλήρη απόδειξη αποκλείουσα την εμμέλτη. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71

Σχετική ακυρότητα πώλησης ως εικονικής, που υπέκρυπτε σύμβαση δωρεάς. Εφόσον τηρήθηκε ο όρος φροντίδας του δωρητή, μεταβίβαση κυριότητας δυνάμει του συμβολαίου πώλησης, στην πραγματικότητα όμως με δωρεά. ΤριμΕφΛαρ 54/13, σ. 242

ΕΓΓΡΑΦΑ

Το 164 ΑΚ καθιερώνει τήρηση τύπου για τροποποιήσεις δικαιοπραξίας μόνο όταν ο τύπος ορίζεται από το νόμο και όχι τα μέρη. ΜονΠρωτΛαρ 728/12, σ. 172

Τη γνησιότητα ιδιωτικών εγγράφων αποδεικνύει ο προσκομίζων αυτά. Εξάιρεση επί πιστω-

τικών τίτλων, όπου ο αμφισβητών την υπογραφή του βαρύνεται με απόδειξη. ΤριμΕφΛαρ 140/13, σ. 349

Ιδιωτικό έγγραφο το απόσπασμα εμπορικών βιβλίων Τράπεζας, το δε αντίγραφο έχει αποδεικτική δύναμη ίση με το πρωτότυπο αν επικυρώνεται από αρμόδια αρχή ή δικηγόρο και όχι υπάλληλο Τράπεζας.

Επικύρωση από δικηγόρο αντιγράφου εξ εγγράφου, αν το κατέχει, προσωρινά έστω, έμμεση δε βεβαίωση τούτου ενέχει ο χαρακτηρισμός του επικυρούμενου ως αντιπεφωνημένου.

Επί μηχανογραφικώς τηρούμενων βιβλίων, το εκτυπούμενο απόσπασμα αποτελεί πρωτότυπο έγγραφο, εφόσον η γνησιότητα βεβαιώνεται από τον εκτυπώσαντα υπάλληλο. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

Βλ. και Απόδειξη, Επίδειξη εγγράφων

ΕΓΓΥΗΣΗ

Απαίτηση εκ δανείου με εγγύηση Δημοσίου, υποκατασταθέντος στη θέση της δανειστρίας τράπεζας. ΤριμΕφΛαρ 112/13, σ. 322

Επί αναγωγής συνεγγυητή κατά άλλου συνεγγυητή λόγω πληρωμής της εγγυηθείσας οφειλής, μη ανάγκη μνείας των αριθμών των υπό της Τράπεζας τηρούμενων λ/σμών για εξυπηρέτηση της πίστωσης.

Εις ολόκληρον ευθύνη πλειόνων εγγυητών έναντι του δανειστή, κι αν δεν ανέλαβαν από κοινού την εγγύηση. Ισομερής ευθύνη συνεγγυητών, εκτός αν προκύπτει άλλως από την εσωτερική τους σχέση. ΤριμΕφΛαρ 116/13, σ. 330

Εγγύηση Δημοσίου στην ΑΤΕ για οφειλές κτηνοτρόφων. Υποκατάσταση Δημοσίου στα δικαιώματα της Τράπεζας μόλις βεβαιωθεί η εκ της εγγύησης απαίτηση, χωρίς ανάγκη πληρωμής της οφειλής, ούτε επίκλησης σχέσης παρέχουσας δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη. ΜονΠρωτΛαρ 1090/12, σ. 396

Αν από το έγγραφο της εγγύησης δεν προκύπτει περιορισμός, ευθύνη εγγυητή για το κατάλοιπο αλληλόχρεου λ/σμού, ενώ αν αυτή δόθηκε για να περιλάβει εκ των προτέρων και κάθε αναγνώριση του από τον πρωτοφειλέτη, ευθύνη εγγυητή

και για την εξ αναγνώρισης ενοχής. ΤριμΕφΛαρ 64/13, σ. 480

ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗ

Βλ. Σύμβαση εργασίας

ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Σχετική ακυρότητα πώλησης ως εικονικής, που υπέκρυπτε σύμβαση δωρεάς. ΤριμΕφΛαρ 54/13, σ. 242

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ

Η συμμετοχή του Εισαγγελέα στην Εκούσια Δικαιοδοσία (Μελ), σ. 1

ΕΚΚΡΕΜΟΔΙΚΙΑ

Επί ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής η έκταση της εκκρεμοδικίας προσδιορίζεται από τους λόγους σε συνδυασμό με το αίτημά της. ΤριμΕφΛαρ 407/12, σ. 24

Επί μεταβίβασης του αντικειμένου της δίκης ο ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, δυνατή όμως παρέμβαση. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

Εκκρεμοδικία με ένσταση συμψηφισμού. Επί πρότασης από τον εναγόμενο σε συμψηφισμό ανταπαίτησής του, για την οποία ήδη έχει ασκήσει αγωγή κατά του ενάγοντος, αναστολή και αυτεπάγγελα της συζήτησης της ένστασης μέχρι περάτωση της δίκης επί της αγωγής.

Εκκρεμοδικία διαρκούσα στον πρώτο βαθμό έως την έκδοση οριστικής απόφασης, αναβιώνουσα με την άσκηση έφεσης και διαρκούσα έως την έκδοση οριστικής απόφασης επ' αυτής. ΤριμΕφΛαρ 98/13, σ. 304

Με την παραδεκτή έφεση αναβιώνει στα όριά της η εκκρεμοδικία εκ της άσκησης της αγωγής, εκ του δικογράφου της οποίας ο ενάγων μπορεί να παραιτηθεί. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Η συμμετοχή του Εισαγγελέα στην Εκούσια Δικαιοδοσία (Μελ), σ. 1

Ανάκληση απόφασης λόγω νέων περιστατικών ή μεταβολής συνθηκών, κατόπιν αίτησης μόνο από διάδικο της αρχικής δίκης. Κτήση ιδι-

ότητας διαδίκου με υποβολή αίτησης, κλήτευση κατόπιν δ/γής δικαστή, προσεπείκληση, άσκηση παρέμβασης ή τριτακοπής.

Η μη τήρηση της συμφωνίας ρύθμισης χρεών προβληματικών επιχειρήσεων συνιστά νέο περιστατικό για ανάκληση της επικυρούσας αυτή απόφασης. Μη γνώσια υπόθεση εκούσιας δικαιοδοσίας. Αν κατά τη συζήτηση εμφανισθεί ο αιτών, αλλά όχι ο κλητευθείς ή παρεμβάς, η συζήτηση προχωρεί σε να είχαν εμφανιστεί. ΤριμΕφΛαρ 74/13, σ. 279

Έφεση πτωχού κατά της απόφασης που κήρυξε παύση εργασιών της πτώχευσης και αυτόν μη συγγνωστό, αδιάφορα αν κλήθηκε και παραστάθηκε ή όχι πρωτοδίκως. ΤριμΕφΛαρ 89/13, σ. 290

Αίτηση καταχωρισθέντος στις πρώτες εγγραφές ως δικαιούχου δικαιώματος στο ΜονΠρωτ για διόρθωση του εμβαδού ακινήτου ή άλλων στοιχείων της πρώτης εγγραφής που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του 20α ν. 2664/98. ΤριμΕφΛαρ 159/13, σ. 519

Αίτηση επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης και καθορισμού αμοιβής μεσολαβητή. ΠολΠρωτΛαρ 21/13, σ. 803

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

Παράνομη ανάκληση διορισμού αναπληρώτριας ωρομίσθιας εκπαιδευτικού λόγω παράληλης διατήρησης κομμωτηρίου. ΔιοικΕφΛαρ 293/12, σ. 424

Μόνη προσβλητή με αίτηση ακύρωσης η πράξη του ΠΥΣΔΕ περί τοποθέτησης εκπαιδευτικού σε σχολείο, ως τελική πράξη σύνθετης διοικ. ενέργειας. ΔιοικΕφΛαρ 30/13, σ. 583

Οι ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί συνάπτουν σύμβαση ορισμένου χρόνου λήγουσα την 31/8 του 2ου έτους από την πρόσληψη. Στη διάρκεια του 1ου έτους ή κατά τη λήξη του 2ου δυνατή καταγγελία από τον ιδιοκτήτη με αποζημίωση 2 μηνών, άλλως ανανέωση σύμβασης αυτοδίκαια επί μία 4ετία.

Επί λήξης της συμβατικής διάρκειας σύμβασης εκπαιδευτικού ορισμένου χρόνου, μη δυνατή παράταση λόγω τοκετού (Πλειοψ). ΔιοικΕφΛαρ 68/13, σ. 607

Προσόντα εκλογής Πανεπιστημιακού (Μελ), σ. 654

Ενημέρωση των κηδεμόνων μαθητών για τις απουσίες με τους ατομικούς ελέγχους κάθε 4μήνου. Υποχρέωσή τους για παρακολούθηση της φοίτησης και ενημέρωσή τους κάθε μήνα. Χαρακτηρισμός της φοίτησης ως επαρκούς, ελλιπούς ή ανεπαρκούς από το σύλλογο διδασκόντων. Η από αυτόν σύνταξη ειδικής περί δικαιολογημένων απουσιών πράξης δεν συνιστά ουσιώδη τύπο της διαδικασίας έκδοσης της πράξης χαρακτηρισμού της φοίτησης ανεπαρκούς, ενώ δεν απαιτείται κλήση των ενδιαφερομένων αφού εκδίδεται κατά δέσμια αρμοδιότητα βάσει του αντικειμενικού ορίου των απουσιών. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 26/13, σ. 828

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (Διοικ)

Νόμιμος τίτλος είσπραξης δημοσίων εσόδων η πράξη καταλογισμού εκκαθαρισμένης απαίτησης του Δημοσίου. ΤριμΕφΛαρ 112/13, σ. 322

Κατά το 73 ΚΕΔΕ δύο είδη ανακοπών, η ασκούμενη πριν την έναρξη της εκτέλεσης και εκείνη κατά της αρξαμένης για τους περιοριστικούς στο νόμο λόγους.

Μη εφαρμογή στα πολιτικά δικαστήρια του 220§1 ΚΔΔ περί 30ήμερης προθεσμίας για άσκηση ανακοπών στη διοικ. εκτέλεση στα διοικ. δικαστήρια. Αναστολή διοικ. εκτέλεσης, κατά το συμπληρωματικά εφαρμοζόμενο 938 ΚΠολΔ. ΜονΠρωτΛαρ 1090/12, σ. 396

Κατά τον ΚΕΔΕ, επί μη διενέργειας του πλειστηριασμού κατά την ορισθείσα μέρα λόγω αναστολής ή ματαίωσης, εκδίδεται νέο πρόγραμμα άνευ περιορισμού ως προς το χρόνο έκδοσης και διενέργειας του πλειστηριασμού. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 21/13, σ. 631

Συνταγματική η μη αναστολή εκτέλεσης επί δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης.

Σε χρηματικές διαφορές, εφόσον τα μέτρα που μπορεί να λάβει το Δημόσιο είναι συγκεκριμένα, η απαγόρευση λήψης κάποιων εξ αυτών αποτελεί επαρκή προσωρινή προστασία. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 27/13, σ. 638

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (ΠολΔικ)

Προαφαίρεση κατά την εκτέλεση οριστικής απόφασης των γενόμενων καταβολών δυνάμει απόφασης ασφ. μέτρων προσωρινής επιδίκασης. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

Αναστολή εκτέλεσης μέχρι την έκδοση οριστικής κι όχι τελεσίδικης απόφασης επί της ανακοπής.

Η ανακοπή εκτέλεσης των ασφ. μέτρων δικάζεται από το εκδόσαν δικαστήριο κατά την ίδια διαδικασία, με συμπληρωματική εφαρμογή των 933 επ. ΚΠολΔ.

Καταχρηστική η κατάσχεση περισσότερων στοιχείων, όταν οι αξιώσεις θα ικανοποιηθούν πρόδηλα από ένα μόνο.

Μη καταχρηστική κατάσχεση ακινήτου, παρά την ήδη κατάσχεση μισθωμάτων που απαιτούσε εξακολούθηση των μισθώσεων για μεγάλο διάστημα, ενώ, καίτοι η απαίτηση είναι πολύ μικρότερη της αξίας του κατασχεθέντος, υπήρχαν ενυπόθηκες οφειλές.

Επί επιταγής προς εκτέλεση για ποσό υπέρτερο του οφειλόμενου, μη ακύρωση επόμενων πράξεων εκτέλεσης διότι το εν μέρει έγκυρο ισχυροποιεί την εκτέλεση, το δε ύψος της απαίτησης εξετάζεται κατά την κατάταξη.

Στην έκθεση κατάσχεσης αναγκαία μνεία αντικλήτου, που είναι και ο υπογράφας την επιταγή δικηγόρος για επιδόσεις σε δίκες περί την εκτέλεση. ΜονΠρωτΛαρ 540/12, σ. 163

Επαναφορά πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση και επί εκτέλεσης βάσει δ/γής πληρωμής. ΜονΠρωτΛαρ 703/12, σ. 167

Μη νόμιμο αίτημα διορισμού ως μεσεγγυούχου του αιτούντος συντηρητική κατάσχεση.

Απαγόρευση, κατά τη διάρκεια και έως ένα μήνα από την περάτωση του έργου, της εκχώρησης ή κατάσχεσης του εργολαβικού ανταλλάγματος. ΜονΠρωτΛαρ 728/12, σ. 172

Ακυρότητα πλειστηριασμού επισπευδόμενου καταχρηστικά εν γνώσει του υπερθεματιστή, όπως επί κατακύρωσης στον επισπευδόντα.

Μη καταχρηστική συμπεριφορά επισπευδόντος πλειστηριασμό μετά πάροδο 2 μηνών αφότου ο ανακόπτων υποσχέθηκε ότι θα ικανοποιούσε

την απαίτηση. Αμέλεια οφειλέτη που δεν προέβη σε συμβολαιογραφική επικύρωση της συμφωνίας ή άσκηση αίτησης αναστολής πλειστηριασμού. ΤριμΕφΛαρ 96/13, σ. 299

Αοριστία νόμιμου τίτλου είσπραξης δημοσίων εσόδων επί μνείας «Χρηματικός κατάλογος οφειλών από δάνεια με την εγγύηση του Δημοσίου». Αοριστία και ως προς το εκκαθαρισμένο της οφειλής διότι, ενώ προέρχεται από δάνειο με εγγύηση Δημοσίου υποκατασταθέντος στη θέση της δανείστριας Τράπεζας, δεν προκύπτει αν επανακαθορίστηκε νόμιμα το ύψος της. ΤριμΕφΛαρ 112/13, σ. 322

Λόγοι ανακοπής κατά εκτέλεσης περιστατικά επιγενόμενα της δ/γής πληρωμής, αλλά και η καταχρηστική επίσπευση. ΤριμΕφΛαρ 141/13, σ. 352

Επί εκτέλεσης βάσει δ/γής πληρωμής, απαράδεκτοι λόγω δεδικασμένου λόγοι ανακοπής που, καίτοι μπορούσαν, δεν προβλήθηκαν με ανακοπές κατά της δ/γής. Αίτημα ανακοπής του 933 ΚΠολΔ η ακύρωση πράξης εκτέλεσης και όχι της δ/γής. Σώρευση ανακοπών κατά εκτέλεσης και δ/γής, εφόσον υπάρχει προθεσμία και αρμοδιότητα και για τις δύο.

Αντισυνταγματικό το 20 ν. 3301/04 που απαγορεύει εκτέλεση δ/γής πληρωμής σε βάρος Δημοσίου, ΟΤΑ, νπδδ. ΜονΠρωτΛαρ 408/12, σ. 388

Το 220§1 ΚΔΔ, περί 30ήμερης προθεσμίας για άσκηση ανακοπών στα διοικ. δικαστήρια, δεν εφαρμόζεται στα πολιτικά που εφαρμόζουν τον ΚΕΔΕ και συμπληρωματικά τον ΚΠολΔ. Αναστολή διοικ. εκτέλεσης, κατά το συμπληρωματικά εφαρμοζόμενο 938 ΚΠολΔ. ΜονΠρωτΛαρ 1090/12, σ. 396

ΕΚΤΕΛΕΣΤΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ (Διοικ)

Βλ. Αίτηση ακύρωσης (Διοικ), Αίτηση αναστολής, Δίκη (Διοικ), Διοικητικές πράξεις

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Επί παραγραφής της αξίωσης μη έννομο συμφέρον αναγνωριστικής αγωγής. ΤριμΕφΛαρ 415/12, σ. 26

Αγωγή αναγνώρισης ακυρότητας αισχρο-

κερδούς δικαιοπραξίας από έχοντα έννομο συμφέρον, όπως οι κληρονόμοι του θύματος. ΤριμΕφΛαρ 54/13, σ. 242

Επί αναγνωριστικής αγωγής κυριότητας έννομο συμφέρον επί κατάληψης του επιδίκου ή αμφισβήτησης του δικαιώματος. ΤριμΕφΛαρ 77/13, σ. 284

Έννομο συμφέρον άσκησης έφεσης για σφάλμα ως προς μη νόμιμη επιβολή βάρους απόδειξης έχει μόνο ο διάδικος στον οποίο επιβλήθηκε αυτό. ΤριμΕφΛαρ 140/13, σ. 349

Στην πρόσθετη παρέμβαση αναγκαίο έννομο συμφέρον, προσδιοριζόμενο στο δικόγραφο ή επί ασκούμενης προφορικά με συνοπτική μνεία των περιστατικών. ΜονΠρωτΛαρ 1156/12, σ. 407

Έννομο συμφέρον νικήσαντος εναγομένου για έφεση επί απόρριψης της αγωγής λόγω καταχρηστικής άσκησης. ΤριμΕφΛαρ 204/13, σ. 544

ΕΝΟΡΚΕΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Ανύπαρκτο αποδεικτικό μέσο η ένορκη βεβαίωση επί μη εμπρόθεσμης κλήτευσης του αντιδίκου και μη παράστασής του. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71, ΤριμΕφΛαρ 344/13, σ. 699

Δικ. τεκμήρια ένορκες βεβαιώσεις δοθείσες σε δίκη ασφ. μέτρων χωρίς κλήτευση του αντιδίκου. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112. Κατά τη διαιτητική επίλυση. ΜονΠρωτΛαρ 728/12, σ. 172

Παράδεκτη ένορκη βεβαίωση ληφθείσα μετά τη συζήτηση στο Εφετείο μόνο προς (αν)απόδειξη και αντίκρουση ισχυρισμού παραδεκτά προταθέντος το πρώτον κατ' αυτή. ΤριμΕφΛαρ 377/13, σ. 745

ΕΝΟΧΗ (Αστ)

Απόσβεση λόγω άφεσης χρέους. ΤριμΕφΛαρ 417/12, σ. 30. Με δημόσια κατάθεση. ΤριμΕφΛαρ 20/13, σ. 57. Με καταβολή. ΤριμΕφΛαρ 79/13, σ. 490

Το μίσθωμα (και η αποζημίωση χρήσης) είναι διαιρετή παροχή και οι πλείονες εκμισθωτές δικαιούνται ποσοστιαία μερίδα, εκτός αν συμφωνήθηκε ενοχή εις ολόκληρον. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (Αστ- ΠολΔικ)

Ενστάσεις καλυπτόμενες από το δεδικασμένο. Καταχρηστική η ένσταση κατάχρησης δικαιώματος. ΤριμΕφΛαρ 54/12, σ. 9

Επί καταστάτως ανίκανου προς εργασία εξ αυτ/κού ατυχήματος αβασιμότητα ένστασης συμψηφισμού στη ζημία της ωφέλειας εκ της λήψης αποζημίωσης απόλυσης. ΤριμΕφΛαρ 184/12, σ. 18

Παραδεκτή προβολή ένστασης παραγραφής το πρώτον στο Εφετείο εφόσον αποδεικνύεται με δικ. ομολογία. ΤριμΕφΛαρ 415/12, σ. 26

Απόσβεσης επί άφεςης χρέους, και μελλοντικού.

Αυτοδιακινδύνευσης επιβάτη επί μεταφοράς του εκ φιλοφροσύνης από οδηγό χωρίς άδεια οδήγησης ή σε μέθη. ΤριμΕφΛαρ 417/12, σ. 30

Το ανεκκαθάριστο της απαίτησης μπορεί να στηρίξει καταλυτική ένσταση λόγω εύλογων αμφιβολιών για την ύπαρξη ή έκταση του χρέους. ΤριμΕφΛαρ 20/13, σ. 57

Επί ένστασης συντρέχοντος πταίσματος, δυνατή μη επιδίκαση ή μείωση της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης. ΤριμΕφΛαρ 24/13, σ. 65

Ελαττωμένης διατροφής εν διαστάσει συζύγου, περιέχουσα το παράπτωμα και αντίστοιχο αίτημα.

Αναγκαία προφορική πρόταση ένστασης και συνοπτική καταχώρηση στα πρακτικά, μη αρκούσας μνείας στις προτάσεις. ΤριμΕφΛαρ 30/13, σ. 89

Συνεισφοράς και του άλλου γονέα στη διατροφή του ανηλίκου. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

Συντρέχοντος πταίσματος σε κάθε ζημία, και εξ αδικοπραξίας και επί ηθικής βλάβης. ΤριμΕφΛαρ 32/13, σ. 223, ΤριμΕφΛαρ 47/13, σ. 232. Όχι επί αξίωσης προς εκπλήρωση σύμβασης (πώλησης). ΤριμΕφΛαρ 71/13, σ. 273

Εκκρεμοδικία και από ένσταση συμψηφισμού. ΤριμΕφΛαρ 98/13, σ. 304

Μείωσης τιμήματος, με μνεία του ελαττώματος, της αξίας του πωληθέντος με και χωρίς αυτό και του συμφωνημένου τιμήματος.

Ένσταση οφειλέτη περί απόσβεσης χρέους με

καταβολή. Αντένσταση δανειστή ότι η καταβολή αφορά άλλο χρέος. Αντένσταση οφειλέτη ότι η καταβολή έγινε προς εξόφληση του επίδικου χρέους με μονομερή καθορισμό του εξοφλητέου. ΤριμΕφΛαρ 79/13, σ. 490

Περιορισμός της αποζημίωσης στερούμενου τη χρήση βλαβέντος οχήματος για δαπάνες μίσθωσης άλλου ή ταξί, κατόπιν ένστασης συντρέχοντος πταίσματος επί υπέρβασης του αναγκαίου χρόνου επισκευής. ΤριμΕφΛαρ 94/13, σ. 497

Μη υπερημερία εργολάβου αν αποδείξει, κατ'ένσταση, ότι η καθυστέρηση οφείλεται σε γεγονός μη ευθύνης του.

Ένσταση συμψηφισμού με την οφειλόμενη εργολαβική αμοιβή ανταπαίτησης εργοδότη για τη ζημία του εκ της ανάθεσης σε τρίτους εργασίας για την οποία προοριζόταν το μη παραδοθέν έργο, δίχως ανάγκη μνείας της εξοικονομηθείσας δαπάνης, που συνιστά περιεχόμενο αντένστασης συνυπολογισμού ζημίας και οφέλους και υπολογίζεται και αυτεπάγγελα. ΤριμΕφΛαρ 377/13, σ. 745

ΕΝΤΟΛΗ

Η υποκατάσταση ΔΣ ΑΕ από τρίτον στην εκπροσώπησή της διαφέρει από την εντολή, αφού ο εντολοδόχος δεν είναι όργανο διοίκησης, αλλά ενεργεί ως αντιπρόσωπος. ΤριμΕφΛαρ 153/13, σ. 357

Ο διαχειριστής πολυκατοικίας θεωρείται, αν δεν ορίζεται αμοιβή, εντολοδόχος του συνόλου των συνιδιοκτητών ως ομάδα. ΤριμΕφΛαρ 156/13, σ. 363

Σύμβαση αποκλειστικής διανομής, με αναλογική εφαρμογή των δ/ξεων εντολής του ΑΚ.

Ανάκληση από την ενάγουσα της εντολής προμήθειας και διάθεσης των παγωτών με συμφωνία του εναγομένου και λύση αυτής. ΤριμΕφΛαρ 371/13, σ. 723

ΕΞΟΔΑ ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ

Βλ. Δικαστική δαπάνη

ΕΞΥΒΡΙΣΗ

Σκοπός εξύβρισης διά του τύπου με τη χρήση της λέξης «πρεζέμπορος», αφού υπήρχαν μεν

καταδίκες για ναρκωτικά, όχι όμως για εμπορία. ΤριμΕφΛαρ 24/13, σ. 65

ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Και επί εκτέλεσης βάσει δ/γής πληρωμής. ΜονΠρωτΛαρ 703/12, σ. 167

ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Λόγος αναίρεσης η παράλειψη απόφανσης σε αίτηση επίδειξης εγγράφου, εφόσον έγινε επίκληση της κατοχής του από τον αντίδικο, του περιεχομένου και της προσφορότητας για (αντ)απόδειξη λυσιτελούς ισχυρισμού. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

Επί αιτήματος επίδειξης εγγράφων ανάγκη ακριβούς προσδιορισμού τους και του περιεχομένου ενός εκάστου. ΤριμΕφΛαρ 156/13, σ. 363

Αοριστία αίτησης επίδειξης αποδείξεων παροχής υπηρεσιών του παθόντος επί μη μνείας ότι αυτός τις είχε πράγματι εκδώσει και κατείχε. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

Στις νόμιμες αποδοχές των υπόχρεων γονέων προς διατροφή τέκνων συνυπολογίζονται επιδόματα για αυτά, όχι όμως και το εφάπαξ επίδομα τοκετού. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

Αλλοδαπής. ΤριμΕφΛαρ 366/13, σ. 718
Βλ. και Εργασία

ΕΠΙΔΟΣΗ

Η επίδοση αγωγής συνιστά διαδικαστική πράξη αλλά και όχληση. ΤριμΕφΛαρ 131/13, σ. 338, ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

Μη ανάγκη επίδοσης διεκδικητικής αγωγής ακινήτου στη ΔΟΥ. ΤριμΕφΛαρ 372/13, σ. 727

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ευθύνη ΕΚ επί ανασφάλιστου οχήματος. Μη ευθύνη του αν η έγγραφη λύση της ασφ. σύμβασης δεν γνωστοποιήθηκε στο Κέντρο Πληροφοριών και δεν παρήλθαν 16 μέρες. ΤριμΕφΛαρ 44/13, σ. 228

Ευθύνη ΕΚ όταν ο υπαίτιος είναι άγνωστος.

Αοριστία αγωγής αν δεν περιέχει περιστατικά για το ότι, καίτοι ο ενάγων κατέβαλε επιμέλεια, δεν εξακρίβωσε κανένα εκ των υπόχρεων προσώπων. Μη επαρκής η μνεία ότι ο οδηγός εγκατέλειψε τον τόπο του ατυχήματος και ο παθών δεν συγκράτησε τα στοιχεία του αυτ/του, χωρίς άλλες έγκαιρες ενέργειες. ΤριμΕφΛαρ 232/13, σ. 555

ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ

Βλ. Δικηγόροι, Έγγραφα

ΕΠΙΤΑΓΗ

Αγωγή αποζημίωσης λόγω πλαστογράφησης επιταγών και ψευδορκίας. ΤριμΕφΛαρ 180/12, σ. 12

Πλαστογραφία με χρήση υπεξαιρεθείσας λευκής επιταγής που συμπληρώθηκε χωρίς ύπαρξη συμφωνίας. ΤριμΕφΛαρ 34/13, σ. 93

Μη πταίσμα Τράπεζας για αναγγελία στον Τειρεσία ανακριβώς ότι ο ενάγων ήταν νόμιμος εκπρόσωπος της εκδότριας ακάλυπτων επιταγών ΑΕ, εφόσον δεν γνωστοποιήθηκε η αντικατάστασή του. ΤριμΕφΛαρ 47/13, σ. 232

Εκδότης επιταγής ο υπογράφων με το όνομα τρίτου ή με το δικό του και τη δήλωση ότι ενεργεί στο όνομα τρίτου, αν δεν υπάρχει έγγραφη πληρεξουσιότητα.

Έγκυρη επιταγή εκδιδόμενη σε έντυπο διαφορετικό από αυτό της Τράπεζας.

Μη αδικοπραξία του εκδόσαντος δ/γή πληρωμής χωρίς να μπορεί να γνωρίζει αν η έγκυρη επιταγή ήταν πλαστογραφημένη ως προς τον εκδότη. ΤριμΕφΛαρ 70/13, σ. 266

Αναγωγή του πληρώσαντος την επιταγή υπογραφέα κατά προηγούμενων υπογραφών.

Μαχητό τεκμήριο πληρωμής χρεωστικού εγγράφου η παράδοσή του από το νόμιμο κομιστή σε άλλον υπόχρεο, αδιάφορα αν έγινε ή όχι η δυνητική διαγραφή οπισθογραφήσεων.

Το δικαίωμα του τελευταίου νόμιμου κομιστή να στραφεί κατά των λοιπών υπογραφών είναι διαφορετικό από το δικαίωμα του εξ αναγωγής κομιστή κατά των έναντι αυτού ευθυνόμενων.

Πληρωμή επιταγής και η από χαριστική αιτία περiéλευσή της στον «πληρώσαντα». ΤριμΕφΛαρ

72/13, σ. 275

Επιταγή ευκολίας η εκδοθείσα χωρίς έννομη σχέση αλλά για δυνατότητα πίστωσης έναντι τρίτων. ΤριμΕφ/αρ 153/13, σ. 357

Μη ανάγκη μνείας στη δ/γή πληρωμής ότι η ενεχυρασθείσα στην Τράπεζα επιταγή καταγράφηκε σε πινάκιο και υποβλήθηκε σε τέλος χαρτοσήμου. ΤριμΕφ/αρ 200/13, σ. 542

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ

Βλ. Αγροτική νομοθεσία

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ

Συμφωνία πιστωτών και επιχείρησης για ρύθμιση χρεών. Προϋποθέσεις δέσμευσης και μη συμβεβλημένων πιστωτών. Η μη τήρηση της συμφωνίας αποτελεί νέο περιστατικό για ανάκληση της επικυρούσας απόφασης. Μετά την ανάκληση οι πιστωτές μπορούν να επιλέξουν ικανοποίησή τους με ατομικά μέτρα ή κήρυξη σε πτώχευση ή νέα συμφωνία. ΤριμΕφ/αρ 74/13, σ. 279

Διαδικασία εξυγίανσης επιχείρησης. ΤριμΕφ/αρ 215/13, σ. 552, ΠολΠρωτ/αρ 21/13, σ. 803

Βλ. και Πτώχευση

ΕΠΩΝΥΜΙΑ

Βλ. Αθέμιτος ανταγωνισμός

ΕΡΓΑΣΙΑ

Καταβολή μισθού μετά την παροχή της εργασίας, επί δε λήξης της σύμβασης γίνεται απαιτητός ο έως τη λήξη της.

Υποχρέωση του καταγγέλλοντος σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου να καταβάλει αμέσως μεν την αποζημίωση απόλυσης μέχρι τις αποδοχές 6 μηνών και από τη λήξη κάθε 3μήνου από την καταγγελία τα επιπλέον ποσά, χωρίς όχληση.

Μονομερής βλαπτική μεταβολή όρων εργασίας η πρόσκληση του εργοδότη να εργασθεί ο μισθωτός σε άλλη πόλη. ΤριμΕφ/αρ 20/13, σ. 57

Γνήσια ετοιμότητα προς εργασία με εφαρμογή όλων των δ/ξεων της εργατικής νομοθεσίας, όταν ο εργαζόμενος βρίσκεται σε εγρήγορση για παροχή της. Επί απλής ετοιμότητας ή ετοιμότη-

τας κλήσεως, στην οποία ο εργαζόμενος υποχρεούται μόνο να παραμείνει σε ορισμένο τόπο για ορισμένο χρόνο και να κινητοποιείται μόνο επί ανάγκης, μη εφαρμογή δ/ξεων για τα ελάχιστα όρια αμοιβής και τις προσαυξήσεις νυκτερινής ή υπερωριακής ή εργασίας Κυριακής και αργίες. 5ήμερη εβδομαδιαία εργασία οδηγών φορτηγών. Κριτήριο υπερεργασίας και υπερωρίας, περιεχόμενο και αμοιβή τους κατά τους ν. 2874/00 και 3385/05.

Γνήσια ετοιμότητα προς εργασία οδηγού κατά το χρόνο (εκ)φόρτωσης του φορτηγού και αναμονής σε λιμάνι.

Διπλασιασμός αποδοχών αδείας επί μη χορήγησης από υπαιτιότητα του εργοδότη, που δεν υπάρχει όταν ο μισθωτός δεν έκανε χρήση της χορηγηθείσας ή σκόπιμα απέφυγε να τη ζητήσει. Τοκοδοσία μισθών, αμοιβών υπερωρίας και υπερεργασίας, αποδοχών και επιδόματος αδείας. ΤριμΕφ/αρ 49/13, σ. 101

Μη σύμβαση εργασίας επί απασχολούμενου σε πολιτικό γραφείο βουλευτή δίχως εξάρτηση και αμοιβή, λόγω συγγενικής σχέσης, ενδιαφέροντος για τα πολιτικά και προσδοκίας κατάληψης θέσης στο Δημόσιο με παρέμβαση του βουλευτή. ΜονΕφ/αρ 7/13, σ. 368

Η κατά παράβαση του ΥπαλλΚωδ άσκηση εργασίας ή έργου με αμοιβή χωρίς άδεια της υπηρεσίας ή συμμετοχή σε εταιρία συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα, όχι όμως και λόγο ανάκλησης του διορισμού. ΔιοικΕφ/αρ 293/12, σ. 424

Μη αξιοπιστία συμβάσεων εργασίας μερικής απασχόλησης υπογραφεισών υπό την απειλή απόλυσης. Ακυρότητα της περί μερικής απασχόλησης συμφωνίας και τεκμήριο πλήρους τοιαύτης επί μη γνωστοποίησης σε 15 μέρες στην Επιθεώρηση Εργασίας, μη αναπληρούμενης από την αναγγελία πρόσληψης στον ΟΑΕΔ.

Ακυρότητα σύμβασης εργασίας αλλοδαπού χωρίς άδεια διαμονής. Αξιώσεις του κατά τον αδικ. πλουτισμό.

Εβδομαδιαία μέρα ανάπαυσης (ρεπό) λόγω εργασίας το Σάββατο. Υποχρεωτική συμπληρωματική εβδομαδιαία ανάπαυση λόγω εργασίας Κυριακή. ΤριμΕφ/αρ 147/13, σ. 510

Δυνατή σύναψη μεταξύ εταιρίου και του διαχειριστή της εταιρίας σύμβασης εργασίας που δεν περιλαμβάνεται στην εταιρική εισφορά. ΤριμΕφΛαρ 163/13, σ. 522

Οι ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί συνάπτουν σύμβαση ορισμένου χρόνου λήγουσα την 31/8 του 2ου έτους. Στη διάρκεια του 1ου έτους ή κατά τη λήξη της 2ετίας δυνατή καταγγελία από τον ιδιοκτήτη με αποζημίωση 2 μηνών, άλλως ανανέωση της σύμβασης αυτοδίκαια επί μία 4ετία.

Άκυρη καταγγελία σχέσης εργασίας κατά την εγκυμοσύνη και για ένα έτος μετά τον τοκετό, εκτός σπουδαίου λόγου. Έγκυος, λεχώνα και γαλουχούσα γυναίκα. Επί λήξης της συμβατικής διάρκειας σύμβασης εκπαιδευτικού ορισμένου χρόνου στο προστατευόμενο διάστημα, μη παράταση λόγω τοκετού (Πλειοψ.) ΔιοικΕφΛαρ 68/13, σ. 607

Άκυρη η παραίτηση εργαζομένου, έστω και ως άφεση χρέους, από τις νόμιμες αποδοχές ή από δικαιώματα εκ κανόνων δημόσιας τάξης.

Επί αγωγής αποδοχών μη αοριστία εκ της μη μνείας αν αυτές ήταν οι νόμιμες ή ανώτερες.

Επί υπεύθυνης δήλωσης μισθωτού Δήμου ότι για το χρόνο απόσπασής του στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή του δωρίζει τον δικαιούμενο μισθό του, ακυρότητα αδιαφύρως αν χαρακτηρίζεται δωρεά ή εκχώρηση.

Δικαίωμα επιδόματος αλλοδαπής λόγω μη ειδικής παραίτησης για αυτό, αδιάφορα αν τούτο δεν ζητήθηκε αμέσως καθόσον οι αποφάσεις εκδίδονται με πρωτοβουλία της υπηρεσίας. Μη ανάγκη έκδοσης ΥΑ για την απόσπαση και λήψης γνώμης του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, αφού η διαδικασία αυτή προβλέπεται για αποσπάσεις σε υπηρεσίες εγχώριες και όχι της ΕΕ.

Μη κατάχρηση εκ μόνης της δήλωσης παραίτησης από τις ελάχιστες νόμιμες αποδοχές. ΤριμΕφΛαρ 366/13, σ. 718

Επί διαδοχικών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου με το Δημόσιο και ΟΤΑ συναφθεισών πριν την ισχύ της Οδηγίας 1999/70/ΕΚ, των παρ. 7 και 8 του 103 Συντ (2001) και του ΠΔ 164/04, μη εφαρμογή τούτων, καθόσον οι συμβάσεις είχαν προσλάβει ήδη, κατ' ορθό νομικό

χαρακτηρισμό, χαρακτήρα αορίστου χρόνου, τον οποίο διατηρούν και μετά.

Κατ' εξαίρεση πρόσληψη προσωπικού δημοτικών επιχειρήσεων (χωρίς ΑΣΕΠ) σε εκτέλεση προγράμματος που προκηρύσσεται και επιδοτείται από τον ΟΑΕΔ, διό οι εξ αυτής σχέσεις είναι ορισμένου χρόνου.

Επί καταγγελίας απλής σχέσης εργασίας οφειλή της εκ του νόμου αποζημίωσης, αλλά ο εργοδότης δεν υποχρεούται σε συνέχισή της.

Μη δυνατή σιωπηρή ανανέωση της σύμβασης αν εκ του νόμου αποκλείεται σιωπηρή παράταση ή αποκλείεται η σύμβαση αορίστου χρόνου ή απαιτούνται ειδικές διατυπώσεις. Η αποδοχή της μετά την πάροδο του ορισμένου χρόνου παροχής εργασίας δημιουργεί απλή σχέση εργασίας αορίστου χρόνου. ΤριμΕφΛαρ 376/13, σ. 732

Η σύμβαση παροχής αθλητικών υπηρεσιών με καταβολή παροχών μεταξύ ερασιτεχνικών αθλητικών σωματείων και αθλητών δεν είναι σύμβαση εργασίας, αλλά του 361 ΑΚ διεπόμενη από το καταστατικό του σωματείου ή τον ειδικό κανονισμό της Ομοσπονδίας και επικουρικά από τον ΑΚ. Εκδίκαση των εξ αυτής διαφορών κατά την τακτική διαδικασία. ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

Επί πολύδυμης κύησης προσαύξηση της άδειας ανατροφής κατά το 1/3 της 9μηνης διάρκειάς της για κάθε τέκνο πέραν του ενός. ΔιοικΕφΛαρ 407/13, σ. 822

Απαγόρευση εργασίας χωρίς άδεια της αστυνομίας σε οιοπονευματωπωλεία και καταστήματα με παίγνια. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 51/13, σ. 833

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

Βλ. Εργασία

ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑ

Στην εκούσια δικαιοδοσία αν κατά τη συζήτηση εμφανισθεί ο αιτών, αλλά όχι ο κλητευθείς ή παρεμβάς, η συζήτηση προχωρεί σα να είχαν εμφανιστεί. ΤριμΕφΛαρ 74/13, σ. 279

Μετά το ν. 3994/11, επί ερημοδικίας ο παριστάμενος διάδικος υποχρεούται, με ποινή απαραδέκτου συζήτησης της έφεσης, σε 5 μέρες από αυτή να προσκομίσει το εισαγωγικό δικόγραφο,

τις πρωτόδικες προτάσεις του αντιδίκου και τα πρακτικά. ΜονΕφΛαρ 6/13, σ. 367

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΑΝΩΝΥΜΕΣ

Υποκατάσταση από τρίτον στην εκπροσώπηση ΑΕ με απόφαση του ΔΣ, αν επιτρέπει το καταστατικό. Διαφορά από την πληρεξουσιότητα και εντολή, αφού ο πληρεξούσιος/εντολοδόχος δεν είναι όργανο διοίκησης, αλλά ενεργεί ως αντιπρόσωπος.

Οι υπάλληλοι ΑΕ, όταν καταρτίζουν δικαιοπραξία ενεργούν ως άμεσοι αντιπρόσωποί της, εφόσον οι εξωτερικές εκδηλώσεις τους, εν γνώσει, κατ' εντολή ή ανοχή του ΔΣ, δίνουν την εντύπωση ότι τους έχουν ανατεθεί εργασίες περιλαμβάνουσες και τη συγκεκριμένη. ΤριμΕφΛαρ 153/13, σ. 357

Επί ΑΕ μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο, μεταβίβαση των μεν ονομαστικών μετοχών με εγγραφή σε ειδικό βιβλίο της εταιρείας χρονολογούμενη και υπογραφόμενη από τα μέρη, των δε ανωνύμων κατά τις δ/ξεις περί μεταβίβασης κινητών. Δηλωτικός ο θεσπισθείς για φορολογικούς λόγους με το 15 ν. 2459/97 έγγραφος τύπος. ΤριμΕφΛαρ 423/13, σ. 785

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ

Επί λύσης προσωπικής εταιρείας δυνατή αγωγή επιδίκασής της σε εταίρο. ΜονΠρωτΛαρ 243/13, σ. 177, ΤριμΕφΛαρ 164/13, σ. 528

Ασφ. μέτρα για να επιτραπεί σε εταίρους - συνεκκαθαριστές λυθείσας ΕΕ η διενέργεια νέων εργασιών για εξασφάλιση συνέχισης της εταιρείας, μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί αγωγής επιδίκασης της επιχείρησης. ΜονΠρωτΛαρ 243/13, σ. 177

Πτώχευση ομόρρυθμων εταίρων ως αυτόθροη συνέπεια της πτώχευσης της εταιρείας. ΤριμΕφΛαρ 89/13, σ. 290

Ευθύνη ομορρύθμου εταίρου για μέχρι την αποχώρηση εταιρικά χρέη. ΤριμΕφΛαρ 147/13, σ. 510

Σύμβαση εταιρείας όταν οι εταίροι υποχρεούνται σε καταβολή εισφοράς, όπως και η παροχή προσωπικής εργασίας. Δυνατή σύναψη μεταξύ εταίρου και διαχειριστή της εταιρείας σύμβασης

εργασίας που δεν περιλαμβάνεται στην εταιρική εισφορά.

Αφανής εταιρική σχέση, εφόσον ο ενάγων οδηγός ενεργούσε στο πλαίσιο οικονομικής συνεκμετάλλευσης φορτηγού με συμμετοχή στα κέρδη, ήταν ασφαλισμένος στο ΤΣΑ και οι ασφ. εισφορές του καταβάλλονταν από τα ακαθάριστα έσοδα της συνεκμετάλλευσης. ΤριμΕφΛαρ 163/13, σ. 522

Για εν ζωή μεταβίβαση εταιρικής συμμετοχής αναγκαία καταστατική ρήτρα ή ομοφωνία εταίρων, άλλως ακυρότητα υπέρ αυτών και της εταιρείας. ΤριμΕφΛαρ 359/13, σ. 707

ΕΥΘΥΝΗ

Εφόσον ο πλαστογράφος δεν ενεργούσε ως καταστατικό όργανο της εταιρείας αλλά ως προσηθείς, ευθύνη τους εις ολόκληρον.

Εις ολόκληρον ψευδορκήσαντος μάρτυρα και ηθικού αυτουργού. ΤριμΕφΛαρ 180/12, σ. 12

Ο ν. 1178/81 περί αντικειμενικής ευθύνης αναφέρεται μόνο στον ιδιοκτήτη του εντύπου. ΤριμΕφΛαρ 24/13, σ. 65

Αντικειμενική ευθύνη Δημοσίου, αδιαφόρως υπαιτιότητας του ζημιώσαντος οργάνου, επί παράλειψης υποχρεώσεων από το νόμο και την καλή πίστη. ΜονΕφΛαρ 2/13, σ. 128

Ιατρού εξ αδικοπραξίας και κατά το 8 ν. 2251/94 περί προστασίας καταναλωτών.

Επί εις ολόκληρον ευθύνης εξ αδικοπραξίας ο ζημιωθείς δεν υποχρεούται να αποδείξει ποία επιμέρους πράξη επέφερε το αποτέλεσμα. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137, ΤριμΕφΛαρ 103/13, σ. 314

ΕΚ επί ανασφάλιστου οχήματος. ΤριμΕφΛαρ 44/13, σ. 228, Επί αγνώστου οδηγού. ΤριμΕφΛαρ 232/13, σ. 555

Ασφαλιστή λόγω σωρευτικής αναδοχής χρέους. ΤριμΕφΛαρ 58/13, σ. 254

Αδικοπρακτική εις ολόκληρον ευθύνη νπ και αντιπροσωπευτικού οργάνου. ΤριμΕφΛαρ 70/13, σ. 266

Εις ολόκληρον πλειόνων (συν)εγγυητών έναντι του δανειστή. Ισομερής μεταξύ τους εκτός αν προκύπτει άλλως από την εσωτερική τους σχέση. ΤριμΕφΛαρ 116/13, σ. 330

Επί προσβολής προσωπικότητας, αντικειμενική ευθύνη μόνο για την αξίωση άρσης και παράλειψης στο μέλλον, ενώ για ικανοποίηση ηθικής βλάβης αναγκαία υπαιτιότητα. ΤριμΕφ/Αρ 61/13, σ. 473

ΕΦΕΣΗ (ΔιοικΔικ)

Επιτρεπτή έφεση επί διαφοράς με αντικείμενο περιοδικές παροχές, διεκδικούμενες με προσφυγή ουσίας κατά της πράξης που απονέμει ή αρνείται απονομή τους, και όχι με αγωγή. ΔιοικΕφ/Αρ 71/13, σ. 610

Η με το ν. 3900/10 υποχρέωση του εκκαλούμενου όπως επί τελωνειακών διαφορών καταβάλει μέχρι τη δικάσιμο, με ποινή απαραδέκτου της έφεσης, το 50% του οφειλόμενου κατά την εκκαλούμενη ποσού, δεν καταλαμβάνει εφέσεις ασκηθείσες πριν την έναρξή του. ΔιοικΕφ/Αρ(Συμβ) 48/13, σ. 832

ΕΦΕΣΗ (ΠολΔικ)

Ανυπόστατη έφεση αν δεν γίνουν εμπρόθεσμα κατάθεση στη γραμματεία του εκδόντος την εκκαλούμενη δικαστηρίου και σύνταξη έκθεσης στο οικείο βιβλίο.

Άνευ επιρροής για την τελεσιδικία η ασκηθείσα εκπρόθεσμα ή μη προσηκόντως έφεση. ΤριμΕφ/Αρ 258/12, σ. 20

Παραδεκτή προβολή από τον εφεσίβλητο - εναγόμενο ενστάσεων καταλυτικών της αγωγής, έστω κι αν δεν τις πρόβαλε καθόλου ή παραδεκτά πρωτόδικα, εφόσον συντελούν σε απόκρουση της έφεσης.

Παραδεκτή προβολή ένστασης παραγραφής το πρώτον στο Εφετείο εφόσον αποδεικνύεται με δικ. ομολογία. ΤριμΕφ/Αρ 415/12, σ. 26

Απαράδεκτος λόγος ανακοπής προτεινόμενος το πρώτον με την έφεση. ΤριμΕφ/Αρ 14/13, σ. 46

Η απόφαση που έκρινε οριστικά αγωγή αναγνώρισης της ακυρότητας διαθήκης και κήρυξε απαράδεκτη τη συζήτηση ως προς τη σωρευόμενη αγωγή περί κλήρου, υπόκειται σε έφεση καθότι έκρινε οριστικά τη μία αγωγή και πριν εκδοθεί οριστική απόφαση ως προς τη σωρευθείσα. ΤριμΕφ/Αρ 15/13, σ. 52

Επί αναίρεσης απόφασης το δικαστήριο της παραπομπής, στο οποίο προτείνονται όσοι ισχυρισμοί μπορούσαν και κατά τη συζήτηση που εκδόθηκε η αναιρεθείσα, ερευνά μόνο λόγους έφεσης για τα αναιρεθέντα κεφάλαια. ΤριμΕφ/Αρ 20/13, σ. 57

Αν απαγγέλθηκε προσωπική κράτηση και επέλθει νομοθετική κατάργησή της δυνατός λόγος έφεσης, ενώ παράλληλα το Εφετείο μπορεί και αυτεπάγγελα να απορρίψει το αίτημα απαγγελίας της αφού εξαφανίσει την εκκαλουμένη. Το 72§12 ν. 3994/11 που τροποποίησε το 1047 ΚΠολΔ, εφαρμόζεται και επί των εκκρεμών κατά τη δημοσίευσή του αγωγών. ΤριμΕφ/Αρ 34/13, σ. 93, ΤριμΕφ/Αρ 359/13, σ. 707

Επί διαφορών γονέων και τέκνων αντέφεση και με τις προτάσεις για τα εκκληθέντα και αναγκαιώς συνεχόμενα κεφάλαια.

Εξουσία Εφετείου, κατόπιν αιτήματος, να διατάξει απόδοση των προσωρινά επιδικασθέντων καταβληθέντων. ΤριμΕφ/Αρ 50/13, σ. 112

Επί έφεσης ερημοδικασθέντος εξαφάνισις της εκκαλουμένης στα όρια της έφεσης και των πρόσθετων λόγων. Αν αρνηθεί τους αγωγικούς ισχυρισμούς ή προβάλλει εσφαλμένη εκτίμηση αποδείξεων η απόφαση εξαφανίζεται ως προς όλες τις δ/ξεις.

Επί εξαφάνισις εκκαλουμένης διότι κατά τόπον αρμόδιο δεν ήταν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αλλά άλλο εκτός περιφέρειας του Εφετείου, αυτό υποχρεούται να παραπέμψει προσδιορίζοντας, επί συντρέχουσας δωσιδικίας, συγκεκριμένο δικαστήριο. ΤριμΕφ/Αρ 43/13, σ. 225

Ανάκληση εξώδικης ομολογίας με δήλωση στο δικόγραφο της έφεσης. ΤριμΕφ/Αρ 47/13, σ. 232

Έρευνα από το Εφετείο των μη εξετασθεισών πρωτοδικώς αγωγικών βάσεων όταν, μετά παραδοχή της έφεσης και εξαφάνισις της εκκαλουμένης, δικάζει την αγωγή. ΤριμΕφ/Αρ 67/13, σ. 259

Παραδεκτή έφεση πτωχού κατά απόφασης που κήρυξε παύση εργασιών της πτώχευσης και αυτόν μη συγγνωστό κατά την εκούσια δικαιοδοσία, αδιάφορα αν κλήθηκε και παραστάθηκε ή όχι πρωτοδικώς, απαράδεκτη δε κατά του συνδίκου. ΤριμΕφ/Αρ 89/13, σ. 290

Αναβίωση εκκρεμοδικίας με την έφεση έως την έκδοση οριστικής απόφασης επ' αυτής. ΤριμΕφΛαρ 98/13, σ. 304

Ορισμένος λόγος έφεσης για εσφαλμένη εκτίμηση αποδείξεων, χωρίς εξειδίκευση του σφάλματος. ΤριμΕφΛαρ 101/13, σ. 307

Αντέφεση με προτάσεις ως προς τη δ/ξη της εκκαλουμένης περί δικ. εξόδων, που επίσης προσβάλλεται με έφεση συγχρόνως με την ουσία της υπόθεσης.

Η αντέφεση δεν υπόκειται στην απαγόρευση δεύτερης έφεσης. ΤριμΕφΛαρ 110/13, σ. 321

Επί μη άσκησης επικουρικής έφεσης ή αντέφεσης κατά του παρεμπιπτόντως εναγομένου για την περίπτωση ευδοκίμησης της έφεσης των κυρίως εναγόντων, μη μεταβίβαση της παρεμπιπτούσας αγωγής στο Εφετείο και το δεδικασμένο εκ της απόφασης που έκρινε λόγους εφέσεων για την κύρια αγωγή δεν εκτείνεται στην παρεμπιπτούσα. ΤριμΕφΛαρ 115/13, σ. 326

Απαράδεκτος ισχυρισμός στο Εφετείο περί απαραδέκτου συζήτησης της αγωγής λόγω μη τήρησης της απόπειρας εξώδικης επίλυσης. ΤριμΕφΛαρ 116/13, σ. 330

Αν με έφεση προσάπτεται σφάλμα ως προς μη νόμιμη επιβολή βάρους απόδειξης, έννομο συμφέρον άσκησης της έχει μόνο ο διάδικος στον οποίο επιβλήθηκε αυτό. ΤριμΕφΛαρ 140/13, σ. 349

Μετά το ν. 3994/11, επί ερημοδικίας ο παριστάμενος διάδικος υποχρεούται, με ποινή απαραδέκτου συζήτησης της έφεσης, σε 5 μέρες από αυτή να προσκομίσει το εισαγωγικό δικόγραφο, τις πρωτόδικες προτάσεις του αντιδίκου και τα πρακτικά. Συστατική ερμηνεία και μη κήρυξη απαραδέκτης της συζήτησης επί μη προσκόμισης υπό του εκκαλούντος - εναγομένου μόνο των προτάσεων του αντιδίκου. ΜονΕφΛαρ 6/13, σ. 367

Επί εναγωγής πλειόνων συναιτίων ζημίας, η έφεση του ενός δεν απευθύνεται κατά του άλλου, διότι το έννομο συμφέρον του εκκαλούντος εξαντλείται στην απόρριψη της αγωγής ως προς αυτόν. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

Επί αγωγής αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας

αν εκκληθεί η υπαιτιότητα δυνατή αντέφεση για την αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση, όχι όμως και το αντίστροφο.

Αντέφεση με τις προτάσεις δεν ισχύει ως αυτοτελής έφεση. ΤριμΕφΛαρ 66/13, σ. 489

Απαράδεκτη συζήτηση έφεσης ως προς ορισμένους εφεσίβλητους επί μη προσκόμισης εγγράφου αποδεικνύοντος επίσπευση από τον απολιπόμενο εκκαλούντα ως προς αυτούς ή νόμιμη κλήτευσή του. ΤριμΕφΛαρ 113/13, σ. 501

Κατάργηση δίκης επί παραίτησης από δικόγραφο έφεσης πριν τη συζήτηση χωρίς συναίνεση του εφεσίβλητου, δίχως ανάγκη επίδοσης της έφεσης ή κλήτευσης. ΤριμΕφΛαρ 119/13, σ. 504, ΤριμΕφΛαρ 244/13, σ. 562, ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

Μη εφαρμογή στην έκκλητη δίκη νόμου εκδοθέντος μετά τη δημοσίευση της εκκαλουμένης, έστω και αν έχει αναδρομική δύναμη, εκτός αν περιέχει ρητή ειδική προς τούτο δ/ξη ή αν το Εφετείο εξαφανίζει, κατ' αποδοχή λόγου έφεσης, την εκκαλουμένη και δικάζει την αγωγή οπότε εφαρμόζει τον κατά τη δημοσίευση της απόφασής του ισχύοντα νόμο. ΤριμΕφΛαρ 164/13, σ. 528, ΤριμΕφΛαρ 359/13, σ. 707

Επί απόρριψης της κύριας αγωγικής βάσης ή αιτήματος, υποχρέωση εξέτασης της επικουρικής, άλλως λόγος έφεσης με τον οποίο, αν ο εκκαλών δεν παραπονείται για την απόρριψη της κύριας βάσης, η υπόθεση μεταβιβάζεται μόνο ως προς τη μη εξετασθείσα. ΤριμΕφΛαρ 173/13, σ. 531

Μη επιτρεπτή δεύτερη έφεση, επιτρεπτή όμως έφεση από άλλον εκκαλούντα ή εναντίον άλλου εφεσίβλητου.

Επί μη συνεκδίκασης αντίθετων εφέσεων, αν εκδοθεί επί της ουσίας απόφαση για τη μία, αυτή αποτελεί δεδικασμένο εφόσον εξέτασε και το με τη δεύτερη έφεση καταγόμενο προς κρίση ζήτημα. ΤριμΕφΛαρ 200/13, σ. 542

Έννομο συμφέρον νικήσαντος εναγομένου για έφεση επί απόρριψης της αγωγής λόγω καταχρηστικής άσκησης. ΤριμΕφΛαρ 204/13, σ. 544

Άσκηση έφεσης κατά απόφασης ΠολΠρωτ που απέρριψε αίτηση για άνοιγμα της διαδικασίας

ας εξυγίανσης επιχείρησης και παράλληλα άσκηση αίτησης κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων για λήψη προληπτικών μέτρων από το Εφετείο. ΤριμΕφΛαρ 215/13, σ. 552

Επί πρωτόδικης απόρριψης της αγωγής κατά παραδοχή ένστασης, με την έφεση του ενάγοντος μεταβιβάζονται στο Εφετείο αδιαίρετα η αγωγή και η ένσταση χωρίς ανάγκη επαναφοράς της με τις προτάσεις, αν όμως η αγωγή έγινε δεκτή και απορρίφθηκε ένσταση ο εναγόμενος την επαναφέρει στο Εφετείο μόνο με λόγο έφεσης ή πρόσθετο λόγο. ΤριμΕφΛαρ 244/13, σ. 562, ΤριμΕφΛαρ 360/13, σ. 715

Με την παραδεκτή έφεση αναβιώνει στα όριά της η εκκρεμοδικία εκ της άσκησης της αγωγής, εκ του δικογράφου της οποίας ο ενάγων μπορεί να παραιτηθεί.

Στην κατ' έφεση δίκη νέα αποδεικτικά μέσα όσα δεν υποβλήθηκαν πρωτόδικα ή υποβλήθηκαν απαράδεκτα, εκπρόθεσμα ή χωρίς επίκληση. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

Παραδεκτή προβολή από τον εκκαλούντα - εναγόμενο ένστασης καταχρηστικής άσκησης με την έφεση ή πρόσθετο λόγο και όχι με τις προτάσεις. ΤριμΕφΛαρ 257/13, σ. 678

Παραδεκτή ένορκη βεβαίωση ληφθείσα μετά τη συζήτηση στο Εφετείο μόνο προς (αντ)απόδειξη και αντίκρουση ισχυρισμού παραδεκτά προταθέντος το πρώτον κατ' αυτή. ΤριμΕφΛαρ 377/13, σ. 745

Μη ισχύς της αρχής της μη χειροτέρευσης του εκκαλούντος αν το Εφετείο μετά εξαφάνιση της εκκαλουμένης, κρατεί την υπόθεση και δικάζει κατ' ουσίαν. ΤριμΕφΛαρ 437/13, σ. 797

ΖΩΝΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Συνυπαιτότητα θανόντος που δεν έφερε ζώνη. ΜονΕφΛαρ 2/13, σ. 128

ΗΘΙΚΗ ΒΛΑΒΗ

Ο ν. 1178/81 περί ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης αναφέρεται μόνο στον ιδιοκτήτη του εντύπου, όχι και στο συντάκτη, εκδότη ή διευθυντή σύνταξης, που ευθύνονται κατά τον ΑΚ. Προσδιορισμός, αναιρετικά ανέλεγκτος, εύλογης

ικανοποίησης ηθικής βλάβης, χωρίς υποχρέωση αποδείξεων. Επί συντρέχοντος πταίσματος, κατ' ένσταση, δυνατή μη επιδίκαση ή μείωση του ποσού. Αντίθετη στην αρχή της αναλογικότητας η πρόβλεψη στο νόμο ελάχιστου ορίου ικανοποίησης με μόνο στοιχείο τον τόπο έκδοσης της εφημερίδας.

Ηθική βλάβη μέτριας έντασης από δημοσίευμα αναληθές. ΤριμΕφΛαρ 24/13, σ. 65

Δυνητική ευχέρεια για επιδίκαση εύλογης χρηματικής ικανοποίησης. Κριτήρια προσδιορισμού της. ΜονΕφΛαρ 2/13, σ. 128

Μη νόμιμη αξίωση ηθικής βλάβης προσώπων που στερήθηκαν συναισθηματικά το δεσμό με συγγενικό πρόσωπο λόγω κωματώδους κατάστασής του, αν δεν εκτίθεται χωριστή βλάβη της υγείας τους υπερβαίνουσα τις συνέπειες τέτοιων περιπτώσεων. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137

Μη επιδίκαση ηθικής βλάβης λόγω αποκλειστικής υπαιτιότητας, άλλως μείζονος συνυπαιτότητας του παθόντος, κατά παραδοχή ένστασης. ΤριμΕφΛαρ 47/13, σ. 232

Επί αυτοδικίας. ΤριμΕφΛαρ 127/13, σ. 333

Επί σημαντικής προσβολής προσωπικότητας για ικανοποίηση ηθικής βλάβης αναγκαία υπαιτιότητα. ΤριμΕφΛαρ 61/13, σ. 473

Αμεταβίβαστη εν ζωή και ακληρονόμητη η αξίωση ηθικής βλάβης, εκτός αν αναγνωρίστηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε αγωγή ασκηθείσα έστω και αναρμοδίως, ακόμη κι αν εμφανίστηκαν μετά απρόβλεπτες συνέπειες. Η υπό ενός εκ των υπόχρεων αναγνώριση επάγεται μεταβίβαση μόνον έναντι αυτού. Μη επιτρεπτή επιδίκαση ποσού μικρότερου εκ μόνου του λόγου ότι ωφελείται πλέον άλλος (κληρονόμος). Επιδίκαση ικανοποίησης στους κληρονόμους του θανόντος διαδίκου κατά την κληρονομιά μερίδα. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Βλ. Δημόσιο

ΙΑΤΡΟΙ

Ιατρική ευθύνη εξ αδικοπραξίας. Ρύθμιση ευθύνης και από το 8 ν. 2251/94 περί προστασίας καταναλωτών.

Παραβίαση κανόνων ιατρικής επιστήμης ή των εκ του γενικού καθήκοντος πρόνοιαις υποχρεώσεων επιμέλειας του μέσου συνετού ιατρού της ειδικότητας του ζημιώσαντος.

Βάρος απόδειξης επί νόθου αντικειμενικής ιατρικής ευθύνης. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137, ΤριμΕφΛαρ 103/13, σ. 314

Επί νοσηλείας ασθενούς από ιατρό σε ιδιωτική κλινική αρκεί, για το χαρακτηρισμό αυτής ως προστήσας, η παροχή γενικών οδηγιών στον ιατρό ως προς τον τόπο, χρόνο και όρους εργασίας, ενόψει αδυναμίας παροχής ειδικών οδηγιών για τις ιατρικές πράξεις.

Ευθύνη ιατρών, που σε εγχείρηση δεν χρησιμοποίησαν monitor, αλλά ψηφιακό παλμικό οξύμετρο δακτύλου μη παρέχον πλήρη εικόνα, με συνέπεια καθυστερημένη αντίληψη της υποξυγοναιμίας, που προκάλεσε εγκεφαλική βλάβη.

Ο χειρουργός με τον υπ' αυτού επιλεγέντα αναισθησιολόγο αποτελούν ομάδα έναντι του ασθενούς, αδιαφόρως χωριστής ή μη αμοιβής τους.

Πρόστηση υπό της εναγόμενης κλινικής ιατρών, έστω και ως «εξωτερικών συνεργατών», διότι, αφού η κλινική ωφελούνταν από τη δραστηριότητά τους, πρέπει να επιβαρύνεται και από τα επιζήμια αποτελέσματα. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137

Δυσμενής εξέλιξη κοιλιοπ्लाστικής επέμβασης λόγω πολυώρης οδήγησης από την εγχειρισθείσα παρά τις αντίθετες υποδείξεις. Συνυπαιτιότητα ιατρού που δεν χορήγησε ειδική ζώνη. ΤριμΕφΛαρ 103/13, σ. 314

ΙΚΑ

Υποκατάσταση ΙΚΑ στις αξιώσεις παθόντος, εφόσον συντρέχει ποιοτική και ποσοτική αντιστοιχία. Μη αναγκαίο στοιχείο η απόφαση του Διοικητή για το ύψος των παροχών. ΤριμΕφΛαρ 58/13, σ. 254

Αναγνώριση ημερών εργασίας ασφαλισμένου για τις οποίες δεν καταβλήθηκαν ασφ. εισφορές εντός 12μηνου από τη λήξη της εργασιακής σχέσης, επί δε θανάτου του άσκηση του δικαιώματος από τους δικαιούχους σε ισόχρονη προθεσμία από το θάνατο. ΔιοικΕφΛαρ 76/12, σ. 420

ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΗ

Βλ. Μίσθωση

ΚΑΤΑΒΟΛΗ (Αστ)

Επί πλειόνων δικαιούχων διαιρετής παροχής, ο οφειλέτης πρέπει να την καταβάλει κατ' ίσα μέρη, εκτός αν προκύπτει ότι οφείλεται σε καθένα ορισμένο ποσοστό. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

Η καταβολή από τον οφειλέτη σε εκτέλεση απόφασης ασφ. μέτρων προσωρινής επιδίκασης δεν μπορεί να προταθεί στην κύρια δίκη ως αποσβεστικός λόγος της οφειλής, διότι το 416 ΑΚ εφαρμόζεται μόνον επί οικειοθελούς παροχής, εφαρμογή όμως του 730§2 ΚΠολΔ. Αν γίνει δεκτή η κύρια αγωγή, τυχόν καταβολές θεωρούνται ως προκαταβολές έναντι της οριστικής επιδίκασης, δεν συμψηφίζονται με αυτή και προαφαιρούνται κατά την εκτέλεση. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

Επί πλειόνων χρεών απόσβεση χρέους με καταβολή και μονομερή υπό του οφειλέτη καθορισμό του εξοφλητέου. ΤριμΕφΛαρ 79/13, σ. 490
Βλ. και Δημόσια κατάθεση

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. Διανομή (Εμπ), Εργασία, Μίσθωση

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ

Επί καταδολιευτικής αγωγής ανάγκη μείας του ποσού της απαίτησης του δανειστή και της αξίας του απαλλοτριωθέντος κατά το χρόνο άσκησης.

Το κλείσιμο λ/σμού δεν συνιστά γενεσιουργό όρο της απαίτησης για το κατάλοιπο, αλλά προϋπόθεση του ληξιπροθέσμου που πρέπει να υπάρχει κατά τη συζήτηση.

Διάρρηξη απαλλοτριώσεων εγγυητή. ΤριμΕφΛαρ 64/13, σ. 480

Επί καταδολιευτικής δικαιοπραξίας προστασία των δανειστών του μεταβιβάζοντος με λήψη κατάλληλου ασφ. μέτρου, όπως εγγραφή προσημείωσης, για εξασφάλιση της μελλοντικής εκτέλεσης. ΜονΠρωτΛαρ 749/12, σ. 579

Ορισμένη αγωγή διάρρηξης που εξειδικεύει την αιτία για την οποία βεβαιώθηκαν ταμειακά τα χρέη του εναγομένου προς το ενάγον Δημόσιο.

Διάρρηξη δικαιοπραξιών λόγω φορολογικών χρεών που γεννήθηκαν πριν από αυτές και κατέστησαν ληξιπρόθεσμα με την ταμειακή βεβαίωση πριν την άσκηση της αγωγής.

Επί χαριστικών δικαιοπραξιών μη αναγκαία γνώση του αποκτώντος τρίτου ότι ο οφειλέτης απαλλοτριώνει προς βλάβη των δανειστών του, που και ως στενός συγγενής γνώριζε τις οφειλές. ΤριμΕφΛαρ 305/13, σ. 682

Αρμοδιότητα ΠολΠρωτ επί παυλιανής αγωγής, ως μη αποτιμητής σε χρήμα.

5ετής παραγραφή αγωγής διάρρηξης από την κατάρτιση (και όχι μεταγραφή) της καταδολιευτικής απαλλοτρίωσης. ΤριμΕφΛαρ 388/13, σ. 765

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

Ρύθμιση ευθύνης ιατρού και από το 8 ν. 2251/94 περί προστασίας καταναλωτών. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137, ΤριμΕφΛαρ 103/13, σ. 314

Αοριστία ισχυρισμού ανακόπτοντος ότι εντάσσεται στο νόμο προστασίας καταναλωτών, χωρίς στοιχεία για την ιδιότητά του ως τελικού αποδέκτη του προϊόντος και το σκοπό της σύμβασης. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΔΙΚΗΣ

Βλ. Παραίτηση (ΠολΔικ)

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Απαγόρευση εργασίας χωρίς άδεια της αστυνομίας σε οινόπνευματοπωλεία και καταστήματα με παίγνια. Προσωρινή ανάκληση της άδειας αν ασκηθεί κατά του κατόχου δίωξη για συγκεκριμένα αδικήματα. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 51/13, σ. 833

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Διάκριση του μόνιμου προσωπικού καταστημάτων κράτησης σε διοικητικό, φυλακτικό, υγειονομικό, κοινωνικών υπηρεσιών, τεχνικό και άλλων κατηγοριών και υπαγωγή όλων στον ΥπαλΚωδ. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 20/13, σ. 628

ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ (ΠολΔικ)

Καταχρηστική η κατάσχεση περισσότερων

περιουσιακών στοιχείων, αν οι αξιώσεις του δανειστή πρόδηλα θα ικανοποιηθούν από ένα μόνο. ΜονΠρωτΛαρ 540/12, σ. 163

Απαγόρευση, κατά τη διάρκεια και έως ένα μήνα από την περάτωση του έργου, της κατάσχεσης του εργολαβικού ανταλλάγματος.

Συντηρητική κατάσχεση μετοχών του καθ' ου εργολάβου εις χείρας αυτού ή τρίτων. ΜονΠρωτΛαρ 728/12, σ. 172

Βλ. και Εκτέλεση

ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ

Βλ. Ασφαλιστικά μέτρα, Κατάσχεση

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Καταχρηστική η ένσταση κατάχρησης δικαιώματος. ΤριμΕφΛαρ 54/12, σ. 9

Μη κατάχρηση δικαιώματος εκ του ότι ο υπαίτιος συμπαραστάθηκε οικονομικά στον παθόντα, που αποδεχόταν τη βοήθεια εξ ανάγκης και δεν δημιούργησε πεποίθηση ότι δεν θα ασκήσει τις αξιώσεις του, έστω κι αν τις άσκησε μία μέρα πριν τη συμπλήρωση της παραγραφής. ΤριμΕφΛαρ 417/12, σ. 30

Κατάχρηση δικαιώματος η πρόσκληση του εργοδότη να εργασθεί ο μισθωτός σε άλλη πόλη. ΤριμΕφΛαρ 20/13, σ. 57

Καταχρηστική η κατάσχεση περισσότερων στοιχείων, αν οι αξιώσεις θα ικανοποιηθούν πρόδηλα από ένα μόνο.

Μη καταχρηστική η κατάσχεση ακινήτου παρά την ήδη κατάσχεση μισθωμάτων που απαιτούσε εξακολούθηση των μισθώσεων για μεγάλο διάστημα, ενώ, καίτοι η απαίτηση είναι μικρότερη από την αξία του κατασχεθέντος, υπήρχαν ενυπόθηκες οφειλές. ΜονΠρωτΛαρ 540/12, σ. 163

Καταχρηστική άσκηση συγκυριότητας σε διαιρετό τμήμα ακινήτου που νέμεται ο εναγόμενος, ενόψει δυσμενούς ανατροπής παγιωθείσας κατάστασης, λόγω ανέγερσης οικοδομής με δαπάνες του και αξιοποίησής του, έστω κι αν προκύπτει κατάτμηση και δημιουργία μη άρτιων οικοπέδων. ΤριμΕφΛαρ 77/13, σ. 284

Μη καταχρηστική συμπεριφορά επισπεύδοντος πλειστηριασμό μετά πάροδο 2 μηνών

αφότου ο οφειλέτης υποσχέθηκε ικανοποίηση της απαίτησης. Μη καταχρηστική η κτήση του εκπλειστηριαζόμενου με αντάλλαγμα μικρότερο της αγοραίας αξίας. ΤριμΕφΛαρ 96/13, σ. 299

Μη καταχρηστική επίσπευση εκτέλεσης εφόσον η βλάβη του ανακόπτοντος είναι απότοκος επανειλημμένης δυστροφίας του στη μη καταβολή μισθώματος. ΤριμΕφΛαρ 141/13, σ. 352

Μη κατάχρηση εκ μόνης της μεγάλης βλάβης του οφειλέτη, εκτός αν συνδυάζεται με άλλες περιστάσεις όπως έλλειψη συμφέροντος του δανειστή που δεν συντρέχει όταν ασκεί δικαίωμα για είσπραξη απαίτησης. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

Μη εφαρμογή του 281 ΑΚ σε διαφορές περί την κοινωνική ασφάλιση. ΔιοικΕφΛαρ 48/12, σ. 416

Καταχρηστική αγωγή, εφόσον η αλλαγή χρήσης και κατασκευή σε κοινόχρηστο χώρο οικοδομής έγινε με συναπόφαση του ενάγοντος που επί 18 έτη την αποδεχόταν, η δε ανατροπή επάγεται επαχθείς οικονομικές επιπτώσεις για τον εναγόμενο. Μη κατάχρηση ως προς την κατασκευή αποθήκης στο επί του δώματος φρεάτιο του (μη εγκατασταθέντος ακόμη) ανελκυστήρα παρά την αρχική συναίνεση του ενάγοντος, λόγω μη μακράς διατήρησης και μη επαχθών συνεπειών για τον εναγόμενο, παρά την εξίσου παράνομη χρήση από τον ενάγοντα υπόγειου χώρου. ΜονΕφΛαρ 16/13, σ. 572

Καταχρηστική διεκδίκηση τμήματος ακινήτου στο οποίο ανηγέρθηκαν κτίσματα με άδεια του ενάγοντος - κυρίου του όλου ακινήτου και με δαπάνη μεγάλων ποσών από τον εναγόμενο πριν 15 έτη. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

Μη καταχρηστικός ο συμβατικός όρος παρακράτησης κυριότητας μέχρι την εξόφληση του τιμήματος που συνιστά συνήθη πρακτική σε πωλήσεις με πίστωση του τιμήματος, γνωστή στον έμπειρο αγοραστή.

Παραδεκτή προβολή από τον εκκαλούντα - εναγόμενο ένστασης καταχρηστικής άσκησης με την έφεση ή πρόσθετο λόγο και όχι με τις προτάσεις. ΤριμΕφΛαρ 257/13, σ. 678

Καταχρηστικό το δικαίωμα συνέχισης δουλείας οδού, εφόσον διανοίχθηκε αγροτικός κοι-

νόχρηστος δρόμος καταστήσας το δεσπόζον ακίνητο αυτόρκες σε μεγάλο βαθμό, ο δε ενάγων έπαυσε προ μακρού χρόνου να την χρησιμοποιεί. ΤριμΕφΛαρ 344/13, σ. 699

Μη κατάχρηση εκ μόνης της δήλωσης παραίτησης από τις ελάχιστες νόμιμες αποδοχές. ΤριμΕφΛαρ 366/13, σ. 718

Μη καταχρηστική αγωγή κυριότητας του ενάγοντος που κατά παράκληση επέτρεψε στάθμευση οχημάτων των εναγομένων συγγενών του στο επίδικο, ενόψει μη μακράς αδράνειας, ενώ η κατασκευή πρόχειρου χώρου στάθμευσης, η φύτευση δένδρων και η περίφραξη δεν συνιστούν βελτίωση αλλά έγιναν προς εξυπηρέτηση των ιδίων. ΤριμΕφΛαρ 372/13, σ. 727

Καταχρηστική επίκληση από τον ενάγοντα της, λόγω μη τήρησης συμβολαιογραφικού τύπου, ακυρότητας της μεταβίβασης μετοχών του προς την ενεχυρούχο εταιρία με αυτοσύμβαση που ο ίδιος είχε επιτρέψει, αφού προηγουμένως η αγοράστρια εξόφλησε όλες τις υποχρεώσεις του προς τρίτους, ο ίδιος εξέφρασε ικανοποίηση και δήλωσε ρητά ότι οι μετοχές είναι της εταιρείας. ΤριμΕφΛαρ 423/13, σ. 785

ΚΕΔΕ

Βλ. Εκτέλεση (Διοικ)

ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ

Βλ. Καταστήματα

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Η πλασματική αποδοχή κληρονομίας λόγω αμέλησης της προθεσμίας αποποίησης μπορεί να προσβληθεί από τον κληρονόμο λόγω πλάνης περί το δίκαιο και δη λόγω άγνοιας ως προς το σύστημα κτήσης της κληρονομίας ή ως προς την προθεσμία αποποίησης ή τη νομική σημασία της άπρακτης παρόδου.

Η αγωγή ακύρωσης της αποδοχής κληρονομίας και η αντίστοιχη ένσταση στρέφονται και κατά του δανειστή της κληρονομίας. ΤριμΕφΛαρ 418/12, σ. 38

Δικαίωμα κληρονόμου να αξιώσει από τον κατακρατούντα ως κληρονόμο κληρονομιαία αντικείμενα, στα οποία ο κληρονομούμενος είχε

κυριότητα, νομή ή κατοχή, την αναγνώριση του κληρονομικού δικαιώματος και απόδοσή τους. Επί κατοχής τους χωρίς αντιποίηση κληρονομικού δικαιώματος ή με ειδικό τίτλο, άσκηση αγωγής αναγνώρισης του κληρονομικού δικαιώματος με παραδεκτή σώρευση διεκδικητικής.

Αποκλεισμός κληρονομικού δικαιώματος συζύγου και ακυρώσιμη η υπέρ αυτού δ/ξη διαθήκης, αν ο κληρονομούμενος άσκησε αγωγή διαζυγίου για βάσιμο λόγο ή επι συναινετικού ο θάνατος επήλθε μετά τη δεύτερη συναίνεση. ΤριμΕφΛαρ 204/13, σ. 544

Ακληρονόμητη η αξίωση ηθικής βλάβης, εκτός αν αναγνωρίστηκε με σύμβαση ή επιδόθηκε αγωγή ασκηθείσα έστω και αναρμοδίως, ακόμη κι αν εμφανίστηκαν μετά απρόβλεπτες συνέπειες. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

ΚΛΗΡΟΣ

Βλ. Αγροτική νομοθεσία, Κυριότητα

ΚΛΙΝΙΚΗ

Θάνατος νοσηλευομένου σε ψυχιατρική κλινική λόγω εγκαυμάτων εξ υπαιτιότητας προστηθέντων νοσηλευτών της. ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Βλ. ΟΤΑ

ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Εκτός συναλλαγής τα κοινόχρηστα πράγματα, εκτός αν έπαυσε ο προορισμός τους, έκτοτε δε η κυριότητά τους εξακολουθεί να ανήκει στο Δημόσιο ή Δήμο ως ιδιωτική περιουσία.

Προϋποθέσεις κοινοχρησίας δημοτικών και κοινοτικών οδών.

Ιδιοκτήτες εκτάσεων, καταλαμβανομένων ως κοινόχρηστοι χώροι από σχέδιο ρυμοτομίας συνοικισμού εγκριθέν μέχρι το νδ 690/48, οι οποίοι επιδίωξαν την έγκρισή του ή την αποδέχθηκαν έστω σιωπηρά, τεκμαίρεται αμάχητα ότι παραιτήθηκαν από τα επ' αυτών δικαιώματα. Κοινοχρησία των εκτάσεων αυτών από την έγκρισή του σχεδίου και περιέλευσή τους στο Δήμο, έστω κι αν δεν δόθηκαν πράγματι στην κοινή χρήση.

Κοινοχρησία ιδιωτικών ακινήτων εντός εγκεκριμένου σχεδίου πόλης χωρίς καταβολή αποζημίωσης, εφόσον κατέστησαν κοινόχρηστα με βούληση του ιδιοκτήτη και προβλέπονται ως κοινόχρηστοι χώροι από το σχέδιο. ΤριμΕφΛαρ 178/13, σ. 537

Κοινοχρησία αιγιαλού και παραλίας. Δυνατή η στο χώρο τους διαμόρφωση κοινόχρηστης οδού. ΤριμΕφΛαρ 437/13, σ. 797

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Αν συννομέας κατέχει όλο το κοινό θεωρείται ότι το κατέχει και επ' ονόματι των λοιπών και δεν μπορεί να αντιτάξει κτητική παραγραφή (έκτακτη χρησικτησία) πριν τους καταστήσει γνωστό ότι θα το νέμεται και κατά το ανήκον σε εκείνους ποσοστό, εκτός αν αυτοί εκούσια αποξενώθηκαν από τη συννομή. ΤριμΕφΛαρ 340/13, σ. 693

Αγωγή οριστικής ρύθμισης της διοίκησης κοινού στο ΠολΠρωτ κατά την τακτική διαδικασία. Αναγκαία μνεία και απόδειξη έλλειψης απόφασης της παμψηφίας ή πλειοψηφίας, ή ότι η υπάρχουσα είναι άκυρη ή λόγω μεταβολής συνθηκών δεν είναι συμφέρουσα για τους κοινωνούς, όπως και ότι ο ενάγων βρίσκεται στη συννομή του κοινού και υπόδειξη του πιο πρόσφορου τρόπου διαχείρισής του. ΤριμΕφΛαρ 419/13, σ. 782

Βλ. και Οροφοκτησία

ΚΟΜΜΩΤΡΙΕΣ

Παράνομη ανάκληση διορισμού αναπληρώτριας ωρομίσθιας εκπαιδευτικού λόγω παράληλης διατήρησης κομμωτηρίου. ΔιοικΕφΛαρ 293/12, σ. 424

ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Αίτηση καταχωρισθέντος στις πρώτες εγγραφές ως δικαιούχου δικαιώματος, κατά την εκούσια δικαιοδοσία στο ΜονΠρωτ, για διόρθωση του εμβαδού ή άλλων στοιχείων της πρώτης εγγραφής, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του 20α ν. 2664/98, εφόσον δεν τίθενται υπό αμφισβήτηση όρια όμορων ακινήτων ή δικαιώματα τρίτων. «Άλλα στοιχεία» η αιτία και ο τίτλος κτήσης. ΤριμΕφΛαρ 159/13, σ. 519

Αίτηση διόρθωσης ανακριβούς κτηματολογικής εγγραφής ως «αγνώστου ιδιοκτήτη» για να αναγραφεί ο αιτών ως κύριος. Κύρια παρέμβαση του Δημοσίου για να αναγραφεί τούτο ως κύριος, άλλως να παραμείνει η αρχική εγγραφή, διότι μόλις καταστεί οριστική θα δημιουργηθεί αμάχητο τεκμήριο υπέρ της κυριότητάς του. ΤριμΕφΛαρ 378/13, σ. 755

ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Επί αναγνωριστικής αγωγής κυριότητας έννομο συμφέρον επί κατάληψης του επιδίκου ή απλής αμφισβήτησης εφόσον δημιουργείται σύγχυση.

Δυνατή κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε τμήμα οικοπέδου, έστω κι αν προκύπτει κατάτμηση και δημιουργία μη άρτιων οικοπέδων. ΤριμΕφΛαρ 77/13, σ. 284

Αναδρομική επικύρωση συμβολαιογραφικών μεταβιβάσεων τμημάτων κλήρων, για τα οποία ισχύει απαγόρευση κατάτμησης. Μεταβίβαση κυριότητας κλήρων στους δικαιούχους με έκδοση και μεταγραφή παραχωρητηρίου. Πότε δυνατή κτήση κυριότητας χωρίς τίτλο. ΤριμΕφΛαρ 135/13, σ. 342

Επί αγωγής κυριότητας ακινήτου μη ανάγκη καθορισμού των πλευρικών διαστάσεων και προσανατολισμού του.

Αν αμφισβητηθεί ο τρόπος κτήσης από το δικαιοπάροχο, υποχρέωση καθορισμού μέχρι πρωτότυπη κτήση.

Επί πρωτότυπης κτήσης, όπως δυνάμει παραχωρητηρίου του Δημοσίου κτήση κλήρου, μη ανάγκη μνείας του τρόπου κτήσης από το δικαιοπάροχο. ΤριμΕφΛαρ 150/13, σ. 517

Αν έπαυσε ο προορισμός κοινοχρήστων πραγμάτων, η κυριότητά τους εξακολουθεί να ανήκει στο Δημόσιο ή Δήμο ως ιδιωτική περιουσία.

Αμάχητο τεκμήριο παραίτησης κυριότητας από ιδιοκτήτες εκτάσεων που καταλαμβάνονται από σχέδιο ρυμοτομίας συνοικισμού εγκριθέν μέχρι το νδ 690/48 ως κοινόχρηστοι χώροι, οι οποίοι επιδίωξαν την έγκρισή του ή την αποδέχθηκαν έστω σιωπηρά. ΤριμΕφΛαρ 178/13, σ. 537

Διαφοροποίηση (ως προς τον προσδιορισμό των ορόφων) των ιδιοκτησιών που αναγράφονται στη σύσταση οροφωκτησίας σε σχέση με την πραγματική κατάστασή τους. Απόδειξη ότι τα διαμερίσματα του πρώτου, με βάση την υφιστάμενη κατάσταση, ορόφου αποτελούν τα πατάρια των καταστημάτων του ισόγειου, τα δε διαμερίσματα του πραγματικού τρίτου ορόφου αντιστοιχούν στα αναφερόμενα στη σύσταση διαμερίσματα του δεύτερου. ΤριμΕφΛαρ 247/13, σ. 566

Από τη μεταγραφή της κυρούμενης πράξης εφαρμογής πολεοδομικής μελέτης επέρχονται οι μεταβολές στις ιδιοκτησίες και άμεση απόσβεση κάθε δικαιώματος τρίτου στα μεταβαλλόμενα ακίνητα. ΔιοικΕφΛαρ 31/13, σ. 588

Επί ακάλυπτης εδαφικής λωρίδας μεταξύ των οικιών των διαδίκων, χρησιμεύουσας στην υποδοχή και απομάκρυνση των σταλαγμάτων της βροχής, κυριότητα καθενός κατά το ήμισυ αυτής. ΤριμΕφΛαρ 201/13, σ. 665

Διεκδικητική αγωγή κυριότητας αγροτικών μηχανών επί πώλησής τους με παρακράτηση της κυριότητας μέχρι την εξόφληση του τιμήματος. ΤριμΕφΛαρ 257/13, σ. 678

Διεκδικητική αγωγή από τον κύριο ακινήτου κατά του αμφισβητούντος την κυριότητα κατόχου. ΤριμΕφΛαρ 335/13, σ. 687

Κτήση κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία, συνυπολογιζόμενου του χρόνου νομής του δικαιοπάροχου. ΤριμΕφΛαρ 340/13, σ. 693

Επί διεκδικητικής αγωγής ακινήτου ανάγκη μνείας της αποβολής του ενάγοντος από τη νομή ή κατοχή υπό του εναγομένου, χωρίς χρονικό προσδιορισμό της κατάληψης. Μη αναγκαία επίδοση στη ΔΟΥ.

Προσβολή κυριότητας του ενάγοντος που κατά παράκληση επέτρεψε στάθμευση οχημάτων των εναγομένων συγγενών του στο επίδικο, που δεν αποχώρησαν όταν τους ζητήθηκε. ΤριμΕφΛαρ 372/13, σ. 727

Κύρια παρέμβαση του Δημοσίου σε κτηματολογική διαφορά για να αναγραφεί τούτο ως κύριος, άλλως να παραμείνει η αρχική εγγραφή ως «αγνώστου ιδιοκτήτη».

Η απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων

περί επικύρωσης ανώμαλης δικαιοπραξίας συνιστούσε μεταγραφάπετο τίτλου κυριότητας, με αναδρομή στο χρόνο κατάρτισής της.

Μετά την κύρωση της οριστικής διανομής και την έκδοση του μεταγραφέντος τίτλου κυριότητας, δυνάμει του οποίου ο κλήρος περιήλθε στο δικαιοπάροχο του αιτούντος, το Δημόσιο, ως καθολικός διάδοχος του τέως Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου, στο οποίο είχε περιέλθει το αγρόκτημα κατόπιν απαλλοτρίωσης προς αποκατάσταση προσφύγων από την Ανατολική Ρωμυλία, απώλεσε την επ' αυτού κυριότητα. ΤριμΕφΛαρ 378/13, σ. 755

Κτήση κυριότητας κινητού μεταβιβασθέντος από μη κύριο, εκτός αν ο αποκτών κατά την παράδοση της νομής τελεί σε κακή πίστη, όπως επί εκποίησης από τον έχοντα επικαρπία ή ενέχυρο στο πράγμα, το μισθωτή ή θεματοφύλακα. Μη μεταβίβαση κυριότητας κλοπιμαίων ή απολωλόντων, εκτός αν πρόκειται για χρήματα ή ανώνυμους τίτλους ή κινητά εκποιούμενα σε πλειστηριασμό ή αγορά. ΤριμΕφΛαρ 423/13, σ. 785

ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Σε πράξη επιβολής προστίμου μη ανάγκη ειδικής αιτιολογίας, που μπορεί να περιέχεται στην έκθεση ελέγχου, οι ελλείψεις της οποίας ως προς τα περιστατικά της παράβασης εκτιμώνται ουσιαστικά από τα διοικ. δικαστήρια.

Μη ανακριβής και εκπρόθεσμη έκδοση ΑΠΥ από Δικηγόρο, αφού δεν προέκυψε ότι έλαβε το καταγγελλόμενο ποσό ως αμοιβή, καθώς η φορολογική αρχή στηρίχθηκε μόνο σε τηλεφωνική καταγγελία του συζύγου της εντολέως, για δε την αμοιβή υπάρχει απόδειξη προείσπραξης του ΔΣ σχετιζόμενη με την εκδοθείσα ΑΠΥ. ΔιοικΜονΠρωτΛαρ 1210/13, σ. 843

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Μέθη οδηγού. ΤριμΕφΛαρ 417/12, σ. 30, ΤριμΕφΛαρ 239/13, σ. 558

Αποκλειστική υπαιτιότητα οδηγού, που δεν ρύθμισε ταχύτητα, πλαγιολίσθησε και μετά πρόσκρουση σε κιγκλίδωμα εισήλθε στο αντίθετο ρεύμα.

Συνυπαιτιότητα θανάτου εκ μη χρήσης ζώνης. ΜονΕφΛαρ 2/13, σ. 128

Παραβίαση ΣΤΟΠ. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

Επί αναλάμποντος κίτρινου βέλους σηματοδότη υποχρέωση οδηγού να ανακόπτει ταχύτητα, να προχωρεί με προσοχή και να παραχωρεί προτεραιότητα σε πεζούς και οχήματα. ΤριμΕφΛαρ 94/13, σ. 497

ΛΑΤΟΜΕΙΑ

Μη εκ του νόμου υποχρέωση καταβολής αναλογικών μισθωμάτων επί εκμίσθωσης ιδιωτικών λατομείων αδρανών υλικών. Μη αναλογική εφαρμογή του 20 ν. 669/77 περί λατομείων ορυκτών. Οι μισθώσεις λατομείου, ως προσοδοφόρου αντικειμένου, διέπονται από τον ΑΚ και κατά την ελευθερία συμβάσεων μπορεί να συμφωνηθεί καταβολή αναλογικού μισθώματος. Νόμιμη υποχρέωση καταβολής του μόνο στα δημόσια λατομεία. ΤριμΕφΛαρ 57/13, σ. 246

ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ

Μεταφορά μαθητών από εταιρίες που διαθέτουν λεωφορεία ΔΧ αδιαφόρως ελάχιστου αριθμού αυτών, εφόσον η προκήρυξη δεν θέτει τέτοιο όρο. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 9/13, σ. 836

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

Υποχρέωση λογοδοσίας διαχειριστή πολυκατοικίας μετά τη λήξη της θητείας προς την εντολέα ΓΣ των ιδιοκτητών. Μη δικαίωμα οροφοκτήτη να αξιώσει ατομικά λογοδοσία, εκτός αν ο κανονισμός ορίζει διαφορετικά. ΤριμΕφΛαρ 156/13, σ. 363

ΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΣΗ

Ερμηνεία 370Α ΠΚ πριν και μετά το ν. 3674/08.

Προσκομιδή μαγνητοταινίας σε δίκη διατροφής συζύγων.

Αθέμιτη παρακολούθηση ή μαγνητοφώνηση με παρεμβολή τρίτου χωρίς δικαίωμα και συναίνεση ή με άγνοια των συνομιλητών. Φαινόμενη συρροή και απορρόφηση της χρήσης πληροφοριών, για την οποία δεν αξιώνεται άμεσος δόλος. Η ύστερη

πράξη είναι τιμωρητή για το συμμετόχο που δεν μετείχε στην αρχική. Επί πολλαπλής χρήσης σε εκπλήρωση ενιαίου δόλου υπάρχει ένα αδίκημα. Αν όμως ανέκυψε μεταγενέστερος δόλος χρήσης, η νέα χρήση αποτελεί ξεχωριστή πράξη. Αν κάποιος αθέμιτα παγίδευσε ή παρακολούθησε συνομιλία πριν την ισχύ του ν. 3674/08 και έκανε χρήση αυτής μετά την ισχύ του, μη απορρόφηση της μεταγενέστερης (κακουργηματικής πλέον) χρήσης από την πρότερη (πλημμεληματική) αθέμιτη παγίδευση ή παρακολούθηση. Παραπομπή αυτοουργού και συμμετόχου σε βαθμό κακουργήματος για αθέμιτη μαγνητοφώνηση και χρήση (πλειοψ). ΣυμβΠλημΛαρ 565/12, σ. 181

ΜΑΘΗΤΕΣ

Βλ. Εκπαίδευση, ΟΤΑ

ΜΑΡΤΥΡΕΣ (ΠολΔικ)

Μόνες οι στο δωρητήριο δηλώσεις περί ιδιαίτερου καθήκοντος και παραίτησης από ανάκληση δεν παρέχουν πλήρη απόδειξη αποκλείουσα την εμμέριση. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71

Μη μάρτυρας, ως μη τρίτος, ο νόμιμος εκπρόσωπος διαδίκου νπ ή μέλος της διοίκησής του. ΤριμΕφΛαρ 79/13, σ. 490

Μη πειστική κατάθεση του μη έχοντος άμεση αντίληψη αλλά μεταφέροντος πληροφορία από μη κατονομασθέν τρίτο πρόσωπο. ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

ΜΕΘΗ

Συντρέχον πταίσμα επιβάτη αν μπορούσε να γνωρίζει τη μέθη του οδηγού και τη μειωμένη ικανότητα για οδήγηση. ΤριμΕφΛαρ 417/12, σ. 30, ΤριμΕφΛαρ 239/13, σ. 558
Βλ. και Αυτοκίνητα - Ατυχήματα

ΜΕΣΕΓΓΥΗΣΗ (ΠολΔικ)

Μη νόμιμο αίτημα διορισμού ως μεσεγγυούχου του αιτούντος συντηρητική κατάσχεση. ΜονΠρωτΛαρ 728/12, σ. 172

ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

Επί πλειόνων μεταγραφπτών δικαιοπραξιών με το ίδιο συμβόλαιο, κάθε μία μεταγράφεται χωριστά. ΤριμΕφΛαρ 67/13, σ. 259

Δ/ξεις σε πράξη οροφοκτησίας μη μεταγραφείσα και ως κανονισμός, δεν ισχύουν ως κανονισμός πολυκατοικίας και έχουν μεταξύ των μερών μόνο ενοχικά αποτελέσματα. ΜονΕφΛαρ 16/13, σ. 572

ΜΕΤΟΧΕΣ

Επί ΑΕ μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο, μεταβίβαση των μεν ονομαστικών μετοχών με εγγραφή σε ειδικό βιβλίο της εταιρείας χρονολογούμενη και υπογραφόμενη, των δε ανωνύμων κατά τις δ/ξεις περί μεταβίβασης κινητών. Δηλωτικός και όχι συστατικός ο για φορολογικούς λόγους έγγραφος τύπος του 15 ν. 2459/97.

Μη μεταβίβαση κυριότητας κλοπιμαίων ή απολλωτών, εκτός αν πρόκειται για ανώνυμους τίτλους. ΤριμΕφΛαρ 423/13, σ. 785

ΜΙΣΘΟΣ

Βλ. Εργασία

ΜΙΣΘΩΣΗ (Αστ - Εμπ)

Η αρμοδιότητα για μίσθωση ακινήτων προς στέγαση δημόσιων σχολείων, που ανήκε στις Νομαρχίες, μεταβιβάστηκε από 1.1.11 στους Δήμους.

Το μίσθωμα (και η αποζημίωση χρήσης) είναι διαιρητή παροχή. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

Αναπροσαρμογή μισθώματος εμπορικής μίσθωσης κατά το 288 ΑΚ, λόγω μόνιμης μεταβολής συνθηκών ανεξάρτητα από το υπαίτιο και απρόβλεπτο αυτών.

Διαπλαστική η αγωγή και απόφαση αναπροσαρμογής, ως και το ασκηθέν δικαίωμα, ενεργοποιούμενο από την επίδοση της αγωγής, χωρίς αναδρομικότητα.

Μη ουσιώδης διαφορά 200 Ε σε σχέση με το δυνάμενο να επιτευχθεί μίσθωμα. ΤριμΕφΛαρ 101/13, σ. 307

Επί επιφύλαξης υπέρ των εκμισθωτών του δικαιώματος αυτοτελούς εκμίσθωσης χωριστού

«μεσοπατώματος», η εκμίσθωσή του σε τρίτον δεν συνιστά καταγγελία της μεταξύ των διαδίκων μίσθωσης όμορου χώρου.

Η αγωγή απόδοσης μισθίου λόγω δυστροφίας δεν επάγεται καταγγελία της μίσθωσης.

Αυτοδικία εναγομένων με αντικατάσταση κλειδαριάς μεσοπατώματος και απομάκρυνση των εντός αυτού αντικειμένων του ενάγοντος. ΤριμΕφΛαρ 127/13, σ. 333

Μη καταχρηστική εκτέλεση, καθόσον η βλάβη του ανακόπτοντος είναι απότοκος επανειλημμένης δυστροφίας του στη μη καταβολή μισθώματος.

Δ/γή απόδοσης μισθίου λόγω υπαίτιας καθυστέρησης και ενός μόνο μισθώματος. ΤριμΕφΛαρ 141/13, σ. 352

12ετής υποχρεωτική διάρκεια εμπορικών μισθώσεων, εκτός αν η συμβατική διάρκεια είναι μεγαλύτερη οπότε λύνονται με την πάροδο αυτής, ενώ επί παραμονής του μισθωτή χωρίς εναντίωση του εκμισθωτή, η μίσθωση καθίσταται αόριστη και λύεται με καταγγελία ασκούμενη και με αγωγή.

Χρόνος παραμονής στη χρήση του μισθίου νοείται ο συνολικός χρόνος του μισθωτή, συνυπολογιζομένου και του χρόνου των τυχόν δικαιιοπαρόχων του (εκ)μισθωτή. ΤριμΕφΛαρ 250/13, σ. 569

Αναπροσαρμογή μισθώματος. ΔΤΚ μηνών Ιανουαρίου - Μαρτίου 2013, σ. 213, Απριλίου - Ιουνίου 2013, σ. 428, Ιουλίου - Σεπτεμβρίου 2013, σ. 644, Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου 2013, σ. 849

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ

Βλ. Μίσθωση

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλ. Εργασία

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΟΥ

Διαδικασία κατάρτισης συμβάσεων έργου με ΟΤΑ. Προϋποθέσεις σύναψης από Δήμαρχο με απευθείας ανάθεση χωρίς διαγωνισμό. Αξίωση αδίκ. πλουτισμού επί άκυρης κατάρτισης σύμβασης έργου.

Η ωφέλεια από το έργο είναι ανεξάρτητη από την παραλαβή του ή όχι, που προϋποθέτει έγκυρη σύμβαση έργου. ΤριμΕφΛαρ 29/13, σ. 83

Απαγόρευση, κατά τη διάρκεια και έως ένα μήνα από την περάτωση του έργου, της εκχώρησης ή κατάσχεσης του εργολαβικού ανταλλάγματος. ΜονΠρωτΛαρ 728/12, σ. 172

Επί σύμβασης πώλησης μηχανημάτων και σύνδεσής τους, αν κύρια κατά τη βούληση των μερών είναι η μεταβίβαση της κυριότητας πρόκειται για πώληση, ενώ αν είναι η λειτουργία της εγκατάστασης για σύμβαση έργου.

Υπερμερία εργολάβου με μόνη την πάροδο της συμφωνηθείσας μέρας, εκτός αν αποδείξει, κατ'ένσταση, ότι η καθυστέρηση οφείλεται σε γεγονός μη ευθύνης του. Παράδοση έργου η περιέλευσή του στον εργοδότη αποπερατωμένου, έστω και με ελαττώματα, αρκεί να μην είναι εντελώς διαφορετικό από το συμβατικό.

Σύμβαση έργου αφού τα μέρη απέβλεψαν στην εγκατάσταση των μηχανημάτων και τη θέση σε λειτουργία του όλου συγκροτήματος ως ενιαίου συνόλου. Μη παράδοση του έργου κατά τη δήλη ημέρα, αφού δεν είχαν αποσταλεί όλα τα μηχανήματα.

Εφόσον η σύμβαση εξακολουθεί σε ισχύ, μη υποχρέωση εργοδότη να αναθέσει σε τρίτον τη λειτουργία του συγκροτήματος. ΤριμΕφΛαρ 377/13, σ. 745

ΜΙΣΘΩΣΗ ΠΡΟΣΟΔΟΦΟΡΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Οι μισθώσεις ιδιωτικών λατομείων αδρανών υλικών, ως μισθώσεις προσοδοφόρου αντικείμενου, διέπονται από τον ΑΚ και την ελευθερία συμβάσεων. ΤριμΕφΛαρ 57/13, σ. 246

ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Βλ. Εργασία, Υπάλληλοι

ΜΝΗΣΤΕΙΑ

Χρηματική ικανοποίηση ψυχικής οδύνης και επί μνηστών, όχι όμως και επί συμβιούντων σε κατάσταση ελεύθερης ένωσης χωρίς πρόθεση γάμου. ΤριμΕφΛαρ 239/13, σ. 558

ΝΟΜΑΡΧΙΕΣ

Βλ. ΟΤΑ

ΝΟΜΗ

Χρησικτησία επί συννομής. ΤριμΕφΛαρ 340/13, σ. 693

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Επί ζημίας νπ μη δυνατότητα μέλους του να στραφεί κατά των ζημιωσάντων. ΤριμΕφΛαρ 70/13, σ. 266

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΔιοικΔικ)

Επί αίτησης ακύρωσης πρωτοκόλλου ειδικής αποζημίωσης λόγω διατήρησης αυθαιρέτων κτισμάτων σε ιδιόκτητη δασική έκταση, εκδοθέντος από το Δασάρχη που υπόκειται στον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και ήδη Περιβάλλοντος, παθητική νομιμοποίηση μόνο του Υπουργού. ΔιοικΕφΛαρ 42/13, σ. 601

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΠολΔικ)

Η αγωγή ακύρωσης της πλασματικής αποδοχής κληρονομίας στρέφεται και κατά του δανειστή της κληρονομίας. ΤριμΕφΛαρ 418/12, σ. 38

Μη νομιμοποίηση σε αγωγή διαφυγόντων κερδών συνιδιοκτήτη ταξί, που μεταβίβασε το επί της άδειας ποσοστό του. ΤριμΕφΛαρ 46/13, σ. 231

Στην εκούσια δικαιοδοσία ανάκληση απόφασης κατόπιν αίτησης μόνο διαδίκου της αρχικής δίκης. ΤριμΕφΛαρ 74/13, σ. 279

Νομιμοποίηση πτωχού για έφεση κατά της απόφασης που κήρυξε παύση εργασιών της πτώχευσης και αυτόν μη συγγνωστό. ΤριμΕφΛαρ 89/13, σ. 290

Νομιμοποίηση οργανισμού συλλογικής διαχείρισης πνευματικής ιδιοκτησίας επί αγωγής για προστασία των δημιουργών ή έργων τους. ΤριμΕφΛαρ 95/13, σ. 293

Επί αξίωσης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών για δικαιώματα Δημοσίου και τρίτων, μη παθητική νομιμοποίηση του εισπράξαντος ως εντολοδόχου αυτών Υποθηκοφύλακα. ΤριμΕφΛαρ 53/13, σ. 459

Από την κήρυξη της παύσης εργασιών της πτώχευσης λόγω έλλειψης περιουσίας, νομιμοποίηση του πτωχού να παρίσταται στο δικαστήριο χωρίς το σύνδικο. ΤριμΕφΛαρ 305/13, σ. 682

ΟΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Στην απλή ομοδικία, όπως όταν συνενάγονται πλείονες υπόχρεοι από αυτ/τικό ατύχημα, σωρεύονται περισσότερες ανεξάρτητες μεταξύ τους δίκες, οι δε διαδικαστικές πράξεις κρίνονται για κάθε δίκη χωριστά. ΤριμΕφΛαρ 113/13, σ. 501

ΟΜΟΛΟΓΙΑ

Ανάκληση εξώδικης ομολογίας με δήλωση στο δικόγραφο της έφεσης, επαγόμενη απώλεια της αποδεικτικής ισχύος. ΤριμΕφΛαρ 47/13, σ. 232

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η αρμοδιότητα για μίσθωση ακινήτων προς στέγαση δημόσιων σχολείων, που ανήκε στις Νομαρχίες, μεταβιβάστηκε από 1.1.11 στους Δήμους.

Οι Περιφέρειες συνεχίζουν τις εκκρεμείς δίκες ως καθολικοί διάδοχοι των καταργημένων Νομαρχιών. Αν οι δίκες τελεσιδικήσουν μετά την 31.12.10 και αφορούν πληρωμή δαπανών από υποχρεώσεις εξ αρμοδιοτήτων μεταφερθεισών στους Δήμους, αυτοί είναι υπόχρεοι προς καταβολή τους. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

Δυνατότητα Δημάρχου, σε έκτακτες επείγουσες περιπτώσεις ειδικά αιτιολογημένες, να συνάπτει, χωρίς διαγωνισμό, σύμβαση απευθείας ανάθεσης έργου αν δεν υπερβαίνει ορισμένο ποσό, εφόσον εγγραφεί ειδική πίστωση στον προϋπολογισμό του Δήμου.

Εφαρμογή υπέρ ΟΤΑ των περί παραγραφής δ/ξεων του κοινού δικαίου, εφόσον είναι ευνοϊκότερες από τη νομοθεσία περί δημόσιου λογιστικού. 5ετής παραγραφή απαίτησης κατά ΟΤΑ. ΤριμΕφΛαρ 29/13, σ. 83

Από 1.1.11 οι δήμοι μπορούν να έχουν μόνο μία κοινωφελή επιχείρηση και μία επιχείρηση ύδρευσης. Συγχώνευση επιχειρήσεων των ΟΤΑ

που συνενώνονται σε ένα νέο δήμο, με απόφαση δημοτικού συμβουλίου δημοσιευόμενη στην ΕτΚ μετά από έλεγχο νομιμότητας. Αυτοδίκαιη περιέλευση περιουσιών στη νέα ως καθολική διάδοχο, που συνεχίζει αυτοδίκαια εκκρεμείς δίκες. Εφόσον η συγχωνευτική απόφαση δεν υπέστη έλεγχο νομιμότητας, παρεμπόδιων έλεγχος από το Δικαστήριο. ΜονΕφΛαρ 12/13, σ. 371

Αντισυνταγματικό το 20 ν. 3301/04, που απαγορεύει εκτέλεση δ'όλης πληρωμής σε βάρος ΟΤΑ. ΜονΠρωτΛαρ 408/12, σ. 388

Απόσπαση μισθωτού Δήμου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και υπεύθυνη δήλωσή του ότι για το διάστημα απόσπασης του δωρίζει τον δικαιούμενο μισθό του. Ακυρότητα παραίτησης, αδιαφόρως αν χαρακτηρίζεται δωρεά ή εκχώρηση. Δικαίωμα λήψης επιδόματος αλλοδαπής. ΤριμΕφΛαρ 366/13, σ. 718

Διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου με ΟΤΑ. ΤριμΕφΛαρ 376/13, σ. 732

Προϋποθέσεις ανάθεσης από το Δήμαρχο της μεταφοράς μαθητών με κατάλληλο και ασφαλές μέσο δημόσιας χρήσης. Μη απαγόρευση συμμετοχής δημοτικής επιχείρησης σε δημόσιο διαγωνισμό μεταφοράς μαθητών. ΔιοικΕφΛαρ(Συμβ) 9/13, σ. 836
Βλ. και Κοινόχρηστα πράγματα

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ - ΟΑΕΔ

Κατ' εξαίρεση (χωρίς έλεγχο ΑΣΕΠ) πρόσληψη προσωπικού δημοτικών επιχειρήσεων σε εκτέλεση προγράμματος που προκηρύσσεται και επιδοτείται από τον ΟΑΕΔ, διό οι εξ αυτής σχέσεις είναι ορισμένου χρόνου. ΤριμΕφΛαρ 376/13, σ. 732

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ - ΟΑΕΕ

Μεταβίβαση στον ΟΑΕΕ των αξιώσεων αποζημίωσης του παθόντος ασφαλισμένου του καθό μέρος επιδοτήθηκε από αυτόν. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ - ΟΓΑ

Η έγγαμη γυναίκα δεν αντλεί βιοπορισμό από γεωργικές εργασίες, μόνο όταν τα έσοδά της είναι όλως επουσιώδη κι όχι απλά μικρότερα από αυτά του συζύγου.

Αυτοδίκαιη υπαγωγή στην ασφάλιση του ΟΓΑ και στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών όλων των ασχολούμενων κατά κύριο βιοποριστικό επάγγελμα στην αγροτική οικονομία. Οι συνταξιούχοι λόγω γήρατος δικαιούνται παράλληλα και τη συνταξιοδοτική παροχή του ν. 4169/61, ενώ όσοι συμπληρώνουν το 65ο έτος ηλικίας μετά την 31.12.02 κι έχουν τον απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης και καταβολής εισφορών στον Κλάδο δικαιούνται αυτήν μειωμένη ανάλογα με το χρόνο έναρξης της συνταξιοδότησης. ΔιοικΕφΛαρ 27/12, σ. 205

ΟΡΟΦΟΚΤΗΣΙΑ

Οι περιορισμοί εκ συμβολαιογραφικών μεταγραφόμενων συμβάσεων των οροφοκτητών έχουν χαρακτήρα δουλείας και δεσμεύουν διαδόχους και προσχωρήσαντες στον κανονισμό. Ισχυρός όρος περί απαγόρευσης μεταβολών ή ορισμένης χρήσης, έστω κι αν δεν παραβάλλονται τη χρήση άλλων ή το συνθήκη προορισμό. Επί μη συμβολαιογραφικού τύπου ή μη μεταγραφής συμφωνιών οροφοκτητών, ισχύς τους μόνο μεταξύ των συμβληθέντων ως ενοχικές. Όρος σε πωλητήριο συμβόλαιο, μη μεταγραφείς χωριστά, περί απαγόρευσης χρήσης του επίδικου ως επαγγελματικής στέγης. Επί θεμελίωσης της αγωγής στην ενοχική δέσμευση και όχι στον κανονισμό, άνευ σημασίας η επί μακρόν ανοχή σε συμπεριφορές άλλων ενοίκων αντίθετες προς τον κανονισμό. ΤριμΕφΛαρ 67/13, σ. 259

Δεσμευτική ρύθμιση με κανονισμό του τρόπου διορισμού, εξουσιών και υποχρεώσεων του διαχειριστή, που θεωρείται, αν δεν ορίζεται αμοιβή, εντολοδόχος του συνόλου των συνιδιοκτητών ως ομάδας. Υποχρέωσή του να παρέχει στην εντολέα πληροφορίες για τη διαχείριση, άλλως ευθύνη του σε αποζημίωση, μετά δε τη λήξη της θητείας υποχρέωση λογοδοσίας.

Μη δικαίωμα οροφοκτῆτη για λογοδοσία του διαχειριστή, ούτε για μη πληρωμή δαπάνης λόγω άρνησης αυτού προς παροχή πληροφοριών, εκτός αν ο κανονισμός παρέχει τέτοιο δικαίωμα. ΤριμΕφΛαρ 156/13, σ. 363

Διαφοροποίηση (ως προς τον προσδιορισμό των ορόφων) των διηρημένων ιδιοκτησιών που αναγράφονται στη σύσταση οροφοκτησίας σε σχέση με την πραγματική κατάσταση. Απόδειξη ότι τα διαμερίσματα του πρώτου με βάση την υφιστάμενη κατάσταση ορόφου, αποτελούν πατάρια των καταστημάτων του ισογείου, τα δε διαμερίσματα του πραγματικού τρίτου αντιστοιχούν στα αναφερόμενα στη σύσταση διαμερίσματα του δευτέρου ορόφου. ΤριμΕφΛαρ 247/13, σ. 566

Επί αγωγής άρσης κατασκευών κατά οροφοκτῆτη, μη στοιχείο ο χρόνος διενέργειάς τους, ή η αποτίμηση των ζημιών εφόσον ζητείται εφαρμογή του 945 ΚΠολΔ.

Δ/ξεις σε πράξη οροφοκτησίας μη μεταγραφείσα και ως κανονισμός, δεν ισχύουν ως κανονισμός πολυκατοικίας και έχουν μεταξύ των μερών μόνο ενοχικά αποτελέσματα.

Νόμιμη μεταβολή, με συναπόφαση οροφοκτητών, κλειστού χώρου στάθμευσης σε κατοικία και κατασκευή σε κοινόχρηστο χώρο. Καταχρηστική άσκηση αγωγής, αφού η κατασκευή έγινε με συναπόφαση του ενάγοντος που επί 18 έτη την αποδεχόταν, η δε ανατροπή επάγεται επαχθείς οικονομικές επιπτώσεις για τον εναγόμενο.

Παράνομη μεταβολή του επί του δώματος φρεατίου του (μη ακόμη εγκατασταθέντος) ανελκυστήρα με κατασκευή αποθήκης. Μη κατάχρηση παρά την αρχική συναίνεση του ενάγοντος, λόγω μη μακράς διατήρησης και μη επαχθών συνεπειών για τον εναγόμενο, παρά την εξίσου παράνομη χρήση από τον ενάγοντα υπόγειου χώρου.

Νόμιμη η με συναίνεση του ενάγοντος προσθήκη κιγκλιδώματος στην κλίμακα της οικοδομής. Η αλλαγή βαφής ή αφαίρεση κιγκλιδώματος εμπίπτει στις αρμοδιότητες της διοίκησης της κοινωνίας των οροφοκτητών. ΜονΕφΛαρ 16/13, σ. 572

ΟΧΛΗΣΗ

Επί αποζημίωσης εξ αδικοπραξίας τοκογονία από την επίδοση της αγωγής αν δεν υπάρχει προηγούμενη όχληση. ΤριμΕφΛαρ 34/13, σ. 93

Επί απόρριψης αγωγής εκ λόγων μη ουσιαστικών, μη ανατροπή της δι' αυτής όχλησης. ΤριμΕφΛαρ 101/13, σ. 307

Επί ανταγωγής ασκηθείσας με προτάσεις όχληση από τη συζήτηση, αν ο οφειλέτης παρίσταται. ΤριμΕφΛαρ 108/13, σ. 320

Όχληση με επίδοση αγωγής. ΤριμΕφΛαρ 131/13, σ. 338. Μη αναιρούμενη επί παραίτησης εκ του δικογράφου ή περιορισμού καταψηφιστικού αιτήματος σε αναγνωριστικό. ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

ΠΑΡΑΒΟΛΟ (ΔιοικΔικ)

Στις φορολογικές και τελωνειακές διαφορές που ήταν εκκρεμείς κατά την έναρξη του ν. 3900/10 δεν ισχύει το αναλογικό παράβολο, αλλά απαιτείται μόνο πάγιο.

Απαράδεκτη προσφυγή επί μη συμπλήρωσης ελλείποντος παραβόλου. ΔιοικΕφΛαρ 49/13, σ. 604

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (Αστ - Πολ)

Μη παραγραφή αναγνωριστικής αγωγής, αν όμως παραγραφεί η αξίωση εκλείπει το έννομο συμφέρον.

Διακοπή παραγραφής με έγερση αγωγής. Επί τελεσίδικης απόρριψης αγωγής για λόγους μη ουσιαστικούς, αναβίωση της διακοπής εφόσον ασκηθεί όμοια εντός 6 μηνών.

Επί μη επίδοσης αγωγής, εφόσον ο εναγόμενος παρίσταται στη συζήτηση και δεν προβάλλει αντιρρήσεις ή δεν αποδεικνύει βλάβη, διακοπή παραγραφής από το χρόνο συζήτησης.

Η μνεία στο 937 ΑΚ της μακρότερης ποινικής παραγραφής αφορά την in abstracto τοιαύτη άνευ συνυπολογισμού του διαστήματος της κατά το 113§3 ΠΚ αναστολής.

Παραδεκτή προβολή ένστασης παραγραφής το πρώτον στο Εφετείο εφόσον αποδεικνύεται με δικ. ομολογία. ΤριμΕφΛαρ 415/12, σ. 26

Εφαρμογή υπέρ ΟΤΑ των περί παραγραφής δ/ξεων του κοινού δικαίου, εφόσον είναι ευνοϊκό-

τερες από τη νομοθεσία περί δημόσιου λογιστικού. 5ετής παραγραφή απαίτησης κατά Δημοσίου ή ΟΤΑ. ΤριμΕφΛαρ 29/13, σ. 83

5ετής παραγραφή αξιώσεων εξ αδικοππραξίας λόγω οικοδομικών εργασιών αφότου ο παθών έμαθε τη ζημία και τον υπόχρεο. ΤριμΕφΛαρ 131/13, σ. 338

5ετής παραγραφή, κατ' αυτεπάγγελη έρευνα, χρεών του Δημοσίου. Διακοπή με υποβολή αίτησης για πληρωμή και επανέναρχη από την έγγραφη απάντηση, άλλως μετά 6 μήνες από την αίτηση. Μη εκ νέου διακοπή με νέα αίτηση. ΜονΠρωτΛαρ 408/12, σ. 388

5ετής παραγραφή παυλιανής αγωγής από την κατάρτιση (και όχι μεταγραφή) της απαλλοτριωτικής δικαιοππραξίας. 20ετής παραγραφή μόνο για αξιώσεις αδικ. πλουτισμού κατά του καλόπιστου χαριστικά αποκτώντος τρίτου. ΤριμΕφΛαρ 388/13, σ. 765

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ (Αστ - ΠολΔικ)

Η δήλωση του ενάγοντος ότι «δεν ζητεί ποινική δίωξη, ούτε έχει άλλη απαίτηση» δεν ισχύει ως παραίτηση, εφόσον έγινε σε χρόνο που δεν είχαν αναφανεί πλήρως οι σοβαρές συνέπειες του τραυματισμού. ΤριμΕφΛαρ 417/12, σ. 30

Μετατροπή αιτήματος σε αναγνωριστικό, ως μερική παραίτηση από το δικόγραφο, διά των προτάσεων και όχι με εφαρμογή του τύπου του 297 ΚΠολΔ. ΤριμΕφΛαρ 131/13, σ. 338, ΤριμΕφΛαρ 123/13, σ. 505

Παραίτηση από δικόγραφο έφεσης πριν την επί της ουσίας συζήτηση χωρίς συναίνεση του αντιδίκου, δίχως ανάγκη επίδοσης της έφεσης ή κλήτευσης, και κατάργηση δίκης. Εκκαθάριση δικ. εξόδων. ΤριμΕφΛαρ 119/13, σ. 504, ΤριμΕφΛαρ 244/13, σ. 562, ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

Επί περιορισμού αιτήματος σε αναγνωριστικό άρση των συνεπειών επίδοσης της αγωγής ως προς την καταψήφισή, όπως οι τόκοι. ΤριμΕφΛαρ 123/13, σ. 505

Παραίτηση εκ του αγωγικού δικογράφου μετά την άσκηση παραδεκτής έφεσης. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

Επί παραίτησης εκ του δικογράφου αγωγής

μη αναίρεση της όχλησης εκ της επίδοσής της. ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

Περιορισμός αιτήματος επί πλειόνων αγωγικών κονδυλίων. ΤριμΕφΛαρ 401/13, σ. 768

ΠΑΡΑΛΙΑ

Βλ. Αιγιαλός

ΠΑΡΑΧΩΡΗΤΗΡΙΟ

Βλ. Αγροτική νομοθεσία

ΠΑΡΕΚΤΑΣΗ (ΠολΔικ)

Η αποκλειστική δωσιδικία της συνάφειας υπερισχύει της συμφωνηθείσας με έγγραφη παρέκταση. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137

Επί ασφ. μέτρων η κατά παρέκταση δωσιδικία συντρέχει με εκείνη του τόπου εκτέλεσης. ΜονΠρωτΛαρ 396/12, σ. 157

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (ΠολΔικ)

Επί μεταβίβασης του αντικειμένου της δίκης κατά την εκκρεμοδικία, ο ειδικός διάδοχος δεν καθίσταται διάδικος, μπορεί όμως να ασκήσει παρέμβαση. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

Πρόσθετη παρέμβαση με έννομο συμφέρον προσδιοριζόμενο στο δικόγραφο ή επί προφορικής άσκησης με συνοπτική μνεία των θεμελιωτικών περιστατικών, αν το δικαίωμα του παρεμβαίνοντος απειλείται από τη δεσμευτικότητα ή εκτελεστότητα της απόφασης. ΜονΠρωτΛαρ 1156/12, σ. 407

Επί αίτησης διόρθωσης ανακριβούς κτηματολογικής εγγραφής ως «αγνώστου ιδιοκτήτη» για να αναγραφεί ο αιτών ως κύριος, κύρια παρέμβαση του Δημοσίου για να αναγραφεί τούτο ως κύριος, άλλως να παραμείνει η αρχική εγγραφή. ΤριμΕφΛαρ 378/13, σ. 755

Επί αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης επιχείρησης, παρέμβαση με δήλωση στα πρακτικά. ΠολΠρωτΛαρ 21/13, σ. 803

ΠΑΤΑΡΙ

Βλ. Οροφοκτησία

ΠΕΡΑΙΩΣΗ (Φορολ)

Βλ. Φορολογία Εισοδήματος

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Βλ. ΟΤΑ

ΠΙΝΑΚΙΟ

Η εγγραφή στο πινάκιο απαιτείται μόνο για τον προσδιορισμό δικασίμου. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Βλ. Επιταγή, Συναλλαγματική

ΠΛΑΝΗ (Αστ)

Η πλασματική αποδοχή κληρονομίας λόγω αμέλειας της προθεσμίας αποποίησης, μπορεί να προσβληθεί από τον κληρονόμο λόγω πλάνης. ΤριμΕφΛαρ 418/12, σ. 38

ΠΛΑΝΗ (Ποιν)

Έννοια πραγματικής και νομικής πλάνης. ΣυμβΠλημΛαρ 565/12, σ. 181

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Εφόσον ο πλαστογράφος δεν ενεργούσε ως καταστατικό όργανο της εναγόμενης εταιρίας αλλά ως προστηθείς, ευθύνη τους εις ολόκληρον. ΤριμΕφΛαρ 180/12, σ. 12

Επί απόδειξης ότι η υπογραφή του αποδέκτη συν/κής δεν ανήκει στον ανακόπτοντα, το ποίος ο πλαστογράφος δεν ασκεί επιρροή στη δίκη ανακοπής κατά της δ/γής πληρωμής. ΤριμΕφΛαρ 140/13, σ. 349

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Βλ. Ανακοπή, Εκτέλεση, Φορολογία Μεταβίβασης Ακινήτων

ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ (Αστ - Πολ)

Ο εκπροσωπών ΑΕ ως πληρεξούσιος δεν είναι όργανο διοίκησης, αλλά ενεργεί ως αντιπρόσωπος. ΤριμΕφΛαρ 153/13, σ. 357

Ελεύθερα ανακλητή η πληρεξουσιότητα και η δι' αυτής εντολή, δυνατή όμως παραίτηση από το

δικαίωμα αυτής, οπότε ακυρότητα τυχόν ανάκλησης εκτός σπουδαίου λόγου όπως όταν δεν μπορεί κατά την καλή πίστη να αξιωθεί μη ανάκληση. Διαπλαστικό δικαίωμα ανάκλησης, απευθυντέο με μονομερή δήλωση στον πληρεξούσιο ή τον τρίτο, επερχόμενης παύσης πληρεξουσιότητας ευθύς ως ο αποδέκτης την παρέλαβε, αδιαφώνως γνώσης του περιεχομένου της. ΤριμΕφΛαρ 340/13, σ. 693

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Κτήση πνευματικής ιδιοκτησίας με τη δημιουργία έργου. Προστασία σχεδίου ή υποδείγματος εφόσον είναι νέο με ατομικό χαρακτήρα, όπως και επί δημιουργίας μη υψηλής που διατηρεί πρωτοτυπία και ουσιαστική προτεραιότητα στη χρήση ως διακριτικό γνώρισμα επιχείρησης. Κρίση ότι τα συνταχθέντα από τον αιτούντα τεχνικά σχέδια κατά την ανάληψη έργου δεν αποτελούν καινοτομία ή αποκλειστική τεχνογνωσία. ΜονΠρωτΛαρ 396/12, σ. 157

Ανάθεση από τους πνευματικούς δημιουργούς της διαχείρισης του δικαιώματος επί του έργου σε οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης. Μαχητό τεκμήριο ότι οι οργανισμοί έχουν αρμοδιότητα διαχείρισης όλων των έργων ή δημιουργών για τα οποία δηλώνουν εγγράφως ότι καλύπτονται από την προς αυτούς πληρεξουσιότητα. Αναγκαία μνεία στην αγωγή μόνο όσων δημιουργών ή έργων τους ζητείται έννομη προστασία. Επί εκπροσώπησης αλλοδαπού ρεπερτορίου, για νομιμοποίηση του ημεδαπού οργανισμού δεν απαιτείται μνεία του αλλοδαπού οργανισμού και της με αυτόν σύμβασης αμοιβαιότητας. ΤριμΕφΛαρ 95/13, σ. 293

ΠΟΙΝΙΚΗ ΡΗΤΡΑ

Συμβατικό δικαίωμα υπαναχώρησης πωλητή επί καθυστέρησης μίας δόσης τιμήματος και παρακράτησης των καταβληθέντων ως ποινική ρήτρα. ΤριμΕφΛαρ 257/13, σ. 678

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η πράξη εφαρμογής πολεοδομικής μελέτης αποτελεί και πράξη βεβαίωσης για την εκπλήρω-

ση των υποχρεώσεων εισφοράς σε γη και μεταγράφεται, αφότου επέρχονται οι μεταβολές στις ιδιοκτησίες, εκτός από όσες οφείλεται αποζημίωση οπότε πρέπει να γίνουν οι νόμιμες διαδικασίες. Άμεση απόσβεση κάθε δικαιώματος τρίτου στα μεταβαλλόμενα ακίνητα.

Διόρθωση δυνάμει του ν. 3212/03 πράξεων εφαρμογής, αδιαφόρως αν είχαν κυρωθεί πριν ή μετά την έναρξή του. Επί αδυναμίας αυτούσιας διόρθωσης, αποκατάσταση της βλάβης ή απώλειας δικαιωμάτων με αποζημίωση. ΔιοικΕφΛαρ 31/13, σ. 588

Τακτοποίηση οικοπέδων με στόχο την, και από άποψη πλευρικών διαστάσεων, αρτιστοποίηση οικοπέδων άρτιων κατά το εμβαδόν, αλλά και τη διαμόρφωση οικοπέδων καθόλα άρτιων.

Διακριτική ευχέρεια Διοίκησης ως προς τον πρόσφορο τρόπο τακτοποίησης, η δε ουσιαστική κρίση της, ως τεχνικής υφής, δεν ελέγχεται ακυρωτικά.

Ανταλλαγή τμημάτων οικοπέδων ίσου μεγέθους και αξίας, εκτός αν τεχνικοί λόγοι επιβάλλουν άνιση μεταχείριση, οπότε αιτιολόγηση λόγων. Μη επιτρεπτή η αδικαιολόγητη υπέρμετρη επιβάρυνση ιδιοκτησίας σε όφελος άλλης.

Νόμιμη και αιτιολογημένη τακτοποίηση με πολεοδομικά κριτήρια, ενώ δεν προκύπτει ότι αντιτίθεται στις πολεοδομικές ανάγκες της περιοχής ή ότι είναι αδύνατη η πλήρης εκμετάλλευση του αποδιδόμενου στον αιτούντα οικοπέδου ή ότι επιβαρύνθηκε υπέρμετρα η ιδιοκτησία του υπέρ άλλης. ΔιοικΕφΛαρ 134/13, σ. 817

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

Μη ακυρότητα της επί πλημμελειών ή μη λήψης υπόψη της δικογραφίας αφού εκτιμάται ελεύθερα, το δε δικαστήριο μπορεί να διατάξει και αυτεπάγγελα νέα ή επανάληψη ή συμπλήρωσή της. Μη ακυρότητα εκ της μη τήρησης της μη ανατρεπτικής προθεσμίας υποβολής της, ούτε εκ της μη αναγκαίας κλήτευσης των διαδίκων ή των τεχνικών συμβούλων κατά τη διενέργειά της. Προσδιορισμός δικ. δαπάνης με συνυπολογισμό της αμοιβής πραγματογνώμονα, αν προκύπτει το ύψος της. ΤριμΕφΛαρ 335/13, σ. 687

ΠΡΑΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Βλ. Πολεοδομική νομοθεσία

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Αστ - Πολ)

Η άπρακτη πάροδος της ταχθείσας από το δικαστήριο προθεσμίας για συμπλήρωση τυπικών ελλείψεων δεν επάγεται έκπτωση από το δικαίωμα συμπλήρωσης, δυνάμενης να γίνει και μετά. ΤριμΕφΛαρ 427/12, σ. 40

Το Σάββατο μη εργάσιμη μέρα. Μέρες ημιαργίας η 24/12 και 31/12, αργίας δε η 25/12, 26/12 και οι Κυριακές. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71

30ήμερη προθεσμία ανακοπής του 633§2α ΚΠολΔ για το Δημόσιο και νπδδ. ΜονΠρωτΛαρ 408/12, σ. 388

Μη εφαρμογή στα πολιτικά δικαστήρια του 220§1 ΚΔΔ περί 30ήμερης προθεσμίας για άσκηση ανακοπών κατά διοικ. εκτέλεσης στα διοικ. δικαστήρια. ΜονΠρωτΛαρ 1090/12, σ. 396

Αναγνώριση ημερών εργασίας ασφαλισμένου για τις οποίες δεν καταβλήθηκαν ασφ. εισφορές εντός 12μηνου από τη λήξη της εργασιακής σχέσης, επί δε θανάτου του από τους δικαιούχους σε ισόχρονη προθεσμία από το θάνατο. ΔιοικΕφΛαρ 76/12, σ. 420

5ετής για ακίνητα και 2ετής για κινητά αποσβεστική προθεσμία άσκησης των δικαιωμάτων του αγοραστή λόγω ελαττώματος πωληθέντος, αυτεπάγγελα ερευνώμενη. Δεν εμπίπτει στην προθεσμία η αξίωση μείωσης τιμήματος λόγω μεταγενέστερου συμβιβασμού ή συμβατικού διακανονισμού. ΤριμΕφΛαρ 79/13, σ. 490

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Διοικ)

Επί σύνθετης διοικ. ενέργειας το εμπρόθεσμο της αίτησης ακύρωσης κρίνεται με βάση την τελική πράξη. ΔιοικΕφΛαρ 30/13, σ. 583

Προθεσμίες προσφυγής κατά σιωπηρής απόρριψης φορολογικής δήλωσης με επιφύλαξη και κατά του εκκαθαριστικού σημειώματος. ΔιοικΕφΛαρ 38/13, σ. 597

Επί συμβάσεων δημοσίων έργων υπαγομένων στο ν. 3886/10, αυτοδίκαιη άρση ασφ. μέτρου επί μη άσκησης του κύριου βοηθήματος

σε 30 μέρες από την επίδοση της απόφασης. ΔιοικΕφΛαρ 117/13, σ. 611

Προθεσμία δικ. ακύρωσης πλειστηριασμού ακινήτου για να επιστραφεί ο μισός ΦΜΑ. ΔιοικΕφΛαρ 122/13, σ. 624

Έναρξη προθεσμίας δικ. προσβολής της διοικ. πράξης καθορισμού του αιγιαλού, ως και της δμηνης για αναγγελία των αξιώσεων στον Υπουργό Οικονομικών, από την κοινοποίηση ή τη γνώση, που μπορεί να τεκμαίρεται από συγκεκριμένα περιστατικά. ΤριμΕφΛαρ 437/13, σ. 797

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΗ

Επί καταδολιευτικής δικαιοπραξίας δυνατή εγγραφή προσημείωσης από δανειστές του μεταβιβάζοντος. ΜονΠρωτΛαρ 749/12, σ. 579

ΠΡΟΣΤΗΣΗ

Εφόσον ο πλαστογράφος δεν ενεργούσε ως καταστατικό όργανο της εναγόμενης εταιρίας αλλά ως προσπληθείς, ευθύνη τους εις ολόκληρον. ΤριμΕφΛαρ 180/12, σ. 12

Επί νοσηλείας ασθενούς από ιατρό σε ιδιωτική κλινική αρκεί, για το χαρακτηρισμό αυτής ως προσπληθείς, η υπ' αυτής παροχή γενικών οδηγιών ως προς τον τόπο, χρόνο και όρους εργασίας, ενόψει αδυναμίας παροχής ειδικών οδηγιών για τις ιατρικές πράξεις. Αφού η κλινική ωφελούνταν από τη δραστηριότητά του, πρέπει να επιβαρύνεται και από τα επιζήμια αποτελέσματα. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137

Υπαιτιότητα προστηθέντων από την κλινική νοσηλευτών για το θάνατο νοσηλευομένου λόγω εγκαυμάτων. ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

Συνυπαιτιότητα προστηθέντος από την εργολήπτρια επιβλέποντος μηχανικού, που δεν έλαβε μέτρα προστασίας στα οριζόντια ανοίγματα της ανεγειρόμενης οικοδομής. ΤριμΕφΛαρ 401/13, σ. 768

ΠΡΟΣΤΙΜΟ

Σε πράξη επιβολής προστίμου μη ανάγκη ειδικής αιτιολογίας, που μπορεί να περιέχεται στην έκθεση ελέγχου, οι ελλείψεις της οποίας ως προς τα περιστατικά της παράβασης εκτι-

μούνται ουσιαστικά από τα διοικ. δικαστήρια. ΔιοικΜονΠρωτΛαρ 1210/13, σ. 843

ΠΡΟΣΦΥΓΗ (Διοικ)

Επί φορολογικής δήλωσης με επιφύλαξη και μη απάντησης του Προϊσταμένου της ΔΟΥ εντός 3 μηνών, προσφυγή κατά της σιωπηρής απόρριψης ασκούμενη, με ποινή απαραδέκτου, εντός 60 ημερών από τη λήξη του 3μήνου.

Προσβολή εκκαθαριστικού σημειώματος από την ημέρα έκδοσης του χρηματικού καταλόγου μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους, εκτός αν ο φορολογούμενος λάβει το σημείωμα μετά οπότε ισχύει η γενική 60ήμερη προθεσμία του 66 ΚΔΔ. ΔιοικΕφΛαρ 38/13, σ. 597

Απαράδεκτη προσφυγή λόγω μη συμπλήρωσης ελλείποντος παραβόλου. ΔιοικΕφΛαρ 49/13, σ. 604

Επιτρεπτή έφεση επί διαφοράς με αντικείμενο περιοδικές παροχές διεκδικούμενες με προσφυγή ουσίας κατά της πράξης που απονέμει ή αρνείται απονομή τους και όχι με αγωγή. ΔιοικΕφΛαρ 71/13, σ. 610

Κατά φύλλου ελέγχου για περαιωμένη φορολογική υπόθεση. ΔιοικΕφΛαρ 55/13, σ. 810

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

Το 72§12 ν. 3994/11, που τροποποίησε το 1047 ΚΠολΔ (μη προσωπική κράτηση εξ αδικπραξίας επί απαίτησης κάτω των 30.000 Ε), εφαρμόζεται και επί εκκρεμών κατά τη δημοσίευσή του αγωγών. ΤριμΕφΛαρ 34/13, σ. 93, ΤριμΕφΛαρ 359/13, σ. 707

Το επιτρεπτό της κρίνεται από το νόμο που ισχύει κατά το χρόνο που αυτή επιχειρείται. ΤριμΕφΛαρ 359/13, σ. 707

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Προσβολή μισθωτού επι πρόσκλησης του εργοδότη να εργασθεί σε άλλη πόλη. ΤριμΕφΛαρ 20/13, σ. 57

Προσβολή από δημοσίευμα αναληθές, καθόσον εναντίον του ενάγοντος δεν ασκήθηκε ποτέ ποινική δίωξη για εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων. Σκοπός εξύβρισης με τη χρήση της λέξης

«πρεζέμπορος», αφού υπήρχαν μεν καταδίκες για ναρκωτικά, όχι όμως για εμπορία. ΤριμΕφ/Αρ 24/13, σ. 65

Άρση προσβολής και παράλειψη στο μέλλον κατά το 57 ΑΚ, εφόσον αυτή είναι ενεργός, άλλως εφαρμογή μόνο του 59 ΑΚ. Δεν αρκεί υποθετική μελλοντική απειλή, αλλά σοβαρές ενδείξεις που καθιστούν σφόδρα πιθανό ότι ο καθού θα συμπεριφερθεί κατά ορισμένο τρόπο. ΜονΠρωτ/Αρ 1145/12, σ. 403

Επί προσβολής προσωπικότητας, αντικειμενική ευθύνη μόνο για την αξίωση άρσης και παράλειψης στο μέλλον, ενώ για την ικανοποίηση ηθικής βλάβης λόγω σημαντικής προσβολής απαιτείται υπαιτιότητα.

Καταμήνυση συμβολαιογράφου για ψευδή βεβαίωση λόγω δόλιας ελλιπούς περιγραφής σε προσύμφωνο των επικειμένων του προς πώληση ακινήτου. Μη ψευδής η καταμήνυση ελλείψει υπαιτιότητας μηνυτή, που δεν είχε νομικές γνώσεις ώστε να γνωρίζει ότι κι αν περιγράφονταν στο προσύμφωνο οι αποθήκες, ως επικείμενα, ουδενία συνέπεια θα είχε ως προς τη συγκυριότητά του επ' αυτών. Μη σκοπός εξύβρισης, αφού η μήνυση υποβλήθηκε ως αναγκαίο μέσο για διαφύλαξη της συγκυριότητας. ΤριμΕφ/Αρ 61/13, σ. 473

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Βλ. Δίκη - Δικονομία (Πολ), Έφεση, Συζήτηση, Τόκοι

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Ειδική αποζημίωση για ανέγερση και διατήρηση αυθαίρετης κατασκευής σε δασική έκταση και όχι αποζημίωση για αυθαίρετη χρήση αλλότριας δασικής έκτασης, αφού επιβάλλεται και σε βάρος του ιδιοκτήτη αυτής. Αντικείμενο της διαφοράς δεν είναι η νομιμότητα της πράξης με την οποία κρίνεται αν κτίσμα ανηγέρθη εντός δάσους, εφόσον τούτο έχει επιλυθεί στο πλαίσιο άλλης κατά νόμο δίκης, αλλά η νομιμότητα του πρωτοκόλλου επιβολής της κύρωσης για ήδη διαγνωσθείσα παράβαση. Ακυρωτέο το πρωτόκολλο επί οικειοθελούς κατεδάφισης του αυθαίρετου, και μετά από αυτό. ΔιοικΕφ/Αρ 42/13, σ. 601

ΠΤΑΙΣΜΑ

Βλ. Συντρεχον πταίσμα, Υπατιότητα

ΠΤΩΧΕΥΣΗ

Κατά απόφασης που κήρυξε παύση εργασιών της πτώχευσης και τον πτωχό μη συγγνωστό κατά την εκούσια δικαιοδοσία, παραδεκτή έφεση αυτού, αδιάφορα αν κλήθηκε και παραστάθηκε ή όχι πρωτοδίκως. Αναγκαία ακρόαση του κλητευόμενου συνδίκου, επί δε μη εμφάνισής του μη κώλυμα προόδου της διαδικασίας. Μετά την παύση εργασιών παύει το λειτούργημα του συνδίκου, διό απαράδεκτη η κατ' αυτού έφεση.

Η ύπαρξη πτωχευτικής περιουσίας ικανής να προσπορίσει μέρισμα στους πιστωτές δεν εμποδίζει την παύση εργασιών αν δεν υπάρχουν χρήματα για συνέχισή τους.

Κήρυξη πτωχού ως συγγνωστού για ιδιαίτερους λόγους, όπως εμπορικά ατυχήματα μη εξ αμελείας, σε κάθε δε άλλη περίπτωση διακριτική ευχέρεια δικαστηρίου.

Πτώχευση ομόρρυθμων εταίρων ως αυτόθροη συνέπεια της πτώχευσης της εταιρίας. ΤριμΕφ/Αρ 89/13, σ. 290

Επί έφεσης κατά απόφασης του ΠολΠρωτ που απέρριψε αίτηση για άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης επιχείρησης, δυνατή άσκηση αίτησης κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων για λήψη προληπτικών μέτρων από το Εφετείο. Πιθανολόγηση ευδοκίμησης αίτησης εξυγίανσης, αφού το σχέδιο προβλέπει πλήρη αποπληρωμή των πιστωτών εντός 5ετίας. ΤριμΕφ/Αρ 215/13, σ. 552

Από την κήρυξη της παύσης εργασιών πτώχευσης λόγω έλλειψης περιουσίας, η πτώχευση τελεί σε αδράνεια και παύει το λειτούργημα του συνδίκου, τη δε διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας αναλαμβάνει ο πτωχός που νομιμοποιείται να παρίσταται στο δικαστήριο χωρίς το σύνδικο, τα καθήκοντα του οποίου αναβιώνουν επί ανάκλησης της απόφασης παύσης εργασιών. ΤριμΕφ/Αρ 305/13, σ. 682

Διαδικασία εξυγίανσης με συμφωνία επιχείρησης και του 60% των πιστωτών επικυρούμενη από το πτωχευτικό δικαστήριο, εκτός αν δεν

πιθανολογείται βιωσιμότητα ή παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών, ή αν η συμφωνία είναι δόλια ή αθέμιτη ή παραβιάζει δ/ξεις αναγκαστικού δικαίου ή δεν αντιμετωπίζει ισότιμα τους στην ίδια θέση πιστωτές. Αποκλίσεις από την ίση μεταχείριση για σπουδαίο επιχειρηματικό ή κοινωνικό λόγο ή αν ο θιγόμενος συναινεί.

Δυνατή επικύρωση της συμφωνίας κι αν η εταιρία έχει περιέλθει σε παύση πληρωμών, εκτός αν αυτή δεν αίρεται με την επικύρωση. ΠολΠρωτ/Λαρ 21/13, σ. 803

Βλ. και Επιχειρήσεις προβληματικές

ΠΩΛΗΣΗ

Σχετική ακυρότητα πώλησης ως εικονικής, που υπέκρυπτε σύμβαση δωρεάς. ΤριμΕφ/Λαρ 54/13, σ. 242

Επί πραγματικού ελαττώματος ο αγοραστής δικαιούται, κατ' επιλογή, διόρθωση ή αντικατάσταση του πράγματος, μείωση τιμήματος ή υπαναχώρηση. Η μείωση τιμήματος ασκείται εξώδικα με μονομερή άτυπη και ανεπίδεκτη αίρεσης δήλωση, ως και με αγωγή ή ένσταση που πρέπει να αναφέρει το ελάττωμα, την αξία του πράγματος με και χωρίς αυτό και το συμφωνημένο τίμημα. 5ετής για ακίνητα και 2ετής για κινητά αποσβεστική προθεσμία άσκησης των δικαιωμάτων του αγοραστή, κατ' αυτεπάγγελτη έρευνα. Δεν εμπίπτει στην άνω προθεσμία η αξίωση μείωσης τιμήματος λόγω μεταγενέστερου συμβιβασμού ή συμβατικού διακανονισμού με τον πωλητή.

Μη διακοπή προθεσμίας λόγω εμπρόθεσμης ειδοποίησης του πωλητή, επί μη μνείας του χρόνου που έλαβε χώρα. ΤριμΕφ/Λαρ 79/13, σ. 490

Πώληση αγροτικών μηχανών. Σύμβαση προσχώρησης αν οι όροι είναι έντυποι, προδιατυπωμένοι από την πωλήτρια για πολλαπλή χρήση σε παρόμοιες συμβάσεις και ο αγοραστής δεν μπορούσε να τους διαπραγματευθεί.

Μη καταχρηστικός ο όρος παρακράτησης κυριότητας μέχρι εξόφληση του τιμήματος που συνιστά συνήθη πρακτική.

Πώληση μηχανών ενιαία ως σύνολο έναντι ενιαίου τιμήματος.

Συμβατικό δικαίωμα υπαναχώρησης του πωλητή επί καθυστέρησης μίας δόσης τιμήματος και παρακράτησης των καταβληθέντων ως ποινική ρήτρα, η δε χρήση στο συμφωνητικό του όρου «λόγω μισθώματος» δεν αναιρεί το χαρακτήρα της σύμβασης ως πώλησης. Νόμιμη η συμφωνία να έχει ο πωλητής σωρευτικά δικαίωμα επιδίωξης είσπραξης του τιμήματος και υπαναχώρησης. ΤριμΕφ/Λαρ 257/13, σ. 678

Επί σύμβασης πώλησης μηχανημάτων και σύνδεσής τους, αν κύρια κατά τη βούληση των μερών είναι η μεταβίβαση της κυριότητας πρόκειται για πώληση, ενώ αν είναι η λειτουργία της εγκατάστασης για σύμβαση έργου. ΤριμΕφ/Λαρ 377/13, σ. 745

Επικύρωση συμφωνητικού πώλησης τμήματος γεωργικού κλήρου από την Επιτροπή Απαλλοτριώσεων κατά τον α.ν. 1832/51. ΤριμΕφ/Λαρ 378/13, σ. 755

ΠΥΘΜΙΣΗ ΧΡΕΩΝ

Βλ. Επιχειρήσεις προβληματικές, Πτώχευση

ΠΥΜΟΤΟΜΙΑ

Βλ. Κοινόχρηστα πράγματα, Πολεοδομική νομοθεσία

ΣΑΒΒΑΤΟ

Μη εργάσιμη μέρα. ΤριμΕφ/Λαρ 25/13, σ. 71
Βλ. και Εργασία

ΣΗΜΑ

Βλ. Αθέμιτος ανταγωνισμός

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ

Επί συμμετοχής σε έγκλημα στρατιωτικών και ιδιωτών δικαιοδοσία κοινών δικαστηρίων, αν η πράξη είναι του κοινού ποινικού δικαίου. ΣυμβΠλημ/Λαρ 565/12, σ. 181
Βλ. και Φορολογία εισοδήματος

ΣΥΓΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Βλ. Κυριότητα

ΣΥΖΗΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Επανάληψη για να προσκομισθούν οι πρωτόδικες προτάσεις, το δικόγραφο και τα πρωτοβάθμια πρακτικά. ΤριμΕφΛαρ 407/12, σ. 24

Επί διαδικασίας προφορικής και γραπτής, όπως η τακτική στο ΜονΠρωτ, προβολή των μέσων επίθεσης και άμυνας με τις προτάσεις, αλλά και προφορικά πριν την έναρξη της συζήτησης με μνεία στα πρακτικά. ΤριμΕφΛαρ 415/12, σ. 26, ΤριμΕφΛαρ 30/13, σ. 89

Η χωρίς εξαιρετικό λόγο διάφορη σύνθεση του δικαστηρίου κατά την επαναλαμβανόμενη συζήτηση θεωρείται κακή σύνθεση. ΤριμΕφΛαρ 25/13, σ. 71

Για το παραδεκτό συζήτησης διεκδικητικής αγωγής ακινήτου μη αναγκαία επίδοση στη ΔΟΥ. ΤριμΕφΛαρ 372/13, σ. 727

ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλ. Εργασία

ΣΥΖΥΓΟΙ

Αποκλεισμός κληρονομικού δικαιώματος συζύγου, αν ο κληρονομούμενος είχε ασκήσει αγωγή διαζυγίου για βάσιμο λόγο ή επί συναινετικού ο θάνατος επήλθε μετά τη δεύτερη συναίνεση. ΤριμΕφΛαρ 204/13, σ. 544

Βλ. και Διατροφή

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (Αστ - Εμπ)

Αποκλειστικής διανομής. ΤριμΕφΛαρ 371/13, σ. 723

Επί συμβατικών παροχών υπαγομένων σε πλείονες τύπους συμβάσεων, νομικός χαρακτηρισμός της σύμβασης βάσει της παροχής που θεωρούν τα μέρη υπερέχουσα. ΤριμΕφΛαρ 377/13, σ. 745

Αθλητών με ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία. ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗΣ

Βλ. Πώληση

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΣ (ΠολΔικ)

Βλ. Δίκη - Δικονομία (Πολ)

ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ

Επί ανικάνου προς εργασία λόγω αυτού/αυτή/αυτών μη συμψηφισμός στη ζημία της ωφέλειας εκ της λήψης αποζημίωσης απόλυσης. ΤριμΕφΛαρ 184/12, σ. 18

Μη συμψηφισμός με το οριστικά επιδικασθέν καταβολών γενόμενων σε εκτέλεση απόφασης ασφ. μέτρων προσωρινής επιδίκασης. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

Εκκρεμοδικία με υποβολή ένστασης συμψηφισμού. ΤριμΕφΛαρ 98/13, σ. 304

Ένσταση συμψηφισμού με την οφειλόμενη εργολαβική αμοιβή ανταπαίτησης εργοδότη για τη ζημία εκ της ανάθεσης σε τρίτους εργασίας για την οποία προοριζόταν το μη παραδοθέν έργο, δίχως ανάγκη μνείας της εξοικονομηθείσας δαπάνης. ΤριμΕφΛαρ 377/13, σ. 745

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

Επί πιστωτικών τίτλων ο αμφισβητών την υπογραφή του βαρύνεται με απόδειξη.

Επί απόδειξης ότι η υπογραφή του αποδέκτη δεν ανήκει στον ανακόπτοντα, το ποίος ο πλαστογράφος δεν ασκεί επιρροή στη δίκη για το κύρος της δ/γής πληρωμής. ΤριμΕφΛαρ 140/13, σ. 349

ΣΥΝΑΦΕΙΑ (ΠοινΔικ)

Για συναφή εγκλήματα δικαιοδοσία των δικαστηρίων του βαρύτερου. ΣυμβΠλημΛαρ 565/12, σ. 181

ΣΥΝΑΦΕΙΑ (ΠολΔικ)

Η αποκλειστική δωσιδικία της συνάφειας υπερισχύει της συμφωνηθείσας με έγγραφη παρέκταση. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ

Βλ. Διατροφή, Ενστάσεις

ΣΥΝΝΟΜΗ

Βλ. Κοινωνία, Νομή, Χρησικτησία

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Αντίθετη στη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας η πρόβλεψη στο νόμο ελάχιστου ορί-

ου χρηματικής ικανοποίησης με μόνο στοιχείο τον τόπο έκδοσης της εφημερίδας. ΤριμΕφ/Λαρ 24/13, σ. 65

Αντισυνταγματικό το 20 ν. 3301/04 που απαγορεύει εκτέλεση δ/γής πληρωμής σε βάρος Δημοσίου, ΟΤΑ, νπδδ. ΜονΠρωτ/Λαρ 408/12, σ. 388

Συνταγματικότητα ρύθμισης κατά την οποία οι έχοντες ελληνική ιθαγένεια και ομογενείς που επαναπατρίστηκαν από την αλλοδαπή έως 31.12.84, μπορούν να αναγνωρίσουν τον εκεί χρόνο απασχόλησης, όχι όμως και να θεμελιώσουν βάσει αυτού δικαίωμα συνταξιοδότησης. ΔιοικΕφ/Λαρ 48/12, σ. 416

Συνταγματικός ο περιορισμός της αμοιβής του υποθηκοφύλακα σε πάγιο ποσό επί καταχώρησης εμπράγματων ασφαλειών για ομολογιακά δάνεια του ν. 3156/03. ΤριμΕφ/Λαρ 53/13, σ. 459

Συνταγματική η μη αναστολή διοικ. εκτέλεσης λόγω δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης. ΔιοικΕφ/Λαρ(Συμβ) 27/13, σ. 638

Συνταγματική η απαλλοτρίωση για δημιουργία αιγιαλού. ΤριμΕφ/Λαρ 437/13, σ. 797

ΣΥΝΤΑΞΗ

Βλ. Ασφάλιση, ΟΓΑ

ΣΥΝΤΡΕΧΟΝ ΠΤΑΙΣΜΑ

Επιβάτη που γνωρίζει την κατανάλωση αλκοόλ αλλά και τη μειωμένη οδηγική ικανότητα του οδηγού, όπως αν πριν συνδιασκέδαζαν. ΤριμΕφ/Λαρ 417/12, σ. 30. Μη συντρέχον πταίσμα, ενόψει επιτρεπτού ποσοστού αλκοόλ και συμπεριφοράς μη δηλωτικής έλλειψης αντιληπτικής ικανότητας. ΤριμΕφ/Λαρ 239/13, σ. 558

Επί συντρέχοντος πταίσματος, κατ'ένσταση, δυνατή μη επιδίκαση ή μείωση του ποσού της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης. ΤριμΕφ/Λαρ 24/13, σ. 65

Θανόντος που δεν έφερε ζώνη ασφαλείας. ΜονΕφ/Λαρ 2/13, σ. 128

Εφαρμογή 300 ΑΚ σε κάθε ζημία, και εξ αδικοπραξίας. ΤριμΕφ/Λαρ 32/13, σ. 223, ΤριμΕφ/Λαρ 47/13, σ. 232. Όχι επί αξίωσης προς εκπλήρωση σύμβασης (πώλησης). ΤριμΕφ/Λαρ 71/13, σ. 273

Επί στέρησης της χρήσης βλαβέντος αυτ/του και αξίωσης δαπανών μίσθωσης άλλου ή ταξί, συντρέχον πταίσμα δικαιούχου επί δυσαναλογίας της διάρκειας της μίσθωσης με τον αναγκαίο χρόνο επισκευής. ΤριμΕφ/Λαρ 94/13, σ. 497
Βλ. και Αποζημίωση, Υπαιτιότητα

ΣΧΟΛΕΙΑ

Βλ. Εκπαίδευση

ΣΩΜΑΤΕΙΑ

Σύμβαση αθλητών με ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία για παροχή αθλητικών υπηρεσιών. ΤριμΕφ/Λαρ 412/13, σ. 773
Βλ. και Αθλητισμός

ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ

Βλ. Πολεοδομική Νομοθεσία

ΤΑΞΙ

Βλ. Αποζημίωση, Διαφυγόν κέρδος

ΤΕΚΜΗΡΙΑ (ΠολΔικ)

Βλ. Απόδειξη

ΤΕΚΝΟ

Βλ. Γονική άδεια, Διατροφή

ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Βλ. Αναστολή εκτέλεσης (Διοικ), Παράβολο, Προσφυγή (Διοικ)

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Βλ. Μαγνητοφώνηση

ΤΟΚΟΙ

Επιτόκιο υπερημερίας του Δημοσίου 6%. ΤριμΕφ/Λαρ 29/13, σ. 83, ΜονΕφ/Λαρ 2/13, σ. 128

Τοκογονία από επίδοση της αγωγής εφόσον δεν υπάρχει προηγούμενη όχληση. ΤριμΕφ/Λαρ 34/13, σ. 93, ΤριμΕφ/Λαρ 383/13, σ. 759

Τοκοδοσία μισθών, αμοιβών υπερωρίας και υπερεργασίας, αποδοχών και επιδόματος αδείας. ΤριμΕφ/Λαρ 49/13, σ. 101

Οι τόκοι δανείων υπολογίζονται στις δαπάνες του υπόχρεου προς διατροφή γονέα. ΤριμΕφΛαρ 50/13, σ. 112

Επί ανταγωγής ασκηθείσας διά προτάσεων με αναγνωριστικό αίτημα, μη υποχρέωση αντεναγομένου για καταβολή τόκων κατά το 346 ΑΚ ούτε κατά τα 340 και 345 ΑΚ ελλείψει προηγούμενης όχλησης. ΤριμΕφΛαρ 108/13, σ. 320

Επί περιορισμού αιτήματος σε αναγνωριστικό, μη οφειλή τόκων επιδικίας αλλά μόνο υπερμερίας από την επίδοση. ΤριμΕφΛαρ 131/13, σ. 338

Αποζημίωση για μέλλουσα χειρουργική επέμβαση παθόντος, εντόκως από επίδοση της αγωγής. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

Οι τόκοι, ως παρεπόμενο του κυρίου αντικειμένου, μπορούν να ζητηθούν με τις προτάσεις μέχρι το πέρας της πρωτοβάθμιας δίκης. ΤριμΕφΛαρ 87/13, σ. 496

Ο οφειλέτης χρηματικής οφειλής, και ο μη υπερήμερος, οφείλει νόμιμους τόκους από την επίδοση καταψηφιστικής αγωγής, όχι όμως επί περιορισμού καταψηφιστικού αιτήματος σε αναγνωριστικό. ΤριμΕφΛαρ 123/13, σ. 505

Τοκογονία όχι αφότου κατέστη απαιτητή η παροχή αλλά από επίδοση αγωγής επί εύλογης αμφιβολίας ως προς την υποχρέωση καταβολής της. ΤριμΕφΛαρ 412/13, σ. 773

Βλ. και Όχληση, Παραίτηση (ΠολΔικ), Υπερμερία

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Μη πταίσμα υπαλλήλων Τράπεζας για αναγγελία στον Τειρεσία ανακριβώς ότι ο ενάγων ήταν νόμιμος εκπρόσωπος της εκδότριας ακάλυπτων επιταγών ΑΕ, αφού δεν είχε γνωστοποιηθεί αντικατάστασή του. ΤριμΕφΛαρ 47/13, σ. 232

Ηλεκτρονική εκτύπωση πρωτοτύπων αποσπασμάτων εμπορικών βιβλίων Τράπεζας. Επικυρωμένα αντίγραφα αυτών. ΜονΠρωτΛαρ 224/12, σ. 378

Αμοιβή υποθηκοφύλακα με πάγια δικαιώματα για εγγραφή εμπράγματης ασφάλειας απαίτησης Τράπεζας εξ ομολογιακού δανείου του ν. 3156/03. ΤριμΕφΛαρ 53/13, σ. 459

ΤΥΠΟΣ

Ο ν. 1178/81 περί αντικειμενικής ευθύνης και ελάχιστης χρηματικής ικανοποίησης αναφέρεται μόνο στον ιδιοκτήτη του εντύπου, όχι και στο συντάκτη, εκδότη ή διευθυντή σύνταξης, που ευθύνονται κατά τον ΑΚ.

Αντίθετη στη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας η πρόβλεψη ελάχιστου ορίου χρηματικής ικανοποίησης με μόνο στοιχείο τον τόπο έκδοσης της εφημερίδας. ΤριμΕφΛαρ 24/13, σ. 65

ΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑ

Μη δεδικασμένο για την υπαιτιότητα εκ διπλαστικής απόφασης διαζυγίου. ΤριμΕφΛαρ 30/13, σ. 89

Αξίωση διπλασιασμού αποδοχών αδείας επί μη χορήγησής της από υπαιτιότητα του εργοδότη. ΤριμΕφΛαρ 49/13, σ. 101

Επί ιατρικής ευθύνης. ΠολΠρωτΛαρ 191/12, σ. 137, ΤριμΕφΛαρ 103/13, σ. 314

Όμορου ιδιοκτήτη για πώση τοίχου. Συνυπαιτιότητα ενάγοντος. ΤριμΕφΛαρ 131/13, σ. 338

Οδηγού που παραβίασε ΣΤΟΠ. ΤριμΕφΛαρ 36/13, σ. 447

Επί προσβολής προσωπικότητας, για την ικανοποίηση ηθικής βλάβης αναγκαία υπαιτιότητα. ΤριμΕφΛαρ 61/13, σ. 473

Οδηγού που εκτράπηκε και προσέκρουσε σε κολώνα φωτισμού με συνέπεια ανάφλεξη και θάνατο συνεπιβάτη. ΤριμΕφΛαρ 239/13, σ. 558

Κατασκευαστή αναβατορίου επί θραύσης της αλυσίδας κίνησης. ΤριμΕφΛαρ 360/13, σ. 715

Θάνατος νοσηλευομένου σε ψυχιατρική κλινική λόγω εγκαυμάτων εξ υπαιτιότητας προστηθέντων νοσηλευτών. ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

Επί πτώσης από ανεγειρόμενη οικοδομή συνυπαιτιότητα προστηθέντος από την εργοληπρία επιβλέποντος μηχανικού, που δεν έλαβε μέτρα προστασίας στα οριζόντια ανοίγματα της οικοδομής, αλλά και παθόντος που εισήλθε σε αυτή αυθαίρετα χωρίς άδεια. ΤριμΕφΛαρ 401/13, σ. 768

ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Η κατά παράβαση του ΥΚ άσκηση εργασίας ή έργου με αμοιβή χωρίς άδεια της υπηρεσίας ή συμμετοχή σε εταιρία συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα, όχι όμως και λόγο ανάκλησης του διορισμού. ΔιοικΕφΛαρ 293/12, σ. 424

Επί πολύδυμης κήσης προσαύξηση της άδειας ανατροφής κατά το 1/3 της 9μηνης διάρκειάς της για κάθε τέκνο πέραν του ενός. ΔιοικΕφΛαρ 407/13, σ. 822

Βλ. και Αναστολή εκτέλεσης (Διοικ), Καταστήματα κράτησης

ΥΠΑΝΑΧΩΡΗΣΗ

Συμβατικό δικαίωμα υπαναχώρησης πωλητή επί καθυστέρησης και μίας δόσης του τιμήματος. Νομιμότητα συμφωνίας να έχει σωρευτικά δικαίωμα επιδίωξης είσπραξης του τιμήματος και υπαναχώρησης. ΤριμΕφΛαρ 257/13, σ. 678

ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ

Μη προϋπόθεση της υπερημερίας οφειλέτη το εκκαθαρισμένο της απαίτησης, απλά το ανεκκαθάριστο μπορεί να στηρίξει καταλυτική ένσταση λόγω εύλογων αμφιβολιών για την ύπαρξη ή έκταση του χρέους.

Η προσφορά μικρότερης παροχής δεν προκαλεί υπερημερία δανειστή, εκτός αν η απόκλιση είναι επουσιώδης ή η άρνησή του αντίκειται στην καλή πίστη. ΤριμΕφΛαρ 20/13, σ. 57

Υπερημερία εργολάβου με μόνη την πάροδο της δήλης μέρας, εκτός αν αποδείξει, κατ' ένσταση, ότι η καθυστέρηση οφείλεται σε γεγονός μη ευθύνης του. ΤριμΕφΛαρ 377/13, σ. 745

Η επίδοση αγωγής συνιστά διαδικαστική πράξη επιφέρουσα τοκογονία του χρέους χωρίς υπερημερία του εναγομένου, αλλά και όχληση καθιστώσα αυτόν υπερήμερο. ΤριμΕφΛαρ 383/13, σ. 759

ΥΠΟΘΗΚΗ

Βλ. Προσημείωση

ΥΠΟΘΗΚΟΦΥΛΑΚΑΣ

Συνταγματικός και αναλογικός ο περιορισμός της αμοιβής του υποθηκοφύλακα σε πάγιο ποσό

επί καταχώρησης εμπράγματων ασφαλειών για τα ομολογιακά δάνεια του ν. 3156/03.

Επί αξίωσης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών για αναλογικά δικαιώματα Δημοσίου και τρίτων, μη παθητική νομιμοποίηση του εισπράξαντος ως εντολοδόχου αυτών Υποθηκοφύλακα, άνευ δε επιρροής η μη απόδειξη απόδοσης αυτών αφού αφορά μόνο ποινική και πειθαρχική ευθύνη του. ΤριμΕφΛαρ 53/13, σ. 459

ΥΠΟΜΝΗΜΑ (Διοικ)

Με το κατατιθέμενο 3 εργάσιμες μέρες μετά τη συζήτηση υπόμνημα ανεπίτρεπτη η προβολή αυτοτελών ισχυρισμών, εκτός αν αφορούν λόγους ερευνώμενους αυτεπάγγελα. ΔιοικΕφΛαρ 118/13, σ. 616

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Αυτοτελής φορολόγηση με συντελεστή 15% των καθαρών αποδοχών των υπηρετούντων στην αλλοδαπή στρατιωτικών, πέραν όσων θα λάμβαναν για υπηρεσία στο εσωτερικό. Μη αυτοτελής φορολόγηση της κατά το ν. 2685/99 αποζημίωσης των υπηρετούντων στην Κύπρο, ως μη φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες. ΔιοικΕφΛαρ 37/13, σ. 592

Επί φορολογικής δήλωσης με επιφύλαξη και μη απάντησης του Προϊσταμένου της ΔΟΥ εντός 3 μηνών, προσφυγή κατά της σιωπηρής απόρριψης ασκούμενη, με ποινή απαραδέκτου, εντός 60 ημερών από τη λήξη του 3μήνου.

Προσβολή εκκαθαριστικού σημειώματος από την ημέρα έκδοσης του χρηματικού καταλόγου μέχρι το τέλος του οικονομικού έτους, εκτός αν ο φορολογούμενος λάβει το σημείωμα μετά οπότε ισχύει 60ήμερη προθεσμία του 66 ΚΔΔ.

Το περιεχόμενο εκκαθαριστικού σημειώματος αμφισβητείται με κάθε αποδεικτικό μέσο στον προϊστάμενο της ΔΟΥ ή το ΔιοικΠρωτ. ΔιοικΕφΛαρ 38/13, σ. 597

Υποχρέωση επιτηδεύματια να επιδεικνύει τα βιβλία και στοιχεία. Εξωλογιστικός προσδιορισμός ακαθάριστων εσόδων μόνο αν καταστεί ανέφικτη η ανεύρεση βιβλίων και στοιχείων ή ο φορολογούμενος αρνηθεί παράδοσή τους, εφό-

σον βεβαιώνεται ότι η φορολογική αρχή κατέβαλε προσπάθεια για ανεύρεσή τους στην έδρα της επιχείρησης.

Έκδοση καταλογιστικής φόρου πράξης, αν δεν υπάρχει αντίθετη δ/ξη, βάσει των κατά το χρόνο γένεσης της φορολογικής ενοχής δ/ξεων. ΔιοικΕφΛαρ 118/13, σ. 616

Περαίωση ανέλεγκτων φορολογικών υποθέσεων. Η υπό του επιτηδευματία αποδοχή του εκκαθαριστικού σημειώματος του ν. 3259/04 με καταβολή του 10% του οφειλόμενου φόρου για όλα τα φορολογικά αντικείμενα επάγεται περαίωση των δηλώσεων εισοδήματος και των ανέλεγκτων υποθέσεων των λοιπών φορολογικών αντικειμένων των χρήσεων αυτών ως ειλικρινών και επιφέρει αποτελέσματα διοικ. επίλυσης της διαφοράς, μη δυνάμενης της φορολογικής αρχής να υπαγάγει τις συγκεκριμένες χρήσεις σε έλεγχο κατά τις γενικές δ/ξεις του ΚΦΕ. ΔιοικΕφΛαρ 55/13, σ. 810

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Η προθεσμία των 4 ετών εντός της οποίας πρέπει να ακυρωθεί δικαστικά ο πλειστηριασμός ακινήτου για να επιστραφεί ο τυχόν επιπλέον του μισού από τον αναλογούντα καταβληθείς ΦΜΑ, αρχίζει από τη σύνταξη της κατακυρωτικής έκθεσης. ΔιοικΕφΛαρ 122/13, σ. 624

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Δικ. τεκμήρια αεροφωτογραφίες συνοδευόμενες με έκθεση εμπειρογνώμονα ως και φωτογραφίες μη αμφισβητηθείσες. ΤριμΕφΛαρ 246/13, σ. 668

ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ

Κατάργηση με το 171 του ν. 3588/07 (ΠτωχΚ) της διάκρισης του εγκλήματος της χρεοκοπίας σε δόλια και απλή και θέσπιση ενός εγκλήματος, αυτού της χρεοκοπίας. Αρμοδιότητα βάσει γενικών δ/ξεων. ΔξηΕισΕφΛαρ 159/12, σ. 203

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βλ. Ηθική βλάβη, Ψυχική οδύνη

ΧΡΗΣΙΔΑΝΕΙΟ

Λήξη χρησιδανείου με συμφωνία ή από το σκοπό του, ή επί αορίστου χρόνου με μη άκαιρη και επιζήμια καταγγελία, οπότε ο χρήστης το αναζητά με αγωγή εκ χρησιδανείου ή διεκδικητική, ή και με τις δύο ασκουμένης της μίας επικουρικά, ή με αγωγή αποβολής εκ της νομής. ΤριμΕφΛαρ 372/13, σ. 727

ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ

Δυνατή κτήση κυριότητας με χρησικτησία σε τμήμα οικοπέδου, έστω κι αν προκύπτει κατάτμηση και δημιουργία μη άρτιων οικοπέδων. ΤριμΕφΛαρ 77/13, σ. 284

Επί έκτακτης χρησικτησίας συνυπολογισμός του χρόνου νομής του δικαιοπαρόχου. Αν συννομέας κατέχει όλο το κοινό θεωρείται ότι το κατέχει και επ' ονόματι των λοιπών και δεν μπορεί να αντιτάξει κτητική παραγραφή (έκτακτη χρησικτησία) πριν τους καταστήσει γνωστό ότι θα το νέμεται και κατά το ανήκον σε εκείνους ποσοστό, εκτός αν αυτοί αποξενώθηκαν εκούσια από τη συννομή. ΤριμΕφΛαρ 340/13, σ. 693

ΧΡΗΣΤΑ ΗΘΗ

Απαγόρευση πράξεων με σκοπό ανταγωνισμού αντίθετα στα χρηστά ήθη. ΜονΠρωτΛαρ 396/12, σ. 157

Άκυρη ως αντίθετη στα χρηστά ήθη δικαιοπραξία με την οποία κατ' εκμετάλλευση ανάγκης, κουφότητας ή απειρίας συνομολογούνται ή λαμβάνονται ωφελήματα προφανώς δυσανάλογα προς την παροχή. Επίκληση απόλυτης ακυρότητας από έχοντα έννομο συμφέρον, όπως οι κληρονόμοι του θύματος, με αγωγή αναγνώρισης της ακυρότητας μη εγγραπτά στα βιβλία διεκδικήσεων.

Μη εφαρμογή 179 ΑΚ σε δικαιοπραξίες χωρίς ανταλλαγή παροχών. ΤριμΕφΛαρ 54/13, σ. 242

Προστασία σήματος κατά το 1 ν. 146/14, εφόσον υπάρχει σκοπός ανταγωνισμού και αντίθεση στα χρηστά ήθη. ΜονΠρωτΛαρ 1156/12, σ. 407

ΨΕΥΔΟΡΚΙΑ

Ευθύνη εις ολόκληρον ψευδορκήσαντος

μάρτυρα και ηθικού αυτουργού, καθόσον με την ψευδή κατάθεση επικυρώθηκε η δ/γή πληρωμής. ΤριμΕφ/αρ 180/12, σ. 12

ΨΥΧΙΚΗ ΟΔΥΝΗ

Αξίωση ψυχικής οδύνης της οικογένειας του θύματος από τον ασφαλιστή λόγω αδικοπραξίας

σε βάρος του θύματος από πρόσωπο ασφαλισμένο για αστική ευθύνη. ΤριμΕφ/αρ 48/13, σ. 239

Ψυχική οδύνη και μνηστών, όχι όμως και συμβιούντων σε κατάσταση ελεύθερης ένωσης χωρίς πρόθεση γάμου. ΤριμΕφ/αρ 239/13, σ. 558

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	67	σ. 259
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ	70	σ. 266
	71	σ. 273
Α. ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ	72	σ. 275
	74	σ. 279
ΕΤΟΥΣ 2012	77	σ. 284
54	σ. 9	79
180	σ. 12	87
184	σ. 18	89
258	σ. 20	94
407	σ. 24	95
415	σ. 26	96
417	σ. 30	98
418	σ. 38	101
427	σ. 40	103
		108
ΕΤΟΥΣ 2013		110
14	σ. 46	112
15	σ. 52	113
20	σ. 57	115
24	σ. 65	116
25	σ. 71	119
29	σ. 83	123
30	σ. 89	127
32	σ. 223	131
34	σ. 93	135
36	σ. 447	140
42	σ. 96	141
43	σ. 225	147
44	σ. 228	150
45	σ. 230	153
46	σ. 231	156
47	σ. 232	159
48	σ. 239	163
49	σ. 101	164
50	σ. 112	173
53	σ. 459	177
54	σ. 242	178
57	σ. 246	200
58	σ. 254	201
61	σ. 473	204
64	σ. 480	215
66	σ. 489	232

239	σ. 558
244	σ. 562
246	σ. 668
247	σ. 566
250	σ. 569
257	σ. 678
305	σ. 682
335	σ. 687
340	σ. 693
344	σ. 699
359	σ. 707
360	σ. 715
366	σ. 718
371	σ. 723
372	σ. 727
376	σ. 732
377	σ. 745
378	σ. 755
383	σ. 759
388	σ. 765
401	σ. 768
412	σ. 773
419	σ. 782
423	σ. 785
437	σ. 797

Β. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2013

2	σ. 128
6	σ. 367
7	σ. 368
12	σ. 371
16	σ. 572

Γ. ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2012

191	σ. 137
-----	--------

ΕΤΟΥΣ 2013

Εκουσία	
21	σ. 803

Δ. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2012

Ασφαλιστικά

224	σ. 378
396	σ. 157
408	σ. 388
540	σ. 163
703	σ. 167
728	σ. 172
749	σ. 579
1090	σ. 396
1145	σ. 403
1156	σ. 407

ΕΤΟΥΣ 2013

Ασφαλιστικά

243	σ. 177
-----	--------

2. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Α. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2012

565	σ. 181
-----	--------

Β. ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ - ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ ΕΦΕΤΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2012

159	σ. 203
-----	--------

3. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Α. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2012

27	σ. 205
----	--------

48	σ. 416
76	σ. 420
293	σ. 424

ΕΤΟΥΣ 2013

30	σ. 583
31	σ. 588
37	σ. 592
38	σ. 597
42	σ. 601
49	σ. 604
55	σ. 810
68	σ. 607
71	σ. 610
117	σ. 611
118	σ. 616
122	σ. 624
134	σ. 817
407	σ. 822

Β. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ (ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ)**ΕΤΟΥΣ 2013**

9	σ. 836
20	σ. 628
21	σ. 631
23	σ. 633
26	σ. 828
27	σ. 638
48	σ. 832
51	σ. 833

Γ. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ**ΕΤΟΥΣ 2013**

1210	σ. 843
------	--------

